สัญญาเลขที่ RDG62S0004

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ
“การพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์ กรณีตลาดกรีนชินตา”

โดย
นายธงฉัตร คืนตัก และคณะ

สนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สัญญาเลขที่ RDG62S0004

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ
“การพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์ กรณีตลาดกรีนชินตา”

โดย

นายธงฉัตร คืนตัก
นางสาวชินานาฏ กางอิ่ม
นางสาวณัชชญา นามกร
นางสาวทินตนา เสนีย์
นายวิวิศน์ ศิริพันธ์
นายสมจิต สังข์ทอง
นางฉัตรสุดา วงศ์พัฒนพงศ์
นางสาวชฎารัตน์ เซ่งย่อง
นางสุพัตรา อุยสุย
นางสาวนฤมล โต๊ะปลัด
นางพรรณี สันติสกุลวงศ์
นางสาววรรณา ใจสมุทร
นางปิยะนุช เกิดควน
นางสาวปานจิตร กาญจนานิจ
นายพงษ์พัฒน์ แก้วประชุม
นางสาวเจนจิรา เชยชื่นจิตร
นางสาวรัชนก หนูช่วย
นางสาวปนัดดา วงศ์ชู
นางสาววิวรรณ์รัชฎ์ ปล้องบรรจง
นางประดับ จงทอง
นางพรรณี ฉิมเพชร์
นายสุรศักดิ์ เถรว่อง
นางพรรณี คงเอียด

สนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทที่ 1
บทนำ

1.โครงการ “การพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์: กรณีตลาดกรีนชินตา

2.ที่มาและความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

จังหวัดตรังแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 3,121,119 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1,659,188 ไร่ มีประชากรทั้งหมด 638,746 คน (ปี พ.ศ.2557) จำนวน 173,764 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 77,809 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.8 พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ 2 ชนิด คือ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน โดยยางพารามีพื้นที่ปลูก จำนวน 1,585,055 คิดเป็นร้อย 95 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด มีเกษตรกรปลูกยางพารา 66,938 ครัวเรือน โดยปลูกกระจายอยู่ทั่วไปในทุกอำเภอ สำหรับปาล์มน้ำมัน เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มปลูกเพิ่มขึ้น โดยขยายไปในพื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่นาร้าง ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่ 168,952 ไร่ เกษตรกร 7,574 ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกสำคัญ ได้แก่ อำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกา และอำเภอกันตัง สำหรับพืชอื่นๆ ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ ไม้ผล เงาะ ทุเรียน มังคุด และลองกอง มีพื้นที่ปลูกไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นสวนหลังบ้าน กระจายในทุกอำเภอ และมีแนวโน้มลดลงเพราะมีราคาไม่แน่นอน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรของจังหวัดโดยแยกเป็นรายอำเภอ ประจำปี 2559

ที่	อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ครัวเรือนทั้งหมด (ครัวเรือน)	ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)
1	เมืองตรัง	342,470	221,771	37,735	13,573
2	กันตัง	381,058	172,227	23,491	8,806
3	ย่านตาขาว	269,410	165,555	24,060	8,846
4	ปะเหลียน	606,311	240,154	17,980	8,515
5	สิเกา	296,694	142,873	14,096	5,585
6	ห้วยยอด	492,106	261,787	23,225	13,374
7	วังวิเศษ	324,402	241,063	9,738	6,264
8	นาโยง	103,135	93,955	13,047	5,829
9	รัษฎา	160,858	71,333	6,416	4,173
10	หาดสำราญ	144,675	48,470	3,976	2,844
รวม		**3,121,119**	**1,659,188**	**173,764**	**77,809**

4-5 ปีที่ผ่านมาสถานการณ์ด้านการอุปโภคบริโภคชะลอตัว เนื่องจากอำนาจซื้อของประชาชนลดลง อันเป็นผลจากพืชเศรษฐกิจหลักของตรังคือยางพารา รวมถึงปาล์มน้ำมันที่เริ่มปลูก

เพิ่มขึ้น ราคาก็ปรับตัวลดลง โดยเฉพาะยางพาราราคาได้ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องและลดลงต่ำมากถึงปัจจุบัน จากการเสนอโดยไทยรัฐออนไลน์ ในวันที่ 13 พ.ย.60 เป็นดังนี้

ปี 2555 ราคายางแผ่นดิบ ต่ำสุดอยู่ที่ 76.17 บาท สูงสุดอยู่ที่ 108.90 บาท

ปี 2556 ราคายางแผ่นดิบ ต่ำสุดอยู่ที่ 70.38 บาท สูงสุดอยู่ที่ 85.37 บาท

ปี 2557 ราคายางแผ่นดิบ ต่ำสุดอยู่ที่ 44.30 บาท สูงสุดอยู่ที่ 65.75 บาท

ปี 2558 ราคายางแผ่นดิบ ต่ำสุดอยู่ที่ 36.80 บาท สูงสุดอยู่ที่ 55.30 บาท

ปี 2559 ราคายางแผ่นดิบ ต่ำสุดอยู่ที่ 35.16 บาท สูงสุดอยู่ที่ 69.12 บาท

ปี 2560 ราคายางแผ่นดิบ ต่ำสุดอยู่ที่ 34.51 บาท สูงสุดอยู่ที่ 99.43 บาท

ส่งผลให้การจับจ่ายใช้สอย การซื้อสินค้า ทั้งในห้างสรรพสินค้า ซุปเปอร์มาร์เก็ต ร้านค้าปลีก ตลาดสด และตลาดนัดทั่วไป ปรับตัวลดลง แต่คนก็ยังมีความหวังว่า แนวโน้มเศรษฐกิจจังหวัดตรังจะขยายตัวเพิ่มขึ้นจากนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล และมาตรการการช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางพารา การส่งเสริมการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐ การสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริม มาตรการส่งเสริมการเป็นอยู่ระดับตำบล เป็นต้น ซึ่งน่าจะส่งผลให้ประชาชนมีรายได้ กระตุ้นการจับจ่ายสร้างความเชื่อมั่นได้ระดับหนึ่ง และภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญอีกภาคหนึ่งมีแนวโน้มขยายตัวจากการกระตุ้นการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน โดยการจัดหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอื่น ๆ เสริมอย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดมากขึ้น แต่เกษตรกรก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์

การทำเกษตรพืชอาหาร เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ และปศุสัตว์ ยังมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณความต้องการ ดังนั้นคนจังหวัดตรังจึงต้องพึ่งพาการนำเข้ามาจากจังหวัดอื่นๆ รอบข้างซึ่งทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ตลาดกลางพืชผักทางการเกษตรที่ตลาดท่ากลาง ทำการพูดคุยสอบถามถึงที่มาของพืชผักสวนครัว อย่าง ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง แตงกวา ถั่วฝักยาว มะเขือ ต้นหอม ผักชี ฟักทอง บวบ ฟักเขียว ฯลฯ พบว่ามีการนำเข้ามาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และตลาดกลางจากภาคกลาง เกษตรกรตรังมีการปลูกอยู่บ้างเป็นพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ ไม้ผล เงาะ ทุเรียน มังคุด และลองกอง มีพื้นที่ปลูก 10,495 ไร่ และ มีแนวโน้มลดลงเพราะมีราคาไม่แน่นอน พื้นที่ปลูกกระจายในทุกอำเภอ ส่วนข้าว ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูก 13,170 ไร่ ปลูกหลักใน 3 อำเภอ คือ ห้วยยอด นาโยง และอำเภอเมือง (สำนักงานเกษตร จ.ตรัง ปี 2561) ก็มีแนวโน้มลดลงเพราะถูกทดแทนโดยพืชเศรษฐกิจอื่น โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558) พืชผักสวนครัวและผักพื้นบ้านทำการเพาะปลูกแบบใช้บริโภคในครัวเรือนเป็นหลักมีพื้นที่การปลูก 5,090 ไร่ (สำนักงานสถิติ จ.ตรัง ปี 2560) ผลผลิตเหลือก็ขายตามตลาดนัดและมาขายในเมืองบ้างแต่ก็ไม่เพียงพอที่จะจำหน่ายทั่วทั้งจังหวัดได้ ดังนั้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของชาวตรังที่มาจากการเกษตรพืชผัก อาหาร จึงยังมีน้อย

นอกจากนี้การปลูกพืชผักก็ยังใช้สารเคมีโดยที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ มีความเชื่อผิดๆ สะสมกันมาเป็นรุ่นๆ เช่น การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนการปลูกพืชผัก โดยคิดว่าสารเคมีจะสลายไปเองใน 1 เดือน คิดว่าการใช้สารเคมีจะทำให้พืชผักโตเร็ว คิดว่าผู้บริโภคชอบผักที่ดูดีสวยงาม ค่านิยมแบบนี้ส่งผลกระทบโดยตรงกับผู้ผลิตและผู้บริโภค จากการทดสอบของเครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thai-PAN) พบว่าพืช ผัก ผลไม้ ส่วนใหญ่มีสารพิษปนเปื้อน แม้ในจังหวัดตรังจะไม่มีการเก็บสุ่มตรวจอย่างเป็นทางการ แต่ในการลงพื้นที่ต่างก็รู้กันว่าเกษตรกรใช้สารเคมีกันเป็นส่วนมาก เมื่อพืชผัก ผลไม้ปนเปื้อนสารพิษ สารเคมีทั้งยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง หรือแม้กระทั่งปุ๋ยเคมี ทำให้กลายเป็นพืชผักผลไม้ที่ไม่มีความปลอดภัยต่อการบริโภค

สารพิษปนเปื้อนในอาหารนำมาสู่การเกิดโรคภัยไข้เจ็บที่เราเรียกกันว่าโรคในกลุ่ม NCDs ยกตัวอย่างเช่น โรคหลอดเลือดสมองและหัวใจตีบ เบาหวาน มะเร็ง ความดันโลหิตสูง อ้วนลงพุง โดยจังหวัดตรังมีจำนวนผู้ป่วยในโรคกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นทุกปี (ดังตารางที่ 2) ซึ่งส่งผลให้มีการเสียชีวิตเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นด้วย (ข้อมูลจากฝ่ายสถิติจังหวัดตรัง ปี 2558)

ตารางที่ 2 แสดงสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยใน 10 อันดับแรก ของจังหวัดตรัง ปี 2558

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	จำนวน (ราย)	อัตราป่วย
1	ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตะบิลิซึมอื่น ๆ	26,765	4,190.24
2	โรคความดันโลหิตสูง	16,438	2,573.48
3	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือดและความผิดปกติบางชนิดที่เกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกัน	12,771	1,999.39
4	โรคอื่น ๆ ของระบบย่อยอาหาร	9,215	1,442.67
5	โรคติดเชื้ออื่น ๆ ของลำไส้	8,899	1,393.20
6	โรคเบาหวาน	8,772	1,373.32
7	โรคอื่น ๆ ของระบบหายใจ	7,873	1,232.57
8	โรคติดเชื้อและปรสิตอื่น ๆ	6,970	1,091.20
9	โรคหัวใจและโรคของการไหลเวียนเลือดผ่านปอดอื่น ๆ	5,792	906.78
10	ไตวายเรื้อรัง	5,700	892.37

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง (อัตราป่วยต่อแสนประชากร)

จากข้อมูลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง การป่วยของคนตรัง 10 อันดับแรก ส่วนใหญ่สาเหตุมาจากเรื่องการบริโภคอาหาร ไม่ว่าจะเป็นโรคทางตรงหรือทางอ้อม โดยเฉพาะผู้ป่วยใน หรือผู้ป่วยเรื้อรัง ติดเตียง ล้วนมีสาเหตุจากการรับประทานอาหารการกินทั้งสิ้น และยังคงมีแนวโน้มว่าผู้ป่วยเหล่านี้จะมีปริมาณเพิ่มขึ้น อีกทั้งจำนวนผู้เสียชีวิต 3 อันดับต้นของจังหวัดตรัง คือ การตายด้วยโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง การตายด้วยโรคหัวใจ/หลอดเลือดสมอง การตายด้วยโรคมะเร็ง ซึ่งภาวะเช่นนี้ทำนายได้ว่า คนตรังจะต้องสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินในการดูแลรักษาผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังในระยะยาว ส่งผลกระทบต่อภาวะด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของครอบครัว ทั้งที่จังหวัดตรังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์

จึงเป็นที่ทราบกันดีว่าปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยในปัจจุบันที่เกิดจากพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่ถูกต้อง มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เมื่อเจ็บป่วยก็ต้องไปพบแพทย์ ต้องทานยามากมาย เกิดการสิ้นเปลืองอย่างมาก เพราะการทานยาไม่ได้ทำให้โรคจากพฤติกรรมการบริโภคหายได้จริง ๆ จึงไม่ได้

แก้ปัญหาสุขภาพที่ต้นเหตุ ผลข้างเคียงจากยา การสะสมของยาในร่างกาย ยังสามารถก่อให้เกิดโรคอื่นตามมาได้เช่นกัน ซึ่งหากทราบสาเหตุว่าโรคนั้นๆเกิดจากการกินที่ไม่ถูกต้องหรือมีการปนเปื้อนสารเคมี ก็แค่ปรับเปลี่ยนมารับประทานอาหารจากที่ๆสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ สะอาดไร้สารเคมี โรคเหล่านี้ก็จะทุเลาลงและหายได้ในที่สุด โดยแทบไม่ต้องพึ่งหมอพึ่งยาเลย ยังมีปัญหาที่ซ้อนอยู่ในปัญหาเช่น อาหารที่แม้ว่าจะติดป้ายว่าปลอดภัย แท้จริงแล้วก็ไม่ปลอดภัย เช่น ผักไฮโดรโปนิกส์ หรือการบริโภคอาหารมังสวิรัติ เพื่อสุขภาพ ซึ่งรับประทานพืชผักผลไม้ปริมาณมากแต่กลับกลายเป็นว่าได้สิ่งปนเปื้อนสารเคมี ยาฆ่าแมลงเข้าไปในร่างกายแบบเต็มๆ

ปัญหาคือผู้บริโภคส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงผลกระทบของการใช้สารเคมีในพืชผักอาหาร ที่ตนรับประทาน เน้นอาหารสำเร็จรูป มีหีบห่อที่สะอาด ดูแล้วปลอดภัย ไม่รู้ตัวว่ากำลังรับประทานสิ่งที่มีพิษมีภัยสะสมเข้าไปในร่างกาย หรือรู้แต่เลี่ยงไม่ได้ มีผู้ผลิตและผู้บริโภคอีกจำนวนมากมองว่าปัญหาการใช้สารเคมีนั้น ไม่ใช่ปัญหาของตน คิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว บางรายถึงขั้นเข้าใจว่าสารเคมีที่ตนใช้ปลอดภัย สิ่งเหล่านี้ ต้องมีการบูรณาการร่วมมือกันจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อทำงานร่วมกัน ให้ความรู้ที่ถูกต้องเพียงพอ เกิดการทำงานที่มีความต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงจัดกิจกรรม เป็นครั้งคราวแล้วจบกันไป อีกปัญหาคือ การที่ระบบมาตรฐานของหน่วยงานราชการที่รัฐให้การรับรองบางครั้งก็ไม่สามารถเชื่อถือได้ เช่น GAP , Thailand organic จากการสุ่มตรวจของภาคเอกชนก็ยังพบสารเคมีต้องห้ามอยู่

การสร้างความตระหนักในการเลือกรับประทานอาหารของคนส่วนใหญ่แม้จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รับรู้อันตรายจากสารปนเปื้อนหรืออาหารที่มีสารเคมี แต่ทางเลือกน้อยมาก 2-3 ปีที่ผ่านมาคนตรังตื่นตัวในการรักษาสุขภาพ มีการจัดตั้งตลาดเล็กๆที่มีอาหารปลอดภัย ร้านอาหารประเภททางเลือกเพื่อสุขภาพ หรือบางกลุ่มบางคนก็พยายามเลือกรับประทานหรือผลิตพืชผักอาหารที่ไร้สารเคมี ในโรงพยาบาลหรือสถานประกอบการบางแห่งก็พยายามคัดสรรสิ่งเหล่านี้ แต่ดูเหมือนจะยังไม่แพร่หลายยังไม่เพียงพอ มีจำนวนน้อย อีกทั้งยังไม่สามารถรับรองปลอดภัยได้อย่างแท้จริง แม้ในตลาดที่เป็นสินค้าปลอดภัยแล้วก็ยังพบว่าคนขายบางรายไปซื้อของมาจากตลาดสด ทำให้เกิดความไม่เชื่อถือในตลาดสินค้าปลอดภัยที่มีอยู่

จึงมีกลุ่มคนรุ่นใหม่รวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อสร้างทางเลือกในการผลิตและการบริโภคอาหารปลอดภัย รวมสมาชิกได้ 40 กว่าราย สมาชิกในกลุ่มมีทั้งผู้ผลิต พืชผักผลไม้ เนื้อสัตว์ ที่มีความคิดเห็นตรงกันให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัย ไม่ใช้สารเคมี พยายามสร้างกระบวนการผลิตโดยไม่ใช้สารเคมีที่อันตราย พัฒนาการผลิตที่มีความปลอดภัยรักสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การผลิต การแปรรูป รวบรวมผลผลิตสู่ตลาดอินทรีย์ ที่เรียกว่า ตลาดกรีนชินตามีเป้าหมายหลักคือ 1. ส่งเสริมการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ 2. ส่งเสริมอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ 3.การงดใช้โฟม ลดการใช้พลาสติก(ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง) 4.สร้างพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5.ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นตลาดที่ไม่มีพ่อค้าคนกลาง สินค้าจากผู้ผลิตถึงมือผู้บริโภคโดยตรง เจตนาเพื่อให้เป็นศูนย์รวมอาหารเกษตรอินทรีย์และปลอดภัยต่อสุขภาพอย่างแท้จริง เป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคโดยเฉพาะคนในเมืองตรัง ในรูปแบบที่แตกต่างจากตลาดอื่นๆ ที่สำคัญ สมาชิกตลาดกรีนชินตา

ส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ ผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผ่านการเป็นลูกจ้างบริษัท ได้นำความรู้ประสบการณ์ มาพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาอาชีพเดิมของพ่อแม่ ไม่รับช่วงอาชีพเกษตรกรเชิงเดี่ยวอย่างยางพาราหรือปาล์มน้ำมัน สร้างทางเลือก ค้นความรู้ ย้อนกลับภูมิปัญญาที่เคยกินอยู่ทำแบบธรรมชาติ รักษาไว้ซึ่งแผ่นดินของบรรพบุรุษ ผสมผสานกับเทคโนโลยีหรือความรู้ยุคใหม่ ในการประกอบอาชีพให้กับตัวเอง

จุดเด่นคือทำเลที่ตั้งของตลาดกรีนชินตา อยู่ใจกลางเมืองตรัง การเดินทางสะดวก และยังมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างการเรียนรู้ของผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้บริโภค รวมถึงคนที่ต้องการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายหลักคือคนในเมือง ที่ไม่มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการผลิตด้วยตัวเอง ได้มีทางเลือกในการคัดสรรอาหารที่ดีมีประโยชน์ มีคุณค่าต่อร่างกาย ลดการเป็นโรค

จังหวัดตรังยังไม่มีตลาดที่มีองค์ประกอบทั้งผู้ผลิต กลไกตลาดที่เป็นธรรม ผู้บริโภคที่รักสุขภาพ ตลาดมีชีวิตมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่เสมอ และอนุรักษ์ภูมิปัญญา ตลาดกรีนชินตาจึงพยายามตอบโจทย์สิ่งเหล่านี้ คือนอกจากจะนัดกันมาขายของเพื่อสุขภาพแล้ว ยังเป็นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสรรค์ ต่อยอดความคิด ส่งเสริมให้คุณค่าแก่ผู้ผลิตที่มีความตั้งใจ ใส่ใจในกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยไร้สารเคมีอย่างแท้จริง โดยอิงมาตรฐานหลักของตลาดที่เรียกว่า สัญญาใจที่ผู้ผลิตต้องมีความซื่อสัตย์ยุติธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบทั้งต่อตนเอง ผู้บริโภค สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้ที่จะเข้ามาขายของได้ จะต้องมีการสัมภาษณ์ ทำความเข้าใจ หรือมีการลงเยี่ยมเยียนถึงแปลงดูสถานที่เพื่อดูการผลิต การเข้ามาตลาดกรีนชินตาของผู้ผลิตจึงมาด้วยการเห็นคุณค่า เห็นความสำคัญร่วมกัน ไม่ใช่เพื่อการค้าขายที่มุ่งผลกำไร ตลาดกรีนชินตาจึงเป็นมากกว่าตลาดที่มีแค่การซื้อการขาย ต้องการให้ตลาดมีความเป็นพี่เป็นน้อง ใส่ใจต่อกัน

ปัจจุบันสมาชิกเครือข่ายผู้ผลิต-ผู้ขายตลาดกรีนชินตามาจากชุมชนหลากหลายพื้นที่ทั่วจังหวัดตรังและใกล้เคียง รวมประมาณ 30 กว่าราย กลุ่มแรกคือผู้ที่ปลูกพืชผักจำนวน 10 กว่าราย ส่วนใหญ่มีผลผลิตเป็นพืชผักผลไม้ท้องถิ่น ปลูกผักผลไม้ตามฤดูกาล กลุ่มที่สองคือกลุ่มผลิตอาหารแปรรูปจำนวน 10 กว่ารายซึ่งมีทั้งอาหารคาว ของหวาน ขนม ทั้งพื้นบ้านและสากล และกลุ่มอื่นๆ อีก 5 ราย เช่น งานฝีมือ ของใช้ หัตกรรม ในตลาดมีการบริหารจัดการแบ่งบทบาทหน้าที่โดยมีทีมหลักที่ทำหน้าที่เป็นกลุ่มคิดออกแบบกิจกรรมและการจัดการบริหารการตลาด มีการบริหารจัดการแบบคิดไปทำไปแก้ปัญหาไป ปรับเปลี่ยนตามสภาพสถานการณ์และปัญหา นอกจากเปิดขายที่ตลาดกรีนชินตาแล้ว บางโอกาสยังไปเปิดร้านค้านอกพื้นที่ ตามเทศกาล งานต่างๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ด้วย

สำหรับปัญหาในปัจจุบันของตลาดกรีนชินตาอาจแยกเป็นส่วนๆ ได้ดังนี้ 1.การบริหารจัดการตลาดยังไม่เหมาะสม ยังไม่มีกลไกการบริหารจัดการ จำเป็นต้องการศึกษารูปแบบแนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่เน้นคนรักสุขภาพแบบคนในเมืองได้อย่างแท้จริง พร้อมทั้งเป็นแนวทางในการรองรับความต้องการอาหารปลอดภัยต่อสุขภาพได้ในอนาคต รวมถึงการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตเพิ่มขึ้นและให้อยู่ในกลไกเดียวกัน 2.ศักยภาพการผลิต/

กระบวนการผลิตที่ยังไม่สามารถพัฒนาให้มีสินค้าหลากหลาย ตรงและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ขาดความรู้เรื่องการเก็บและขยายเมล็ดพันธุ์พืชในท้องถิ่น บางรายยังต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ตามท้องตลาด ยังไม่มีกระบวนการผลิตที่ครบวงจร ปลอดภัย ไร้สารเคมีเต็ม 100% รวมถึงการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการ ฤดูกาล ข้อจำกัดของตัวเอง และป้องกันสินค้าน้อยหรือมากเกินไป ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของพืชผักพื้นบ้าน/ผักท้องถิ่นแต่ละชนิดที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักการ การคัดเลือกและขยายพันธุ์พืชผักในท้องถิ่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะกับพืชแต่ละชนิด การป้องกันแมลงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องดิน การวางแผนเพื่อป้องกันความล้มเหลว การแปรรูป ทักษะการขาย ทักษะการอธิบาย 3.ผู้ขายยังขาดทักษะการสื่อสารกับผู้บริโภค การอธิบายความรู้ในสินค้า การออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ (ที่เน้นวัตถุดิบธรรมชาติ หรือปลอดภัย) ยังไม่ลงตัว รสชาติ รูปแบบ สีสัน อาหารแปรรูปบางอย่างยังไม่ตรงตามความต้องการของตลาด 4. ผู้บริโภค ขาดความเข้าใจเรื่องพืชผักอินทรีย์ อาหารสุขภาพปลอดภัย ยังเลือกที่รูปลักษณ์ภายนอก ไม่เข้าใจเรื่องกระบวนการผลิต เคยชินกับการใช้ถุงพลาสติก

ตลาดกรีนชินตาได้ถูกริเริ่มและทดลองดำเนินการไปแล้วหนึ่งปีกว่า แต่ทีมไม่ได้ต้องการแค่เป็นกระแสระยะสั้น ตลอดเวลาที่ผ่านมาจึงพยายามศึกษาข้อดี ข้อเสีย สิ่งที่ยังต้องปรับปรุง ทั้งจากสมาชิก ผู้ผลิต และผู้บริโภค ซึ่งยังมีอีกมากที่ยังไม่ลงตัว แม้จะพบว่าเป็นตลาดที่ได้รับความสนใจมากพอสมควร โดยเฉพาะคนในเมือง คนรักสุขภาพ คนที่เป็นโรค คนที่สมาชิกในครอบครัวเป็นโรค คนที่มีแนวโน้มที่จะเป็นโรค แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคอีกหลายอย่างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมืองตรังได้ชื่อว่าเป็นเมืองคนช่างกิน แต่จริงๆ แล้ว คนที่อยู่ในเมืองมีโอกาสเป็นโรคที่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการบริโภคมากกว่าคนที่อยู่แถบชานเมืองมาก อาหารในเมืองส่วนใหญ่รสชาติอร่อยแต่ไม่ปลอดภัยสำหรับสุขภาพ ไม่รู้ที่มา และกลุ่มคนเหล่านี้มีภาวะทางเศรษฐกิจดี มีความรู้ เพียงแต่โอกาสในการเลือกบริโภคมีน้อย ในขณะที่คนที่อาศัยแถบชานเมืองก็มีพฤติกรรมบริโภคแบบคนเมืองมากขึ้น ปัญหาเรื่องสุขภาพหลายอย่างก็จะตามมาเช่นกัน และแนวโน้มในอนาคต คนจะใส่ใจ ให้ความสำคัญกับอาหารที่จะบริโภคมากขึ้น ดังนั้น หากตลาดกรีนชินตาแห่งนี้สามารถทำให้ทุกฝ่ายเกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปด้วยกันได้ ให้เป็นตลาดที่มีทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และการบริหารจัดการ ที่เหมาะสำหรับตลาดเพื่อสุขภาพที่ครบวงจร ก็จะเป็นที่พึ่งของคนที่ต้องการอาหารเพื่อสุขภาพ เป็นสถานที่ที่สามารถเรียนรู้ กระบวนการผลิต ตอบสนองแนวโน้มการปรับพฤติกรรมการเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพในระยะยาว ได้อย่างแท้จริง

3.คำถาม/โจทย์การวิจัย

กลไกการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตาที่เหมาะสม เพื่อการสร้างรายได้แก่ผู้ผลิตและส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภคที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

4.วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการและบทเรียนการบริหารของตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตาจากอดีต-ปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ ประเภท ชนิด ปริมาณสินค้า และเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรังและห่วงโซ่คุณค่าระบบเกษตรอินทรีย์ (Value Chain)
3. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรัง
4. เพื่อพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตาอย่างเป็นระบบ และสามารถสร้างความมั่นใจกับผู้บริโภคได้

5.ทบทวนเอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. อรุษ นวราช และคณะ (2556) โครงการวิจัยเรื่องกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3 นำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยในปีที่ 1 และปีที่ 2 ก่อนนี้ว่าทำให้เห็นปัญหาการประกอบอาชีพของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่เป็นอยู่ ได้แก่ การขาดองค์ความรู้เรื่องการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด และมีข้อเสนอที่จะให้การขับเคลื่อนการพัฒนาสู่ระบบธุรกิจเชิงคุณค่า ด้วยการเติมเต็มความรู้แก่เกษตรกรและการสร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจแก่ผู้บริโภค ส่วนผลลัพธ์จากการวิจัยในปีที่ 2 นอกจากจะช่วยยกระดับความรู้ ความสามารถแก่เกษตรกรผ่านกลไกศูนย์เรียนรู้แล้ว ยังชี้ให้เห็นรูปแบบการยกระดับคุณภาพสมรรถนะแก่เกษตรกรด้วยการใช้กลไกตลาดเปิดพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค (ตลาดสุขใจ) ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ที่สำคัญ “ตลาดสุขใจ” ยังสร้างความสนใจแก่ผู้บริโภคในวงกว้างผ่านกลไกสื่อประชาสัมพันธ์ในหลายรูป ผลการดำเนินงานในปีที่ 3 การสร้างกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม เกิดการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ตลอดจนการยกระดับสมรรถนะด้านการผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่สินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีการพึ่งพาและร่วมมือกัน ใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคม ภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เกิดเป็นสังคมการเรียนรู้ของเกษตรกรภาคีพันธมิตรชุมชน ผู้ประกอบการ นักวิชาการ นักพัฒนา ที่เข้ามาร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายใต้ปณิธานร่วม ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับสถานการณ์ของจังหวัดตรังในปัจจุบันที่ตลาดกรีนชินตาต้องการดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ไขสิ่งเหล่านี้

2. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของ นางสาวปัฐยาวดี แจงเชื้อ และคณะ(2558) เรื่องการสร้างรูปแบบตลาดเกษตรอินทรีย์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ผลิตและผู้บริโภค ต.คลองพลู อ.เขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี ซึ่งเห็นปัญหาในการสร้างรูปแบบตลาดเกษตรอินทรีย์ จุดก่อเกิดมาจากกลุ่มอินทรีย์ชองมูแฮง ที่เริ่มตระหนักถึงผลเสียของสารเคมีในการทำการเกษตร รวมกลุ่มกันขึ้นมามีผลิตภัณฑ์ประเภทผลไม้ ผักสวนครัว ไข่ไก่(อารมณ์ดี) จากประสบการณ์ทำการตลาดของกลุ่มไม่ปรากฏชัดว่ามีตลาด

สำหรับผลผลิตเกษตรอินทรีย์ จะต้องไปจำหน่ายกับผลผลิตการเกษตรทั่วไป จึงต้องมาคิดหาวิธีจำหน่ายผลผลิตให้ได้มากขึ้น และลดทอนความน่าเชื่อถือเพราะปนกับผักทั่วไป เพราะเกษตรอินทรีย์ผลิตด้วยความประณีตลงแรงลงใจ จึงเริ่มขอการรับรองจากสหพันธ์เกษตรนานาชาติ (IFOAM) ขอใบรับรองจากหน่วยงานที่ให้การรับรองแต่ปรากฏว่าก็ไม่ได้ทำให้ขายได้ดีขึ้น สมาชิกจึงมีความคิดร่วมกันที่จะหากลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มคนในโรงพยาบาล ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ กลุ่มคนรักสุขภาพ กลุ่มข้าราชการเกษียณอายุ ต้องทำให้เข้าถึงคนกลุ่มนี้ และให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการของเกษตรอินทรีย์ ตอนแรกๆ ก็ทดลองตั้งตลาดอินทรีย์ในชุมชนขึ้นมาแต่ไม่สำเร็จ จึงคิดว่าไปหาพื้นที่ที่มีกลุ่มเป้าหมายจึงมาจัดวางขายในเมือง ตามจุดต่างๆ เช่น โรงพยาบาล เมื่อมีกิจกรรม ทำไปเรื่อยๆจนได้ไปรู้จักกับกลุ่มสหกรณ์การเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดซึ่งไม่มีคนขับเคลื่อน จึงร่วมกันรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ กลุ่มมูชองแฮงก็เป็นหนึ่งในสหกรณ์ วางระบบการจัดการ มีการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน ได้พื้นที่ที่แน่นอนในการขาย ก็ประสบปัญหาทั้งการผลิตบ้าง การตลาดบ้าง แต่ก็หาวิธีการแก้ไขไปเรื่อยๆ ขยายช่องทางการตลาดมากขึ้น เช่น สถาบันการศึกษา ออกร้านตามงานต่างๆ รวมทั้งมีการสื่อสารกับลูกค้าอย่างมีส่วนร่วม ก็พบว่าการตลาดค่อยๆ ดีขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของทีมวิจัยในครั้งนี้ที่ประสบปัญหาดังเช่น 2 โครงการนี้ก็น่าจะใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ที่น่าจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและเกิดผลสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง

3. จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการความรู้ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกร ในตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ของวงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ อาจารย์ประจำวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ศึกษาวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทของตลาดเกษตรอินทรีย์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านใคร่นุ่น 2) เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านใคร่นุ่น 3) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านใคร่นุ่น และ 4) เพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านใคร่นุ่น ตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีประเด็นการศึกษาที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่โครงการกรีนชินตากำลังจะศึกษา จึงนำมาใช้เป็นแนวในการวิจัยการสร้างกลุ่มเครือข่าย และการสร้างกลไกการตลาดอินทรีย์จังหวัดตรัง ซึ่งผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อประมวลผล/สังเคราะห์ผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มฯ ต้องประสบกับสภาพและปัญหาทางการตลาดเกษตรอินทรีย์กันเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่สามารถที่จะกำหนดราคาขายได้เอง และการค้นหามาตรฐานสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม จนได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้บริโภคในวงที่กว้างมากขึ้น ผลการพัฒนาการจัดการความรู้ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษบ้าน ใคร่นุ่น ก็คือ สมาชิกกลุ่มฯ ควรที่จะมีการเรียนรู้ในการที่จะอยู่ร่วมกันกับวิถีการผลิตพืชผลโดยปราศจากสารพิษ โดยเป็นผู้ปลูกที่มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและสังคมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรฯ ผลิตและจำหน่ายถั่วฝักยาว มะเขือ ข้าวโพด แตงกวาและพริก โดย

จัดทำในรูปบรรจุ ภัณฑ์ภายใต้ตราสินค้ากลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านใคร่นุ่น โดยฉลากระบุข้อความไว้ว่า “ไม่ใช้สารเคมีไม่ใช้ยาฆ่า แมลง” ส่วนใหญ่แล้วเน้นการขายส่งให้แก่พ่อค้าคนกลางโดยมารับซื้อถึงหมู่บ้าน โดยจะถูกกดราคาพืชผลลงเกือบทุก ชนิดประมาณกิโลกรัมละ 10-15 บาท และยังนิยมใช้ปุ๋ยหมักสดในการปลูก แต่เมื่อได้ผ่านกระบวนการวิจัยทำให้ทางกลุ่มมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการหรือแนวทางบางอย่างจึงสามารถนำมาเรียนรู้และปรับให้เหมาะสมกับจังหวัดตรังได้

4. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์อย่างมีส่วนร่วม ของชุมชนบ้านจำรุง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง Communication Strategies to Promote Organic Agriculture Participatory of Ban Jumrung Community, Klaeng District, Rayong Province โดย ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ศึกษาเพื่อพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชนบ้านจำรุง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research--PAR) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือสำรวจชุมชน ได้แก่ โอ่งชีวิต ปฏิทินการผลิต และผู้รู้ในชุมชน นอกจาก นั้นยังได้ใช้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์การสังเกต การประชุมกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมี ปัญหาในการทำเกษตรอินทรีย์ 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านแรงงาน ส่งผลให้เกษตรกรมี ทัศนคติด้านการทำเกษตรอินทรีย์ว่า “ยุ่งยาก ผลผลิตน้อย และมีความเสี่ยง” ด้วยเหตุนี้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อส่ง เสริมการเกษตรอินทรีย์ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ดังนี้1) กลยุทธ์“ลูกเป็ดขี้เหร่” เพื่อเน้นให้เห็นข้อดีของ “ผลผลิตตาม วิถีอินทรีย์” 2) กลยุทธ์“ความกลัว” เพื่อจัดการความเสี่ยงจากพ่อค้าคนกลาง 3) กลยุทธ์“1 สวน 1 ต้น” เพื่อทำให้เกษตรกรสวนผลไม้ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงมาเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ได้ง่ายขึ้น ส่งผลทำให้เกษตรกลุ่มหนึ่งได้เปลี่ยนมาเริ่มต้นทำ สวนผลไม้อินทรีย์ขึ้นมาภายในชุมชน งานวิจัยชิ้นนี้สามารถใช้ในการวางกระบวนการทำงานบางอย่างให้เหมาะสมของกรีนชินตาได้

5. กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เสกสรร ศิริกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท ซึ่งได้กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ว่ามี 4 ด้านคือ 1.การส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรม 2.พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการ 3. พัฒนาตลาดและรองรับมาตรฐาน 4.การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ซึ่งแต่ละด้านจะมีกลยุทธ์ เป้าหมาย กลไก วิธีการในการขับเคลื่อน อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนคือ 1.ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ 2.ขาดการบูรณาการและเชื่อมโยงในการทำงาน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเกษตรกร 3.ไม่มีฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ ซึ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญให้โครงการกรีนชินตาวางแผนการดำเนินงานเพื่อตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติและการปิดช่องโหว่หรือปัญหาที่เกิดขึ้น

6. ขอบเขตการศึกษา

6.1 พื้นที่ดำเนินการ

ชุมชนเมืองทับเที่ยง และพื้นที่เครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดตรัง 8 อำเภอ

6.2 ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มผู้ปลูกพืชผักเลี้ยงสัตว์ทำประมงแบบเกษตรอินทรีย์จำนวน 30 ราย
2. กลุ่มผู้แปรรูปอาหารสุขภาพจำนวน 20 ราย
3. ผู้รักสุขภาพในชุมชนเมืองทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง จำนวน 200 คน

6.3 ช่วงเวลาที่สนใจศึกษา

12 เดือน (มกราคม 2562 – ธันวาคม 2562)

6.4 ประเด็นศึกษา

- ศึกษาสำรวจข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าปลอดภัย และการแปรรูปสินค้า
- รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับตลาดกรีนชินตาที่ครบวงจร
- แนวทางการสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้บริโภค
- กลไกการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับตลาดกรีนชินตา ที่สามารถตอบโจทย์การปรับพฤติกรรมด้านการบริโภคของคนในสังคม

7. วิธีการดำเนินงานวิจัย

ใช้หลัก Research And Development And Movement หรือ R&D&M คือการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล หาความรู้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา การพัฒนายกระดับ รวมถึงการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างการรับรู้ และขับเคลื่อนการดำเนินงาน

1. การบริหารโครงการ

1.1) การเตรียมความพร้อมนักวิจัย โดยพี่เลี้ยง สกว.ตรัง ชี้แจงเงื่อนไขการดำเนินงานในโครงการ และทางทีมวิจัยหลักชี้แจงวัตถุประสงค์การทำโครงการแผนกิจกรรมและงบประมาณ เพื่อให้ทุกคนได้ทบทวนและเข้าใจการดำเนินงานในโครงการตรงกันอีกครั้ง เกิดความร่วมมือมีส่วนร่วมในการทำวิจัย รวมทั้งร่วมวางแผน แบ่งบทบาทหน้าที่ การทำงานต่อ

1.2) การชี้แจงการดำเนินการของตลาดในช่วงเปิดตลาดทุกบ่ายวันเสาร์ ซึ่งจะเปิดทำการตั้งแต่เวลา 09.00-14.00น. ทางทีมวิจัยจะใช้เวลาหลังเลิกตลาดประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจ สรุปผลการดำเนินการรวมถึงการขยับตามแผนการดำเนินงาน

2. วิธีวิทยา

2.1) เพื่อศึกษาพัฒนาการตลาดและบทเรียนการบริหารจัดการตลาดจากอดีต-ปัจจุบัน

2.1.1) เวทีถอดบทเรียน/สรุปผล/ออกแบบการทำงาน โดยทีมวิจัยจะจัดเวทีให้มีผู้จัดกระบวนการมาร่วมกันสรุปผลการทำงานที่ผ่านมา 1 ปี ในเรื่องคณะกรรมการ การบริหาร การขาย การผลิต การซื้อขาย กำไร สถานที่ การประชาสัมพันธ์ จุดแข็งจุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง สรุปผลการถอดบทเรียนและออกแบบการทำงานต่อ

2.2) เพื่อศึกษาข้อมูลการผลิต ชนิด ปริมาณสินค้า และการสร้างเครือข่ายผู้ผลิต

2.2.1) ออกแบบ/เก็บบันทึกข้อมูล โดยทีมวิจัยทำการเก็บบันทึกด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น ปฏิทินฤดูกาล ตารางผลผลิต ของการทำเกษตรอินทรีย์และการผลิตสินค้าสุขภาพปลอดภัยของผู้ผลิตแต่ละรายเพื่อให้ได้ข้อมูลรูปแบบ ชนิด ประเภท ปริมาณ พื้นที่ การบริหารผลผลิต และเก็บข้อมูลเครือข่ายผู้ผลิตรายอื่นๆ เพิ่ม ทีมวิจัยลงพื้นที่สำรวจผู้ผลิตรายอื่นๆ เพิ่มเติม โดยเลือกจากฐานการรู้จักกันของทีมวิจัย และการรู้จักผ่านเครือข่ายเฟสบุ๊ค เพื่อขยายเครือข่ายการผลิตเพิ่มขึ้น

2.2.2)รวบรวม/สรุปข้อมูลผู้ผลิต โดยทีมวิจัยจะนำข้อมูลจากผู้ผลิตที่ได้ทั้งหมดมาสรุปผลแต่ละด้าน แล้วจัดทำแผนการทำงานต่อไป

2.3) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.3.1) การสัมภาษณ์ ทีมวิจัยจะสัมภาษณ์ความต้องการของผู้ผลิตแต่ละด้าน ได้แก่ การผลิต การขาย สถานที่ การประชาสัมพันธ์ บรรจุภัณฑ์ ช่องทางการตลาด เป็นต้น และสัมภาษณ์ลูกค้ากลุ่มต่างๆที่เข้ามาซื้อสินค้าที่ตลาด และลงพื้นที่ในเขตเมือง โดยจะสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริโภคอาหาร แหล่งที่ซื้ออาหาร ความเข้าใจสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัย ประเภทและลักษณะสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัยที่ต้องการ รูปแบบการตลาดที่ต้องการ ฯลฯ

2.3.2) การสังเกตและพูดคุย ทีมวิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าและการพูดคุยกันระหว่างลูกค้าหรือพูดคุยกับแม่ค้าระหว่างที่ขายของ ประเด็นที่สังเกตพูดคุย เช่น ความชอบสินค้า ความต้องการชนิดสินค้า ราคาที่พอใจ รูปแบบการบรรจุ การใช้ประโยชน์สินค้า รสชาติ การอธิบายสินค้า ความรู้ในสินค้า ฯลฯ

2.3.3)สรุปข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยทีมวิจัยจะนำข้อมูลความต้องการที่ได้มาจัดแบ่งหมวดหมู่แต่ละประเภทเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงพัฒนา และนำไปหาสถานที่เพื่ออบรมดูงานในการพัฒนาตลาดต่อไป

2.4. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตาที่สร้างความมั่นใจกับผู้บริโภค

2.4.1) การอบรม ทีมวิจัยไปอบรมความรู้แต่ละด้านซึ่งเกิดจากการสรุปผลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1- 3 โดยจะไปอบรมศึกษาดูงานกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถาบันเกษตรอินทรีย์และกลุ่มแปรรูปที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนหยงสตาร์ ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนนาโยง และปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดตรังที่เหมาะสมมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จ.ชลบุรี มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สุพรรณ ม.ราชภัฏ ม.เกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ โดยกลุ่มคนองค์กรสถาบัน เหล่านี้ดำเนินการอบรมถ่ายทอดการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัย มีแนวทางในการจัดการผลิตที่ดีทำให้การส่งออกและการตลาดประสบผลสำเร็จได้อย่างมาก โดยจะอบรมเกี่ยวกับ การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ระบบอินทรีย์ การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าสุขภาพปลอดภัย อาหารพื้นถิ่น อาหารเป็นยา การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การสร้างเครือข่าย เทคนิครูปแบบการกระจายสินค้า

2.4.2) การศึกษา จากเอกสาร หนังสือ บทความ วารสาร อินเตอร์เน็ต แล้วนำมาสรุปเพื่อให้เข้าใจการบริหารจัดการตลาดที่มีอยู่ ความคิดเห็น ความต้องการของสังคม

2.4.3) การจัดสนทนากลุ่ม โดยเชิญผู้บริหารจัดการตลาดในกลุ่มตลาดที่อยู่ใกล้เคียง

ได้แก่ ตลาดใต้โหนด ตลาดป่าไผ่ และลูกค้าบางส่วน มาร่วมระดมความคิดในการออกแบบตลาด

2.4.4) การศึกษาดูงาน ทีมวิจัยและตัวแทนผู้จัดการตลาดจะไปศึกษาดูงานตลาดที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกันได้แก่ ตลาดกรีนขอนแก่น ตลาดกรีนมหาสารคาม โดยตลาดนี้ดำเนินการซื้อขายเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัยเช่นเดียวกัน แต่มีแนวทางในการจัดการตลาดที่ดีทำให้ตลาดประสบผลสำเร็จทั้งในแง่การมีแม่ค้าชาวบ้านนำสินค้าเข้ามาค้าขายและการมีลูกค้าเข้ามาสนับสนุน โดยจะศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการตลาด การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าสุขภาพปลอดภัย

2.4.5) เวทีสรุปความรู้เพื่อการปฏิบัติจริงในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัย และการบริหารจัดการตลาด ดำเนินการ 2 รอบ ครั้งแรกใช้ข้อมูลจากการเก็บจากผู้ผลิต ผู้บริโภคในพื้นที่ตลาดและในเมืองตรัง และจากตลาดสีเขียวในจังหวัดตรัง แล้วนำมาประมวลความรู้ดำเนินการจัดทำแผนรอบที่ 1 ซึ่งจะใช้เวลาปฏิบัติการ 3 เดือน จากนั้นรอบที่ 2 นำผลจากรอบที่ 1 จัดทีมวิจัยไปอบรม ศึกษาดูงาน จัดสนทนากลุ่มกับผู้รู้ การศึกษาเอกสารความรู้ ที่เหมาะสมกับ

ความต้องการจริงสามารถตอบโจทย์ความต้องการได้จริง แล้วนำมาทำแผนปฏิบัติการรอบที่ 2

2.4.6) เวทีเสวนาความรู้เรื่องอาหารพื้นถิ่น อาหารเป็นยา อาหารสุขภาพ ปลอดภัย

2.4.7)การเยี่ยมแปลง การลงแขก การจัดทำมาตรฐานรับรองเกษตรอินทรีย์แบบภาราดรภาพ

2.4.8) การจัดทำป้าย โปสเตอร์ แผ่นความรู้ หนังสือเล่มเล็ก เฟสบุ๊ค ยูทูป

2.4.9) การลงมือปฏิบัติการ ด้านการผลิตเกษตรอินทรีย์ (ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์อินทรีย์ การเก็บเมล็ดพันธุ์ การจัดการดิน การทำปุ๋ยหมัก การป้องกันแมลง การเก็บเกี่ยว การบรรจุ การขนส่ง เป็นต้น) การวางแผนการปลูก การแปรรูปสินค้าสุขภาพปลอดภัย การบริหารจัดการตลาดแบบภาราดรภาพ การบริหารจัดการช่องทางการตลาดเพิ่ม การตกแต่งสถานที่ การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.4.10) การประเมินผลที่เกิดขึ้นจริง เช่น โดยการเชิญผู้เกี่ยว ข้องหน่วยงานกลุ่มรักสุขภาพ และผู้สนใจ จัดเวทีให้ความรู้อาหารสุขภาพ อาหารเป็นยา ทัวร์สุขภาพที่ทางกลุ่มจัดขึ้น ทั้งโดยการจัดที่ตลาดกรีนชินตา และการเยี่ยมแปลงตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของตลาดกรีนชินตา (เส้นทางสุขภาพปลอดภัย Road Show)

8.ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมชุมชนและนักวิจัย

1. ประชุมเตรียมความพร้อมทีมวิจัย ชี้แจง ทำความเข้าใจ และการจัดประชุมประจำเดือน
2. อบรมการจัดการเอกสารการเงินและการเขียนรายงาน
3. ออกแบบเครื่องมือการเก็บข้อมูล/เก็บบันทึกข้อมูลผู้ผลิต(การผลิต ชนิด ปริมาณสินค้า เครือข่าย ระบบการดำเนินงาน และห่วงโซ่คุณค่า)

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

4. ศึกษาความรู้ด้านการพัฒนาการของตลาดเกษตรอินทรีย์ของการบริหารตลาดกรีนชินตาจากเวทีการถอดบทเรียน และศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลจากสื่อต่างๆเช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
5. ศึกษาความรู้ ชนิด ประเภทสินค้าเกษตรอินทรีย์ การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จากเครื่องมือที่ออกแบบ เช่น ปฏิทินฤดูกาล ตารางผลผลิต เพื่อให้ได้ข้อมูลประเภท ปริมาณ พื้นที่ การบริหารสินค้าเกษตรแต่ละชนิด เป็นต้น
6. ศึกษาเก็บข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคโดยการสัมภาษณ์และการลงพื้นที่สังเกตการณ์
7. ศึกษาดูงานตลาดสีเขียวที่ตลาดกรีน อื่นๆ เพื่อให้เห็นแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

8. การถอดบทเรียนเพื่อค้นหาความเหมาะสมด้านการบริหารจัดการกลุ่มตลาดอินทรีย์กรีนชินตา
9. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูลผู้ผลิต ความต้องการของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์
10. เวทีสรุปผลการอบรม/ศึกษาดูงานจากพื้นที่ จัดทำตลาดให้เห็นแนวทางตัวอย่างกลไกการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการทดลองปฏิบัติการ

11. จัดเวทีปฏิบัติการพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าสุขภาพปลอดภัย การบริหารจัดการตลาด 2 ครั้ง
12. ลงแขกแปลงผู้ผลิต เยี่ยมแปลง ประเมินผล และออกแบบมาตรฐานรับรองสินค้า
13. อบรมการทำอาหารท้องถิ่น อาหารเป็นยา ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์จากเกษตรอินทรีย์ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการสรุปผลและนำเสนอผลการศึกษา

14. เวทีถอดบทเรียน สรุปบทเรียน จัดทำแผนกลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตา
15. จัดทำชุดความรู้ (ทำป้าย โพสเตอร์ แผ่นความรู้ หนังสือเล่มเล็ก เฟสบุ๊ค ยูทูป)
16. เวทีเสวนาเรื่องเกษตรอินทรีย์ สินค้าสุขภาพปลอดภัย คุณค่าอาหารท้องถิ่น อาหารเป็นยา และสิ่งแวดล้อม
17. จัดทำรายงานวิจัย โดยแบ่งเป็นรายงานความก้าวหน้า และรายงานฉบับสมบูรณ์
18. จัดเวทีปิดโครงการเผยแพร่ความรู้ของโครงการ

9.ผลที่คาดว่าจะได้รับ*)*

1. ผลผลิต (Output)

1. เกิดชุดความรู้บทเรียนการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์
2. ได้ข้อมูลการผลิต และความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดตรัง
3. ได้รูปแบบการบริหารจัดการตลาดที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม สอดคล้องกับบริบทของผู้ผลิตและความต้องการของลูกค้า

2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1. เกิดกลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตา ที่ครบวงจรที่สามารถสร้างความมั่นใจและสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและการบริหาร

2. ผู้ผลิต และผู้ขาย เกิดการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาสินค้าในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าสุขภาพปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อมตามหลักการที่ถูกต้อง

3 ผลกระทบ (Impact)

1.1 ด้านเศรษฐกิจ

1.สมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ที่เข้าร่วมกระบวนการกับโครงการตลาดกรีนชินตา มีการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากขึ้น มีรายได้จากผลผลิตที่ชัดเจน และแน่นอน

2.พึ่งพาตัวเอง พึ่งพากันเอง ภายใต้การพัฒนาในลักษณะของการรวมกลุ่ม ที่นำไปสู่ความเข้มแข็ง

3.มีการวางแผนการผลิตที่ทำให้มีสินค้าตอบสนองผู้บริโภคที่เพียงพอทุกฤดูกาล ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวด้านอาหารเพื่อสุขภาพกว้างขวางกว่าเดิม

1.2 ด้านสังคม

4. มีการรวมกลุ่มผู้ผลิตประเภทเดียวกันเชิงเครือข่าย ที่กว้าง และกระจายในหลายพื้นที่ มาเป็นเครือข่ายเดียวกัน และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านข้อมูล ความรู้ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การดูแลตัวเอง ซึ่งกันและกันได้

5. คนตรังมีตลาดที่สามารถเลือกสินค้าที่ปลอดภัยต่อตนเองและครอบครัว

6. คนที่เป็นโรคเรื้อรังที่มีสาเหตุจากการรับประทานอาหารค่อยๆ ลดลง ลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว โรงพยาบาล สังคม ภาครัฐ

7. คนภายนอกรู้จักผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมากกว่าเดิม

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม

8. มีการผลิตที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม โดยลดสารเคมีทุกชนิดประเภท

9. ขยายพื้นที่สีเขียว คือพื้นที่ที่ปลอดจากสารเคมีให้กระจายในหลายพื้นที่มากขึ้นกว่าเดิม

10. ฟื้นฟูระบบการเกษตรแบบเดิม ที่มีการปลูกแบบผสมผสาน ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และปลอดภัยต่อสัตว์ คน พืช

10.กระบวนการผลักดันผลงานออกสู่การใช้ประโยชน์

การสื่อสารกับสาธารณะทั้งทาง เฟสบุ๊ค ไลน์ เพจ และรายการโทรทัศน์

การนำเสนอกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือการสื่อสารกับสังคม ผ่านเวที ผ่านการลงเยี่ยมพื้นที่ ผ่านการนำชมตลาดกรีนชินตา การออกบู๊ธงานสินค้าต่างๆ ที่ภาครัฐหรือเอกชนจัด

การสร้างพื้นที่เปิด ในระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อเป็นการเชิญชวน ให้ผู้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คนประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ของโครงการ

ผลักดันสู่นโยบายของภาครัฐในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

11.ทีมวิจัย

1. นายธงฉัตร คืนตัก
2. นางสาวชินานาฏ กางอิ่ม
3. นางสาวทินตนา เสนีย์
4. นายวิวิศน์ ศิริพันธ์
5. นายสมจิต สังข์ทอง
6. นางฉัตรสุดา วงศ์พัฒนพงศ์
7. นางสาวชฎารัตน์ เซ่งย่อง
8. นางสุพัตรา อุยสุย
9. นางสาวณัชชญา นามกร
10. นางพรรณี สันติสกุลวงศ์
11. นางปิยะนุช เกิดควน
12. นางสาวปานจิตร กาญจนานิจ
13. นางสาวเจนจิรา เชยชื่นจิตร
14. นางสาวรัชนก หนูช่วย
15. นางสาวปนัดดา วงศ์ชู
16. นางสาววิวรรณ์รัชฎ์ ปล้องบรรจง
17. นางประดับ จงทอง
18. นางพรรณี ฉิมเพชร์
19. นางสาวนฤมล โต๊ะปลัด
20. นางพรรณี คงเอียด
21. นางสาววรรณา ใจสมุทร

12. ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

1.นายชาลี กางอิ่ม

2.จารุวรรณ เอ็นไรท์

ผู้ประสานงาน Mangrove Action Project Thailand office

บทที่ 2
บริบทชุมชน

ที่มาของตลาดกรีนชินตา

ตลาดกรีนชินตาเกิดขึ้นจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ เมื่อปี 2560 ด้วยความคิดความเชื่อว่ามีสิ่งที่ทำได้ง่ายแต่มีความสำคัญมากคือเรื่องกิน ด้วยคนเมือง คนรักสิ่งแวดล้อมอยากกินอาหาร กินผักที่ปลอดสารพิษ อยากมีสุขภาพดี แต่ปัญหาคือจะหาที่ไหนที่จะปลอดภัยร้อยเปอร์เซ็นต์ได้บ้าง ก็เลยเริ่มกันค้นหา ลงพื้นที่ค้นหาคนทำเกษตรอินทรีย์ จนสร้างเครือข่ายเกษตรกร คนรักสิ่งแวดล้อม คนทำงานเพื่อสังคม คนรักสุขภาพได้ขึ้นมา 6 คน แล้วก็ตระเวนหาสถานที่เพื่อจะทำตลาดสีเขียว หาศูนย์รวมการขาย ตั้งชื่อกลุ่มว่า “ฟักเขียว” คือฟูมฟักหัวใจเขียว แล้วก็ตระเวนลงพื้นที่เพื่อหาเครือข่ายคนทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย คนรักสิ่งแวดล้อม ทั่วจังหวัดตรัง แต่ก็ไม่ค่อยมีใครฝันอยากมีตลาดกรีน ช่วงแรกส่วนใหญ่จึงได้คนรุ่นใหม่ กลุ่มยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ แล้วพอดีกับที่จอยผู้รักสุขภาพก็พยามยามตามหาเกษตรกรหัวใจสีเขียว มีสถานที่ให้เปิดตลาดโดยไม่ต้องมีทุนเป็นอาคารสถานที่ที่เป็นตลาดสดเดิมอยู่แล้ว เป็นการขออนุเคราะห์ จึงให้มาจัดเปิดตลาดสีเขียวขึ้น ได้เครือข่ายแม่ค้าหลากหลายทั้งคนทำเกษตร กลุ่มแปรรูป กลุ่มทำอาหารปรุงสุก กลุ่มงานจักสาน งานฝีมือ กลุ่มงาน handmade กลุ่มงานhomemade แล้วก็มาจัดการให้มีตลาดกรีนชินตาขึ้นมา จากนั้นก็ค่อยๆ มาเรียนรู้และรู้จักกันมากขึ้นเรื่อยๆจากการทำตลาด รวมถึงแม่ค้าทุกรายที่สมัครมาเข้าร่วมด้วย 40 กว่าคน เราเป็นกลุ่มที่ตั้งเป้าหมายไว้หลายด้านและวางมาตรฐานสูงในทุกด้าน คือ ด้านสุขภาพ(อาหารสุขภาพอาหารปลอดภัย) ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ กติกาและเงื่อนไขมีมาก โดยทำเป็นสัญญาใจขึ้นมา นำสัญญาใจแจกให้อ่าน และปรับทัศนคติปรับการการอยู่ด้วยกันตามกติกา

รูปแบบการบริหารจัดการตลาดในช่วงต้น

ช่วงแรกทีมบุกเบิกก็จะทำหน้าที่เตรียมสถานที่ ดำเนินกิจกรรมในตลาดซึ่งมีทั้งการพูดคุย เล่นเกม ประชาสัมพันธ์ คุยกับลูกค้า สร้างการมีส่วนร่วมกับลูกค้า การจัดกิจกรรมให้ความรู้ ทำเวิร์คช็อป ซึ่งทีมหลักเองก็ต้องเป็นแม่ค้าเองด้วยจำนวนหนึ่ง อยู่ประมาณ 6 เดือนแรกเราก็ยังไปไม่รอด แม่ค้าออกไปบ้าง เข้าใหม่บ้าง เป็นอยู่อย่างนี้ ลูกค้ามาแล้วก็หายไป เพิ่มมาใหม่ เพราะสินค้าไม่หลากหลาย ทำให้ยอดขายแต่ละร้านไม่นิ่ง บางร้านก็ได้น้อย บางร้านก็ได้มาก บางร้านก็พออยู่ได้ ก็เลยคุยกับเจ้าของตลาดกันใหม่ ขอเลื่อนการจ่ายค่าเช่าสถานที่ออกไป และขอให้เป็นช่วงประชาสัมพันธ์ก่อนให้ครบหนึ่งปี การตั้งเป้าหมายของตลาดมี 4 ด้านและทุกด้านพยายามทำอย่างเต็มที่ที่สุดได้แก่

- ด้านสุขภาพ สินค้าต้องคุมเข้มเรื่องความปลอดภัยจริงๆ สินค้าเกษตรต้องมีการลงเยี่ยมแปลงเพื่อตรวจดูการผลิตว่าผลิตด้วยระบบปลอดภัยหรือเป็นการทำระบบอินทรีย์จริงๆ อาหารปรุงสุกต้องไม่ใส่ผงชูรส ไม่ใส่สารแต่งสี ไม่มีสารกันบูด ต้องสดใหม่ สะอาด รสชาติดี คัดสรรวัตถุดิบ
- ด้านสิ่งแวดล้อมก็ไม่ใช้หุงหูหิ้ว โฟม หลอดดูด เลย 100% แพ็คเกจเน้นมาจากธรรมชาติ ให้ใส่แพ็คเกจที่เป็นพลาสติกเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เพื่อรักษาคุณภาพ ทีมคนทำงานจึงต้องเดินตรวจสุขอนามัยร้านค้าตรวจสินค้าทุกเสาร์ เมื่อมีคนทำผิดกติกาก็จะต้องถูกตักเตือนและให้ปรับตัว
- ด้านสังคมเน้นเรื่องการแบ่งปัน ดังนั้นของที่นำมาขายราคาก็ไม่ได้สูงจนเกินไป ผลิตด้วยความใส่ใจต่อลูกค้า การทำเกษตรห้ามใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้าอย่างเด็ดขาด มีการลงเยี่ยมแปลงก่อนมาขาย และต้องมีกิจกรรมเพื่อคืนกลับให้ลูกค้าตลอดต่อเนื่องจะจัดเป็น Workshop หรือสมนาคุณ การให้ความรู้ตามที่เหมาะสม การจัดงานเทศกาล หรือการลงพื้นที่
- ด้านเศรษฐกิจเป็นการทำธุรกิจแบบครบวงจรคือผู้ผลิตที่เป็นเกษตรกรมาขายให้กับลูกค้าด้วยตนเอง หวังว่าผู้ผลิตจะได้สื่อสารการผลิตดีๆของตนเองแก่ลูกค้า เพื่อให้เกิดธุรกิจที่มีความเป็นธรรม คาดหวังให้รายได้ของแม่ค้าอยู่ได้ แต่ช่วงแรกๆเป็นช่วงที่ทีมงานต้องทำการตลาดกันอย่างหนักลูกค้ามากบ้างน้อยบ้าง จึงจะให้ทุกคนขายได้มากไม่ได้ และมาตรการทุกด้านก็ต้องรักษา ทำให้ไม่สามารถจะปล่อยละเลยเรื่องใดไปได้

ช่วงแรกๆ ทีมทำงานจึงต้องมีหน้าที่ทำให้แม่ค้ามีความสุขจากการขายหรือแม้จะขาดทุนบ้าง เพราะตอนแรกเรายังไม่รู้ว่าลูกค้าด้านสุขภาพในตรังอยู่ที่ไหน ก็ใช้เฟสบุ๊คในการสื่อสารและทำกิจกรรมเยอะมากทั้งในสถานที่ นอกสถานที่ การส่งใบปลิว การสร้างการบอกต่อ กิจกรรมบางอย่างไม่ได้เกี่ยวกับตลาด เก็บขยะ หรือช่วยสังคมเรื่องอื่นๆ ก็ทำ แต่แม่ค้าที่ยังไม่มีรายได้มากต้องยอมรับการขาดทุนเพื่อมีกำไรในอนาคต และในใจก็ยึดพระราชดำรัสในหลวงที่ว่า “ยิ่งให้ก็ยิ่งได้” เราต้องยอมขาดทุน ช่วงแรกซื้อกันเองขายกันเองไปบ้าง และมาตรฐานสินค้าที่ต้องควบคุมจึงไม่สามารถที่จะไปหาสินค้าอื่นมาอย่างหลากหลายได้ ต้องผลิตหรือควบคุมการผลิตอย่างดี แต่ทั้งนี้อาจเพราะได้คนที่มีหัวใจแบ่งปัน และเห็นถึงคุณค่าของการให้ก่อน จึงมีแม่ค้าเหลือกันมาอยู่จนปัจจุบัน 30 กว่าราย เราจึงมักถนอมน้ำใจเสริมสร้างแรงใจให้กันเพื่อความเป็นมิตรว่า เราอยู่กันเป็นครอบครัว ฟักเขียว

การทำกิจกรรมเพื่อเป็นตลาดมีชีวิต

หลังจากทำการตลาดกันมาอย่างทุลักทุเล แก้ปัญหาไปทีละเปลาะๆ ก็ย่างเข้าปีที่ 2 ช่วงแรกกิจกรรมก็ทำกันเอง หารายได้มาเป็นส่วนกลางเพื่อซื้อของบ้าง ตกแต่งตลาดบ้าง ทำกิจกรรมให้ลูกค้าบ้าง หลังจากจะได้1ปี ก็ได้ทำโครงการกับ สสส. ช่วงนี้รูปแบบการทำงานบริหารและการจัดการก็เป็นระบบขึ้น เริ่มมีการให้บทบาทหน้าที่ตามโครงการ เริ่มมีการคิดวางแผน ทำ และสรุป การทำงานเป็น

ระบบ มีกลุ่มเล็กไว้หนึ่งกลุ่มเพื่อหาข้อมูล คิด วางแผนก่อน แล้วถึงจะรวมกลุ่มใหญ่คิด วางแผน ทำ และสรุปผล โดยภาพรวมในตลาดมีกิจกรรมดังนี้

- มีการประชุมหลังเสร็จตลาดวันเสาร์ทุกครั้ง
- มีการประชุมประจำเดือน
- มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เดือนละครั้ง (ในทุกวันเสาร์ที่เปิดตลาด)
- มีการไปศึกษาดูงานการทำเกษตรอินทรีย์
- มีการลงเรียนรู้ปฏิบัติการทำเกษตรอินทรีย์
- มีการประชาสัมพันธ์นอกสถานที่ด้วยรูปแบบ ออกบูท ขายของ เปิดร้านกับเครือข่าย
- มีการร่วมกับเครือข่ายอื่นๆ ทำกิจกรรม
- จัดเยี่ยมแปลง ลงแขก งานประจำปี(หรอยจัง ตรังเฅ)
- การสรุปความรู้เป็นเอกสาร

สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ทุกวันนี้สินค้าขายได้มากขึ้น มีลูกค้าประจำกว่า200 ราย รายได้ของแม่ค้ามากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรเพราะพืชผักผลไม้เชื่อถือได้จริงมีการปรับคนทำเกษตรให้มีหัวใจสีเขียว ตลาดกรีนชินตาค่อนไปทางเป็นตลาดสด คนเข้ามาได้ทุกวันที่เปิดขาย และตอนนี้ลูกค้าก็เป็นลูกค้าประจำไม่ใช่มาแค่ครั้งเดียวแต่มาทุกสัปดาห์และหาซื้อพืชผักกับข้าวอาหารสำหรับหนึ่งสัปดาห์ ลูกค้าเข้าใจเราเป็นอย่างดี ตอนนี้ลูกค้าเราร่วมกิจกรรมกับเราอย่างคับคั่งจนรู้สึกอบอุ่นทุกครั้ง แม้เราไม่มีผักที่ต้องการก็พยายามเลือกผักเราไปปรับเมนูอาหารเอง ตลาดเราเองก็อยากให้ลูกค้าได้รู้ที่ไปที่มาของสินค้าอาหาร ให้ลูกค้าเราได้รู้ได้ทราบกระบวนการผลิต และเราต้องการให้คนเมืองเรียนรู้วิถีชาวบ้านด้วยเพื่อให้ชุมชนรู้จักคุณค่าของตัวเองมากขึ้น

ปัจจุบันสมาชิกเครือข่ายผู้ผลิต-ผู้ขายตลาดกรีนชินตามาจากชุมชนหลากหลายพื้นที่ทั่วจังหวัดตรังและใกล้เคียง รวมทั้งหมด 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง กันตัง ห้วยยอด ย่านตาขาว ปะเหลียน นาโยง เขาวิเศษ และ1อำเภอป่าบอน จากจังหวัดพัทลุง รวมประมาณแม่ค้า 30 กว่าราย

- กลุ่มแรกคือผู้ที่ปลูกพืชผักผลไม้ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำประมง จำนวน 19 รายส่วนใหญ่มีผลผลิตเป็นพืชผักผลไม้ท้องถิ่น ผักแปลง ไข่ไก่ ข้าว และของทะเลจากเครือข่ายประมง
- กลุ่มที่สองคือกลุ่มผลิตอาหารแปรรูปจากการเกษตร และอาหารปรุงสุกจำนวน 13 รายซึ่งมีทั้งอาหารคาว ของหวาน ขนม ทั้งพื้นบ้านและสากล
- กลุ่มอื่นๆ อีก 8 ราย เช่น งานฝีมือ ของใช้ หัตกรรม เสื้อผ้า จักสาน

ในตลาดมีการบริหารจัดการแบ่งบทบาทหน้าที่โดยเน้นการช่วยเหลือกันทุกหน้าที่ก่อน ไม่ได้กำหนดให้ใครรับผิดชอบสิ่งใดโดยเฉพาะ คนไหนช่วยทำสิ่งใดได้ก็ช่วยหรือจะมอบหมายหน้าที่ก็เมื่อมีกิจกรรม โดยมีทีมเล็กคอยหาข้อมูล คิด วางแผนก่อนเบื้องต้น ทีมกลางซึ่งเพิ่มลดจำนวนได้ตลอดทำหน้าที่เป็นกลุ่มคิดออกแบบกิจกรรมและการจัดการบริหารการตลาด และทีมใหญ่คือแม่ค้าทุกรายมีการบริหารจัดการแบบคิดไปทำไปแก้ปัญหาไป ปรับเปลี่ยนตามสภาพสถานการณ์และปัญหา สำหรับการที่จะครบสองปีก็ทำให้กระบวนการคิดเป็นระบบขึ้น ตอนนี้มีแผนกิจกรรมประจำปี ประจำเดือน ประจำสัปดาห์ของตลาด มีการจัดทีมเพื่อทำหน้าที่บริหารให้เป็นระบบมากขึ้น มีการจัดระบบการทำงานให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

การบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตร

ตอนนี้ตลาดกรีนชินตา มีพืชผัก ผลไม้ ข้าว ไข่ อาหารทะเล ซึ่งลูกค้ามีความต้องการสูง บางชนิดก็ไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น ผักกาด คะน้า กวางตุ้ง บางชนิดก็ล้นตลาดอย่างเช่นผักพื้นบ้านอย่างยอดมะม่วงหิมพานต์ ขาไก่ มะนาว ผักบุ้ง ข่า (บางฤดูกาล) เป็นต้น ดังนั้นในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรจึงมักมีการจัดทำงานเฉพาะกลุ่มคนทำเกษตรในบางครั้งเพื่อวางแผนการผลิต การวางแผนการผลิตทำมาแล้วสองปี บางครั้งก็ประสบผลสำเร็จเพราะเกษตรกรกลับไปปลูกผักตามแผนที่กำหนดได้ แต่บางครั้งก็ไม่สามารถทำได้เนื่องจากสภาพพื้นที่สภาพแปลงของเกษตรกรบางรายไม่สามารถรองรับการปลูกพืชบางอย่างได้ หรือสภาพอากาศของภาคใต้ก็มีความยากลำบากในการปลูกผักแปลง ดังนั้นแม้จะมีการออกแบบการปลูกกับกลุ่มเกษตรกรแล้วก็ตามแต่ก็ยังผลิตผักผลไม้ที่เป็นที่ต้องการของตลาดไม่ได้ ผลไม้บางชนิดจึงต้องสั่งจากเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคเหนือ และคิดว่าสิ่งที่ต้องดำเนินการคือการพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ของคนตรังเพราะตอนนี้มีคนทำน้อยและก็ไม่มีแรงจูงใจว่าจะทำไปเพื่ออะไร แล้วดีกว่าอย่างไร นอกจากนี้ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจกับลูกค้าในเรื่องเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นให้ทำการเกษตรที่ยั่งยืนปลอดภัย

สิ่งที่ต้องสร้าง

รูปแบบการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มกรีนชินตานั้น ยังไม่ได้มีมาตรฐานรองรับระดับเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานใด เพราะว่าการขอมาตรฐานรับรองมีเงื่อนไขหลักเกณฑ์เยอะมากและมีความยุ่งยากสำหรับชาวบ้าน หลายๆอย่างที่จะให้เข้ากรอบอินทรีย์ได้ก็ทำยากอย่างเช่น การทำกันชนกับแปลงรอบด้าน เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดตรังจะเป็นยางพารา ปาล์มส่วนใหญ่ ซึ่งมีการใช้ทั้งปุ๋ยเคมี ยาฆ่าหญ้า ในปริมาณสูง ดังนั้นบริบทพื้นที่ใกล้เคียงรอบด้านจึงทำให้เป็นอินทรีย์ได้ยาก อีกทั้งยาและสารเคมีต่างๆก็ไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติซึ่งควบคุมการปนเปื้อนไม่ได้

ดังนั้นในกลุ่มทำการเกษตรจะต้องมีการเยี่ยมแปลงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งทุกปี ในตอนนี้ต้องการให้อยู่ที่ระดับปลอดภัย(ปลอดสารเคมี) จนถึงระดับอินทรีย์ แปลงที่สมัครมาขายใหม่ก่อนจะได้มาขายก็จะมีการลงไปตรวจแปลงก่อน แล้วก็ออกใบรับรองจากตลาดเอง โดยการทำเกษตรต้องไม่ใช้ยาฆ่าหญ้าและยาฆ่าแมลงเด็ดขาดในขั้นต้น

และทางทีมมุ่งหวังว่าจะมีเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มขึ้น และต้องการให้เกษตรอินทรีย์เกิดขึ้นจากการระเบิดจากภายในของเกษตรกร คือมาจากความคิดความเชื่อต่อการทำเกษตรแบบธรรมชาติและยั่งยืน จากการศึกษาความหมายของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม Green net พบว่าแนวคิดพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์ คือ การทำการเกษตรแบบองค์รวม ซึ่งแตกต่างอย่างมากจากระบบเกษตรแผนใหม่ที่มุ่งเน้นการใช้ปัจจัยการผลิต ต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉพาะพืชที่ปลูก ซึ่งเป็นแนวคิดแบบแยกส่วน เพราะให้ความสนใจเฉพาะแต่ผลผลิตของพืชหลักที่ปลูก โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรการเกษตรหรือนิเวศการเกษตร สำหรับเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นการเกษตรแบบองค์รวมจะให้ความสำคัญกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน, การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด และการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของฟาร์ม ทั้งนี้เพราะแนวทางเกษตรอินทรีย์อาศัยกลไกและกระบวนการของระบบนิเวศในการทำการผลิต สำหรับผู้ผลิตในตลาดกรีนชินตา อย่างเช่นแปลงสวนผักยอดรัก แปลงทำนาของ แม่ผุย ป้าวรรณ สวนผสมของลุงนิลก็สามารถทำแบบระบบอินทรีย์ได้ แนวคิดหลักพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์ มุ่งเน้นการทำการเกษตรที่อนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม แนวทางปฏิบัติของเกษตรอินทรีย์จึง

เน้นการผลิตสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ โดยการประยุกต์ปรับใช้กลไกนิเวศธรรมชาติสำหรับการทำเกษตร ที่สำคัญได้แก่ การหมุนเวียนธาตุอาหาร, การสร้างความอุดมสมบูรณ์ของดิน, ความสัมพันธ์แบบสมดุลของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลาย, การอนุรักษ์และฟื้นฟูนิเวศการเกษตร, https://www.greennet.or.th/แนวทางเกษตรอินทรีย์/

เห็นได้ว่าเกษตรอินทรีย์มีนิยามแนวทางที่ค่อนข้างยาก และสำหรับจังหวัดตรังการทำเกษตรแบบปลูกพืชผักค่อนข้างใหม่ ทำยาก และต้องใช้ความอดทน เพราะก่อนนี้เน้นยางพาราเป็นหลัก แต่ทางทีมก็คาดหวังว่าจะสามารถสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายเกษตรกรให้เพิ่มขึ้นได้ ยางพาราที่เป็นพืชหลักราคาตกต่ำ เศรษฐกิจภาพรวมของจังหวัดก็ไม่ดี ส่วนการปลูกพืชผักอินทรีย์ก็ยังมีปัญหาการขาดองค์ความรู้ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และยังต้องมีการพัฒนาสู่ระบบธุรกิจเชิงคุณค่า คาดว่ายังจะต้องมีการเรียนรู้ ทดลอง ดำเนินการต่อไปอีกมาก ตอนนี้เกษตรกรมีไม่กี่รายจะมีบ้างก็เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ทำผักแปลงเล็ก แต่ก็สามารถสร้างระบบนิเวศน์ที่หลากหลายได้ระดับหนึ่ง แปลงใหญ่ๆ มักเป็นสวนผสมซึ่งเป็นระบบธรรมชาติ จากนี้จึงต้องขยายการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มขึ้นต่อไป

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ตลาดกรีนชินตา คือ ตลาดที่กลุ่มฟักเขียวร่วมกันจัดตั้งขึ้น ตั้งอยู่ที่ตลาดชินตา ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง ปัจจุบันเปิดตลาดในวันเสาร์เวลา 09.00-14.00 น. โดยมีกลุ่มผู้ผลิต 30 กว่าราย ทั้งพืช ผัก ผลไม้ สัตว์อินทรีย์ กลุ่มแปรรูป อาหาร กลุ่มภูมิปัญญาและหัตถกรรม

ตลาดสีเขียว คือ ตลาดที่มีสินค้าที่มีความปลอดภัยในทุกขั้นตอนการผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีการซื้อการขายที่เป็นธรรม

เกษตรอินทรีย์ คือ การทำการเกษตรด้วยหลักธรรมชาติ บนพื้นที่การเกษตรที่ไม่มีสารพิษตกค้างและหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศเพื่อส่งเสริมความอุดมสมสมบูรณ์ของดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ ในระบบนิเวศน์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สมดุลธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อ

สินค้าสุขภาพปลอดภัย คือ สินค้าที่ผลิตเพื่อการใช้ประโยชน์ต่อสุขภาพ ใช้ป้องกัน รักษา ดูแลสุขภาพ มีความใส่ใจในการผลิตทุกขั้นตอน ไม่ใส่สารอันตรายที่เป็นพิษต่อสุขภาพ

บทที่ 3

กระบวนการดำเนินงาน

ในการทำโครงการวิจัยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

1.ประชุมเตรียมความพร้อมทีมวิจัย (ชี้แจง ทำความเข้าใจโครงการ) จัดประชุมประจำสัปดาห์ และจัดประชุมประจำเดือน

2. อบรมการจัดการเอกสารการเงินและการเขียนรายงาน

3. ลงแขกสร้างการเรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภค

4. ศึกษาความรู้ด้านการพัฒนาการของตลาดเกษตรอินทรีย์ของการบริหารตลาดกรีนชินตาจากเวทีถอดบทเรียน และศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

5. ออกแบบเครื่องมือการเก็บข้อมูล/เก็บบันทึกข้อมูลผู้ผลิต (การผลิต ชนิด ปริมาณสินค้า เครือข่าย ระบบการดำเนินงาน และห่วงโซ่คุณค่า)

6. ศึกษาความรู้ ชนิด ประเภทสินค้าเกษตรอินทรีย์ การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ จากเครื่องมือที่ออกแบบ เช่น ปฏิทินฤดูกาล ตารางผลผลิต เพื่อให้ได้ข้อมูลประเภท ปริมาณ พื้นที่ การบริหารสินค้าเกษตรแต่ละชนิด เป็นต้น

7. เก็บข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคโดยการสังเกต สัมภาษณ์และการลงพื้นที่สังเกตการณ์

8 .รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคจากแบบสอบถาม

9. ประชุมสรุปการค้นหาความเหมาะสมด้านการบริหารจัดการกลุ่มตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตา

10. ปฏิบัติการพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าสุขภาพปลอดภัย การบริหารจัดการตลาด

11. เยี่ยมแปลง ประเมินผล และออกแบบมาตรฐานรับรองสินค้า

12. งานเทศกาลประจำปีของตลาดกรีนชินตา

13. ศึกษาดูงาน/สรุปผลการศึกษาดูงาน

14. เวทีเสวนาวิถีพึ่งตนเอง การทำเกษตรอินทรีย์ การดูแลสุขภาพ และคุณค่าอาหารเป็นยา

15. ผู้ผลิตพบผู้บริโภค:อบรมการทำอาหารท้องถิ่น อาหารเป็นยา ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์จากเกษตรอินทรีย์ที่เกี่ยวข้อง

16. ประชุมถอดบทเรียน สรุปบทเรียน จัดทำแผนกลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตา

กระบวนการดำเนินงาน บทเรียน ปัญหาอุปสรรคและวิธีการจัดการ

1. ประชุมเตรียมความพร้อมทีมวิจัย (ชี้แจง ทำความเข้าใจโครงการ) จัดประชุมประจำสัปดาห์ และจัดประชุมประจำเดือน

วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 พี่เลี้ยง สกสว.ตรัง ชี้แจงเงื่อนไขการดำเนินงานในโครงการ ชี้แจงวัตถุประสงค์การทำโครงการ แผนกิจกรรมและงบประมาณ เพื่อให้ทุกคนได้ทบทวนและเข้าใจการดำเนินงานในโครงการตรงกันอีกครั้ง เกิดความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการทำวิจัย รวมทั้งร่วมวางแผนแบ่งบทบาทหน้าที่ การทำงานต่อ การได้ประชุมเตรียมความพร้อมทำให้ทีมตลาดกรีนพร้อมที่จะทำงานวิจัยไปด้วยกันอย่างเป็นระบบ

ในวันเปิดทำการตลาดทุกวันเสาร์ตั้งแต่เวลา 09.00-14.00น.เสร็จแล้วทุกบ่ายสองโมงเป็นต้นไป ทางทีมวิจัยและผู้ผลิต จะใช้เวลาหลังเลิกตลาดประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจ สรุปผลการดำเนินการ รวมถึงการเตรียมดำเนินการตามแผนการ ซึ่งการประชุมติดตามงานทุกสัปดาห์นั้นมีผลดีต่อการบริหารจัดการตลาดเพราะผลและปัญหาที่เกิดทุกครั้งจะได้รับการนำมาคิดหาทางแก้ วางแผนต่อได้ และยังใช้เป็นการประชุมเพื่อคิดวางแผนทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อเนื่องครั้งต่อไปได้ แต่ต้องใช้เวลาสั้นๆเพราะแม่ค้าเหนื่อยล้า และบางวันก็ต้องยกเลิกตามความเหมาะสมของสถานการณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ทุกวันเสาร์สัปดาห์ที่ 2 ของเดือนในตอนบ่ายสอง-เย็น กำหนดให้มีเวทีประชุมประจำเดือนเพื่อถอดบทเรียนการทำงานประจำเดือน สรุปงาน วางแผนการทำกิจกรรมของตลาด และหาแนวทางจัดการปัญหา แม่ค้าตกลงเลือกวันเสาร์หลังเสร็จตลาดเพราะในสัปดาห์จะได้ไม่ต้องเดินทางกันบ่อยนัก แต่การประชุมหลังเสร็จจากตลาดแม่ค้าจะเหนื่อยล้า การประชุมจึงไม่นิ่งหลายคนวุ่นวายเรื่องเก็บของเรื่องกลับบ้าน บางครั้งจึงต้องเลือกวันอื่นในการจัดประชุมแต่ก็ทำได้ไม่บ่อยเพราะความเป็นเกษตรกรและอาชีพแม่ค้าต่างคนต่างก็ไม่ค่อยมีเวลาว่าง ส่วนมากก็จัดวันเสาร์เช่นเดิม

2. อบรมการจัดการเอกสารการเงินและการเขียนรายงาน

13 กรกฎาคม 2562 พี่เลี้ยงชี้แจงรายละเอียด/เงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณให้ทีมวิจัยเข้าใจ และอธิบายการทำเอกสารการเงินที่ถูกต้องให้นักวิจัยที่มีหน้าที่จัดการเอกสารการเงินให้เข้าใจ โดยให้ตัวอย่างเอกสารการเงินแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังวางกติกาการจัดการเอกสารการเงินให้เป็นปัจจุบัน เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้

3.ลงแขกสร้างการเรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภค

วันที่ 21 กรกฎาคม 2562 จัดกิจกรรมลงแขกเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นกิจกรรมทั้งการปฏิบัติและการเสวนาเพื่อการเรียนรู้ ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊คและการคุยกันที่ตลาดเป็นหลัก รับสมัครผู้บริโภคจำกัดเพื่อการดูแลได้อย่างเต็มที่ จัดที่แปลงสวนผักศักดิ์รักษ์ดิน ต.เคี่ยมงาม อ.กันตัง จ.ตรัง กิจกรรมที่มีคือ เรียนรู้การทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก

การปลูกพืชระบบอินทรีย์ น่ำข้าวไร่ และการเสวนาในหัวข้อ ปลูก ปรุง ปัน ดี มีสุข และซุ้มอาหารขนมพื้นบ้าน ผัก ผลไม้ ของดีของชุมชนเคี่ยมงาม การจัดงานครั้งนี้พื้นที่ไม่ค่อยสะดวกต่อการเดินทางนักแต่กลับส่งผลดีในแง่ความผจญภัยที่ทำให้ผู้บริโภคที่ไปร่วมรู้สึกชอบ

นอกจากนี้ตลอดทั้งเดือนสิงหาคมจนถึงกันยายน 2562 ช่วงวันที่ว่างตรงกันของผู้ผลิตก็จัดกิจกรรมลงแขกเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์และการวางแผนการปลูกผักรายวัน(ผักแปลงระยะสั้น) ที่สวนลุงนิล เพื่อพัฒนาการผลิตให้มีผักแปลง(ผักระยะสั้น) ขายอย่างต่อเนื่อง โดยทั้งเจ้าของแปลงและทีมเครือข่ายเกษตรของตลาดกรีนได้เรียนรู้ไปด้วยกัน โดยเริ่มจากการลงพื้นที่วิเคราะห์ภูมิประเทศทางกายภาพ ชีวภาพ ภูมิสังคม วัฒนธรรมการเกษตร แล้วก็วางแผน นัดวันลงมือปฏิบัติ และสรุปผลกิจกรรมนี้มีทีมเกษตรกรรุ่นใหม่สนใจมากเป็นพิเศษเพราะเป็นการคิดเชิงการวางแผนวิเคราะห์ และผลที่ได้ก็ทำให้หลายคนได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดผลจริงในสวนของตนเอง

นอกจากนี้วันที่ 15 เดือนธันวาคม 2562 ถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวไร่ แปลงข้าวไร่แม่ผุยซึ่งตั้งอยู่ที่ ต.ท่าสะบ้า อ.เขาวิเศษ จ.ตรัง ที่ปีนี้ทีมกลุ่มชาวน้าเก้าพี่น้องบ้านแม่ผุย เริ่มหันมาทำข้าวไร่เพิ่มขึ้นโดยทำร่วมกับการปลูกยางในพื้นที่ 9 ไร่ ธันวาคมข้าวเริ่มเหลืองอร่ามทั้งแปลงจึงนัดหมายกันไปเก็บข้าวไร่ เรียกว่า ออกปาก โดยมีคนไปช่วย 3 กลุ่ม คือ ญาติพี่น้องของแม่ผุยเอง ทีมผู้ค้าตลาดกรีนชินตา และชมรมชายผ้าเหลืองห้วยยอด เป็นการจัดกิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้ทั้งเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูล วิถีวัฒนธรรมเกษตรแบบเดิม ความรู้การทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งทำให้เยาวชนจากชมรมชายผ้าเหลืองได้เรียนรู้สิ่งใหม่เกิดความสนใจมีความสุข สนุกสนานกันดี ส่วนกลุ่มแม่ค้าจากตลาดกรีนก็ได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมการช่วยเหลือ ซึ่งจะส่งผลต่อการทำกิจกรรมอื่นๆ ทุกกิจกรรมในตลาดให้ใช้แนวคิดการช่วยเหลือกันโดยลดการพึ่งพิงการจ้าง และกิจกรรมลงแขกแบบนี้ควรจะมีต่อเนื่องและตลอดไป

4.ศึกษาความรู้ด้านการพัฒนาการของตลาดเกษตรอินทรีย์ของการบริหารตลาดกรีนชินตาจากเวทีถอดบทเรียน และศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

จัดในวันที่ 29-30 กรกฎาคม 2562 มีผู้จัดกระบวนการดำเนินการให้ทีมวิจัยได้เล่าถึงการทำงาน ผลการทำงานที่ผ่านมา 2 ปี เรื่องการก่อเกิด การบริหาร การผลิต การขาย ได้ทำความเข้าใจโครงการ และวางแผนการทำงานต่อ เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่ทีมตลาดกรีนได้ทำงานที่เป็นการวิจัยจึงรู้สึกว่ากระบวนการดำเนินการค่อนข้างหนัก ต้องใช้สมองในการคิดเยอะ ทำให้ล้า และไม่ค่อยเข้าใจกับคำถามที่แปลกใหม่

ส่วนการหาข้อมูลการทำตลาดสีเขียวจากอินเตอร์เน็ตส่วนใหญ่ทีมหลักจะทำอยู่ตลอดเพราะต้องหาความรู้ หารูปแบบกิจกรรมเพื่อนำมาปรับกับตลาดของตนเอง หารูปแบบแนวทางการทำงานมาปรับใช้ อย่างเช่น การศึกษาการดำเนินการของตลาดอินทรีย์ใน กทม. อย่างร้าน กรีนเน็ต Go-organic และอีกหลายเครือข่ายจากเฟสบุ๊ค ซึ่งเป็นเพื่อนกันอยู่แล้ว นอกจากนี้ก็มีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับบุคคลที่ทำตลาดกรีนในจังหวัดอื่นๆอยู่ด้วยเพื่อได้ปรึกษาเมื่อประสบกับปัญหา

ต่างๆในตลาดกรีนชินตาเอง ซึ่งการศึกษาและเชื่อมเครือข่ายจากอินเตอร์เน็ตให้ผลดีมากเพราะเราไม่ต้องไปสถานที่ด้วยตนเองก็สามารถเรียนรู้ความรู้จากกลุ่มอื่นได้ นอกจากนี้การรู้จักเป็นเพื่อนกันทำให้ได้เครือข่ายการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าต่อกันได้เพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มผักออร์แกนิค อ.แม่ทา จ.ลำปาง กลุ่มเกษตรอินทรีย์ฟาร์มยิ้ม จ.แพร่ กลุ่ม Go-organic กรุงเทพฯ

5.ออกแบบเครื่องมือการเก็บข้อมูล/เก็บบันทึกข้อมูลผู้ผลิต (การผลิต ชนิด ปริมาณสินค้า เครือข่าย ระบบการดำเนินงาน และห่วงโซ่คุณค่า)

1 สิงหาคม 2562 ทีมวิจัยออกแบบแบบสอบถาม จากนั้นก็นำมาทำการเก็บบันทึกข้อมูลในวันที่ 10 สิงหาคม 2562 ในหัวข้อเรื่องการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ การผลิตสินค้าสุขภาพปลอดภัยของผู้ผลิตแต่ละรายเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นที่ รูปแบบ ชนิด ประเภท ปริมาณ การบริหารผลผลิต ภูมิปัญญา ความต้องการ ความคาดหวัง และปัญหา การเก็บใช้วิธีการจับคู่ถามตอบและเขียนบันทึก ทีมเห็นว่าการจับคู่ถามตอบทำให้เกิดผลดีเพราะเราได้รู้ว่าเพื่อนทำอย่างไร และมีปัญหาความต้องการอะไรบ้าง และในการคุยกันบางครั้งก็ได้รับรู้ปัญหาของผู้อื่นทำให้เราเกิดความเห็นอกเห็นใจจนเกิดความเข้าใจต่อความยากลำบากของเพื่อน มีการคิดช่วยเหลือ การแบ่งปันกันมากขึ้น

6.ศึกษาความรู้ ชนิด ประเภทสินค้าเกษตรอินทรีย์ การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จากเครื่องมือที่ออกแบบ เช่น ปฏิทินฤดูกาล ตารางผลผลิต เพื่อให้ได้ข้อมูลประเภท ปริมาณ พื้นที่ การบริหารสินค้าเกษตรแต่ละชนิด เป็นต้น

วันที่ 24 สิงหาคม 2562 ทีมวิจัยนำข้อมูลจากผู้ผลิตที่ได้ทั้งหมดมาสรุปผลแต่ละด้าน เพื่อจัดทำแผนการทำงานต่อไป นอกจากนี้ก็รวบรวมผลการเก็บข้อมูลผู้บริโภค ผลการดำเนินงานความรู้ที่เคยทำโครงการกับ สสส. โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหาร การทำงาน รูปแบบการบริโภคอาหาร แหล่งที่ซื้ออาหาร ความเข้าใจสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัย ประเภทและลักษณะสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าสุขภาพปลอดภัยที่ลูกค้าต้องการ รูปแบบการตลาดที่ลูกค้าต้องการ รวมทั้งองค์ความรู้และความรู้ที่มีอยู่ คือ อาหารสุขภาพอาหารปลอดภัย การทำปุ๋ยหมัก การเก็บเมล็ดพันธุ์ การปลูกพืชระบบอินทรีย์ สัญญาใจ ห่วงโซ่คุณค่า มารวมเป็นชุดความรู้

7.เก็บข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคโดยการสังเกต สัมภาษณ์และการลงพื้นที่สังเกตการณ์

ในทุกๆวันเสาร์ที่ขายสินค้า ทีมวิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าและการพูดคุยกันระหว่างลูกค้าหรือพูดคุยกับแม่ค้าระหว่างที่ขายของ ประเด็นที่สังเกตพูดคุย เช่น ความชอบสินค้า ความต้องการชนิดสินค้า ราคาที่พอใจ รูปแบบการบรรจุ การใช้ประโยชน์สินค้า รสชาติ การอธิบายสินค้า ความรู้ในสินค้า แล้วนำมาสรุปพูดคุยในเวทีหลังเลิกตลาด เพื่อนำมา

ปรับปรุงและบริหารตลาด ข้อมูลที่ได้จากลูกค้าในวันเปิดตลาดนั้นก็ได้มามากซึ่งทำให้เกิดการปรับปรุงตลาดอยู่ตลอดเวลา

8.รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคจากแบบสอบถาม

นำข้อมูลความต้องการของผู้บริโภคซึ่งเคยเก็บไว้ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2562 มาศึกษาแยกแยะ โดยทีมวิจัยนำข้อมูลความต้องการที่ได้มาจัดแบ่งหมวดหมู่แต่ละประเภทได้แก่ กลุ่มเพศ อายุ ลักษณะการบริโภค ความต้องการสินค้าสุขภาพ ความต้องการรูปแบบตลาด ความต้องการด้านกิจกรรมเรียนรู้ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ลูกค้าต้องการ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง พัฒนา และนำไปหาสถานที่เพื่ออบรม ดูงาน เพื่อการพัฒนาตลาดต่อไป

9.ประชุมสรุปการค้นหาความเหมาะสมด้านการบริหารจัดการกลุ่มตลาดอินทรีย์กรีนชินตา

ในวันประชุมประจำเดือนนำผลการสังเคราะห์การผลิตของแต่ละรายและความต้องการของลูกค้ามาจัดทำแผนการดำเนินงานของตลาดแล้ววิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับแผนการผลิต มีหลายรายทำแผนการผลิตของตนเองเพิ่ม บางรายก็ปรับให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า รวมทั้งการบริหารจัดการของตลาดเองซึ่งมีสินค้าส่วนกลางมาจำหน่ายก็พยายามหาสินค้าให้ตรงกับที่ลูกค้าต้องการ รวมทั้งการคิดแผนเพื่อปรับปรุงตลาดทั้งเรื่องสถานที่ การบริการ การให้ความรู้ การทำกิจกรรมที่เหมาะสม

10.ปฏิบัติการพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าสุขภาพปลอดภัย การบริหารจัดการตลาด

การขายประจำทุกวันเสาร์เวลา 9.00-14.00 น. ของทุกคนจะมีการพัฒนาตามที่ตนเองได้แจ้งไว้ มีการเดินตรวจเยี่ยมและการดูพัฒนาการผลิตและการขายของแต่ละคนตามที่ได้แจ้งแผนไว้แล้วโดยทีมหลัก ทั้งอย่างเป็นทางการโดยมีแบบฟอร์มในการดำเนินการแจ้งการผลิต และแบบไม่เป็นทางการด้วย โดยทีมหลักจะสังเกตและนำมาพูดคุยปรึกษาให้เห็นปัญหาและคิดรูปแบบการแก้ไขสำหรับการผลิตต่อไป

11.เยี่ยมแปลง ประเมินผล และออกแบบมาตรฐานรับรองสินค้า

เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562 ได้วางแผนและลงพื้นที่เยี่ยมแปลง แบ่งเป็นโซนอำเภอในการลงพื้นที่ ได้แก่ โซนอำเภอนาโยง โซนอำเภอย่านตาขาว โซนอำเภอปะเหลียน โซนอำเภอกันตัง และอำเภอวังวิเศษ (สำหรับอำเภอกันตังและวังวิเศษเยี่ยมแปลงร่วมกับการลงแขก) ที่เหลือคืออำเภอเมืองนั้นเพิ่งลงพื้นที่ไปเมื่อตอนต้นปี 62 จึงจัดไว้เป็นอันดับหลัง ๆ กิจกรรมเยี่ยมแปลงถือเป็นกิจกรรมหลักของตลาดที่จะต้องมีต่อเนื่องและทำให้ได้ เพราะเป็นระบบการตรวจสอบการผลิตและการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ดีมาก นอกจากได้พัฒนาการผลิตแล้ว ยังเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่การ

วางแผนการลงเยี่ยมแปลงหลายแปลงต่อวันทำให้ทีมเหนื่อยล้า บางโซนอำเภอมีเกษตรกรหลายราย จึงไปเยี่ยมแต่ละแปลงได้ไม่นาน ดังนั้นในการเยี่ยมในปีถัดไปอาจจะต้องปรับแผนที่การเยี่ยมให้ดีขึ้น

12.งานเทศกาลประจำปีของตลาดกรีนซินตา

เทศกาล "หรอยจัง ตรังเค" (แลกเปลี่ยนการทำอาหารพื้นถิ่น อาหารเป็นยา การกินอยู่แบบคนตรัง การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายตลาดอาหารปลอดภัย) เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อการสร้างการเรียนรู้ร่วมกับชาวจังหวัดตรัง นำเสนอความเป็นวัฒนธรรมตรัง วันที่ 30 พฤศจิกายน 2562 จัดทั้งวัน ปีนี้เป็นปีที่ 2 จึงคิดพัฒนาต่อให้เพื่อนเครือข่ายมาร่วมด้วยกัน โดยการหาเพื่อนเครือข่ายจากความสัมพันธ์ของทีมแม่ค้าแต่ละรายตามที่ตนเองทำงานร่วมกัน มีเครือข่ายเข้าร่วม 12 ชุมชน โดยแบ่งการนำเสนอตามวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง คือ ไทย จีน อิสลาม การดำเนินการกิจกรรมตลอดวันเป็นดังกำหนดการ

กิจกรรมบนเวที "หรอยจัง ตรังเค" ปีสอง

เวลา	กิจกรรม
ช่วงเช้า	- กล่าวต้อนรับแขกผู้มาร่วมงาน แจ้งวัตถุประสงค์การจัดงาน และเปิดงาน - ชวนคุยแนะนำแต่ละซุ้มแต่ละชุมชน
	- ประกาศผลการแต่งกายยอดเยี่ยม ไทย จีน มุสลิม พร้อมรับรางวัล รอบเช้า
ช่วงบ่าย	- เสวนา "ของดีบ้านฉัน " จากทุกชุมชน
	- แข่งขันขูดมะพร้าว
	- ประกาศผลการแต่งกายยอดเยี่ยม ไทย จีน มุสลิม พร้อมรับรางวัล รอบบ่าย
ช่วงค่ำ	- การแสดงรองแง็งเด็ก จากชุมชนทุ่งตะเซะ
	- ระบำร่อนแร่ จากชุมชนห้วยยอด
	- การแสดงรองเง็งผู้ใหญ่ จากชุมชนมดตะนอย
	หมายเหตุ ดนตรีโฟล์คซองจากร้านไอแอม เล่นสลับการแสดงช่วงค่ำ

ปีนี้เพิ่มกิจกรรมภาคตอนเย็นเข้าไปด้วย และมีทีมหลักทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายไว้ การดำเนินงานค่อนข้างขรุขระเล็กน้อยตั้งแต่เริ่มเตรียมงานแล้ว เพราะเป็นงานใหญ่ แต่กำลังคนและเงินทุนมีน้อย ทุกครั้งที่จัดงานทีมจะตั้งใจให้ใช้ทรัพยากรที่มีก่อน ไม่ทำงานจ้าง ต้องพึ่งตนเอง นอกจากงานไหนไม่ไหวจึงพึ่งภายนอก ปรากฏว่าปีนี้จัดงานใหญ่ซึ่งหนักกว่ากำลังทั้งเรื่องสถานที่ การดูแลเครือข่าย การดูภาพรวมงาน จึงทำให้ขรุขระเล็กน้อย แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี เพียงแต่ทีมต้องทำงานหนักกันสักหน่อย

เทศกาล "ข้าวใหม่ ปลามัน" เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อนำเสนอคุณค่าของข้าว ชาวนา และทรัพยากรตามฤดูกาล นำเสนอในรูปแบบการกินอาหารบุฟเฟ่ต์ และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ปีนี้เป็นปีที่ 2 เมื่อปีที่แล้วคนร่วมงานประทับใจและสร้างการเรียนรู้เรื่องการทำนาและการรักษ์ข้าวพื้นเมืองของตรังได้ดี จึงจัดต่อในปีนี้ วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563 ตั้งแต่เวลา 11.00-13.00 น. จัดเป็นบุฟเฟ่ต์ เหมือนเดิม และจัดตรงกับวันที่มีตลาดเปิด ตลาดก็เปิดปกติ ปีนี้ให้ลูกค้าได้กินข้าวทั้งหมด 13 สายพันธุ์ ส่วนเมนูกับข้าวจากปลาซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของปลาในช่วงหน้านี้ว่ามีความมันนั้นเมนูไม่มากเท่าปีก่อน เพราะต้องลดค่าใช้จ่าย ผู้เข้าร่วมมากันตามเป้าหมาย ในการกินบุฟเฟ่ต์ก็พูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนมาร่วมงานไปด้วย โดยแบ่งทีมแม่ค้าในตลาดมาอยู่ส่วนกลาง แม้การจัดงานจะไม่นานแต่การเตรียมการนั้นใช้เวลาล่วงหน้านานหลายวัน แม่ค้าจึงอาจมีความล้าไปบ้าง และปีนี้ไม่มีการเสวนาการนำเสนอด้านคุณค่าจึงไม่ได้มาจากการพูดคุยแต่มาจากการได้สัมผัสลิ้มรสจากอาหาร

13. ศึกษาดูงาน/สรุปผลการศึกษาดูงาน

26-28 มกราคม 2563 ไปศึกษาดูงาน ทีมเป็นคนเลือกและประสานสถานที่ที่จะไปเอง อาจจะผิดแผนจากเดิมที่ต้องไปตลาดเกษตรอินทรีย์แต่ด้วยความจำกัดของเวลาแม่ค้าที่ต้องปลูกผักเลี้ยงสัตว์ขายของ และความสะดวกในการเดินทาง จึงเลือกไปจังหวัดชุมพร เนื่องด้วยจากการรู้จักและหาข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต จ.ชุมพรมีตลาดที่กำลังมีชื่อเสียงและไปได้ดี คือ ตลาดใต้เคี่ยม แม้จะเป็นตลาดท่องเที่ยวแต่คิดว่ามีแง่มุมความรู้มากมายที่น่าศึกษา ทั้งเรื่องคนก่อตั้ง การรวมตัวของแม่ค้า การบริหารจัดการ และการทำการตลาด นอกจากนี้จังหวัดชุมพรยังมีสวนเกษตรของปราชญ์หลายท่านด้วย เลือกแปลงลุงนิล ซึ่งเป็นชาวบ้านที่ทำเกษตรผสมผสานจนประสบความสำเร็จ และแห่งที่สามที่เลือกไปดูงานเกาะพิทักษ์เพื่อศึกษาเรื่องการทำท่องเที่ยวจากฐานทรัพยากร และการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง การไปศึกษาดูงานใช้รถบัสคันใหญ่ 1 คัน ไปร่วมกับทีมเครือข่ายคลองชีล้อมใช้เวลา 2 คืน 3 วัน เป็นการศึกษาดูงานที่ดูเสร็จก็สรุปผลบนรถและที่พักไปเลย ค่อนข้างเหนื่อยล้า เพราะมีทีมผู้สูงอายุหลายคน แต่การไปด้วยกันเป็นคณะเดียวทำให้เรียนรู้การอยู่ด้วยกันอย่างมีระบบ และฝึกความอดทนในการเรียนรู้

14.เวทีเสวนาการใช้วิถีพึ่งตนเอง การทำเกษตรอินทรีย์ การดูแลสุขภาพ และคุณค่าอาหารเป็นยา

ใช้ชื่องานว่า "โจนบุกตรัง" เนื่องจากว่าชวนพี่โจน จันใด มาเป็นผู้ร่วมเสวนา ในคอนเซ็ป "ไม่มีถูกไม่มีผิด ชีวิตเลือกได้" จัดวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 ช่วงเช้ามี โจน จันใด เป็นวิทยากรคนเดียวโดยมีปุ่นเป็นพิธีกรชวนคุย เริ่มเวลา 10.00-12.00 น. ในหัวข้อชีวิตเลือกได้ ไม่มีถูกไม่มีผิด ช่วงบ่ายมีวิทยากร 3 คน มีพี่เลี้ยงชวนคุย ทีมวิทยากรคือ พระกฤษดา ขนฺติกโร หมอจำรัส สรพิพัฒน์ โจน จันใด ในหัวข้อ การกิน การอยู่ และสุขภาพ

การจัดเสวนาครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องด้วยความที่ตลาดกรีนเป็นชุมชนคนรุ่นใหม่ หลายคนเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์จากศูนย์เรียนรู้ต่างๆ ในประเทศไทย และเห็นว่า โจน จันใด มีสไตล์การทำเกษตร การใช้ชีวิตที่น่าสนใจ มีทีมผู้ผลิตเป็นลูกศิษย์อยู่ประมาณ 4 คน ก็เลยประสานงานติดต่อชวนมาจัดเสวนา “ไม่มีถูก ไม่มีผิด ชีวิตเลือกได้” หวังว่าการมาชวนคุยกันครั้งนี้เพื่อเป็นอีกแบบให้คนรุ่นใหม่หรือคนรุ่นไหนก็ได้ ปรับใช้ได้ การเกษตรยุคใหม่ กับการพัฒนาที่ไม่เหมือนเดิม ทุกด้านจะต้องถูกนำมาบูรณาการ ในการจัดเสวนารอบนี้มีคนสนใจอย่างมากมาย โดยใช้การประชาสัมพันธ์ทางเพจทางไลน์ และบอกต่อกันเท่านั้น ทีมเราคิดเรื่องการเชิญชวนในเชิงการมาโดยความสนใจเฉพาะกลุ่ม เพราะไม่ว่าเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ การกินอาหารสุขภาพ การใช้วิถีพึ่งตนเอง การรักษาโรคด้วยอาหารนั้นกลุ่มคนยังจำกัดสำหรับจังหวัดตรัง จึงเลือกการบอกต่อให้ได้คนที่สนใจจริง และทุกคนที่มางานวันนั้นก็ให้ความสนใจและติดตามอย่างดี ในวันงานมีเมล็ดพันธุ์จากสวนผักยอดรักแจก เป็นอีกสวนหนึ่งของจังหวัดตรังที่เก็บเมล็ดพันธุ์แท้ และในงานครั้งนี้จะได้กระจายเมล็ดพันธุ์ไปแม้ไม่อาจคาดหวังการเก็บเมล็ดพันธุ์ต่อ แต่คงสร้างความตระหนักเรื่องการเก็บเมล็ดพันธุ์ได้บ้าง และการจัดงานไม่ได้ตามผลต่อเนื่อง เพราะผู้เข้าร่วมหลากหลายกลุ่มมาก แต่หากมีโอกาสได้จัดงานเสวนาดีๆ อีกก็อาจจะเชิญคนกลุ่มเดิมมาร่วมต่อเนื่องอีก

15.ผู้ผลิตพบผู้บริโภค/อบรมการทำอาหารท้องถิ่น อาหารเป็นยา ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์จากเกษตรอินทรีย์ที่เกี่ยวข้อง

วันที่ 15 มีนาคม 2563 จัดกิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค ขึ้นที่สวนไผ่นายนนท์ ซึ่งเป็นแปลงเกษตรผสมผสาน และปลูกไผ่เป็นหลัก มีพืชผักสวนครัวร่วมด้วย กิจกรรมที่มีในวันนี้เน้นให้เป็นการลงมือทำ และเรียนรู้การทำเกษตร การเก็บผลผลิต การทำอาหารแบบท้องถิ่นปลอดภัย เรียนรู้วิถีการอยู่แบบเรียบง่าย การทำบ้านไม้ไผ่ การชิมกาแฟ โดยมีลูกค้าเข้าร่วม 30 คน และมีทีมแม่ค้าประมาณ 20 คน การจัดงานก็เป็นไปด้วยดี ทำให้ผู้เข้าร่วมงานเกิดความเข้าใจในวิถีเกษตรอินทรีย์ การอยู่การกินการทำอาหารที่สามารถเยียวยาตนเองได้

16.ประชุมถอดบทเรียน สรุปบทเรียน จัดทำแผนกลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตา

เนื่องจากในเดือนมีนาคม 2563 เกิดวิกฤติโรคระบาดโคโรนา ขึ้นมาก่อนที่โครงการจะได้จัดเวทีถอดบทเรียน จากที่วางแผนไว้จะไปประชุมถอดบทเรียนเป็นเวลา 2 วัน 1 คืน จึงเปลี่ยนมาเป็นการประชุมครึ่งวันในวันที่ 21 มีนาคม 2563 และใช้แบบสอบถามในการดำเนินการเก็บข้อมูลแทน ทั้งนี้การถอดบทเรียนจะใช้คำถามที่ถามถึงประโยชน์จากการทำวิจัย ผลและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และจะมีแผนการพัฒนาตลาดอย่างไรต่อไป การเก็บข้อมูลแบบสอบถามทำได้ยากเพราะว่าทีมวิจัยไม่สามารถถ่ายทอดออกมาได้หมด ซึ่งจะให้มานั่งสัมภาษณ์กันนานๆ ก็ไม่เหมาะสม ดังนั้นผลการเก็บข้อมูลอาจจะไม่ละเอียดนัก แต่ก็ทำให้ได้สรุปผลและการจัดทำแผนการบริหารจัดการตลาดได้

ส่วนการจัดทำแผนกลไกการบริหารจัดการตลาดนั้นเกิดขึ้นโดยธรรมชาติจากการทำกิจกรรมและมีกระบวนการอย่างต่อเนื่องมาตลอด

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม

- เก็บข้อมูลการผลิต ด้วยแบบสอบถาม โดยจับคู่กันถามและบันทึก จากนั้นก็ให้ถอดบทเรียนว่าการเก็บข้อมูลของเพื่อนได้เรียนรู้อะไรบ้าง พบว่าแบบสอบถามได้ฝึกทั้งการถาม การเขียน และการฟัง และยังทำให้เกิดความเข้าใจต่อเพื่อนคนที่เราสอบถามด้วย
- เก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้าโดยใช้แบบสอบถาม ให้ลูกค้าทำระหว่างมาจับจ่ายในตลาด ในงานเทศกาล ซึ่งลูกค้ามักเขียนคำตอบไม่ครบถ้วน และไม่ทำในบางข้อเพราะรู้สึกไม่ต้องการทำ จึงมีการเก็บข้อมูลจากการพูดคุยระหว่างขายด้วย วิธีการนี้ลูกค้าจะรู้สึกเป็นกันเองและกล้าบอกกล่าวเสนอแนะ ทำให้เกิดความไว้เนื้อเชื่อใจต่อกัน
- เก็บข้อมูลผลการดำเนินงานวิจัย การวางแผนการบริหารจัดการต่อไป เพื่อนำมาประมวลผลสรุปการจัดทำโครงการตลอดโครงการ และได้ออกแบบการทำงานต่อในอนาคต

การทำตารางการผลิต

- นำข้อมูลผลิตภัณฑ์มาทำเป็นตารางการผลิตของแต่ละคน แล้วก็ช่วยกันวิเคราะห์สงเคราะห์จัดทำแผนการพัฒนาการผลิตและการตลาดของแต่ละคน

ลงพื้นที่ ดูพื้นที่จริง จัดกลุ่มย่อยพูดคุยแลกเปลี่ยน (เยี่ยมแปลง)

- เก็บข้อมูลการผลิตจากการดูพื้นที่จริง และจัดกลุ่มย่อยเล่าการทำเกษตร จัดทำแผนที่เครือข่าย ของผู้ผลิตแต่ละรายและภาพรวมทั้งจังหวัด
- จดบันทึก นำมาเรียนรู้ ให้ข้อเสนอแนะ จัดทำแผนพัฒนาการผลิตและการตลาด

บันทึกการขายประจำวัน

- เก็บข้อมูลการขายโดยใช้แบบฟอร์มบันทึกการขายประจำวัน

ศึกษาดูงาน

- ในการไปศึกษาดูงานจะเขียนบันทึกการเรียนรู้ ถ่ายทอดด้วยการบอกเล่า และนำมาถอดบทเรียนเพื่อการปรับใช้กับตลาดกรีนชินตา

อบรมแลกเปลี่ยนความรู้

- เป็นการจัดอบรมแบบเล็กๆ แลกเปลี่ยนกันเองภายในกลุ่ม
    - บางคนมีความรู้ มีวัตถุดิบแต่ไม่มีเวลา จึงต้องช่วยกันคิดช่วยกันสอน ช่วยกันส่งต่อวัตถุดิบ ให้คนที่มีความรู้ความถนัดแปรรูปและทำอาหาร ช่วยกันสอนการแปรรูปแก่คนที่ต้องการเพิ่มผลิตภัณฑ์ เช่น พี่ยุ้ยมีวัตถุดิบ มีความรู้การแปรรูปแต่ไม่มีเวลาก็สอนป้าเมย์ทำมะม่วงหาวมะนาวโห่ดอง แอนมีความรู้การทำน้ำพริก ทำเมี่ยงคำ ทำขนม ก็ถ่ายทอดความรู้กับทีม ทำอาหาร การทำขนมปัง ทำพิซซ่า ทำอาหารฟิวชั่นเรียนจากเพื่อน เครือข่ายในจังหวัดตรัง การทำคราม ทำผ้ามัดย้อมเรียนจากเพื่อน เครือข่ายจังหวัดพัทลุง การดริปกาแฟปุ่นก็เปิดสอนในตลาด เป็นต้น
    - เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์จัดการเรียนการสอนผ่านการจัดกิจกรรมลงแขก ไปศึกษาดูงาน การเยี่ยมแปลง การประชุมประจำสัปดาห์ การแลกเปลี่ยน กันอย่างไม่เป็นทางการในตลาดทุกเสาร์ซึ่งวิธีการนี้ได้ผลดีที่สุดเพราะใน ทุกวันเสาร์เกษตรกรทุกรายจะได้มาพบกัน1วันเต็มๆ เมื่อยามว่างก็มักจะ มานั่งพูดคุยแลกเปลี่ยนการทำเกษตรของแต่ละคนหลายคนได้ความรู้นำ กลับไปพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่อง
    - การทำงานถ่ายและตัดต่อคลิปก็ให้เพื่อนเครือข่ายจากจังหวัดพัทลุงมาช่วย สอนทีละขั้นๆ

การศึกษาจากอินเตอร์เน็ต

- เก็บข้อมูลและศึกษาความรู้เรื่องการเกษตรอินทรีย์ การทำอาหารสุขภาพ อาหาร ฟิวชั่น อาหารเป็นยา การบริหารจัดการตลาดกรีน จากอินเตอร์เน็ต และนำมาปรับ ใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละคน เช่น
    - พี่จ๋าทำสบู่ ทำแชมพู
    - แอนทำขนมปังแป้งข้าว
    - ป้าหนึ่งทำขนมจากแป้งสาคู
    - สวนผักยอดรักปลูกผักในโรงเรือน

เสวนา

- เสวนาเรื่อง การใช้วิถีพึ่งตนเอง การทำเกษตรวิถีพึ่งตนเอง(เกษตรอินทรีย์) การ ดูแลสุขภาพ การรักษาโรค

ลงแขก/เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

- การลงแขกมีทั้งแบบ 1 วัน และแบบต่อเนื่องตั้งแต่ผลิตจนถึงขาย ในการลงแขกแต่ละครั้งจะวางแผน ทำ และ สรุปการทำงาน เพื่อนำมาปรับใช้กับการทำงานต่อ

จัดงานเทศกาล

- เป็นการเลือกรูปแบบงานให้เหมาะสมกับตลาดกรีน เป็นการเรียนรู้การบริหารจัดการ การจัดการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ การประสานงาน ซึ่งภายในโครงการนี้ เลือกงานเทศกาล 2 งานที่ทำต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 เนื่องด้วยจากการสรุปในปีแรกเกิดผลดี ปีนี้จึงปรับให้ในงานเทศกาลมีการพัฒนาด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนของจังหวัดตรังมากขึ้น และนำเสนอความเป็นตรัง อาหารการเกษตรปลอดภัยให้มากขึ้น

บทที่ 4
สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัยเกิดผลจากการดำเนินงานดังนี้

1. ผลการศึกษาพัฒนาการและบทเรียนการบริหารตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตาจากอดีต-ปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ ประเภท ชนิด ปริมาณสินค้า และเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรังและห่วงโซ่คุณค่าระบบเกษตรอินทรีย์ (Value Chain)

4. เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่ผู้ผลิตตลาดกรีนชินตารู้จัก ในจังหวัดตรังและทั่วประเทศไทย

5. ผลการศึกษาความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรัง

6. ผลการศึกษาแนวทางการสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้บริโภค

7. ผลการพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตาที่สามารถสร้างความมั่นใจกับผู้บริโภคได้

8. รูปแบบวิถีการตลาดกรีนชินตา จ.ตรัง

9. นวัตกรรมเกษตรอินทรีย์วิถีตลาดกรีนชินตา

10. รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับตลาดกรีนชินตาที่ครบวงจร

11. กลไกการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับตลาดกรีนชินตา ที่สามารถตอบโจทย์การปรับพฤติกรรมด้านการบริโภคของคนในสังคม

12. ผลการพัฒนาทักษะแนวคิดของนักวิจัย

โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินการวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาพัฒนาการและบทเรียนการบริหารตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตาจากอดีต-ปัจจุบัน

2560 ต้นปี เมื่อคนเมืองกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นคนรักสุขภาพ รักสิ่งแวดล้อม รักการทำเกษตรอินทรีย์ รักภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ตั้งชื่อกัน ในนาม “กลุ่มฟักเขียว” ได้พูดคุยว่าอยากมีตลาดสีเขียวเพื่อคนตรัง จากนั้นก็ชวนกันลงพื้นที่เพื่อเฟ้นหาเกษตรกรอินทรีย์และปลอดสารพิษ กลุ่มคนทำอาหารแปรรูปเพื่อสุขภาพ กลุ่มคนทำของใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ได้พูดคุยทำความเข้าใจชักชวนกันกว่า 6 เดือนเพื่อมาร่วมกันเปิดตลาด โดยเป็นการจัดตลาดแบบไม่แสวงผลกำไร จนกระทั่งได้ผู้ผลิตกว่า 40 รายจึงได้เปิดตัวขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 2560

ปี 2561 หลังจากเปิดตลาดในชื่อ ตลาดกรีนชินตา ซึ่งทำการวันเสาร์ เวลา 09.00-14.00 น.ที่ตลาดชินตา โซนตลาดสด ตรงข้ามโรงเรียนดรุโณทัย ช่วงแรกนั้นต้องสร้างการรับรู้กับลูกค้าที่ยังไม่

เข้าใจเกี่ยวกับอาหารสุขภาพ อาหารปลอดภัย และไม่เข้าใจความเป็นตลาดสีเขียว ตลาดกรีนชินตา เป็นตลาดที่ผู้ผลิตมาขายด้วยตนเอง เราไม่ใช้โฟมบรรจุอาหารเพื่อความปลอดภัยของลูกค้า เราไม่ใช้ถุงพลาสติก เพื่อลดขยะ รักษาสิ่งแวดล้อม พืช ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ไข่ ผลิตด้วยกระบวนการปลอดภัย ไร้สารพิษ ไร้สารเคมี ไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลงและสารเคมีเป็นพิษ เป็นสินค้าเพื่อสุขภาพ อาหารแปรรูปผลิตด้วยวัตถุดิบที่คัดสรรอย่างปลอดภัย ไม่ใส่ผงชูรส ปราศจากสีผสมอาหาร ไร้สารเติมแต่ง รสชาติไม่จัด โดยใช้การสื่อสารในวันทำการเปิดตลาดเป็นหลัก และมีประชาสัมพันธ์ในเพจ ตลาดกรีนชินตา ณ เมืองตรัง มีการออกประชาสัมพันธ์นอกพื้นที่ตามความเหมาะสม ในปีแรกอาจมีความยากลำบากในหลายเรื่องทั้งความไม่เข้าใจ ต้องทำการตลาดอย่างหนัก ทำกิจกรรมเสริมค่อนข้างเยอะมาก การดูแลกลุ่มแม่ค้าให้อยู่ในรูปแบบตลาดสีเขียวแบบที่ทีมหลักมีความคาดหวัง ในปีแรกจึงถือว่าค่อนข้างหนัก

ปี 2562 เมื่อเวลาผ่านมาลูกค้าเริ่มเข้าใจมากขึ้นตามลำดับ จนตอนนี้หนึ่งปีกว่าแล้วหลายคนก็เริ่มรู้จักเกิดความไว้ใจ สนับสนุนตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้ตลาดมีความอบอุ่น เรียกว่าเป็นตลาดภราดรภาพ ที่มีความเป็นพี่เป็นน้องต่อกัน ผู้ผลิตตระหนักและใส่ใจในการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้มีผลิตภัณฑ์ที่จริงใจ ซื่อสัตย์ ราคาเป็นธรรม ส่วนลูกค้าก็หิ้วถุงผ้า ถือตะกร้า แก้วน้ำ นำปิ่นโต กล่องมาใส่สินค้าและอาหาร ตอกย้ำถึงการตอบรับที่ดีของผู้บริโภค ตอนนี้ทางตลาดสามารถผลิตสินค้าปลอดภัย และลดการใช้ขยะได้ในระดับที่น่าพอใจ ในวันเปิดตลาดทุกวันเสาร์ มีกิจกรรมอบรมให้ความรู้ เดือนละ 1 ครั้ง เช่น กิจกรรมเรื่องการจัดการขยะ กิจกรรมทำน้ำยาอเนกประสงค์ไว้ใช้เอง กิจกรรมน้ำปั่นเพื่อสุขภาพ กิจกรรมเพาะถั่วงอก กิจกรรมสาธิตการทำแป้งสาคู ฯลฯ และมีงานเทศกาลเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้กันตลอด ใช้การทำกิจกรรมเป็นสื่อกลางเชื่อมโยง เรียนรู้การบริหารจัดการ สอดแทรกความรู้ สร้างความเข้าใจกับเครือข่ายผู้บริโภค เช่น งานเทศกาลหรอยจังตรังเค งานเทศกาลข้าวใหม่ปลามัน กิจกรรมลงแขกเกี่ยวข้าว กิจกรรมดูงานเกษตรอินทรีย์ การลงแขกปลูกผัก การเยี่ยมแปลง ประชุมประจำเดือน ประชุมประจำสัปดาห์ ซึ่งทุกกิจกรรมจะมีการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และสรุปผลทุกครั้งเพื่อการพัฒนางานตลอด ในการประชุมและทำกิจกรรมเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทีมผู้ผลิตทุกคนสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเสนอแนะการทำงานร่วมกัน และมีการทำแผนและปรับปรุงการทำตลาดอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในปีนี้เน้นการสร้างเครือข่ายเพิ่ม ทั้งจากการจัดงานเทศกาลต่างๆ กิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค งานเสวนา การเยี่ยมแปลง และการร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายในจังหวัดตรัง

ปี 2563 ตลาดเริ่มพัฒนาให้มีแผนการผลิต แผนการขาย คิดแผนการขยายการตลาดให้กับเกษตรกรที่ต้องการสร้างฐานเศรษฐกิจเพิ่ม อย่างเช่นขยายการตลาดไปกลุ่มออร์แกนิคกรุงเทพฯ มีการพัฒนาความสามารถของผู้ผลิต ด้วยการศึกษาดูงาน การจัดงานเสวนา การจัดกิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค และการคิดแผนพัฒนาของแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเลือกกิจกรรมมาจัดงานของตลาดก็พยายามให้เกิดการเรียนรู้และมีคุณค่าทั้งต่อแม่ค้าและลูกค้า รวมถึงสังคมในจังหวัดตรังด้วย

จากการค่อยๆ ใช้กระบวนการมาทำงานพัฒนาบริหารจัดการตลาด เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาไปทีละนิดๆ ทางทีมตลาดกรีนชินตาจึงจะใช้กระบวนการที่ทำมาแล้วมาเป็นบทเรียนในการ

เดินต่อ ค่อยๆ หาความรู้เพิ่มเติม หาที่ปรึกษา มาปรับปรุงการบริหารให้ตลาดเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ เพราะทางทีมมุ่งหวังทางด้านการสร้างสังคมแห่งความสุข มีสุขภาพดี มี การแบ่งปันช่วยเหลือต่อกัน สร้างเศรษฐกิจแก่ชุมชนคนตรัง และตลาดจะเป็นพื้นที่ที่ช่วยดูแลด้านสิ่งแวดล้อมได้ด้วย

จากการดำเนินการบริหารตามลำดับขั้นตอนนี้เองทีมตลาดกรีนจึงพัฒนากลุ่มที่ผูกพันกันเรื่อยๆ มา และทีมกลุ่มแม่ค้าเองก็พยายามช่วยตามกำลังความสามารถที่มี จึงอาจไม่เท่ากันทุกคนแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนเพื่อส่วนรวมของตลาด

ผลการศึกษาข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ ประเภท ชนิด ปริมาณสินค้า และเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรังและห่วงโซ่คุณค่าระบบเกษตรอินทรีย์ (Value Chain)

1.เกษตรอินทรีย์

เกษตรอินทรีย์ หมายถึง“ระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสุขภาพดิน ระบบนิเวศ และผู้คน เกษตรอินทรีย์พึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพและวงจรธรรมชาติ ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ แทนที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีผลกระทบทางลบ เกษตรอินทรีย์ผสมผสานองค์ความรู้พื้นบ้าน นวัตกรรม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เป็นธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกผู้คนและสิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง” เป็นการให้ความหมายจากมติที่ประชุมใหญ่ IFOAM มิถุนายน 2551 อิตาลี https://www.greennet.or.th/principle-oa/

ส่วนการทำเกษตรของทีมตลาดกรีนชินตายังผสมผสานกันอยู่ 2 ระบบ คือเกษตรปลอดภัย อาจมีการใช้ปุ๋ยเคมีในระยะแรกของการปลูก แต่ไม่ใช้สารกำจัดศัตรูพืชและยาฆ่าแมลง และเกษตรอินทรีย์ (เกษตรปลอดสารเคมี) ทั้งนี้ได้ออกมาตรฐานรับรองด้วยกันเอง ภายใต้การเลือกมาตรฐานการรับรองที่เหมาะสมตามบริบท แม้หลายแปลงจะทำเกษตรอินทรีย์ หรือเกษตรธรรมชาติแล้ว แต่ยังไม่สามารถเชื่อมต่อหน่วยงานเพื่อรับรองผลที่ตรงตามความจริงและเหมาะสมได้ เนื่องจากเป็นระบบการปลูกแบบชาวบ้าน เราไม่สามารถจัดทำระบบการป้องกันอย่างถูกหลักถูกต้องตามมาตรฐานอย่างเข้มงวดได้ อย่างเช่นการขุดคูกันชน การปลูกพืชกันชน หรือการเว้นระยะกับแปลงใกล้เคียงซึ่งส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา สวนปาล์มและแปลงเกษตรซึ่งก็ใช้ปุ๋ยเคมีและยังมีการใช้ยาฆ่าหญ้าอยู่ด้วย นอกจากนี้บางแปลงปลูกแซมยางร่วมยางก็ไม่สามารถห้ามการใส่ปุ๋ยเคมีของเจ้าของสวนยางพาราได้ จากที่นับจำนวนแปลงที่ทำระดับเกษตรอินทรีย์มีจำนวน 11 ราย และที่อยู่ในระดับปลอดภัย(ปลอดสารพิษ) จำนวน 16 ราย ถึงแม้จะไม่ได้การรับรองจากองค์กรหรือหน่วยงานใด ทางทีมก็พยามยามสร้างคุณภาพให้ดีมากยิ่งขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่อง ตอนนี้ใช้มาตรฐานการเป็นเพื่อนพ้องดูแลให้ความรู้การผลิตแก่กัน แต่การรับรองด้วยกันเองก็ทำให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจได้ เพราะไม่ว่าลูกค้าจะถามแม่ค้าคนไหนก็สามารถบอกเล่าการผลิตของคนอื่นได้ เพราะต่างก็ได้ไปเยี่ยมแปลงกันมาแล้ว

2.ประเภท ชนิด ผลผลิต

ตอนนี้ทางเครือข่ายเกษตรของตลาดกรีนชินตา ทำการเกษตรและขายผลผลิตโดยมีผลผลิตแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

ข้าว :เจ้าแรกเป็นวิถีเกษตรแบบครอบครัวพี่น้องรักษาการทำนาไว้ที่ ต.ท่าสะบ้า อ.วังวิเศษ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 50 ไร่ ส่วนอีกเจ้าเป็นการรวมกลุ่มทำนาอินทรีย์ของกลุ่ม ต.นาข้าวเสีย อ.นาโยง

มีสายพันธุ์ข้าวดังนี้

- ข้าวหอมเบญจรงค์
- ข้าวกระดังงา
- ข้าวเมล็ดฝ้าย
- ข้าวทับทิมชุมแพ
- ข้าวสังหยด
- ข้าวหอมหัวบอน
- ข้าวหอมดอกข่า
- ข้าว กข43
- ข้าวเล็บนก
- ข้าวเบายอดม่วง
- ข้าวหอมมะลิ

เนื้อสัตว์ : เป็นสินค้าสัตว์ทะเลซึ่งทางมูลนิธิเซฟอันดามันรวบรวมจากเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดตรังและจังหวัดสตูล ได้แก่ ปลาชนิดต่างๆ กุ้ง ปู หมึก หอย ของแปรรูปจากสัตว์ทะเล

ไข่ : มี 1 เจ้าที่ขายไข่ไก่เป็นหลัก เลี้ยงแบบปล่อยให้เดินเล่นได้ เรียกว่าไก่ไข่อารมณ์ดี กินอาหารซึ่งเป็นอาหารธรรมชาติ 70% ส่วนเจ้าอื่นก็มีบ้างเป็นการเลี้ยงเล็กน้อยข้างบ้านมีทั้งไข่เป็ดและไข่ไก่ในจำนวนไม่มากนัก

พืช-ผัก-ผลไม้: มีการปลูก 3 ระบบ

- <u>สวนผักข้างบ้าน</u> ส่วนใหญ่จะมีทั้งผักแปลงและพืชผักพื้นบ้าน ปลูกผสมกันไป
- <u>แปลงผัก</u> เป็นการสร้างโรงเรือนและแปลงผักสำหรับปลูกผักแปลงขึ้นมา ปลูกเฉพาะผักแปลง เช่น ผักสลัด เมล่อน ผักกาดต่างๆ ต้นหอม ผักชี
- <u>สวนผสมผสาน</u> เป็นสวนทำแบบผสมผสานปลูกหลายชนิดในแปลงเดียวกัน ทั้งไม้ป่า ผลไม้ ผักพื้นบ้าน ผักแปลง บ่อปลา เลี้ยงสัตว์
- <u>ปลูกพืชแซมยาง ร่วมยาง</u> เป็นพืชผักผลไม้ ที่ปลูกร่วมกับยางในสวนยางพารา
- <u>สวนป่า</u> เป็นเกษตรแบบธรรมชาติในแปลงเน้นการปลูกป่าและมีพืชพื้นบ้านสมุนไพร ร่วมอยู่ด้วย

พันธุ์ต้นไม้ มีจำนวน 5 ราย มีทั้งไม้ผล พืชผัก ผักแปลง และไม้ประดับ มีทั้งแบบเพาะพันธุ์ตามที่ตนเองมี ชอบและถนัด และเพาะตามที่ลูกค้าสั่ง

นอกจากมีกลุ่มทำการเกษตรแล้วก็มีกลุ่มแปรรูปสินค้าจากการทำการเกษตร กลุ่มทำอาหารและสินค้าเพื่อสุขภาพ

แปรรูปผลผลิตจากการเกษตร

- กลุ่มแปรรูปจะใช้ผลิตผลจากการเกษตรที่ตนผลิตเองได้ก่อน ต้องบอกที่มาของวัตถุดิบได้ว่าปลอดภัย หากต้องรับซื้อมาก็ดำเนินการอย่างเป็นระบบต้องเป็นเครือข่ายผู้ร่วมผลิต หรือแจ้งที่มาได้ และต้องมีการเยี่ยมสถานที่ผลิต

อาหารปรุงสุก ขนม ของหวาน

- อาหารปรุงสุก ขนมและของหวาน ต้องมีที่มาของวัตถุดิบมีกระบวนการการผลิตที่สะอาดถูกหลักอนามัย เน้นใช้วัตถุดิบที่ปลูกเอง และใช้วัตถุดิบในชุมชนท้องถิ่น ที่คัดสรรคุณภาพ หากรับของกลุ่มมาต้องมีที่มาและมีการรับรองคุณภาพ

หัตถกรรม handmade homemade สินค้าเพื่อสุขภาพ

- สินค้าหัตถกรรม homemade handmade เน้นใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ผลิตเอง หากรับมาต้องมีที่มา มีการรับรองความปลอดภัยและการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ชนิด ปริมาณ การจัดการผลผลิต และข้อมูลผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตลาดกรีนชินตา

ตลาดกรีนชินตามีจำนวนเกษตรกรที่มาประจำจำนวน 19 คน นอกจากนี้ยังมีแปลงที่มาขายเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นครั้งคราว คือ ผักสลัด เมล่อน มะเขือเทศ ทุเรียน ลองกอง เห็ดธรรมชาติ จำนวน 4 คน (อีกกลุ่มคือกลุ่มร้านอาหารในตลาดกรีนชินตานอกจากขายอาหารแล้วก็มีผลผลิตพืชผักที่ตนเองปลูกที่บ้านมาขายด้วย จำนวน 4 คน รวมแล้วคนทำเกษตรมีทั้งหมดประมาณ 27 คน) ส่วนกลุ่มอาหาร กลุ่มแปรรูป ขนม ของหวาน หัตถกรรม handmade homemade คิดเป็นจำนวน 10 คน

ตารางแสดงประวัติผู้ผลิต ชนิดและปริมาณที่นำมาขายที่ตลาดกรีนชินตา

ลำดับ	ประวัติบุคคล	พื้นที่ผลิต	สิ่งที่ผลิต	สินค้าที่ขาย
ทำนา				
1	นางพรรณี คงเอียด (แม่ผุย) เก้าพี่น้อง ต.ท่าสะบ้า อ.วังวิเศษ จ.ตรัง ตอนนี้ทำตลาดเป็นระบบครอบครัว มีการคิดพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวอยู่เรื่อยๆ	-ที่นา20ไร่ -สวนยาง12ไร่ -ไร่10ไร่ ที่นาทำระบบอินทรีย์ ส่วนในไร่ปลูกข้าวไร่แบบธรรมชาติ มีโรงสีขนาดกลางไว้สีข้าวเอง ทุกชนิดสีเป็นข้าวกล้อง	-ข้าว 20 ไร่ -ข้าวโพด 1 ไร่ -ข้าวไร่ 9 ไร่ -มันแกว 2 งาน -ถั่วลิสง 1 งาน -ขนมรู -แป้งข้าว -ลอดช่องแป้งข้าว	-ข้าวสาร -แป้งข้าว -ขนมจากแป้งข้าว ได้แก่ ขนมรู เครป และข้าวเหนียวหน้าหมู <u>ปริมาณการขาย</u> ขายข้าวสารประมาณวันละ 25-30 กก./วัน
2	นางประดับ จงทอง (ป้าวรรณ) ต.นาข้าวเสีย อ.นาโยง จ.ตรัง	-นา9ไร่ -สวนยาง6ไร่ และของกลุ่มจำนวนอีกหลายไร่ ทำนาระบบอินทรีย์ รวมกลุ่มกันจึงมีผลผลิตมาก มีตลาดหลายแห่ง ทำนาเพราะรักและจะรักษาวิถีเดิม	-ข้าว 15 ไร่ -ยางพารา6ไร่ -ผลไม้ข้างบ้าน -เป็ด 6 ตัว -ไก่ 10 ตัว	-ข้าวสาร ปลูกเองและข้าวสารของกลุ่ม -ข้าวแกง -ไข่ไก่ -ของแปรรูปจากการเกษตร เช่น เคยปลา -ผัก ผลไม้พื้นบ้าน <u>ปริมาณการขาย</u> ขายข้าวสารวันละประมาณ 40-50 กก./วัน
สัตว์เลี้ยง/ประมง				
3	นายพงษ์พัฒน์ แก้วประชุม (แบ็งค์) นายไร่ฟาร์ม ต.โคกสะบ้า อ.นาโยง จ.ตรัง	-สวนผสม3ไร่ -สวนผัก1ไร่ -เล้าไก่ 1 โรง 100 ตัว เลี้ยงไก่สายพันธุ์ไก่ไข่ เลี้ยงแบบปล่อยและมีโรงเรือน กำลังขยายการผลิตพืชผักในสวนผักและสวนผสม	-ไก่ไข่ 100 ตัว -ทุเรียน มังคุด ลองกอง ลางสาด สะตอ -น้ำพริกตะไคร้ -น้ำตะไคร้	-ไข่ไก่ -ผัก -น้ำตะไคร้ -พันธุ์ไม้ <u>ปริมาณการขาย</u> ขายไข่ไก่วันละประมาณ250-350 ฟอง/วัน
4	มณีวรรณ สันหลี	เครือข่ายประมง5อำเภอ	-ปลา	-ปลา

	(เจียร์) จากมูลนิธิเชฟอันดามัน	เป็นเครือข่ายประมงพื้นบ้านทำการประมงเชิงอนุรักษ์ สินค้าทางการประมงมีความปลอดภัยสูง	-กุ้ง -หมึก -ปู -หอย -กะปิ -ปลาเค็ม	-กุ้ง -หมึก -ปู -หอย -กะปิ -ปลาเค็ม -ของแปรรูปจากสัตว์น้ำทะเล <u>ปริมาณการขาย</u> ขายของทะเลได้วันละประมาณ 30-35กก./วัน รับจากเครือข่ายประมงตรังและสตูล
พืช ผัก ผลไม้ แปรรูปสินค้าเกษตร				
5.	มณฑา สุขชุม (พี่ทาสละ ป่าบอน) ต.วังใหม่ อ.ป่าบอน จ.พัทลุง	-สวนยาง30ไร่ -สวนปาล์ม10ไร่ -สวนผสม10ไร่ สละปลูกระบบปลอดภัย ตอนนี้เพิ่มอาหารท้องถิ่นมาขายด้วย	-สละ -ไก่บ้าน30ตัว -แพะ6ตัว -ปลานวลจันทร์500ตัว -ปลาสลิด2,000ตัว -ปลานิล1,000ตัว -สละลอยแก้ว -น้ำสละ	-สละสด -สละลอยแก้ว -น้ำสละ -อาหาร เช่น เต้าก้ัว <u>ปริมาณการขาย</u> ขายสละสดได้วันละประมาณ 25-30กก.
6	ดวงรัตน์ พุฒจอก (รัตน์) อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	-สวนยางพารา ปลูกมะละกอแซมยาง	-มะละกอเรดเลดี้ -ตะกร้าที่ใส่แก้ว -ของพื้นบ้าน เช่น มะขามเปียก	-มะละกอเป็นลูก -มะละกอเป็นชิ้น -ตะกร้าที่ใส่แก้ว -มะขามเปียก <u>ปริมาณการขาย</u> ขายมะละกอเป็นลูกและแบบปอกเปลือกได้วันละประมาณ 30-35กก.
7.	ชฎารัตน์ เซ่งย่อง (พี่อุ้ม) ต.นาโยงเหนือ อ.นาโยง จ.ตรัง	-สวนยาง6ไร่ -สวนผสม8ไร่ -สวนผัก2ไร่ มีพืชหลักคือสับปะรด สวน	-กระเพรา โหระพา ผักหวาน ผักเหมียง -กล้วย -สับปะรด -มะละกอ	-สับปะรดสด กวน -กล้วย -มะละกอ -โหระพา กระเพรา ผักหวาน ผักเหมียง

		ยางพาราปลูกพืชผักทุกแปลงสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างคุ้มค่า รอบบ้านก็ปลูกพืชผักพื้นบ้านเต็มพื้นที่	-มังคุด ลองกอง เงาะ ทุเรียน -ไก่30ตัว -สัปปะรดกวน	<u>ปริมาณการขาย</u> ขายสับปะรดได้วันละประมาณ 100-150ลูก ผักพื้นบ้านประมาณ 70-80 มัด
8	วรรณา ใจสมุทร (มุ๋ย) แบบว่ากล้วยกล้วย ต.ทุ่งยาว อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	-สวนยาง -สวนปาล์ม8ไร่ -สวนผัก ทุกแปลงปลูกพืชผัก มีการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า	-กล้วย -ลองกอง -เงาะ -ผักสลัด -ไก่ -ปลา -หน่อไม้ดอง -น้ำอัญชัญมะนาว -น้ำตะไคร้ -พันธุ์ต้นไม้ มีเครือข่ายทำปลาเค็มและเคยฉลู	-กล้วยเล็บมือนาง น้ำว้า หอม ไข่ -ผลไม้ -ผักสลัด -ปลาเค็ม -หน่อไม้ดอง -น้ำอัญชัญมะนาว -น้ำตะไคร้ -ของใช้ในครัวเรือนและเกี่ยวกับการเกษตร เช่น เขียง ลังเลี้ยงผึ้ง -พันธุ์ไม้ <u>ปริมาณการขาย</u> ขายกล้วยวันละประมาณ 30 หวี ขายผักพื้นบ้านวันละ 10-30 มัด ขายผักแปลงวันละ1-5กก. พริก 1 กก.
9.	สุรศักดิ์ เถนว่อง (เขียว) สวนผักนายก ต.ในควน อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง จันทรา ถิ่นนา (ป้านาง) ต.ในควน อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	-สวนยาง5ไร่ -สวนผสม2ไร่ สวนผสม 7 ไร่ สวนรอบบ้าน เป็นเครือข่ายร่วมกัน 2 ราย เป็นเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ของตนเองอย่างคุ้มค่า	-บวบ -มะม่วงหิมพานต์ -ถั่วลิสง -ข้าวโพด -ปลาหมอเทศ 500 ตัว -วัว7ตัว -นกยูง3ตัว -ปลา -เป็ด -ผักพื้นบ้าน -ผักแปลง	-ผักพื้นบ้าน -ข้าวโพด -มะนาว -ผักแปลง -ผักพื้นบ้าน -ผักแปลง <u>ปริมาณการขาย</u> ขายผักพื้นบ้านเสาร์ละ 50มัด ขายผักแปลงเสาร์ละ 60มัด

10.	พิจิตรา อุ่นเสียม (น้าฉิม) สวนปันสุข ต.น้ำผุด อ.เมือง จ.ตรัง น้องไก่ อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	-สวนยาง15ไร่ -สวนปาล์ม8ไร่ -สวนผสม2ไร่ -สวนผัก3ไร่ -เมล่อน 2 โรงเรือน -สวนข้างบ้าน -สวนผสม เป็นเครือข่ายร่วมกัน 2 ราย เป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตรหลายแบบทุกแปลงปลูกผสมผสานมีความหลากหลาย ใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า	-ผักเหรียง300ต้น -พริกไทย30ต้น -ผักแปลง5ร่อง -มังคุด6ต้น -ลางสาด2ต้น -ลองกอง7ต้น -เมล่อน -ผักพื้นบ้าน -กล้วย -พริกไทย	-ผักพื้นบ้าน -ผลไม้ -เมล่อน -พริกไทย -ผักแปลง <u>ปริมาณการขาย</u> ขายผักพื้นบ้านเสาร์ละ50มัด ขายผักแปลงเสาร์ละ 40มัด เมล่อนและพริกไทยขายตามฤดูกาล
11.	ธงฉัตร คืนตัก และณัชชา นามกร (แอนปุ่น) สวนผักยอดรัก ต.ทุ่งกระบือ อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	-สวนยาง10ไร่ -สวนผัก0.5ไร่ เกษตรกรรุ่นใหม่ ปลูกแบบประณีต มีการใช้ความรู้หลากหลาย สามารถคัดเลือกชนิดพืชให้แตกต่างมีราคาสูง และนำเสนอเรื่องราวได้โดดเด่น จนลูกค้าประจำมีมาก มีการนำวัตถุดิบของตนเองและของท้องถิ่นของเครือข่ายมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มได้ มีการขายหลายช่องทางและสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์อย่างกว้างขวาง	-ผักต่างๆ เช่น คะน้า สลัด กวางตุ้ง เคล ผักกาดขาว ผักกาดหัว ถั่วกาหยี และผักแปลงอื่นๆ สลับกัน -ฝรั่ง2ต้น -อโวคาโด10ต้น -หม่อน 12ต้น -กล้วยน้ำว้า10กอ -มะพร้าว100ต้น -กาแฟคั่วเอง -น้ำผลไม้60ขวด -ขนมปัง -แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	-ผัก ผลไม้ต่างๆ แปลงตนเอง -ผักผลไม้รับจากเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ -กาแฟคั่วเอง รับกาแฟมาจากระนอง และทั่วประเทศ -น้ำผลไม้ -ชาต่างๆ -ขนมปัง -น้ำพริก -น้ำผลไม้ <u>ปริมาณการขาย</u> ผลิตเองและเครือข่ายทั่วประเทศ ได้แก่ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์แม่ทา จ.ลำปาง เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ PGSแม่มอก จ.ลำปาง เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ฟาร์มยิ้ม จ.แพร่ สวนอโวคาโดจาก จ.เชียงใหม่

12.	สมบูรณ์ เอี้ยว ตระกูล (ป้าบูน) ซ.สรรพากร อ.เมือง จ.ตรัง	-สวนยาง -สวนปาล์ม	-ผักเหมียง50ต้น -ผักสวนครัว -เสาวรส -มะนาว -ไผ่ตง ไผ่หวาน -มะพร้าว -ลองกอง10ต้น -ลางสาด6ต้น -มังคุด10ต้น -มะม่วง2ต้น -มะขาม -กล้วย -เงาะ	-ผักที่ปลูกเอง -ผลไม้ข้างบ้าน <u>ปริมาณการขาย</u> ขายผักพื้นบ้านเสาร์ละ 70-80 มัด
13	ทวี สีสุข (ทินภูมิ) ต.น้ำผุด อ.เมือง จ.ตรัง	-สวนผสม5ไร่ -สวนผัก0.5ไร่ -ไร่1งาน(พืชแซมยาง)	-ผักพื้นบ้าน ผักแปลง -ผลไม้ มะพร้าว -กล้วย -ไผ่ -พืชไร่ -ดอกโยง -ไม้ป่า -ไก่บ้าน -น้ำพริกตะไคร้ -น้ำสมุนไพร	-ผักพื้นบ้านและผักแปลง -มะพร้าวขูด -ผลไม้ตามฤดูกาล -พืชไร่ตามฤดูกาล -ต้นไม้ประดับ สวนครัว -ไม้กวาดดอกหญ้า -พริกไทยแห้ง <u>ปริมาณการขาย</u> ขายผักพื้นบ้านเสาร์ละ 30ชุด ขายผักแปลงเสาร์ละ 10มัด พริกไทย ผลไม้ พืชไร่ และไม้กวาดดอกหญ้าขายตามฤดูกาล
14	นายสมจิต สังข์ทอง (ลุงนิล) สวนลุงนิล ต.โคกยาง อ.กันตัง จ.ตรัง	-สวนยาง12ไร่ -สวนผสม10ไร่ มีสวนผสมที่มีพืชผักต้นไม้หลากหลาย มีระบบน้ำดี สามารถเลี้ยงสัตว์ได้ หากสามารถทำได้เต็มที่จะเพิ่มมูลค่าจากการผลิตได้มาก	-ผักพื้นบ้าน -ผักแปลง -มะนาว30ต้น -ไผ่50กอ -หม่อน50ต้น -ฝรั่ง10ต้น -เสาวรส2ค้าง -มะพร้าวแกง5ไร่ -มะพร้าวน้ำหอม30ต้น -กล้วย	-ผักพื้นบ้าน -ผักสวนครัว -มะนาว -กล้วย -หม่อน -เสาวรส -มะกรูด -ฝรั่ง -กล้วย -สะตอ

			-มะกรูด -ไม้ผลพื้นบ้าน -ไก่ไข่23ตัว -เป็ด4ตัว -กุ้งก้ามกราม -ปลาทับทิม ตะเพียน ยี่สก -จิ้งหรีด -น้ำไผ่ -แกงแม่ขมิ้น -น้ำเสาวรส -น้ำหม่อน	-จิ้งหรีด <u>ปริมาณการขาย</u> ขายผักพื้นบ้านเสาร์ละ 60มัด ขายผักแปลงเสาร์ละ 30มัด มะนาว2กก. จิ้งหรีด 2กก. กล้วย10หวี หม่อน5กก.ตามฤดูกาล
15	มงคล ไทรงาม(พี่มลคล) ฮ่าวคุณฟาร์ม ถ.เพลินพิทักษ์ อ.เมือง จ.ตรัง	แปลงผัก 2 งาน พืชหลักคือกล้วยหักมุข ใช้ระบบการให้น้ำแบบอิสราเอล มีความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ และสามารถแปรรูปสินค้าหลักให้มีความหลากหลายถูกปากถูกใจลูกค้า	-กล้วยหักมุก -ผักพื้นบ้าน -ผักแปลง -ต้นไม้ -กล้วยอบ ขนมข้าวต้มมัด ขนมเทียนกล้วยหักมุข -น้ำเมี่ยง ถั่วลิสงคั่ว	-กล้วยหักมุก -ผักพื้นบ้าน -ผักแปลง -ต้นไม้ -กล้วยอบ ขนมข้าวต้มมัด ขนมเทียนกล้วยหักมุข -น้ำเมี่ยง ถั่วลิสงคั่ว <u>ปริมาณการขาย</u> กล้วยหักมุก40-60ลูก ขนม 50 ห่อ ขายผักพื้นบ้านเสาร์ละ10-30กำ ขายผักแปลงเสาร์ละ10-20กำ
16.	ชัยพร ชนะไพริน (ลุงพร) ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง	-แปลงผัก2งาน เป็นแปลงผักสำหรับผักแปลงโดยเฉพาะ จัดทำเป็นโรงเรือน	-เมล่อน -สลัด -ผักแปลง	-เมล่อน -สลัด -ผักกาด ถั่วฝักยาว -ชุดผักสลัด -เมล่อนปั่น -ขนมจีนน้ำเคย <u>ปริมาณการขาย</u> ขายเมล่อนได้8 ลูก ขายผลักสลัดได้ 10ถุง ขายผักแปลงได้ 20มัด

				ขายของแปรรูปได้10ชุด
17.	ปนัดดา วงศ์ชู (ออย) Midnight organic farm ต.โคกชะงาย อ.เมือง จ.พัทลุง	-สวนผัก1 งาน จัดทำเป็นโรงเรือนมีระบบการให้น้ำแบบทันสมัย	-ผักสลัด -ผักทั่วไป -ผักดอง	-ผักสลัด -ผักทั่วไป -น้ำยาซักผ้า ผลิตเอง และผักแปลงอื่นๆ จากสวนลุงนวย
18.	สวนผักศักดิ์รักษ์ดิน (เพ็ญ-กล้วย) ต.บ่อน้ำร้อน อ.กันตัง จ.ตรัง	-สวนยาง13ไร่ -สวนผัก1.5ไร่ เป็นสวนผักข้างบ้านและปลูกพืชแซมยาง ซึ่งเมื่อยางหลายปีพืชที่ปลูกในแปลงยางพาราพวกผักแปลงที่เคยทำก็จะทำไม่ได้	-ผักใบ 2 ไร่ -ข้าวโพด 3 ไร่ -แตงโม 2 ไร่ -ผักพื้นบ้าน1.5ไร่ -หมู 4 ตัว -ไก่พื้นบ้าน12ตัว	-ผักแปลง และผักพื้นบ้าน -แตงไทย -แตงโม -พืชไร่ -พืชป่า ผลิตเองและเครือข่าย
19.	อมฤต สันติสกุลวงศ์ (เบียร์) ต.บางสัก อ.กันตัง จ.ตรัง	-สวนยาง6ไร่ -สวนปาล์ม10ไร่ -สวนผสม8ไร่	-ผักเหมียง -ผักพื้นบ้าน -หม่อน -กล้วย -มะพร้าว -ข่า -ขมิ้น -ตะไคร้ -ไผ่ -เผือก -ผักบุ้ง -เป็ดไข่100ตัว -วัว8ตัว -ปลาจาระเม็ด50ตัว -ปลานิล100ตัว -งานผ้า -งานโครเชต์	ผลผลิตยังไม่มาก ยังไม่ได้มาขายด้วยตนเอง ฝากขายกับร้านป้าพรรณ
20.	จิตตรา พากเพียร ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง	-สวนปาล์ม7ไร่ -สวนผัก0.5ไร่ เป็นสวนผักข้างบ้านทำเมื่อ	-ผักสลัด -ถั่วดาวอินคา -ผักหวาน -กวางตุ้ง	-ผักที่ปลูกเอง พวกสลัด ผักแปลง -น้ำพริกมะขาม จากญาติลูกพี่ลูกน้อง

		มีเวลาว่างจึงไม่ได้มีผักตลอดปริมาณก็ไม่มาก มาขายที่ตลาดกรีนแบบระบบฝากขายกับเพื่อนแม่ค้าด้วยกัน พี่จิตราเริ่มต้นจากเป็นลูกค้าของตลาด และสนิทสนมกับแม่ค้าในตลาด	-ผักบุ้ง	ปริมาณการขาย -ขายบางวัน วันละ 10-20มัด
21.	สมพิษ รงรักษ์	-สวนผสม 9 ไร่ เป็นสวนผสมที่มีระบบการจัดการน้ำได้ดี สามารถปลูกผักได้ทั้งปี และเลือกปลูกผักให้เหมาะกับฤดูกาล และความต้องการของผู้บริโภค	-กวางตุ้ง -ผักกาดเขียว -ผักคะน้า -ผักกาดฮ่องเต้ -ฟักทอง -พริก -ฟักเขียว	-กวางตุ้ง -ผักกาดเขียว -ผักคะน้า -ผักกาดฮ่องเต้ -ฟักทอง -พริก -ฟักเขียว -ข้าวโพด -แตงกวา -ชุดผักแกงเลียง ปริมาณที่ขายได้ ผักแปลงขายได้เกือบทั้งหมดในการนำมาแต่ละครั้งชนิดละ2-10กก.
22.	จิลลา ภาคีวุฒิ (พี่ยุ้ย) สวนพอดี ต.ลำภูรา อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	-สวนรอบบ้าน ร้านขายของแปรรูปและอาหาร เป็นคนชอบปลูกต้นไม้และดั้งเดิมรอบบ้านก็มีสวนผสมจึงเก็บผัก ผลไม้ข้างบ้านมาร่วมวางขายด้วย รวมทั้งเป็นคนชอบปลูกต้นไม้จึงเพาะพันธุ์ต้นไม้มาขายด้วย	-กล้วยน้ำว้า เล็บมือนาง -มะขามเปียก -พันธุ์ไม้ประดับ -ผักสลัด -ผลไม้ตามฤดูกาล เช่น ขนุน มะพร้าว มะเฟือง -ผักพื้นบ้าน	-กล้วยน้ำว้า -มะขามเปียก -กล้วยเล็บมือนาง -ผักพื้นบ้าน -ก๋วยเตี๋ยวลุยสวน -สลัดโรล -วุ้นขนุนมะพร้าว -น้ำตะไคร้ มะขาม อัญชัญ -ต้นไม้ประดับ <u>ปริมาณการขาย</u> ผักผลไม้พื้นบ้าน 2-20ถาด
23.	สริตา ยิ้มย่อง (พี่มร) ต.บ้านควน อ.เมือง จ.ตรัง	-สวนผัก2งาน -สวนข้างบ้าน ร้านขายของแปรรูปและ	ลองกอง มังคุด เงาะ สะตอ มะม่วง น้อยหน่า ลางสาด มะม่วงหิม	-ผลไม้ตามฤดูกาล เช่น กล้วย มะม่วง สะตอ -ผักพื้นบ้าน

		ขนม ที่บ้านมีส่วนข้างบ้านจึงเก็บผักข้างบ้านมาร่วมวางขายด้วย	พานต์ ฝรั่ง ส้มโอ ขนุน กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ ทุเรียน -ไก่บ้าน 10 ตัว -ปลาเค็มแดดเดียว -หน่อไม้ดอง	-ปลาเค็มแดดเดียว -ขนมโค

ผักพื้นบ้าน หมายถึงพรรณพืชผัก หรือพรรณไม้พื้นเมืองในท้องถิ่นที่ชาวบ้านนำมาบริโภค เป็น**ผัก**เกิดในแหล่งธรรมชาติตามป่าเขา หนองบึง ริมน้ำ หรือชาวบ้านนำมาปลูกไว้เพื่อความสะดวกในการเก็บประกอบอาหาร10 พ.ย. 2548 https://www.lib.ru.ac.th/miscell2/?p=2076

ผักแปลง เป็นชื่อที่ชาวตลาดกรีนชินตา ใช้เรียกผักที่ปลูกในแปลงเป็นระยะเวลาสั้นๆ ทางวิชาการ จะเรียกว่า พืชระยะสั้น ได้แก่ กวางตุ้ง คะน้า ผักกาดขาว โขมเบตง ต้นหอม ผักชี ผักบุ้ง แตงกวา ผักสลัดทุกชนิด http://oknation.nationtv.tv/blog/play/2007/08/11/entry-1

4. ผลการศึกษาสำรวจข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าปลอดภัย และการแปรรูปสินค้า

ตอนนี้สินค้าทั้งหมดที่ผลิตได้ในตลาดต่อวันเสาร์หนึ่งวันในสัปดาห์เพียงพอสำหรับลูกค้าซึ่งมีประมาณเสาร์ละ 150-200 คน แต่ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเปิดตลาดในเมืองตรัง หากเสาร์ไหนตรงกับตลาดนัดอื่นๆ ลูกค้าก็จะลดลงบ้าง ซึ่งของที่ขายก็อาจจะเหลือ ตอนนี้ทางตลาดมีสินค้าไม่หลากหลายนัก จากแบบสอบถามลูกค้าเกือบทั้งหมดเสนอแนะเรื่องให้มีสินค้าที่หลากหลายขึ้น เพราะลูกค้าจะได้ซื้อของได้ครบในที่เดียว ทางตลาดเองก็ยังผลิตไม่ได้อีกหลายอย่าง หรือผลิตได้ก็ไม่เพียงพอและขาดช่วง อย่างเช่น ผักแปลงหรือผักที่ปลูกระยะสั้น จึงได้จัดการทำแผนการปลูกให้กลุ่มปลูกผักทุกคนช่วยกันปลูกให้ได้ หากแปลงใดพื้นที่เหมาะก็ไปลงแขกช่วยกัน เช่นแปลงลุงนิล ดินก็ดี น้ำก็ดี นอกจากนี้เพื่อช่วยให้ตลาดมีสินค้าหลากหลายมาขายมากขึ้น จึงได้สั่งผักออร์แกนิกเมืองหนาวจากกลุ่มแม่ทา จ.ลำปาง อโวคาโดจากเชียงใหม่ มาขายให้ลูกค้ามีตัวเลือกเพิ่ม และช่วงหลังๆจากการสอบถามพูดคุยลูกค้าบอกว่าเริ่มปรับตัวกินผักตามฤดูกาลของจังหวัดตรังมากขึ้น เพราะตลาดกรีนชินตามีผักตามฤดูกาลเป็นส่วนใหญ่ ผักพื้นบ้านจะมีมาก ลูกค้าเริ่มคิดปรับเมนูกับข้าวตามผักที่มี และส่วนใหญ่มาซื้อไว้สำหรับ 1 สัปดาห์ แต่ลูกค้าบางท่านก็บอกว่าที่มาซื้อไปไม่พอสำหรับ 1 สัปดาห์ เพราะผักไม่หลากหลาย

สำหรับของแปรรูปก็สามารถขายได้ เพราะหลายชนิดหากินยาก อย่างเช่น มัน เผือก หัวกล้วยตัม บางอย่างถ้าแปรรูปมาก็ทำให้สะดวกในการนำไปปรุงอาหารหรือรับประทานได้เลย เช่น หน่อไม้ตัม หน่อไม้ดอง จิ้งหรีดลวก/ทอด ปลาเค็ม เคยฉลู ปลาหวาน มะม่วงดอง มะม่วงหาวมะนาวโห่ดอง ขี้เหล็กลวก เป็นต้น

ส่วนสินค้าที่เป็นอาหาร ของหวาน ขนมปลอดภัย ก็สามารถขายได้พอสมควรอาจจะไม่ถึงกับขายดีมาก แต่ก็อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สามารถสร้างรายได้เพียงพอต่อครอบครัว ดังนั้นกลุ่มทำอาหาร ขนม ของหวาน งาน handmade homemade สินค้าเพื่อสุขภาพ จึงเป็นกลุ่มที่มีอาชีพหลักอย่างอื่นรองรับ หรือบางรายมีหลายตลาดให้กับสินค้าตนเอง

ปัจจุบันมีรายรับเข้าตลาดประมาณ 20,000-30,000 บาท/เสาร์ ตามสภาพสถานการณ์จำนวนลูกค้าที่ไม่เท่ากันในแต่ละเสาร์ โดยมีการบันทึกรายรับ ปริมาณการขายแต่ละร้าน และได้ใช้ข้อมูลชุดนี้ในการช่วยเหลือกลุ่มแม่ค้าที่รายได้น้อย มีผลผลิตเหลือ โดยการพัฒนาการผลิตสินค้าให้ตรงกับที่ลูกค้าต้องการ ผลิตสินค้าแปรรูปให้หลากหลายมากขึ้น หาช่องทางการตลาดเพิ่มหลังจากขายที่ตลาดกรีนชินตาแล้ว โดยมีรายละเอียดสินค้า ปริมาณการขาย ดังตาราง

ชนิดสินค้า	ปริมาณการขาย/เสาร์	การเหลือ/การปรับ
สัตว์น้ำทะเล เป็นของเครือข่ายประมง Save Andaman ซึ่งมีทั้งเครือข่ายจาก จ.ตรัง และ อ.ละงู จ.สตูล เป็นสัตว์น้ำทะเลตามฤดูกาล ดังนั้นชนิดแต่ละสัปดาห์จะไม่เหมือนกัน ราคาไม่สูงมากจนเกินไป ปลอดภัย ไม่มีสารเคมี ทางผู้ค้าไม่ได้ขายที่อื่นมีเพียงตลาดเดียว	ในวันเสาร์1เสาร์ ขายได้โดยเฉลี่ย 30-35 กก. ของสัตว์น้ำทั้งหมด	สินค้าที่นำมาบางครั้งมากกว่าที่ลูกค้าซื้อ จึงนำกลับบ้านและหาที่ขายเพิ่ม ซึ่งก็มีความยากลำบากอยู่เหมือนกันเพราะไม่ได้มีหน้าร้านของตนเอง แต่จากการพยายามหาตลาดเพิ่มทำให้ตอนนี้สร้างการตลาดแบบอื่นๆได้เพิ่มขึ้น ทั้งการขายออนไลน์ พัฒนาคนในเครือข่ายให้ขายช่องทางอื่นๆ
ไข่ไก่ ตอนนี้มีอยู่ 1 เจ้า ของนายไร่ฟาร์ม(ไข่ไก่อารมณ์ดี) ส่วนร้านอื่นๆ นั้นมีเล็กน้อยเพราะเลี้ยงแบบไว้กิน เหลือจึงนำมาขาย ตอนนี้พัฒนายังไม่ถึงขั้นอินทรีย์ เพราะยังติดปัญหาเรื่องปริมาณการไข่ หากไม่ได้กินอาหารสำเร็จรูปปนด้วยไก่จะไม่ค่อยไข่ อัตราอาหารตอนนี้ 70:30 รูปแบบการขายมี 3 ตลาด คือลูกค้าประจำส่งถึงบ้าน ตลาดเกษตร และตลาดกรีนชินตา	ในทุกวันเสาร์มีไข่ไก่มาขายประมาณ 250-350 ฟอง	ตอนนี้ไข่ไก่ขายได้หมดทุกวันและมักจะไม่พอขาย แต่ก็มีเจ้าอื่นที่ขายร่วมด้วย ในแต่ละเจ้าไม่มากเพราะเลี้ยงไว้ข้างบ้านเพื่อไว้กินเหลือจึงเอามาขาย สำหรับการเลี้ยงไก่ไข่ของนายไร่ฟาร์มก็จะพัฒนาปรับปรุงการทำสวนผสมด้วย และจะพยายามหาสูตรอาหารไก่ที่เป็นธรรมชาติ100%ให้ได้

ข้าวสาร มาจาก 2 กลุ่มชาวนา คือ แม่ผุย(เก้าพี่น้อง) ป้าวรรณ (วิสาหกิจชุมชน ต.นาข้าวเสีย) ปลูกแบบอินทรีย์ แต่รับรองด้วยระบบอินทรีย์ยังไม่ได้ เพราะยังไม่สามารถทำกันชนแปลง และไม่สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากธรรมชาติอื่นได้ เป็นข้าวสารสายพันธุ์พื้นบ้าน เวลาจะขายก็สีมาใหม่ๆ มีให้เลือกหลากหลายทั้งชนิดข้าว ทั้งข้าวกล้อง ข้าวขัด แม่ค้าทั้งสองเจ้านี้ยังมีตลาดที่ตลาดเกษตร และส่งให้ลูกค้าประจำ ตอนนี้การทำนาจึงเหมือนเป็นอาชีพหลักของครอบครัวก็ว่าได้ เพราะให้รายได้ที่พออยู่พอกินได้	ในหนึ่งเสาร์ขายข้าวสารได้ประมาณ 75-80 กิโลกรัม	ข้าวสารยังมีเพียงพอสำหรับตลาดกรีน แต่ถ้าทำการตลาดภายนอกเพิ่มข้าวสารทั้งสองเจ้านี้จะไม่พอขาย ร้านแม่ผุยได้คิดปรับปรุงให้มีมูลค่าเพิ่มโดยทำแป้งข้าว และทำเครปแป้งข้าว ทำให้ข้าวสารของนาแม่ผุยทำการตลาดแบบครอบครัว มีคนในครอบครัวมาพัฒนาการขายได้หลายร้านมากขึ้น และตอนนี้พยายามส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาสนใจการทำนาเพื่อเป็นรายได้เสริม
ผลไม้ ในตลาด มีผู้ผลิตที่มาประจำหลักๆอยู่ 4 เจ้า คือ สัปปะรดของพี่อุ้ม มะละกอของรัตน์ สละพี่ทา กล้วยพี่มุ่ย ผลิตด้วยระบบปลอดภัย แต่ทุกแปลงยังไม่มีการรับรองเป็นอินทรีย์ เพราะมีการปนเปื้อนจากธรรมชาติที่ปลูกติดกัน หรือปลูกร่วมกัน เช่น ยางพารา	ในหนึ่งเสาร์มีผลไม้ขายได้รวมดังนี้ -สัปปะรด 100-200 ลูก -มะละกอ 30-35 กก. -สละ 25 กก. -กล้วย 40-50 หวี	ผลไม้นอกจากเป็นผลไม้ประจำที่มีขายทั้งปีที่ว่ามาแล้ว ก็ยังมีผลไม้ตามฤดูกาล ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม ลองกอง ลางสาด ทุเรียน มังคุด เงาะ มะเฟือง ท้อ และที่รับของเครือข่ายอินทรีย์จากภาคเหนือมาขายได้แก่ อาโวคาโด เซียน ท้อ เสาวรส ส้มเขียวหวาน และแตงโมจากเกาะสุกร อ.ปะเหลียน ผลไม้ถือว่าขายดีเช่นกัน ยกเว้นชนิดที่ล้นตลาดตามฤดูกาล อย่างเช่น ลองกอง ลางสาด มังคุด เป็นต้น ตอนนี้ยังหาวิธีการแปรรูปผลไม้ล้นฤดูกาลไม่ได้ แต่ละคนก็ไม่มีเวลาพอสำหรับการแปรรูป

ผักพื้นบ้าน เช่น ผักเหมียง หมากหมก ขาไก่ มะระ มะเขือ พริก ถั่วกาหยี มะนาว ถั่วฝักยาว บวบ ฟักเขียว ฟักทอง ผักขมบ้าน กระเจี๊ยบเขียว กระเจี๊ยบแดง พริกไทย มะขามเปียก ฯลฯ ร้านที่ขายผักพื้นบ้านและผักแปลง(พืชระยะสั้น) มักจะเป็นเจ้าเดียวกัน ขึ้นอยู่กับใครจะผลิตผักแบบไหนได้มากน้อยเท่าไร	ขายได้ประมาณ เสาร์ละ 200-300 มัด/กระจาด ส่วนใหญ่จะทำมัดละ 10 บาท และขายเป็นกิโลกรัม	ตอนนี้ผักพื้นบ้านเพียงพอต่อความต้องการต่อสัปดาห์ และมักมีเหลือในบางเสาร์ แม่ค้าบางรายยังมีตลาดอื่นๆของตนเอง จึงนำกลับไปขายได้ ส่วนคนที่ไม่มีตลาดอื่นก็จะแบ่งปันให้เพื่อนๆ เมื่อเลิกตลาด เพราะผักปลูกเองต้นทุนไม่มาก เหลือก็แบ่งปันแจกกันไป บางรายมีน้ำใจก็ช่วยเอาของเพื่อนไปขายให้ที่ตลาดอื่น ในอนาคตหากผักเหลือมากๆ อาจจะต้องคิดเรื่องการแปรรูป หรือการขยายวันขาย หรือการส่งออกตลาดภายนอกได้มากขึ้น
ผักแปลง(ผักระยะสั้น) เช่น ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักกาดขาว สลัด ผักขมพันธุ์ ผักกาดเบตง กุ้ยช่าย ต้นหอม ผักชี หัวผักกาด แครอท ผักแปลงจะเป็นที่ต้องการของลูกค้าสูง แต่ปลูกยากกว่าผักพื้นบ้าน การจัดการยาก มีโรคง่าย และมักไม่ชอบฝนดังนี้ จ.ตรังจึงปลูกผักแปลงได้ยาก มักขาดไม่เพียงพอต่อลูกค้า	ขายได้ประมาณ เสาร์ละ 172-200 หน่วย ส่วนใหญ่ทำมัดและใส่กระจาด ใส่ถาด ชุดละ 10 บาท นอกจากทำเป็นมัดแล้ว บางรายก็นำมาเป็นเข่ง ขายเป็นกิโล	ผักแปลงยังไม่พอขาย โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนที่ปลูกยาก จึงได้หาผักแปลงจากกลุ่มแม่ทา จ.ลำปางเพื่อเพิ่มความหลากหลายให้ลูกค้า ได้แก่ มะเขือเทศ กะหล่ำปลี ถั่วลันเตา มันม่วง

5. เครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ของตลาดกรีนชินตาในจังหวัดตรัง/แผนที่เกษตรกร

อำเภอเมือง ได้แก่

- มงคล ไทรงาม (มงคล)
- ชัยพร ชนะไพริน (ลุงพร)
- ทวี สีสุข สวนทินภูมิ

- พิจิตรา อุ่นเสียม สวนปันสุข (
- สริตา ยิ้มย่อง (พี่มร)
- จิตรา พากเพียร (พี่เง็ก)
- คอปเตอร์ฟาร์ม

อำเภอกันตัง

- สมจิต สังข์ทอง สวนลุงนิล
- กล้วย-เพ็ญ สวนผักศักดิ์รักษ์ดิน
- สมพิษ รงรักษ์ (ป้าพิศ)
- อมฤต สันติสกุลวงศ์ (เบียร์)

อำเภอวังวิเศษ

- พรรณี คงเอียด (แม่ผุย) นาเก้าพี่น้อง

อำเภอห้วยยอด

- ดวงรัตน์ พุฒจอก (รัตน์)
- จิลลา ภาคีวุฒ (พี่ยุ้ย)

อำเภอนาโยง

- ชฎารัตน์ เซ่งย่อง (พี่อุ้ม)
- ประดับ จงทอง (ป้าวรรณ)
- พรรณี สันติสกุลวงศ์ (ป้าพรรณ)
- พงษ์พัฒน์ แก้วประชุม (แบ็งค์)

อำเภอย่านตาขาว

- ณัชชา นามกร-ธงฉัตร คืนตัก (แอนปุ่น)
- สุรศักดิ์ เถรว่อง (เขียว)
- จันทรา ถิ่นนา (ป้านาง)

อำเภอปะเหลียน

- วรรณา ใจสมุทร (พี่มุ่ย)

แผนที่แสดงที่ตั้งแปลงของเกษตรกรชาวกรีนชินตา จ.ตรัง

(ที่มา:ภาพแผนที่จากที่ทำการปกครองจังหวัดตรัง)

จากแผนที่จะเห็นได้ว่าเครือข่ายผู้ผลิตของตลาดกรีนชินตามาจากอำเภอซึ่งอยู่ไม่ห่างจากตัวเมืองทับเที่ยงซึ่งเป็นที่ตั้งของตลาดมากเกินไปนัก อย่างเช่น อำเภอเมืองมีระยะทาง 1-20 กิโลเมตร อำเภอนาโยง 20-40 กิโลเมตร อำเภอห้วยยอดระยะทาง 30-50 กิโลเมตร อำเภอกันตัง30-40 กิโลเมตร ระยะทางที่ไม่ไกลมีผลต่อต้นทุนการขนส่งและความสะดวกของผู้ขาย ส่วนอำเภอที่ไกลออกไปต้องคำนึงถึงต้นทุนการเดินทาง อย่างเช่น อำเภอปะเหลียน อำเภอวังวิเศษ หรือจังหวัดพัทลุง กลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ไกลจะต้องมีผลผลิตมากพอและมีรายได้เป็นที่พอใจด้วย ส่วนการขยายเครือข่ายเพิ่ม

ก็มีความพยามยามอยู่เช่นกัน แต่หากไกลเกินไปก็ต้องเข้าใจผู้ผลิต อีกทั้งผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ก็ไม่ได้หาได้ง่ายเพราะยังมีน้อยคนนักที่จะทำเกษตรอินทรีย์ หรือแม้แต่ระดับปลอดภัยก็หาได้ค่อนข้างยาก การหาเพิ่มก็ใช้หลายช่องทาง คือ ทางเพจรับสมัคร การใช้เครือข่ายเดิมขยายเพิ่ม การลงพื้นที่สำรวจ และการให้คนรู้จักช่วยบอกต่อ แต่คาดว่าหากทีมเดิมยังเข้มแข็งเพียงพอ ในอนาคตอาจจะมีคนรุ่นใหม่หันกลับมาทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นก็ได้

6. เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่ผู้ผลิตตลาดกรีนชินตารู้จัก ในจังหวัดตรังและทั่วประเทศไทย

การเก็บข้อมูลของผู้ผลิตกรีนชินตา การทำกิจกรรมเยี่ยมแปลง กิจกรรมลงแขก กิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค กิจกรรมอบรมให้ความรู้การทำเกษตรอินทรีย์ งานเทศกาลหรอยจังตรังเต งานเทศกาลข้าวใหม่ปลามัน กิจกรรมศึกษาดูงาน การส่งผลผลิตจำหน่าย ทำให้ตลาดกรีนชินตามีกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่รู้จักในจังหวัดตรัง ดังนี้

- นาอินทรีย์นาหมื่นศรี นาอินทรีย์นาพละ นาอินทรีย์โคกสะบ้า YSFตรัง สวนผักเพลินดิน กลุ่มพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน รัฐวิสาหกิจชุมชนเทพศรีตรัง กลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีคนตรัง กลุ่มศาสตร์พระราชา กลุ่มเกษตรพึ่งตนคลองชีล้อม กลุ่มทำนาต.วังคีรี สปก.ตรัง เครือข่ายเกษตรอำเภอกันตัง การยางแห่งประเทศไทย ประกิจ(จิตรใจภัคดี อ.นาโยง) ยายไหมสวนผักผสมผสาน สวนลุงสว่าง สวนตาเสริฐ ปิยะศิริฟาร์ม ตลาดเซ็นเตอร์พอยตรัง ชุมชนคลองชีล้อม ชุมชนเมืองเก่าห้วยยอด ชุมชนมดตะนอย ชุมชนเกาะสุกร ชุมชนตะเสะ ชุมชนเคี่ยมงาม กลุ่มของเล่นโบราณ

และในระดับประเทศไทย ได้แก่

- อ.ยักษ์ อ.โจน อ.เดชา หมอเขียว
- PGSจันทบุรี เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง กทม. ชุมพร ชลบุรี ขอนแก่น สุรินทร์ สวนผักหฤหรรษ์ยังยิ้ม(ปทุมธานี) ปูเป้ทำเอง (กทม.) บ้านเจ้าชายผัก(กทม.) อ.นุ่น (กทม.) แม่ออน(เชียงใหม่) แม่ทาออร์แกนิคอ.แม่ทา จ.ลำปาง กลุ่มGO-ORGANIC สวนอโวคาโดเชียงใหม่ กลุ่มเกษตรยิ้มจ.แพร่
- เครือข่ายตลาด ได้แก่ ยังหลาด ทีมตลาดจ.พัทลุง

การมีเครือข่าย มีผลดีคือการร่วมกันทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน ได้ที่ปรึกษา ได้ไปเปิดตลาดในพื้นที่เครือข่าย และนำผลิตผลของเครือข่ายมาจำหน่ายที่ตลาดกรีนชินตา ในอนาคตอาจจะต้องวางแผนการทำงานร่วมกันต่อไป

7. ห่วงโซ่คุณค่าระบบเกษตรอินทรีย์ (Value Chain) ของตลาดกรีนชินตา

ที่มา : http://sampranmodel.com/

ตลาดกรีนชินตาผลิตพืชผัก เนื้อสัตว์ ข้าว ผลไม้ ของแปรรูป ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ อาหารด้วยระบบปลอดภัย มีการตรวจสอบประเมินสินค้าของเครือข่ายที่มาขาย เพื่อดูแลผู้บริโภค โดยมีการดำเนินการโดยย่อดังนี้

- สนับสนุนการทำเกษตรที่รักผืนแผ่นดิน ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นระบบการปลูกแบบไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า ใช้ปุ๋ยหมักน้ำหมัก และดูแลระบบนิเวศน์ให้เกื้อกูลกัน แปลงที่ทำมาเป็นเวลามากกว่า 3 ปีดินจะดีเป็นการลดต้นทุนการผลิต และการทำแบบอินทรีย์ยังทำให้สุขภาพปลอดภัยจากสารพิษระหว่างการปลูกและการบริโภคเองก็ปลอดภัย โดยจะมีทีมออกเยี่ยมแปลงตรวจแปลงก่อนมาขาย และเมื่อเป็นแม่ค้าประจำแล้วก็จะมีการตรวจประเมินแปลงปีละ1ครั้งทุกปี รวมถึงแปลงที่เป็นเครือข่ายร่วมกับผู้ผลิตด้วย นอกจากนั้นมีกิจกรรมลงแขก อบรมการทำเกษตรอินทรีย์ให้เป็นประจำทุกปี
- สร้างผู้ผลิตอาหารที่ใส่ใจสุขภาพของลูกค้าอย่างแท้จริง เพื่อให้ลูกค้าเป็นหนึ่งเดียวกับผู้ผลิตในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมและสร้างสุขภาวะของลูกค้าให้มีความปลอดภัยจากโรค ด้วยการตรวจสอบสินค้า/อาหาร โดยให้ลูกค้าติชม เสนอแนะ และประเมินแจ้งความประสงค์ผ่านทางการพูดคุยกันภายในร้านค้าตลาดอย่างเป็นกันเอง หรือผ่านเพจตลาดกรีนชินตาได้
- ระบบการขายคือผู้ผลิตมาขายด้วยตนเอง สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้การผลิต และความรู้เชิงคุณค่าของผลิตภัณฑ์กันได้ เป็นตลาดที่ร่วมดูแลรักษา

สิ่งแวดล้อม เน้นไม่สร้างขยะ ไม่มีหุงหูหิ้วและหลอดดูด100% ไม่ใช้โฟม ลูกค้าพกถุงผ้า ถือตะกร้า กล่อง ปิ่นโต แก้วน้ำมา ส่วนแพ็คเกจก็เน้นธรรมชาติให้มากที่สุด พยายามจะทำให้มีขยะน้อยที่สุด มีถังแยกขยะและมีการจัดการแยกขยะในตลาด

- การดูแลผู้บริโภค เป็นตลาดที่คอยดูแลสุขภาพของคนตรังด้วยอาหารปลอดภัย ส่งเสริมการสร้างสังคม-เศรษฐกิจที่เอื้อเฟื้อแบ่งปัน รักษาวิถีที่ดีงามขายในราคาเป็นธรรม มีที่มา เป็นตลาดที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น งานข้าวใหม่ปลามัน งานหรอยจังตรังเต เวิร์คช็อปประจำเดือน การขายแบบซื่อสัตย์ เป็นธรรม ในราคาที่ไม่สูงจนเกินไป มีการตรวจสอบการผลิตโดยให้ลูกค้าแจ้งปัญหาผ่านทางร้านค้าในวันเปิดตลาด ผ่านทางเพจตลาดกรีนชินตา ณ เมืองตรัง ผ่านทางความสนิทส่วนบุคคลแต่ละร้าน มีระบบเยี่ยมตรวจแปลง/สถานที่ผลิต จากทีมตลาดด้วยกันเอง จัดกิจกรรมลงแขกและเรียนรู้การผลิตระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค และกำลังออกแบบการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ทุกตัว ที่วางขายในตลาดด้วยระบบการมีส่วนร่วมกับลูกค้า

ผลการศึกษาความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรัง

1.ความต้องการของผู้ผลิต

ความคาดหวัง	สิ่งที่ต้องการ/สิ่งที่อยากให้ปรับ
-ได้ขายผลผลิตที่มีความปลอดภัย -ลูกค้าได้รับของที่ดีมีคุณภาพ	-การตกแต่งร้านให้ดีขึ้น -ความรู้การทำตลาดออนไลน์ -การปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ข้าว -จัดโซนร้านอาหารในตลาด
-มีรายได้เพิ่ม	-ลดการใช้ถุงพลาสติก -แนะนำคนอื่นในการลดการใช้ถุงพลาสติก
-ขายสินค้าในราคาเหมาะสม	-ความรู้การแปรรูป -การพัฒนาสินค้า -การทำงานเป็นระบบในด้านการผลิตและงานส่วนรวม -การทำบรรจุภัณฑ์ -การทำบัญชี -พัฒนาการขาย -การสร้างกติกาเรื่องบรรจุภัณฑ์
-อยากให้ตลาดกรีนชินตาเป็นต้นแบบตลาด	-ประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้านำกล่องมาใส่อาหารมาก

ปลอดถุงพลาสติก -ต้องการพัฒนาปรับปรุงตัวเอง	ขึ้น
-ได้มาพบเพื่อน	-ให้ทุกคนรู้จักกติกาของตลาด
-ได้ผลิตผักปลอดภัยให้ลูกค้า	-ปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ -การกำจัดแมลงแบบธรรมชาติ -แยกโซนร้านค้าในตลาด
-ให้คนใน จ.ตรังได้กินผักปลอดสารพิษ	-เพิ่มผลผลิต -การช่วยเหลือจากรัฐ -ให้แม่ค้าช่วยกันเพิ่มผลผลิต
-ได้ทำกิจกรรมทางสังคม -พบปะแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้	-การกำจัดแมลง ศัตรูพืช -ลงมือทำงานให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิต -ความรู้เทคนิคด้านการเกษตรและการตลาด -เพิ่มวันขายของ
-มีรายได้เพิ่ม	-มาขายให้เร็วขึ้น
-ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ -สร้างรายได้เสริม	-อยากเรียนรู้เรื่องการปลูกผัก
-พัฒนาระบบตลาด	-ความช่วยเหลือจากภาครัฐ -เรื่องแรงงาน -อยากรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์
-มีกลุ่มตลาดที่เราต้องการ เกิดเครือข่ายเกษตร เครือข่ายคนทำกิจกรรมด้านสังคม	-ต้องการมีกลุ่ม -ปรับปรุงตัวเอง -มีความรู้
	-ปรับปรุงผักผลไม้ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า -อยากได้ความรู้เรื่องปุ๋ย การทำเกษตรอินทรีย์
-มีอาหารปลอดภัยรับประทาน -หาช่องทางการตลาดให้ลูกค้า	-ต้องเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง -อยากเพิ่มความรู้การตลาด การทำการเกษตร
-ได้รักษาสิ่งแวดล้อม	-ให้มีสินค้าหลากหลาย -ได้คุยกับลูกค้าเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพ
-ต้องการมีรายได้พอเพียง	-ปรับตัวด้านสินค้าและตลาด

ความต้องการของผู้ผลิตแบ่งเป็น 4 ด้าน ตามเป้าหมายรวมของตลาดกรีนชินตา คือ

- การผลิตเพื่อสุขภาพปลอดภัย คือให้สามารถผลิตสินค้าสุขภาพปลอดภัยได้อย่างมีคุณภาพ ปริมาณตามความต้องการของผู้บริโภค
- เศรษฐกิจที่เป็นธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีรายได้อยู่ได้ มีการทำการตลาดอย่างเหมาะสม ขยายการตลาดได้
- สังคมแห่งการแบ่งปันช่วยเหลือ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้พัฒนาตนเอง ได้ช่วยเหลือผู้อื่น
- สิ่งแวดล้อมที่ดีตลอดเส้นทางการผลิตถึงการบริโภคของลูกค้า ด้วยการผลิตระบบอินทรีย์ การคัดวัตถุดิบ และการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

สิ่งที่ผู้ค้าตลาดกรีนชินตาต้องการและอยากให้ปรับนั้น ได้นำมาวิเคราะห์และหาความรู้มาดำเนินการจัดทำเป็นแผนการทำงานพัฒนาตลาดแล้ว โดยมีทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ใช้การตกลงในเวทีประชุมประจำสัปดาห์และการลงมือปฏิบัติเมื่อวันเปิดตลาด มีทีมติดตามผล อย่างเช่น การพัฒนาสินค้าเพื่อสุขภาพให้มากขึ้น โดยผู้ทำการเกษตรก็จะปลูกผักต่างๆให้มากขึ้น บางรายนำมาแปรรูปโดยการต้ม การทำขนม กลุ่มทำอาหารพัฒนาสินค้าที่เน้นเพื่อสุขภาพและให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า บางอย่างเป็นการทำแผนเฉพาะของแต่ละคนก็ให้ปรับปรุงและดำเนินการได้เลย เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักเพื่อไล่ศัตรูพืช ส่วนบางอย่างยังไม่สามารถดำเนินการได้ เช่นการอบรมคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวก็ต้องรอเวลาเหมาะสม

2.ข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค เป็นดังนี้

ทำการเก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้าเมื่อเดือนพฤษภาคม 2562 และเก็บเรื่อยๆมา จากการพูดคุยกันในวันเปิดตลาดจำนวน 70 ชุด พบว่า

กลุ่มลูกค้าเป็นกลุ่มที่รักสุขภาพ 100% เป็นกลุ่มคนเมือง ใส่ใจเรื่องอาหารการกิน การออกกำลังกายทั้งครอบครัว และยังใส่ใจสิ่งแวดล้อมด้วย ต้องการ พืช ผัก ผลไม้ เนื้อ ไข่ ที่ปลอดภัยและจัดการด้วยระบบอินทรีย์ มีความรู้ มีกำลังซื้อ มีศักยภาพในการบริโภค และเป็นกลุ่มที่มีน้ำใจมิตรภาพแก่กันกับแม่ค้า จากข้อมูลแยกความต้องการสินค้าของผู้บริโภคเป็น 2 ประเภท

ประเภทของกิน

- ให้มีผักแปลงเยอะขึ้น มีความหลากหลาย
- ผลไม้ ที่หลากหลาย ปลอดสารพิษ หรือระดับอินทรีย์
- ให้มีเนื้อสัตว์ เช่น ของทะเล ไก่ เป็ด หมูหลุม
- ให้มีอาหารทะเลสดและแปรรูป ที่ปลอดสารพิษ
- มีอาหารพร้อมทานเพื่อสุขภาพ ที่หลากหลาย วัตถุดิบที่ตรวจสอบได้ มีคุณภาพ

- ให้มีอาหารพื้นบ้านที่แปลกๆ หายาก และน่ากินเพิ่มขึ้น
- ให้มีน้ำปั่นผลไม้
- ให้น้ำสมุนไพร
- ให้มีของแปรรูปจากเกษตรอินทรีย์
- มีเครื่องแกง
- ให้มีเห็ดจากธรรมชาติจำหน่าย

ประเภทอื่นๆ

- ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- สินค้าด้านวัฒนธรรมเกษตร
- สินค้าภูมิปัญญาชาวบ้าน จ.ตรัง
- งานจักสาน ของ Hand made
- ผ้าดิบ
- บริการด้านสุขภาพ

ความต้องการรูปแบบตลาดของผู้บริโภค

<u>ด้านสินค้า</u> ให้มีของหลากหลาย เยอะๆ มีสินค้าครบครัน มีผักผลไม้หลากหลาย มีอาหารปลอดภัยจากสารเคมี อาหารทุกอย่างทำจากวัตถุดิบปลอดสารพิษอาหารสดใหม่ มีมาตรฐานตรวจสอบเชื่อถือได้ ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้พลาสติก
<u>ด้านแม่ค้า</u> ให้แม่ค้าเข้าใจสินค้าตัวเอง อธิบายได้แนะนำผู้บริโภคได้ ต่อยอดสินค้าได้หลากหลาย มีใจอยากขายจริงๆ ให้แม่ค้าแต่งกายแบบไทยๆ ให้แม่ค้ารักษาอนามัยความสะอาดระหว่างขาย

<u>ด้านกิจกรรม</u> จัด Workshop บ่อย ๆ มีกิจกรรมเพื่อครอบครัว เป็นที่แลกเปลี่ยนสินค้า อาหาร ความรู้ จากคนทำจริง มีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ เช่น สุขภาพ ร่างกาย สิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น
<u>ด้านบรรยากาศ/สถานที่</u> มีการพูดคุยกัน มีร้านอาหารหลายแบบ สะอาด รื่นเริง สบายใจ ร่มรื่น เย็นตา เป็นตลาดวิถีพื้นบ้าน ติดแอร์ มีโต๊ะนั่งกิน คนขาย-คนซื้อ มีความสุข จริงใจต่อกัน
<u>ด้านลูกค้า</u> ให้ลูกค้านำภาชนะมาใส่สินค้าเอง ให้เพิ่มลูกค้าอีก

จากแบบสอบถามลูกค้าจำนวน 70 ชุด พบว่าเป็นเพศหญิงถึง 71.42% อายุส่วนใหญ่ 40-50 ปี (32.8%) การศึกษาเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ปวส./ปวช เป็นลูกค้าที่ดูแลสุขภาพทั้ง100%

ลูกค้าดูแลสุขภาพทั้งการออกกำลังกาย การกินอาหาร การดูแลจิตใจ และการตรวจสุขภาพประจำปี สำหรับตลาดที่ลูกค้าไปหาซื้ออาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ ตลาดเพื่อสุขภาพ ตลาดสด ซื้อโดยตรงจากเกษตรกร ลูกค้าส่วนใหญ่เข้าใจเรื่องสินค้าเกษตรปลอดภัย ส่วนความเข้าใจด้านผักอินทรีย์ ยังเข้าใจไม่ทั้งหมด ลูกค้ากลุ่มสุขภาพทั้งหมดเป็นลูกค้าที่มีความใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

จากแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ ทางตลาดก็ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการผลิต การเก็บเกี่ยว การขนส่ง การขาย บรรจุภัณฑ์ การบริการ ต่อแล้ว

- การผลิตพืช ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ไข่ ของแปรรูป และอาหารก็พัฒนาให้เข้าสู่ระบบอินทรีย์ให้ได้มากที่สุดตามกำลังความสามารถของผู้ผลิตแต่ละราย ผลิตให้หลากหลายมากขึ้น และหากพืชผักใดหาไม่ได้จากกลุ่มก็พยายามสร้างเครือข่าย

จากภาคอื่นๆ ทั่วประเทศเพื่อสั่งสินค้ามาจำหน่าย นอกจากนี้ยังเพิ่มการแนะนำลูกค้าให้นำผักพื้นบ้านไปปรับเมนูให้หลากหลายได้มากขึ้น

- การเก็บเกี่ยว การทำบรรจุภัณฑ์ การขนส่ง ก็ได้ปรับให้มีส่วนในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด รักษาคุณภาพสินค้าให้ดีที่สุด ให้เก็บผักสดวันต่อวัน จัดการขนส่งโดยการใส่กล่องเพื่อรักษาความสด ใช้บรรจุภัณฑ์ธรรมชาติให้มากที่สุด และการขายสินค้าในแต่ละครั้งต้องสร้างขยะน้อยที่สุด หากมีขยะต้องแยกขยะให้ถูกต้องตามถังที่วางไว้ ณ จุดทิ้งขยะ ให้มีคนนำขยะไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เช่น นำไปขาย นำไปทำปุ๋ย นำไปทำ Ecobridge
- การขายก็ปรับให้แต่ละร้านจัดร้านให้สวยงาม ดูดีขึ้น บอกเล่าวิธีการผลิต คุณค่าของสินค้าได้ผ่านการเขียน การเล่าเรื่อง การพูดคุย และการสัมภาษณ์ของพิธีกรประจำวัน
- การบริการ ได้ปรับให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับลูกค้า สร้างความเข้าใจต่อเรื่องการปลูกผักอินทรีย์ การดูแลสุขภาพ การปรับวิถีความเป็นอยู่ มีเวิร์คช็อปประจำทุกเดือน มีการลงแขก การเยี่ยมแปลง ผู้ผลิตพบผู้บริโภค

สำหรับความตั้งใจสร้างสังคมผู้ผลิตกับผู้บริโภคให้เหมือนเป็นเครือญาติกันก็ยังคงมุ่งมั่นเช่นเดิม ทางตลาดจึงใส่ใจกับความต้องการของลูกค้าและสร้างความเข้าใจกับลูกค้าตลอด ผ่านร้านค้าทุกร้าน ผ่านการพูดคุยจากส่วนกลางในวันเปิดตลาด และการพยายามจัดกิจกรรมเทศกาลต่างๆ ให้ลูกค้าทั้ง งานหรอยจังตรังเค ข้าวใหม่ปลามัน ลงแขกปลูกผัก ผู้ผลิตพบผู้บริโภค งานปีใหม่ งานเสวนาโจนบุกตรัง เป็นต้น

รวมทั้งให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การแจ้งเรื่องคุณภาพสินค้า การบริการในตลาดกับกลุ่มแม่ค้าที่ไว้ใจกันได้ในทุกวันเสาร์ ซึ่งทางตลาดก็นำข้อเสนอแนะการร้องเรียนของลูกค้ามาปรับปรุงอยู่เสมอ แม้สินค้า หรือสถานที่ การจัดร้านจะไม่สมบูรณ์แบบ แต่ทางกลุ่มผู้ผลิตปรับเปลี่ยนมาใช้เรื่องมิตรภาพ การเคารพซึ่งกันและกัน การเป็นกันเอง การเอาใจใส่ให้เกิดขึ้นในสังคมตลาดกรีนชินตา

ผลการศึกษาแนวทางการสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้บริโภค

การดำเนินงานวิจัยทำผ่านการจัดการข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค และกระบวนการทำกิจกรรมเป็นหลัก การสร้างการเรียนรู้จึงได้จาก 2 ทาง คือการเก็บบันทึกข้อมูลนำมาวิเคราะห์แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ ซึ่งทุกกิจกรรมจะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

หลังจากนำข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคมาแยกแยะแต่ละด้านแล้ว ก็วิเคราะห์ว่าควรปรับปรุงกันอย่างไรบ้าง ซึ่งได้แนวทางลงมือปฏิบัติเป็นดังนี้

- ลูกค้าต้องการสินค้าเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย หรือจากธรรมชาติ มีความหลากหลายมากขึ้น หลังจากเราวิเคราะห์แล้วพบว่าลูกค้าต้องการเช่นนี้ก็ได้จัดทำแผนการผลิตของกลุ่มคนทำเกษตร ให้แต่ละคนนำเมล็ดผักจากสวนผักยอดรัก หรือใครจะสั่งเพาะต้นพันธุ์ก็ได้ เป็นเมล็ดพันธุ์แท้ เก็บปลูกต่อได้ แล้วนำผักที่ขาดตลาดไปช่วยกันปลูกตามกำลังความสามารถ โดยเน้นผักแปลงอายุสั้น ได้แก่ คะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้ง ผักชี ต้นหอม ขึ้นฉ่าย ผักขม แตงกวา ผักสลัด หัวผักกาด และผักพื้นบ้านหายาก เช่น ถั่วกาหยี โดยเลือกแปลงที่มีศักยภาพในการปลูก เช่น มี ดิน น้ำ โรงเรือน เหมาะสม พยามยามหาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น โดยประสานงานไปยังเครือข่ายภาคเหนือ เพื่อสั่งซื้อ ผัก ผลไม้เมืองหนาวซึ่งเป็นของประจำในครัวคือ กะหล่ำปลี แครอท ถั่วลันเตา กระเทียม มาขาย พยายามหาผู้ทำการประมงเพื่อให้มีสัตว์น้ำมาจำหน่ายเพราะลูกค้าต้องการมาก ก็ได้มูลนิธิเซฟอันดามันมาช่วย หาสัตว์น้ำจากเครือข่ายประมงจังหวัดตรังจังหวัดสตูล ลูกค้าต้องการเห็ด ก็ประสานหาเครือข่ายเพาะเห็ดเพิ่ม
- ส่วนการควบคุมการผลิตให้ปลอดภัยนั้นก็ได้จัดกิจกรรมเยี่ยมแปลงขึ้นในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 62 เป็นการลงตรวจแปลงการผลิตของแม่ค้า นอกจากนั้นก็จัดกิจกรรมลงแขก กิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค เพื่อเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ เป็นการเพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้ผลิตเอง และยังเพิ่มความจริงใจจากผู้ผลิตให้ลูกค้าได้ไปเห็นได้ไปเรียนรู้ในแปลงด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมเสวนาเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ปรับแนวคิดการทำเกษตรวิถีความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับแต่ละคน
- ด้านความต้องการของลูกค้าให้เพิ่มน้ำปั่นผลไม้ น้ำสมุนไพร เมื่อวิเคราะห์แล้ว หลังจากนั้นร้านลุงพรเพิ่มน้ำปั่นเมล่อน ร้านสวนผักยอดรักเพิ่มน้ำสมุนไพรพวกผักปั่น น้ำผลไม้ ร้านพี่ยุ้ยเพิ่มน้ำสมุนไพร ร้านพี่อ้อยเพิ่มน้ำอัญชัน ร้านพี่มุ่ยเพิ่มน้ำสมุนไพร ร้านแฮปปี้ดริ้งเพิ่มน้ำผลไม้และสมุนไพรมากขึ้น
- ด้านความต้องการของแปรรูปจากเกษตรอินทรีย์เพิ่ม ก็ได้รับร้านจ๊ะทราย ร้านพี่มรเพิ่มเข้ามาในตลาด ร้านจ๊ะทรายขายสินค้าพวกของแปรรูปจากทะเล ได้แก่ เคยฉลู กะปิ ปลาเค็ม หอยดอง ปลาแดดเดียว ร้านพี่มรเพิ่มปลาเค็มทำเอง ส่วนร้านเดิมให้นำผลผลิตของตนเองที่มีมากแปรรูปให้มากขึ้น ได้แก่ หน่อไม้ดอง ขี้เหล็กต้ม สะตอดอง น้ำพริก แป้งข้าว แป้งสาคู ถั่วลิสง-ถั่วผลังต้ม สะตอเผา มะม่วงหาวมะนาวโห่ดอง เป็นต้น
- ด้านการสร้างความหลากหลายของสินค้าสุขภาพ Handmade ด้านอื่นๆ เมื่อลูกค้าต้องการดังนั้นหลังจากนั้นก็เพิ่มร้าน Refill shop ซึ่งขายผลิตภัณฑ์เพื่อดูแลสุขภาพ ร้านเดิมคือร้านอิ่มสุขก็เพิ่มสินค้าให้มากขึ้น และจัด Workshop การล้างพิษเพื่อให้ลูกค้าได้เรียนรู้การใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติล้างพิษแบบง่ายๆได้ จัดกิจกรรม

ผู้ผลิตพบผู้บริโภคในแปลงเพื่อให้ผู้ผลิตได้เรียนรู้ว่ามีผลิตภัณฑ์ใดในกลุ่มตลาดกรีน

- ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้า ตอนนี้ทางตลาดกรีนชินตารับรองมาตรฐานกันเองจากการลงเยี่ยมแปลงอย่างน้อยปีละครั้งทุกแปลง เป็นการรับรองว่าอยู่ระดับไหน ได้แก่ พืชผักปลอดภัย พืชผักปลอดสารเคมี ส่วนของกินจะใช้ทีมตรวจสอบสินค้าประจำทุกสัปดาห์คอยเดินดูแลสินค้าของกลุ่มแม่ค้า และต้องพูดคุยให้รักษามาตรฐานการผลิตที่ปลอดภัยเป็นของกินของใช้เพื่อสุขภาพเป็นประจำตลอดทุกเสาร์ หากมีสินค้าใหม่ต้องแจ้งล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ต้องซักประวัติที่มาของวัตถุดิบ ต้องลองทำมาชิมก่อน หากเป็นสินค้าแปรรูปที่มีความเสี่ยงจากการไปรับมาเราจะไปตรวจสอบสถานที่ผลิตพูดคุยกันก่อน
- ด้านการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ปลอดภัย ทางตลาดก็พยายามให้แม่ค้าใช้ของจากธรรมชาติ แต่หากเลี่ยงไม่ได้ให้ลดการใช้พลาสติกที่ใช้แล้วทิ้งเปลี่ยนมาเป็นพลาสติกที่นำไปใช้ใหม่หรือขายขยะได้ บางครั้งต้นทุนอาจสูงก็ให้แจ้งกับลูกค้าไปว่าบรรจุภัณฑ์ต้นทุนสูง แต่หากไม่สามารถลงทุนสูงได้ก็ให้ใช้พลาสติกได้เพียงแต่ให้น้อยที่สุด และพยามยามรณรงค์ให้ลูกค้าหิ้วปิ่นโต นำกระปุก นำกล่อง ภาชนะมาใส่ช่วง หลังลูกค้าก็ปรับตัวได้ดีขึ้นหลายคนเริ่มถือกระปุกนำกล่องมาใส่อาหารเอง แม้จะทำได้ไม่ทุกคนแต่ก็ถือว่าเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนซึ่งค่อยๆเพิ่มทีละนิดๆ
- ความต้องการของลูกค้าที่ต้องการให้แม่ค้าบอกเล่าผลิตภัณฑ์ของตนเองได้ หลังจากนั้นทางตลาดก็ประชุมประจำสัปดาห์และได้แนะนำทุกคนว่าให้พูดคุยกับลูกค้าและบอกเล่าที่มาของสินค้าเรากับลูกค้า ส่วนในการเปิดตลาดทุกเสาร์เราก็จะมีพิธีกร1คน คอยพูดคุยกับลูกค้า สัมภาษณ์แม่ค้าเพื่อให้แม่ค้าฝึกเล่าเรื่องการผลิตสินค้า การขายของตนเอง ในวันเสาร์จะออกแบบให้มีพิธีกรเวียนกันไปจากแม่ค้าแต่ละร้าน นอกจากนี้ในการลงเยี่ยมแปลงเราก็ฝึกให้เจ้าของแปลงได้เล่าเรื่องการทำการเกษตรของตนเองเพื่อให้สามารถลำดับเรื่องเล่าของตนเองได้ เมื่อลูกค้ามาซื้อจะได้เล่าอย่างมีระบบ ซึ่งระยะหลังๆ ผลก็ดีขึ้นตลอด ลูกค้ามีความเป็นกันเองพูดคุยกับแม่ค้า เหมือนเป็นคนรู้จักเป็นญาติกันแล้ว และทีมเยี่ยมแปลงก็สามารถบอกเล่าการผลิตของแปลงคนอื่นให้กับลูกค้ารับทราบได้
- ด้านการรักษาอนามัยระหว่างขาย ตอนหลังก็เริ่มดูแลเรื่องความสะอาดของสถานที่และร้านแต่ละร้านมากขึ้น มีการเดินดูและคอยเตือนเพื่อนๆ ในเรื่องการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าและร้านค้า เนื่องจากสถานที่ที่นี่มีขยะและสิ่งสกปรกระหว่างสัปดาห์เกิดขึ้นมาก ส่วนเรื่องเสื้อผ้าก็กำลังทำผ้ากันเปื้อนให้กับแม่ค้า
- ลูกค้าต้องการให้ จัด Workshop บ่อยๆ ปรากฏว่าระยะหลังเราหาคนนอกมาทำเวิร์คช็อปได้ยาก และคนในตลาดเองก็เริ่มไม่มีใครว่าง ทำให้ work shop ประจำทุก

เดือนทำได้ไม่ครบทุกเดือนเหมือนเดิม รวมถึงตลาดเองก็มีกิจกรรมเทศกาลประจำปี มีกิจกรรมเสวนา ซึ่งในปีนี้ทำกิจกรรมโดยเชื่อมเครือข่ายมากขึ้นงานวางแผน ติดต่อประสานงานจึงมากไปด้วย กิจกรรมประจำเดือนจึงลดลง หากว่าผ่านช่วงจัดเทศกาลไปแล้ว ก็น่าจะเริ่มจัดให้ลูกค้าได้มามีส่วนร่วมกับWorkshop มากขึ้น

- ด้านการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อครอบครัว ทางตลาดจัดให้มีงานตามเทศกาลเช่น วันขึ้นปีใหม่ การลงแขก กิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค และจัดให้มีร้านสำหรับเด็กๆ ได้ทำกิจกรรมคือร้านวาดภาพและทำบาติก
- ด้านการสร้างตลาดเป็นที่แลกเปลี่ยนสินค้า อาหาร ความรู้ จากคนทำจริง ตอนนี้ก็ทำได้ในระดับเบื้องต้นที่ถือว่าดีระดับหนึ่ง อาจจะยังไม่สามารถจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบได้ เพราะผู้ผลิตแต่ละรายมีองค์ความรู้หลายด้าน หลายคนยังไม่ได้ถูกจัดการให้เป็นระบบและยังไม่ได้จัดกิจกรรมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง ตอนนี้ผลผลิตของเกษตรกรเองก็มีไม่มากการทำการตลาดเพื่อส่งออกจึงยังทำไม่ได้
- ด้านการสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ตอนนี้เฉพาะในตลาดก็มีจำนวน 27 คน จากอำเภอต่างๆ กันไป 7 อำเภอ และจาก อ.ป่าบอน อ.เมือง จ.พัทลุง
- เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ เช่น ด้านสุขภาพ ร่างกาย สิ่งแวดล้อม ซึ่งก็ทำผ่านกิจกรรมเทศกาลประจำปี คือ ข้าวใหม่ปลามัน หรอยจังตรังเค การจัดเสวนาโจนบุกตรัง และผ่านการพูดคุยในตลาดประจำสัปดาห์ ทำผ่านเพจตลาด ส่วนเรื่องสิ่งแวดล้อมก็ฝึกการแยกขยะและมี Trash hero ตรังมาช่วยทำกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้กับแม่ค้าและลูกค้าเป็นประจำ
- ด้านการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ทางตลาดได้เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ทั้งทางวิทยุ ลงพื้นที่ และจัดงานเทศกาลให้คนตรังได้รู้จักมากขึ้น
- ด้านการพูดคุยสื่อสารกัน ตอนนี้ให้มีการพูดคุยตั้งแต่ระดับร้านแต่ละร้าน และระดับการพูดคุยผ่านทางไมโครโฟนในช่วงเปิดตลาด
- ลูกค้าต้องการให้มีร้านอาหารหลากหลายแบบ ตอนนี้ยังเพิ่มแม่ค้าไม่ได้ เนื่องจากความเฉพาะเรื่องอาหารสุขภาพและยังเป็นตลาดเพียงหนึ่งวันต่อสัปดาห์ จึงให้ร้านเดิมเพิ่มสินค้าที่เป็นอาหารให้มากหลากหลายชนิดขึ้น ได้แก่ ร้านข้าวสารป้าวรรณขายข้าวแกงพื้นบ้าน มีที่นั่งกินหน้าร้าน ร้านข้าวสารแม่ผุยเก้าพี่น้องเพิ่มข้าวเหนียวหมู มีเครปแป้งข้าว ร้านคุ้นเคยเปลี่ยนมาขายข้าวคลุกกะปิ เมี่ยงคำ ปลาทูนึ่ง ร้านป้าหนึ่งขนมหวานเพิ่มขนมหวานที่เป็นที่นิยมเพิ่มเช่นบัวลอย ไอติม ขนม

แป้งสาคู ร้านลุงนิลเพิ่มจิ้งหรีดคั่ว ร้านพี่ยุ้ยเพิ่มพวกของหวาน ผลไม้แช่อิ่ม จากผลิตภัณฑ์ในบ้าน ร้านฮ่าวคุณฟาร์มเพิ่มขนมที่ทำจากกล้วยหักมุกคือ ขนมเทียน ขนมข้าวต้มมัด และทำน้ำเมี่ยง ถั่วคั่ว ร้านสวนผักยอดรักเพิ่มขนมปัง ขนมเค้ก ขนมจากแป้งข้าวชนิดต่างๆ ร้านรักษ์ยิ้มเพิ่มเมนูขนมปังไส้กรอก ร้านผักผลไม้เพิ่มการแปรรูปเป็นของต้มปิ้งกินเล่น เช่น เผือก มัน หัวกล้วย ถั่วครก ต้ม

- การสร้างบรรยากาศสะอาด รื่นเริง สบายใจ ร่มรื่น เย็นตา มีโต๊ะนั่งกิน ช่วงหลังนำต้นไม้มาปลูกเพิ่ม ติดผ้าสีเขียวให้สบายตาขึ้น
- การสร้างสังคมที่คนขาย-คนซื้อ มีความสุข จริงใจกัน เป็นวิถีที่ชาวตลาดเองก็ต้องการดังนั้นในวิถีที่ลูกค้าต้องการด้วยจึงตรงกัน จึงเป็นรูปแบบที่ทุกๆเสาร์เราอยากมาพบกัน เห็นได้ว่าลูกค้าเองก็บอกว่าอยากมาพบแม่ค้า บางคนมา 2-3รอบต่อวัน และการจัดกิจกรรมเยี่ยมแปลงลงแขกลูกค้าก็ตอบรับดีเสมอ

ผลการพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตาที่สามารถสร้างความมั่นใจกับผู้บริโภคได้

การพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตา

ช่วงปีแรกทีมบุกเบิกทีมหลักประมาณ 6-7 คนทำหน้าที่เตรียมสถานที่ก่อนเปิดตลาด การดำเนินกิจกรรมในตลาดมีทั้งการพูดคุย การเล่นเกม การประชาสัมพันธ์ การคุยกับลูกค้า สร้างการมีส่วนร่วมกับลูกค้า การจัดกิจกรรมให้ความรู้

ช่วงปีที่สองนั้นก็มาจัดทีมด้วยการอยู่ด้วยกันทำงานด้วยกัน พูดคุยกัน เกิดความสัมพันธ์แบบเพื่อน ทุกคนมีส่วนร่วมมีความเท่ากัน พยายามสร้างกลไกให้ทุกคนเป็นเจ้าของ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผล

ตอนนี้แบ่งชุดทำงานเป็น ทีมเล็ก ทีมกลาง และทีมใหญ่

- หากเป็นการตรวจแปลง เยี่ยมแปลง ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าในตลาด ทำเอกสาร ทำประชาสัมพันธ์ทางเฟสบุ๊ค ทีมเล็กทำงาน
- หากเป็นเรื่องวางแผนกิจกรรม เตรียมจัดกิจกรรม ระดมสมองด้านการบริหารจัดการ ลงพื้นที่ทำงาน ติดตามงาน ออกประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง ทีมกลางทำงาน
- หากเป็นเรื่องสรุปงาน แจ้งปัญหา ระดมสมอง หาแนวทางแก้ไข ทำกิจกรรมต่างๆ จัดงานเทศกาลของตลาด การดูแลความเรียบร้อยของตลาด ทีมใหญ่ร่วมกันทำงาน

การทำงานแบบมีกลไกบริหารจัดการ ทำให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพราะไม่ต้องรอให้มีการนัดหมายทำงานพร้อมกันอยู่ตลอดไป ในทีมที่มีบทบาทหน้าที่สามารถดำเนินการได้ตามบทบาท

มีการคิดระดมสมองเบื้องต้นก่อน แล้วก็นำสู่ทีมใหญ่ร่วมกันคิดเพิ่มเติมแลกเปลี่ยนและสรุปตกลงจัดทำแผนการทำงานกันต่ออีกครั้ง เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วม

สำหรับการมีกลไกการบริหารจัดการทำให้เกิดการคิดออกแบบการทำงานอย่างเป็นระบบขึ้นทีละขั้น ตั้งแต่กระบวนการสร้างคนหัวใจสีเขียว ไปจนถึงกระบวนการผลิตที่ดี การขายที่มีคุณภาพ การวิเคราะห์ลูกค้า การขยายการตลาด

ขั้นตอนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เป็นดังนี้

1.บริหารแบบการร่วมคิดร่วมทำเพื่อสร้างจุดยืนของตลาดกรีนตั้งแต่ต้นและต่อเนื่อง ด้วยการถ่ายทอดและปรับความคิดจิตใจให้เป็นหนึ่งเดียวกันผ่านการพูด การทำงาน การดูวีดีโอ การตั้งวงเสวนา ใช้เครื่องมือการพูดคุย การสร้างสัมพันธ์แบบธรรมชาติ การเยี่ยมเยียน การใส่ใจทุกข์สุข การดูแลกันและกัน โดยแนวคิดของตลาดกรีนชินตาประกอบไปด้วยจุดยืนดังนี้

- ความเป็นอิสระ
- เป็นชุมชนแห่งกำลังใจ
- เป็นชุมชนสร้างความสุข
- ใช้สิทธิและทำหน้าที่ที่ดีต่อสังคม
- พัฒนาคุณภาพตลอดต่อเนื่อง

2.การใช้ข้อมูลและความรู้ในการคัดเลือกผู้ผลิตที่มีหัวใจสีเขียว ผลิตด้วยระบบคุณภาพปลอดภัย พัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พัฒนาการตลาด และพัฒนาการบริหารจัดการตลาด

- การคัดเลือกผู้ผลิต โดยมีใบสมัครเป็นเครื่องมือขั้นแรกในการได้ข้อมูลของคนที่จะมาเป็นเครือข่ายตลาดกรีนชินตา การเขียนใบสมัครจะได้ข้อมูลเพื่อให้ทีมบริหารได้นำมาพิจารณาถึงระบบการผลิต เพราะผู้ค้าของตลาดกรีนต้องเป็นผู้ผลิตด้วยระบบปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มีใจแบ่งปัน เมื่อได้ข้อมูลขั้นแรกแล้วดำเนินการต่อ
- ขั้นที่ 2 การให้อ่านสัญญาใจ รู้กติกา พูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิด ทัศนคติ แจ้งการบริหารจัดการของตลาดกรีน เป็นการตรวจเช็คความเข้าใจของคนที่จะมาเป็นผู้ค้าว่ามีหัวใจสีเขียว คือการทำด้วยระบบปลอดภัยพร้อมแบ่งปัน เป็นธรรม
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบการผลิต ต้องลงแปลงดูกระบวนการผลิตและสอบถามข้อมูลการผลิตอย่างละเอียด โดยทำแบบฟอร์มการเก็บข้อมูล โดยใช้

ประสบการณ์เก่าของทีมเดิมที่ลงตรวจแปลงและตรวจการผลิตมาก่อน เพื่อการจะได้ตรวจสอบว่าผู้ผลิตใช้ความรู้ด้านการผลิตอย่างปลอดภัยหรือไม่ เพื่อได้สินค้าที่ปลอดภัยจริง ซึ่งจะออกใบรับรองจากทีมตลาดด้วยกันเอง

- ขั้นที่ 4 การพัฒนาการตลาดจะมีทีมตรวจสอบคุณภาพทำงานประจำทุกสัปดาห์ ระดับแรกเป็นการเดินตรวจดูก่อน บางครั้งก็นำสินค้ามาทดสอบด้วยวิธีการเบื้องต้นแบบง่ายๆ คือการสังเกต เปรียบเทียบ กิน ชิม
- ขั้นที่ 5 การสร้างทีมทำงาน/ปรับปรุงรูปแบบการทำงานในตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการบริหารจัดการให้ตลาดเป็นระบบและเป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง คือ การออกกฎกติกา ปฏิบัติการตรวจสอบ พัฒนา เรียนรู้

3. ทีมผู้ค้ามีการขายอย่างมีเทคนิคมีความเป็นสไตล์เฉพาะบุคคล และมีความจำเพาะของความเป็นตลาดกรีนชินตา การใช้ข้อมูลจากการพูดคุยกับลูกค้า และการสังเกตจากลูกค้ามาปรับปรุงการผลิต การขายของแต่ละบุคคลและของตลาด

4.ตลาดสร้างกลไกที่มีการฝึกทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทีมทางด้าน แนวคิด การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การนำเสนอ การคิดวิเคราะห์ การใช้ข้อมูลความรู้ พัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาการขาย/ตลาด รักษ์สิ่งแวดล้อม เอื้อเฟื้อต่อสังคม โดยพยายามเลือกกิจกรรมที่เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ มีการวางแผน ทำ และสรุป ตลอดต่อเนื่อง เพื่อให้ทีมตลาดกรีนมีกระบวนการในการทำงาน

กิจกรรม	กลไก	ชุดความรู้การบริหารจัดการ	วิเคราะห์จุดบกพร่อง/ความสำเร็จ
ลงแขกปลูกผัก	-การลงแขกแบบลงมือทำเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีทีมหลักประมาณ 10 คน ซึ่งเน้นผู้ทำการเกษตร -ส่วนการลงแขกแบบวันเดียวมีทีมหลักร่วมกับแม่ค้าในตลาด	การออกแบบวางแผนใช้ทีมหลักดำเนินการก่อน จากนั้นใช้เวทีประชุมประจำเดือนหรือเวทีประจำสัปดาห์ในการแจ้งและเสนอแนะการปรับปรุงแผนการดำเนินการร่วมกัน	ทีมหลักดำเนินการได้ดี แต่ต้องขยายสู่คนอื่นๆในทีมเพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำ การคิดวิเคราะห์ การใช้ความรู้ และน่าจะปรับใช้การประชุมประจำสัปดาห์หรือประชุมประจำเดือนคุยให้เกิดการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น
ลงแขกเกี่ยวข้าว	ทีมหลัก และแม่ค้า	การคิดในเบื้องต้นเพื่อให้ได้แนวทางการทำงานแกนนำเป็นผู้คิดและการคิดแผนการทำงานอย่างละเอียดใช้ทีมหลักร่วมกับแม่ค้า	สามารถดำเนินการได้ดี ขาดตกบกพร่องตามสภาพซึ่งทีมหลักจะยอมรับได้เสมอในเรื่องความไม่สมบูรณ์แบบ

		ช่วยกันคิดวางแผน	ตามธรรมชาติ สิ่งที่ขาดอาจจะเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานองค์กรหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง
เยี่ยมแปลง	ทีมหลัก กับทีมเยี่ยมแปลง	เป็นกิจกรรมที่ถูกกำหนดให้เป็นกติการะเบียบปฏิบัติของตลาด เพราะทุกแปลงที่ทำการเกษตรจะต้องได้รับการตรวจเยี่ยม ปีละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ดูกระบวนการผลิต การเยี่ยมเพื่อสื่อสารถึงการใส่ใจต่อกันด้วย ทั้งผู้ผลิตด้วยกัน และกับลูกค้า สำหรับการดำเนินการนอกจากทีมหลักแล้ว ตอนนี้สามารถสร้างทีมเยี่ยมแปลงคือกลุ่มผู้ทำการเกษตรขึ้นมาได้	นอกจากได้การันตีการผลิตแต่ละรายแล้ว เป็นการไปศึกษาดูงานของทีมด้วยกันเอง หลายแปลงสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนได้ดี และเพื่อนก็นำไปปรับใช้กับการทำเกษตรของตนเองได้ด้วย ทำให้ ได้รู้แนวคิดของแต่ละคน
เทศกาลหรอยจัง ตรังเค	ทีมหลัก ทีมอาหาร ทีมแปรรู ป ทีมแม่ค้าทุกร้านและครอบครัว	ทีมหลักจะคิดคอนเซ็ปท์ ของงานก่อนโดยใช้ฐานประสบการณ์เมื่อปีก่อนและฐานคิดนำเสนอความเป็นตรัง วางกิจกรรมคร่าวๆ จากนั้นก็ใช้กลุ่มใหญ่ในการช่วยกันตบแต่งปรับปรุงให้กิจกรรมค่อยๆ เหมาะสมขึ้น พร้อมทั้งช่วยออกแบบงาน ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเตรียมการมากหน่อย และในปีนี้มีความต้องการเพิ่มเครือข่ายชุมชนเข้ามาด้วย จึงต้องมีการวางบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนขึ้น งานประสานงานก็มากขึ้นด้วย	แม้งานจะดูเหมือนประสบความสำเร็จแต่ทีมสรุปว่าอยากให้เป็นงานที่อบอุ่นเหมือนปีแรก และต้องการนำเสนอคุณค่าแบบที่ไม่วุ่นวายเรียบง่าย
ศึกษาดูงาน	แกนนำ ทีมแม่ค้า	แกนนำของตลาดเป็นผู้คิด และประสานงานติดต่อ ทำความเข้าใจบอกความประสงค์กับสถานที่เพื่อไปดูงาน ส่วนแม่ค้านั้นได้รับโปรแกรมการไปเรียนรู้ครั้งนี้ โดยมีพี่เลี้ยงเป็นผู้ทำกระบวนการ	การเลือกสถานที่ไปศึกษาดูงานครั้งนี้ มีความหลากหลายครอบคลุม 3 ด้าน คือตลาดท่องเที่ยว การทำเกษตรพึ่งตนเอง และท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งตลาดที่ไปดูอาจดูแตกต่างกับฐานตลาด

			กรีนชินตา แต่หากมองในเชิงบริหารจัดการก็คิดว่าเป็นกรอบคิดที่นำมาปรับปรุงได้ ถึงแม้รูปแบบตลาดก็เช่นกันก็นำมาปรับใช้ได้มาก การเกษตรก็ตรงกับที่แม่ค้าต้องการ ส่วนการท่องเที่ยวถือว่าเป็นกำไรเพราะทำให้ไปเห็นการคิดการต่อยอดจากต้นทุนฐานทรัพยากรที่มีได้
เสวนา การใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตนเอง เกษตรอินทรีย์ การดูแลสุขภาพและอาหารเป็นยา โดย โจน จันใด	หัวหน้า ทีมหลัก	หัวหน้าทีมมีบทบาทในการจัดการส่วนใหญ่ เพราะออกแบบเป็นเวทีเสวนา จึงไม่มีความยุ่งยาก และมีทีมหลักคอยช่วยคิด ช่วยวิเคราะห์ปรับแผน โดยแนวคิดให้ผู้เข้าร่วมมาด้วยใจที่สนใจจริง ไม่ได้มีการไปเชิญ ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊ค	แม้หัวข้อและวิทยากรที่เชิญมาค่อนข้างจะดูหนักไปด้านวิถีพึ่งตนเอง แต่คนให้ความสนใจเยอะมาก แม้จะใช้การประชาสัมพันธ์ทางเฟสบุ๊คแต่ผู้เข้าร่วมก็มาก และให้ความสนใจนั่งฟังตลอดทั้งวัน
เทศกาลข้าวใหม่ ปลามัน	ทีมหลัก ทีมอาหาร ทีมแปรรูป ทีม handmade	เป็นอีกกิจกรรมที่เลือกทำต่อเป็นปีที่ 2 เนื่องจากประทับใจผลการจัดในปีแรก เป็นการนำเอาข้าวพื้นบ้านจากแม่ค้า 2 เจ้ามาคือแม่ผุยและป้าวรรณ มาจัดเป็นบุฟเฟ่ และมีการพูดคุยเพื่อให้คนที่มางานได้ซึมซับคุณค่าของข้าวผ่านการกิน โดยเลือกคนที่สมัครใจมาอยู่ส่วนกลางประมาณ 20 คน ส่วนตลาดก็เปิดทำการปกติ	ปีนี้ทีมไม่ค่อยพอใจด้านการนำเสนอคุณค่านัก เพราะการทำตลาดปีนี้ต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้วย หลังจากทำกิจกรรมสรุปกันว่าถ้าตลาดกรีนชินตาทำเพื่อแบ่งปันงานข้าวใหม่ ปลามันควรเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทำเพื่อแบ่งปัน และการให้ความรู้ โดยไม่เน้นเรื่องเศรษฐกิจ
ผู้ผลิตพบผู้บริโภค	ทีมหลัก ทีมแม่ค้า	การจัดกิจกรรมมีทีมหลักร่วมกันคิดแผน วางลำดับในวันงาน และทีมแม่ค้าที่ว่างก็จะแบ่งบทบาทมาช่วยกัน	เป็นการทำกิจกรรมร่วมกับลูกค้า ทำให้ความสัมพันธ์ความไว้วางใจเกิดขึ้นได้อย่างดี ผ่านการทำร่วมกัน ได้พูดคุยแบบกันเอง
ประชุม	ทุกคน	เป็นการนำหัวข้อที่ต้องดำเนินการ	เป็นกิจกรรมที่จะทำให้การ

ประจำเดือน		มาพูดคุยเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิด ออกแบบ วางแผน สรุปงาน หาแนวทางการแก้ไข	ทำงานมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมี โดยกระบวนการขึ้นอยู่กับการออกแบบให้เหมาะสมแต่ละครั้ง
ประชุมประจำสัปดาห์	ทุกคน	เป็นการนำเอาสิ่งที่ต้องดำเนินการมาพูดคุยแลกเปลี่ยน หาแนวทางการทำงานต่อ จัดหลังขายของเสร็จทุกเสาร์ ประมาณ 2 ชั่วโมง	ทำให้เกิดการร่วมคิดแนวทางทำงานและจัดการปัญหาแต่ควรใช้เวลาไม่นานเพราะจัดหลังเลิกขายของ แม่ค้าล้ากันมาก
การดูแลบริหารจัดการระเบียบ-กฎกติกา	ทีมเล็ก ดูแล -แอน ปุ่น พี่ปุ้ย พี่จ๋า จอย ป้าหนึ่ง พี่ติ๋ม พี่เลี้ยง ทีมตลาดร่วมดูแลรับผิดชอบ	-การรับผู้ค้าเพิ่ม -การดูแลสถานที่ -การดูแลกลุ่ม -การดูแลสินค้าในตลาด -การดูแลลูกค้าในตลาด -การคิดกิจกรรม -การประสานงานเครือข่ายภายนอก	ทำให้การบริหารจัดการในตลาดเป็นระบบมีระเบียบง่ายต่อการจัดการ และตลาดมีความก้าวหน้า

5. กลไกการประสานงาน ติดต่อหน่วยงาน องค์กร และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาตลาดสีเขียวทางด้านการผลิต การขาย การเพิ่มเติมความรู้ การทำงานเพื่อส่วนรวม การแบ่งปันต่อสังคมผ่านการจัดงานเทศกาล งานสื่อสารให้ความรู้ การทำเวิร์คช็อป การสร้างสังคมแบ่งปันโดยการไปช่วยเหลือกลุ่มอื่นๆทำงานทำกิจกรรม

ผลการศึกษารูปแบบวิถีการการตลาดกรีนชินตา จ.ตรัง

ตลาดกรีนชินตาเป็นตลาดสีเขียวที่ปฏิวัติระบบสุขภาพ ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม และระบบสิ่งแวดล้อม

- เพราะชีวิตของคนไทยและชาวตรังหรือแม้แต่คนทั้งโลกตอนนี้ กำลังเพิ่มขึ้นด้วยผู้เป็นโรคไม่ติดต่อ(NCD) ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน เส้นเลือดในสมองและหัวใจตีบ โรคหัวใจ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สินค้าอินทรีย์คือผลิตภัณฑ์ซึ่งจะเป็นยารักษาโรคเหล่านี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเสวนาโจนบุกตรัง กิจกรรมข้าวใหม่ปลามัน ก็ได้ถ่ายทอดความเข้าใจเรื่องนี้ และงานวิชาการทั่วโลกก็ยอมรับ

เรื่องการกินเพื่อสุขภาพ ว่าเป็นหนทางในการป้องกันโรคได้ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ปลอดภัย สำหรับลูกค้าตลาดกรีน 100% เป็นกลุ่มรักสุขภาพลูกค้ากลุ่มนี้รับรู้และมาเป็นลูกค้าตลาดได้ผ่านการรับทราบจากการประชาสัมพันธ์ผ่านเพจเฟสบุ๊ค การบอกต่อ เพื่อนและญาติของแม่ค้า หรือจากการมาร่วมกิจกรรมอื่นๆ เช่น งานเทศกาลหรอยจัง ตรังเค งานเทศกาลข้าวใหม่ปลามัน ลูกค้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจเรื่องสุขภาพเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงสามารถนำสินค้าของตลาดไปทำอาหารรับประทานได้อย่างเหมาะสม ส่วนสินค้าอื่นอย่างอาหารปรุงสุก ขนม และของหวานก็ผลิตด้วยความปลอดภัยไม่ใส่สารเคมีใดๆ ไม่ว่าจะเป็น ผงชูรส การแต่งกลิ่น สีผสมอาหาร สารกันบูด ดังนั้นจึงเหมาะกับผู้รักสุขภาพที่ต้องการอาหารพร้อมทานเลย และในตลาดจะมีการพูดคุยถ่ายทอดความรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์ การอบรม(Workshop) การติดบอร์ดความรู้ การนำเสนอผ่านเพจตลาดกรีนชินตา ณ เมืองตรัง

- การทำเกษตรอินทรีย์ ของเกษตรกรตลาดกรีนชินตาเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน แบบธรรมชาติ และการทำแบบปลอดสารพิษ ใช้ใจที่เมตตาและความสุขในการทำทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น สิ่งแวดล้อม สิ่งที่ผลิตมีความหลากหลายในปริมาณที่ไม่มาก และมีผักผลไม้ท้องถิ่นด้วย ดังนั้นผลผลิตจึงมีหลากหลายปรับเปลี่ยนไปตามฤดูกาล ผู้ผลิตนำผลผลิตมาขายด้วยตนเองในตลาดใจกลางเมือง เป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง ราคาสินค้าไม่ได้สูงมาก เพราะเหลือจากปลูกกิน แบ่งปันแล้วจึงนำมาขาย สร้างรายได้แม้ไม่มาก แต่ตอนนี้ผลผลิตด้านเกษตรทำให้ทุกคนมีรายได้ที่เป็นที่พอใจ และถ้าใครต้องการพัฒนาตนเองทั้งการผลิตเพิ่ม การแปรรูป ก็จะยิ่งมีรายได้เพิ่ม อีกทั้งตอนนี้พืชผักหลายชนิดต้องสั่งซื้อจากเครือข่ายภาคอื่นๆของประเทศไทยมาจำหน่ายเพื่อให้ลูกค้ามีสินค้าให้เลือกหลากหลาย เป็นรูปแบบเกษตรที่อยู่ในระดับการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งเป็นความเด่นของประเทศไทยที่ทำให้เราเข้าใจความจริงในการทำให้ชีวิตมีกินมีใช้ มีแบ่งปัน ช่วยเหลือและสร้างเครือข่าย เป็นการใช้ชีวิตอย่างมั่นคงภายใต้การเรียนรู้จากการทำการเกษตร
- ด้านสังคม ของตลาดกรีนชินตา ทั้งกลุ่มแม่ค้ากันเองและกับลูกค้าเรียกได้ว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน กลุ่มผู้ผลิตทั้งเยี่ยมแปลง ลงแขก และพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ และช่วยเหลือกันและกัน บอกเล่าสารทุกข์สุกดิบกันได้ ไปมาหาสู่อย่างเป็นธรรมชาติ มีอะไรก็แบ่งปันกันทั้งในวันที่เปิดตลาดและวันอื่นๆ พบปะกัน

บ่อยเพราะมีกิจกรรมต่อเนื่องทำให้ทำงานกลุ่มด้วยกันเสมอ กับลูกค้าก็มีการสื่อสารผ่านการขายจนเกิดเป็นความไว้เนื้อเชื่อใจ อยากมาพบปะกันทุกวันเสาร์ เมื่อมีกิจกรรมลงแปลงลูกค้าก็ชอบที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน จึงเป็นสังคมแบบวิถีเรียบง่ายไม่มีพิธีรีตองเท่าไหร่นัก ผ่านการจัดเป็นกิจกรรม รวมถึงการพูดคุยกันในตลาดเป็นกันเอง หลายคนมาตลาดเพราะอยากมาพบปะพบเจอกัน

- ด้านสิ่งแวดล้อม ด้วยความตั้งใจของผู้ก่อตั้ง ดังนั้นตั้งแต่วันแรกจึงมีสัญญาใจเรื่องไม่ใช้ถุงก๊อปแก๊ป(ถงหูหิ้วพลาสติก)และกลุ่มแม่ค้าให้ความร่วมมือกันมาตลอด จนทำให้ลูกค้ากลายเป็นลูกค้าที่แสนน่ารักไม่รับถุง พกถุงผ้า หิ้วตะกร้ากันมาเอง ลูกค้าพยายามนำสินค้ากลับบ้านให้ได้ด้วยทุกวิถีทางโดยไม่มีถุงก๊อปแก๊ป และรณรงค์กันมาตลอด ส่วนสินค้าทุกอย่างแม่ค้าก็ต้องพยายามทำแพ็คเกจธรรมชาติให้ได้มากที่สุด การบรรจุที่ใช้พลาสติกก็ให้เลือกเกรดที่นำกลับไปใช้ซ้ำหรือแยกขายได้ ในตลาดพยายามให้แม่ค้าสร้างขยะให้น้อยที่สุด ผักผลไม้ สินค้าที่นำมาต้องจัดการไม่ให้มีพลาสติกเป็นขยะ ตั้งถังขยะแบบแยกชนิดเพื่อฝึกทั้งแม่ค้าและลูกค้าให้แยกขยะได้ และเห็นคุณค่าของขยะ และเห็นผลร้ายจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

ผลการสร้างนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์วิถีตลาดกรีนชินตา

จากการวิจัยเรื่องกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เสกสรร ศิริกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท ซึ่งได้กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ว่ามี 4 ด้านคือ 1.การส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรม 2.พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการ 3.พัฒนาตลาดและรองรับมาตรฐาน 4.การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ซึ่งแต่ละด้านจะมีกลยุทธ์ เป้าหมาย กลไก วิธีการในการขับเคลื่อน โดยมีปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนคือ 1.ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ 2.ขาดการบูรณาการและเชื่อมโยงในการทำงาน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเกษตรกร 3.ไม่มีฐานข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ สำหรับในการวิจัยของตลาดกรีนชินตานั้น ได้ดำเนินการดังนี้

ด้านการส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรม โดยมีกลยุทธ์คือต้องศึกษาทดลองความรู้ใหม่ๆตลอดทั้งปี เป้าหมายไม่ได้กำหนดว่ากี่เรื่องหรือต้องได้กี่คนขึ้นกับความเหมาะสม โดยวิธีการดังนี้

- การอบรมแลกเปลี่ยนด้วยกันเอง เช่น การทำกากน้ำตาลเอง การทำน้ำหมักหน่อกล้วย น้ำหมักจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง การทำปุ๋ยหมักโดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่น การปลูกพืชแบบเพอร์มาคัลเจอร์ การปลูกพืชแบบผสมผสาน การแปรรูป การเก็บเมล็ดพันธุ์ การเพาะเมล็ดพันธุ์

- การศึกษาดูงาน นำมาวางแผนพัฒนาการผลิตของรายที่สนใจ และติดตามด้วยการไปเยี่ยมแปลง การดูหน้าร้าน เพื่อตรวจดูว่ามีการนำความรู้ไปใช้อย่างไรบ้าง เช่น การแปรรูปสบู่ การแปรรูปข้าว การทำแพ็คเกจเพื่อสิ่งแวดล้อม
- กิจกรรมลงแขกแปลงทดลองเพื่อถ่ายทอดนวัตกรรมการปลูกพืชระบบอินทรีย์และติดตามผลจนถึงการตลาดและการขาย และติดตามปรับปรุงการผลิตอย่างต่อเนื่อง โดยการลงแขกนั้นเป็นการทำร่วมกันระหว่างผู้ผลิตด้วยกันเอง และร่วมกับลูกค้าเพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยกัน ได้การถ่ายทอดความรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างความสัมพันธ์ที่สนิทสนมและใส่ใจเข้าใจกันมากขึ้น ทำให้ประเพณีออกปากลงแขกดั้งเดิมไม่เลือนหายไป
- กิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค จัดกิจกรรมด้วยกันในแปลง เช่น การทำอาหารด้วยกระบอกไม้ไผ่ การทำบ้านไม้ไผ่ การหาอาหารจากธรรมชาติ การปลูกผักอินทรีย์อย่างง่าย การนำผลผลิตจากแปลงมาทำอาหารเพื่อกินภายในครัวเรือน ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างเป็นธรรมชาติผ่านกิจกรรม ทั้งสองฝ่ายเรียนรู้ความรู้การทำการเกษตรและการแปรรูปแบบคนตรัง มีการแบ่งปันการช่วยเหลือกันและกัน และยังส่งเสริมให้อัตลักษณ์ของจังหวัดตรังได้รับการสืบทอด
- การรับรองมาตรฐานแบบตลาดกรีนชินตา มาจากกิจกรรมเยี่ยมแปลงโดยมีทีมเยี่ยมแปลง ก็คือเพื่อนที่ทำการเกษตรด้วยกัน เพื่อให้ทีมตลาดได้ไปดูและแลกเปลี่ยนกับเจ้าของแปลงว่าทำเกษตรระดับใด โดยใช้ความจริงใจต่อกัน ไม่ได้ขึ้นกับภาครัฐ ออกเอกสารรับรองให้แต่ละร้าน เป็น พืชผักปลอดสารพิษ และพืชผักปลอดสารเคมี

ด้านพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการ โดยมีกลยุทธ์คือการตรวจแปลงเดิมทุกปีอย่างน้อยปีละ 1ครั้ง และคัดเลือกหาแปลงใหม่ๆจากการเข้ามาสมัครและสร้างเครือข่ายจากฐานผู้ผลิตรายเดิม เป้าหมายได้ผู้ผลิตเพิ่มอย่างน้อย 5 รายในปี2563 กลไกในการทำงานการพัฒนาการผลิตเรียกว่าทีมเยี่ยมแปลง วิธีการในการขับเคลื่อนคือการจัดทีมลงพื้นที่ดูแปลง สำรวจการใช้สารต่างๆ พูดคุยแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิธีการผลิต การจัดการผลผลิต และให้ความรู้เพิ่มเติมต่อกัน

ด้านพัฒนาตลาดและรองรับมาตรฐาน การพัฒนาตลาดตอนนี้พยายามวางแผนการผลิตให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า หากขาดพืชผักประเภทใดก็พยายามหาจากเครือข่ายภาคอื่นๆของประเทศ และการขยายการตลาดไปที่กรุงเทพฯ กับกลุ่ม GO-ORGANIC และจัดชุดผู้ผลิตเพื่อการส่งออกดำเนินการปลูกพืชที่ตลาดต้องการโดยเฉพาะ เช่น ถั่วกาหยี ปลูกโดย สวนผักยอดรัก พี่มุ่ยและลุงนิล ส่วนการรับรองมาตรฐานใช้การรับรองด้วยกันเองออกใบรับรอง

ด้านการพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ ตอนนี้กลุ่มผู้ผลิตตลาดกรีนชินตาปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ระบบอินทรีย์ได้ 12 แปลงจาก 27 แปลง ที่เหลือเป็นระบบปลอดภัย โดยทุกแปลงไม่มีการใช้ยาฆ่าหญ้าและยาฆ่าแมลง ส่วนการขยายเครือข่ายนั้นในจังหวัดตรังมีการเชื่อมกับชุมชนอื่นๆ เพิ่มได้แก่

กลุ่มเกษตรพึ่งตน ต.คลองชีล้อม กลุ่มปลูกแตงโมเกาะสุกร แต่ยังทำให้มีผลผลิตต่อเนื่องได้ยาก สำหรับในจังหวัด นอกจากนั้นขยายเชื่อมกับเครือข่ายจากภาคอื่นๆ เช่น กลุ่มพี่โจน จันใด จ.เชียงใหม่ กลุ่มเกษตรออร์แกนิคแม่ทา จ.ลำปาง กลุ่มเกษตรอินทรีย์ยิ้ม จ.แพร่ โดยการแบ่งปันความรู้ การรับผักอินทรีย์มาขาย

อรุษ นวราช และคณะ (2556) โครงการวิจัยเรื่องกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3 นำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยในปีที่ 1 และปีที่ 2 ก่อนนี้ว่าทำให้เห็นปัญหาการประกอบอาชีพของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่เป็นอยู่ ได้แก่ การขาดองค์ความรู้เรื่องการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด และมีข้อเสนอที่จะให้การขับเคลื่อนการพัฒนาสู่ระบบธุรกิจเชิงคุณค่า ด้วยการเติมเต็มความรู้แก่เกษตรกรและการสร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจแก่ผู้บริโภค ส่วนผลลัพธ์จากการวิจัยในปีที่ 2 นอกจากจะช่วยยกระดับความรู้ ความสามารถแก่เกษตรกรผ่านกลไกศูนย์เรียนรู้แล้ว ยังชี้ให้เห็นรูปแบบการยกระดับคุณภาพสมรรถนะแก่เกษตรกรด้วยการใช้กลไกตลาดเปิดพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค (ตลาดสุขใจ) ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ที่สำคัญ “ตลาดสุขใจ” ยังสร้างความสนใจแก่ผู้บริโภคในวงกว้างผ่านกลไกสื่อประชาสัมพันธ์ในหลายรูป ผลการดำเนินงานในปีที่ 3 การสร้างกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม เกิดการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ตลอดจนการยกระดับสมรรถนะด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่สินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีการพึ่งพาและร่วมมือกัน ใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคม ภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป ให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เกิดเป็นสังคมการเรียนรู้ของเกษตรกรภาคีพันธมิตรชุมชน ผู้ประกอบการ นักวิชาการ นักพัฒนา ที่เข้ามาร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายใต้ปณิธานร่วม ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับสถานการณ์ของจังหวัดตรังในปัจจุบันที่ตลาดกรีนชินตาต้องการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการสิ่งเหล่านี้เช่นกัน

ในการพัฒนาการผลิตจากเกษตรปลอดภัยให้อยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์นั้นทำได้เพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถรับรองมาตรฐานได้เพราะการใช้พื้นที่ของเกษตรกรยังควบคุมไม่ได้ บางคนปลูกพืชแซมยาง บางคนปลูกติดกับสวนปาล์มสวนยางพารา บางคนเป็นสวนธรรมชาติรอบด้านมีการใช้สารเคมีใช้ยาฆ่าหญ้า

การบริหารจัดการยังเป็นแบบไม่เป็นระบบ เน้นการช่วยเหลือตามความสามารถเพราะตอนนี้กำลังคนมีน้อย เกษตรกรที่ปลูกผักก็ถนัดในเรื่องการปลูกการขายไม่ชอบงานบริหารจึงหาคนมาเพิ่มในชุดการบริหารจัดการได้น้อย ต้องดำเนินการผ่านการทำกิจกรรม การออกกฎระเบียบกติกา การสำรวจควบคุมดูแลร่วมกัน รวมถึงลูกค้าก็ให้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นกับตลาดด้วยกัน ตอนนี้ต้องรับคนทำงานตามความสมัครใจเพื่อเรียนรู้และถ่ายทอดกันไปเรื่อยๆ ไม่สามารถเร่งรัดให้เป็นตำแหน่งหน้าที่บทบาทของใครคนใดได้

การสร้างการมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาชน ชุมชน กลุ่มต่างๆ มาร่วมด้วยกัน จนถึงปัจจุบันสามารถสร้างการมีส่วนร่วมได้กับหลายภาคส่วนแล้วดังนี้

- ชมรมชายผ้าเหลือง อ.ห้วยยอด จ.ตรัง
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ จ.ตรัง
- กลุ่มกสิกรรมธรรมชาติ
- Go Organic
- กลุ่มแม่ทา ออร์แกนิค
- กลุ่มเกษตรอินทรีย์ยิ้ม จ.แพร่
- กลุ่ม YSF ตรัง
- กลุ่มชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ เครือข่ายเกษตรพึ่งตน ต.คลองชีล้อม ชุมชนมดตะนอย ชุมชนเกาะสุกร ชุมชนตะเสะ ชุมชนเมืองเก่าห้วยยอด ชุมชนเคี่ยมงาม กลุ่มชาวนานาข้าวเสีย ชุมชนเกาะลิบง เป็นต้น
- เกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดตรัง
- กลุ่มของเล่นพื้นบ้าน
- กลุ่มหน่วยงานราชการ เช่น โรงพยาบาลตรัง สาธารณะสุขจังหวัดตรัง
- กลุ่มธุรกิจร้านค้า

รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับตลาดกรีนชินตาที่ครบวงจร

การบริหารแบบระบบครอบครัว คือไม่ได้กำหนดตำแหน่งบทบาทหน้าที่แก่คนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ในการทำงานเห็นว่าสิ่งไหนช่วยกันได้ก็ช่วย หน้าที่ไหนใครทำได้ดีก็มอบหมายหรือให้รับอาสา และทำตามกำลังความสามารถและความพอใจ ไม่ได้บังคับ เพราะไม่ได้มีค่าตอบแทนแต่อย่างใด ดังนั้นการทำงานจึงเกิดจากใจ เวลาทำงานจึงรู้สึกถึงความเป็นเพื่อน เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน ลงแรงทำกันให้เต็มที่ที่สุดเพื่อจะได้พัฒนาตลาดไปได้

เป็นตลาดมีชีวิต ตลาดแห่งการแบ่งปัน สินค้าที่นำมาขายในตลาดตัวเกษตรกรเองเริ่มต้นที่ระบบคิดคือปลูกไว้กินเองก่อน แบ่งปัน เหลือแล้วจึงนำมาขาย เป็นการใช้พื้นที่และภูมิความรู้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จะเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย อาหารเพื่อสุขภาพ สินค้าแปรรูปเพื่อสุขภาพ เป็นตลาดที่มีกิจกรรมคืนสิ่งดีๆ ให้ลูกค้าหลากหลายแบบ เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสร้างการเรียนรู้กับลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าได้ซึมซับคุณค่าในเรื่องการทำเกษตร อาหารการกิน วิถีชีวิตคนตรัง

กลไกการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับตลาดกรีนชินตา ที่สามารถตอบโจทย์การปรับพฤติกรรมด้านการบริโภคของคนในสังคม

ทีมเล็ก (ทีมหลัก)	ทีมกลาง	ทีมแม่ค้าของตลาด
• บริหารจัดการตลาด • หาความรู้ สร้างการเรียนรู้ • ชวนออกแบบ วางแผน ทำ สรุป • ประสานงานภายในและภายนอก	• เยี่ยมแปลง • ตรวจสอบสินค้า • ดูแลกติกาของตลาด • แกนนำทำกิจกรรมของตลาด	• ร่วมกิจกรรมของตลาด • ดูแลความเรียบร้อยของตลาด • เรียนรู้พัฒนาการผลิต • สร้างเครือข่ายเพิ่ม

- ทีมหลักของตลาดกรีนชินตา มีหน้าที่ในการหาความรู้ด้านการเกษตร สุขภาพและอาหาร หาข้อมูลเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปสินค้า เพื่อนำมาสร้างการเรียนรู้กับกลุ่มผู้ผลิตด้วยกันเอง และถ่ายทอดแก่ลูกค้าได้
- ทีมหลักสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอก เชื่อมต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มธุรกิจ กลุ่มหน่วยงาน กลุ่มองค์กรอิสระ ตามความสัมพันธ์ที่แต่ละคนมีอยู่
- ทีมหลักต้องทำงานบริหารตลาด หาช่องทางการตลาดเพิ่ม ทดลองการขาย ชวนทีมตลาดออกแบบ ทำ และสรุปผล ประจำสัปดาห์ ประจำเดือน และทุกกิจกรรมที่ทำ
- ทีมเยี่ยมแปลงจัดหาและจัดทำแปลงต้นแบบในการทดลอง คือ สวนผักยอดรัก สวนลุงนิล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศึกษา ทดลองอย่างต่อเนื่อง
- ทีมตรวจสอบสินค้าก่อนจะมีสินค้าใหม่ต้องแจ้งและให้รายละเอียดสินค้า บางชนิดก็ลงพื้นที่ตรวจคุณภาพถึงสถานที่ผลิต แล้วจะอนุญาตให้ขายได้ ในทุกวันเสาร์ที่มาขายก็ต้องมีการเดินตรวจดูคุณภาพทางภายภาพ ชิมรสชาติ ทดสอบคุณภาพในสินค้าบางชนิดที่มีความสุ่มเสี่ยงหรือยังไม่สามารถให้ข้อมูลที่ละเอียดปลอดภัยได้ หากสินค้าใดทดสอบผ่านก็อนุญาตให้ขายต่อได้ แต่หากสินค้าใดไม่ผ่านก็ห้ามขาย และมีการช่วยเสนอแนะให้ความรู้ในทุกวันเสาร์ที่เปิดตลาด
- ตลาดพยายามจัดให้มีการจัดเสวนาให้ได้เท่าที่จะทำได้เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ลูกค้าและผู้บริโภคในสังคม โดยการเชิญผู้ที่ได้รับการยอมรับทางด้านเกษตร

อินทรีย์ วิถีชีวิต และผู้มีประสบการณ์จากการทำจริงมาบอกเล่าแลกเปลี่ยน ปรับวิธีคิด การจัดงานทุกครั้งก็มีผู้สนใจมาร่วมรับฟัง แม้จะได้จำนวนไม่มากนัก แต่ได้คนที่มุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาการทำการเกษตร การใช้ชีวิต นอกจากนั้นก็มีการแทรกเสริมผ่านเพจของตลาดบ้างตามความเหมาะสม

- ผู้ค้าแต่ละร้านดำเนินการถ่ายทอดความรู้ผ่านลูกค้าทั้งในตลาด ในเฟสบุ๊คส่วนตัวเพื่อเป็นการบอกต่อ ผู้ผลิตพูดคุยกับลูกค้าในวันเปิดตลาดต่อเนื่อง จัดการสินค้าให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ มีการถ่ายทอดความรู้ทั้งการปลูก คุณค่า การทำเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ จากแม่ค้าในตลาดเพื่อที่จะทำให้ลูกค้ามีความเข้าใจและปรับพฤติกรรมเรื่องการกิน
- การจัดกลไกผู้ผลิตที่ทำงานสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ผู้บริโภค แม้ตอนนี้ยังไม่สามารถยกระดับรูปแบบวิธีการมากกว่าเดิมได้มากนัก และจำนวนลูกค้าหลัก 200 คนก็ยังเท่าเดิม แต่ก็เป็นกลุ่มดูแลสุขภาพ100% จากนี้พยายามเฟ้นหาผู้บริโภคเพื่อสุขภาพในจังหวัดตรังเพิ่ม ด้วยการมีผู้ดูแลเพจทางเฟสบุ๊ค การบอกต่อปากต่อปาก การจัดทีมลงพื้นที่แจกใบปลิว การไปสื่อสารที่สถานีวิทยุ การรวมทีมตลาดกรีนชินตาจัดอีเว้นกับหน่วยงาน กลุ่มธุรกิจอื่นๆ และพยายามให้ตลาดมีกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ต่อเนื่อง

ผลการพัฒนาทักษะ/แนวคิดของนักวิจัย

ที่	ชื่อ-สกุล	ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
1.	**พงษ์พัฒน์ แก้วประชุม (แบ็งค์)**	มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม สละเวลาเพื่อส่วนรวมได้ในเวลาที่สะดวก การพัฒนาการผลิต สามารถออกแบบการเลี้ยงไก่ไข่ ให้มีคุณภาพไม่ลดคุณภาพแม้จะต้องลำบากยากกว่า มีผลผลิตที่ดี พอดีกับลูกค้าที่มีอยู่ตอนนี้แต่ก็ไม่เพียงพอในบางช่วง และรับความคิดเห็นความต้องการของลูกค้า ปรับการผลิตมาปลูกผักทำสวนเพิ่ม
2.	**มณีวรรณ สนันหลี (เจียร์)**	ในนามขององค์กรอิสระดูแลเครือข่ายประมง แต่การมาขายสัตว์น้ำทะเลที่ตลาดกรีนทำให้เจียร์มองเห็นการหนุนเสริมชุมชนเครือข่ายประมงได้เป็นอย่างดี และมุ่งมั่นทำเรื่องอาหารปลอดภัย ความมั่นคงทางอาหาร และการรักษาสิ่งแวดล้อม
3.	**พรรณี คงเอียด (แม่ผุย)**	การมาร่วมทำตลาดกับตลาดกรีน ทำให้แม่ผุยเห็นคุณค่าของทุกอย่าง ทั้งตนเอง ครอบครัว การทำนา การทำงานเพื่อส่วนรวม การแบ่งปันและเกิดความสุข จึงพัฒนาการผลิตอยู่ตลอดเวลา เพิ่มการผลิตข้าวไร่ เพิ่มการปลูกข้าวท้องถิ่น ทำงานส่วนรวมทุกครั้ง
4.	**ยุพิน คงเอียด (สี)**	ได้เพิ่มความสุขให้กับชีวิต คืนกำไรให้กับตัวเองทำให้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนรุ่นพี่รุ่นน้อง ทำให้เกิดความรัก สามัคคีเกิดขึ้นระหว่าง

		วัยที่แตกต่างกัน
5.	**ออม (ทีมนาเก้าพี่น้อง)**	อยากพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อต่อยอดธุรกิจครอบครัว อยากเรียนรู้ธุรกิจต่างๆเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ จึงได้ปรับการใช้วัตถุดิบแป้งข้าวของครอบครัวมาทำเป็นขนมที่เป็นที่ต้องการของตลาด
6.	**ประดับ จงทอง (ป้าวรรณ)**	การนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมาขายที่ตลาดกรีน ทำให้ได้ร่วมกิจกรรมส่วนรวมของตลาด ทุกครั้งได้ใช้ความสามารถ ภูมิปัญญาที่มีมาช่วยในการทำงานตลอด ทั้งเรื่องการทำอาหาร การทำขนม การจัดสถานที่ การใช้ความรู้ การใช้ข้อมูล การตักเตือนคนรุ่นใหม่ ได้คลายเครียด คลายเหงาแล้วก็ได้เพื่อน
7.	**ณัชชญา นามกร (แอน)**	สวนผักยอดรัก เป็นคนเริ่มต้นร่วมกันเปิดตลาดกรีน แม้จะเกิดปัญหาบ่อยครั้ง แต่ทุกครั้งการทำงานกลุ่มก็ทำให้ผ่านไปด้วยดี แม้เหนื่อยก็ยิ่งเข้มแข็ง พบว่ายิ่งทำยิ่งเรียนรู้และยิ่งอยากพัฒนาตนเอง อยากทำเพื่อผู้อื่น
8.	**ธงฉัตร คืนตัก (ปุ่น)**	เป็นผู้บุกเบิกเบื้องต้นในการทำตลาด แนวคิดการช่วยเหลือพึ่งพาแบ่งปันอย่างมีความสุข ได้ฝึกฝนการทำงานกลุ่ม ได้ลดอัตตาตัวตนบ้าง ได้พบผู้คนหลากหลาย อยากทำการทดลองตามที่พ่อสั่ง ต้องการทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ
9.	**พรรณี สังข์ทอง (ป้าปุ้ย)**	อยากมีความรักความสามัคคี อยากมีความรู้ที่จะนำไปปรับใช้ มีเพื่อนหลากหลาย ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
10.	**สมบูรณ์ เอี้ยวตระกูล (ป้าบูน)**	ได้เป็นแม่ค้าขายผัก ได้นำผักจากบ้านมาขายได้มีรายได้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีเพื่อนหลากหลายอายุ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืช/การใช้สารเคมี การใช้สารอินทรีย์ มีความสุข ผูกพันกับตลาดกรีนชินตา
11.	**วรรณา ใจสมุทร (พี่มุ่ย)**	มีความสุข มีเพื่อนใหม่ ได้ร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม และได้พัฒนาการปลูกตลอดเวลาจนได้ขยายพื้นที่และพัฒนาเกษตรอย่างหลากหลาย
12.	**มณฑา สุขชุม (พี่ทา)**	ต้องการพัฒนาระบบการตลาด ต้องการพัฒนาตัวสินค้า ระบบการบริหาร เก็บเกี่ยวความรู้ใหม่ๆ
13.	**ชฎารัตน์ เช่งย่อง (พี่อุ้ม)**	ชอบตลาดและขายได้ทุกเสาร์และมีความสุขที่ขายตลาดนี้ ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น
14.	**ลูกหว้า ลูกสาวพี่อุ้ม**	รู้สึกมีความสุขที่ได้อยู่ร่วมกันกับครอบครัว เพราะได้มาช่วยแม่อุ้มขายทุกเสาร์ ได้ทำสวนกับแม่ และได้เพื่อนที่ตลาดกรีนด้วย
15.	**พรรณี สันติสกุลวงศ์ (ป้าพรรณ)**	มีความสุขที่ได้พบเพื่อน แม่ค้าในตลาดมีความจริงใจต่อกัน มีความสุขที่ได้ผลิตอาหารที่ปลอดภัยให้คนอื่น ได้ความรู้ใหม่ๆจากที่ลูกค้าแนะนำ จนพัฒนาจากการทำของหวานมาปลูกผักด้วย

16.	**สริตา ยิ้มย่อง (พี่มอน)**	การมาอยู่ที่ตลาดกรีนชินตาได้มีความรู้เพิ่ม มีกลุ่มเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ได้เปลี่ยนบรรยากาศ
17.	**พรรณี ฉิมเพชร (ป้าหนึ่ง)**	ชอบทีมที่มีความเข้มแข็ง เพราะทุกคนมีความคิดในทางเดียวกัน คือต้องการพัฒนาและเพิ่มสิ่งใหม่ๆ และรักแม่ค้าในตลาด เป็นผู้ละเอียดในเรื่องการทำการขาย การบริหารและการเงิน จึงใช้ความละเอียดตรงนี้คอยเตือนกลุ่มให้ดำเนินการด้วยความรอบคอบ เวลาคิดงานให้คิดด้วยความละเอียดทุกด้าน
18.	**ปานจิตร (พี่ปุ้ย)**	ทำแล้วมีความสุข จึงตั้งใจมุ่งมั่นทำงานทุกด้าน ช่วยเหลืองานส่วนรวมอย่างเข้มแข็ง และต่อเนื่องตลอด ชอบการขายของในตลาดกรีน ชอบในการมีเพื่อนเยอะๆ ชอบในการพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ชอบการเรียนรู้นำไปทำตลาดได้มากขึ้น
19.	**ทินตนา เสนี (พี่ติ๋ม)**	อยากได้ความรู้มากขึ้น อยากรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น ได้รู้ได้เห็นในสิ่งที่แตกต่าง ได้รู้จักเพื่อนใหม่ๆ ได้พัฒนาความรู้ตนเองมากขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถที่จะพัฒนาการทำอาหารเพื่อสุขภาพได้และวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุปการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตา

ตลาดกรีนชินตาบริหารจัดการในรูปแบบตลาดนัด ซึ่งทางเกษตรกรปลูกเอง มาจำหน่ายด้วยตนเองในทุกวันเสาร์เวลา 9.00 น.-14.00 น. ช่วงหลังๆลูกค้าเริ่มมาเช้าขึ้น แม่ค้าเองก็ต้องมาเช้าขึ้นเช่นกัน ลักษณะของตลาดนั้นเป็นตลาดผักปลอดสารพิษและผักอินทรีย์ โดยกลุ่มผู้ผลิตยังมีตลาดที่อื่นที่ตนเองไปขายในวันอื่นๆด้วย ได้แก่ ตลาดเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง ตลาด ธกส. ของธนาคารสหกรณ์และการเกษตรจังหวัดตรัง และตลาดของตนเอง ส่วนเหตุผลที่จัดตลาดแห่งนี้ให้อยู่ในรูปแบบตลาดนัดนั้นเพราะนอกจากผักผลไม้ เนื้อ ไข่ ข้าวสารอินทรีย์แล้วทางตลาดยังได้มีการจัดจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วย เช่น ของแปรรูป อาหาร ขนม งานหัตถกรรมเครื่องประดับ งานจักสานพื้นบ้าน ต้นไม้ เสื้อผ้า โดยมีทีมบริหารแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ ในบทบาทที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม และความสมัครใจ

1. การจัดการการตลาดผักอินทรีย์

1) ผลิตภัณฑ์(Product)

ผลิตภัณฑ์เป็นพืชผักระดับปลอดสารพิษและอินทรีย์ที่ปลูกทั้งข้างบ้าน ในแปลงผัก และในสวน แต่ส่วนใหญ่จะปลูกไม่มากเนื่องจากใช้แรงงานคนในครอบครัว มีระบบน้ำที่ดีบ้างและบางแปลงระบบน้ำยังไม่ดีนัก บางแปลงก็ปลูกแบบท้องถิ่นตามฤดูกาล สินค้าผ่านการรับรองมาตรฐานจากตลาดกรีนชินตาเอง มีการเยี่ยมแปลงทุกปี แปลงที่สมัครใหม่ต้องได้รับการประเมินและทำความเข้าใจกติกาก่อน ผลผลิตมีความหลากหลายทั้งผัก ผลไม้ ข้าว ของทะเล มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้มีความสดสะอาด อีกทั้งยังมีสินค้าแปรรูปที่มาจากผลิตภัณฑ์อินทรีย์และคัดสรรค์อย่างปลอดภัย อาหารปรุงสุก ขนม ของหวาน สินค้าเพื่อสุขภาพ งานhandmade homemade จัดทำแพ็คเกจที่ลดขยะ ไม่ใช้โฟม ไม่ใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว ไม่ใช้หลอดดูด

2) ราคา (Price)

ราคาที่จาหน่ายเป็นราคาที่อิงตลาดทั่วไปของจังหวัดตรัง และตามความเหมาะสมของแต่ละคนที่เป็นผู้ผลิต โดยเน้นความยุติธรรม สมเหตุสมผลและได้ประโยชน์ร่วมกันอย่างถึงที่สุดทั้งผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ส่วนจะมีลดมีแถมสินค้าให้แก่ลูกค้าก็เป็นเรื่องการจัดการของแต่ละร้าน และการจัดงานเทศกาลของตลาด

3) สถานที่จัดจำหน่าย (Place)

ตลาดชินตา ให้เช่าพื้นที่ เป็นตลาดนัดย่อยที่อยู่ในโครงการใหญ่ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องของที่จอดรถ เป็นอาคารที่เหมาะสำหรับการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ แปรรูป และอาหาร มีอาคารไม่ต้องกลัวฝนหรือแสงแดด แต่ระบบการเช่าเป็นการช่วยเหลือกันจึงเป็นสถานที่ที่ไม่มั่นคงในอนาคต

4) การส่งเสริมการขาย (Promotion)

กลุ่มเกษตรกรมีการทำความเข้าใจกับผู้บริโภคที่ร้านและในเวทีกลางของตลาดอยู่เสมอในเรื่องของประโยชน์ของสินค้าปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์ กลุ่มแปรรูปและอาหารเลือกใช้วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์อินทรีย์ของแม่ค้าก่อน และที่เหลือก็จัดหาจากตลาดที่ไว้ใจได้ วัตถุดิบต้องคัดสรร

มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั้งจากทางกลุ่มเอง จากเพจ ของทางตลาด การออกอีเว้นกับหน่วยงานอื่นๆ การจัดงานเทศกาลเพื่อให้คนตรังรับทราบเพิ่มขึ้นทุกปี มีการจัดโปรโมชั่นตามเทศกาลเช่น ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่

มีการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างการเรียนรู้ สร้างการตระหนักด้านคุณค่าของอาหารปลอดภัย การรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างแม่ค้ากับลูกค้า หาลูกค้าหัวใจสีเขียว(รักสุขภาพเพิ่ม) สร้างกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัยเพิ่ม การสร้างเครือข่ายระดับจังหวัดและระดับประเทศ

2. ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการตลาดในรูปแบบตลาดนัดผักอินทรีย์

เนื่องจากจังหวัดตรังยังมีผู้ทำเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์น้อย ดังนั้นการสร้างกลุ่มผู้ผลิตให้เพิ่มขึ้นยังทำได้ยาก จึงเพียงรักษาจำนวนผู้ผลิตไว้ในระดับนี้ และให้กลุ่มเดิมพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพระดับเกษตรอินทรีย์และมีสินค้าหลากหลายตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น อย่างเช่นที่ทางตลาดทำคือทำแผนการปลูกผักแปลง(พืชระยะสั้น) ทั้งการลงแขกและการทำแผนรายบุคคล ช่วยกันทำให้การปลูกผักทำได้ง่ายขึ้น ด้วยการเพาะต้นกล้าให้ทีมปลูก และยังสั่งผักอินทรีย์จากเครือข่ายอื่นๆ มาขายให้มากขึ้น

กลุ่มผู้บริโภคเพื่อสุขภาพในจังหวัดตรังมีจำกัด ดังนั้นจึงขยายการตลาดในจังหวัดได้ไม่มาก แต่ได้ปรับไปขยายการส่งออกตลาดที่กรุงเทพฯ แต่ก็ยังติดขัดที่ผลิตผักยังไม่ได้มากพอ

โรคระบาดโควิดในปีนี้ เดือนมีนาคม-เมษายน พบว่าตลาดไม่ประสบปัญหาแม้จะเป็นช่วงปิดเทอมซึ่งเดิมตลาดจะมีลูกค้าลดลง แต่ปีนี้มีลูกค้ายังมีในระดับพอสมควรที่ทำให้กลุ่มแม่ค้ามีรายได้ในช่วงวิกฤติ โดยตลาดไม่ต้องปิด คนทำเกษตรระบบพึ่งตนเองจึงยังประกอบอาชีพได้ตามปกติ และลูกค้าก็มีผักไปทำอาหารได้ทุกสัปดาห์

3. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาและอุปสรรค ของการจัดการการตลาดผักอินทรีย์ในรูปแบบตลาดนัด (ตลาดกรีนชินตา)

1) จุดแข็ง เป็นตลาดที่เปิดมาถึง 2ปี 5 เดือน จึงมีความผูกพันกันระหว่างผู้จำหน่ายและผู้บริโภคซึ่งช่วยแนะนำกลุ่มลูกค้าใหม่เข้ามาเพิ่ม

2) จุดอ่อน สถานที่อยู่ในมุมอับ คนทั่วไปจะมองไม่เห็นจะรู้เฉพาะกลุ่มลูกค้าเดิมเท่านั้น และสถานที่ยังไม่มั่นคงถาวรเพราะเป็นการให้ทำการแบบช่วยเหลือพึ่งพากัน ตอนนี้ชาวกรีนชินตาเริ่มมีอายุมากขึ้น บางครั้งอาจเหนื่อยล้าในการทำสิ่งใหม่ๆ และที่สำคัญยังขาดคนรุ่นหลังที่จะมาต่อยอด

3) โอกาส เป็นตลาดที่เปิดมานานจึงเป็นสถานที่ที่ยังมีลูกค้าเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และยังมีโอกาสเนื่องจากในปีนี้มีวิกฤติโรคระบาดโควิด19 ได้ชี้ให้เห็นว่าการมีสุขภาพดีสำคัญมาก เพราะหากร่างกายอ่อนแอเชื้อโรคจะเข้าโจมตีชีวิตได้ง่าย อีกทั้งวิกฤติทำให้รู้ว่าความมั่นคงด้านอาหารเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันแก่คนไทย การที่คนมีความมั่นคงด้านอาหารไม่ว่าจะเกิดสิ่งใดขึ้นก็ยังอยู่รอดได้ ทั้งวิกฤติในระยะสั้นและระยะยาว

4) ปัญหาและอุปสรรค กรีนชินตาเป็นสถานที่เช่าทำให้การบริหารจัดการไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ หากเจ้าของตลาดต้องการจะให้เปลี่ยนจุดจำหน่ายก็สามารถให้เปลี่ยนได้ทันที ผู้บริโภครายใหม่บางรายยังไม่มีความเข้าใจอย่างเพียงพอระหว่าง ผักปลอดภัย ผักปลอดสารพิษ ผักปลอดสารเคมี ผักอินทรีย์ และผลต่อสุขภาพ จึงยังมีประชาชนอีกมากที่ยังไม่ตระหนักเรื่องผักอินทรีย์ว่าดีกว่าอย่างไร จึงยังต้องคิดหาวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ให้ได้ผลต่อไป นอกจากนี้การเปิดตลาดเพียงวันเดียวจึงไม่ทราบว่าลูกค้าที่เป็นผู้รักสุขภาพมาได้ครบหรือยัง เพราะส่วนใหญ่วันเสาร์ยังเป็นวันทำงานของบริษัท

รูปแบบการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตาที่เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าและผู้ผลิต

จากบทเรียนการทำตลาดมา 2 ปีกว่า พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการตลาดสีเขียวของจังหวัดตรังควรเป็นดังนี้

- **เป็นตลาดสีเขียวแบบที่ผู้ผลิตพบผู้บริโภคโดยตรง** ผู้ผลิตมาขายสินค้าโดยตรงกับผู้บริโภค การขายมีความเป็นพี่เป็นน้อง เหมือนตลาดสีเขียวจังหวัดอื่นๆ คือผู้ผลิตมาขายด้วยตนเองหรือฝากขายกับกลุ่มเครือข่ายของตนเอง และมีการสื่อสารกับลูกค้าโดยตรง ด้วยการที่ทำด้วยตนเองจึงมีเรื่องเล่าเป็นสไตล์เฉพาะแต่ละบุคคล เป็นรูปแบบการแบ่งปัน เป็นสินค้าที่มีความซื่อสัตย์ การพบกันเองทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบใหม่ ลูกค้าประทับใจและพอใจ เป็นลูกค้ากันยาวนาน ส่วนผู้ผลิตก็ค่อยๆพัฒนาความสัมพันธ์สนิทสนมกับลูกค้าและสร้างการเรียนรู้กันและกันตลอดได้
- **บริหารการตลาดให้มีชีวิต** คือมีกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค องค์กร หน่วยงาน เครือข่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง อย่างเช่น ในวันเปิดตลาดต้องมีกิจกรรมพูดคุยแลกเปลี่ยน หรือจัดอบรม เวิร์คช็อปให้ความรู้ตลอดทุกสัปดาห์ จัดเทศกาลงานต่างๆเพื่อสร้างการเรียนรู้ จัดกิจกรรมลง

พื้นที่ร่วมกับลูกค้า ทั้งลงแขก และอบรมเรียนรู้ ผู้ผลิตเองก็ต้องไปมาหาสู่แลกเปลี่ยนความรู้กันและกันตลอดเพื่อความสัมพันธ์แบบแบ่งปันช่วยเหลือ และดูแลการผลิตให้ปลอดภัย และพร้อมรับฟังความคิดเห็นของลูกค้าและปรับปรุงตลาดต่อเนื่อง

การบริหารจัดการการทำงานต่อในอนาคต

ด้านการผลิต เกษตรอินทรีย์ โดยความหมายก็คือการทำเกษตรธรรมชาติ เป็นวิถีของการพึ่งพากันและกันอย่างเอื้อเฟื้อของทุกสิ่งทั้งด้าน คน สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ลม แสง ปีนี้เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมมีเหตุวิกฤติโรคโคโรนาระบาด ที่ส่งผลกระทบจนเกินคาดคิด ต่อมาจนเดือนเมษายนแล้วและไม่รู้ว่าจะเกิดต่อไปอีกกี่เดือน หลายประเทศรับมือกันแทบไม่ถูกเพราะเป็นโรคอุบัติใหม่ ตัวโรคระบาดมีฤทธิ์รุนแรงแพร่กระจายจากคนสู่คนทางสารคัดหลั่ง ส่งผลให้เศรษฐกิจต้องหยุดไปโดยปริยาย เพราะทุกประเทศต้องอยู่ในภาวะที่เรียกว่า อยู่บ้าน ปิดประเทศ รักษาระยะห่าง และประเทศไทยก็ดูจะควบคุมได้ดี เนื่องด้วยการประกาศให้หยุดอยู่บ้าน ปิดเมือง และมาตรการให้อยู่ในระบบระเบียบแบบเป็นการป้องกัน เมื่อทุกคนช่วยกันก็ทำให้ผลมีประสิทธิภาพ แต่สิ่งปรากฏอีกอย่างที่น่าสนใจคือ เมื่ออาชีพอื่นๆ ต้องหยุด ส่งผลกระทบกันไปอย่างน่าใจหาย แต่เกษตรกรที่ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานเป็นอาชีพที่ อยู่รอดได้ ยังมีของกิน และไม่ต้องหาสิ่งอื่นก็ได้ เพราะอาหารการกินจำเป็นที่สุด เมื่อมีอาหารก็ไม่ค่อยเดือดร้อน ส่วนในเรื่องการขายถ้าหากตลาดเปิดก็ยังไปขายได้ เพราะอาหารการกินจำเป็นกับทุกคนจึงมีคนหาซื้ออาหารอยู่ ซึ่งตลาดกรีนชินตาก็เปิดขายตลอดทั้งเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และเมษายน 63 โดยยึดหลักการป้องกันอย่างดี นอกจากนี้วิถีเกษตรเป็นวิถีที่อยู่กับบ้านจึงยังมีสถานที่ทำงานได้ แม้ประสบกับวิกฤติต้องหยุดงานก็ตาม และทำให้คนทำเกษตรหรือคนที่กลับมาอยู่บ้านได้ทบทวนวิถีพึ่งตนเองมากขึ้น ทำให้เห็นว่าเกษตรวิถีนี้ไปต่อได้อย่างยั่งยืน

ด้านการบริหาร เนื่องจากทีมบริหารยังไม่เป็นระบบ จึงอาจจัดทีมเป็นแผนกตามความถนัดรับผิดชอบให้ครบทุกด้านไป เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายการเงินบัญชีเอกสารความรู้ ฝ่ายส่งเสริมความรู้ ฝ่ายขาย ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อฝึกพัฒนาการบริหารจัดการให้กับทุกคน เพราะที่ผ่านมาตลาดวางระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากการทำเกษตรแบบอินทรีย์นั้นเหนื่อยและยากในช่วงต้นมากกว่าเกษตรแบบการใช้สารเคมี ทั้งการเปลี่ยนวิธีคิดและการทำที่ยุ่งยากกว่าเพราะต้องทำดินให้ดี การใช้ปุ๋ยหมักที่ทำเอง การเก็บและคัดเลือกพันธุ์พืช ดังนั้นการมีเพื่อนเครือข่ายจะช่วยกันแลกเปลี่ยนความรู้ การให้ความช่วยเหลือ และการให้แรงใจให้มุ่งมั่นทำต่อไปได้

การสร้างเครือข่ายผู้บริโภค เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคเพื่อสุขภาพในจังหวัดตรังยังมีน้อย จึงต้องหากระบวนการทั้งการสื่อสาร การทำกิจกรรมร่วมกัน และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตระหนักเพิ่มขึ้น จากวิกฤติโรคโคโรน่าก็ทำให้ได้บทเรียนเรื่องการรักษาสุขภาพ การรักษาวิถีความเรียบง่าย ซึ่งช่วยทำให้ประเทศไทยเรารอดพ้นวิกฤติได้ และในอนาคตเรายังต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม การสร้างเครือข่ายสีเขียวจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากเพื่อจะมารับมือสิ่งที่จะเกิดในอนาคตได้

ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

- เนื่องจากการทำงานวิจัยใช้ระยะเวลาอันสั้น การดำเนินการเรื่องกระบวนการและการจัดการความรู้ทำได้น้อย ทีมวิจัยจึงยังไม่ได้เกิดทักษะหลายๆ ด้าน เช่น การฟัง พูด อ่าน เขียน วิเคราะห์ และการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคลเกิดขึ้นไม่มาก แต่เนื่องจากทำกิจกรรมได้มากทำให้เรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการได้ดีขึ้น
- การทำเกษตรอินทรีย์เป็นรูปแบบที่มีผลผลิตไม่มาก และสอดคล้องตามสภาพอากาศ ฤดูกาล และสิ่งแวดล้อม ทำให้ตลาดกรีนชินตามีสินค้าไม่หลากหลายตรงตามความต้องการของลูกค้า และมีพืชผักผลไม้บางชนิดไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- ไม่สามารถขยายตลาดออกไปที่แหล่งอื่นๆ ได้เนื่องจากผลผลิตอาจจะไม่เพียงพอเมื่อทำการตลาดไปได้แล้ว ดังนั้นตอนนี้ที่ทำการตลาดที่กรุงเทพฯ จึงเลือกที่มีความสัมพันธ์รู้จักกันเป็นการส่วนตัว และยังไม่ผูกมัดเรื่องสินค้า

ข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิต

- การปรับปรุงแผนการผลิตให้เหมาะกับความต้องการของลูกค้า เพราะหากผู้ผลิตรายใดต้องการเพิ่มรายได้ เพื่อการอยู่รอดได้ทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวก็จำเป็นต้องใส่ใจเรื่องความต้องการของลูกค้า และพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องต่อกัน รวมทั้งต้องฝึกการเก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้าอยู่ต่อเนื่อง
- การจัดการมาตรฐานการผลิตแบบมีส่วนร่วมกับลูกค้า เนื่องจากลูกค้าของตลาดกรีนชินตาเป็นกลุ่มลูกค้าเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นทางตลาดจะต้องสร้างกระบวนการให้เกิดความเชื่อมั่นร่วมกันให้ได้อย่างดีที่สุด ซึ่งในอนาคตอาจหารูปแบบเพื่อการรับรองมาตรฐานที่ผู้บริโภคมีส่วนร่วมด้วย ให้เหมาะสมต่อไป

- การพัฒนาการผลิตให้มีความปลอดภัย เหมาะสมกับแต่ละรายให้มากที่สุด ซึ่งทีมหลักจะต้องลงพื้นที่รายแปลงเพื่อวิเคราะห์ให้ละเอียดกันอีกครั้ง เพื่อจะได้พัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพขึ้นกว่าเดิม หากแปลงใดต้องการยกระดับด้านอื่นๆ เช่น การทำปุ๋ย การใช้เทคโนโลยี การแปรรูป การรวมกลุ่ม การทำการตลาดออนไลน์ ก็จะได้ช่วยกันดำเนินการ
- การสร้างเครือข่ายเพิ่ม เนื่องจากตอนนี้ผลผลิตยังไม่มากพอที่จะขยายตลาดออกไปได้มาก จึงจำเป็นต้องขยายให้มีเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์เพิ่ม และหาระบบการจัดการสินค้าให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้ผลิตแต่ละรายต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริโภค

- การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการบริโภคเพื่อสุขภาพ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องตลอดไป แม้ตอนนี้ลูกค้าของตลาดกรีนชินตาเป็นกลุ่มผู้รักสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเกือบทั้งหมด แต่ก็ต้องเพิ่มเติมให้เข้าใจถึงวิธีการปลูกระบบอินทรีย์ หรือระบบธรรมชาติ และการปรับเมนูอาหารสุขภาพ วิถีการกิน การประกอบอาหารให้เหมาะสมกับบริบทการปลูกพืชพื้นที่จังหวัดตรัง เนื่องจากการทำเกษตรแบบระบบธรรมชาติผลผลิตจะออกตามฤดูกาลและส่วนใหญ่เป็นพืชผักท้องถิ่น ลูกค้าต้องคิดเมนูปรับเมนูเพื่อให้อาหารการกินถูกปากถูกใจลูกค้าได้ด้วย
- การสร้างความเข้าใจต่อการทำเกษตรอินทรีย์ จากการพูดคุยยังมีลูกค้าอีกหลายคนคิดว่าคำว่าสินค้าเกษตรปลอดภัยหมายถึงเกษตรอินทรีย์ บางคนนึกว่าเกษตรปลอดภัยดีกว่าเกษตรอินทรีย์ จึงต้องมีการให้ความรู้ว่าแต่ละแบบมีการผลิตอย่างไร เพื่อจะได้ไม่สับสน ที่ผ่านมาใช้การจัดบอร์ด การวางแผ่นความรู้ การพูดคุยในตลาด แต่ยังทำไม่ได้ทั่วถึงต้องหาวิธีการการนำเสนอด้วยวิธีอื่นต่อไป
- การสร้างความเข้าใจต่อการหนุนเสริมเกษตรกรให้ทำการเกษตรปลอดภัย ทำเกษตรระบบอินทรีย์ เพื่อจะทำให้เกษตรกรทำเกษตรเพื่อสุขภาพต่อตนเองและผู้อื่นเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยการให้โอกาสผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยสื่อสารแลกเปลี่ยนกับผู้ผลิตมากขึ้น หรือการสร้างพื้นที่เพื่อการสื่อสารต่อสาธารณะ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ต่อนโยบายภาครัฐ

- การทำเกษตรอินทรีย์ควรได้รับการส่งเสริมเป็นนโยบายหลักด้านหนึ่งของประเทศ เนื่องจากเป็นวิถีชีวิตที่ส่งเสริมความเข้มแข็งทุกด้านทุกมิติ ทั้ง สุขภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ อีกทั้งประสบการณ์จากโรคระบาดโคโรน่าในปี 2563 ก็เป็นสิ่งยืนยันได้แล้วว่าความมั่นคงด้านอาหาร ด้านสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับประเทศไทยของเรา ดังนั้นคนทำเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรกรรมธรรมชาติจะต้องพัฒนาต่อไป และสร้างความเป็นเครือข่ายให้มากขึ้นเพื่อการพึ่งพากันด้านแลกเปลี่ยนความรู้ สินค้า การเพิ่มพื้นที่ และให้กำลังใจต่อกัน
- ควรศึกษารากวิถีชีวิตของความเป็นคนไทย หรือของคนตรัง รากวิถีการทำเกษตรแบบดั้งเดิมนั้นต้องทำผสมผสานเพื่อให้มีกินมีใช้ มีที่อยู่อาศัย และมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันเพื่อให้สามารถมีอาหารได้ครบถ้วนอย่างสมบูรณ์ มีรายได้พอเพียง ดังนั้นองค์ความรู้การทำเกษตรอินทรีย์และการทำเกษตรผสมผสานทั้งความรู้เดิม และความรู้ภายนอก (สมัยใหม่) จะต้องได้รับการรวบรวมจัดการถ่ายทอดส่งเสริมกับเครือข่ายเกษตรกรไทยให้มากยิ่งขึ้นต่อไป
- ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรได้ไปอบรมกับหน่วยงานองค์กร ที่ส่งเสริมเปลี่ยนแปลงระบบคิดระบบความเชื่อ ให้ทำเกษตรที่พึ่งตนเองได้ เช่น ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ มูลนิธิข้าวขวัญ ศูนย์เรียนรู้ของพี่โจน จันใด หรือปราชญ์ด้านเกษตรของเมืองไทยท่านอื่นๆตามที่เกษตรกรต้องการ
- สามารถสร้างตลาดที่สามารถสร้างสังคมแห่งความสุข สังคมแห่งการแบ่งปันช่วยเหลือ ดูแลสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงได้ ถึงแม้ตลาดมักจะเป็นองค์กรที่ค่อนไปทางด้านการหวังผลทางธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ แต่ในความเป็นจริงสามารถออกแบบและดำเนินการตลาดสีเขียวที่มีส่วนในการพัฒนาสังคมของจังหวัดตรังให้น่าอยู่ และร่วมสร้างสิ่งดีงามได้ โดยไม่ยากจนเกินไป ด้วยการรวมตัวของคนที่มีหัวใจสีเขียวก่อน แล้วค่อยให้กระบวนการทำตลาดเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นเรื่อยๆ และรัฐอาจจะต้องสนับสนุนด้านสถานที่ หรือทุนในการเรียนรู้การผลิตและบริหารบางส่วน

เอกสาร/แหล่งข้อมูลอ้างอิงประกอบการเขียนรายงาน

https://www.greennet.or.th/principle-oa/

https://www.lib.ru.ac.th/miscell2/?p=2076

http://oknation.nationtv.tv/blog/play/2007/08/11/entry-1

เสกสรร ศิริกุล. กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท.ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564

อรุษ นวราช และคณะ (2556) โครงการวิจัยเรื่องกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ปีที่ 3

ภาคผนวก

กิจกรรมเตรียมจัดงานเรียนรู้การปลูกผักอินทรีย์

วันที่ 2 กรกฎาคม 2562 เวลา 13.00-18.00 น. ณ สำนักสงฆ์เคี่ยมงาม ต.บ่อน้ำร้อน อ.กันตัง จ.ตรัง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัยกรีนชินตา	6	คน
ชาวชุมชนเคี่ยมงาม	5	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ร่วมกับชุมชนเคี่ยมงาม

2. เพื่อนัดหมายการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรม

เนื่องจากตลาดกรีนชินตามีความมุ่งมั่นเรื่องให้เกษตรกรได้มาพบผู้บริโภคโดยตรง โดยไม่ผ่านคนกลาง และส่งเสริมให้เกษตรกรได้ทำเกษตรปลอดภัยจนกระทั่งเป็นเกษตรอินทรีย์ ดังนั้น ในรอบหนึ่งปีจะต้องจัดให้มีการเรียนรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภคร่วมกัน

ในการเตรียมการเพื่อจัดกิจกรรมเรียนรู้การปลูกผักอินทรีย์ ทางทีมตลาดตัดสินใจเลือกแปลงของเพ็ญกล้วย เพราะเป็นแปลงของครอบครัวที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการเกษตรให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว กล้วยได้พูดคุยกับทางชุมชนทำให้ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนสนใจมีส่วนร่วมในการทำงานกิจกรรมครั้งนี้ด้วย จึงได้นัดกันมาเพื่อชี้แจงที่มาที่ไปของกิจกรรมแผนกิจกรรมและสิ่งดีๆของชุมชนที่น่าสนใจนำมาร่วมกิจกรรม

ชุมชนมาร่วมประมาณ 25 คน ทางทีมจึงแนะนำทีมตลาดกรีนชินตา ชี้แจงให้ทราบว่ากิจกรรมที่จะจัดครั้งนี้วันที่ 21 กรกฎาคม 2562 ที่แปลงกล้วยเพ็ญ “สวนศักดิ์ รักษ์ดิน” เป้าหมายในการจัดคือเพื่อให้คนกินตามหาที่มา เข้าใจคนปลูก จะเริ่มกิจกรรมตั้งแต่เช้า 8.00น. จนถึงตอนเย็น แบ่งเป็นด้านๆ ดังนี้

- กิจกรรม ได้แก่ การทำการเกษตรอินทรีย์ การทำกับข้าวขนมโบราณ งานพื้นบ้าน
- อาหารมื้อเที่ยงจัดเตรียม ข้าวหลาม กับข้าวแบบพื้นบ้าน 2-3 อย่าง หิ้วปิ่นโต โดยกางเต็นท์หนึ่งหลังไว้เพื่อวางกับข้าวและนั่งกิน
- การเตรียมสถานที่สำหรับชุมชนและกิจกรรม ทำเป็นเพิงหลบแดดหลบฝน แบบง่ายๆ ใช้วัสดุจากธรรมชาติ
- การประชาสัมพันธ์ใช้ทางเพจ และหาช่องทีวีมาทำรายการ เขียนบทความ
- ลงพื้นที่เพื่อสำรวจออกแบบทำผังแปลงในอาทิตย์ถัดไป

กำหนดการคร่าวๆ ที่คิดไว้คือ

- เสวนาเรื่องปลูกผักอินทรีย์
- สาธิตการปลูกผัก ทำปุ๋ย เตรียมดิน ระบบอินทรีย์
- ร่วมปลูกผัก
- ทำอาหารเที่ยง รับประทานอาหารร่วมกัน
- น่ำข้าวไร่
- เล่นน้ำ
- มีซุ้มผลิตภัณฑ์ตลอดทั้งวัน ที่คิดไว้คือ อาหารพื้นบ้าน ขนม ผัก ผลไม้ งานหัตกรรม งานสานใบมะพร้าวและงานใบตอง ขนมปังปิ้ง(bread stick) เป็นต้น

ทางผู้ใหญ่ประดับ แนะนำตัว กล่าวว่าชุมชนสนใจเข้าร่วมจัดซุ้ม ทำขนม ทำอาหารพื้นบ้าน ให้คนในชุมชนมาร่วมประมาณ 100 คน ทางชุมชนจะได้นำเสนอวิถีชีวิตของตนเองและได้ขายของเพื่อเป็นรายได้ให้กับชุมชน โดยสิ่งที่น่าจะมาสาธิต ได้แก่ ขนมลา ขนมจาก ขนมหม้อข้าวหม้อแกงลิง ข้าวหลาม ผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ สานกระจูด เป็นต้น

สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้น

ทางชุมชนให้ความสนใจดี จะได้เป็นการเปิดพื้นที่ให้วิถีชีวิต อาหาร วัฒนธรรมพื้นบ้านได้ถูกนำเสนอ เพื่อโอกาสข้างหน้าไม่สูญหาย

แผนการทำงานต่อ

นัดหมายเพื่อเตรียมการจัดซุ้มกับเจ้าของภูมิปัญญา ผู้ที่จะมาออกซุ้ม และวางผังในแปลงสวนศักดิ์ รักษ์ดิน ในอาทิตย์ถัดไปคือ 16 ก.ค.62

กิจกรรมเตรียมความพร้อมทีมวิจัย

วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 เวลา 13.00-18.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	23	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	24	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ วัตถุประสงค์ การจัดการการเงิน

บันทึกกิจกรรม

พี่เลี้ยงแจกโครงการให้อ่านทำความเข้าใจ และทวนวัตถุประสงค์ แผนกิจกรรมอีกรอบ เพื่อเตรียมความพร้อมในการลงมือทำวิจัย ชี้แจงว่ามีงบประมาณเข้ามาเท่าไหร่ แบ่งเป็น 2 งวด งบประมาณที่เข้ามาแล้ว สามารถบริหารจัดการได้ดังนี้

- ค่าตอบแทน
- ค่าใช้สอย
- ค่าวัสดุอุปกรณ์

มีการใช้เอกสารการเงินดังนี้

- ใบเสร็จถูกต้องตามกฎหมาย ได้จากร้านจะเป็นใบสำคัญรับเงินมีเลขผู้เสียภาษีถูกต้อง สามารถใช้ได้เลย
- ใบสำคัญรับเงิน ของ สกสว. ใช้ในการเขียนเบิกค่าใช้สอยต่างๆคือ ค่าเดินทาง ค่าตอบแทน ค่าอาหาร อาหารว่าง ของทีมวิจัย และคนนอก(แนบสำเนาบัตรประชาชน)
- ใบรับรอง ใช้ในกรณีค่าใช้สอยที่ไม่เกิน 1,000 บาท

กิจกรรมติดตามการทำงาน

วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 เวลา 14.00-17.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

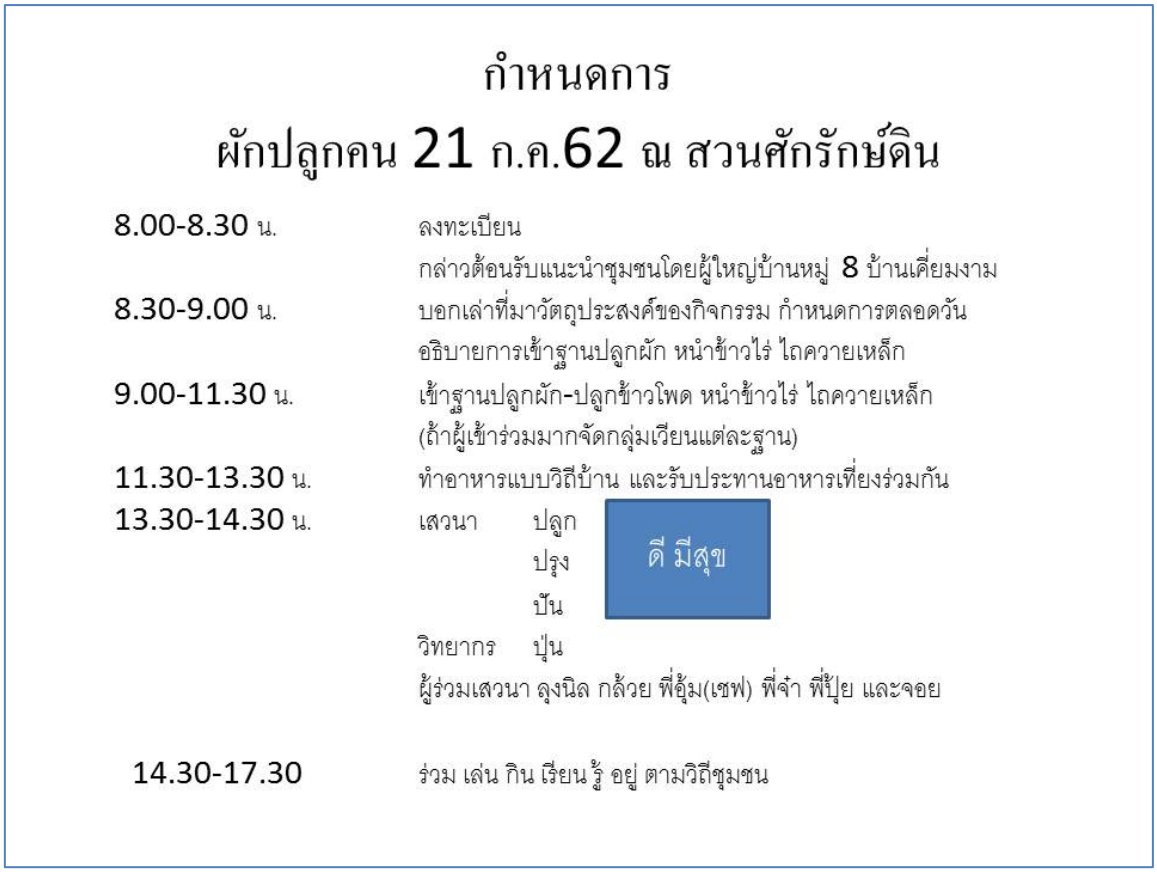
นักวิจัย	22	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	23	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อออกแบบร้าน/วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเคี่ยมงาม ในงานผักปลูกคน

บันทึกกิจกรรม

ออกแบบกำหนดการและเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานผักปลูกคน จากที่ได้คิดปรับกันมาหลายครั้งแล้ว จนกระทั่งได้กำหนดการเป็นดังนี้

ซุ้มของชุมชน

1.ผักผลไม้ปลอดสารพิษ
2.ขนมลา
3.ขนมเบซัม
4.ข้าวต้มลาว
5.เหนียวหลาม เหนียวทอก
6.หม้อข้าวหม้อแกงลิง
7.ขนมครก
8.หุงข้าวในบอกไม้ไผ่
9.สาดจูด
10.ทำปุ๋ยอินทรีย์

กิจกรรมเตรียมงานการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์

วันที่ 16 กรกฎาคม 2562 เวลา 13.00-18.00 น. ณ สำนักสงฆ์เคี่ยมงาม ต.บ่อน้ำร้อน อ.กันตัง จ.ตรัง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัยกรีนชินตา	6	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
ชาวชุมชนเคี่ยมงาม	30	คน
รวมทั้งหมด	37	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบร้าน/วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเคี่ยมงาม

บันทึกกิจกรรม

วันนี้เป็นการพูดคุยเพื่อนัดหมายว่าชุมชนมีใครมาร่วมทำอาหาร งานหัตถกรรมที่ซุ้มในแปลงผักศักดิ์รักษ์ดินบ้าง โดยผู้ใหญ่ประดับได้นัดหมายลูกบ้านกันมา และสอบถามทีละคนว่ามีอะไรมาสาธิต แสดง และขายได้

- ขนมลา โดย ป้าลี
- ขนมเบซำ โดย ลุงดำ
- ข้าวต้มลาว โดย ยายแอบ
- เหนียวหลามบ้องไผ่ป่า โดยทีมผู้ช่วยฯ
- ขนมหม้อข้าวหม้อแกงลิง
- ขนมครก
- หุงข้าวในกระบอกไม้ไผ่
- สานสาดจูด
- การทำปุ๋ยขี้ไก่ ปุ๋ยอินทรีย์

ทางทีมกรีนจึงแจ้งกิจกรรมที่มีในวันงานดังนี้

- กิจกรรมเรียนรู้เรื่องปุ๋ย ปลูกผัก เวลา 09.00-10.00 น.
- น่ำข้าวไร่ เวลา 10.00-11.30 น.
- กินข้าวเที่ยง เวลา 12.00-13.00 น.
- เวทีเสวนา เวลา 13.00-15.00 น.

การจัดสถานที่

- มีซุ้มทำกับไม้ธรรมชาติ ตามยาวแล้วค่อยมาจัดเป็นรายบุคคลกันไป โดยไม่ต้องนำพาสิ่งที่เป็นขยะและที่ทำลายบรรยากาศธรรมชาติเข้าไป
- เตรียมเต็นท์หนึ่งหลังสำหรับวางอาหารและเผื่อฝนตกจะได้มีที่ร่มหลบฝน
- เตรียมอาหารเที่ยง เป็น ข้าว แกงส้ม ไข่ต้ม ผักลวก น้ำพริก ปลาทอด แกงขี้เค แกงเลียง ผัก สำหรับผู้เข้าร่วมจำนวน 200 คน
- ทำป้ายผ้าบอกทาง 2 อัน
- จัดเครื่องเสียงขนาดเล็ก
- เตรียมถ้วยชาม อุปกรณ์สำหรับล้างจาน
- นัดทำซุ้มวันที่18 ก.ค.62

กิจกรรมประชุมประจำสัปดาห์

วันที่ 20 กรกฎาคม 2562 เวลา 14.00-17.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัยกรีนชินตา	21	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	22	คน

วัตถุประสงค์

1. ประชุมหารือข้อติดขัดและร่วมคิดแก้ปัญหา
2. เพื่อวางแผนนัดหมายการไปทำกิจกรรมผักปลูกคน
3. เพื่อเตรียมความพร้อมการไปร่วมถอดบทเรียน

บันทึกกิจกรรม

ระดมข้อติดขัดที่มีอยู่ในตลาดได้ดังนี้

- การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ต้องทำเพิ่ม
- การทำแผนกิจกรรมประจำปี
- การหาแม่ค้าเพิ่มโดยเฉพาะสินค้าเกษตร
- การตรวจสอบการผลิตอย่างต่อเนื่องเพราะจะทำให้สินค้ามีคุณภาพตลอดไป
- การทำกิจกรรมให้ความรู้ประจำเดือนขาดหายไป เดือนหน้าต้องจัดให้มีขึ้นมาใหม่ อาจจะเป็นการพอกหน้า การล้างพิษ
- การสร้างความรู้เทคนิคการขาย/การสื่อสารที่ดี

การระดมแนวทางแก้ปัญหา

- พัฒนาการทำเพจ ตลาดกรีนชินตา ให้ดีขึ้น และต่อเนื่อง
- จัดกิจกรรมต่อเนื่อง คือ ประชุมประจำสัปดาห์ การประชุมประจำเดือน กิจกรรมประจำเดือนและประจำปี
- การหาเครือข่ายแม่ค้าเพิ่ม ด้วยการทำผ่านการประชาสัมพันธ์ทางเพจ โดยคัดกรองคุณภาพการผลิต การใช้บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มคนคิดกิจกรรมประจำเดือนและทำร่วมกัน เช่น เรื่องสมุนไพร
- ขอรับสมัครทีมร่วมตรวจสอบเยี่ยมแปลง ตรวจสอบการผลิต เยี่ยมเยือนบ้านผู้ผลิต
- การให้ความรู้เทคนิคการขาย การสื่อสารที่ดี น่าจะได้ในเวทีถอดบทเรียน

เตรียมการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยพี่เลี้ยงแจ้งให้ทราบว่ามีเป้าหมายกิจกรรมเพื่ออะไร

1. เพื่อทบทวนสถานการณ์ตั้งแต่เริ่ม-ปัจจุบัน ในเรื่อง ตลาด คน สินค้า การจัดการ เงื่อนไข ข้อจำกัด

2. เพื่อร่วมกันออกแบบแผนงานต่อไป

- จะจัดเวทีถอดบทเรียนวันที่ 29-30 ก.ค.62 ที่ อ.ละงู จ.สตูล
- ต้องจัดเตรียมทีมผู้เข้าร่วมว่ามีใครบ้าง ได้จำนวนกี่คน
- จัดการหารถเพื่อการเดินทาง จะไปรถอะไร อย่างไร
- มีเครือข่ายวิจัยท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนอื่นร่วมด้วย

ตรวจสอบความพร้อมในพื้นที่จัดงานผักปลูกคน

- โดยน้องเพ็ญเข้ามาเล่าสถานการณ์การเตรียมงานว่าค่อนข้างเรียบร้อยดี
- เพิ่มเติมให้จัดเตรียมคือ ม้านั่ง เสื่อ จาน ช้อน โต๊ะ แผนที่ น้ำดื่ม อุปกรณ์ล้างจาน
- ทางทีมกรีนจะจัด ใบลงทะเบียน ป้ายงานไป
- นัดหมายทีมตลาดกรีนชินตาไปพร้อมกัน 8.00 น.

กิจกรรมเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ “ผักปลูกคน”

วันที่ 21 กรกฎาคม 2562 เวลา 08.00-17.30 น. ณ สวนผักศักดิ์รักษ์ดิน บ้านเคี่ยมงาม ต.บ่อน้ำร้อน อ.กันตัง จ.ตรัง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ลูกค้าตลาดกรีนชินตา	31	คน
แม่ค้าตลาดกรีนชินตา	40	คน
ชาวบ้านเคี่ยมงาม	100	คน
บุคคลทั่วไป, พี่เลี้ยง สกสว.	30	คน
รวมทั้งหมด	200	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ความเข้าใจต่อกันระหว่างลูกค้าและแม่ค้าตลาดกรีนชินตา ในเรื่องและความรู้การปลูกผักอินทรีย์
2. เพื่อพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ของผู้ผลิต

บันทึกกิจกรรม

กิจกรรมผักปลูกคน ครั้งนี้ต้นคิดอาจเกิดจากความคาดหวังเพื่อสังคมส่วนรวมของกลุ่มคนเล็กๆ บทสรุปในการทำเพื่อส่วนรวมบางครั้งต้นคิดคงต้องมาจากใครสักคนแล้วขยายต่อเป็นกลุ่มก้อนให้เกิดพลัง กิจกรรมผักปลูกคน คาดหวังว่า ลูกค้าของตลาดกรีนชินตา จะได้สัมผัสการปลูกผักจริง แปลงสวนผักศักดิ์รักษ์ดินปลูกแบบบ้านๆ ไม่ได้สมบูรณ์แบบสวยงามแต่อย่างใด อีกทั้งสองคนเพ็ญกล้วยสามารถประสานงานกับชุมชนจนทำให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้

วันงานการเดินทางทีมกรีนชินตาออกจากตลาดตอน 7.30 น. ส่วนลูกค้า และทีมกรีนชินตาบางส่วนเดินทางไปเอง สวนของน้องกล้วยน้องเพ็ญ (สวนผักศักดิ์รักษ์ดิน) อยู่ที่ ต.บ่อน้ำร้อน อ.กันตัง เดินทางจากตัวเมืองทับเที่ยงไปประมาณ 30 กม. เมื่อเข้าไปในซอยเพื่อเข้าสู่แปลงเส้นทางขรุขระหน่อย และเนื่องด้วยหลายวันที่ผ่านมามีฝนหนักมาก ถนนที่กำลังทำใหม่ก็เต็มไปด้วยขี้โคลน รถไปตามป้ายบอกทาง ปรากฏว่าป้ายไปติดหน้าปากทางซึ่งไม่ได้อยู่ในแผนที่ได้วางกันไว้ ทางคนจัดงานมาพอดีบึ่งมาเอาป้ายออกเพื่อไปปักอีกทางซึ่งถึงก่อนตรงป้อมยาม คนขับรถก็ขับย้อนกลับไปใหม่ สำหรับเส้นทางที่เลือกให้ลูกค้าไปจอดรถนั้นถนนคับแคบ ลำบาก มีอีกด่านคือต้องไต่สะพานข้ามน้ำไป เนื่องจากฝนตกหนักอีกเช่นกัน จากคิดว่าเดินข้ามทางลูกหินที่ปูไว้ได้ ก็ต้องสร้างสะพานไม้หมากขึ้นมา กลายเป็นสะพานวิบากที่ทุกคนประทับใจไป

ที่นี้ก็ผ่านทุกด่านได้แล้ว ถึงแปลงผักกันซักที วันนี้อากาศดี ต่างจากเมื่อหลายวันก่อนที่ฝนตกหนักมาตลอด กิจกรรมจึงเริ่มช้าไปสักนิดเนื่องจากการเดินทางที่ขรุขระ ที่วางแผนไว้คือแปดโมงครึ่ง แต่เริ่มจริงเก้าโมงครึ่งไปแล้ว

กิจกรรมปลูกผัก โดยมี ปุ่น เป็นวิทยากร สาธิตและบรรยายความรู้ตามลำดับดังนี้ การทำน้ำหมักหน่อกล้วย เนื่องด้วยผักที่ปลูกแบบปลอดสารพิษหรืออินทรีย์หลังปลูกแล้วต้องใช้น้ำหมักใน

การรดเป็นปุ๋ยธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ แนะนำการทำกากน้ำตาลจากน้ำตาลละลายน้ำเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย และนำไปหมักกับหน่อกล้วยสับ เป็นเวลา 1 เดือนอย่างน้อยก่อนนำมาใช้รด กลุ่มลูกค้า

ตลาดกรีนชินตาให้ความสนใจต่อกิจกรรมปลูกผัก โดยเฉพาะเด็กๆ ชอบกันมาก ทั้งการปลูก การขุดดิน แต่เนื่องด้วยแสงแดดเริ่มแรง จึงปลูกได้ไม่มากนัก และต้องรีบไปทำกิจกรรมต่อจึงได้ปลูกผักไม่นาน

น่ำข้าวไร่ มียายในชุมชน มาสาธิตการน่ำข้าว ยายบอกเล่าว่าเป็นภูมิปัญญาที่ทำกันมานาน พื้นที่จะน่ำข้าวไถไว้เรียบร้อยแล้ว อุปกรณ์ก็มีไม้สักใช้ปักดินให้เป็นหลุมเพื่อใส่เมล็ดข้าว และกระบอกไม้ไผ่ไว้ใส่พันธุ์ข้าว สำหรับการเดินหย่อนใส่ในหลุมที่ปักไว้ วันนี้มีคนปักหลุมนำหน้าไปก่อนหลายคน ส่วนคนที่น่ำข้าวก็ใช้กระบอกไม้ไผ่ใส่เมล็ดพันธุ์ข้าวแล้วเทใส่มือหย่อนใส่หลุมละเล็กน้อย ใช้เท้าเขี่ยดินกลบหลุม น่ำข้าวไปได้สองแถวของยาง ด้วยความร่วมมือของลูกค้า ชาวชุมชนเคี่ยมงาม และแม่ค้าตลาดกรีนชินตา

กิจกรรมของชุมชน ได้แก่ เหนียวหลาม หุงข้าวในกระบอกไม้ไผ่ ขนมหม้อข้าวหม้อแกงลิง แทงต้ม ขนมลา ขนมรู กิจกรรมของชุมชนเริ่มทำและวางชิม วางขาย ให้ร่วมทำกันตั้งแต่เช้าตอนเริ่มงานกันเลย ได้รับความสนใจมาก ลูกค้าให้ความสนใจ เดินดูแต่เช้า ร่วมทำร่วมกิน อย่างสนุกสนาน โดยเฉพาะเด็กๆ จะชอบมาก มีการหุงข้าวในกระบอกไม้ไผ่ที่เกิดการมีส่วนร่วมกับลูกค้า

ข้าวเที่ยงทางแปลงสวนผักศักดิ์รักษ์ดินเตรียมกับข้าวกันไว้ เป็นอาหารจากพืชผักพื้นบ้าน ผู้มาร่วมกิจกรรมนั่งกินกันเป็นครอบครัว

เล่นน้ำ เป็นกิจกรรมที่ฮิตสุดในกลุ่มเด็กๆ เด็กๆ พร้อมพ่อแม่ต่างลงห้วยเล่นน้ำกันอย่างมีความสุข แต่ต้องคอยระวังไม่ให้เด็กเล่นน้ำตามลำพัง

ขนมปังฟืนไฟ และ งานจักสานใบมะพร้าว เป็นกิจกรรมที่กลุ่มแม่ค้าตลาดกรีนนำไปเปิดซุ้มร่วมด้วยเนื่องจากนำมาทำตอนบ่ายหลังการเสวนา ลูกค้ากลับไปแล้วจึงมีเฉพาะทีมแม่ค้าและชุมชนที่อยู่ร่วมทำ โดยเฉพาะขนมปังฟืนไฟซึ่งน่าจะเป็นไฮไลท์ที่เด็กๆ ชอบ ก็เลยไม่ค่อยมีใคร ทั้งนี้เพราะการวางเวลาของกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกัน

แบ่งเป็น 3 กลุ่มของผู้เสวนาคือ เกษตรกรผู้ปลูก ผู้ปรุงอาหาร และผู้แบ่งปัน

ลุงนิล (ปลูกดี)

เมื่อก่อนผมปลูกถั่วฝักยาวใช้สารเคมีมาก ปลูกมากต้องมีคนงานช่วยเก็บ วันหนึ่งได้ร้อยกว่าโล โลละ25 บาท แต่ก็ยังติดลบ ก็มานั่งคิดว่าทำปรือให้ได้มาก เพราะขาดทุนตลอด ได้ไปอบรมเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน เห็นชัดว่าปลูกทีไรติดลบทุกรอบ ตอนนี้ขี่รถร้าย สารเคมีเข้าไปอยู่ในตัวไม่รู้เท่าไหร่ เพราะตอนนั้นอยากให้ลูกงาม ได้ราคาดี เป็นที่ต้องการของแม่ค้า วันนี้ “ทำมากรายได้น้อย

ทำน้อยรายได้มาก” ตอนนี้อาจจะรายได้ไม่มาก มีตังเข้ากระเป๋าน้อย แต่ต้นทุนไม่มี มีเงินเข้ากระเป๋าทุกวัน ถือความผิดพลาดเป็นบทเรียน จากไม่ซื่อสัตย์เป็นซื่อสัตย์ “เรากินปรือลูกค้าต้องกินอย่างนั้น”

กล้วย (ปลูกดี)

แรกก่อนผมทำงานก่อสร้างที่สำนักสงฆ์เคี่ยมงาม เพราะว่ายางตัดไม่เป็น ทำเป็นแต่ก่อสร้าง ลงทุนปลูกผักข้างบ้าน เริ่มจากปลูกกินก่อน ซื้อเมล็ดพันธุ์มาปลูก ปรากฏว่าได้ผล หลังๆลองขายแลกะขายได้ ผักงาม ทำมาสักพักก็ต้องเจอปัญหาผักเน่า ลุงนึกมาแนะนำว่าปลูกยังไง แก้ไขปัญหาปรือผักเกิดปัญหาโรคเน่ามาตลอด ปรึกษาผู้รู้ เจ้าหน้าที่เกษตร ไปอบรมบ้าง ทำแบบไม่มีสารเคมีมาตั้งแต่ต้น หน้าฝนหว่าน หน้าแล้งแยก สำหรับผักแปลง เพราะว่าใบจะได้ช่วยกันกันฝน เน้นปุ๋ยคอกเป็นหลัก ปุ๋ยหมักปล่อยน้ำตามสายยางรดน้ำ เนื้อที่ 13 ไร่ แบ่งเป็น คะน้า กวางตุ้ง ผักโขม ฟักเขียว มะเขือยาว มะเขือพวง แตงโม พริกสด ขายยอดแตงโมด้วยยอดแตงโมสามารถ ผัด ลวกได้ “เราบำรุงดิน ดินบำรุงผัก ผักบำรุงเรา” เศษผักไม่ทิ้งนำมาให้เป็ด ไก่ ปุ๋ยหมักนำมาให้พื้นที่ข้างๆทดลองใช้ ถ้าได้ผล ก็แบ่งขายในราคาถูก ตอนนี้หมู่ 8 ยังไม่มีการรวมกลุ่ม

พี่อุ้ม เชฟ (ปรุงดี)

ทำอาหารโบราณ ท้องถิ่น มีคนบอกว่าอาหารแบบนี้อย่าเอาออกไปเลย อายเขา ทำให้อาหารแบบนี้หายไปเรื่อยๆ เพราะว่าไม่กล้าเอาออกมา ของบ้านๆมีคุณค่า มีความหมาย ถ้าไม่เอาออกมาให้คนรุ่นหลังได้สัมผัส ไม่นานมันจะหายไป ความยากไม่ได้อยู่ที่การปรุง แต่อยู่ที่การหาวัตถุดิบ ส้มจังกระ ส้มเหม็น หายาก กำลังตามหา ตลาดกรีนจะต้องทำปฏิทินผักในรอบ 1 ปี แนะนำให้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการแปรรูปอาหาร เช่น การทำกิมจิ ไม่ใช่เฉพาะของคนเกาหลี คนไทยก็ทำได้ สำหรับวันนี้การจับคู่อาหารมื้อเที่ยงทำได้ดีเพราะมีความสมดุล มีผักพื้นบ้านมีปลา

พี่ปุ้ย แม่ค้ากรีน (ปรุงดี)

เมื่อก่อนเป็นคนที่กินทุกอย่าง ไม่ได้ดูแลสุขภาพของตัวเอง มั่นใจว่าสุขภาพของตัวเองดี ปี58 น็อคเข้าโรงพยาบาล เดินไม่ได้สองปี หมอบอกปอดติดเชื้อ จากคนรอบข้างที่สูบบุรี่ ต้องกินยามื้อละ 14 เม็ด 3 มื้อต่อวัน การออกมาขายของที่ตลาดเหมือนได้ออกมาใช้ชีวิตอีกครั้ง ตอนนี้กินยาแค่ 1 เม็ดต่อวัน เป็นยาที่ต้องกินตลอดชีวิต หาหมอ6เดือน/1ครั้ง เตือนว่าอย่ามั่นใจว่าสุขภาพของตัวเองดี

พี่จอย (ปันดี)

ช่วงแรกหาเครือข่าย ชักชวนกันมา จนเกิดเป็นตลาด เป็นตลาดแห่งการแบ่งปัน ปันความรู้ เรื่องการเกษตร แลกเปลี่ยนว่าปลูกยังไง ปันทุกข์สุขปรึกษาหารือกัน การช่วยกัน ตกแต่งสินค้าให้สวยงาม ขายได้ เพิ่มมูลค่า ปันน้ำใจ ขายไม่หมด แลกเปลี่ยนสินค้ากัน เพราะว่าปลูกเอง

พี่นิดถามว่าพฤติกรรมการบริโภคของคนตรังเป็นอย่างไร

- ผักแปลงเป็นที่ต้องการของคนเมือง แต่ปลูกยากในช่วงหน้าฝน

พี่จ๋า (ปันดี)

อยู่สายสิ่งแวดล้อม จอยชวนมา ที่บ้านทำเองทุกอย่าง ทุกน้ำยา น้ำยาล้างจาน ซักผ้า สบู่ จนเพื่อนบอกว่าจีนไม่ต้องขายอะไรแล้ว เพราะว่าบ้านเราทำเองได้ทุกอย่าง คิดว่าที่ตลาดเป็นมาได้ทุกวันนี้สำคัญ คือกลไกการประชุมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนพูดคุย เกษียณจากทีโอทีบางทีก็อยากอยู่เงียบๆคนเดียว ไม่กินหมู ไก่ มานาน กินแต่ปลา ไม่ค่อยได้เข้าโรงพยาบาล อากาศร้อนจะเป็นไมเกรน เวลาไปขายที่ตลาดจะไปคนแรกๆ จัดร้านตัวเองเสร็จไปอุดหนุนแม่ค้าทุกเจ้า

ผู้ใหญ่ประดับ

การช่วยเหลือกันสร้างซุ้ม โรงเรือน ทำกับข้าว ผู้หญิงให้ความร่วมมือมากกว่า อุปสรรคคือฝน สำหรับที่นี่อาหารในชุมชนคือหน่อไม้

พี่จิตรา (ลูกค้า)

อดีตครูเกษียณมีปัญหาสุขภาพ พี่สาวของแฟนป่วยเป็นมะเร็ง แฟนเป็นหัวใจต้องกินยามาตลอด มาค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการเป็นโรค รักษาแบบธรรมชาติ หมอที่ดีที่สุดคือตัวเราเอง

ป้าลี ตัวแทนแม่ค้าชาวบ้าน

ช่วยกันทำสะพานจากไม้หมาก วันนี้ขายของหมดทุกอย่าง แต่ของป้าลีหมดหลังเพื่อน เพราะว่ามากกว่าเพื่อน ปรับปรุงเรื่องการประสานงานระหว่างกันให้ดีกว่านี้ อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้ตลอด มีแม่ค้าถามหลายเจ้าว่าจัดอีกมั้ย

น้องหนิด ตัวแทนหมู่บ้าน

ออกจากงานประจำมาทำเกษตร สร้างตัวได้ถ้าคิดให้เป็นระบบ เลี้ยงวัว ปลูกยาง ปลูกผัก หมุนเวียนในนั้น ไม่มีของเหลือทิ้ง สำหรับวันนี้เกินคาด คิดต่อว่างานนี้คืออะไร นำเราไปถึงไหน แล้วเราจะไปไหนต่อ “สุขภาพดี เริ่มต้นที่อาหาร” อาหารคือยาที่ไปสู่สุขภาพดี ชุมชนพร้อมเป็นผู้ผลิตที่ดีมีจรรยาบรรณหรือยัง กินแปลงเดียวกันหรือยัง ไม่ใช่ปลูกกินแปลง ปลูกขายอีกแปลง วันนี้บอกได้คำเดียวเกินความคาดหมาย “เคี่ยมงามมีดี”

ผู้ใหญ่ประดับ ปิดเวที

ขอบคุณทุกคนที่มาร่วม ผลักดันให้เกิดงานวันนี้ อาจจะเป็นตลาดในอนาคต มาเล่นน้ำ มาซื้อของ อาทิตย์ละครั้ง

สิ่งที่เกิดขึ้น

บรรยากาศการจัดกิจกรรม สวนผักเป็นสวนยางอายุ 1 ปี พื้นที่ 7 ไร่ ปลูกผักแซมยาง เป็นผักผสมผสาน หลายชนิดเป็นแปลงเล็กๆ ค่อนข้างเปิดกว้าง ไม่มีการจัดวางรูปแบบแปลง ปลูกผสมปนกันไป ส่วนใหญ่เป็นผักสวนครัว มีพื้นที่ติดห้วยวิวสวย ใช้น้ำจากในห้วยมารดผัก

การออกแบบกิจกรรมเรื่องปลูกผักเป็นหลักในช่วงเช้าให้ทุกคนได้เข้าร่วมปลูกผักกาด และน่ำข้าว ส่วนซุ้มกิจกรรมอื่นๆ นั้นออกแบบไว้ให้มีการทำตลอดทั้งวัน งานเริ่ม 8.00-17.30 น. และมีการเสวนาตอน13.00-14.00น. อาหารเที่ยงเตรียมกับข้าวเป็นหม้อ ซุ้มกิจกรรมของชุมชนเริ่มเปิดตั้งแต่เช้า ผู้ที่มาร่วมงานก็สนใจกันมาก กว่าผู้เข้าร่วมจะมาครบก็สายมากไปแล้ว กิจกรรมจึงเริ่มช้า ปลูกผักอากาศก็เริ่มร้อน

กลุ่มเป้าหมายเป็นลูกค้าทั้งหมด 31 คน แม่ค้าอีก 30 คน เครือข่ายอื่นๆ 10 คน ชุมชนประมาณ 100 คน แม้ว่ากลุ่มลูกค้าจะไม่ได้ตามเป้าที่ตั้งไว้50 คน มีลูกค้ามาตามจริง 31 คน แต่กิจกรรมก็เหมาะกับกลุ่มเล็กๆ ลูกค้าสนุกกับกิจกรรมมาก

กิจกรรมสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมผักปลูกคน

วันที่ 27 กรกฎาคม 2562 เวลา 14.00-17.00 น. ณ ตลาดกรีนซินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ทีมวิจัย	18	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	19	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมผักปลูกคน
2. เพื่อเตรียมความพร้อมร่วมเวทีถอดบทเรียน

บันทึกกิจกรรม

สรุปผลการจัดกิจกรรมผักปลูกคน

สถานที่/บรรยากาศ

- ป้ายบอกที่จัดงานไม่ชัดเจน
- พื้นที่มีความท้าทาย
- ธรรมชาติสวยดี
- น่าจะมีซุ้มต่างๆ มากกว่านี้

รูปแบบกิจกรรม

- จัดไม่เป็นทางการดี
- ขาดการมีส่วนร่วมของทุกคน
- กิจกรรมที่เป็นไฮท์ไลท์อยู่หลังคนกลับกันไปแล้ว
- ฝนตกก่อนหน้านั้นตลอดเลยทำพื้นที่ไม่ได้ งานจึงฉุกละหุก
- ควรหากิจกรรมแปลกใหม่มาเสริม
- มีความพอดีระหว่างผู้จัดกับผู้เข้าร่วม

ผู้เข้าร่วม

- ชุมชนเคี่ยมงามให้ความร่วมมือดีมาก
- คนนอกสนุกกับกิจกรรม
- พอใจจำนวนพ่อค้า/ลูกค้า

- เป็นการสร้างกลุ่มลูกค้ารักษ์วิถีตรัง

ผลการทำกิจกรรม

- เดือนสิงหาคมทางสาธารณะสุขมาติดต่อจะทำกิจกรรม
- ชาวบ้านอยากให้จัดอีก
- มีความเป็นวิถีพื้นบ้าน
- กิจกรรมมีความลื่นไหลตามสภาพงาน
- กิจกรรมรองเด่นกว่ากิจกรรมหลัก
- ผักผลไม้ที่ขายมีน้อย
- ลำบากเรื่องห้องน้ำเพราะต้องข้ามห้วย
- การเรียนรู้การปลูกผักเกิดน้อย
- กระตุ้นการรักษาวิถีได้จากกิจกรรมในพื้นที่

สิ่งที่คิดทำต่อ

- ชุมชนคิดจะทำท่องเที่ยวและตลาดชุมชน
- หาเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์เพิ่ม
- หาวิถีของดีชุมชน
- อยากให้พื้นที่อื่นที่มาเห็นเกิดความอยากทำ

วางแผนเตรียมตัวไปถอดบทเรียนที่จะมีขึ้นในวันที่ 29-30 ก.ค.62

- ผู้เข้าร่วมถอดบทเรียนมีดังนี้ น้องเพ็ญ พี่จ๋า จอย แม่กุ้ม กล้วย เจียร์ ป้าหนึ่ง พี่มุ๋ย พี่ปุ้ย เขียว แอน ลุงนิล ปุ่น พี่ติ๋ม จ๊ะหยะ ป้าเอียด รวม จำนวน 17คน
- จัดวันที่ 29-30 ก.ค.62 ที่ อ.ละงู จ.สตูล
- นัดรถตู้ 29ก.ค.62 เวลา 05.00 น. ที่ตลาดกรีนชินตา เพื่อร่วมเวทีที่นัดหมายไว้ 09.00น.

สิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้น

- พบว่าความสัมพันธ์สร้างจากการทำกิจกรรม เพราะกิจกรรมผักปลูกคนทำให้ลูกค้าเข้าใจแม่ค้ากรีนชินตามากขึ้น

กิจกรรมเวทีถอดบทเรียนเครือข่ายโครงการวิจัยจังหวัดตรัง
วันที่ 29 -30 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ณ ชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล

วัตถุประสงค์

1. ทบทวนการดำเนินโครงการที่ผ่านมา
2. วางแผนการดำเนินโครงการต่อ
3. ทำความรู้จักและเชื่อมความสัมพันธ์เครือข่ายนักวิจัย

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อม	14	คน
ทีมวิจัยตำบลเกาะลิบง	12	คน
ทีมวิจัยตลาดกรีนชินตา	16	คน
ทีมวิจัยตำบลบ้านควน	2	คน
ทีมวิจัยบ้านมดตะนอย	8	คน
สกสว.ตรัง	3	คน
ทีมวิทยากร	7	คน
รวมทั้งหมด	**62**	**คน**

<u>วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 เวลา 10.00 น.</u>

ช่วงที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์และแนะนำตัว

ขนิษฐา จุลบล ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง กล่าวทักทายเครือข่ายนักวิจัยที่เดินทางมาจากจังหวัดตรัง ว่าสองวันนี้หลายคนอาจจะมีภาระ แต่ก็เดินทางมาร่วมกิจกรรม ต้องขอขอบคุณที่มาแลกเปลี่ยนกันวันนี้ สำหรับวันนี้อยากให้ลืมความกังวลต่างๆ แล้วไปตามกระบวนการของวิทยากร

เมื่อก่อนหน่วยงานที่สนับสนุนทุนของพวกเราเรียกว่าสกว. ตอนนี้ได้ปรับเปลี่ยนชื่อใหม่ไปอยู่ในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีกองย่อยขึ้นมาหนึ่งกองชื่อว่าสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) บางพื้นที่ก็ได้รับงบประมาณแล้วแต่ยังไม่ได้เริ่มงาน วันนี้มาถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนกัน

อับอุลอาสีด หยีเหม ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล ได้ชวนพี่น้องเครือข่ายนักวิจัยจังหวัดตรังที่มาเข้าร่วมกิจกรรมในวันนี้ทั้งหมด 5 โครงการ แนะนำตัวเองเพื่อทำความรู้จักกัน

<u>โจทย์</u> ให้ทุกคนแนะนำชื่อของตัวเอง บอกว่ามาจากพื้นที่ไหน และวันนี้มีอะไรมาฝาก คนต่อมาก็ทำแบบเดิมกัน แต่ให้ต่อท้ายข้อมูลของคนแรกที่แนะนำตัวไปแล้ว

<u>วิธีการ</u> เช่น คนแรกชื่อสมนึก รุ่งสมบัติ ชื่อเล่นลุงสม มาจากคลองชีล้อม วันนี้มีผักเหมียงมาฝาก คนที่สองที่แนะนำตัวต่อจากลุงสมก็ให้บอกว่าชื่อ...มาจากตำบล....เอา....มาฝาก วันนี้มากับลุงสมเอาผัก เหมียงมาฝาก คนที่ 3 ที่แนะนำตัวก็ต้องบอกข้อมูลของคนที่ 1 กับคนที่ 2 ด้วย ทำไปเรื่อยๆจนครบทั้งหมด

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม

- ของดีของแต่ละพื้นที่
- ได้รู้จักชื่อแต่ละคน
- ได้ความสนุกสนาน เสียงหัวเราะ
- เทคนิคการจดจำ
- เตรียมความพร้อมที่จะทำกิจกรรม

ขนิษฐา จุลบล เวทีถอดบทเรียนวันนี้หลายคนสงสัยว่าจะมาถอดอะไร เพราะว่างานยังไม่ได้เริ่ม ให้ลดความกังวล เพราะเวทีนี้เป็นการถอดประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาเราทำอะไรมาบ้าง มีประสบการณ์ชีวิตอย่างไร เราทำถึงเป้าหมายหรือยัง ถ้าไม่มีเป้าหมายเราจะทำอะไร ตอบโจทย์ชีวิตการทำงานของเราหรือยัง ส่วนวันที่ 2 เราคงจะได้มีแผนงาน ได้แนวทางเพื่อกลับไปทำต่อ

ทำไมต้องมาที่สตูล ถ้าอยู่ตรังเรามีภาระกันมาก สตูลเป็นเหมือนครอบครัวเรา ไม่ทิ้งกัน ช่วยเหลือกันมาตลอด คืนนี้เราอาจจะมีภาคกลางคืนด้วย จากนั้นเป็นการแนะนำทีมงานจากสกสว. สตูล และวิทยากร คือ อาจารย์พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล (อ.ตี๋)

ช่วงที่ 2 ถอดบทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา

สมพงษ์ หลีเคราะห์ ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล ที่เดินทางมาวันนี้มีทั้งหมด 5 พื้นที่ 5 โครงการ อยากจะถามว่าแต่ละที่ทำโครงการเรื่องอะไรบ้าง ดังนี้

1. บ้านควน ทำเรื่องที่ดินสาธารณะ
2. ตลาดกรีนชินตา ทำเรื่องตลาดสีเขียว
3. คลองชีล้อม ทำเรื่องพืชแซม/ร่วมสวนยาง

4. บ้านมดตะนอย ทำเรื่องท่องเที่ยวชุมชน

5. เกาะลิบง ทำเรื่องทรัพยากรทางทะเล (พะยูน)

ซึ่งจะชวนพวกเราถอดบทเรียน ผู้เข้าร่วมต้องบอกก่อนว่า ที่ผ่านมาเราทำอะไรมาบ้างไม่เอาเฉพาะงานวิจัย ทำอย่างไร มีวิธีการอย่างไร เกิดอะไรขึ้นบ้าง ได้ความรู้อะไร ประสบการณ์ ไม่ใช้แค่เรื่องเล่าที่เล่าต่อๆกันมา หรือการลองผิดลองถูกแต่เป็นการรับมือกับสถานการณ์นั้นๆ เช่น ไปกรุงเทพได้ประสบการณ์ ครั้งที่ 2 พาคนไปเที่ยวกรุงเทพด้วยไม่หลงทาง ความสามารถในการรับมือที่จะไปต่อได้ และนำบทเรียนที่ได้ไปใช้กับงานที่จะทำใหม่ในอนาคตได้

พิเชษฐ์ เบญจมาศ ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล กล่าวว่าก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาการถอดบทเรียน อยากเชิญชวนพี่น้องทำกิจกรรมเพื่อทบทวนตัวเองก่อน

ตามทฤษฎีของมาสโลว์ แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็นบันได 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความสุขขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการด้านกายภาพ ต้องการปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่ม ห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

ขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความปลอดภัย ความมั่นคง ความเรียบร้อย การเงิน สุขภาพ

ขั้นที่ 3 ต้องการทางในสังคม การยอมรับ ความรู้สึกที่ดี ความรัก

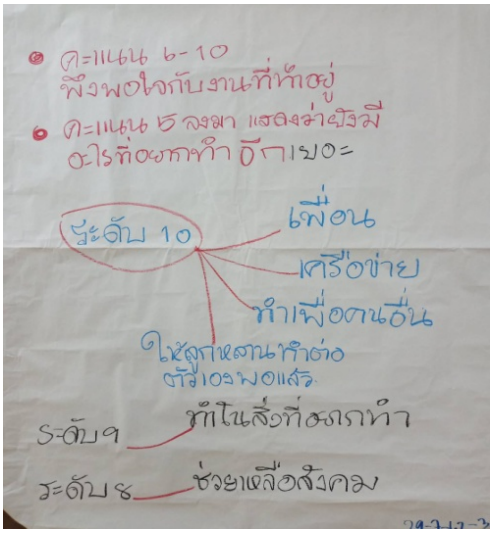
ขั้นที่ 4 ความภาคภูมิใจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ความเคารพนับถือ

ขั้นที่ 5 ขั้นสูงสุด คุณค่าของชีวิต ความสำเร็จ ส่วนตัว ความพึงพอใจส่วนตัว

โจทย์ 1 ให้แต่ละคนทบทวน“ความสุข”ในการทำงานที่ผ่านมาว่าอยู่ในระดับใด (1-10) พร้อมอธิบายเหตุผล

<u>วิธีการ</u> เขียนตัวเลขใส่ลงในกระดาษโพสอิท พร้อมบอกเหตุผล (ไม่ต้องลงชื่อ)

สรุประดับดัชนีความสุขในการทำงาน

- 3 คะแนน มี 1 คน มีความสุขเมื่อช่วยเหลือคนในชุมชน
- 4 คะแนน มี 1 คน มีความมั่นคงในชีวิตและความสุขของครอบครัว
- 5 คะแนน มี 3 คน
  - สบาย ที่ได้มาขายของที่ตลาดชินตา
  - ความสุขของผมอยู่ในระดับ 5 หมายถึง ให้ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
  - ความสุขของผมอยู่ในระดับ 5 หมายถึง มีความสุขกับการทำงาน ใช้ชีวิตกับครอบครัว (ปลูกผัก)
- 6 คะแนน มี 4 คน
  - คิดว่าตอนนี้งานที่ทำมั่นคง แต่ด้วยภาระงานที่มาก เลยทำไปไม่ถึง 10
  - ความสุขที่ได้ทำงานเพื่อส่วนรวมและสังคม แต่ก็ไม่ได้สูงสุดของความสุข เพราะเราไม่มีความมั่นคง
  - งานไม่ยุ่งยาก อิสระ
  - ความสุขที่ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ก่อให้เกิดความสามัคคี สร้างพลัง และประโยชน์ส่วนรวม
- 7 คะแนน มี 14 คน
  - ยังไปไม่ถึงจุดหมาย
  - เป็นงานส่วนตัว มีเวลาว่าง
  - ทำสบายใจ
  - เพราะระหว่างการทำงานมีความสุขกับเพื่อนร่วมงานที่ดี สนุกกับสิ่งที่เราไปสืบค้น
  - งานสร้างความมั่นคงในชีวิต งานสร้างสุข ลดทุกข์ให้คนอื่น มีอนาคตที่ดี

- ทำหน้าที่ที่หวังยังไม่สำเร็จ
- เพราะเป็นงานที่เรารักและมีคุณค่าทางใจ
- เพราะมีความสุข
- เพราะยังไม่สำเร็จในอาชีพ แต่ที่ให้คะแนน 7 เพราะตอนนี้ก็อยู่ในเส้นทางอาชีพที่ดี
- กรีดยางของตัวเอง
- ทำสวน ปลูกผัก ยังไม่เต็มร้อย
- กรีดยางของตัวเอง
- มีความสุขทุกครั้งที่ได้ทำงาน 3 คะแนนที่ยังไม่เต็ม เพราะยังมีบางอย่างจัดการไม่ได้
- ปลูกผักขายแต่ยังไม่เต็มร้อย

- 8 คะแนน มี 13 คน
  - มีความสุขเพราะทำสบายใจ
  - มีความสามารถมากขึ้น
  - ใจรัก
  - มีความสุข การปลูกผักสวนครัว
  - ยังติดเรื่องสุขภาพ
  - ความสุข
  - มีความเข้าใจในการทำงานมากขึ้น
  - เพราะถ้าเราไม่รัก ไม่สนใจในการทำงาน เราก็จะไม่มีความสุขในสิ่งที่เราทำ
  - เพราะการปล่อยวาง
  - มีความสุขเพราะได้ช่วยสังคม
  - รู้สึกพอใจในสิ่งที่เราเป็นอยู่ รักเวลาในปัจจุบัน
  - ระหว่างภาครัฐกับชุมชนยังไม่ชัดเจน และไม่ค่อยยอมรับกับชุมชน
  - พึงพอใจ ทีมวิจัย
- 9 คะแนน 7 คน
  - ให้ความหมายกับหลายๆอย่างในเชิงคุณค่า แต่ยังทำไม่สมบูรณ์ (9.5)
  - ความสุขในการทำงาน คือ ได้ทำงานในแบบที่ตนรัก แต่ทุกการทำงานย่อมมีความขัดแย้ง จึงไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้มีความสุขที่สุดในการทำงาน
  - เพราะการเป็นแม่ค้าปรุงสุกโดยไม่ใช้ผงปรุงรสต่างๆ ทำให้ผู้บริโภคปลอดภัย และตัวเองก็ได้เรียนรู้ประโยชน์ของการทำอาหาร
  - มีความสุขในการทำงาน ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน
  - มีการร่วมมือในการทำงานของทีม ศึกษาพื้นที่ที่ไม่เคยได้ไป
  - มีความสุข ดูหนัง ฟังเพลง
  - มีความสุขที่ได้ทำงานที่รัก เพื่อพัฒนาชุมชน
- 10 คะแนน มี

- รักการทำเกษตร
- รักงานที่ทำ รักที่จริงใจทุกคน
- เพราะถ้าไม่มีความสุขและใจที่เต็มที่พี่จะไม่ทำงาน (นอนอย่างเดียว)
- พอใจในสิ่งที่ได้ พอใจในสิ่งที่มี
- มีเพื่อน มีเครือข่าย สิ่งแวดล้อมดี สมบูรณ์ ทะเลสมบูรณ์ยั่งยืน เที่ยวหลายประเทศไปทั่วประเทศ
- ชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
- ความสุข
- ความสุข
- ความสุขเพราะว่าได้พบทุกคน
- ก็ได้เท่านี้ วันนี้ พรุ่งนี้ไม่รู้

สมพงษ์ หลีเคราะห์ ชวนแลกเปลี่ยนกลุ่มใหญ่ โดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า คนที่ให้คะแนน 6-10 คือ คนที่พึงพอใจกับงานที่ทำอยู่ ส่วนคนที่ให้คะแนนต่ำกว่า 5 แสดงว่ายังมีอะไรที่เขาอยากทำอีกมาก คนที่ให้คะแนนระดับ 10 ไม่ใช่ทำเพื่อตัวเอง แต่อยากมีเพื่อน มีเครือข่าย ทำเพื่อเพื่อน ให้ลูกหลานทำ ต่อตัวเองนั้นพอแล้ว เห็นช่องทางรูหายใจของตัวเอง ถึงแม้ว่าเราจะมีงานอื่นมากมายแต่เราก็มีความสุข หาสิ่งที่ตัวเองทำแล้วมีความสุขพบเจอ ระดับ 8 ช่วยเหลือสังคม ระดับ 9 ทำในสิ่งที่อยากทำ

พิเชษฐ์ เบญจมาศ ชวนแลกเปลี่ยนต่อว่าปัจจุบันประชากรโลกมีทั้งหมดเจ็ดพันล้านคน

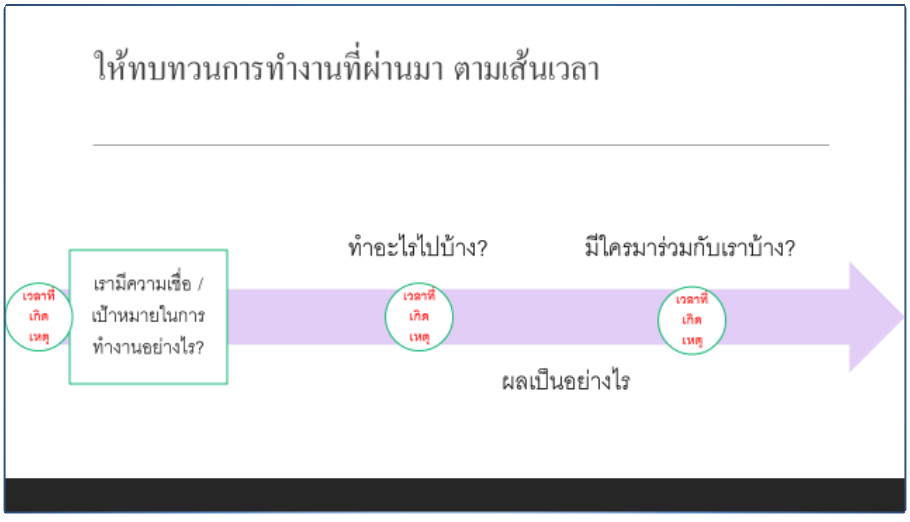
ในอีก 20 ปีข้างหน้า ประชากรจะเพิ่มขึ้นเป็นหนึ่งหมื่นล้านคน แต่ที่ดินมีเท่าเดิม เราจะทำอย่างไร ข้อมูลจาก the global goals เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน(SDGs) ที่จัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก 17 เป้าหมาย ดังนี้

1) ขจัดความยากจน
2) ขจัดความอดอยาก สร้างความมั่นคงทางอาหาร
3) ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน
4) ส่งเริมโอกาสในการเรียนรู้
5) สร้างความเท่าเทียมทางเพศ สตรี และเด็กผู้หญิงทุกคน
6) จัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน
7) ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืนได้ตามกำลังของตน
8) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
9) ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและนวัตกรรม
10) ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ
11) สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย
12) สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
13) ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน
14) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
15) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก
16) ส่งเสริมสันติภาพและระบบการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน
17) สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

<u>โจทย์ 2</u> ให้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาตามเส้นทาง

- ในเวลาที่เกิดเหตุเรามีความเชื่อ มีเป้าหมายในการมารวมตัวกันอย่างไร เราเชื่ออะไรถึงมารวมตัวกัน
- เราทำอะไรบ้างแล้ว เราร่วมมือกับใครไปบ้างแล้ว อย่างไร ผลเป็นอย่างไร
- สิ่งที่เกิดขึ้นอย่าเขียนแต่สิ่งที่ดีๆ แต่ให้บอกว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง มีปัญหาปวดใจอะไรบ้าง

**** หมายเหตุ ให้หยิบเหตุการณ์สำคัญ เวลาที่เกิดเหตุมาจับ ****

ผลการระดมกลุ่มย่อย

<u>ตำบลบ้านควน</u> นำเสนอโดยนายคมสัน หลงละเลิง หัวหน้าโครงการ

พ.ศ. 2473 มีการประกาศที่ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ทั่วประเทศไว้เพื่อเลี้ยงสัตว์ ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ จากนั้นเกิดประมวลกฎหมายที่ดินฉบับแรกเมื่อ 2497 ในช่วงปลายปี ภายใน 180 วันทุกคนต้องไปแจ้งการครอบครอง ก็เลยมีการคาบเกี่ยว สค.1 จึงออกมาประมาณ 2498 ก่อนสค.1

จะมีใบตราจอง ใบเหยียบย่ำ ที่สาธารณประโยชน์มีสมัย รัชกาลที่ 7 ได้มีหนังสือราชโองการ ผ่านกระทรวงเกษตรตราธิการส่งมายังมณฑลภูเก็ต ภาคใต้มี 5 มณฑล ได้แก่ ชุมพร ปัตตานี ไทรบุรี ภูเก็ต ตรังขึ้นกับมณฑลภูเก็ต บ้านควนเช็คได้ 2,847 ไร่ แจ้งสิทธิครอบครองเสร็จ ปี 2522 มีการรังวัดแนว

เขตที่ทุ่งเลี้ยงสัตว์ เพื่อออกหนงสือ นสล.(หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง) บ้านควนขึ้นทะเบียนไว้ 20 มกราคม 2548 2,105 ไร่ ปัญหาคือพอประกาศกลายเป็นทับซ้อนที่ชาวบ้าน 1,574 ไร่ หลังจากนั้นรัฐต้องการสร้างหน่วยงานราชการในบ้านควน แต่มีชาวบ้านอยู่ ในที่นั้น ปี 2539 มีหนังสือให้ผู้ใหญ่ในบ้านให้ชาวบ้านในพื้นที่ออกจากพื้นที่เพราะเขาต้องการสร้างศาลเด็ก และสร้างสาธารณสุข ไล่ชาวบ้านออกนอกพื้นที่ ถ้าไม่ออกจากใช้กระบวนการทางกฎหมาย ผลักดันให้ชาวบ้านออกไป กลายเป็นจุดเริ่มต้นกระบวนการต่อสู้ของคนบ้านควน ถือเป็นเรื่องที่โชคดี เรามีคนหนึ่งที่เข้ามาเป็นแกนนำรุ่นแรก คือคุณมานพ ช่วยอินทร์ และมีแกนนำหลายคน ร่วมกระบวนการ รวบรวมข้อมูลเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกหน่วยสุดท้ายจากการยื่นหนังสือไม่ได้ตอบโจทย์ เพราะหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือ เพราะมันถูกกำหนดเป็นที่สาธารณประโยชน์ 2543 มีการรวมตัวประท้วง มีคนบ้านควน โคกสะบ้า ละมอ ประท้วงที่ศาลากลาง 3 วัน ได้บันทึกข้อตกลงกับนายยงยุทธ วิชัยดิษฐ์ ว่าจะมีการออกโฉนดให้ รังวัดแนวเขตให้คนบ้านควน แต่สุดท้ายก็ยังไม่ตอบโจทย์อยู่ดี เพราะติดในแนวเขตทหาร (สนามบินทุ่ง) จนไปพบเอกสารตั้งต้นว่า ชาวบ้านซื้อที่ดินจากชาวบ้าน จึงจบปัญหา น่าจะออกโฉนดได้แล้ว แต่ยังไม่ได้ จึงประท้วงรอบ 2 ปี 2555 รวมคนประมาณ 2,000 คน เป็นจังหวะที่นายยงยุทธ ซึ่งรู้ปัญหาคนบ้านควนดี ขึ้นมาเป็นเจ้ากระทรวง มีแกนนำหลายคนขึ้นเวทีแลกเปลี่ยน และได้ไปพบรัฐมนตรียงยุทธ และได้โฟนอินมายังหน้าเวทีที่ยังประท้วงอยู่ บอกว่า จะให้กรรมสิทธิ์ แต่ก็ทิ้งช่วง ยังไม่ได้โฉนดช่วงนั้นเราได้ทำงานวิจัย ถอดบทเรียนการต่อสู้ของคนบ้านควน เพื่อแลว่าที่ผ่านมาเราใช้วิธีการกระบวนการอะไร เพื่อให้ได้โฉนด

ท้ายที่สุด ได้เอาที่ดินคนบ้านควนทั้งหมดเข้า กบร. คณะกรรมการแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เป็นกระบวนการพิสูจน์สิทธิ์ ใช้เอกสารหลักฐานที่ชาวบ้านมีอยู่ ไปยืนยันสิทธิ์ แปลผลภาพถ่ายทางอากาศที่ถ่ายไว้เมื่อ 2510 อัตราส่วน 1:4,000 จะบอกว่าพื้นที่ตรงไหนเป็นอะไร

สัญลักษณ์ F M ฯลฯ มีการไต่สวนครบทุกหน่วยงาน หลังจากนั้น มีการออกโฉนดรอบแรก 2 ราย 24 แปลง ถือว่าประสบความสำเร็จเบื้องต้น

กระบวนการสกว. ใช้ในการค้นหาข้อมูล เอกสาร หลักฐาน และการมีส่วนร่วม ภาคีอื่น เช่น สภาองค์กรชุมชน (เกิดเมื่อ 2551 โดย พม.) มีหลายมาตรา แต่สำคัญคือ มติกบร.กว่าจะเปิดประชุมใช้เวลานาน บางครั้ง 10-20 ปี สามารถใช้สภาองค์กรชุมชนผลักดันให้มีการเปิด กบร.ให้เร็วขึ้นได้ บ้านควนมีการออกโฉนดมา 3 รอบ ประมาณ 45% 700-800 ไร่ ที่ออกแล้ว เหลืออีก 55% คงจะต้องทำต่อ มีหน่วยงานที่เข้าถือครองเกินความจำเป็น ต้องศึกษากันต่อ บางหน่วยงานไม่ได้ให้ข้อมูล มีผลต่อความมั่นคง บางหน่วยงานไม่มีข้อมูล อาจจะจัดสรรให้หน่วยงานที่ยังไม่มีได้อยู่ด้วย หรือให้ชาวบ้าน ซึ่งจากการทำงาน ทางสถานีพัฒนาที่ดินก็ได้ช่วยคลี่คลายและเห็นประโยชน์ ให้ชาวบ้านเข้าไปใช้ประโยชน์ เพราะที่ 100 ไร่ ใช้จริงประมาณ 10-20 ไร่ ที่เหลือจึงให้ชาวบ้านเลี้ยงปลาในกระชังในสระที่มีอยู่แล้ว

<u>ตำบลคลองชีล้อม</u> (กลุ่มที่ 1) นำเสนอโดยนายสมจิต สองเมือง

2551 มีการรวมตัวเกิดจากการตั้งวงคุยที่บ้านน้าศรี เริ่มจากคนน้อย 2-3 คน ก็มากขึ้นเรื่อย พอมีหลายคนก็เริ่มคิดว่าน่าจะต้องทำงานร่วมกันสักเรื่อง ก็เลยได้เรื่องศูนย์ยุติธรรมชุมชน ขึ้นก่อน โดยอาจารย์มานพ ช่วยอินทร์ เป็นงานของชาวบ้านทำเรื่องการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน ความแตกแยก เศรษฐกิจ เพราะเห็นว่าเป็นเร่งอสำคัญ สามารถยุติปัญหาในชุมชนหลายเรื่อง ทำประมาณ 3 ปี จนทีมเริ่มเรียนรู้กระบวนการกากรไกล่เกลี่ย ทำงานได้ในตำบลหลายเรื่องไม่ต้องขึ้นสู่ศาล ทำให้ความแตกแยกลดลง ไม่ต้องเสียเงินเสียทอง คดีหนึ่งใช้เวลา 2-3 ปี ใช้เงินไม่ต่ำกว่า 2-3แสน มีปัญหาที่ไกล่เกลี่ยได้โดยชุมชนจึงเป็นเรื่องที่ดีที่สุด หน่วยงานยอมรับ ให้ชาวบ้านเคลียร์กันเองก่อน ทางฝ่ายปกครองก็มีการทำงานแบบนี้ให้ความเชื่อถือ

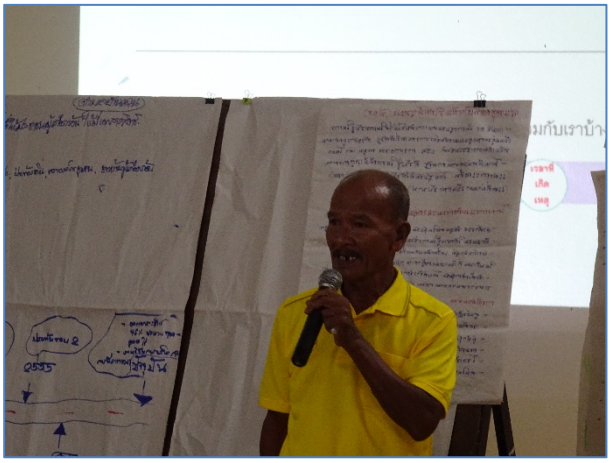

ปัญหาเรื่องกองขยะ เพราะคลองชีล้อมมีขยะที่เทศบาลกันตังมาทิ้งที่คลองชีล้อมปัญหา ดิน น้ำ อากาศ มลพิษ ได้ใช้กลุ่มทีมวิจัยของเราคุยกัน เพื่อแก้ปัญหา เก็บข้อมูลขยะที่เข้ามาในตำบลที่ไหน เท่าใด มีหน่วยงานที่เข้ามาร่วมมือคือ มหาลัยมอ.ตรัง มีการประชุมกันหลายครั้ง จนทำให้เทศบาลยอมรับ และปรับแผนไม่ต่อสัญญากับ อบต. และจะแก้ปัญหาให้ตรงจุด แต่สักพักเขาก็ทำเหมือนเดิมตอนนี้ยกระดับจากเทศบาล เป็นกองขยะระดับจังหวัดไปแล้ว นอกจากไสลาวก็มีที่ทิ้งขยะที่คลองชีล้อม ซึ่งไม่ได้มีการประชาพิจารณ์กับชาวบ้าน ผลกระทบจะลดลง แต่ต้องต้องการขยายพื้นที่จาก 105 ไร่ เพิ่ม เพราะเขาใช้วิธีฝังกลบ ที่เดิมจึงไม่เพียงพอ จากทุ่งเลี้ยงสัตว์เป็นขอที่

สาธารณะ เขาสามารถขอถอนสภาพพื้นที่ได้ กฎหมายเอื้อ แต่ถ้าเมื่อใดเขาขยายพื้นที่ เราต้องต่อสู้กันอีก เจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัดมาชี้ทางออกให้ ผลที่เกิด เราเกิดการรวมกลุ่มขับเคลื่อน เกิดแกนนำขึ้นมาทำงาน แต่ตอนนี้เราต้องยอมรับว่า แกนนำแถว 2 ยังน้อย ลิบงดีมากที่มีการสร้างแถว 2 ขึ้นมา

<u>ตำบลคลองชีล้อม</u> (กลุ่มที่ 2) นำเสนอโดยนายสมนึก รุ่งสมบัติ และนางหลี ไชยฤทธิ์

เกิดกลุ่มเกษตรพึ่งตน ได้เกิดขึ้นอีกครั้ง เกิดพลังขึ้นมา มีการรวมกลุ่มกันใหม่ เกิดพลังโดยไม่ รู้ตัว ให้ชื่อว่า สภามืด เพราะแหลงกันจนมืด คุณสมร้องเพลงเกษตรพึ่งตนให้ฟัง นางหลี ไชยฤทธิ์เพิ่มเติมว่า เกษตรพึ่งตนคนคลองชีล้อมเกิดด้วยผลผลิตตกต่ำ ยางราคาไม่ดี ฝนตกทั้งปี เราคิดไม่ออกว่าจะอยู่กันอย่างไร ก็เลยรวมกลุ่ม เป็นกลุ่มเดิมที่ทำงานใหม่ หาข้อมูลกันหลายที่ทั้งในและนอกชุมชน มีปัญหาเรื่องดิน เรื่องน้ำ คน ที่ไม่ค่อยมีเวลา บางคนอยู่หลายกลุ่ม หลายใบทำงานให้หลายหน่วยงาน สาธารณสุข ตรวจหาสารพิษในเลือดคนทำเกษตรพึ่งตน กระทรวงพม. ก็มาตามหลัง ได้รับรองให้กลุ่มเราเป็นกลุ่มเกษตรนำร่องของกระทรวงพม.

ปัญหา/ข้อติดขัด

- คนที่อยากทำจริงมีน้อย ไม่มีเวลา สวมหมวกหลายใบ
- ฤดูแล้งมีปัญหาเรื่องน้ำ เรื่องดิน
- คนรอบข้างไม่เชื่อว่าทำแล้วได้อะไร ทำให้เสียเวลา

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

- รวมกลุ่มปรึกษาหารือเรื่องการจัดการตัวเอง
- ศึกษาเรียนรู้เรื่องการจัดการเศรษฐกิจพอเพียง
- เยี่ยมเยือนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน และตำบล
- ค้นพบตัวเองในเรื่องเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย
- ได้กินผักปลอดภัย ได้ออกกำลังกายได้เรื่องของสุขภาพ
- ได้เพื่อน ได้เครือข่าย ได้สานต่อ ได้สอนลูกสอนหลาน ได้ความเพลิดเพลิน ได้รับความสุข ได้ภูมิปัญญา ที่ไม่เคยรู้ให้ได้รู้
- ได้วิถีชีวิตของคนรุ่นก่อนกลับมาใช้ใหม่
- ได้ใช้พื้นที่ในสวนยางพาราจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชร่วมยางเช่น ผักเหรียง ผักขาไก่ ไผ่ กล้วย และอื่นๆ

<u>เกาะลิบง</u> (กลุ่ม 1) นำเสนอโดยนายสุวิท สารสิทธิ์

หลายปีที่แล้วทรัพยากรทางทะเลของลิบงและของที่อื่นอุดมสมบูรณ์ทุกอย่าง แต่วันนี้เรามาคุยเรื่องสัตว์ทะเลหายากคือ เต่า โลมา พะยูน วาฬ ก่อนหน้านี้มีหน่วยงานภาครัฐ มีกลุ่มอาสาสมัครทรัพยากรอยู่แล้วเหมือนกัน แต่ทำโดยไม่ได้เอาจริงเอาจัง เมื่อมีการตายของสัตว์ ชาวบ้านไม่ได้รับรู้ ว่าแต่ละปีเรามีสัตว์หายากตายไปกี่ตัว แต่เวลาสื่อข่าวออกไป คนเกาะลิบงเป็นแพะรับบาป หาว่าใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย ล่าขาย ตกเป็นจำเลยตลอด และคนนอกก็มักเชื่อข่าว เชื่อสื่อ เพราะเราไม่ได้มีช่องทางในการแก้ข่าว ก็คิดว่าไม่ใช่แล้ว เราต้องทำอะไรสักอย่าง ผมเป็นอาสาสมัครกู้ชีพ อยากช่วยสัตว์ทะเล แต่ยังไม่ได้คิดถึงทรัพยากรอื่นก็มาคิดกันหลายคน บังเทพ ฉัตร และอีกหลายคน รวมถึงผู้นำ นั่งคุยกัน เพื่อทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย มีข้อมูลอ้างอิง เกิดกลุ่มพิทักษ์ดุหยง สกว.มาสร้างกระบวนการทั้งหมด ศึกษาข้อมูลทั้งหมด หน่วยงานที่เข้ามาก็มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง ทช.กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และฯลฯ ได้กระบวนการทำงาน ทุกหน่วยงานเข้ามาช่วย อบรม ให้ความรู้ ศูนย์ปฏิบัติการทางทะเลให้ความรู้เรื่องหญ้าทะเล ซึ่งคนลิบงไม่ได้รู้ทั้งหมด เพราะมีหลายชนิดมีรายละเอียดแตกต่างกันมาก ทำให้ได้ความรู้เรื่องหญ้ามากขึ้น ตอนนี้หน่วยงานภาครัฐยอมรับโดยเฉพาะเขตห้ามล่าซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ทางทะเล ทำงานร่วมกันกับทีมพิทักษ์ดุหยง สุดท้าย เมื่อมาเรียมมา ก็กลายเป็นจุดที่ระยะที่สอง เราต้องทำเรื่องอื่นด้วย เช่นการสร้างกลไก การอนุรักษ์หญ้าทะเล การสร้างเครือข่าย การกันพื้นที่พิเศษทางทะเล เพื่อให้ชุมชนข้างนอกมาช่วยกันดูแลทรัพยากร

<u>เกาะลิบง</u> (กลุ่ม 2) นำเสนอโดยนายวิลลี่ ป้อนา ตัวแทนเยาวชน

มีสถานการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะเหตุการณ์เรือบรรทุกปูนซีเมนต์ล่ม ทำให้หญ้าทะเลตายเป็นวงกว้าง พะยูนต้องกระจายตัวไปหาที่อื่น และยังมีเรื่องเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย มาจากคนรอบๆ เกาะมาจากที่อื่น ผมอยากสำรวจพื้นที่ที่เกิดปัญหา เพื่อเอามาวิเคราะห์ และตรวจสอบความเป็นไปได้ในการทำ และหาผู้รู้มาช่วย

<u>บ้านมดตะนอย</u> นำเสนอโดยนางสะระ ทะเลึก นางวันดี โปสู่ นางสาวเพ็ญผกา ทะเลึก

ที่บ้านมดตะนอยมีหญ้าทะเล มีดุหยงเช่นกัน โครงการของเราๆอยากสืบค้นหาเรื่องราวต่างๆของบ้านมดตะนอย เพราะหลายเรื่องเราไม่รู้ ก็อยากบันทึกเรื่องราวเหล่านี้ไว้ มีของดีมากมายที่มดตะนอยแต่ไม่รู้ที่มาที่ไป ก็สร้างทีม เก็บข้อมูลทุกเรื่อง ทำกิจกรรมหลายเรื่องในชุมชน เปิดเวทีแต่ละครั้งมีคนเข้ามามากมาย เกือบทุกบ้านเมื่อก่อนทีมเราไม่กล้าจับไมค์ ตอนนี้เราพอไปได้ โครงการเราท่องเที่ยว อยากทำต่อ ตอนนี้เรายังค้นลึกๆ ไม่ได้ที บางเรื่องยังต่อไม่ติด ทีมไม่กล้าแสดงออก ทีมยังรวบรวมได้ไม่ดี บ้านเรามีทั้งคลอง ทั้งเล มีต้นโกงกาง มีหอยมากมาย สัตว์ ต้นไม้ มีเหมือนเดิมหรือตายไปเท่าใดแล้ว เสนอโรงเรียนให้ทำหลักสูตรวิถีชีวิตของนักเรียน

<u>ตลาดกรีนชินตา</u> (กลุ่ม 1) นำเสนอโดยนายธงฉัตร คืนตัก หัวหน้าโครงการ

เกิดขึ้นด้วยการเริ่มกันเองกลุ่มเล็ก ๆ เมื่อปี 2560 สิ่งง่ายคือ เรื่องกินอยากกินอาหาร ผักที่ปลอดสารพิษ ประเด็นคือ หาที่ไหนที่จะปลอดภัยร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็เลยเริ่มกันค้นหา สร้างเครือข่าย หาที่ขาย หาศูนย์รวมการขาย เดิมไม่มีใครคิดปลูก ก็เริ่มลงมือทำกันด้วยตัวเอง เพราะหาของปลอดภัยกินไม่ได้ ไม่มั่นใจ ก็เริ่มผลิตกันเอง หาเพื่อน พัฒนาด้านการตลาด ข้อจำกัด ของไม่พอบางคนออกบางคนเข้า ตอนนี้ลูกค้ากับแม่ค้าพอดีกัน คนมามากเราก็มีของไม่พอ เพราะของผลิตได้น้อย ยาก สถานที่ปรับไม่ได้ อยู่ด้านใน มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหากันทุกครั้ง ทุกบ่ายวันสอง อยากให้ตลาดนี้ ดำเนินการไปได้ด้วยตัวเองแม้ไม่มีแกนนำ

<u>ตลาดกรีนชินตา</u> (กลุ่ม 2) นำเสนอโดยพี่แอน

อุปสรรคที่เจอ

- ตอนแรกเรียกกลุ่มฟักเขียว คือฟูมฟักหัวใจเขียว เป็นกลุ่มเกษตรกรก่อนในระยะแรก ตระเวนหาพื้นที่เยอะ แต่ก็ไม่มีใครให้เราฝัน อยากมีตลาดกรีนของเราเอง เป็นการรวมตัวของคนรุ่นใหม่ สมาร์ทฟาร์มเมอร์ พอดีจอยไปหาเราที่โรบินสัน เราไปออกบูธก็ได้รู้จักกัน กลุ่มคนตั้งตลาดกรีนส่วนใหญ่เป็นคนตจว. เราไม่รู้ ว่าใครเป็นใคร มีปุ่นที่เป็นคนตรังแต่ไปอยู่ที่อื่นนาน จอยอยากมีตลาด ให้มาจัด เราก็มาจัดเลย มาแล้วถึงได้รู้ว่าเป็นพื้นที่ของการเมือง แต่มีข้อแม้ว่า ไม่ต้องให้ตลาดกรีนชินตาใหญ่มาจัดการ ก็ไปคุยกับคุณชาลีที่เป็นเจ้าของ ให้เป็นพื้นที่ของเราไปเลยและให้ขายฟรี 6 เดือน

- เราเป็นสายแข็ง กติกาเยอะ เงื่อนไขเยอะ 6 เดือนแรกเราไม่รอด ก็ไปคุยใหม่ ขอเลื่อนการจ่ายค่าที่ ขอเป็นช่วงประชาสัมพันธ์ก่อน
- ทำไมกรีนชินตาอยู่ได้ เพราะไม่ใช่เป็นแม่ค้าอาชีพ แต่เป็นคนที่มีที่มาจากหลากหลาย บางคนก็ไม่รู้จะขายอะไร แต่ก็อยากขาย ก็ไปคิดกันมา
- เป้าหมายตลาด ด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ เราจะทำยังไงให้เขามีความสุขจากการขาดทุน เพราะแรกๆ แม่ค้าไม่มีรายได้ ต้องยอมรับขาดทุนเพื่อมีกำไรในอนาคต ก็ใช้พระราชดำรัสในหลวง ยิ่งให้ก็ยิ่งได้
- กิจกรรมมากมายที่บางอย่างไม่ได้เกี่ยวกับตลาด เก็บขยะ หรือช่วยสังคมเรื่องอื่น
- เราต้องยอมขาดทุน ช่วงแรกซื้อกันเองขายกันเอง ในช่วงแรก
- เพราะเรามาจากหลายที่ เราเลยไม่ค่อยแคร์เรื่องการเงินกลายเป็นปัญหามากที่สุด ทุกที่ในเมืองตรังปฏิเสธการเข้าร่วมกับเราหมด และมองเราว่าเราเป็นเด็กชาลี กางอิ่ม ทำให้เราคิดพึ่งตัวเอง แต่เรารู้ว่าลูกค้าเราไม่ได้แคร์เรื่องการเมือง เขาเชื่อใจเรา
- ทุกวันนี้รายได้ของแม่ค้า มากขึ้น เราไม่ใช่ตลาดท่องเที่ยว แต่เป็นตลาดสด คนเข้ามาได้ทุกวันอาทิตย์ ไม่ใช่แค่ครั้งเดียว ตอนนี้เราคิดว่าเราได้เกือบร้อยเปอร์เซ็น เขาเข้าใจเราอ่างดี
- ตอนนี้ลูกค้าเรา ร่วมกิจกรรมกับเราอย่างดี อยากให้ลูกค้าได้รู้ที่ไปที่มาให้ลูกค้าเราได้รู้ได้ทราบกระบวนการผลิต และเราต้องการให้คนเมืองเรียนรู้วิถีชาวบ้านด้วย แต่กลายเป็นว่า ชุมชนรู้จักคุณค่าของตัวเองมากขึ้น เขาเพิ่งรู้ว่า บ้านเขาก็มีดีไม่แพ้ที่ไหนเลย
- หลายอย่างที่ยาก หลายคนทัดทาน คัดค้าน เพ้อฝัน แต่เราเห็นว่า เราทำได้ เรามีความเชื่อ เรามีเป้าหมายหลายอย่างมาก แต่ไม่คาดหวัง ได้เท่าไหร่ เอาเท่านั้น คิดแผนไปเรื่อยๆ ไม่มีวันหยุด

หลังจากทุกกลุ่มนำเสนอจบ **สมพงษ์ หลีเคราะห์** สรุปว่าในการทำวิจัย เราเริ่มจากปัญหา แก้ปัญหาได้ เราก็มักเจอปัญหาใหม่ เพราะเราก็มีเรื่องต่างๆ เข้ามาในชุมชนอยู่แล้ว โจทย์จึงมีอยู่ต่อเนื่อง กระบวนการวิจัยนำสู่การคลี่คลายปัญหาได้ แต่ยังไม่ทั้งหมด เพราะจะมีปัญหาใหม่เข้ามาเรื่อยๆ

1. ทำอย่างไรเราจะมองเห็นปัญหาใหม่ที่จะเข้ามา (คิดวิเคราะห์) วิเคราะห์ให้ทันกับปัญหาใหม่ที่จะเข้ามา
2. มีใครมาเห็นปัญหากับเราบ้าง และทำอย่างไรให้เขามาทำงานกับเรา (หาทีมสร้างคน)
3. ความรู้หรือประสบการณ์จากการทำงาน นำไปสู่การแก้ปัญหาในอนาคตได้

<u>วิธีแก้ปัญหาเราคือ</u>

- หาข้อมูล
- จัดหมวดหมู่ ได้ความรู้

- หาข้อเสนอ
- หากุญแจให้พบ ว่าแก้ปัญหาหรือพัฒนาอย่างไรต่อ ก็ต้องกลับไปหาทีมหรือเพื่อนร่วมงานกันอีก ผ่านการทู่ที่อย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องรอพี่เลี้ยง สร้างคนสร้างความเข้าใจ
- ค้นหาทีม เพื่อนร่วมงาน
- ทู่ที่ประชุมต่อเนื่อง
- สร้างคน ทำความเข้าใจ
- สำเร็จ

นี่คือกระบวนการในการนำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าปัญหาจะเกิดใหม่กี่ปัญหา นี่คือบทเรียนในการทำงาน

อาจารย์พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล (อ.ตี๋) ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า วิจัยที่ทำอยู่ เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไรบ้าง ถึงจะทำให้เราทำงานวิจัยสำเร็จแต่ว่าประสบการณ์งานพัฒนา ก็คือ ประสบการณ์ในการพัฒนาที่เรามีมานั่นแหละ ใช้ประสบการณ์งานพัฒนามาทำงานวิจัยเพื่อให้เป้าหมายของเราสำเร็จ เราไม่ได้แค่เข้าใจเรื่องที่ทำ แต่เราต้องผลักดันให้งานเราเกิดประโยชน์ได้จริง ระหว่างทางของการวิจัยและพัฒนา จะมีคนเข้าคนออกเสมอ ก็พยายามแก้ และหาเพื่อนใหม่เข้ามาเรื่อยๆ

พิเชษฐ์ เบญจมาศ สรุปแต่ละพื้นที่ว่า จากการทำงานที่ผ่านมา ได้ความรู้ หรือบทเรียนอะไรจากการขับเคลื่อนการทำงานได้ บทเรียนสำคัญของแต่ละพื้นที่ ได้แก่

<u>กรีนชินตา</u>

- ประชุมทุกวัน หลังการขาย ทุกคนเข้าใจ และทำเหมือนกัน
- ปลุกจิตวิญญาณ สัญญาใจ มีตั้งแต่เริ่มตั้งตลาด เป็นเงื่อนไข คนที่จะเข้ามา
- ตลาดมีชีวิต เราพัฒนาไปเรื่อยๆ ไม่หยุด จากผู้ผลิต ถึงผู้บริโภค
- มีคนที่ขายข้าวยำอยากเขียน แกขอกระดาษสีเขียว บอกว่า มีความสุขที่ได้พบปะเพื่อนฝูงหลายคน ได้เรียนรู้หลายอย่างที่นี่ ให้ผลเกินคาด เพราะเราเหนื่อยยากทำให้เราหยุดไม่ได้เราต้องหาข้อมูลเพื่อพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ และไม่ทิ้งวิถีของเราด้วย
- ปลูกจิตวิญญาณด้วยความสมัครใจ เราไม่ได้บังคับ มีธุระก็กลับก่อน หลายคนไม่อยากเข้า แต่พอเข้าไม่ยอมกลับบ้าน ต้องไล่กลับ
- ตลาดคือเครื่องมือพิเศษในการทำความดี

<u>บ้านมดตะนอย</u>

- ทุน คน ที่จะเป็นต้นทุนสำคัญในการก้าวเดินไปข้างหน้า
- นำสิ่งที่ประทับใจในอดีตมาสร้างการเรียนรู้
- การออกแบบการนำเสนอ ที่ผ่านการวิเคราะห์ว่าเหมาะสมกับชุมชน เป็นสิ่งน่าสนใจดึงดูดคนได้
- สนุกและมีความสุขในการทำงาน

- เบาะแบะบ่อยๆ คือ การประชุม วางแผน ก่อนไปหาข้อมูล หลังหาข้อมูลเรามานั่งเบาะแบะกันตลอด
- รู้เขารู้เรา ถ้าเราจะนำเสนอข้อมูลเราจะต้องมีข้อมูลพร้อม รู้ว่าคนมดตะนอยชอบอะไร อย่างไร เราจะแทรกเข้าไปอย่างไร
- ความแตกต่างที่ลงตัว ทุกคนต่างความคิด ต่างทิศทาง ต่างความเห็น แต่สามารถนำมาสรุปให้ลงตัว ทำงานกันได้
- เดิมๆ ที่เราสืบประวัติ คนมดตะนอยเดิมน่าจะมาจากฝั่งมาเลย์ ก็เลยมีคำศัพท์พวกนี้อยู่ เช่นเบาะแบะ คนแก่ก็พูดมลายูได้
- การนำข้อมูลจากการบอกเล่ามาเทียบเคียง จัดเวทีตรวจสอบ เป็นสิ่งที่เราทำได้

<u>เกาะลิบง</u>

- การทำงานเป็นทีม ปัญหาอุปสรรค แรกก่อนผมไม่เคยทำ ไม่เคยรู้ บทเรียน
- การชี้แจงคนในชุมชนเรื่องความร่วมมือเมื่อเจอซากสัตว์หายาก เราได้อะไร สุดท้ายคือ??
- ชุมชนให้ความสำคัญเรื่องการช่วยเหลือ ดูแล แต่ท้ายที่สุด เจ้าหน้าที่ทำเอง
- ชาวบ้านช่วยอย่างดี
- หน่วยงานไม่ให้ความสำคัญการขับเคลื่อน “กูไม่ได้ใช้ให้พวกมึงทำ” พวกเราเป็นอาสาทำกันเอง แต่เป้าหมายของเราทำเพื่ออะไร
- แต่การทำงานของเราเพียงทีมอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีเสา 1เสา 2 ภาครัฐต้องเข้ามาช่วย
- ท้อแต่ต้องทำ ไม่ชอบผู้นำแต่ทิ้งไม่ได้ บางเรื่องก็ต้องอัด บางเรื่องต้องเหยียบเอาไว้
- ผู้นำไม่ได้สนับสนุนบุคลากร หรืองบประมาณ เพื่อให้การทำงานอนุรักษ์สัตว์ทะเล ได้แต่ไม่ทำ
- ถ้าทีมอาสาสมัครไม่ขับเคลื่อน ก็ยาก แต่เราต้องเข้าใจด้วยว่า เราไม่สามารถยืนด้วยตัวเองได้ตลอด บางอย่างผู้นำต้องเข้ามา เราก็ต้องฝืนใจที่ต้องลากผู้นำเข้ามา
- จ้องเอาข้อมูล ส่วนที่ทีมทำ หรือของพวกเรา แต่ตอนลงมือทำไม่มาร่วม อยากได้เพียงข้อมูล
- พวกเราเองก็ไม่สามัคคีมากพอ
- ไม่เปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็น เพราะเหมือนกันทุกที่ แต่สุดท้ายเด็กกินน้ำท่อมนั้นแหละที่ไปช่วยสัตว์ ช่วยคน
- พวกเราเป็นสว. (สูงวัย) หลายคน ถ่ายทอดให้เด็กได้อีก อยากให้มีการสืบทอดให้เด็กๆ ได้รู้ด้วย
- การบริหารจัดการทรัพยากรเกาะลิบง เครื่องมือประมง เป็นเรื่องที่เราต้องดูแลควบคู่กันไป ประชาสัมพันธ์ไม่ได้ทำง่ายๆ การวางทุ่น เราต้องประชาคมก่อน ไม่ได้ทำพละการ

<u>คลองชีล้อม</u>

- รู้วิธีคิด รู้วิธีเขียน รู้จักวิเคราะห์การทำงาน คิดในสิ่งที่เป็นไปได้หรือไม่ได้แต่เรายืนยันได้ว่า จากการทำงาน 3 โครงการ 51-62 และวิธีเขียน แรกก่อนเรียน ป.4 เป็นนักวิจัยชาวบ้านทำให้เขียนได้ รู้จักวิเคราะห์
- สามารถทำงานได้ วิเคราะห์งานที่ทำจนต่อยอดจนวันนี้
- เช้า ทำฝายน้ำปลูกผัก เรียนรู้เพื่อให้ได้มีน้ำไว้ใช้ทั้งปี คิดเอง ทำเอง เอาดินใส่กะสอบแล้วดักน้ำ ง่ายๆ ใช้น้ำได้ทั้งปี
- สนองความต้องการของคน เรื่องสำคัญคือ เงิน เราต้องแลก ต้องต่อสู้ ซื้อมาแลกเงิน

<u>บ้านควน</u>

- เจ้าของที่ดินเอาไปฝากโฉนดไว้ที่อื่น
- โครงสร้างชุมชน
- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ระบุไว้ชัดเจน เจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจ
- การมีส่วนร่วม ใครทำก็ทำ ไม่ค่อยส่วนร่วมเท่าใด คนที่เดือดร้อนมอบหมายให้ทีมจัดการ เพราะไม่กล้า และกลัว
- บทเรียนบ้านควน มากมาย เพราะกระบวนการต่อสู้ยาวนาน 2539-2562 ทีมเป็นคนรุ่นใหม่ บางเรื่องต้องศึกษาเพิ่มมาก รู้เรื่องนี้แรก ม.5 ตกใจว่าไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน เพราะพ่อกับแม่ได้สร้างมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เขามีการประเมินทรัพย์สินกันแล้ว เพื่อเวนคืน
- ถ้าไม่มีผู้นำ แกนนำ ก็ไม่รู้ว่า จะไปอยู่ไหน แกนนำรุ่นแรกจึงสำคัญมาก ตัวพระเอกสุดก็คือ สค.1 เป็นเอกสารตั้งต้นในการค้นหาสิทธิ์
- ทุกคนที่เข้ามาทำงานด้วยหัวใจ ด้วยจิตอาสาอย่างแท้จริง ผมเข้าไปได้เพราะครั้งหนึ่งตรังเกิดน้ำท่วม เราได้ตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนน้ำท่วม แถวหนองตรุด หรือหนองบัว น้ำท่วมหนักทุกปี อาจารย์มานพ ได้ไปมอบเงินที่ศาลากลาง อาจารย์มานพ ดึงเข้าไปโดยที่แกก็ไม่รู้ว่าผมเป็นเด็กบ้านควน ก็พยายามศึกษาหาข้อมูลหลักฐาน ให้มากที่สุด ศึกษารอบด้าน ประวัติยางพารา หอจดหมายเหตุ ยางเข้ามาบ้านเราเมื่อ 2543 ประมาณนั้น เพราะคอนนั้นคนบ้านควนได้เอายางพารามาปลูก การถ่ายภาพทางอากาศเลยอาจจะมีต้นยางกระจายเพราะเขายิงด้วยหนังสติ๊ก มีการทบทวนวรรณกรรม สืบประวัติรายแปลง ได้ความรู้แล้วมาหลอมรวม กระบวนการต่อสู้ สรุปความ ตีความ วิเคราะห์ สร้างการแกนนำ หลายพื้นที่ ในตำบล หมู่ 1 4 6 สร้างการมีส่วนร่วมมากมาย ผมแรกก่อนไม่กล้าแหลง ไม่กล้าพูด มีมติว่า ทุกวันที่ 2 ของเดือน เป็นการประชุม ฝึกให้คนได้แหลง ได้ศึกษาเรื่องของบ้านตัวเอง เราสร้างแกนนำรุ่นต่อไปเรื่อยๆ อยากให้เขารู้เรื่องประวัติศาสตร์ ซึ่งสำคัญ เราไปแลหงกับรัฐต้องมีข้อมูลและข้อมูลต้องมีที่มา มีเอกสารหลักฐาน อ้างอิงได้ ร่วมกันระหว่างคน ทำงาน ท้องที่ ท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชน สกว. ต้องอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายเข้ามาแก้ปัญหา
- การพิสูจน์สิทธิ์รายแปลง เห็นที่มา ข้อเท็จจริง เขียนคำร้อง ยื่นที่ดินจังหวัด ยื่นเข้า กบร.

- ข้อกฎหมายก็ต้องศึกษา ทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระเบียบที่สาธารณประโยชน์ การเก็บ การเพิกถอน เพราะเราทำงานต้องไม่ขัดกฎหมาย พรบ. นี่เป็นเรื่องสำคัญที่เราจะทำแปลกไปก็ไม่ได้
- การมีส่วนร่วม 7 ระดับ การให้ข้อมูล รัฐต้องให้ข้อมูลกับประชาชน การเปิดรับฟัง การปรึกษาหารือ ตรวจสอบประเมินผล ให้อำนาจกับประชาชน คนคิดรัฐปฏิบัติตาม
- การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นการลดความขัดแย้งได้อย่างดี การวางแผน ก็เช่นกัน ถ้าเราไม่มีแผนการทำงานก็ยากสำเร็จ แผนทำให้เราไปสู่เป้าหมาย ไม่ได้ก็ต้องปรับแผน นี่เป็นหลักการที่เราต้องเข้าใจ

ช่วงที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานวิจัย (ช่วงค่ำ)

ภาคค่ำ เปิดตัวด้วยคลิปของนายอนุรักษ์ สรรฤทัย (อาซัน) เจ้าของเพจขาย “อาหารทะเลตากแห้ง จ.สตูล” ที่ทำรายได้จากการขายออนไลน์กว่า 20 ล้านบาท จากนั้น **อาจารย์พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล (อ.ตี๋)** ชวนพูดชวนคุยต่อว่า เมื่อก่อนงานวิจัยเป็นของนักวิชาการ เมื่อชาวบ้านมาทำงานวิจัยจะเห็นว่าชาวบ้านเก่งขึ้น เมื่อผ่านการทำงานวิจัย ทำวิจัยแล้วต้องแก้ปัญหาชุมชนได้ เพราะลงมือทำเอง

จุดเริ่มคือ ปัญหาของแต่ละที่ ต้องเอามาวิเคราะห์ ว่าความสำคัญของเรื่องคืออะไร สิ่งที่เรายังไม่รู้คืออะไรกันแน่ เราไม่ต้องแก้ปัญหาใหญ่ แต่คิดว่า ถ้าเรารู้ปัญหานี้ เราก็อาจไปสู่การแก้ปัญหาอื่นได้ ก่อนเราจะไปเก็บข้อมูลหรือตอบคำถามที่เราอยากรู้ เราก็ต้องคิดก่อนว่า มันน่าจะเป็นเพราะอะไร จึงต้องระดมกันก่อน แล้วตั้งสมมติฐาน เราจึงออกแบบการเก็บข้อมูล เพื่อไปตอบว่า สิ่งที่เราคิดใช่หรือไม่ เมื่อได้ความจริง ได้ข้อมูล ได้ความรู้ คิดสร้างสรรค์วิธีแก้ปัญหา จะเป็นรูปแบบต่างๆ ตามที่พวกเราคิดว่าน่าจะไปสู่การแก้ปัญหา

สมพงษ์ หลีเคราะห์ เพิ่มเติมว่าอย่างพื้นที่เกาะลิบงลิบง ทำไมเขาชอบเอาข้อมูลจากพวกเรา เพราะเขาไม่มีข้อมูลเหมือนพวกเรา เขาไม่เคยทำแบบเรา ของหน่วยงานเขามีแต่ให้ขีด ถูก-ผิด พวกเรา 5 กลุ่ม บ้านควน เอาข้อมูลไปยันที่ดินทำให้เขาเชื่อ เอกสาร หลักฐาน ต้นไม้ ต้นมะพร้าว การทำประโยชน์ในที่ดิน สรุป คือ

- หลักฐานกับความจริงที่ยังมีอยู่
- หลักฐานมี เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย หรือไม่
- จะยกระดับข้อมูลเป็นความรู้ได้อย่างไร ทำให้เราอ๋อ เรื่องอะไรได้บ้าง อ๋อ ตอนไหน เมื่ออ๋อแสดงว่าเข้าใจ

- เราต้องใช้เวลามาก ที่จะสร้างคน สร้างความเข้าใจ ซึ่งจะต้องมีการพูดคุยหารือกันอย่างต่อเนื่อง สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ

จากนั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำวิจัยจากนักวิจัยจังหวัดสตูล จำนวน 2 ท่าน จากโครงการชุมชนบ้านบ่อหิน

Check out วันนี้รู้สึกอย่างไร อยากบอกอะไร

- ได้ความรู้
- ได้ความรู้ใหม่ๆ
- ได้หลายอย่างน่าเอาไปปรับใช้ได้
- ภูมิใจมีแนวร่วมมาก
- ได้เติมเต็ม ได้ข้อคิด อย่างเรื่องแก้ได้เรื่องหนึ่งก็มีปัญหาใหม่เกิดมาอีก
- ได้รู้สิ่งที่ไม่รู้
- ประทับใจว่าคนในพื้นที่พร้อมจะทำงานชุมชนด้วยตนเอง เห็นความตั้งใจ ประทับใจ
- ได้แนวคิดใหม่
- ได้ความรู้ใหม่
- ได้ความรู้
- พบคนใหม่
- ได้ความจริง จริงใจ
- ได้ความคิดใหม่
- เห็นปัญหา ปรับใช้
- ประทับใจกับห้าเครือข่าย
- รู้สึกดี ได้ความรู้
- ภูมิใจกับการแลกเปลี่ยน
- ได้ความรู้
- ปัญหามีแต่เราไม่กลัว ปัญหาทำให้เราเก่ง มีภูมิ
- ดีใจ
- ได้รู้ว่าเวทีของ สกว.แบบนี้ ควรต้องมีการเสริม บางอย่างไม่เข้าใจ
- ทุกคนที่มามีการเตรียมตัวดี ความรู้ดีมาก เอาจริงเอาจัง ไม่ทำแบบราชการ
- เพิ่งมาครั้งแรก ได้วิจัยตัวเอง จะนำไปแบ่งปันชุมชน
- ได้สะท้อนการทำงานของแต่ละทีม เช่น ลิบง ถ่ายทอดสู่เยาวชน อยากให้ทุกทีมถ่ายทอด
- อยากให้สัมมนาแบบนี้
- ทำให้เราสามัคคี เห็นปัญหาของแต่ละกลุ่ม ได้พัฒนาต่อ
- เอาไปปรับใช้ได้
- วันนี้ดีใจที่ได้เจอ ได้เป็นนางเอกมิวสิค

- ประทับใจที่สนุก และไม่ง่วงเลย
- เราได้รู้จักตัวเอง และเครือข่ายอื่น ไม่เคยได้คุยกันยาวขนาดนี้ เกิดความปิ๊งขึ้นมา ทางเรากำลังเริ่มส่งสินค้าไป กทม. มีปัญหาคือเราไม่มีสินค้าเพียงพอ เราจึงอยากได้เครือข่ายส่ง go organic Thailand
- รู้สึกว่าประชุมทรหดมาก ดีใจได้เครือข่าย มองมุมกว้างขึ้น ได้ตกผลึก ได้ผนึกกำลังกันในรูปแบบการรักษาเอกลักษณ์
- ดีใจ ที่เราได้เพื่อนกลับมา มีคนใหม่ มีน้องๆ ตามรอยมา เราต้องช่วย สำคัญคือได้เครื่องมือ วิธีการ วิถีเราแลกเปลี่ยนกันได้ ต้องคิดกรอบว่าจะทำอะไร การสร้างเครือข่ายระดับจังหวัด ภาค ประเทศ ไปแลกเปลี่ยนกันได้

วันที่ 30 กรกฎาคม 2562

ช่วงที่ 1 กิจกรรมเตรียมความพร้อม

พิเชษฐ์ เบญจมาศ เชิญชวนพี่น้องเครือข่ายโครงการวิจัยหลับตาเพื่อคิดใคร่ครวญ จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมจับกลุ่ม 4 คน คละพื้นที่

โจทย์ เช้านี้คิดอะไรอยู่ในหัวเล่าให้เพื่อนฟัง
วิธีการ เล่าทีละคน คนที่เล่าให้ถือปากกา ตัวแทนกลุ่มนำเสนอกลุ่มใหญ่
กติกา คนฟังไม่ต้องถาม ไม่ต้องขัด ฟังอย่างเดียว

หลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม **พิเชษฐ์ เบญจมาศ** สรุปว่า ทักษะสำคัญของการเป็นนักวิจัยคือการฟัง ถ้าเราฟังไม่เป็นเราจะไม่เกิดการเรียนรู้เลย นี่เป็นทักษะแรกของมนุษย์ การฟังแบ่งเป็น 3 ระดับ

1. ฟังเอาความรู้สึกของเพื่อน ที่เขาพูดเขาเศร้าหรือไม่
2. ฟังเอาเนื้อหารายละเอียด
3. ฟังเอาเจตจำนงของเขา

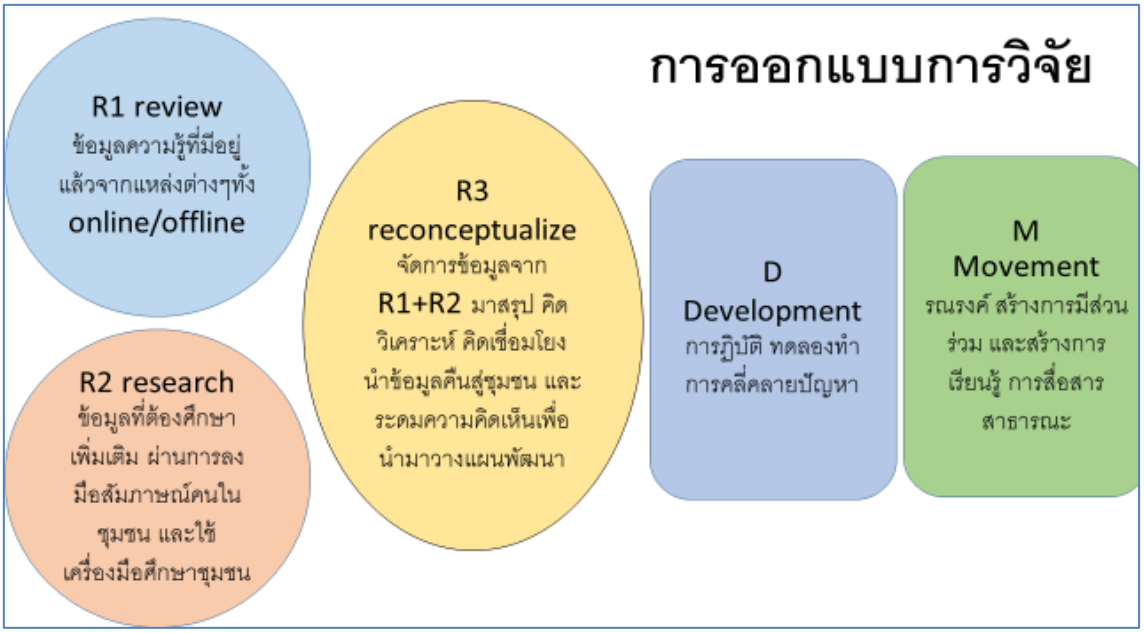
ช่วงที่ 2 ทบทวนโครงการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน

ขนิษฐา จุลบล กล่าวทักทายและชวนผู้เข้าร่วมทบทวนโครงการของแต่ละพื้นที่ เช่น ได้เล่าการทำกิจกรรมในพื้นที่ตำบลคลองชีล้อมว่า กิจกรรมสำคัญของคลองชีล้อม คือ การเยี่ยมบ้าน คลองชีล้อมมี 5 หมู่บ้าน ตระเวนขี่รถไปเยี่ยมกันทุกหมู่ เจ้าภาพแต่ละหมู่จัดการ ฝึกการบริหารจัดการ

ตัวเอง บางคนจัดการพื้นที่สวนยางพาราใหม่ ปลูกไม่เต็มพื้นที่ แบ่งไว้ทำสวนส่วนหนึ่ง แต่ละหมู่พื้นที่ไม่เหมือนกัน บ้านลุงสมเป็นภูเขาหิน บ้านป้าจิ้นเป็นน้ำเค็ม มีมะขามหวาน มีมะพร้าวอ่อน มีการปรับตัว นี่คือสิ่งที่เราได้ทำในโครงการแรก โครงการที่สองปรับหลายรอบกว่าจะมาเป็นโครงการเป็นปลูกพืชแซมยางร่วมยาง ส่วนที่กรีนชินตาคุยกันนานมาก เข้าไปตั้งแต่มีตลาด ปรับหลายรอบ เรื่องมาก หลายเรื่อง มองหลายระดับ กว้างมาก โครงการใหม่ต้องมาเรียนรู้ด้วยกัน ทุนที่สำคัญ คือ เครือข่ายกว้าง หลายพื้นที่ มีศูนย์กลางที่ทับเที่ยง การเคลื่อนงานน่าสนใจ คือ พาคนเมืองไปเยี่ยมแปลงที่ปลูก ให้ชาวบ้านบริหารจัดการตัวเอง ผ่านของที่นำมาขาย มาโชว์ เป็นกิจกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจ สนุก บ้านควนโครงการจบแล้ว ทำสองรอบ มีปัญหาที่เราแก้เองไม่ได้เหมือนกัน อยู่ที่เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ที่ดินบางคนไม่เห็นด้วยเราก็ต้องรอคนต่อไป มดตะนอยต้องอาศัยคนที่เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเข้าไปช่วย เพราะระยะแรกเป็นแค่การศึกษาวิถีชีวิต

วันนี้มาดูโครงการพร้อมกัน อย่างของลิบงต้องเร็วหน่อย ผู้ว่าไปลื่นทีเดียวถนนเข้าเลย แต่ลิบงไม่ได้มีแค่พะยูน ต้องคิดให้ยาวเรื่องการจัดการทรัพยากร หญ้าทะเลทำไมไปมากที่ลิบง แล้วเป็นหญ้าที่พะยูนชอบด้วย ต้องตอบให้ได้

สมพงษ์ หลีเคราะห์ ได้ให้ข้อมูลกับเครือข่ายฯเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยว่า ที่จังหวัดสตูล การออกแบบกระบวนการวิจัยใช้เครื่องมือ RDM ซึ่งสามารถใช้ได้กับงานวิจัยของทั้งเด็กและผู้ใหญ่

อย่างที่สตูล เราใช้เครื่องมือนี้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เราเรียกว่าคิงออฟน้ำท่อม (เจ้าแห่งน้ำท่อม) 13 กลุ่ม ภายใน 1 ปี เด็กที่อยู่ในป่ากลับมาขึ้นเวทีพูดเสนองานต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดได้ ผมอยากให้พี่น้องกลับมาตรวจสอบโครงการใหม่อีกครั้งภายใต้สถานการณ์

R1 (Review) ทบทวนงานเดิมๆข้อมูลที่มีอยู่ ในเอกสาร อินเตอร์เน็ต เพื่อไม่ให้เสียเวลา มีข้อมูลอะไรบ้างที่จะต้องไปรีวิวมา

R2 (Rescarch) อะไรที่ยังขาดอยู่ ลงมือหาข้อมูล ค้นคว้า สอบถามพูดคุย ลงสำรวจ จัดเวทีพูดคุย

R3 การวิเคราะห์ข้อมูล ถ้างานที่ทำมีคำตอบอยู่แล้วถือว่าไม่ใช่งานวิจัย งานวิจัยคือการเอาข้อมูลมาวิเคราะห์หาคำตอบ

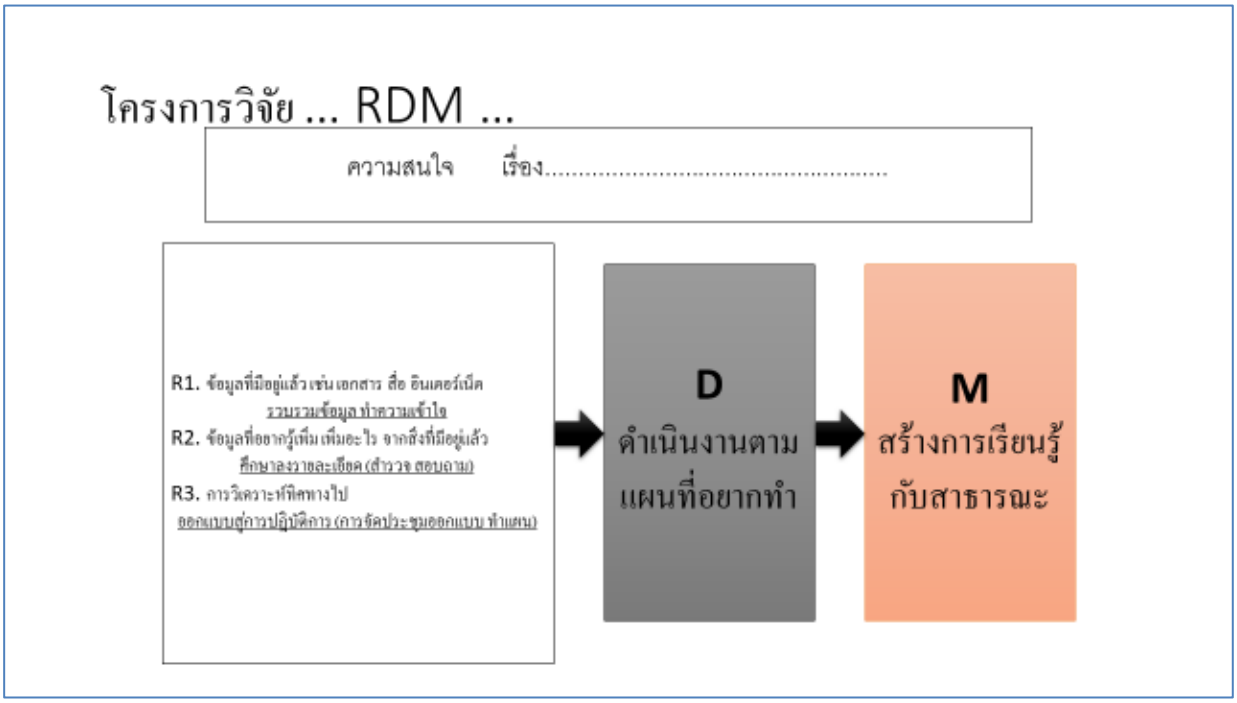
D (Development) การปฏิบัติทดลองทำ การคลี่คลายปัญหา

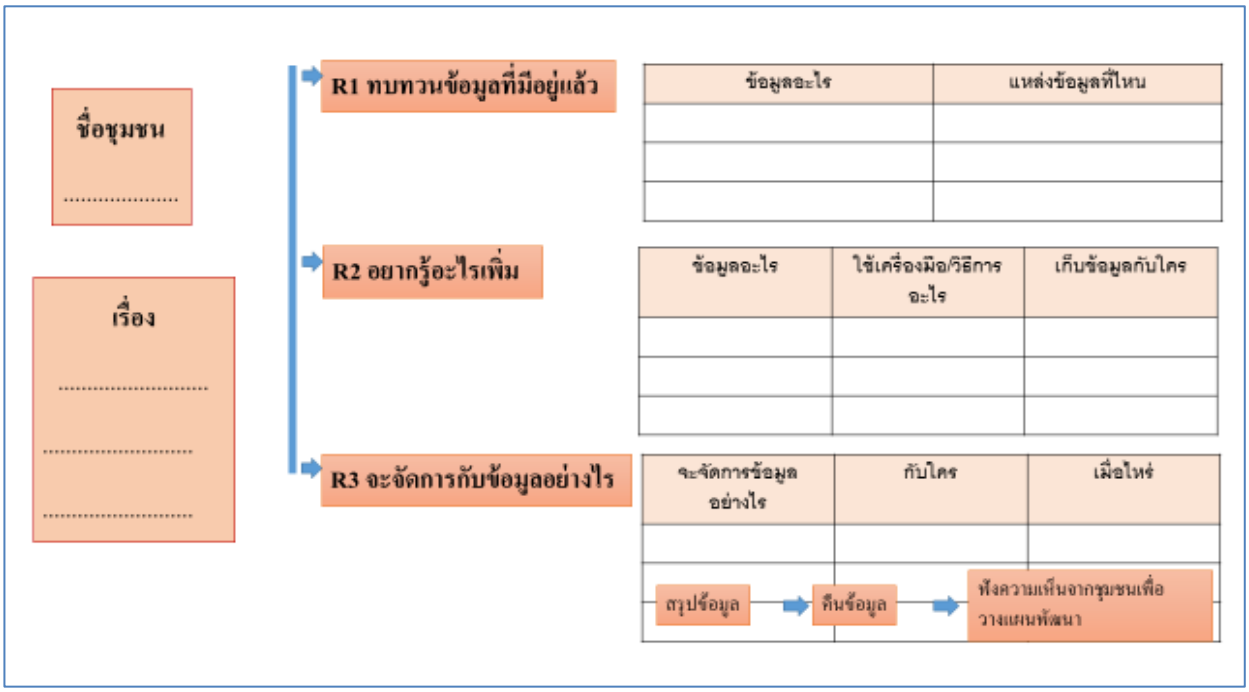
M (Movement) การรณรงค์ สร้างความร่วมมือ

<u>โจทย์</u> ให้แต่ละกลุ่มทบทวน เพื่อวางแผนโครงการวิจัย

กติกา

1. เลือกคนนำคุย
2. เลือกคนเขียน Notetaker (คนที่ลายมือแย่ที่สุด)
3. ชวนคุย จะทำอย่างไรกับโครงการ
4. ลง R1 R2 R3 ในตาราง

ผลการนำเสนอกลุ่มย่อย

<u>1.เกาะลิบง</u> “โครงการสร้างกลไกเครือข่ายขับเคลื่อนการอนุรักษ์พะยูนจังหวัดตรัง”

R 1 ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ทำแล้ว

- เรื่องทีมหรืออาสาสมัคร มีแล้วแต่ต้องมีเพิ่ม
- การทำงานอย่างเป็นระบบ
- การช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายาก
- การลาดตระเวน
- อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ
- หาข้อมูลเพิ่มเรื่องหญ้าทะเลที่มากกว่าอาหารของพะยูน หน่วยงานที่จะให้ความรู้คือกรมอุทยาน
- หาข้อมูลเพิ่มมีสัตว์น้ำอะไรบ้างอยู่บริเวณหญ้าทะเล
- การช่วยเหลือเบื้องต้นและการรักษาพยาบาลของสัตว์ทะเลหายาก เพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมงาน
- การลาดตระเวนร่วมระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน ที่ผ่านมาทำตามสถานการณ์ ไม่ต่อเนื่อง เป็นหน้าที่ของภาครัฐ ต้องรอนายสั่ง ถ้าชุมชนไม่กระตุ้นก็ไม่ทำ แค่เรามีเรือหนึ่งลำ อุปกรณ์พร้อม เชื่อว่าเราสามารถทำร่วมกันได้
- จัดตั้งสมาคมหรือมูลนิธิ บทเรียนสามสี่ปีที่ผ่านมาทำให้เราอยากที่จะจัดตั้งสมาคมให้ได้ หาหน่วยงานเข้ามาช่วย

R 2 อยากรู้เพิ่ม

- จัดอบรมหญ้าทะเลที่มากกว่าอาหารของพะยูน

- จัดให้มีการอบรมช่วยเหลือเบื้องต้นและการรักษาพยาบาลของสัตว์ทะเลหายาก
- สืบค้นข้อมูลการจัดตั้งสมาคม

ข้อเสนอแนะจากทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง

ขนิษฐา จุลบล

- ประโยชน์มาไม่ถึงชาวบ้าน ให้ไม่ตรงจุดที่ชาวบ้านต้องการ หลังจากนี้เราอาจจะไม่ต้องรอหน่วยงานราชการก็ได้

สมพงษ์ หลีเคราะห์

- กลไกเป็นแบบไหน แนวทางการพัฒนากลไกที่เขาทำมาเป็นอย่างไร
- องค์ความรู้ การดูแลพะยูน เรื่องอื่นๆมีอะไรบ้าง
- พัฒนาเป็นหลักสูตร รัฐต้องมาเรียนรู้กับพวกเรา
- อำนาจหน้าที่ กฎหมายอย่างไร ทำไมหน่วยงานจึงไม่เข้าร่วมกับชาวบ้าน พรบ.ที่เกี่ยวข้อง
- หญ้าทะเล ที่มากกว่าเป็นอาหารของพะยูน คนกับพะยูนต้องไปด้วยกัน คนก็คือระบบนิเวศหนึ่ง อย่าให้พะยูนสำคัญกว่าคน มีคุณค่ากว่าคน
- การช่วยสัตว์ทะเลหายากนำไปสู่การจัดทำหลักสูตร สามารถอธิบายเรื่องการเป็นอยู่ การใช้ชีวิต อาหาร เป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องพะยูนได้อย่างไร
- การทำงานของกลไก ที่มีส่วนร่วมกับหน่วยงาน (บทบาทการจัดการ แผนกิจกรรม และความยั่งยืน และโรงเรียนพะยูน)
- เป็นเรื่องของการอบรมทั้งหมด มีกติกาอะไรบ้างที่ไม่อยู่ในเรื่องกฎหมาย ข้อเสนอที่จะต้องทำเพิ่ม

อ.พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล

ชื่อโครงการเราตั้งเองหรือกรุงเทพตั้งมา ไม่เป็นไรไปต่อ อะไรที่ทำให้ทีมนี้ทำงานได้ดี สามอย่าง คือ คน เนื้องาน และเงิน ต้องมีความรู้ ต้องศึกษา และสื่อสารออกไป ในการศึกษาวิธีการไม่ได้คุยว่าทำยังไง ต้องออกแบบวิธีการศึกษา ให้ชัดเจน การเพิ่มศักยภาพของทีม เช่น การอบรม อุปกรณ์เสริม องค์กรที่ตั้งมาต้องเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมกันหลายฝ่าย จะมาร่วมมือกันยังไง ตรงไหนไปด้วยกันได้ ไป ตรงไหนติดขัดยังไม่ต้องไป คงต้องใช้ข้อมูลเป็นตัวเดินร่วมกัน อยากจะเน้นเรื่องวิธี

การศึกษา ชื่นชมเรืองการมีพื้นที่ในการอนุรักษ์ ต้องมีกฎระเบียบมารองรับ อาจจะเป็นท้องถิ่นหรือหน่วยงานมารับรอง

2. ตลาดชินตา “โครงการพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาด “เกษตรอินทรีย์” เป็นชื่อที่เขาตั้งให้ เดิมเราต้องการแค่เรื่องการบริหารจัดการอย่างเดียว

R1 ข้อมูลที่มีแล้ว

- เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ จากหนังสือ ยูทูป อินเตอร์เน็ต
- การทำตลาดในการบริหารจัดการ จากหนังสือ ยูทูป อินเตอร์เน็ต
- เรื่องสุขภาพ จากหนังสือ ยูทูป อินเตอร์เน็ต

R 2 เพิ่มเติม

- อยากรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิต จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เชฟ ปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐ
- การกำจัดศัตรูพืชและโรคพืช ดิน ไปอบรมดูงาน ศึกษาจากอินเตอร์เน็ท ถามปราชญ์ชาวบ้าน
- การทำสื่อประชาสัมพันธ์ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หน่วยงานภาครัฐ

R 3 จะจัดการกับข้อมูลอย่างไร

- เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
- ทำเป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่ด้วยวิธีต่างๆ เช่น จัดเวทีเสวนา
- ทำกับใคร ผู้ผลิต ผู้บริโภค
- เมื่อไร ยังไม่กำหนด

ข้อเสนอแนะจากทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง

อ.พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล

โจทย์เอาตามที่ตั้งมา เห็นด้วยบางส่วน พอทำตลาดอยากทำให้เวิร์ค มันอาจจะไม่ใช่คนที่ย้อนไปทำเกษตร หน้าที่ของคนจัดการตลาด หน้าที่ของโครงการวิจัย คือ ต้องบริหารจัดการตลาดหวังอะไร ให้คนมาซื้อเยอะ มาขายเยอะ คนได้กินของดี มีความรู้ ให้หาว่าตรงไหนยังไม่ดีบ้าง แต่ละ

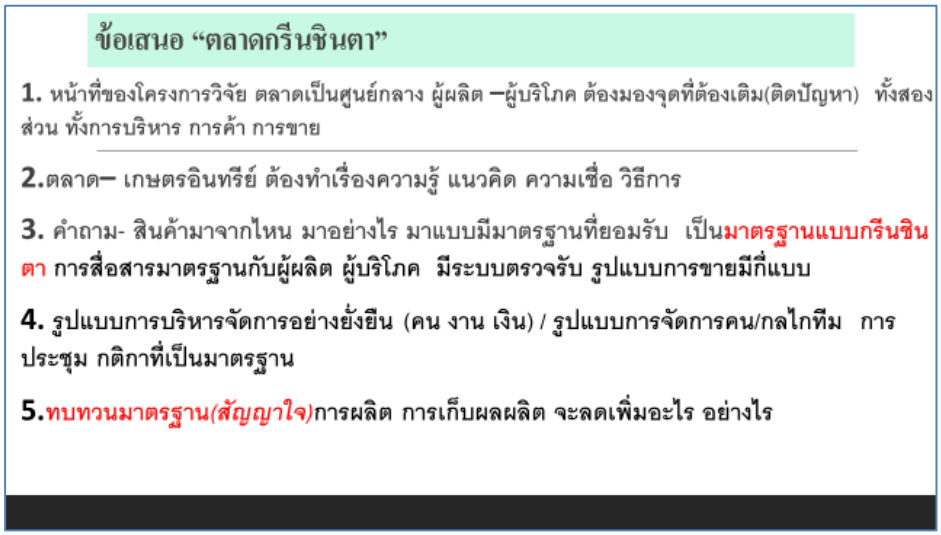
ส่วน สินค้าไม่หลากหลาย คนยังไม่รู้จัก จะจัดการแก้ไขแต่ละส่วนยังไง ให้ดูให้ชัดว่าอยากที่จะพัฒนาตรงไหรน เห็นปัญหาตรงไหน มาตรฐานสินค้าหรือเปล่า หาให้พบว่าจะพัฒนาตรงไหน

สมพงษ์ หลีเคราะห์

คำสามคำ “กลไก” “การบริหารจัดการ” “ตลาดเกษตรอินทรีย์” จะพัฒนาอย่างไร เกษตรอินทรีย์ ความคิด แนวคิด ความเชื่อ เป้าหมาย วิธีการผลิต รูปแบบการผลิต ทำอย่างไรให้ไปต่อไป แม่ค้าในตลาดต้องพูดได้เหมือนกันทุกคน รู้เท่ากัน ไม่ใช่เฉพาะแกนนำ สิ่งที่ต้องไปหา สินค้ามาจากไหน ทำอย่างไรให้แม่ค้ามาทุกวัน มาแบบมาตรฐาน ใช้มาตรฐานอะไร หรือต้องสร้างมาตรฐานของกรีนชินตา ต้องทำที่อ้างอิงได้ เพื่อนยอมรับ ผู้ผลิตที่เข้ามาขายต้องยอมรับได้ เป็นแบรนด์ใหม่ กรรมการมาตรฐานเป็นใคร พี่แอนบอกว่าที่ตลาดมีการทำสัญญาใจ ตอนนี้มาตรฐานรู้เฉพาะแม่ค้าในตลาด คนทั่วไปยังไม่รู้ ยังไม่ยอมรับมาตรฐานนี้ ระบบตรวจรับเป็นอย่างไร ตรวจแปลง ทดลองชิม รูปแบบการขายที่ไม่ใช่เฉพาะวันเสาร์อย่างเดียว ต้องช่องทางที่หลากหลาย ความยั่งยืนของตลาดอยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร คน งาน การบริหารจัดการ ไม่มีเราตลาดนี้อยู่ได้ ขาดแกนนำตลาดไปได้ ไปได้นาน ยั่งยืน เจ้าของตลาดกรีนจะมาขายเองหรือไม่ คนเอาปรือ จะจัดการอย่างไร ถ้ามีแม่ค้าเพิ่มเข้ามา ประชุมอย่างไร จัดการกันอย่างไร กติกาที่เป็นมาตรฐานบังคับใช้กันปรือ ทำได้นาน สังคมยอมรับทำปรือ ไม่ใช่เรื่องของจิตอาสาแล้ว เพราะการประชุมทุกครั้งมีค่าใช้จ่าย กลไกขับเคลื่อนเป็นแบบไหน ระบบที่เหมาะสมกับตลาด กรีนเป็นอย่างไร บริหารจัดการอย่างไร อาสาตลอดหรือไม่ ยี่สิบปีข้างหน้ายังอยากทำอยู่หรือเปล่า กลไกอยู่ปรือ ถ้าเราไม่อยู่ เรื่องนี้ไม่ใช่ของกู ต้องทำให้ตลาดกรีนเป็นมรดกตกทอด เช่น มีกรีนสาขาที่สอง รูปแบบบริหารจัดการอยู่ปรือ ไปกันตัง ไปย่านตาขาว เราจิทำปรือ ต้องทำเป็นหนังสือพิมพ์เขียวเล็กๆ ผมอยากตั้งคำถามให้เราคิดถึงอนาคต เริ่มต้นจากจิตอาสา การเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นจากคนกลุ่มนี้

ขนิษฐา จุลบล

สิ่งที่ต้องกลับไปทบทวน คือ มาตรฐานกระบวนการผลิต มาตรฐานผลผลิต และสัญญาใจของพวกเรา ปัจจุบันเรายังใช้ฉบับเดิมอยู่อีกหรือไม่ มีข้อไหนเอาออกและเพิ่มขึ้นบ้าง

3. คลองชีล้อม “โครงการการปลูกพืชร่วมยางและพืชแซมยางเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจของกลุ่มเครือข่ายเกษตรพึ่งตนเอง ตำบลคลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง”

คำถามการวิจัย

เครือข่ายเกษตรพึ่งตนเอง ต.คลองชีล้อมจะสร้างรายได้จากการปลูกพืชร่วมยางและพืชแซมยางที่เหมาะสมกับพื้นที่ ต.คลองชีล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การปลูกพืชร่วมยางและแซมยางของคนในคลองชีล้อม
2. เพื่อศึกษาข้อมูลโอกาสทางเศรษฐกิจและความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชร่วมยางและแซมยาง
3. เพื่อหาแนวทางการปลูกพืชร่วมยางและแซมยางที่สามารถสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจได้
4. เพื่อให้ได้พืชร่วมยางและแซมยางที่เหมาะสมกับพื้นที่คลองชีล้อมเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

R1 ข้อมูลที่มีแล้ว

- ข้อมูลเครือข่ายเกษตรพึ่งตนเอง ต.คลองชีล้อมมีสมาชิก 50 ครัวเรือน 5 หมู่บ้าน
- มีข้อมูลการปลูกผักเหรียง ผักขาไก่ ผักกูด

R2 เพิ่มเติม

- หาสมาชิกใหม่
- ลงเยี่ยมเยียนบ้านปลูกผัก สัมภาษณ์ เยี่ยมแปลงผัก
- พื้นที่ปลูกผัก
- ผักที่เขามีอยู่มีผักอะไร

R3 จะจัดการกับข้อมูลอย่างไร

- นัดประชุมสมาชิกกลุ่มทั้งหมดทั้งเก่าและใหม่
- เก็บข้อมูลเพิ่มหรือข้อมูลที่เปลี่ยนไปแล้ว
- ทบทวนสมาชิกแต่ละหมู่บ้าน

ผลที่คิดว่าจะได้รับ

- จำนวนสมาชิก จำนวนพื้นที่ จำนวนชนิดของพืช
- เดือนกันยายน 2562 เยี่ยมแปลงสมาชิกใหม่

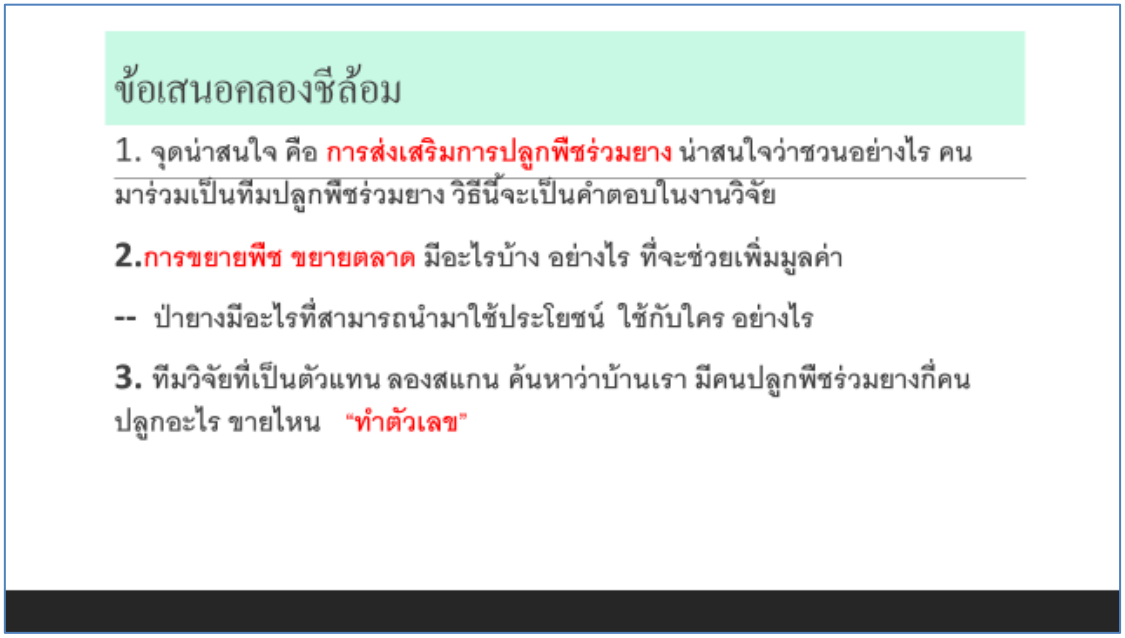
ข้อเสนอแนะจากทีมวิทยากรและพี่เลี้ยง

อ.พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล

จุดสำคัญของการปลูกพืชร่วมยางหรือแซมยาง เอาเฉพาะคนที่สนใจ คลองชีล้อมชวนเพื่อนมาทำยังไง ทำปรือให้คนอื่นเชื่อ ทำไมพืชร่วมยางทำกันไม่เยอะ โครงการนี้ต้องหาคำตอบ เพื่อพิสูจน์ว่าทำได้ ทำจริง ตลาดของพืชที่ปลูก น่าจะมีหลายอย่าง ที่ส่งเสริมการปลูก ตลาดไปขายที่ไหน มีพืชอย่างอื่นอีกหรือไม่ สนใจพืชตัวไหนที่น่าส่งเสริมอีก สนใจในประเด็นการชวนคนอื่นมาร่วมทีม มันมีของที่ปลูกได้อีกหรือไม่ มูลค่าที่เพิ่มขึ้น ทดลองปลูกอันไหน

ขนิษฐา จุลบล

คลองชีล้อมมีตัวแทนทุกหมู่บ้าน ใครปลูกร่วมยางอยู่ตรงไหน กี่คน ขายไหน ขายได้เท่าไหร่ มูลค่าในการทำคุ้มไม่คุ้ม รอดไม่รอด ต้องได้ตัวเลข เอามาเป็นแรงจูงใจในการชวนคนมาร่วม อย่าง

น้อยต้องเห็นตัวเลข ช่องทางหาตลาด น่าจะไปดูกันที่ตัวเลข คนที่ปลูกพืชร่วมยางหนึ่งร้อยคนมีเงินเข้ามา เติมในกระเป๋าหนึ่งหมื่นบาท สิ่งที่เป็นต้นทุน คือ หลายคนทำอยู่แล้ว

ช่วงที่ 3 กำหนดแผนการทำงาน

โจทย์

หลังจากฟังข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว แต่ละกลุ่มจะกลับไปทำอะไรบ้าง วันไหน ใน 2 เดือนหน้า

กิจกรรม	ทำกับใคร/ที่ไหน	ส.ค.	ก.ย.
1.			
2.			
3.			
4.			

[redacted]

แผนการดำเนินงานแต่ละพื้นที่

เกาะลิบง

ที่	กิจกรรมอะไร	ทำกับใคร/ที่ไหน	สิงหาคม	กันยายน
1.	สำรวจหญ้าทะเล	เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ/ริมหาด	15-19	-
2.	จัดอบรมให้ความรู้เด็ก	ทีมวิจัย/โรงเรียน	-	3
3.	นักสืบชายหาด	เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ/ริมหาด	-	17
4.	รวบรวมข้อมูล (3กิจกรรม)	ทีมวิจัย/ลิบงแคมป์	-	28

ตลาดกรีนชินตา

ที่	กิจกรรมอะไร	ทำกับใคร/ที่ไหน	สิงหาคม	กันยายน
1.	ออกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล - ผลิตภัณฑ์ (อะไรบ้าง ชนิด ประเภท) - ผลิตอย่างไร (รับมา/ทำเอง	ทีมพ่อค้าแม่ค้า	3/10	-

	- รายได้ที่ขาย/วัน (เฉพาะวันเสาร์) - ความต้องการของแม่ค้าผู้บริโภค			
2.	วิเคราะห์ข้อมูล ทบทวนสัญญาใจ และกำหนดแผนการทำงาน (จากการวิเคราะห์ข้อมูล)	ทีมหัวกะทิ	13 12.00-20น. (อาจค้างคืน)	-
3.	ประชุมเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดตรัง	ทีมวิจัยและเครือข่าย	-	8
4.	กรีนชินตาสัญจร	ทีมวิจัยและเครือข่าย	-	16/20

<u>คลองชีล้อม</u>

ที่	กิจกรรมอะไร	ทำกับใคร/ที่ไหน	สิงหาคม	กันยายน
1.	ประชุมทีมวิจัย	แกนนำสมาชิกทุกหมู่บ้าน/ศูนย์เรียนรู้บ้านนายศรี แก้วลาย	15	-
2.	วางแผนเก็บข้อมูล	บ้านสมาชิกหมู่ 1 (น้าเช้า)	27	-
3.	ลงเก็บข้อมูล	บ้านสมาชิกใหม่	-	15
4.	ลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน/แปลงต้นแบบ	บ้านต้นแบบที่ได้รับคัดเลือก	-	27

<u>Check out</u> นั่งตัวตรงหลังตรง ทบทวนสิ่งที่เราได้เรียนรู้ในสองวันที่ผ่านมา

1. เวทีถอดบทเรียนเราได้แลกเปลี่ยนปัญหาที่ทุกคนประสบมา สามารถนำกลับไปใช้ในงานของตัวเอง
2. ดีใจมากที่ได้ความร่วมมือ ความรู้
3. ดีใจ เป็นเกียตริได้มาอยู่กับผู้อาวุโส ได้เกิดการแลกเปลี่ยน
4. ดีใจ ได้ความรู้ใหม่ๆมาเพิ่มหลายอย่าง
5. ได้หลายอย่าง
6. ยินดีมากที่ได้มาพบน้องๆลูกๆหลานๆหลายคน เมื่อเจอคนผมถือว่าเป็นมิตรทุกคน
7. ดีใจและเป็นเกียรติที่มาในเวทีครั้งนี้
8. มองเห็นปัญหาอุปสรรคของแต่ละพื้นที่ อยากให้กำลังใจ เดินถึงเป้าหมาย
9. สิ่งที่ประทับใจและชอบ คิด อยู่ตลอดคือ คิงออฟน้ำท่อม โดนใจมาก
10. ขอบคุณทีมวิทยากรและไม่สบายใจเมื่อเราจากกัน

11. ให้คะแนนเต็ม 10 เพราะมีจมูกหายใจ มีความสุขในการทำงาน 10คะแนนให้ทุกๆคน
12. ดีใจได้มาพบสมาชิก
13. ขอบคุณพี่นิดที่ให้โอกาสมาร่วม มีโอกาสน้อยมากที่จะได้เข้าร่วมกับชาวบ้าน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆร่วมกัน
14. สำหรับการอบรมผมขอยกย่องทุกคนเป็นคนเก่ง มีความเชื่อถือ ขอบคุณเจ้าหน้าที่สกสว.และแม่ครัวที่ทำอาหาร
15. ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ
16. ทุกคนให้ความร่วมมือเป็นมิตรไมตรีกัน
17. มีความสุขมากที่ได้เข้าร่วมในครั้งนี้
18. จะทำโครงการนี้ต่อไป
19. ได้รู้ปัญหาหาของทีมตัวเอง อาชีพส่วนใหญ่ของตัวเองคือการยางพารา ปลูกพืชแซม ลดรายจ่ายในครอบครัว
20. นำคำบอกเล่าหลายๆอย่างไปปรับใช้กับตัวเอง
21. ดีใจ ไม่เคยร่วมทีมกับทีมตลาดมาก่อน ขอบคุณวิทยากร อาหารอร่อย ที่พักสบาย สะดวก
22. ขอให้ทุกคนสู้ด้วยใจ
23. ขอบคุณวิทยากรทั้งหมด และแม่ครัวที่ทำอาหาร อาหารอร่อยมาก
24. ขอบคุณ ทีมสกสว.แม่ครัวที่ให้ความรู้ อาหารอร่อย ให้อยู่ดีกินดี
25. ได้ความรู้หลากหลาย ที่พิเศษคือการปลูกอ้อย ใส่ปุ๋ย
26. ได้ความรู้กลับไปใช้
27. ดีใจที่ได้พบเพื่อนมากมาย
28. ขอบคุณในความตั้งใจเราจะเดินไปด้วยกัน เพื่อสิ่งดีๆ
29. ดีใจมากที่เข้าร่วมงานวิจัยในครั้งนี้
30. ดีใจมากๆถ้ามีโอกาสจะขอเข้าร่วมในการประชุมอีกครั้ง
31. ขอให้มีความสุขในการทำวิจัยโอกาสไม่ใช่หาได้ง่ายๆ
32. ต้องขอขอบคุณทุกๆคน 2 วันมานี้เราได้อะไรเยอะมากมีการถกเถียงกันทุกวันแต่ถกเถียงเพื่อการพัฒนาและได้สิ่งที่ดีที่สุด
33. ขอบคุณแม่ครัวที่ทำอาหาร ผมรู้สึกปวดหัวมันไม่ง่ายเสียแล้ว กลับไปปรับสักนิดแล้วเริ่มใหม่ คิดออกแล้วเดินต่อ ทุกคนต่างก็มีปัญหาแล้วต้องแก้กันไป ต่อสู้ด้วยการปล่อยวาง
34. ได้ความรู้หลายๆอย่างเอาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
35. ประทับใจผู้เข้าร่วม วิทยากร นำไปปรับใช้กับตัวเองและกลุ่ม

36. ขอบคุณทีมวิทยากร ผู้บริหารที่ให้ความรู้ และความเครียดเล็กน้อยเพื่อนำไปปรับใช้ตลาดชินตา
37. กี่ครั้งๆสำหรับนิดก็ยังชอบวงแบบนี้ เมื่อจบวงประชุมเราก็ต้องมานั่งคุยสรุปกัน เวียนไมล์แสดงความเท่าเทียมกัน ทุกคนสามารถแสดงความคิดของตัวเองออกมา ความตั้งใจความมุ่งมั่นที่ได้รับจากทุกคนสร้างพลังให้กับคนทำงาน เป็นการทำงานที่อบอุ่น เชื่อมันในกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป้าหลักเพื่อการพัฒนาตัวเอง มีหลายเรื่องที่เรายังไม่รู้ได้มีโอกาสไปเรียนรู้กับทีมงาน รู้สึกคลายกังวล หลังจากนี้ให้พวกเราพื้นที่โทรมาบอกกันสักนิดว่าจะทำกิจกรรมอะไรบ้างเผื่อจะได้ลงไปช่วยบ้าง

กิจกรรมออกแบบแบบสอบถามการเก็บข้อมูล

วันที่ 1 สิงหาคม 2562 เวลา 10.00-15.00 น. ณ ห้องประชุมชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	6	คน
พี่เลี้ยง	3	คน
รวม	9	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมผักปลูกคน
2. เพื่อทบทวนโครงการ
3. เพื่อออกแบบแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มแม่ค้า

บันทึกกิจกรรม

1. กิจกรรมผักปลูกคน
   - มีรายรับ 6,450 บาท
   - มีรายจ่าย 9,155 บาท
   - ต้องใช้เงินกองกลาง 2,705 บาท
   - วิเคราะห์ว่าเราจัดงานมีรูรั่วที่ไหน – พื้นที่ยากในการเข้าถึง วิเคราะห์คนในคนนอก – จำนวนคนร่วมงานที่เราไม่รู้คนน้อย จะทำอย่างไรให้เขารู้ช่องทางการPR –เราไม่ได้สำรวจของในตลาดเราเอง -ลักษณะของงานอะไรที่จะทำเอง ให้เขาทำ ทำด้วยกัน -ค่าสมัครเก็บก่อน เก็บระหว่าง -กิจกรรมดึงใจดึงดูด เป็นอย่างไร มีคนนั่งดูมากกว่าหรือลงมือทำด้วย ให้ประเมินกลุ่มเป้าหมายระหว่างทำกิจกรรม หลังกิจกรรม
     - รู้สึกดี
     - ประทับใจ
     - เห็นคุณค่า
     - มีความสุข
     - อยากไปอีก
   - หาลูกค้าหน้าใหม่
   - จัดกิจกรรมเฉพาะกลุ่ม หรือ การทำร่วมกับ รพ.สต., โรงพยาบาล, คลีนิคสุขภาพ
2. ทบทวนโครงการ

   โครงการนี้ได้งบประมาณหนึ่งแสนกว่าบาท งวดที่ 1 ดำเนินการตั้งแต่ 1 ม.ค.-30 ก.ย.62

   ชื่อโครงการ: การพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์: กรณีตลาดกรีนชินตา

คำถามวิจัย คือ โจทย์ที่จะต้องตอบเมื่อโครงการสิ้นสุด คือ กลไกการบริหารจัดการตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตาที่เหมาะสม เพื่อการสร้างรายได้แก่ผู้ผลิตและส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภคที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการและบทเรียนการบริหารของตลาดเกษตรอินทรีย์กรีนชินตาจากอดีต-ปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ ประเภท ชนิด ปริมาณสินค้า และเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรัง และห่วงโซ่คุณค่าระบบเกษตรอินทรีย์ (Value Chain)
3. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดตรัง
4. เพื่อพัฒนากลไกการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตาอย่างเป็นระบบ และสามารถสร้างความมั่นใจกับผู้บริโภคได้

วิธีดำเนินงาน

1. เตรียมความพร้อมทีมวิจัย
2. อบรมการจัดการเอกสาร
3. ออกแบบเครื่องมือการเก็บข้อมูล
4. ศึกษาความรู้ด้านการพัฒนาการของตลาดเกษตรอินทรีย์
5. ศึกษาความรู้ ชนิด ประเภทสินค้าเกษตรอินทรีย์ การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เช่น ปฏิทินฤดูกาล ตารางผลผลิต
6. เก็บข้อมูลความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค
7. ศึกษาดูงาน/อบรม
8. ถอดบทเรียนค้าหาความเหมาะสมด้านการบริหารจัดการ
9. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูลผู้ผลิต ความต้องการของผู้บริโภค
10. เวทีสรุปผลการอบรม/ศึกษาดูงาน
11. จัดเวทีปฏิบัติการพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์
12. ลงแขกแปลงผู้ผลิต/เยี่ยมแปลง ประเมินผล ออกแบบมาตรฐานรับรอง
13. อบรมการทำอาหารท้องถิ่น อาหารเป็นยา ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
14. ถอดบทเรียน
15. จัดทำชุดความรู้
16. เวทีเสวนาเรื่องเกษตรอินทรีย์
17. จัดทำรายงาน
18. เวทีปิดโครงการ

ตั้งวัตถุประสงค์ของการเก็บบันทึกข้อมูลคือ

1. เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า
2. เพื่อให้รู้การผลิต ผลิตภัณฑ์ รู้เป้าหมาย รู้รายได้ รู้ว่าใครมีความรู้อะไรอยู่บ้าง
3. ได้ปรับปรุงพัฒนาตลาด
4. มีข้อมูลคนขาย ของที่ผลิต
5. ได้รูปแบบการขายของแต่ละคน/ขายกี่ที่/ที่ไหนบ้าง

หัวข้อที่ต้องเก็บได้แก่

1. ข้อมูลส่วนตัว:เป็นใคร อาชีพอะไร รายได้ หนี้สิน
2. ข้อมูลงาน/วิธีการ/ผลผลิต
   - สวนยาง.....ไร่
   - ปาล์ม.....ไร่
   - สัตว์เลี้ยง ได้แก่.....
   - อาหารทะเล ได้แก่.....
   - ผัก ผลไม้ ได้แก่.....
   - อาหารปรุงสุก ได้แก่.....
   - อาหารแปรรูป ได้แก่....
   - เครื่องดื่ม.....กาแฟ, สมุนไพร, ผลไม้
   - อาหารคาว ได้แก่.....
   - อาหารหวาน/ขนม ได้แก่.....
   - ขนมสด ได้แก่.....
   - งานฝีมือ ได้แก่.....
   - เสื้อผ้า ได้แก่.....
3. ข้อมูลความรู้/ความเชี่ยวชาญ/ภูมิปัญญา
   - การทำการเกษตร ด้านไหนบ้าง.....
   - การปลูกพืช ได้แก่.....
   - การแปรรูป
   - ด้านช่าง
   - งานฝีมือ/จักสาน เช่น
   - ความคิดสร้างสรรค์/การออกแบบ
   - การเลี้ยงสัตว์
   - การขาย
   - เทคโนโลยี
   - การประชาสัมพันธ์

- ศิลปะ
- ดนตรี
- อื่นๆ เช่น

4. ข้อมูลสิ่งที่ต้องการ/สิ่งที่ยังเป็นปัญหา/ความคาดหวัง
   - ความต้องการ/ความคาดหวัง.....
   - ปัญหา/สิ่งที่อยากให้ปรับ.....

แผนการทำงานต่อ

1. กิจกรรมประชุมประจำสัปดาห์ในวันเสาร์ที่ 3 ส.ค.62 จัดกระบวนการโดยชี้แจงให้ชัดเข้าใจพร้อมกัน ปล่อยโจทย์และปล่อยให้ทำ บอกก่อนว่าวันนี้จะคุยเรื่องอะไร บอกเวลาที่จะใช้ในการประชุม บอกประโยชน์ ความสำคัญ ความจำเป็น
   - ชวนคุย สุข-ทุกข์ ใจ เขียนในกระดาษสองหน้า ไม่ต้องระบุชื่อ
   - ให้อ่านสัญญาใจ และให้ทุกคนให้ความคิดเห็นที่เป็นลับ
   - ทดลองทำแบบสอบถาม

กิจกรรมสรุปผลการถอดบทเรียนและวางแผนการเก็บข้อมูล

วันที่ 3 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ทีมวิจัย	22	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	23	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการถอดบทเรียน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนสารทุกข์สุขดิบ
3. เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูล

บันทึกกิจกรรม

การสรุปผลการเข้าร่วมถอดบทเรียนของทีมจำนวน 16 คน

ความรู้สึก

- เป็นการประชุมที่ทำให้ไม่ง่วง
- รู้สึกดี แต่มีความตึงเครียด
- รู้สึกดีใจ ได้ทู่ถี่กันนาน
- รู้สึกดีใจ แต่ก็ลุ้นทีมงานที่จริงจัง ตึงเครียด
- ประทับใจคนของเราและกลุ่มอื่น
- ประทับใจ ได้ฟังงานของคนอื่น
- รู้สึกว่าถูกทำให้ยาก มีการกรอง และแยก
-

- ได้ฟังบทเรียนของกลุ่มอื่น

ความรู้ที่ได้

- ได้ฟังความรู้การทำงานของตลาดตัวเอง ตลาดกรีนชินตา
- ได้ถ่ายทอดสิ่งที่ทำ
- ได้รู้ว่าเราเอาความเครียดขับเคลื่อน
- เมื่อได้ฟังการทบทวนของคนที่อยู่ก่อนทำให้รู้จักตลาดกรีนชินตา
- ได้ประสบการณ์และทักษะจากคนอื่น
- รู้จักปรับตัวเพื่อให้กลุ่มได้รู้สึกโปรดโปร่งคลี่คลาย

ได้แผนกิจกรรม

1. ออกแบบแบบสอบถาม
2. เก็บข้อมูล
3. ประชุมประจำเดือน กำหนดทุกวันเสาร์ที่ 2 ของเดือน เวลา 14.00-18.00 น.
4. วิเคราะห์ข้อมูลผู้ผลิต ผู้บริโภค และสัญญาใจ
5. เวทีเครือข่ายระดับจังหวัด
6. ลงเยี่ยมแปลง

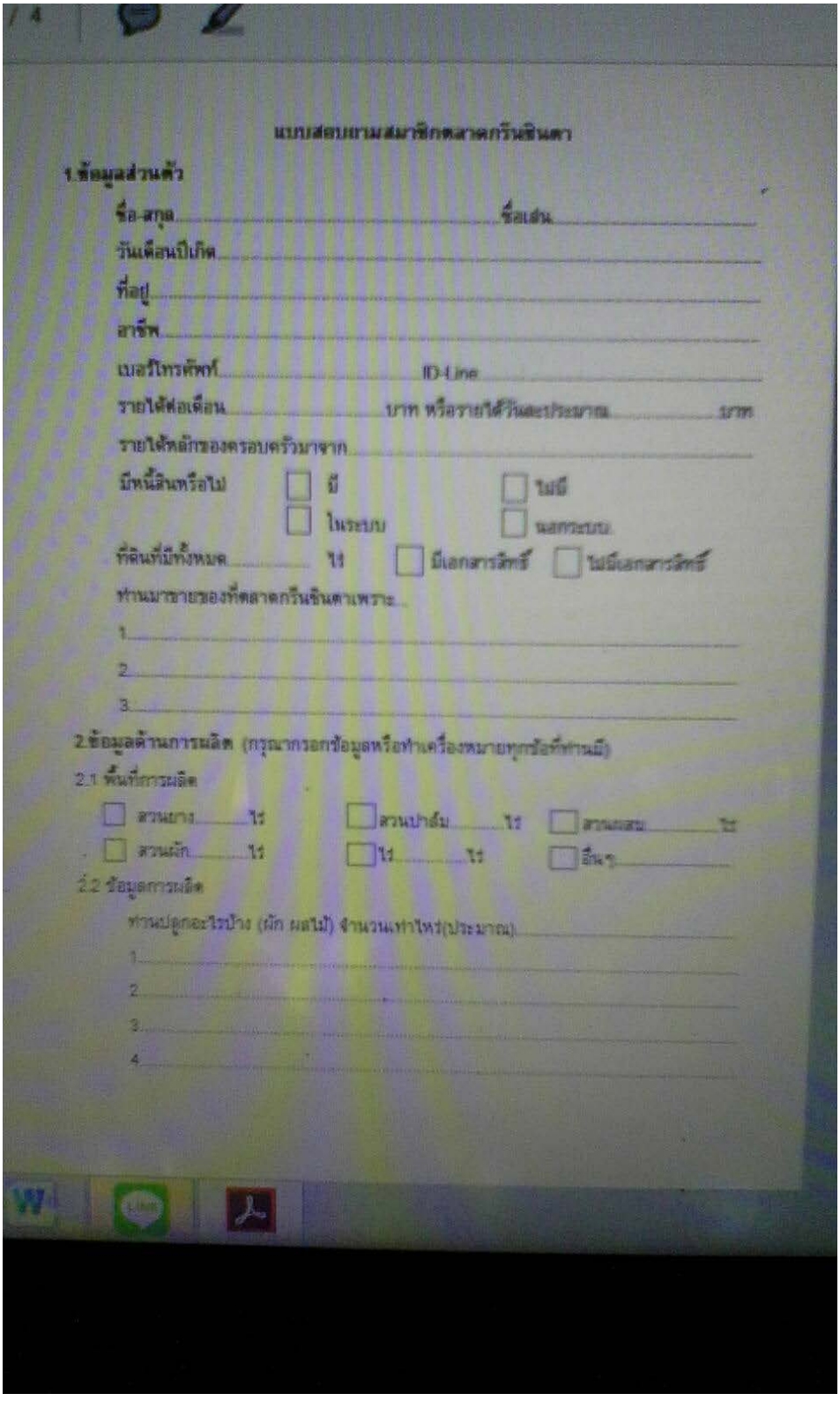
แลกเปลี่ยนสารทุกข์สุขดิบ โดยการเขียนลงกระดาษด้าน ความสุข-ความทุกข์ว่ามีอะไรบ้าง

ความสุข	ความทุกข์
-ได้อาหารปลอดภัย สดใหม่ ไร้สาร ราคาไม่แพง กลับบ้านมาก -ได้กำไรชีวิต เพราะมีมิตรคอยช่วยเหลือกัน ได้คุยสารทุกข์สุขดิบ -ได้ขายของ ขายของหมดไว ได้กำไรจากการขายบางเสาร์เท่านั้น ได้มีรายได้เพิ่มขึ้น ได้มีรายได้เสริมจากงานประจำ -ได้ทำสิ่งที่รักคือทำให้ลูกค้ามีสุขภาพดี -ได้อยู่ดูแลคนที่เรารัก -ได้พบปะเพื่อนฝูงที่เข้าใจ ชอบสิ่งเดียวกัน -ได้อยู่ในสังคมที่ดี ปรึกษาได้ทุกเรื่อง ได้แลกเปลี่ยนทัศนคติต่อกัน -ได้เรียนรู้ -ได้สร้างสมดุลกับชีวิต ได้พัฒนาจิต	-เกิดบางสถานการณ์และกับบางคน -เมื่อเห็นเพื่อนขายของไม่ได้ ของเหลือเยอะ -มีหนี้สิน -แม่ค้าน้อยลง อยากเห็นแม่ค้ามากกว่านี้ -เวลาปากไม่ดี รู้สึกเป็นทุกข์ -ไม่มี ไม่เคยมีความทุกข์ ไม่ยึดติด ทุกอย่างมีขึ้นมีลง -เจอคนไม่จริงใจ -เวลามาขายของที่ตลาดต้องทิ้งลูกมา -กลัวคนน้อย -การขายเงียบ -นอนตื่นสาย -ต้องปรับสมดุลชีวิต -ต้องทำของกินสุขภาพ ต้องพัฒนาการผลิต

-ได้ดูแลสุขภาพตนเองและผู้อื่น -เกิดเครือข่ายคนรักสุขภาพ/รักสิ่งแวดล้อม -ได้เผยแพร่งานรักษาทะเล -ได้ทำสิ่งที่ไม่ถนัด ท้าทาย -มีการแบ่งปัน เป็นกันเอง น่ารัก ยิ้มแย้ม สามัคคี ช่วยเหลือกัน -เกิดมิตรภาพ ความสุขเบิกบาน -ได้แจกของให้เพื่อน -ลูกค้าเป็นมิตร -ลูกค้าชมว่าของกินที่ทำอร่อย รอกินทุกเสาร์	-ง่วงนอน ร้อน เหนื่อย -กลัวไม่มีเวลา กลัวไม่มีของมาขาย กลัวอาหารทะเลไม่สด กลัวว่าของแพงเกินไป -การควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ค่อยได้ -ชอบเก็บความไว้ในใจไม่อยากให้ใครคุกคาม -สินค้าที่ได้มาไม่พอสำหรับลูกค้า -ร่างกายอ่อนล้า หมดเรี่ยวแรง พลังใจถดถอย -การเดินทางมาตลาดลำบากในการบรรทุกสินค้า -เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนไม่ค่อยได้ -งานมากหลายเรื่อง จนเวลาผ่านไปเร็ว ไม่ได้ดูแลตัวเองไม่ได้ทำความเข้าใจตัวเอง อยากจะเบาๆบ้าง มันเมื่อย เครียด ทำให้หลายอย่างไม่ดีไปหมด -มีความเกรงใจ ไม่รู้คนอื่นคิดอย่างไรกับเรา -บางครั้งลืมตัว นึกว่าสิ่งทีทำจะทำให้เกิดความสุข แต่ไม่รู้ว่าคนอื่นไม่คิดเช่นนั้น -ต้องตื่นหัวเช้าทำของขาย

เก็บข้อมูลผู้ผลิต เลือกวิธีการให้ผู้ผลิตแต่ละคนเขียนบันทึกด้วยตนเอง และรวบรวมในวันเสาร์ถัดไป

แบบสอบถามสมาชิกตลาดกรีนชินตา

1.ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-สกุล.....ชื่อเล่น.....

วันเดือนปีเกิด.....

ที่อยู่.....

อาชีพ.....

เบอร์โทรศัพท์.....ID-Line.....

รายได้ต่อเดือน.....บาท หรือรายได้วันละประมาณ.....บาท

รายได้หลักของครอบครัวมาจาก.....

มีหนี้สินหรือไม่ ☐ มี ☐ ไม่มี

☐ ในระบบ ☐ นอกระบบ

ที่ดินที่มีทั้งหมด.....ไร่ ☐ มีเอกสารสิทธิ์ ☐ ไม่มีเอกสารสิทธิ์

ท่านมาขายของที่ตลาดกรีนชินตาเพราะ...

1.....

2.....

3.....

2.ข้อมูลด้านการผลิต (กรุณากรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมายทุกข้อที่ท่านมี)

2.1 พื้นที่การผลิต

☐ สวนยาง.....ไร่ ☐ สวนปาล์ม.....ไร่ ☐ สวนผสม.....ไร่

☐ สวนผัก.....ไร่ ☐ ไร่.....ไร่ ☐ อื่นๆ.....

2.2 ข้อมูลการผลิต

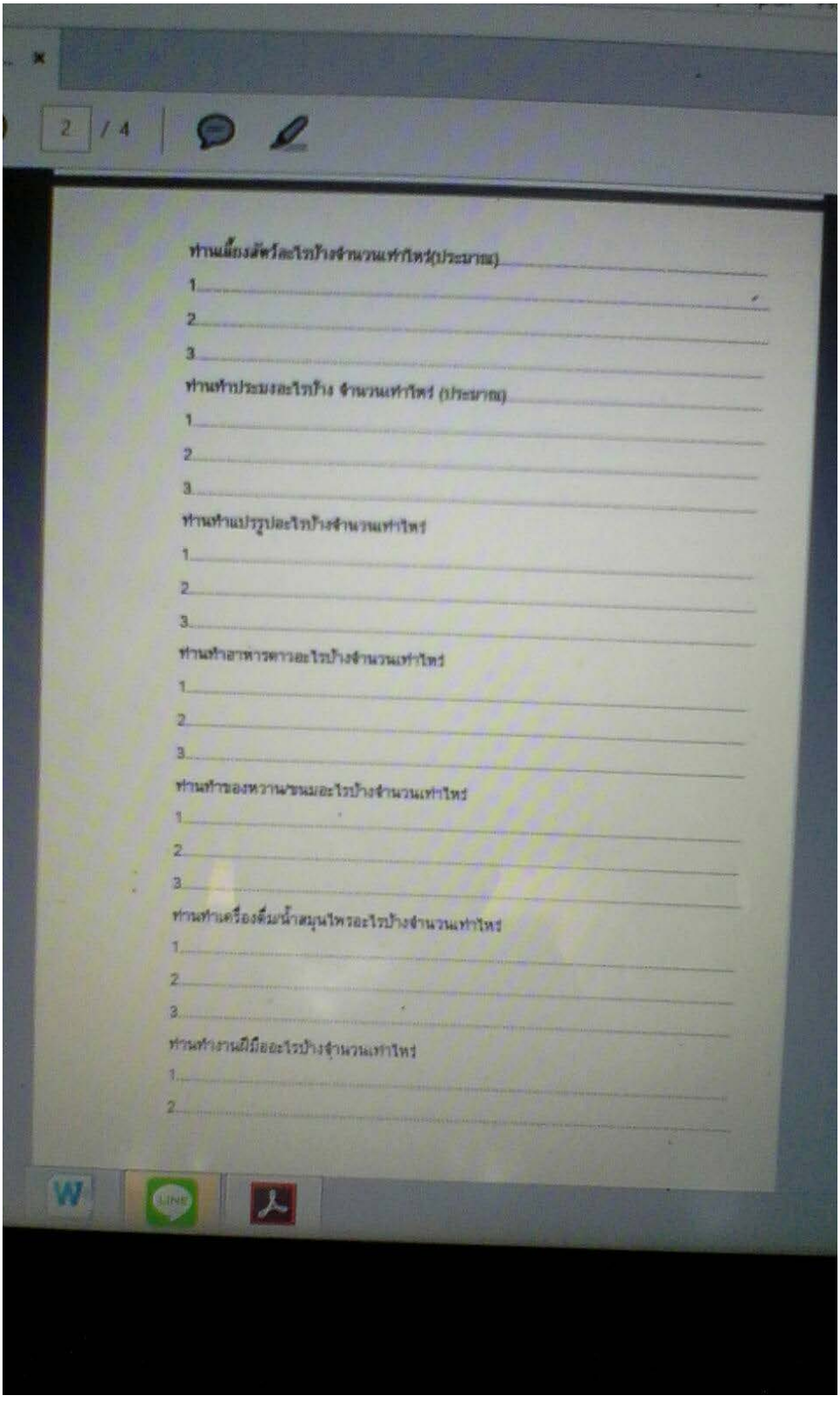
ท่านปลูกอะไรบ้าง (ผัก ผลไม้) จำนวนเท่าไหร่(ประมาณ).....

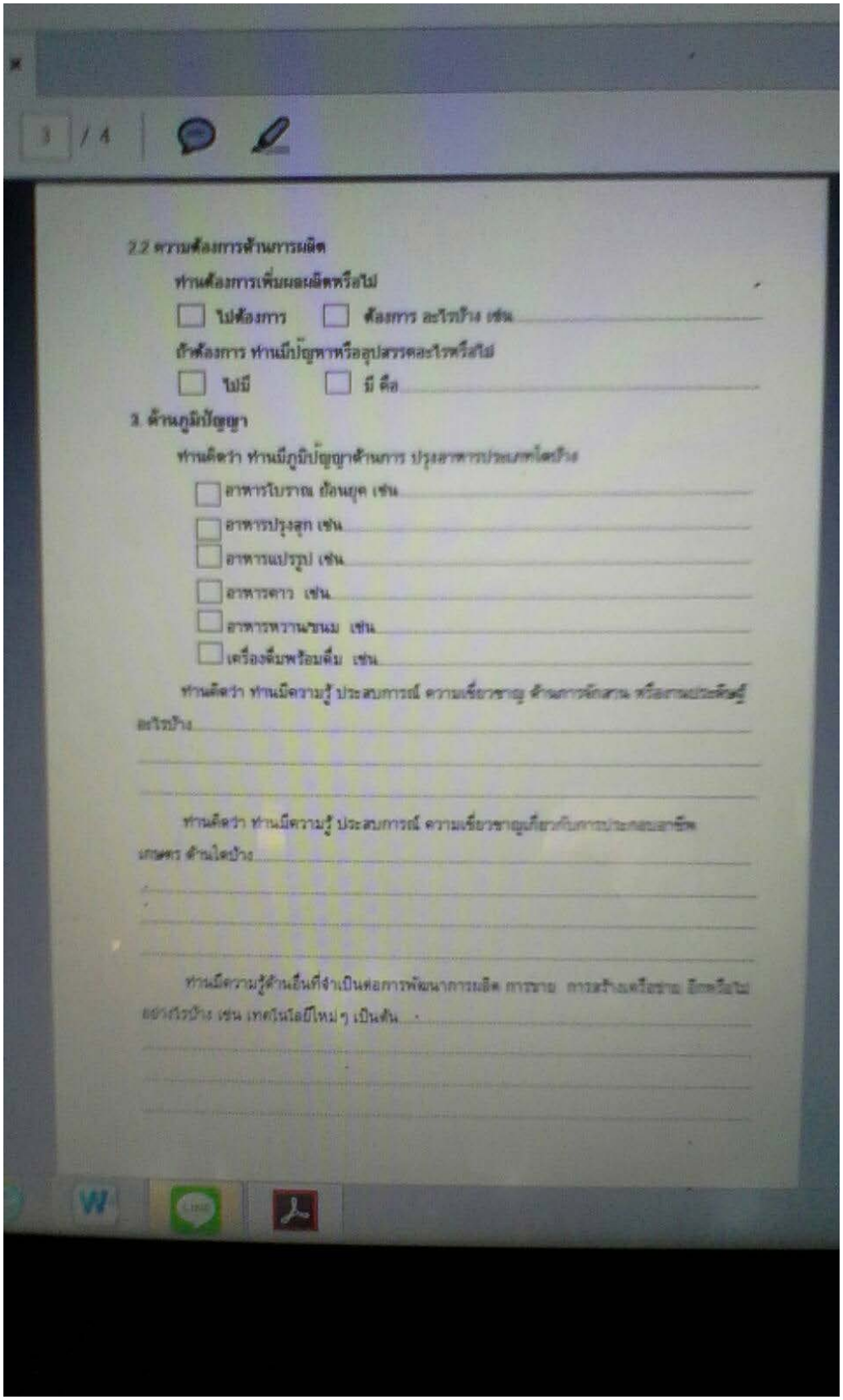
1.....

2.....

3.....

4.....

2 / 4
ท่านเลี้ยงสัตว์และไรบ้างจำนวนเท่าไหร่(ประมาณ)
1
2
3
ท่านทำประมงและไรบ้าง จำนวนเท่าไหร่ (ประมาณ)
1
2
3
ท่านทำแปรรูปอะไรบ้างจำนวนเท่าไหร่
1
2
3
ท่านทำอาหารตาวอะไรบ้างจำนวนเท่าไหร่
1
2
3
ท่านทำของหวานชนมอะไรบ้างจำนวนเท่าไหร่
1
2
3
ท่านทำเครื่องดื่มน้ำสมุนไพรอะไรบ้างจำนวนเท่าไหร่
1
2
3
ท่านทำงานฝีมืออะไรบ้างจำนวนเท่าไหร่
1
2

2.2 ความต้องการด้านการผลิต

ท่านต้องการเพิ่มผลผลิตหรือไม่

☐ ไม่ต้องการ ☐ ต้องการ อะไรบ้าง เช่น .....

ถ้าต้องการ ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรหรือไม่

☐ ไม่มี ☐ มี คือ .....

3. ด้านภูมิปัญญา

ท่านคิดว่า ท่านมีภูมิปัญญาด้านการ ปรุงอาหารประเภทใดบ้าง

☐ อาหารโบราณ ย้อนยุค เช่น .....

☐ อาหารปรุงสุก เช่น .....

☐ อาหารแปรรูป เช่น .....

☐ อาหารดาว เช่น .....

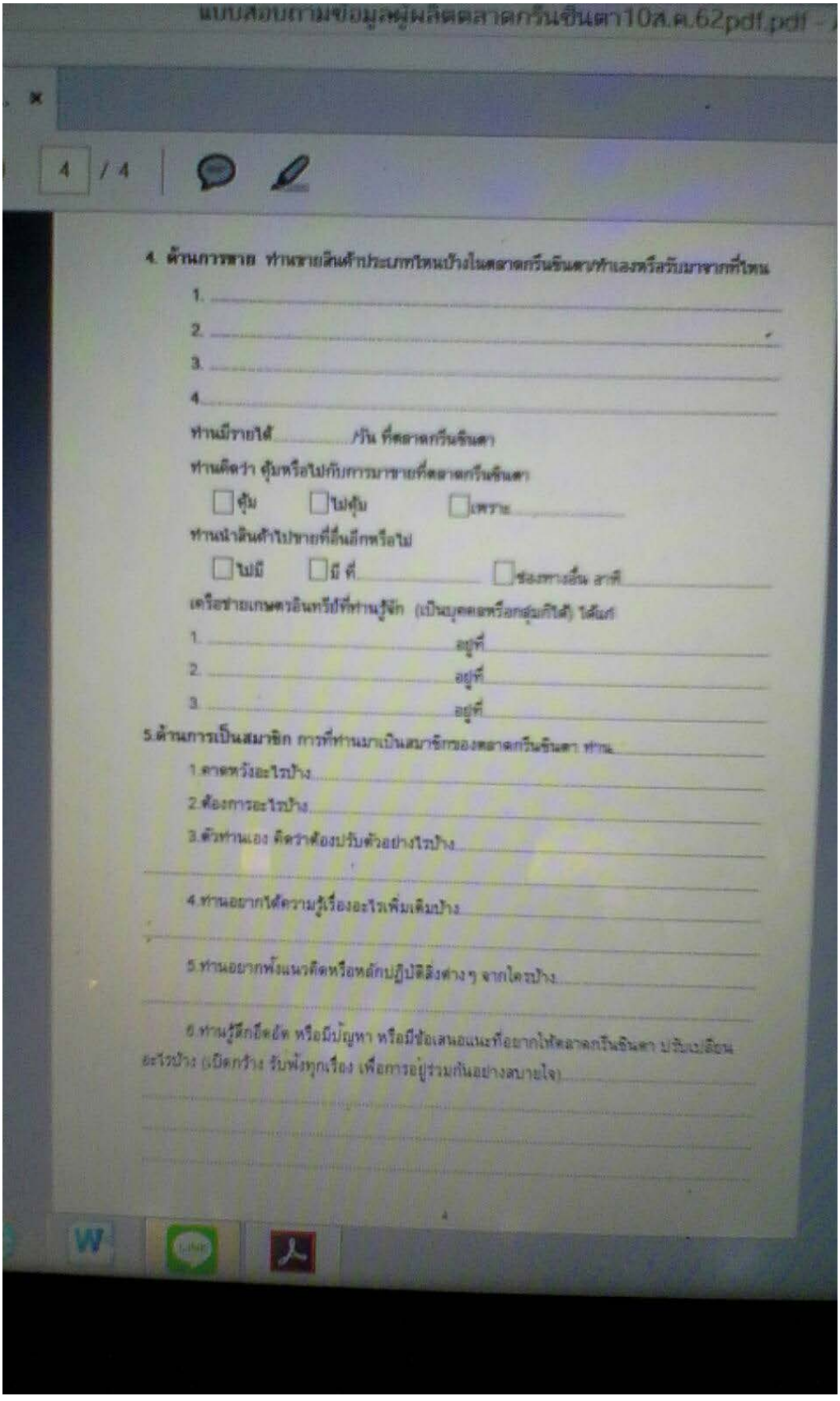
☐ อาหารหวานขนม เช่น .....

☐ เครื่องดื่มพร้อมดื่ม เช่น .....

ท่านคิดว่า ท่านมีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ด้านการจักสาน หรือสานประดิษฐ์ อะไรบ้าง .....

ท่านคิดว่า ท่านมีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เกษตร ด้านใดบ้าง .....

ท่านมีความรู้ด้านอื่นที่จำเป็นต่อการพัฒนาการผลิต การขาย การสร้างเครือข่าย อีกหรือไม่ อย่างไรบ้าง เช่น เทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นต้น .....

แบบสอบถามข้อมูลผู้ผลิตตลาดกรีนซันตา10ส.ค.62pdf.pdf -

4 / 4

4. ด้านการขาย ท่านขายสินค้าประเภทไหนบ้างในตลาดกรีนซันตาทำเองหรือรับมาจากที่ไหน

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ท่านมีรายได้_____/วัน ที่ตลาดกรีนซันตา

ท่านคิดว่า คุ้มหรือไปกับการมาขายที่ตลาดกรีนซันตา

☐คุ้ม ☐ไม่คุ้ม ☐เพราะ_____

ท่านนำสินค้าไปขายที่อื่นอีกหรือไม่

☐ไม่มี ☐มี ที่_____ ☐ช่องทางอื่น อาทิ_____

เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่ท่านรู้จัก (เป็นบุคคลหรือกลุ่มก็ได้) ได้แก่

1. _____ อยู่ที่_____
2. _____ อยู่ที่_____
3. _____ อยู่ที่_____

5.ด้านการเป็นสมาชิก การที่ท่านมาเป็นสมาชิกของตลาดกรีนซันตา ท่าน_____

1.คาดหวังอะไรบ้าง_____

2.ต้องการอะไรบ้าง_____

3.ตัวท่านเอง คิดว่าต้องปรับตัวอย่างไรบ้าง_____

_____

4.ท่านอยากได้ความรู้เรื่องอะไรเพิ่มเติมบ้าง_____

_____

5.ท่านอยากฟังแนวคิดหรือหลักปฏิบัติสิ่งต่างๆ จากใครบ้าง_____

_____

6.ท่านรู้สึกยังไง หรือมีปัญหา หรือมีข้อเสนอแนะที่อยากให้ตลาดกรีนซันตา ปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง (เปิดกว้าง รับฟังทุกเรื่อง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสบายใจ)_____

_____

_____

_____

4

กิจกรรมเก็บบันทึกข้อมูล/ประชุมประจำเดือนสิงหาคม 2562

วันที่ 10 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-18.00 น. ณ ห้องประชุมตลาดชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	31	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	3	คน
รวมทั้งหมด	34	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการทำงาน
2. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ผลิต
3. เพื่อวางแผนการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรม

ช่วงแรกนำข้อมูล สุข-ทุกข์ที่เขียนกันไว้เมื่ออาทิตย์ก่อนมาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนกันอีกครั้ง โดยพี่เลี้ยงได้ทบทวนว่าผู้ผลิตตลาดกรีนมีความสุขอย่างไรบ้าง และมีความทุกข์อย่างไร จากนั้นให้พี่ปุ้ยมาแชร์ประสบการณ์ พี่ปุ้ยเล่าว่าได้ทำอาหารที่ดีมีคุณภาพให้คนอื่นได้กินก็มีความสุข ส่วนความทุกข์นั้นก็เกิดจากที่การมาขายมีความยากลำบากบ้าง คนที่สองที่มาแชร์ประสบการณ์คือน้องออย ออยได้เอาหนังสือใครเอาเนยแข็งของฉันไป อ่านจึงได้มาบอกว่าหนังสือเล่มนี้ได้บอกว่าเราอย่ายึดติดกับสิ่งใดให้กล้าเปลี่ยน ซึ่งก็น่าจะลดความทุกข์ได้ด้วยกับในชีวิตคนเรา คนที่สามคือจอย จอยบอกว่าทำตลาดเพื่อสังคมเพื่อสุขภาพของคนอื่นจึงทำให้มีความสุข

ช่วงที่สองให้จับคู่สัมภาษณ์ข้อมูลของเพื่อน ทั้งหมด 28 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ได้เตรียมมา ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ก็เริ่มเสร็จ จึงได้ถามว่ามีวิธีการและสอบถามกันอย่างไร คู่จอยใช้วิธีสลับกันถามทีละข้อ เพราะทั้งสองคนจะได้เข้าใจไปพร้อมๆกัน คู่พี่จ๋าใช้วิธีการถามแต่ละคนไปทีเดียวเลย เพราะคนๆเดียวจะได้ลำดับความคิดทีเดียวไปจนจบ

วันนี้เก็บแบบสอบถามได้ 28 ชุด และมีประเด็นข้อมูลที่เห็นว่าต้องเก็บมาดำเนินการวิเคราะห์ก่อน คือ สวนลุงนิล เพราะตอนหลังๆ ไม่มีของมาขาย และรายได้ก็น้อย

- ลุงนิลทำอะไรอยู่บ้าง
  - สวนยาง 12 ไร่
  - สวนผสม 10 ไร่
  - ปาล์ม 3 ไร่
  - รับจ้างทั่วไป เช่น กรีดยาง ถางป่า
- ลุงนิลมีความเชี่ยวชาญด้านไหนบ้าง /ทำงานอย่างไร /เป็นอยู่อย่างไร
  - ลุงนิลกรีดยางตั้งแต่ 24.00 น. ทั้งของตนเองและรับจ้างกรีดอีก เสร็จก็เกือบเที่ยง จากนั้นตอนบ่ายก็ไปทำสวนผสมอีกครึ่งวัน ทำให้เหนื่อยในแต่ละวัน และต้องดูแลค่าใช้จ่ายของครอบครัวทั้งหมด
- ผลผลิตรายวัน รายเดือน รายปี(สะสม)
  - กรีดยางตนเอง
  - รับจ้างทั่วไป เช่น กรีดยาง ถางป่า
  - ผลผลิตทางการเกษตรนำไปขายวันเสาร์ที่ตลาดกรีนชินตา

- ค่าใช้จ่ายลุงนิล
  - มีหนี้สิน
  - ค่าใช้จ่ายในครอบครัวทั้งหมด
- ปัญหา
  - ราคายางตกต่ำ รายได้น้อยลง ไม่พอจ่าย
- การปรับปรุงใหม่สวนลุงนิล/อะไรสร้างมูลค่าเพิ่มได้/ช่องทางเพิ่มรายได้
  - ต้องลงพื้นที่ไปสำรวจ
- ปรับลดค่าใช้จ่ายอย่างไร
  - ลงพื้นที่
- การหาคนมาช่วยออกแบบจัดการสวน
- ช่องทางภาครัฐ หน่วยงาน

ตกลงนัดหมายวันที่ 12 สิงหาคม 2562 ลงพื้นที่สวนลุงนิลเพื่อไปสำรวจพื้นที่ และค้นหาต้นทุนสวนลุงนิล จากนั้นค่อยสรุปและวางแผนการทำงานกันต่อ

ส่วนวันเสาร์ถัดไปที่เปิดทำการตลาด ตอนบ่ายก็จะมาดูข้อมูลผู้ผลิตและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ถ้ามีเวลาเหลือก็จะมาดูข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค

กิจกรรมลงเยี่ยมแปลง

วันที่ 12 สิงหาคม 2562 เวลา 13.00-18.00 น. ณ สวนลุงนิล

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	10	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	2	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจสวนผสมแปลงลุงนิล
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนที่มีในสวน
3. เพื่อออกแบบการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดผลผลิตไปจำหน่าย

บันทึกกิจกรรม

เมื่อไปถึงได้นั่งประชุมให้ลุงนิลบอกเล่าต้นทุนของตนเอง และปัญหา ลุงนิลจึงได้เล่าถึงพื้นที่ทำการเกษตรดังนี้

- ยาง 12 ไร่
- สวนผสม 10 ไร่
- ปาล์มในสวนผสม 3 ไร่
- รับจ้างกรีดยาง และถางป่า

นับการผลิตของตนเองทั้งที่ทำอยู่ และที่กำลังจะทำในอนาคตดังนี้

- ที่ทำอยู่ได้แก่ กุ้ยช่าย มะเขือ ผักเหมียง 30 ต้น ไผ่หลายกอ หม่อน เสาวรส ฝรั่งกิมจู กล้วย มะนาว มะขามป้อม มะพร้าวน้ำหอม มะพร้าวหนัก มังคุด ทุเรียน สะตอ ไม้ป่าเช่นเทียม หลุมพอ เนียง สัตว์เลี้ยงคือ ไก่ไข่ ปลายี่สก ปลาตะเพียน กุ้งก้ามกราม(เพิ่งปล่อย10,000ตัว) จิ้งหรีด(ตายเกือบหมด) อ้อย (เพิ่งปลูก)
- ที่คิดจะทำ คือ เลี้ยงหมูขี้พร้า(หมูหลุม) เลี้ยงผึ้งได้รังมา 5 รังแล้ว

ช่วยกันวิเคราะห์ จากจำนวนการผลิตที่นับมา เห็นได้ว่าช่วงนี้ลุงนิลมีผลผลิตไปขายไม่กี่ชนิด ได้แก่ มะเขือ ผักเหมียง กุ้ยช่าย ต่างกับเมื่อก่อนที่มีผลผลิตไปขายมาก

ลงสำรวจพื้นที่ สวนลุงนิล เป็นสวนผสม 10 ไร่ ทีมได้เดินสำรวจพื้นที่พบว่าด้านหลังสุดเป็นป่าที่ต้นไม้ขึ้นไม่เป็นระเบียบและมีต้นไม้อยู่น้อย ยังต้องปลูกเสริมเข้าไปอีก ถัดมาเป็นพื้นที่ปลูกผักแปลง ผักค้างแต่เดิม มีทั้งถั่วพู ชมจันทร์ และแปลงปลูกผัก แต่ตอนนี้กลายเป็นรกร้างอยู่ ถัดมาเป็นสวนกล้วยและผักเหมียง สวนกล้วยนั้นรกมาก กล้วยไม่ค่อยเจริญเติบโต ถัดมาเป็นต้นไม้รกร้าง จนถึงบ่อที่สองเป็นบ่อเล็กที่ปล่อยปลาตะเพียน ยี่สกไว้ จนถึงอาคารเอนกประสงค์ และสระที่ 1 ประมาณ 1 ไร่ รอบสระปลูกพืชผักสวนครัวที่ยังไม่ค่อยได้เก็บผลผลิต ถัดไปเป็นถนนในสวน และด้านหน้า เป็นแปลง เสาวรส หม่อน และฝรั่ง แต่ต้นไม่ได้ตกแต่งก็ไม่มีผลผลิต ปลูกมะเขือแซมไว้

เมื่อสำรวจแล้วทุกคนกลับไปสรุป

- แอนเห็นว่าแปลงตรงบริเวณกลางพื้นที่ดินดี และเหมาะกับการปลูกผัก ด้านบนเหมาะกับปลูกไม้ผล ถัดไปบนสุดปลูกไม้ป่าเศรษฐกิจ ถัดมาด้านล่างน่าจะตกแต่งให้ดีปลูกให้เต็มพื้นที่จะเลือกกล้วย หรือผักเหมียงก็ได้
- ปุ่นเห็นว่าแปลงด้านหน้าสวน ตรงกลางร่อง ฝรั่ง หม่อน นั้นยังว่างเปล่า ดินก็เป็นดินร่วนปนทราย หญ้าก็ไม่รกมาก อีกทั้งมีต้นไม้คือฝรั่ง หม่อน ที่ต้องการการบำรุง ถ้าไปปลูกผักกลางร่องจะช่วยเพิ่มปุ๋ยธาตุอาหารเมื่อให้กับผัก ไปกับต้นไม้ด้วย อีกทั้งด้านหน้าถ้าใครขับรถผ่านไปผ่านมาจะได้แวะมาดูมาซื้อ ดึงดูดให้คนมาเยี่ยมแปลง และผักที่ลงก็เป็นผักที่อายุสั้น จะได้เก็บเกี่ยวในช่วงกินเจนี้ด้วย
- คนอื่นๆ เสริมว่าน่าจะเอาแปลงหน้าสวนดังที่ปุ่นเสนอ เพราะด้วยประโยชน์หลายอย่าง จึงได้ลองวางแผนการทำแปลง การเลือกชนิดผัก การปลูก และการขาย
    - แปลงทำระหว่างต้นฝรั่ง ต้นหม่อน โดยปุ่นกับแอนจะเอารถพรวนดินมาช่วยเสริมเพื่อการทำงานรวดเร็ว ส่วนคนอื่นๆ นำจอบและคราดมาช่วยกันขุด วันอาทิตย์ถัดไปมาขึ้นแปลง ใส่ปุ๋ยหมัก และรดน้ำหมักไว้ จากนั้นหมักดินไว้ก่อนอย่างน้อยหนึ่งสัปดาห์
    - การเลือกพืชผัก เลือก ผักบุ้งซึ่งเป็นผักอายุสั้น 15 วัน สัก 1 แปลง ผลผลิตจะออกตรงช่วงกินเจพอดี แปลงอื่นพักไว้ 15วัน และให้แอนเพาะต้นกล้า กวางตุ้ง คะน้า กุ้ยช่าย ให้ได้อายุ 15 วัน แล้วค่อยนำมาปลูก ในแปลงที่เตรียมไว้ ปลูกประมาณ 25 วันก็เก็บเกี่ยวได้ จะได้มีผักรายวันขายได้
    - สำหรับช่องทางการขายไม่เฉพาะที่ตลาดกรีนซินตา สามารถฝากเพ็ญ-กล้วยไปขายที่ตลาดโรงพยาบาลกันตัง

กิจกรรมติดตามงาน (ประชุมประจำสัปดาห์)

วันที่ 17 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-15.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	16	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	17	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการดำเนินการของตลาดประจำสัปดาห์
2. เพื่อวางแผนกิจกรรมลงแขก
3. เพื่อเติมเต็มแยกแยะข้อมูลผู้ผลิต – ผู้บริโภค และฝึกวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกกิจกรรม

ช่วงแรกสรุปปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในตลาดกรีนชินตา มีเรื่องและวิธีการแก้ไขดังนี้

- การเก็บค่าที่ขายของ จัดเป็นรายวัน และรายเดือนในราคาต่างกัน จ่ายรายเดือนจะถูกกว่า
- การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มเก็บชิ้นละ 10 บาทต่อวัน
- การขอความร่วมมือช่วยงานส่วนกลางตามตารางเวรที่เคยจัดไว้แล้ว
- การลา ต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน เพราะต้องมีการออกแบบการจัดแม่ค้าลงร้านในพื้นที่ว่างให้เต็ม มีผลต่อการขายและความสวยงามดึงดูดการมาตลาด จึงมีความสำคัญที่จะต้องแจ้งลาล่วงหน้าทุกคน
- การนำคนอื่นมาขายให้แจ้งในกลุ่มไลน์ก่อน พูดคุยทำความเข้าใจ ดูสินค้าก่อนไปเยี่ยมแปลง จะชวนมาขายเลยไม่ได้

ช่วงที่สอง วางแผนการลงแขกแปลงลุงนิล

จากการได้ข้อมูลปัญหาการผลิตของสวนลุงนิลขาดผลผลิตมาจำหน่าย จึงได้ไปสำรวจแปลงเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2562 ได้สรุปผลการสำรวจและแผนการทำงานต่อในวันพรุ่งนี้ (18 สิงหาคม 62) ซึ่งจะไปลงแขกทำแปลงผักกัน โดยนัดหมายเที่ยงตรง พาอุปกรณ์การกิน น้ำ แก้ว ช้อน จาน และ จอบ คราดไปด้วย ไปทานข้าวเที่ยงที่สวนลุงนิล ลงชื่อคนร่วมลงแขกได้ 12 คน

ช่วงที่สาม การนำเสนอผลการแยกแยะความต้องการของลูกค้า และหาแนวทางการดำเนินการพัฒนา

ประเภทของกิน	ประเภทอื่นๆ
ผัก ผลไม้ ที่ปลอดสารพิษ หรือระดับอินทรีย์ เนื้อสัตว์ อาหารทะเล ที่ปลอดสารพิษ อาหารพร้อมทานเพื่อสุขภาพ อาหารพื้นบ้าน น้ำปั่นผลไม้ น้ำสมุนไพร ของแปรรูปจากเกษตรอินทรีย์ เครื่องแกง เห็ดจากธรรมชาติ	ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สินค้าด้านวัฒนธรรม เกษตร สินค้าภูมิปัญญาชาวบ้าน จ.ตรัง งานจักสาน ของ Hand made ผ้าดิบ บริการด้านสุขภาพ

ความต้องการรูปแบบตลาดของผู้บริโภค

ด้านสินค้า ให้มีของหลากหลาย เยอะๆ มีสินค้าครบครัน มีผักผลไม้หลากหลาย มีอาหารปลอดภัยจากสารเคมี อาหารทุกอย่างทำจากวัตถุดิบปลอดสารพิษอาหารสดใหม่ มีมาตรฐานตรวจสอบเชื่อถือได้ ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้พลาสติก
ด้านแม่ค้า ให้แม่ค้าเข้าใจสินค้าตัวเอง อธิบายได้แนะนำผู้บริโภคได้ ต่อยอดสินค้าได้หลากหลาย มีใจอยากขายจริงๆ ให้แม่ค้าแต่งกายแบบไทยๆ ให้แม่ค้ารักษาอนามัยความสะอาดระหว่างขาย
ด้านกิจกรรม จัด Workshop บ่อยๆ มีกิจกรรมเพื่อครอบครัว เป็นที่แลกเปลี่ยนสินค้า อาหาร ความรู้ จากคนทำจริง มีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ เช่น สุขภาพ ร่างกาย สิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น
ด้านบรรยากาศ/สถานที่ มีการพูดคุยกัน

มีร้านอาหารหลายแบบ สะอาด รื่นเริง สบายใจ ร่มรื่น เย็นตา เป็นตลาดวิถีพื้นบ้าน ติดแอร์ มีโต๊ะนั่งกิน คนขาย-คนซื้อ มีความสุข จริงใจกัน
<u>ด้านลูกค้า</u> ให้ลูกค้านำภาชนะมาใส่สินค้าเอง ให้เพิ่มลูกค้าอีก

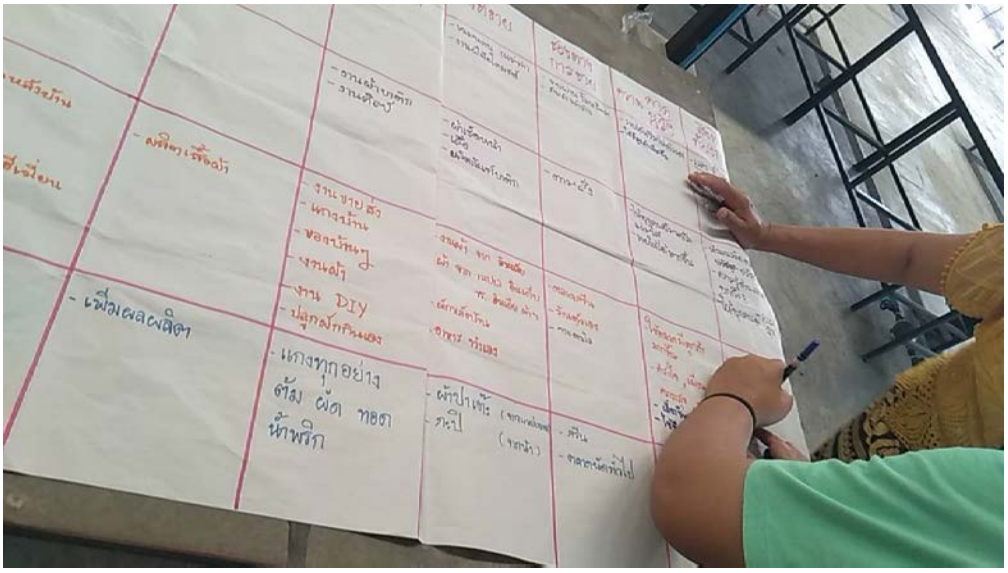
<u>ช่วงที่สี่</u> การฝึกการแยกแยะข้อมูลผู้ผลิต

โดยมีพี่จ๋าและป้าหนึ่ง ไปฝึกแยกแยะข้อมูลมา (ตามแผนภาพตารางด้านล่าง) สิ่งที่พี่จ๋าค้นพบจากการแยกแยะข้อมูลคือ ความรู้ภูมิปัญญาอยู่ในตัวคนในตลาดกรีนอยู่แล้ว แต่ยังไม่นำมาพัฒนาตนเอง และถ่ายทอดให้คนอื่น โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองนั้นแต่ละคนทำได้อยู่แล้ว ส่วนป้าหนึ่งเห็นว่าตลาดก็มีรายได้ที่ดีและพออยู่ได้ และแต่ละคนก็มีความคาดหวัง ซึ่งก็ควรจะทำตามที่ตั้งความหวังไว้ สำหรับคนที่ไม่มีความคาดหวังอยากให้เขาได้บอกมาว่าเพราะอะไรถึงไม่มีความคาดหวัง

<u>ช่วงที่ห้า</u> การวางแผนการทำงานต่อ

การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบ เพื่อการวิเคราะห์แยกแยะต่อไป ส่วนความต้องการของลูกค้าจะนำมาดูว่าตลาดจะปรับพัฒนาสิ่งใดได้บ้างตามเหมาะสม

ส่วนสัญญาใจ แอนเป็นคนไปแยกแยะและปรับเบื้องต้นมาก่อน

กิจกรรมลงแขกทำแปลง สวนลุงนิล

วันที่ 18 สิงหาคม 2562 เวลา 12.00-19.00 น. ณ สวนลุงนิล ต.โคกยาง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	12	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	2	คน
รวมทั้งหมด	14	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การทำแปลงผักเกษตรอินทรีย์
2. เพื่อเรียนรู้การวางแผนการปลูกผักให้มีขายตลอดทุกสัปดาห์

บันทึกกิจกรรม

หลังจากที่ได้ลงพื้นที่วิเคราะห์ทั้งเรื่องต้นทุนที่มี ดิน น้ำ อากาศ พื้นที่ ทำเล และความเหมาะสมในการปลูกพืชให้มีพืชรายวันออกจำหน่าย วันนี้ก็เป็นการลงมือทำแปลงผัก

เลือกแปลงที่ด้านหน้าที่เป็นสวนหม่อนสวนฝรั่ง ปลูกระหว่างต้นหม่อน ได้จำนวน 5-6 แปลง มีมะเขือแทรกอยู่บ้าง

ในการทำแปลงผักครั้งนี้มีเครื่องจักรเป็นรถพรวนดินของปุ่นมาช่วยทุ่นแรงในการถากหญ้า ยกร่อง เพราะรถสามารถทำงานได้ทีเดียวพร้อมกันไปเลย ทั้งถอนหญ้า พรวนดิน ต้องไถพรวนให้ดี ราว 3 รอบ เอาหญ้าออกให้ดี แล้วใช้จอบยกร่องอีกนิดเดียว ก็ได้แปลงสำหรับใช้ปลูกแล้ว ใช้ขี้ไก่เป็นปุ๋ย เสร็จยกแปลงก็เอาหญ้ามาคลุม รดน้ำหมักเพื่อหมักดิน แล้วก็รออีก 1 สัปดาห์ถึงจะมาลงผักบุ้งซึ่งเป็นผักอายุสั้นในรอบแรกก่อน ส่วนผักกาด คะน้า และอื่นๆ จะได้เพาะเมล็ดให้งอกก่อนค่อยนำมาปลูกจะได้จัดการได้ง่าย และพืชจะได้เติบโตดี

การออกแบบการลงผักนั้นสำคัญ ผักบุ้งแค่ 15 วัน ก็เก็บเกี่ยวได้แล้ว หลังจากนั้นก็ลงผักกาดต่างๆ ผักคะน้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ทยอยกันไปเรื่อยๆ จะได้มีผักตลอด

ส่วนหม่อน นั้นได้ตกแต่งกิ่งไว้แล้วจะได้ออกผลเพื่อเก็บขายได้อยู่เรื่อยๆ ฝรั่งก็ตัดแต่งใหม่เพื่อให้ต้นได้รับปุ๋ยและออกลูกให้เก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

กิจกรรมวิเคราะห์สังเคราะห์ความต้องการของลูกค้าและเติมเต็มข้อมูลผู้ผลิตวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

วันที่ 24 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย 20 คน

พี่เลี้ยง สกสว. 1 คน

รวมทั้งหมด 21 คน

วัตถุประสงค์

1.สังเคราะห์ข้อมูลความต้องการของลูกค้า

2.เติมเต็มข้อมูลผู้ผลิตพร้อมฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล

3.การเชื่อมโยงข้อมูลของผู้ผลิตและผู้บริโภค

บันทึกกิจกรรม

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริโภค เป็นดังนี้

กลุ่มลูกค้า

- เป็นผู้รักสุขภาพ
- เป็นกลุ่มคนเมือง ต้องการอาหารพืชผักเนื้อที่ปลอดภัย
- มีความรู้ ศักยภาพในการบริโภค

ความต้องการสินค้า

ประเภทของกิน

- ต้องการผัก ผลไม้ ที่ปลอดสารพิษ หรือระดับอินทรีย์
- ต้องการเนื้อสัตว์ อาหารทะเล ที่ปลอดสารพิษ
- อาหารพร้อมทานเพื่อสุขภาพ
- อาหารพื้นบ้าน
- น้ำปั่นผลไม้ น้ำสมุนไพร
- ของแปรรูปจากเกษตรอินทรีย์
- เครื่องแกง

- เห็ดจากธรรมชาติ

ประเภทอื่นๆ

- ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- สินค้าด้านวัฒนธรรมเกษตร
- สินค้าภูมิปัญญาชาวบ้าน จ.ตรัง
- งานจักสาน
- ของ Hand made
- ผ้าดิบ
- บริการด้านสุขภาพ

ความต้องการรูปแบบตลาด

ด้านสินค้า

- ให้มีของหลากหลาย เยอะๆ
- มีสินค้าครบครัน
- มีผักผลไม้หลากหลาย
- มีอาหารปลอดภัยจากสารเคมี
- อาหารทุกอย่างทำจากวัตถุดิบปลอดสารพิษ
- อาหารสดใหม่
- มีมาตรฐานตรวจสอบเชื่อถือได้
- ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม
- ไม่ใช้พลาสติก

ด้านแม่ค้า

- ให้แม่ค้าเข้าใจสินค้าตัวเอง อธิบายได้
- แนะนำผู้บริโภคได้
- ต่อยอดสินค้าได้หลากหลาย
- มีใจอยากขายจริงๆ
- ให้แม่ค้าแต่งกายแบบไทยๆ
- ให้แม่ค้ารักษาอนามัยความสะอาดระหว่างขาย

ด้านกิจกรรม

- จัด Workshop บ่อยๆ
- มีกิจกรรมเพื่อครอบครัว
- เป็นที่แลกเปลี่ยนสินค้า อาหาร ความรู้ จากคนทำจริง

- มีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
- เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ เช่น สุขภาพ ร่างกาย สิ่งแวดล้อม
- ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

ด้านบรรยากาศ/สถานที่

- มีการพูดคุยกัน
- มีร้านอาหารหลายแบบ
- สะอาด
- รื่นเริง
- สบายใจ
- ร่มรื่น เย็นตา
- เป็นตลาดวิถีพื้นบ้าน
- ติดแอร์
- คนขาย-คนซื้อ มีความสุข จริงใจกัน
- มีโต๊ะนั่งกิน

ด้านลูกค้า

- ให้ลูกค้านำภาชนะมาใส่สินค้าเอง
- ให้เพิ่มลูกค้าอีก

ข้อมูลที่แยกแยะแล้ว

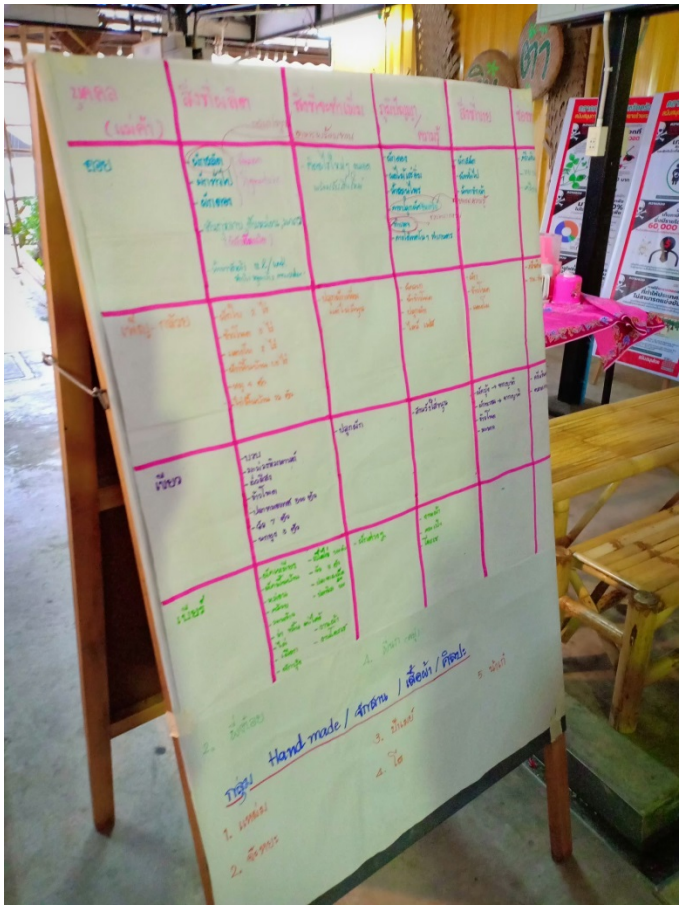

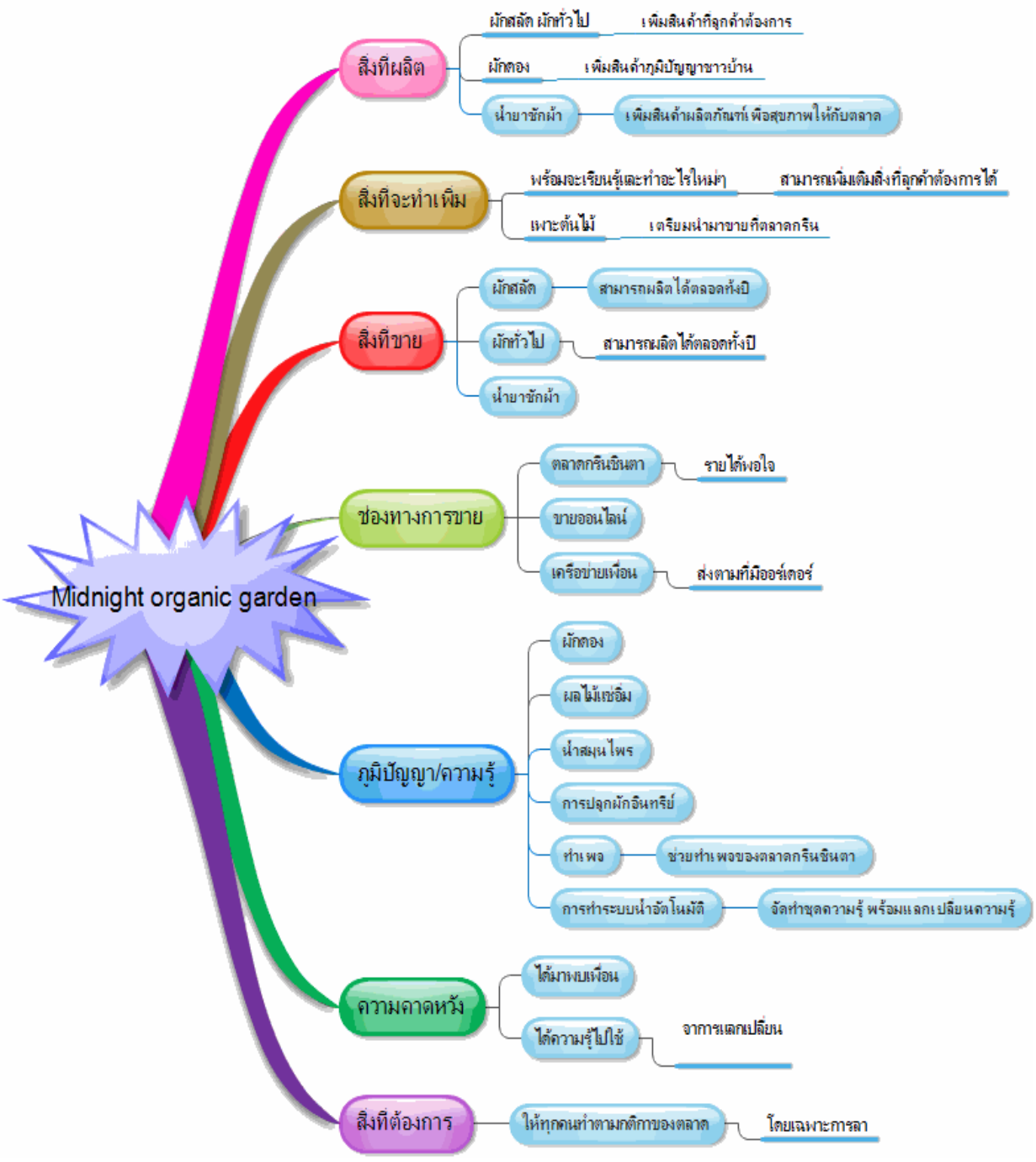

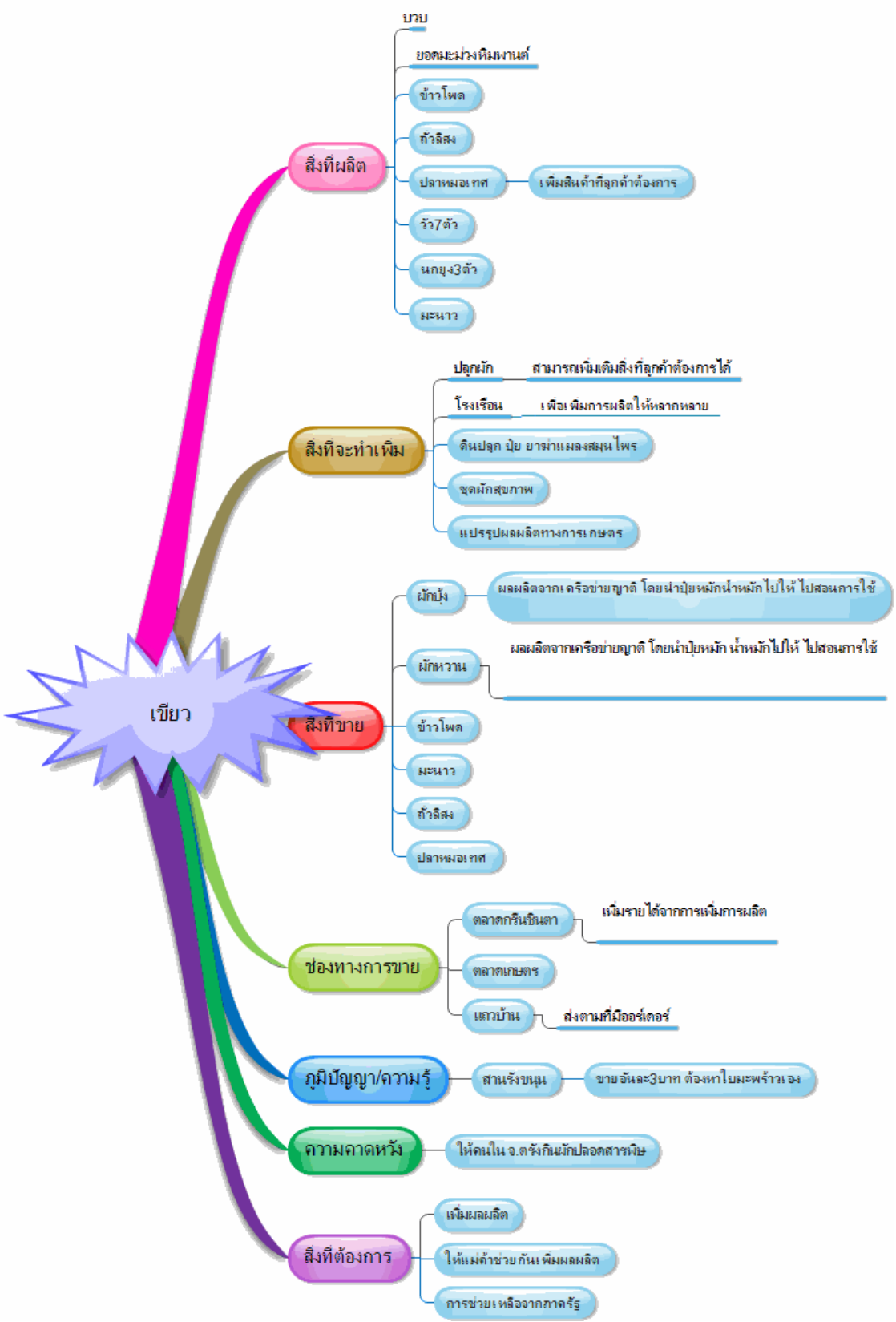
เติมเต็มข้อมูลผู้ผลิตและฝึกวิเคราะห์สังเคราะห์

1. Midnight organic garden

Midnight organic garden
สิ่งที่ผลิต
ผักสลัด ผักทั่วไป
เพิ่มสินค้าที่ลูกค้าต้องการ
ผักดอง
เพิ่มสินค้าภูมิปัญญาชาวบ้าน
น้ำยาซักผ้า
เพิ่มสินค้าผลิตภัณฑ์ เพื่อสุขภาพให้กับตลาด
สิ่งที่จะทำเพิ่ม
พร้อมจะเรียนรู้และทำอะไรใหม่ๆ
สามารถเพิ่มเติมสิ่งที่ลูกค้าต้องการได้
เพาะต้นไม้
เตรียมนำมาขายที่ตลาดกรีน
สิ่งที่ขาย
ผักสลัด
สามารถผลิตได้ตลอดทั้งปี
ผักทั่วไป
สามารถผลิตได้ตลอดทั้งปี
น้ำยาซักผ้า
ช่องทางการขาย
ตลาดกรีนชินตา
รายได้พอใจ
ขายออนไลน์
เครือข่ายเพื่อน
ส่งตามที่มีออร์เดอร์
ภูมิปัญญา/ความรู้
ผักดอง
ผลไม้แช่อิ่ม
น้ำสมุนไพร
การปลูกผักอินทรีย์
ทำเพจ
ช่วยทำเพจของตลาดกรีนชินตา
การทำระบบน้ำอัตโนมัติ
จัดทำชุดความรู้ พร้อมแลกเปลี่ยนความรู้
ความคาดหวัง
ได้มาพบเพื่อน
ได้ความรู้ไปใช้
จากการแลกเปลี่ยน
สิ่งที่ต้องการ
ให้ทุกคนทำตามกติกาของตลาด
โดยเฉพาะการลา

2. สวนเขียว

เขียว
สิ่งที่ผลิต
บวบ
ยอดมะม่วงหิมพานต์
ข้าวโพด
ถั่วลิสง
ปลาหมอเทศ
เพิ่มสินค้าที่ลูกค้าต้องการ
วัว7ตัว
นกยูง3ตัว
มะนาว
สิ่งที่จะทำเพิ่ม
ปลูกผัก
สามารถเพิ่มเติมสิ่งที่ลูกค้าต้องการได้
โรงเรือน
เพื่อเพิ่มการผลิตให้หลากหลาย
ดินปลูก ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงสมุนไพร
ชุดผักสุขภาพ
แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
สิ่งที่ขาย
ผักบุ้ง
ผลผลิตจากเครือข่ายญาติ โดยนำปุ๋ยหมักน้ำหมักไปให้ ไปสอนการใช้
ผักหวาน
ผลผลิตจากเครือข่ายญาติ โดยนำปุ๋ยหมัก น้ำหมักไปให้ ไปสอนการใช้
ข้าวโพด
มะนาว
ถั่วลิสง
ปลาหมอเทศ
ช่องทางการขาย
ตลาดกรีนซิตี้
เพิ่มรายได้จากการเพิ่มการผลิต
ตลาดเกษตร
แถวบ้าน
ส่งตามที่มีออร์เดอร์
ภูมิปัญญา/ความรู้
สานรังขนุน
ขายอันละ3บาท ต้องหาใบมะพร้าวเอง
ความคาดหวัง
ให้คนใน จ.ตรังกินผักปลอดสารพิษ
สิ่งที่ต้องการ
เพิ่มผลผลิต
ให้แม่ค้าช่วยกันเพิ่มผลผลิต
การช่วยเหลือจากภาครัฐ

กิจกรรมรวบรวมข้อมูลความรู้เดิม

วันที่ 25 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-18.00 น ณ ตลาดกรีนซินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	3	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	4	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้เดิมมาใช้ในการวางแผนการทำงานต่อไป

บันทึกกิจกรรม

เป็นการนำเอาความรู้เดิมที่ได้รวบรวม ได้ใช้ลงมือปฏิบัติการ และใช้เผยแพร่ อยู่แล้ว มารวบรวมอีกครั้ง เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์เพื่อการทำงานต่อไป โดยมีชุดข้อมูลดังนี้

1.สัญญาใจ

2.การเก็บเมล็ดพันธุ์

3.เทคนิคการเก็บเมล็ดพันธุ์โดยเกษตรกร

4.การปรับปรุงดินในแบบเกษตรอินทรีย์

5.น้ำหมักจุลินทรีย์

6.ชุดความรู้เรื่องอันตรายและพิษภัยจากอาหาร

7.การล้างผักและผลไม้

8.ประโยชนาของจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

สัญญาใจ

(ร่าง) สัญญาใจ... ตลาดนัดชุมชน สีเขียว.....กรีนชินตา
"ตลาดแห่งความรัก ชุมชนสีเขียว แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่คุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน"

สถานที่จัดตลาด .....
วัน และ เวลาจัดตลาด .....

วัตถุประสงค์ของตลาดนัดสีเขียว

1) แสวงหากำไรอย่างยั่งยืน ไม่ใช่แสวงหากำไรสูงสุด (Sustainable profit not maximized profit)
2) เป็นพื้นที่สนับสนุนทางการค้าแบบเกื้อกูล และ เอื้ออาทรต่อกัน ไม่ใช่แข่งเพื่อเอาชนะหรือทำลายคู่แข่งให้หมดสภาพ
3) เป็นสถาบันที่ช่วยลดช่องว่างทางสังคม อันเป็นผลเนื่องมาจากวิถีชีวิตและกลไกทางระบบทุน
4) ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของลูกค้าและสังคม ไม่ใช่เพื่อลูกค้าเพียงอย่างเดียว (Customer and Social Benefit not only Customer) เพราะนอกจากธุรกิจจะต้องเสียภาษี ได้มาอย่างถูกต้องและปราศจากภาวะบีบบังคับแล้ว ยังจะต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อจัดทำกิจกรรมช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกปี เช่น สนับสนุนจัดตั้งมูลนิธิที่เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม, การส่งเสริมภาคการศึกษา เป็นต้น
5) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งสื่อความรู้ให้แก่ผู้บริโภคและผู้ที่สนใจทั่วไป มิใช่เน้นว่าเพื่อขายแต่เพียงอย่างเดียว หากลูกค้าไม่มีความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดปัญหาเปลี่ยนสินค้า หรือไม่ได้นำไปใช้ต่อ ก็เท่ากับเป็นการผลาญทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด
6) เพื่อเป็นพื้นที่ส่วนกลางของคนจังหวัดตรังที่สนใจ เข้าร่วมทำกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ คำว่า กรีนอย่างสร้างสรรค์ อาทิ งานหัตถกรรมพื้นบ้าน, เครือข่ายความมั่นคงทางอาหาร พืชพรรณพื้นถิ่น, อีกทั้งร่วมปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติ ของเขา ป่า นา เล จังหวัดตรัง เป็นต้น

สิ่งที่เราจะได้เห็นในตลาด กรีนชินตา ว่า "เขียวอย่างไร"

1. ได้รับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ
2. เป็นเวทีและแหล่งเรียนรู้ของผู้ผลิตรุ่นใหม่ ในฐานะผู้รับและผู้ให้
3. มีความร่วมสมัย
4. จัดจำหน่ายสินค้า/บริการ โดยตรงจากผู้ผลิต
5. จัดจำหน่ายสินค้าวิถีพื้นบ้าน ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ไม่รบกวนและไม่สร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อม
7. เป็นพื้นที่ของการเคารพ สิทธิความเป็นมนุษย์ และ สิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งกระบวนการจัดการและ อยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตยที่เป็นธรรม

คณะกรรมการบริหาร ได้แก่
.....
.....
.....

ที่ปรึกษา ได้แก่
.....
.....
.....

1

~ มาตรการอาหาร พืชผัก ผลไม้ ออร์แกนิคและปลอดภัย

พืชผัก Organic

- ไม่มีเคมีในกระบวนการปลูก
- เมล็ดพันธุ์ต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ Organic (no GMO, no F1)
- ประเภทปุ๋ยที่ใช้ ต้องเป็นปุ๋ยอินทรีย์เท่านั้น
- การจัดการกับศัตรูพืชไม่ใช้เคมี
- การจัดการพื้นที่ แนวกันชน
- น้ำที่ใช้ต้องไม่ปนเปื้อนสารเคมี
- การจัดการคุณภาพในกระบวนการปลูกและการเก็บเกี่ยว
- ที่เก็บอุปกรณ์ทางการเกษตรเป็นสัดส่วน
- การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- มีการวางแผนการปลูกร่วมกัน

(หลักเกณฑ์บางอย่างอาจยืดหยุ่นได้ เช่น การนำกระสอบปุ๋ยเคมีมาใช้ใส่ปุ๋ยหมักหรืออินทรียวัตถุ)

-ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

ผักปลอดสารพิษ

- อนุญาตให้ใช้ปุ๋ยเคมีได้
- เมล็ดพันธุ์ทั่วไป
- ห้ามไม่ให้ใช้ยาฆ่าแมลงโดยเด็ดขาด
- แหล่งน้ำไม่ปนเปื้อนสารเคมี
- พื้นที่ปลูก (เช่น ไม่อยู่ในสิ่งแวดล้อมปนเปื้อน ,การวางผัง, การปลูก , การใช้ปุ๋ยให้เหมาะสม)
- ที่เก็บอุปกรณ์และวัตถุอันตรายทางการเกษตรและปุ๋ย
- การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- การจัดการคุณภาพในกระบวนการปลูก
- มีการวางแผนการปลูกร่วมกัน
- ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

สินค้าเกษตรจากแหล่งอื่น

- ต้องแจ้งล่วงหน้าทุกครั้ง (ปรึกษาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ จึงนำมาขายได้)
- ต้องบอกแหล่งที่มาวิธีการปลูกที่ชัดเจน
- ต้องเป็นผลผลิตที่ดีต่อสุขภาพและปลอดภัย
- ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

สารปรุงแต่งในอาหารปรุงสุกพร้อมทาน

1. ประเภทแกง น้ำพริกและอาหารคาวต่างๆ
- ขอความร่วมมือไม่ให้ใช้ผงชูรส โดยร้านที่ไม่ใช้ผงชูรสติดป้ายบอกชัดเจน
- ห้ามใส่สารกันบูด หรือสารเคมีอื่นๆ โดยเด็ดขาด

2. ประเภทขนมต่างๆ และเครื่องดื่ม
- สีที่ผสมในอาหารทุกชนิด ต้องเป็นสีที่ได้จากธรรมชาติ เช่น

กิจกรรมรวบรวมข้อมูลความรู้เดิม

วันที่ 25 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-18.00 น ณ ตลาดกรีนซินตา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิจัย	3	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	4	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้เดิมมาใช้ในการวางแผนการทำงานต่อไป

บันทึกกิจกรรม

เป็นการนำเอาความรู้เดิมที่ได้รวบรวม ได้ใช้ลงมือปฏิบัติการ และใช้เผยแพร่ อยู่แล้ว มารวบรวมอีกครั้ง เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์เพื่อการทำงานต่อไป โดยมีชุดข้อมูลดังนี้

1.สัญญาใจ

2.การเก็บเมล็ดพันธุ์

3.เทคนิคการเก็บเมล็ดพันธุ์โดยเกษตรกร

4.การปรับปรุงดินในแบบเกษตรอินทรีย์

5.น้ำหมักจุลินทรีย์

6.ชุดความรู้เรื่องอันตรายและพิษภัยจากอาหาร

7.การล้างผักและผลไม้

8.ประโยชนาของจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

สัญญาใจ

(ร่าง) สัญญาใจ... ตลาดนัดชุมชน สีเขียว.....กรีนชินตา
"ตลาดแห่งความรัก ชุมชนสีเขียว แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่คุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน"

สถานที่จัดตลาด .....
วัน และ เวลาจัดตลาด .....

วัตถุประสงค์ของตลาดนัดสีเขียว

1) แสวงหากำไรอย่างยั่งยืน ไม่ใช่แสวงหากำไรสูงสุด (Sustainable profit not maximized profit)
2) เป็นพื้นที่สนับสนุนทางการค้าแบบเกื้อกูล และ เอื้ออาทรต่อกัน ไม่ใช่แข่งเพื่อเอาชนะหรือทำลายคู่แข่งให้หมดสภาพ
3) เป็นสถาบันที่ช่วยลดช่องว่างทางสังคม อันเป็นผลเนื่องมาจากวิถีชีวิตและกลไกทางระบบทุน
4) ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของลูกค้าและสังคม ไม่ใช่เพื่อลูกค้าเพียงอย่างเดียว (Customer and Social Benefit not only Customer) เพราะนอกจากธุรกิจจะต้องเสียภาษี ได้มาอย่างถูกต้องและปราศจากภาวะบีบบังคับแล้ว ยังจะต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อจัดทำกิจกรรมช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกปี เช่น สนับสนุนจัดตั้งมูลนิธิที่เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม, การส่งเสริมภาคการศึกษา เป็นต้น
5) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งสื่อความรู้ให้แก่ผู้บริโภคและผู้ที่สนใจทั่วไป มิใช่เน้นว่าเพื่อขายแต่เพียงอย่างเดียว หากลูกค้าไม่มีความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดปัญหาเปลี่ยนสินค้า หรือไม่ได้นำไปใช้ต่อ ก็เท่ากับเป็นการผลาญทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด
6) เพื่อเป็นพื้นที่ส่วนกลางของคนจังหวัดตรังที่สนใจ เข้าร่วมทำกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ คำว่า กรีน อย่างสร้างสรรค์ อาทิ งานหัตถกรรมพื้นบ้าน, เครือข่ายความมั่นคงทางอาหาร พืชพรรณพื้นถิ่น, อีกทั้งร่วมปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติ ของเขา ป่า นา เล จังหวัดตรัง เป็นต้น

สิ่งที่เราจะได้เห็นในตลาด กรีนชินตา ว่า "เขียวอย่างไร"

1. ได้รับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ
2. เป็นเวทีและแหล่งเรียนรู้ของผู้ผลิตรุ่นใหม่ ในฐานะผู้รับและผู้ให้
3. มีความร่วมสมัย
4. จัดจำหน่ายสินค้า/บริการ โดยตรงจากผู้ผลิต
5. จัดจำหน่ายสินค้าวิถีพื้นบ้าน ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ไม่รบกวนและไม่สร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อม
7. เป็นพื้นที่ของการเคารพ สิทธิความเป็นมนุษย์ และ สิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งกระบวนการจัดการและ อยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตยที่เป็นธรรม

คณะกรรมการบริหาร ได้แก่
.....
.....
.....

ที่ปรึกษา ได้แก่
.....
.....
.....

1

~ มาตรการอาหาร พืชผัก ผลไม้ ออร์แกนิคและปลอดภัย

พืชผัก Organic

- ไม่มีเคมีในกระบวนการปลูก
- เมล็ดพันธุ์ต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ Organic (no GMO, no F1)
- ประเภทปุ๋ยที่ใช้ ต้องเป็นปุ๋ยอินทรีย์เท่านั้น
- การจัดการกับศัตรูพืชไม่ใช้เคมี
- การจัดการพื้นที่ แนวกันชน
- น้ำที่ใช้ต้องไม่ปนเปื้อนสารเคมี
- การจัดการคุณภาพในกระบวนการปลูกและการเก็บเกี่ยว
- ที่เก็บอุปกรณ์ทางการเกษตรเป็นสัดส่วน
- การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- มีการวางแผนการปลูกร่วมกัน

(หลักเกณฑ์บางอย่างอาจยืดหยุ่นได้ เช่น การนำกระสอบปุ๋ยเคมีมาใช้ใส่ปุ๋ยหมักหรืออินทรียวัตถุ)

-ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

ผักปลอดสารพิษ

- อนุญาตให้ใช้ปุ๋ยเคมีได้
- เมล็ดพันธุ์ทั่วไป
- ห้ามไม่ให้ใช้ยาฆ่าแมลงโดยเด็ดขาด
- แหล่งน้ำไม่ปนเปื้อนสารเคมี
- พื้นที่ปลูก (เช่น ไม่อยู่ในสิ่งแวดล้อมปนเปื้อน ,การวางผัง, การปลูก , การใช้ปุ๋ยให้เหมาะสม)
- ที่เก็บอุปกรณ์และวัตถุอันตรายทางการเกษตรและปุ๋ย
- การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- การจัดการคุณภาพในกระบวนการปลูก
- มีการวางแผนการปลูกร่วมกัน
- ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

สินค้าเกษตรจากแหล่งอื่น

- ต้องแจ้งล่วงหน้าทุกครั้ง (ปรึกษาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ จึงนำมาขายได้)
- ต้องบอกแหล่งที่มาวิธีการปลูกที่ชัดเจน
- ต้องเป็นผลผลิตที่ดีต่อสุขภาพและปลอดภัย
- ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

สารปรุงแต่งในอาหารปรุงสุกพร้อมทาน

1. ประเภทแกง น้ำพริกและอาหารคาวต่างๆ
- ขอความร่วมมือไม่ให้ใช้ผงชูรส โดยร้านที่ไม่ใช้ผงชูรสติดป้ายบอกชัดเจน
- ห้ามใส่สารกันบูด หรือสารเคมีอื่นๆ โดยเด็ดขาด

2. ประเภทขนมต่างๆ และเครื่องดื่ม
- สีที่ผสมในอาหารทุกชนิด ต้องเป็นสีที่ได้จากธรรมชาติ เช่น

1. สีแดง ~ บีทรูท เปลือกแก้วมังกร กระเจี๊ยบ
2. สีเขียว ~ ใบเตย ใบแก่ผักหวานบ้าน
3. สีเหลือง ~ ฟักทอง ข้าวโพด เมล็ดพุดจีบ
4. สีม่วง ~ มันม่วง อัญชันมะนาว เผือก
5. สีส้ม ~ แครอท
6. สีน้ำเงิน ~ อัญชัน
7.สีดำ ~ ชาโคล ข้าวเหนียวดำ

3. ประเภทเนื้อสัตว์ อาหารทะเล
- ต้องไม่ปนเปื้อนสารเคมี
- ไม่ใช้ยาปฏิชีวนะในกระบวนการเลี้ยง
- ระบบการเลี้ยงต้องสุขลักษณะ

-ควรจัดแสดงกระบวนการการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภครับทราบ

มาตรการสิ่งแวดล้อม[1]

1. หลักการและเหตุผล

ในยุคที่พลังงานมีราคาแพง สภาพแวดล้อมเป็นพิษ การกำจัดขยะทำได้ยากขึ้นและบทบาทของพลาสติกเข้ามาแทนที่ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้บริโภคคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและเกิดกระแสสำนึกต่อสภาพแวดล้อม เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้นักการตลาดทั้งหลายต่างต้องแสวงหาโอกาสทางการตลาดเพื่อความเป็นผู้นำ สร้างนวัตกรรม ความแตกต่างทางการแข่งขัน

นอกจากนั้นยังต้องมองหาเครื่องมือทางการตลาดที่คืนกำไรให้กับสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรียกว่าการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Marketing) แนวคิดนี้ ทำให้ผู้บริโภคคำนึงถึงต้นทุนของ "คุณค่า" ในการเลือกใช้สินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและธุรกิจต้องรับผิดชอบต่อสังคม ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและสภาพแวดล้อม การดำเนินงานทางการตลาดจึงต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ อย่างจริงจังมากขึ้น รวมทั้งยังต้องส่งเสริมสร้างสรรค์ให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวมยิ่งๆ ขึ้นไป

---

1 ไม่ได้รวมถึงมาตราการสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต หรือ การปลูก และบรรจุหีบห่อ ซึ่งจะมีรายละเอียดแยกออกไป

การผลิตสินค้าต้องเป็น "สินค้าสีเขียว" หมายถึง สินค้าที่ผลิตออกมานั้นสามารถย่อยสลายง่าย และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การใช้ หลังใช้ หรือทิ้ง

"สิ่งที่ <u>ห้ามเด็ดขาด</u> ในการดำเนินงานตลาด" คือ

1) ถุงพลาสติกหิ้ว หรือถุงก๊อบแก๊บ และ <u>วัสดุโฟม</u>ทุกชนิด
2) หลอดดูดพลาสติก ที่ใช้ได้ครั้งเดียว
3) แก้วพลาสติก และแก้วกระดาษ ที่ใช้ได้ครั้งเดียว
4) ขวดน้ำพลาสติกที่ใช้ได้ครั้งเดียว

"สิ่งที่ส่งเสริม สนับสนุน และ เป็นทางเลือกให้ใช้ได้" คือ

<u>ประเภทผักผลไม้สด ซื้อกลับบ้าน</u>

1) ป้ายร้าน ป้ายราคา หากประสงค์จะมีให้เป็นกระดาษ ไม้ หรือวัสดุธรรมชาติ
2) การมัด การห่อ การวางสินค้า ใช้ภาชนะที่ไม่ใช้แล้วทิ้ง หรือทำมาจากธรรมชาติ เช่น จาน ตะกร้า (ไม้, หวาย, พลาสติก) ใบตอง เชือกกล้วย ไม้กลัดที่ทำจากไม้ (ห้ามแมกซ์เย็บกระดาษ) เชือกจากเปลือกไม้ เป็นต้น
3) หีบห่อ สำหรับนำกลับบ้าน แนะให้ลูกค้านำตะกร้า ถุงมาเอง หรือห่อใบตอง หิ้วเชือกจากวัสดุธรรมชาติให้ลูกค้า

<u>ประเภทเนื้อสัตว์ อาหารทะเล</u>

1) ป้ายร้าน ป้ายราคา หากประสงค์จะมีให้เป็นกระดาษ ไม้ หรือวัสดุธรรมชาติ
2) เนื้อสัตว์ อาจห่อด้วยใบตอง หรือ ใส่กระปุกพลาสติกที่สามารถนำมา reuse ได้
3) อาหารทะเลทุกชนิดใส่กล่องพลาสติก reuse ภาชนะให้ใช้ที่ลูกค้านำมาจากบ้านเอง เช่น กล่องใส่อาหาร ปิ่นโต และแก้วที่นำมาเอง มีทางออกคือ ร้านสามารถมีกล่องมันสำประหลัง แก้วเซรามิค ได้แต่ให้ลูกค้าเพิ่มเงินเป็นค่ากล่องหรือแก้วเหล่านั้น (มีทางเลือกให้ลูกค้า)

<u>ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม แบบถือกลับบ้าน</u>

1) ป้ายร้าน ป้ายราคา หากประสงค์จะมีให้เป็นกระดาษ ไม้ หรือวัสดุธรรมชาติ
2) บรรจุภัณฑ์ หรือภาชนะ ให้มีเฉพาะวัสดุธรรมชาติ และกล่องมันสำประหลัง หรือที่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้ ภาชนะให้ใช้ที่ลูกค้านำมาจากบ้านเอง เช่น กล่องใส่อาหาร ปิ่นโต และแก้วที่นำมาเอง มีทางออกคือ ร้านสามารถมีกล่องมันสำประหลัง แก้วเซรามิค ได้แต่ให้ลูกค้าเพิ่มเงินเป็นค่ากล่องหรือแก้วเหล่านั้น (มีทางเลือกให้ลูกค้า)

3)

<u>ประเภทสิ่งของเครื่องใช้ ต้นไม้</u>

1) ป้ายร้าน ป้ายราคา หากประสงค์จะมีให้เป็นกระดาษ ไม้ หรือวัสดุธรรมชาติ
2) สินค้านั้นๆ ควรมีการลดการบรรจุภัณฑ์ ที่หลีกเลี่ยง และลดการใช้พลาสติก หรือวัสดุใดที่ใช้ได้ครั้งเดียวให้น้อยที่สุด

3) ให้ลูกค้านำถุง หีบห่อ เช่น ถุง ตะกร้ามาใส่เอง

<u>ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ที่ทานได้ทันที</u>

ภาชนะ หรือถ้วยชาม แก้ว ช้อน ส้อม ตะเกียบ ที่ใช้ให้ใช้ประเภทสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก ห้ามพลาสติก และตะเกียบไม้ที่ห่อพลาสติกที่ใช้ได้ครั้งเดียว

<u>ทางเลือกในการเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือจากร้านหรือบูทงานส่วนกลาง</u>

1) การจัดการขยะ พ่อค้าแม่ค้าทุกคน รับฝากขยะ
2) ส่วนกลางมีถังขยะแยก (อาหารสด กระดาษ ขวดแก้วและพลาสติก และกระป๋อง)
3) มีบูทบริการจำหน่ายถุงผ้า ตะกร้า ปิ่นโต ภาชนะบรรจุอาหาร
4) มีบูทบริการฟรีสำหรับถุงกระดาษ ถุงผ้า หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว (หรือมีเงินบริจาค เช่น 1 บาท หรือ 5 บาท ถุงผ้าหยอดกระปุก) และให้ยืม ถุงผ้า ตะกร้า (มีเงินมัดจำ)
5) ป้าย โปสเตอร์ ให้ความรู้ และรณรงค์ รวมถึงการ การมีเวทีเสวนา การสาธิต กิจกรรมสันทนาการ เพื่อให้ความรู้ เสริมสร้างและปลุกจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

~ มาตรการการมีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชนและสังคม อาทิ กิจกรรมในพื้นที่ของตลาด

.....

~ มาตรการสินค้าที่จัดจำหน่ายถูกต้องตามฤดูกาล

.....

~ มาตรการความสะอาด ปลอดภัยต่อสุขภาพ

.....

~ มาตรการเรื่องสถานที่ และการจัดการส่วนรวม

1. กลุ่มสินค้าขายฝาก และ งานบริการ Packaging ที่ร้านส่วนกลาง.....
2. การจัดตกแต่งร้านค้าของผู้ประกอบการ การสนับสนุนจากเจ้าของพื้นที่ตลาด
3. การแต่งกายของผู้ผลิต
4. การใช้ และการดูแลอุปกรณ์ ของตนเอง และของส่วนกลางของตลาด
5. การจัดการขยะ และ การดูแลความสะอาดของพื้นที่ส่วนกลาง เช่น ทางเดิน จุดจัดนิทรรศการ และกิจกรรม รวมถึงห้องน้ำ
6. สถานที่เก็บของ ของผู้ประกอบการ
7. ข้อปฏิบัติของผู้ประกอบการ กรณี ขาด ลา มา สาย
8. เวลาการเปิด-ปิดตลาด การจอดรถ
9. กิจกรรมการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของตลาด ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม, การพบปะสังสรรค์, การทำความสะอาดและตกแต่งสถานที่, การสมทบกองทุน ในค่าใช้จ่ายต่างๆ " ค่าบำรุงหลาด " อันประกอบไปด้วย

...(รายการค่าใช้จ่าย)..... จำนวน ..... บาท ทั้งนี้ตลาดในฐานะเจ้าของพื้นที่ ให้การสนับสนุน ค่าบำรุงหลาด แก่ผู้ประกอบการ เป็นระยะเวลา ..... เดือน นับจากวันที่เปิดตลาด

10. การตรวจสอบคุณภาพสินค้า และการผลิตสินค้า รวมทั้ง ค่าบำรุงหลาด ให้คณะกรรมการ พิจารณาแสดงข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุงได้ทันที ถ้าเห็นว่ามีสิ่งผิดไปจากสัญญาใจฉบับนี้ หากผู้ประกอบการยังไม่ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนา คณะกรรมการมีสิทธิพิจารณา ลงความเห็นเพื่อตัดสิทธิ ผู้ประกอบการ จากพื้นที่ ตลาดนัดสีเขียวแห่งนี้

11. ผู้ประกอบการที่กลับก่อนเวลาที่กำหนด ให้จ่ายค่าปรับ ..... บาท

12. ผู้ประกอบการที่ขาดประชุมประจำเดือน ให้จ่ายค่าปรับ..... บาท

13. ผู้ประกอบการที่ขาดการประชุมประจำเดือน ติดต่อกันเป็น 2 ครั้ง โดยไม่มีเหตุสมควร ให้คณะกรรมการลงความเห็นพิจารณา ยกเลิกการขาย

14. การพิจารณาปรับปรุง สัญญาใจ ปีละ.....ครั้ง จากคณะกรรมการ โดยผู้ประกอบการมีส่วนร่วม

15. วาระ และ วิธีการเลือกตั้ง คณะกรรมการ

16. ความโปร่งใส และการตรวจสอบ คณะกรรมการ

เพิ่มเติม

(1) ขอความร่วมมือให้ผู้ค้าเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง หากขาดการประชุมโดยไม่แจ้งไม่มีเหตุผลอันควร 6 ครั้ง 2 ครั้ง

(2) การขาดการมาขายโดยไม่แจ้งลย หรือไม่มีเหตุผลอันควร ทางคณะฯ จัดตลาดขออนุญาตตัดสิทธิจากการเป็นผู้ค้ากับตลาดกรีนชินตา

เมล็ดพันธุ์คือชีวิตการรักษาเมล็ดพันธุ์ คือการรักษาชีวิต

การเก็บเมล็ดพันธุ์

เนื่องจาก เมล็ดพันธุ์แท้หรือพันธุ์พื้นเมือง เริ่มหายไปจากโลกเราอย่างรวดเร็ว การหายไปของพันธุ์ต่างๆ เป็นดัชนีชี้วัดความมั่นคงในชีวิตของคนเรา เพราะอาหารคือความมั่นคง ไม่ใช่เงิน ปัจจุบันมีกลุ่มบริษัทไม่กี่บริษัทที่พยายามจะยึดครองอาหารของโลก โดยการยึดครองพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่เป็นพันธุ์แท้ไว้ แล้วเร่งผลิตพันธุ์ผสมหรือพันธุ์ที่ควบคุมไม่ให้มีเมล็ดปลูกต่อไปได้ หรือพัฒนาพันธุ์ให้ผิดธรรมชาติไปเช่นพันธุ์ จีเอ็มโอ (GMOs ย่อมาจากคำว่า Genetically Modified Organisms หมายถึง การดัดแปลงพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต ซึ่งปกติเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติไม่ได้) พอชาวบ้านปลูกพันธุ์จากบริษัทเขาก็ไม่มีโอกาสปลูกพันธุ์แท้อีกต่อไป เพราะเขาเห็นว่าพันธุ์จากบริษัทโตเร็วลูกดกสวยและมีตลาดรับซื้อด้วย แล้วพันธุ์แท้ก็เริ่มถูกทิ้งให้สูญไปอย่างรวดเร็ว แต่พันธุ์จากบริษัทต้องซื้อทุกครั้งที่ปลูก และราคาก็สูงขึ้นอย่างรวดเร็วไม่เคยลดลงเลยปัจจุบันเมล็ดพันธุ์พืชผักจำนวนมากราคากิโลกรัมละเป็นหมื่นบาทขึ้นไป ทุกครั้งที่ปลูกต้องซื้อ 60% ของการลงทุนการเกษตรคือค่าเมล็ดพันธุ์ค่าปุ๋ยและยาเคมี อาหารถูกพัฒนาเพื่อตลาด ไม่ได้พัฒนาเพื่อคนอีกต่อไป คุณค่าที่มีในอาหารลดลงรสชาติ จืดชืด แต่รูปทรงอวบอ้วนสวยงาม ความปลอดภัยไม่มีใครเอยถึง ราคาที่แท้จริงของอาหารแพงขึ้นแต่ราคาในตลาดกลับถูกลง ผู้แบกภาระทั้งหมดคือเกษตรกร อาหารในปัจจุบันทำให้เกษตรกรเป็นหนี้ ทำให้ผู้บริโภคมีปัญหาสุขภาพมากขึ้น ผู้รับผลประโยชน์คือบริษัทไม่กี่บริษัท

วันนี้เราเห็นว่าถ้าไม่มีเมล็ดพันธุ์ เรามีความสุขไม่ได้ มีเสรีภาพไม่ได้ เพราะเราพึ่งพาตัวเองไม่ได้ ชีวิตไม่มีความมั่นคง เราจึงสนใจที่จะเก็บเมล็ดพันธุ์แท้ของทุกอย่างที่เป็นอาหาร ก่อนที่มันจะสูญหายไป มันเป็นมรดกตั้งแต่บรรพบุรุษของเราได้เก็บรักษา พัฒนา และส่งต่อมาถึงพวกเรา มันน่าละอายมาก หากรุ่นเราจะทำให้มันสูญหายไปก่อนที่จะถึงมือลูกหลาน แล้วพวกเขาจะกินอะไร

เทคนิคการเก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้านโดยเกษตรกร

เทคนิคการเก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้านโดยด้วยตัวเองตามวิถีบรรพบุรุษ

การเกษตรในปัจจุบันได้มีเกษตรกรบางกลุ่มพยายามพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิต โดยการผลิตใช้เองตามศักยภาพและทรัพยากรที่มีในชุมชน เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก เป็นต้น เมล็ดพันธุ์พืชนับเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่บริษัทขนาดใหญ่ ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการยึดครองระบบผลิตอาหารของโลก

การพึ่งพาตนเองของเกษตรกรรายย่อยด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง บางครั้งเราจึงคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก แต่จริงๆ แล้ว เทคนิคการเก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้านด้วยตัวเราเองนั้นทำได้ไม่ยากเลย และมีความจำเป็นอย่างมากเพื่อทำให้เรายังคงเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์แท้ดั้งเดิมของบรรพบุรุษเพื่อความมั่นคง เพื่ออธิปไตยทางอาหารของเราให้ส่งต่อไปยังรุ่นลูกรุ่นหลานของเราต่อไปได้ เพราะเป็นปัจจัยการผลิต ที่สำคัญที่นำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ประเภทของเมล็ดพันธุ์

การเก็บเมล็ดพันธุ์ให้ได้คุณภาพ ควรรู้จักประเภทของพืชผักพื้นบ้านเพื่อทำความเข้าใจกับธรรมชาติของพืชผัก ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้

1.ตระกูลมะเขือ ได้แก่ มะเขือเทศ มะเขือพวง มะอึก มะแว้ง เป็นต้น

2.ตระกูลแตง ได้แก่ แตงโม แตงกวา แตงเทศ แตงไทย มะระบวบหอม บวบเหลี่ยม ฟักเขียว

3.ตระกูลกะหล่ำ ได้แก่ ผักกาดเขียวปลี กวางตุ้ง ผักกาดดอก คะน้า กะหล่ำปลี กวางตุ้ง ผักกาดดอก คะน้า กะหล่ำปลี กะหล่ำดาว บล็อคโคลี่ ผักกาดหัว ผักสลัดต่างๆ เป็นต้น

4.ตระกูลถั่ว ได้แก่ ถั่วลันเตา ถั่วปากอ้า ถั่วฝักยาว ถั่วพุ่ม ถั่วแขก ถั่วพู ถั่วมะแฮะ เป็นต้น

5.ผักผลไม้ชนิดที่มีเยื่อหุ้มเมล็ด เช่น ฟักข้าว เสาวรส มะละกอ แตงไทย เป็นต้น

การจัดการเมล็ดพันธุ์ตามลักษณะการเก็บเมล็ดพันธุ์

1.กลุ่มที่ต้องเก็บเมื่อผลแห้ง ได้แก่ กลุ่มบวบ ผักใบต่างๆ เช่น คะน้า สลัด กวางตุ้ง โดยมีวิธีการเก็บ คือ กลุ่มบวบเก็บผลแก่จัดสีน้ำตาล ผักใบให้ตัดมาทั้งต้นหลังจากที่ต้นเริ่มแห้งประมาณ 70% นำมาใส่ถาดผึ่งลมให้แห้งสนิทประมาณ 1 อาทิตย์ หลังจากนั้นกลุ่มบวบให้เทออกจากฝัก ผักใบให้ขยำแล้วฝัดและร่อนจนเหลือแต่เมล็ด คัดเมล็ดที่มีคุณภาพ บรรจุซองหรือขวด ปิดฝาให้สนิท บันทึกรายละเอียดของพันธุ์เก็บใส่ตู้ หรือ ตู้เย็น

2.กลุ่มพืชที่ต้องเก็บเมล็ดพันธุ์ช่วงระยะเริ่มสุกแก่ ได้แก่ ถั่วฝักยาว ข้าวโพด ถั่วลันเตา โดยมีวิธีการเก็บคือ มัดรวมกัน ผึ่งลมให้แห้ง 8-10 วัน กะเทาะออกจากฝัก คัดเฉพาะเมล็ดที่มีคุณภาพบรรจุในถุง หรือขวด ปิดฝาให้สนิท บันทึกรายละเอียดของพันธุ์ เก็บใส่ตู้เย็น

3.กลุ่มพืชที่ต้องการเก็บเมล็ดเมื่อผลสุกแก่ ได้แก่ พริก มะเขือ ฟักทอง มะระ แตงโม ฟักเขียว ซึ่งมีวิธีการคือ ฟักเขียว ฟักทอง แตงโม บ่มไว้ก่อน อย่างน้อย 15 วัน เมล็ดจะดูดสารอาหารจากผลมาเก็บไว้ให้เมล็ดเต็ม ส่วนพริก มะเขือ มะระ ไม่ต้องบ่ม เก็บมาผ่าเอาเมล็ดทันที เก็บไว้นาน

สารอาหารจะถูกดูดออกจากเมล็ด หลังจากเอาเมล็ดพันธุ์ออกจากผลแล้วให้แช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 1-3 อาทิตย์จนเมือกที่ติดเมล็ดเน่าและหลุดออก จากนั้นทำความสะอาดด้วยน้ำสะอาด นำไปผึ่งลมให้แห้ง 2-3 วัน เมื่อแห้งสนิทดีแล้วบรรจุใส่ถุง บีบอากาศออกให้หมด ปิดปากถุงให้แน่น บันทึกรายละเอียดของพันธุ์ เก็บเข้าตู้เย็น

4.กลุ่มพืชที่มีสารบางชนิดหุ้มห่อ เช่น มะเขือเทศ มะละกอ แตงกวา แตงร้าน เสาวรส แตงไทย หลังจากเอาเมล็ดพันธุ์ออกจากผลแล้วให้แช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 1-3 อาทิตย์จนเมือกที่ติดเมล็ดเน่าและหลุดออก จากนั้นทำความสะอาดด้วยน้ำสะอาด นำไปผึ่งลมให้แห้ง 2-3 วัน เมื่อแห้งสนิทดีแล้วบรรจุใส่ถุง บีบอากาศออกให้หมด ปิดปากถุงให้แน่น บันทึกรายละเอียดของพันธุ์ เก็บเข้าตู้เย็น

หมายเหตุ : เมล็ดพันธุ์ที่เก็บในช่องแช่แข็งของตู้เย็นสามารถเก็บได้นานถึง 10 ปี แต่ถ้าเก็บในช่องธรรมดาเก็บไว้ได้นาน 6 ปี และถ้าเก็บไว้ในอุณหภูมิปกติจะเก็บได้ 2 ปี

วิธีการปลูกผักเก็บเมล็ดพันธุ์

1.พืชตระกูลเถา ปลูกหลุมละไม่เกิน 2 เถา แต่ละเถาไม่ควรเกิน 2 ลูก

2.พริก มะเขือ ให้ปลูกห่างจากพันธุ์อื่นๆ เนื่องจากง่ายต่อการผสมพันธุ์ และ กลายพันธุ์

3.ข้าวโพด ปลูกให้ห่างจากข้าวโพดพันธุ์อื่นๆ ประมาณ 500 เมตร

ลักษณะการเก็บเมล็ดพันธุ์ผัก

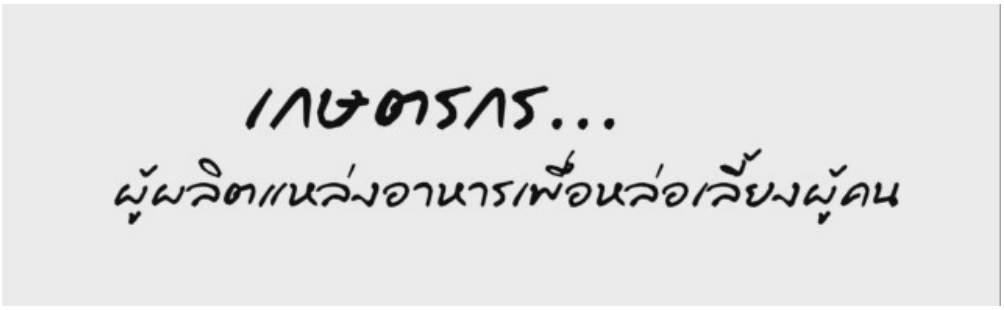
1.เก็บคาฝักหรือเก็บฝักแห้ง เช่น ข้าวโพด บวบ น้ำเต้า แตง แตงกวา แตงโม ผักกาด ผักชี กวางตุ้ง คะน้า สลัด

2.เก็บสุกแก่ เช่น พริกมะเขือ พืชตระกูลถั่ว มะเขือเทศ ทานตะวัน มะรุม แมงลัก

3.เก็บทั้งต้น เช่น สะระแหน่ ผักชีฝรั่ง กระเทียม หัวหอม

เมล็ดพันธุ์แท้คืออะไร
เมล็ดพันธุ์แท้หรือเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน
คือเมล็ดพันธุ์ที่สามารถเก็บไว้ปลูกต่อได้
โดยมากพลพลิตจะคงลักษณะเด่นของต้นแม่ไว้
แม้ว่าจะมีการกลายพันธุ์บ้าง
แต่ผู้ปลูกก็สามารถคัดเลือกพลพลิตที่มีลักษณะเด่นที่ต้องการ
เพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์รุ่นต่อไป
ทำไมต้องใช้เมล็ดพันธุ์แท้
ต้นทุนในการทำเกษตรกรรมเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อเมล็ดพันธุ์ถึงร้อยละ 30
และเมล็ดพันธุ์บางชนิดถูกปรับปรุงเพื่อให้ตอบสนองต่อปุ๋ยเคมี
เมื่อรวมค่าปุ๋ยและยาฆ่าแมลงแล้วทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าร้อยละ 60 ของต้นทุนทั้งหมด
เมล็ดพันธุ์ลูกผสม (hybrid variety)
และเมล็ดพันธุ์ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs : Genetically Modified Organisms)
เป็นการพยายามยึดครองอาหารของโลกโดยบรรษัทเกษตรเพียงไม่กี่บรรษัท
รักษาเมล็ดพันธุ์แท้เพื่อความมั่นคงทางอาหาร
มนุษย์ทุกคนควรมีสิทธิในการเข้าถึงอาหาร
เราจะมีชีวิตที่มีศักดิ์ศรีไม่ได้
หากเราต้องเป็นทาสระบบเกษตรและการผลิตอาหาร
ที่เอารัดเอาเปรียบธรรมชาติและเพื่อนมนุษย์

NON
GMO
เมล็ดพันธุ์ของเราปราศจาก
การตัดต่อพันธุกรรม
เมล็ดพันธุ์พื้นบ้านแท้ 100%

เกษตรกร...
ผู้ผลิตแหล่งอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงผู้คน

การปรับปรุงดินในแบบเกษตรอินทรีย์

จากการทำเกษตรแบบเคมีมายาวนานทำให้ดินเสื่อมสภาพ จุลินทรีย์ที่ดีในดินถูกทำลาย อินทรีย์วัตถุหมดไป ระบบนิเวศเสียหายดินไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ฉะนั้นการจะทำเกษตรแบบอินทรีย์นั้น คือเราต้องทำให้ดินนั้นดีสามารถพึ่งตนเองได้โดยการเพิ่มจุลินทรีย์ที่ดีลงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ สร้างระบบนิเวศให้หลากหลาย จึงต้องเรียนรู้การทำจุลินทรีย์ต่าง ๆใช้ในการปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์

การทำกากน้ำตาลเอง

อนึ่ง การที่เราเอาน้ำตาลทรายแดงมาละลายน้ำเป็นการทดแทนการใช้กากน้ำตาลที่เป็นสีดำๆที่ เรียกว่า “โมลาส” เพราะกากน้ำตาลที่เราเคยใช้หมักปุ๋ยกันมาเราจะเข้าใจกันว่ามีราคาถูก อันที่จริงมันไม่ถูกเพราะกากน้ำตาลเฉลี่ยอยู่ที่ 10 บาท (บ้างครั้งถูกกว่า บางครั้งแพงกว่า) ถ้ากากน้ำตาล 5 กก. ก็จะมีราคา 50 บาท เวลาวัดค่าความหวานจะได้เพียง 4 บริกซ์ ซึ่งมีค่าความหวานเหลืออยู่น้อยมาก เราจึงต้องใช้ปริมาณมาก แต่ถ้าน้ำตาลทรายแดงราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 30 บาท เราเอาน้ำตาลทรายแดง 1 กก. (30 บาท) ละลายน้ำ 4 ลิตร เราจะได้น้ำตาลทรายแดงละลายน้ำ 5 กก. เมื่อเราวัดความหวานจะได้ 20 บริกซ์ ซึ่งมีค่าความหวานมากกว่ากากน้ำตาล

ข้อดีของการใช้น้ำตาลทรายแดงละลายน้ำแทนกากน้ำตาลก็คือ เราจะได้ความหวานที่สูงกว่าโดยรวมเราก็จะได้ราคาที่ถูกกว่าและที่สำคัญหาง่าย ซื้อที่ไหนก็ได้ ต่อนี้ไปเราก็จะได้กากน้ำตาลทำเอง

จุลินทรีย์หน่อกล้วยสูตรหัวเชื้อ

ส่วนผสม

1.	ใช้หน่อกล้วยอะไรก็ได้ต้นเล็กๆที่สูงประมาณ 1 เมตร	3	กิโลกรัม
2.	กากน้ำตาลทำเอง	1	กิโลกรัม

วิธีทำ

สับหน่อกล้วยให้เป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ในถังที่มีฝาปิดแล้วเติมกากน้ำตาลลงไป คนให้เข้ากันหมักทิ้งไว้ 7 วัน คนทุกวัน จะได้น้ำหมักเป็นสีดำ เรียกว่า จุลินทรีย์หน่อกล้วย

จุลินทรีย์หน่อกล้วยสูตรขยาย

อุปกรณ์ส่วนผสม

1.	ถังขนาด 200 ลิตร	1	ใบ
2.	ต้นกล้วยขนาดใหญ่สับละเอียด	60	กิโลกรัม
3.	น้ำสะอาด	100	ลิตร
4.	กากน้ำตาลทำเอง	20	กิโลกรัม
5.	ยาคูลท์ (นมเปรี้ยว)	1	ขวดเล็ก
6.	แป้งข้าวหมาก	1	ลูก
7.	จุลินทรีย์หน่อกล้วยสูตรหัวเชื้อ	1	ลิตร

วิธีทำ

นำน้ำ 100 ลิตร ใส่ลงในถัง 200 ลิตร เติมกากน้ำตาลลงไป 20 กิโลกรัม คนจนละลายดีแล้วเติมยาคูลท์ (นมเปรี้ยว) ลงไป 1 ขวด บดลูกแป้งเติมลงไป แล้วเติมจุลินทรีย์หน่อกล้วยสูตรหัวเชื้อลงไป 1 ลิตร แล้วคนให้เข้ากัน จากนั้นนำต้นกล้วยสับให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ใส่ลงไป 60 กิโลกรัม จะเต็มถังพอดี อาจจะเลยออกมาบ้างเล็กน้อย ใช้ไม้กดเบาๆลงไป ในระยะ 3 วันแรก ต้นกล้วยสับอาจจะล้นออกมาบ้าง พอวันที่ 4 ต้นกล้วยจะยุบตัวลงทำให้การคนง่ายขึ้น หมั่นคนบ่อย ๆ เมื่อครบ 7 วัน นำแบ่งออกมาใช้ได้ หรืออาจทำก๊อกน้ำไว้ที่ก้นถัง เพื่อสะดวกในการใช้ กากของต้นกล้วยเราจะปล่อยให้อยู่ในถังจนกว่าเราจะใช้จุลินทรีย์หน่อกล้วยไปใช้จนหมด

ฮอร์โมนไข่เพื่อพืช

ส่วนผสม

1. ไข่ไก่ทั้งเปลือก (ไข่เป็ดก็ได้) 5 กิโลกรัม
2. กากน้ำตาลทำเอง 5 กิโลกรัม
3. ยาคูลท์ (นมเปรี้ยว) 1 ขวด
4. ลูกแป้งข้าวหมาก 1 ลูก

วิธีทำ

ใส่ไข่ไก่ลงในถังที่มีฝาปิด ทุบให้แตกเป็นชิ้นเล็กๆทั้งเปลือกคนให้เข้ากัน เติมกากาน้ำตาลลงไป เติมยาคูลท์และแป้งข้าวหมากบดละเอียดลงไปคนให้เข้ากัน หมักทิ้งไว้ 14 วันหมั่นคนทุกวันจนครบ 14 วัน กรองเอากากออกเก็บไว้ใช้งาน

วิธีใช้

ใช้ฮอร์โมนไข่ 2 ช้อนโต๊ะ+จุลินทรีย์หน่อกล้วย 2 ช้อนโต๊ะ+น้ำ 2 ลิตร สามารถใช้รดและฉีดพ่นได้กับพืชทุกชนิด ทุก 7 วัน ทุกเวลา เช้า-สาย-บ่าย-เย็น ได้ตลอด แต่ให้ผลดียิ่งขึ้น ควรใช้เวลาก่อน 10 นาฬิกา สังเกตพืชดู ถ้ามีอาการเหลือง เหี่ยว เฉา แสดงว่าฮอร์โมนและจุลินทรีย์มากเกินไป ให้ลดจำนวนฮอร์โมนไข่และจุลินทรีย์หน่อกล้วยลง

อย่าใส่มากเกินอัตราที่กำหนด มิฉะนั้นอาจจะเกิดความเสียหายกับพืชผลได้ แต่ถ้าใช้ตามอัตราที่กำหนดพืชจะเจริญงอกงามโดยไม่ต้องพึ่งพาการใช้ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ใดๆ ทำให้ลดรายจ่ายและปลอดภัยกับพืชผล ผลผลิตจะมีคุณภาพปลอดภัยสามารถนำไปต่อยอดเป็นอาหารจานด่วนสำหรับพืชได้

สูตรนมหมัก (กรดแลคติก)

ส่วนผสม

1. นมสด 10 กิโลกรัม (นมสดจากฟาร์มหรือนมกล่องรสจืดห้ามใช้นมข้นจืด)
2. น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม
3. จุลินทรีย์หน่อกล้วย 200 ซีซี (ประมาณ 1 แก้ว)

วิธีทำ

นำนมสดใส่ภาชนะ 10 กิโลกรัม เติมกากน้ำตาล 3 กิโลกรัม และจุลินทรีย์หน่อกล้วย 200 ซีซี ลงไปคนให้เข้ากัน หมักไว้ 14 วัน หมั่นคนทุกวัน เรียกว่า นมหมัก

ประโยชน์ของนมหมัก จะเกิดกรดแลคติกมีประสิทธิภาพในการย่อยสลายหินปูนและสลายการยึดเกาะของดินที่เหนียวแน่นที่เรียกว่า ดินดาน ทำให้ร่วนซุย

วิธีใช้

ใช้นมหมัก ระเบิดดินดานโดยใช้นมหมัก (5-10 ลิตร) + น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นลงบนดินที่แข็งกระด้าง จะทำให้ดินร่วนซุยและยังเพิ่มธาตุอาหารลงในดินอีกด้วย ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้น เราสามารถนำนมหมักนี้ไปทำอาหารจานด่วนได้ต่อไปได้

อาหารจานด่วนสำหรับพืช

หลังจากที่เราทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย ฮอร์โมนไข่และนมหมักจนครบกำหนดดีแล้ว เราจึงนำส่วนผสมทั้งหมดดังกล่าวมารวมกันแล้วหมักต่ออีก 14 วัน เราก็จะได้ “อาหารจานด่วนสำหรับพืช) นำไปใช้ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ได้ 100%

ส่วนผสม

1.	จุลินทรีย์หน่อกล้วย	1	ลิตร
2.	ฮอร์โมนไข่สำหรับพืช	1	ลิตร
3.	นมหมัก	3	ลิตร

วิธีทำ

นำจุลินทรีย์หน่อกล้วย 1 ลิตร ใส่ลงไปในถังที่มีฝาปิด เติมฮอร์โมนไข่ 1 ลิตร คนให้เข้ากัน และเติมนมหมัก 3 ลิตร คนให้เข้ากันอีกครั้งแล้วหมักไว้ 14 วัน หมั่นคนทุกวัน เมื่อครบกำหนดก็สามารถนำไปใช้กับพืชได้ทุกชนิด

วิธีใช้

พืชทั่วๆ ไป ใช้อาหารจานด่วน 2 ช้อนโต๊ะ (20ซีซี) กับน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทางใบ หากรดทางดินให้ใช้อัตราส่วน 5 ช้อนโต๊ะ (50 ซีซี) กับน้ำ 20 ลิตร ถ้าเป็นพืชเล็กๆ ให้ลดอัตราส่วนลงมาครึ่งหนึ่ง หมั่นใช้อย่างสม่ำเสมอจะทำให้พืชโตเร็วแข็งแรงมีภูมิต้านทานกับโรคและแมลงได้ดี

สูตรยาแรงกำจัดแมลง

ส่วนผสม

1. น้ำกะทิสด 1 ลิตร
2. น้ำสะอาด 1 ลิตร
3. สาบเสือ 2 ขีด (สับเป็นชิ้นเล็กๆ)
4. ใบสะเดาแก่ 2 ขีด(สับเป็นชิ้นเล็กๆ)
5. ฝักคูณ 1 ฝัก (ทุบให้แตก)
6. ยาฉุน 1 ขีด
7. พริกขี้หนูแห้ง 1 ขีด (ป่นให้ละเอียด)

วิธีทำ

ต้มน้ำกะทิให้เดือดจนแตกมันดีแล้ว ใส่สาบเสือ ใบสะเดาะแก่ ฝักคูณ พริกขี้หนูป่น แล้วเติมน้ำลงไปอีก 1 ลิตร ต้มจนเดือดดีแล้วยกลงจากเตาทิ้งไว้ให้เย็น จึงคั้นเอาแต่น้ำยามาเก็บใส่ขวดไว้ใช้ต่อไป

วิธีใช้

เอายาแรง 2 ช้อนโต๊ะ (20 ซีซี) ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นกำจัดแมลงได้หลายชนิด และยังสามารถใช้ร่วมกับอาหารจานด่วนฉีดพ่นได้ในคราวเดียวกัน

ปุ๋ยหมักจากซากพืช

ส่วนผสม

1. เศษซากพืช เช่นใบผัก เปลือกผลไม้ ผักและผลไม้ที่ไม่ใช้แล้วจำนวน 3 กิโลกรัม
2. กากน้ำตาลทำเอง 1 กิโลกรัม
3. น้ำสะอาด 5 ลิตร
4. จุลินทรีย์หน่อกล้วย 200 ซีซี (20 ช้อนโต๊ะ)

วิธีทำ

นำเศษซากพืชมาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ จำนวน 3 กิโลกรัม ใส่ลงในถังที่มีฝาปิด จากนั้นเติมน้ำตาลทรายลงไป 3 ขีด และเติมน้ำ 5 ลิตร คนให้เข้ากันแล้วเติมจุลินทรีย์หน่อกล้วยลงไป 200 ซีซี ปิดฝาไม่ต้องแน่นนัก หมั่นคนทุกวัน จนครบ 30 วัน จึงนำไปใช้งานได้

วิธีใช้

นำปุ๋ยหมักน้ำ 20 ซีซี (2 ช้อนโต๊ะ) ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทางใบ เพื่อเร่งในการเจริญเติบโต ถ้าเราใช้ปุ๋ยหมักน้ำ 50 ซีซี (5 ช้อนโต๊ะ) ผสมน้ำ 20 ลิตร เป็นการปรับปรุงดิน จะสามารถปรับค่าความเป็นกรด-ด่างของดินได้เป็นอย่างดีและเป็นการเติมธาตุอาการลงไปในดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

ปุ๋ยหมักน้ำจากซากสัตว์

วัตถุประสงค์เดียวกันกับการทำปุ๋ยหมักน้ำจากซากพืช แต่การทำปุ๋ยหมักน้ำจากซากสัตว์เราจะได้สารอาหารที่มีฟอสเฟตและโพแทสเซียมสูงขึ้น

ส่วนผสม

1. เศษปลา หอย รกสัตว์ หรือสัตว์อื่นๆ 3 กิโลกรัม
2. กากน้ำตาลทำเอง 3 กิโลกรัม
3. น้ำสะอาด 5 ลิตร
4. จุลินทรีย์หน่อกล้วย 500 ซีซี (ครึ่งลิตร)

วิธีทำ

นำเศษซากสัตย์มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ถ้าเป็นหอยให้ทุบให้แตก ใส่ภาชนะที่มีฝาปิด นำกากน้ำตาล ใส่ลงไปเติมน้ำสะอาด คนให้เข้ากัน แล้วเติมจุลินทรีย์หน่อกล้วย คนให้เข้ากันอีกครั้ง หลังจากนั้นปิดฝาไม่ต้องแน่นหมั่นคนทุกวัน จนครบ 30 วันไปใช้ได้

วิธีใช้

- ปุ๋ยหมักน้ำซากสัตว์ 2 ช้อนโต๊ะ ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทางใบ
- ปุ๋ยหมักน้ำซากสัตว์ 5 ช้อนโต๊ะ ผสมน้ำ 20 ลิตร รดทางดินหรือใส่บัวรดได้
- หรือให้ปุ๋ยหมักน้ำจากพืชและปุ๋ยหมักน้ำซากสัตว์ ในอัตราส่วนเท่ากันแล้ว ใช้ 2 ช้อนโต๊ะ ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทางใบ หรือ 5 ช้อนโต๊ะ รดทางดินก้อได้เหมือนกัน

การทำปุ๋ยหมัก

วิธีทำ

เตรียมวัตถุดิบ เช่น แกลบ ขี้เลื่อย มูลสัตว์ต่างๆ ใบไม้ ใบหญ้าสับเป็นชิ้นเล็กๆ ฟางข้าวสับเป็นชิ้นเล็กๆ กากถั่ว กากงา วัสดุดิบเหล่านี้เรียกว่าอินทรียวัตถุที่ย่อยสลายได้ ไม่อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เมื่อได้มาแล้วทำการย่อยให้เป็นชิ้นเล็กๆ จะใช้มีดสับหรือเครื่องย่อยก็ได้ เมื่อย่อยเสร็จแล้วกองไว้ อาจจะเติมรำละเอียดลงไป 10 % ของอินทรียวัตถุนั้นๆ (ถ้าไม่มีก็ไม่ต้องเติม) คลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วกองไว้

นำอาหารจากด่วน 1 ลิตร ผสมน้ำ 200 ลิตร + กากน้ำตาล 3 กิโลกรัม (น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม) แต่ถ้ามีน้ำหมักก็สามารถผสมลงไปได้อีกสัก 1-2 ลิตร ก็ได้ เป็นการเติมสารอาหารลงไปในกองปุ๋ยหมักของเรา จากนั้นคนจนเข้ากันดีแล้วนำไปฉีดพ่นลงบนกองอินทรียวัตถุ (ใช้บัวรดน้ำก็ได้) คลุกเคล้าให้เข้ากันความชื่นประมาณที่ 50% โดยลองใช้มือกำดู ถ้ากำแล้วแน่นไม่แตกออกจากกันมากนักก็ถือว่าใช้ได้ แต่ถ้าแตกจากกันมากก็เติมน้ำลงไปอีก ระวังอย่าให้เปียกจนเกินไป กองไว้ต่ำๆ ประมาณ 50 เซนติเมตร (1 ศอก) แล้วหาวัสดุคลุมไว้ แต่ถ้ากองไว้สูงๆ ให้นำท่อพีวีซีเจาะรูเยอะๆ แล้วแทงลงไปในกองปุ๋ยหมักในแนวตั้งตรง ใช้วัสดุคลุมเอาไว้ ทิ้งไว้จนกองปุ๋ยเย็นลง อาจใช้เวลา 15-30 วัน ก็สามารถนำไปใช้ได้

วิธีใช้

- ผักกินใบใส่ประมาณ 1 กิโลกรัมต่อ พ.ท. 1 ตารางเมตร
- ผักกินผลใช้รองก้นหลุมประมาณ 2 กิโลกรัม ต่อ 1 หลุม
- ไม้ผลที่ปลูกไปแล้วใส่ต้นละ 5 กิโลกรัม ทุกๆ 6 เดือน
- นาข้าวใส่ 200 กิโลกรัม ต่อไร่ รองพื้น

การทำดินเพาะ (วัสดุเพาะ)

อุปกรณ์

1.	แกลบดำ หรือขุยมะพร้าว	3	ปี๊บ
2.	ดินร่วน	1	ปี๊บ
3.	มูลวัวแห้ง	1	ปี๊บ
4.	อาหารจานด่วน	100	ซีซี
5.	เชื้อราไตรโคเดอร์ม่า	100	ซีซี
6.	น้ำ	10	ลิตร

วิธีทำ

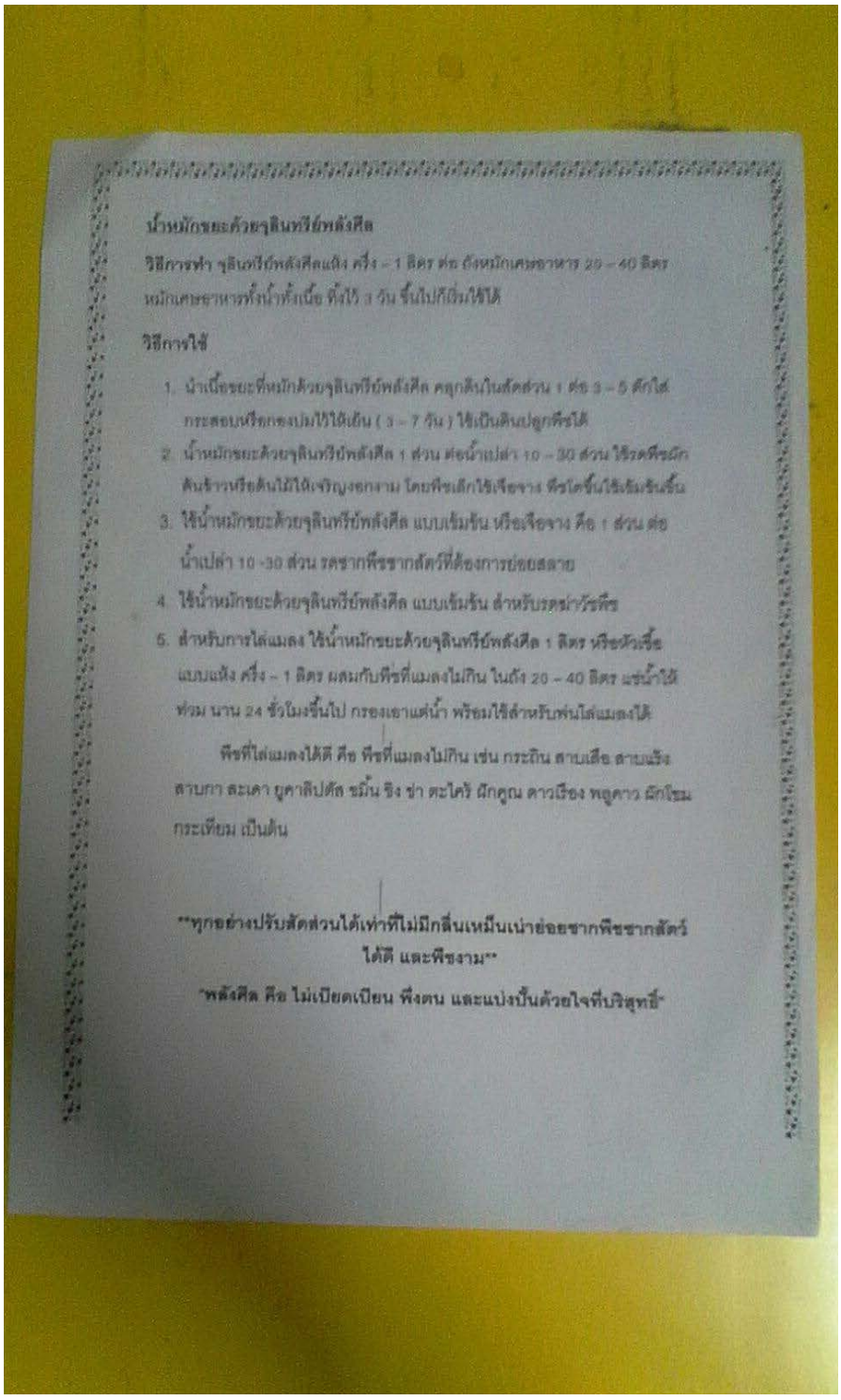
- นำแกลบดำหรือขุยมะพร้าวมาร่อนด้วยตะแกรงเอาเส้นใยออก
- ร่อนดินให้ละเอียด
- ร่อนมูลวัว

หลังจากร่อนทุกอย่างพร้อมแล้ว คลุกเคล้าให้เข้ากัน นำอาหารจานด่วน 100 ซีซี + ไตรโคเดอร์ม่า 100 ซีซี + น้ำ 10 ลิตร รดลงคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วบรรจุลงถุงปุ๋ยมัดให้แน่น ทิ้งไว้อย่างน้อย 2 วัน จึงนำไปเป็นดินเพาะต่อไป ดินเพาะนี้จะทำให้การเพาะเมล็ดงอกงามดีและแข็งแรง ไม่ติดเชื้อ ทำการเพาะได้ทั้งพืช และผักทุกชนิด

อาหารและยามิใช่สองสิ่งที่แตกต่างกัน
มันเป็นสองด้านของสิ่งเดียวกัน
ผักที่ปลูกด้วยสารเคมีอาจจะให้เป็นอาหารได้
แต่มันไม่สามารถใช้เป็นยาได้

เป้าหมายสูงสุดของเกษตรกรรม
ไม่ใช่การเพาะปลูกพืชผล
แต่คือการบ่มเพาะความสมบูรณ์แห่งความเป็นมนุษย์

น้ำหมักจุลินทรีย์

น้ำหมักชะด้วยจุลินทรีย์พลังศีล

วิธีการทำ จุลินทรีย์พลังศีลแห้ง ครึ่ง – 1 ลิตร ต่อ ถังหมักเศษอาหาร 20 – 40 ลิตร หมักเศษอาหารทั้งน้ำทั้งเนื้อ ทิ้งไว้ 3 วัน ขึ้นไปก็เริ่มใช้ได้

วิธีการใช้

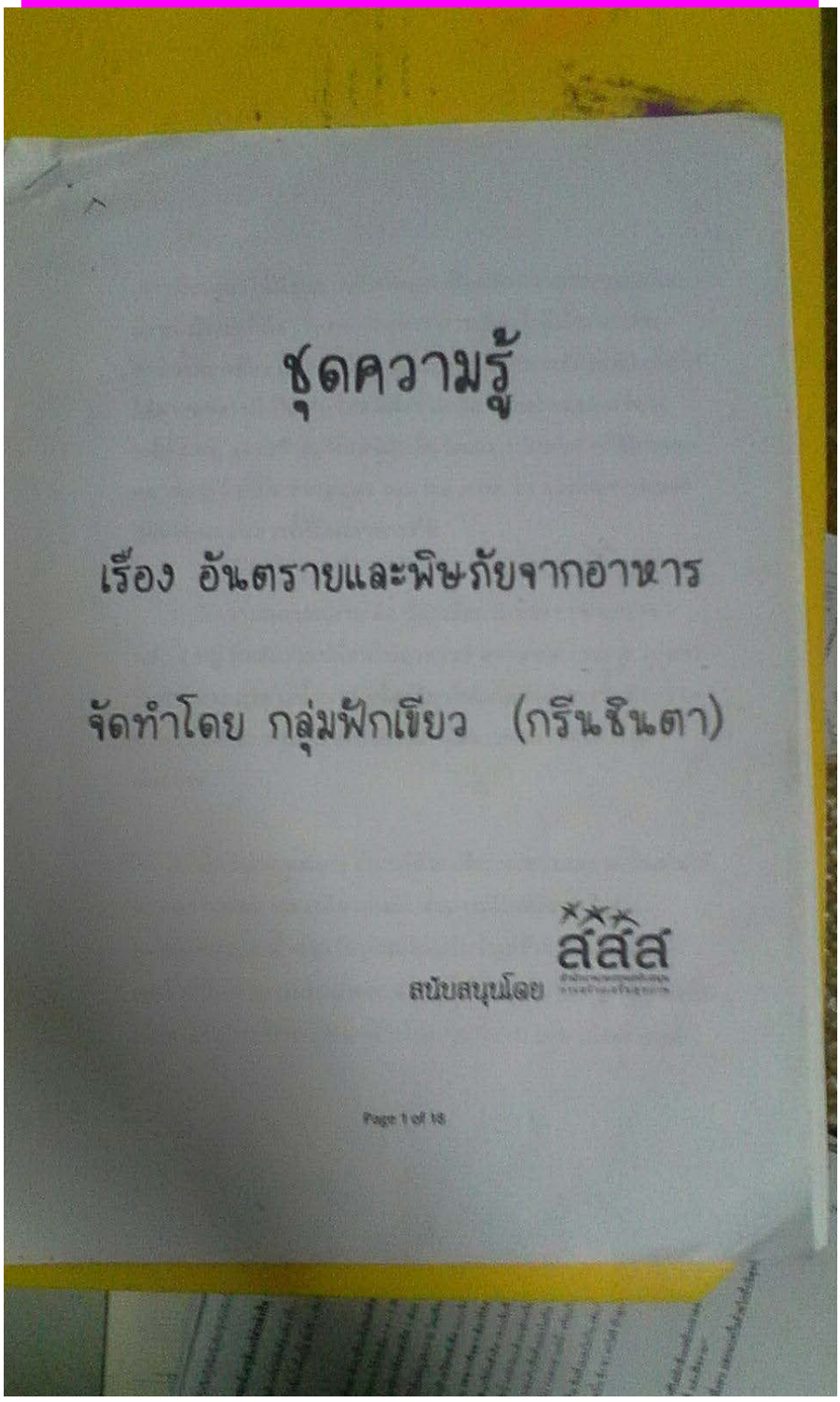
1. น้ำเนื้อชะที่หมักด้วยจุลินทรีย์พลังศีล คลุกดินในสัดส่วน 1 ต่อ 3 – 5 ตักใส่กระสอบหรือกองปุ๋ยไว้ให้เย็น (3 – 7 วัน) ใช้เป็นดินปลูกพืชได้
2. น้ำหมักชะด้วยจุลินทรีย์พลังศีล 1 ส่วน ต่อน้ำเปล่า 10 – 30 ส่วน ใช้รดพืชผักต้นข้าวหรือต้นไม้ให้เจริญงอกงาม โดยพืชเล็กใช้เจือจาง พืชโตขึ้นใช้เข้มข้นขึ้น
3. ใช้น้ำหมักชะด้วยจุลินทรีย์พลังศีล แบบเข้มข้น หรือเจือจาง คือ 1 ส่วน ต่อน้ำเปล่า 10 -30 ส่วน รดรากพืชรากสัตว์ที่ต้องการย่อยสลาย
4. ใช้น้ำหมักชะด้วยจุลินทรีย์พลังศีล แบบเข้มข้น สำหรับรดว่านวัวพืช
5. สำหรับการไล่แมลง ใช้น้ำหมักชะด้วยจุลินทรีย์พลังศีล 1 ลิตร หรือหัวเชื้อแบบแห้ง ครึ่ง – 1 ลิตร ผสมกับพืชที่แมลงไม่กิน ในถัง 20 – 40 ลิตร แช่น้ำให้ท่วม นาน 24 ชั่วโมงขึ้นไป กรองเอาแต่น้ำ พร้อมใช้สำหรับพ่นไล่แมลงได้

พืชที่ไล่แมลงได้ดี คือ พืชที่แมลงไม่กิน เช่น กระถิน สาบเสือ สาบแร้งสาบกา ละเคา ยูคาลิปตัส ขมิ้น ขิง ข่า ตะไคร้ ฝักคูณ ดาวเรือง พลูคาว ผักโขม กระเทียม เป็นต้น

"ทุกอย่างปรับสัดส่วนได้เท่าที่ไม่มีกลิ่นเหม็นเน่าย่อยจากพืชรากสัตว์ได้ดี และพืชงาม"

"พลังศีล คือ ไม่เบียดเบียน พึ่งตน และแบ่งปันด้วยใจที่บริสุทธิ์"

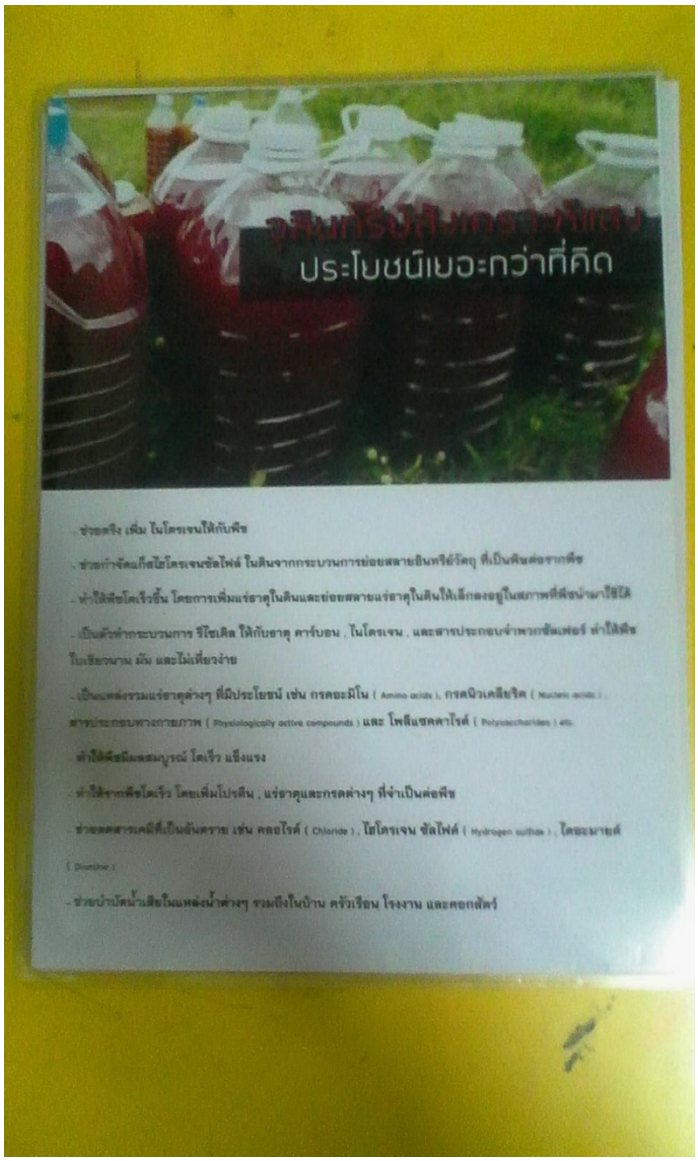
ชุดความรู้เรื่องอันตรายและพิษภัยจากอาหาร

การล้างผักและผลไม้

ประโยชน์ของจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

กิจกรรมประชุมติดตามการทำงาน

วันที่ 31 สิงหาคม 2562 เวลา 14.00-17.30 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย 19 คน

รวมทั้งหมด 19 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการดำเนินงานตลาด

2. วางแผนการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรม

มีประเด็นพูดคุย 4 เรื่อง คือ

1.การลงแปลงลุงนิล เพื่อปลูกพืชระยะสั้น คือ ผักบุ้ง ผักกาดบางชนิดก่อน จะได้มีผลผลิตมาขายเร็วขึ้น นัดกันวันที่ 1 กันยายน ตอนบ่าย

2. นัดประชุมประจำเดือนเดือนกันยายน 62 เนื่องจากเดือนหน้าวันเสาร์สองเสาร์จะตรงกับงานบุญเดือนสิบ ดังนั้นจึงต้องเลื่อนประชุมประจำเดือนจากเสาร์ที่สองของเดือนเป็นเสาร์ที่สามของเดือน ซึ่งตรงกับวันที่ 21 กันยายน โดยน่าจะมีเรื่อง การปรับปรุงการผลิต การตรวจเยี่ยมการผลิต

3. จัดเวิร์คชอป ทุกคนตัดสินใจเลือกการพอกหน้า แช่มือ แช่เท้า ล้างสารพิษ เนื่องจากว่าจอย และชัย มีความรู้ความสามารถเรื่องนี้ และมีผลิตภัณฑ์อยู่ในตลาด น่าจะเลือกจัดในเสาร์ที่ 21 กันยายน เช่นกัน เพราะมีลูกค้ามาก เสาร์อื่นจะตรงกับงานบุญเดือนสิบ

4.การช่วยกันดูแลทำความสะอาดเพราะแม่บ้านจะไม่ทำตรงจุดที่วางโต๊ะขายให้เราช่วยกันจัดการกันเอง

กิจกรรมลงแขกแปลงลุงนิล

วันที่ 1 กันยายน 2562 เวลา 15.00-18.00 น. ณ สวนลุงนิล

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	7	คน
รวมทั้งหมด	7	คน

วัตถุประสงค์

1 .เพื่อเรียนรู้การปลูกผักระยะสั้นให้มีรายได้รายวันตลอด

บันทึกกิจกรรม

การลงแขกปลูกผักครั้งนี้เพื่อเรียนรู้เรื่องการปลูกผักระยะสั้น อย่างเช่นผักบุ้ง ผักกาดต่างๆ เป็นการเรียนรู้ว่าเกษตรกรต้องมีการวางแผนการปลูกผักให้มีผักขายรายวันด้วย ไม่เช่นนั้นหากปลูกเพียงพืชรายเดือนหรือรายปี จะขาดรายได้สำหรับค่าใช้จ่ายประจำวัน

วันนี้จึงมีการหว่านเมล็ด ผักบุ้ง สลัด แล กวางตุ้ง วันนี้ต้องใช้วิธีหว่านไปก่อนยังเพาะต้นกล้าไม่ทันต้องรีบปลูกให้ได้ผักเพราะใกล้ช่วงกินเจ จะได้ขายได้ในราคาที่ดี หลังจากนั้นจะปลูกโดยใช้ต้นพันธุ์ที่เพาะในถาดมาลง เพื่อให้ต้นพันธุ์ที่แข็งแรงและโตดีกว่า

วันนี้จึงลงผักไปได้ 3 แปลง คาดว่าอีกประมาณ 15 วันผักบุ้งน่าจะเก็บได้ ส่วนสลัดและกวางตุ้งก็ประมาณ 25 วัน-1 เดือนซึ่งจะตรงกับกินเจพอดี

จะเห็นได้ว่าการวางแผนการปลูกนั้นมีความสำคัญ เพราะจะทำให้มีผักออกขายตลอด และให้ผักออกขายในช่วงที่ราคาดีได้

กิจกรรมประชุมติดตามการทำงาน

วันที่ 7 กันยายน 2562 เวลา 14.00-16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	21	คน
พี่เลี้ยง สกสว.	1	คน
รวมทั้งหมด	22	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด
2. เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา

บันทึกกิจกรรม

- เรื่องแรกคุยเรื่องการลงแขกปลูกผักสวนลุงนิล นัดกันวันพรุ่งนี้ วันที่ 8 กันยายน 62 เวลาช่วงบ่าย มีผักที่เพาะไว้แล้วพวกผักสลัด ผักแปลง สามารถนำไปลงแปลงให้เต็มแปลงได้เลยในวันพรุ่งนี้นัดหมายกันทั้งหมด 13 คน
- เรื่องการจัดการความสะอาดของตลาด เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีการใช้พื้นที่ของคนนอกในวันธรรมดา ทำให้บริเวณนี้ค่อนข้างสกปรก ให้ทุกคนช่วยกันดูแลความสะอาดของแต่ละล็อค
- เรื่องการประชุมประจำเดือน เลือกนัดวันที่ 21 กันยายน 62 ให้เข้าร่วมกันทุกคน

กิจกรรมลงแขกปลูกผัก

วันที่ 8 กันยายน 2562 เวลา 15.00 -18.00 น. ณ สวนลุงนิล

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	12	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	13	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมเรียนรู้การลงแขกปลูกผัก
2. เพื่อเรียนรู้การวางแผนการผลิต

บันทึกกิจกรรม

นัดหมายกันตอนเย็นเพราะผักควรปลูกตอนเย็นจะได้ไม่เหี่ยว ไม่ต้องรับแสงจ้ากลางวันซึ่งจะทำให้ผักเหี่ยวได้ง่าย วันนี้มาร่วมกันปลูกผักหลายคน ก่อนปลูกนั่งดูตารางกิจวัตรประจำวันของลุงนิล เพื่อวางแผนการผลิตและการขายในวันเสาร์ให้ได้ทุกเสาร์ และมีของในปริมาณที่คุ้มค่าแก่การไปขาย ก็สรุปว่ายางพาราอาจจะต้องกรีดต่อไปไม่สามารถหยุดวันเสาร์ได้เพราะตอนนี้ฝนตกไม่แน่นอนจึงต้องกรีดยางให้ได้เมื่อไม่มีฝน ส่วนผักก็จะให้ป้าปุ้ยไปขาย

เมื่อลงแปลงมีหลายคนช่วยกัน ทำให้ปลูกเสร็จเร็ว แผงผักที่เพาะมา 6 แผงช่วยกันคนละไม้คนละมือจนเสร็จรวดเร็ว รดน้ำ และพูดคุยถึงวิธีการดูแลว่าต้องรดน้ำหมักบ่อยๆ เพราะเป็นผักอินทรีย์ดังนั้นการให้น้ำหมักจึงมีความสำคัญ และพืชระยะสั้นผักบุ้ง ผักขม ผักสลัด ที่ปลูกไว้ก่อนก็ให้ดูแลเพื่อจะได้มีผักไปขายในเวลารวดเร็วก่อน ผักชุดนี้ก็ต้องใช้เวลาถึง 1 เดือน ถึงจะเก็บขายได้ จากนี้ก็ต้องวางแผนการปลูกผักให้มีผักตลอดทุกวันให้ได้ เมื่อเสร็จแล้วก็แยกย้ายกันกลับ

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

เกิดความสุขและความสามัคคีที่เป็นรูปธรรม

กิจกรรมเตรียมประชุมประจำเดือน

วันที่ 18 กันยายน 2562 เวลา 10.00 -16.00 น. ณ แปลงคอกม้า บ้านจอย

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	11	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนออกแบบเวทีประชุมประจำเดือนกันยายน62

บันทึกกิจกรรม

การพูดคุยเพื่อร่วมวางแผน

- การทำ work shop จัดเดือนละ 1 ครั้ง เป็นการถ่ายทอดความรู้ อบรม สาธิต ความรู้ เพื่อกระตุ้น สร้างสีสัน แบ่งปัน
  - วางแผนการทำ Work shop สำหรับในวันที่ 21 ก.ย.62 นี้กิจกรรมพอกหน้า แช่มือ แช่เท้า ล้างพิษ โดยมี ชัย ออย และ จอย เป็นเจ้าของโปรแกรม เตรียมอุปกรณ์ได้แก่ กะลามัง สมุนไพร เตาแก๊ส หม้อต้มน้ำ ให้ลูกค้าทำรอบละ 5 คน
- ตอนนี้ตลาดมีแม่ค้าน้อย ทำให้ของไม่หลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อจำนวนลูกค้าที่อาจจะลดลอง แต่เดิมวิธีการหาคือเข้าไปหา ชวนมาขาย มาปรับการขายการผลิตกันในระหว่างทำตลาด ให้สัญญาใจและทำตามกติกา ต่อมาติดต่อทางโทรศัพท์ เพจ พูดคุย จากนั้นก็ลงไปดูแปลงดูสถานที่ผลิตว่าผ่านไม่ผ่าน ถ้าผ่านก็ให้มาขาย แล้วก็ทำสัญญาใจ แต่จากนี้จะคิดให้เป็นระบบคือ
  - ออกแบบใบสมัครผู้ผลิตรายใหม่ ให้เขียนใบสมัครที่ส่วนกลางตลาดกรีนชินตา อ่านสัญญาใจ กติกา
  - ออกแบบเอกสารตรวจการผลิตของเกษตรกร/คนแปรรูป รายใหม่ หากผ่านก็ให้มาขายได้ แล้วค่อยช่วยกันดูเรื่องบรรจุภัณฑ์
  - เพื่อการบริหารจัดการตลาดอย่างเป็นระบบ สร้างทีมทำงานเพิ่ม และตรวจสอบการผลิตทุกราย

- แผนงานประจำปี คือ งานหรอยจังตรังเฮ จะจัดช่วงต้นเดือนธันวาคม และเสาร์ที่จะถึงนี้จะออกแบบงานหรอยจังตรังเฮ โดยยังคงยึดหลักเดิม คือ วัฒนธรรมอาหาร การแต่งกาย

การละเล่น จะเพิ่มการชวนเครือข่ายมาจัดงานร่วมกัน เช่น เกาะสุกร เกาะลิบง วังคีรี คลองชีล้อม ห้วยอด ทับเที่ยง นาหมื่นศรี โคกสะบ้า นาข้าวเสีย เป็นต้น

- ทำกำหนดการ และมอบหมายคนดำเนินการแต่ละช่วง ทั้งนี้เพื่อฝึกการจัดเวทีและการชวนทีมผู้ค้าในตลาดให้สามารถมีส่วนร่วมและทำงานต่อได้ ดังนี้
    - แจ้งรูปแบบการหาผู้ผลิตเพิ่มโดยใช้ใบสมัคร
    - การตรวจสอบการผลิตรายใหม่และรายเดิมประจำปี
    - การทำสัญญาใจ
    - สร้างทีมทำงานและรูปแบบการทำงาน
    - ชวนคุยเตรียมงานหรอยจังตรังเค
    - วางแผนการจัดเวทีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตรัง จัดระดับจังหวัดโดยเชิญเครือข่ายจากฐานความสัมพันธ์ของตลาดกรีน ระเบิดความคิดจากนักปราชญ์ / จิตวิญญาณ โจน จันใด ซึ่งจะทำให้เกิดเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดตรัง
    - แผนการทำงานของตลาด ทั้งการตรวจคุณภาพและการสร้างเครือข่ายของแต่ละคนและของตลาด

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

เป็นการคุยที่ไม่เป็นทางการ อาจใช้เวลามาก แต่สบายๆไม่เคร่งครัด และได้แผนการทำงานที่เป็นรูปธรรม

ปัญหาข้อติดขัด

การมาช้าทำให้การเริ่มต้นช้าออกไป บางคนมาสมทบตอนเที่ยง

แผนการทำงานต่อ

การนำเสนอในวันประชุมประจำเดือน 21 กันยายน 2562

กิจกรรมประชุมประจำเดือนกันยายน 2562

วันที่ 21 กันยายน 2562 เวลา 14.00 -17.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	30	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	31	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อร่วมรับทราบระบบการบริหารจัดการของตลาดกรีนชินตา
2.เพื่อร่วมออกแบบการทำกิจกรรมต่อ

บันทึกกิจกรรม

แจ้งหนดการของการประชุมวันนี้เป็นดังนี้

1. เรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ โดย ปุ่น

2. แจ้งระบบการรับผู้ผลิต/การตรวจสอบคุณภาพ โดย จอย

3. การเตรียมงานหรอยจังตรังเค ปี2 โดย แอน

4. การจัดเวทีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ จ. ตรัง โดย แอน

5. แผนงานด้านการตรวจสอบคุณภาพ และการสร้างเครือข่ายของตลาด โดย พี่จ๋า

ดูวีดีโอ โดยปุ่น

เป็นวีดีโอที่เป็นโฆษณาให้มั่นใจในสิ่งที่ทำอาจจะแตกต่าง แต่ให้มั่นใจที่จะทำดี

คำถามตรวจเช็คจุดยืนของตลาดกรีนชินตาอีกครั้งจากพี่เลี้ยง โดยทีมร่วมตอบว่า

- ความเป็นอิสระ
- มีชุมชน ร่วมกันเป็นกำลังใจ
- มีความสุข
- พัฒนาคุณภาพ/การกำหนดราคา
- บัวมีหลายระดับต้องร่วมกันพัฒนา
- การถูกวิจารณ์เป็นธรรมดา ต้องรับและปรับได้
- การใช้สิทธิ/หน้าที่ ที่ดี

แจ้งระบบการบริหารจัดการตลาด โดย จอย

- การสร้างผู้ค้าเพิ่มโดยมีใบสมัครเป็นเครื่องมือขั้นแรกในการได้ข้อมูลของคนที่จะมาเป็นเครือข่ายตลาดกรีนชินตา
- ขั้นที่ 2 การให้อ่านสัญญาใจ กติกา และการพูดคุยการบริหารจัดการของตลาดกรีน
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบการผลิต ต้องลงแปลงต้องลงดูกระบวนการผลิตและสอบถามข้อมูลการผลิตอย่างละเอียด โดยทำแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลโดยใช้ประสบการณ์เก่าของทีมเดิมที่ลงตรวจแปลงและตรวจการผลิตมาก่อน เพื่อการจะได้ผู้ค้าที่สามารถผลิตสินค้าที่ปลอดภัยจริง
- การสร้างทีมทำงาน/รูปแบบการทำงาน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการให้ตลาดเป็นระบบและเป็นระเบียบ ต่อเนื่อง ขั้นที่ 4 คือการปฏิบัติการตรวจสอบ พัฒนา อย่างต่อเนื่องของผู้ผลิตเดิม

วางแผนการจัดงานหรอยจังตรังเฮ ปี 2 โดยแอน

จัดวันที่ 5 ธันวาคม 62 ณ ตลาดกรีนชินตา ปิดถนนด้านหลังเพิ่มพื้นที่

- เพื่อนำเสนอวัฒนธรรมความเป็นตรัง 3 เชื้อชาติ คือ ไทย จีน อิสลาม ผ่าน อาหาร การแต่งกาย การละเล่น การแสดง งานพื้นบ้านเช่น หัตกรรม ศิลปะ งานฝีมือ
- ปีนี้สร้างเครือข่ายตรังเฮ ได้แก่ เกาะลิบง เกาะสุกร มดตะนอย วังคีรี คลองชีล้อม โคกสะบ้า นาข้าวเสีย เคี่ยมงาม นาหมื่นศรี นาโยง ห้วยยอด บ้านควน เป็นต้น

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

การดูวีดีโอทำให้หลายคนรู้สึกร่วมและได้พัฒนาวิธีคิด

ปัญหา/ข้อติดขัด

เป็นการจัดประชุมต่อจากการขายของในตอนเช้า แม้จะจัดในห้องติดแอร์แล้วก็ตามแต่หลายคนล้าและเร่งรีบจะกลับ การประชุมนานและนิ่งทำได้ยาก

<u>กิจกรรม</u> เยี่ยมแปลงตัวอย่างปลูกพืชแซมยาง/ร่วมยาง ม.1 และ หมู่ 4 ต.คลองชีล้อม

วันที่ 7 ตุลาคม 2562 เวลา 10.30 น. ณ สวนนางกานดา สังแดหวา และนางเจ้ง แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ทีมวิจัยและเครือข่ายเกษตรพึ่งตน	15	คน
ทีมวิจัยจากตลาดกรีนชินตา	7	คน
พี่เลี้ยงสกสว.ตรัง	2	คน
รวมทั้งหมด	**24**	**คน**

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักวิจัยและเครือข่ายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเห็นตัวอย่างแปลงปลูกพืชแซมยาง/ร่วมยาง

บันทึกกิจกรรม

นัดรวมตัวกันที่บ้านของนายศรี แก้วลาย หรือน้าศรี ประธานเครือข่ายเกษตรพึ่งตนตำบลคลอง ชีล้อม เมื่อทั้งสองทีมพร้อมแล้วจึงได้ออกเดินทางไปที่สวนของนางกานดา สังแดหวา หรือน้ายิ้งที่หมู่ 1 ซึ่งมีทีมวิจัยบางส่วนเดินทางไปรออยู่ก่อนแล้ว เมื่อไปถึงได้พักดื่มน้ำที่บ้านของน้ายิ้ง ก่อนจะเดินไปที่แปลงสวนยางของน้ายิ้ง ยางอายุประมาณ 1 ปี 2 เดือน เนื้อที่ 4 ไร่ พืชแซมที่สำคัญในสวนของน้ายิ้ง ได้แก่ แตงไทย และฟักทอง ที่กำลังให้ผลผลิตแทบจะทุกย่าน นอกจากนี้ยังมียอดมัน หัวกล้วย กาแฟ และไม้ยืนต้น น้ายิ้งเล่าว่าตัวเองทำคนเดียว จึงพยายามปลูกพืชที่ดูแลรักษาง่าย

จากนั้นได้เดินทางต่อมาที่หมู่ 4 สวนของนางเจ้ง แก้วลาย หรือน้าฉุย ซึ่งเป็นแปลงที่ปลูกพืชแซมยางเช่นกัน ยางอายุ 2 ปี พืชที่ปลูกแซมมากที่สุด คือ มันเทศ เพราะน้าฉุยบอกว่าทนแล้ง ไม่ต้องดูแลมาก พืชอื่นๆ เช่น ขี้เหล็กหวาน พริก เหมียง กล้วย อ้อย

เสร็จจากแปลงของน้าฉุยคณะทั้งหมดจึงเดินทางมากินข้าวเที่ยงที่บ้านของน้าศรี เมนูวันนี้ประกอบด้วย แกงส้ม ต้มกะทิผักเหมียง ปลาทอด และน้ำพริก

ช่วงบ่ายเป็นการสรุปงาน จากการไปดูทั้งสองแปลง โดยเริ่มจากให้เจ้าของทั้งสองแปลงมาให้ข้อมูลก่อน

<u>แปลงที่ 1</u> น้ายิ้ง

จุดเริ่มต้น/แนวคิด

- ปลูกเพื่อขายเพิ่มรายได้
- ใช้พื้นที่สวนยางให้เกิดประโยชน์
- ผลผลิตขาย

ความรู้/ภูมิปัญญา

- เตรียมดิน 7 วัน ทำให้ดินเขียว

- ราดน้ำหมักทุก 3 วัน (น้ำหมักประกอบด้วยหัวปลา และฮอร์โมน)
- ไม่ใช้สารเคมีในสวน
- ใช้วิธีธรรมชาติจัดการกันเอง

คำนวณต้นทุนการปลูกผักแต่ละชนิด (ยกแปลงของน้ายิ้งเป็นตัวอย่าง)

ชนิดพืชที่ปลูก	วิธีการปลูกและผลผลิต
1. ข้าวโพด	ปลูกเดือนเมษายน 1,000 เม็ด ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว ข้าวโพดหวานกรัมละ 100 บาท ลงทุน 500 บาท ใส่ปุ๋ยเคมีตอนเล็กละลายน้ำ 30% พรวนดินตรงโคนใส่ปุ๋ยหมัก 7 วันรด 1 ครั้ง พออายุ 65 วัน เป็นข้าวโพดอ่อน - ข้าวโพดสีม่วงได้ผลผลิต 130 กิโลกรัมๆละ 30 บาท คิดเป็นเงิน 3,900 บาท - ข้าวโพดสวิต ได้ผลผลิต 120 กิโลกรัมๆละ 20 บาท คิดเป็นเงิน 2,400 บาท
2. แตงกวาไข่เข้	ปลูกเดือนกุมภาพันธ์ ผลผลิตออก 10 กิโลกรัม/วัน กิโลกรัมละ 20 บาท ให้ผลผลิต 20 วัน รวม 200 กิโลกรัม คิดเป็นเงินจำนวน 4,000 บาท
3. แตงไทย	ปลูกเดือนกุมภาพันธ์ 150 หลุม เพาะเมล็ดเอง ทำปุ๋ยเอง ได้ผลผลิต 1 ตัน ขายที่ตลาดกันตัง กิโลกรัมละ 30 บาท คิดเป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท
4. ฟักทอง	ปลูกเดือนสิงหาคม 30 หลุม เมล็ดพันธุ์กระป๋องละ 550 บาท ใช้เมล็ดพันธุครึ่งกระป๋อง ปลูกหลุมละ 3 เมล็ด ตอนนี้ผลผลิตยังไม่ออก กิโลกรัมละ 15 บาท ขายที่ตลาดกันตัง
5. แตงโม	แตงโม 10 หลุมเป็นค่าเมล็ดพันธุ์100บาท เก็บผลผลิตได้ 60 กก. ขายได้ 1,500 บาท
6. ฟักเขียว	ปลูกฟักเขียว 5 หลุม ได้ผลผลิต 20 กก. ขายได้ กก.ละ 20 บาท เป็นเงิน 400บาท

<u>แปลงที่ 2</u> น้าฉุย

จุดเริ่มต้น/แนวคิด

- ที่ปลูกพืชแซมยาง/ร่วมยาง เพราะไม่อยากให้สวนยางรก
- ผลผลิตกินในครัวเรือน แบ่งปัน และขาย

ข้อคิดเห็นจากทีมวิจัยตลาดกรีนชินตา

- เห็นการวางแผน ปลูกหลากหลาย ลดความเสี่ยง
- มีเป้าหมาย เพื่อขายในชุมชน ขยายฐานลูกค้า
- ขายวิถีชีวิต ไม่ต้องมีมาตรฐานรับรอง ด้วยแรงใจและความสุข ขายสไตล์ชีวิต
- ปลูกเพราะไม่ให้รก เสียแรงแต่ไม่เสียแรง กินแจก ขยับขยายขายโดยตัวเอง เพื่อนช่วยเพื่อนขาย

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

- เกิดการเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยตลาดกรีนชินตาและทีมวิจัยคลองชีล้อม
- เกิดเครือข่ายและความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิจัยสองโครงการ

ปัญหา/ข้อติดขัด

- แปลงที่ 2 ของน้าฉุยมีเวลาพูดคุยไม่นาน เนื่องจากเที่ยงพอดี

แผนการทำงานต่อ

- เยี่ยมแปลงตัวอย่างที่เหลือต่อให้ครบทุกหมู่บ้าน
- ศึกษาดูงานพื้นที่ตัวอย่างการปลูกพืชร่วมยาง/แซมยาง

กิจกรรมประชุมติดตามงาน

วันที่ 12 ตุลาคม 2562 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	17	คน
พี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	19	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลตลาดกรีนชินตาสัญจร ณ กลุ่มเกษตรพึ่งตนคลองชีล้อม
2. เพื่อวางแผนปฏิบัติการบริหารจัดการตลาด

บันทึกกิจกรรม

โจทย์ที่หนึ่ง คือ ผลการเยี่ยมกลุ่มเกษตรกรพึ่งตน ต. คลองชีล้อม ซึ่งเป็นแปลงปลูกพืชแซมยาง 2 แปลง คือแปลงของน้ายิ้ง และ แปลงของ น้าฉุย

- แปลงของน้ายิ้งทำเกษตรแบบวางแผน มีเป้าหมาย กับ แปลงของ น้าฉุย ที่ปลูกเพื่อไม่ให้สวนยางรก เป็นการปลูกแบบปลอดภัย ปลอดสารพิษ
- น้ายิ้งทำด้วยกำลังกายคนเดียว ปลูกแบบหมุนเวียน ไม่ต้องปลูกมาก มีผลผลิตทั้งปี ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักไว้ใช้เอง ใช้ปุ๋ยเคมีตอนต้นประมาณ 30% ซื้อเมล็ดพันธุ์ มีการเพาะต้นกล้าก่อนปลูก รายได้จากการขายผักตั้งแต่ต้นปีมา ตอนนี้มีรายรับแล้ว 40,000 กว่าบาท ขายแบบบ้านๆ หาตลาดแบบง่ายๆ เช่น ขายตามบ้าน ขายตลาดนัด ส่งแม่ค้าที่กันตัง
- ตอนนี้ทั้งป้าพรรณ แม่ผุย กลับมาทบทวนตัวเองและทำตามอย่างน้ายิ้ง คือ ปลูกแบบหมุนเวียน และปลูกแบบง่ายๆ คือรกๆ ก็ได้ จะได้ป้องกันโรคป้องกันแมลง
- ส่วนแปลงของน้าฉุย มีวิธีคิดปลูกไม่ให้รก แต่คิดว่าอนาคตจะมีรายได้เพราะผลผลิตมีเยอะ เป็นการผลิตโดยไม่มีทุน เป็นวิถีชาวบ้าน คือ ปลูกกิน แบ่งปัน ได้ความสุข แต่คิดว่าอนาคตน่าจะได้ขาย
- แอนสรุปว่ากลุ่มกรีนชินตาไปดูงานแล้วสามารถเก็บความรู้มาได้ และนำกลับมาปฏิบัติการจริง ทำของตนเองจริง รู้สึกดีใจกับกลุ่มนี้เพราะเวลาไปดูงานที่ไหนมักจะนำความรู้มาลงมือทำจริง

โจทย์ที่สอง คือ คิดว่าอนาคตเกษตรของจังหวัดตรังจะเป็นอย่างไร

- ในอนาคตการทำเกษตรต้องวางระบบ มีแผน มีการออกแบบ
- คนรุ่นใหม่คงจะกลับมาทำการเกษตรเพิ่มขึ้น การเกษตรก็น่าจะไปได้ดี ไปได้

- แม่ผุยจะให้ลูกกลับมาทำเกษตรที่บ้าน เมื่อก่อนคิดว่าลูกต้องทำงานดีๆ แต่งตัวสวยๆ แต่มาวันนี้กลับพลิกความคิดให้คนรุ่นหลังได้ทำงานอิสระ เป็นนายของตนเอง ไม่จำเป็นต้องแต่งตัวดีๆ
- การใช้กฎหมายยกเลิกยาฆ่าหญ้า 3 ตัว อาจกระทบคนในภาคใต้มากเพราะทั้งสวนยางพาราและปาล์มต้องใช้มาก กรณีการทำพืชร่วมยางยังต้องใช้ เรื่อง เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา อย่าปลูกพืชตามกระแส ให้ปลูกพืชท้องถิ่น
  สวน FAMU อดีตเป็นเกษตรจังหวัดยะละ หลังเกษียณมาทำสวน บอกว่า แปลงน้ายิ้งมีการปลูกพืชหมุนเวียนนั้นดี แต่ข้าวโพดกับผักทองมีโรคชนิดเดียวกันคือ ราน้ำค้าง ดังนั้นแนะนำว่าอย่าปลูกพืชสองชนิดนี้ติดต่อกัน ให้เว้นระยะปลูกพืชอื่นมาคั่นก่อน
  กาแฟอาราบิกา เหมาะสำหรับในพื้นที่สูง สุกพร้อมกัน เก็บทีเดียวได้ แต่ไม่เหมาะกับปลูกร่วมยาง เพราะต้องการแสงมากถึง 80% สวนยางมีแสงแค่ 20% แม้แต่โกโก้ก็ปลูกไม่ได้เพราะต้องการแสง 50% และอย่าเชื่อพืชตามกระแส ให้ปลูกสิ่งที่เหมาะสม ถามถึงคลองชีล้อมว่าผักเหมียงได้ไหม พี่ชัยพร บอกว่าผักเหมียงปลูกได้เพราะอยู่ในที่ร่ม

โจทย์ที่สาม เกิดปัญหาแม่ค้าลาจำนวนมากในช่วงปิดเทอมด้วยเหตุผลหลายๆ ประการ ทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าไม่มีของจะซื้อ และลูกค้าก็ลดลงตามสภาพสถานการณ์ จะทำอย่างไร ให้ช่วยกันคิดและดำเนินการ ได้แผนการดำเนินการทั้งหมด 15 ข้อ ดังนี้

1.ทำปฏิทินวันเสาร์พิเศษล่วงหน้าก่อนแต่ละเดือน หากเดือนไหนวันไหนมีวันที่ต้องหาทางป้องกันการขายก็ออกแบบการขาย แจ้งแม่ค้าทุกคนให้ทราบล่วงหน้า

2.แม่ค้าที่มีของน้อยหรือติดธุระลาให้เอาสินค้ามาฝากเพื่อนในตลาดให้ช่วยขายให้ได้ พยายามเลือกสินค้ามาฝากเพื่อขายได้หมดหรือของที่เก็บไว้ได้ เช่น ป้าวรรณฝากข้าวสาร ป้าหนึ่งฝากขายขนม แม่ผุยฝากขายข้าวสาร ออยฝากขายน้ำยาเอนกประสงค์

3.ให้แม่ค้าลาได้เสาร์ละไม่เกิน 5 คน ช่วยกันสลับการลาให้เหมาะสม ลาฉุกเฉินได้ไม่เกิน2 คน และใครไม่แจ้งการลาล่วงหน้าปรับครั้งละ 50 บาทเข้ากองกลางตลาด เริ่มทำจริงจังแล้วนะคะ เราต้องช่วยกันค่ะ

4.แม่ค้าต้องช่วยกันมาทุกเสาร์ วางแผนการขายของตนเองให้เหมาะสม

5.การขายต้องช่วยอธิบาย/แนะนำสินค้า และอธิบายสถานการณ์สภาพตลาดให้ลูกค้าทราบ

6.พ่อค้าแม่ค้าช่วยกันปรับแผนการผลิตให้มีสินค้าตลอดทุกเสาร์

7.สร้างผลผลิตให้แปลกใหม่ ดึงดูดลูกค้า และช่วยกันส่งข้อมูลและภาพมาทางไลน์ก่อนวันเปิดตลาดล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วัน จะได้ช่วย โปรโมทการขายก่อนวันเปิดตลาด

8.จะมีการตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวดสำหรับสินค้าทุกตัวในตลาด

9.ทำกล่องแสดงความคิดเห็นของตลาดวางให้ลูกค้า เพื่อการปรับปรุงตลาดและร้านค้า

10.จัดกิจกรรมสนุกๆ ให้ลูกค้าและแม่ค้า

11.เมื่อมีล็อคของเพื่อนในโซนเดียวกันว่างหรือลาไว้ล่วงหน้า กรณีไม่มีร้านใดมาวาง แทนอนุญาตให้เพื่อนข้างๆ วางของเสริมให้เต็ม เพื่อให้ตลาดดูดีได้

12.ทำป้ายราคาสินค้าเพื่อให้ลูกค้ามั่นใจ และเพื่อนช่วยขายแทนได้

13.ทัมใจและรับมืออย่างดีกับสถานการณ์ เช่น วันเสาร์แรกของเดือนตรงกับตลาดอื่นให้เอาสินค้ามาพอประมาณไม่มากไป ช่วงปิดเทอมกลุ่มลูกค้าโรงเรียนจะหายไป ช่วงมีเทศกาลของจังหวัดลูกค้าก็หายไปบ้าง จัดสินค้าให้เหมาะสม

14.เมื่อมีกิจกรรมหรือเทศกาลใดที่มีผลกระทบต่อการขายช่วยกันแจ้งเตือนทางกลุ่มไลน์ก่อนล่วงหน้า เผื่อบางครั้งหลายคนอาจลืมไป

15.เปิดตลาดวันอาทิตย์เพิ่ม เป็นแค่ความคิดอยู่ค่ะ ยังไม่ปฏิบัติ

ที่ต้องมาช่วยกันแบบนี้เพื่อช่วยให้แม่ค้า ลูกค้า และสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กิจกรรมศึกษาดูงาน พืชแซม/ร่วมยาง

วันที่ 23 ตุลาคม 2562 เวลา 9.00 -17.00 น. ณ จ.พัทลุง และ จ.สงขลา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย 9 คน

พี่เลี้ยง 2 คน

รวมทั้งหมด 11 คน

วัตถุประสงค์

1. **เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชร่วมยางในพื้นที่อื่น**

บันทึกกิจกรรม

7.30 – 8.30 น. รถทัวร์ไปรับสมาชิกจากตำบลคลองชีล้อม จำนวน 40 คน และ แวะรับสมาชิกจากตลาดกรีนจิตา จำนวน 7 คน ซึ่งระหว่างการเดินทางมีการพูดคุย แนะนำสมาชิกที่ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงาน ดังนี้

ลำดับ	ชื่อเล่น	หมู่/มาจาก	อาชีพ	แผนในอนาคต/สิ่งที่ต้องการ
1	น้ายิ้ง	1	ปลูกพืชแซมยาง	ปลูกไม้เศรษฐกิจ
2	น้าเช้า	1	ตัดยาง+ปลูกผักผลไม้	ขยายแปลงปลูกผักเหลียง สัปรด และอื่นๆ
3	ป้าบาย	1	ปลูกผัก	-
4	ลุงเล็ก	1	ปลูกผัก ผลไม้	-
5	สมปอง	1	ปลูกผัก	เพิ่มการปลูกให้เต็มพื้นที่
6	เอียด ศิริรัตน์	1	ปลูกผัก	-
7	พิณ	1	ปลูกผัก	-
8	น้าดี	1	ปลูกผัก	ปลูกผักเหลียงเพิ่ม
9	ผู้ใหญ่จิต	2	ปลูกผัก	พัฒนาที่ดินเพื่อปลูกผักสร้างรายได้
10	รัตกร	2	ปลูกผัก ผลไม้/ยาง	ปลูกมังคุดแซมยาง
11	อับดุลฮะสิ้น	2	ปลูกผัก+อ้อย	ปลูกอ้อยต่อ
12	สาหรี่	2	ตัดยาง+เลี้ยงสัตว์	อยากให้ราคายางดีขึ้น
13	เอียด สองเมือง	2	ปลูกผัก	-

14	สูปุ๋ย	3	ปลูกผัก	-
15	น้าติ๋ว	4	ปลูกผัก+ขายหน้าบ้าน	ขยายแปลงปลูก+ขายเพิ่มขึ้น
16	น้ามล	4	ปลูกผักผสมผสาน	ปลูกกล้วย/ทำปุ๋ย
17	น้าจิ้น	4	ปลูกผัก	ปลูกผักเพิ่มขึ้น
18	ไสว	4	ปลูกผัก ยาง	ปลูกยาง+ไม้ยืนต้นเพิ่ม
19	น้านี*	4	ปลูกผัก	ปลูกขนุน+ยาร่วง
20	น้าเที่ยง	4	ปลูกผัก+ผลไม้	ปลูกสัปรดแซม
21	ป้าจิน	5	ปลูกผัก+ไผ่+เลี้ยงปลา	ปลูกผักเหลียงเพิ่ม
22	น้าหลี	5	ยาง+ปาล์ม+เลี้ยงสัตว์ แปรรูปขาย	ปลูกไม้ยืนต้น
23	สุณี	5	ยาง+ไม้ยืนต้น	ปลูกผักเหลียงเพิ่ม
24	มุเหรียม	5	ปลูกผัก	ปลูกไผ่+ไม้ยืนต้น
25	จำปี	5	ปลูกผัก+เลี้ยงสัตว์	ปลูกถั่ว+แตง เพิ่ม
26	ป้าพัน	ตลาดกรีนชินตา	ขายผักที่ปลูกเอง	ปลูกพืชที่สามารถอยู่นาน
27	พี่ปุ๋ย	ตลาดกรีนชินตา	ขายอาหารเพื่อสุขภาพ	พัฒนาสูตรอาหารเพิ่ม ขายอาหารโบราณหายากๆ
28	ป้าศรี	ตลาดกรีนชินตา	ขายอาหารสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์จากข้าว	ปลูกพืชในที่ดินว่างๆแล้วนำมาขาย
29	ลุงนิล	ตลาดกรีนชินตา	ขายผักปลูกเอง	ปลูกผักอินทรีย์ 100%
30	เขียว	ตลาดกรีนชินตา	ปลูกผัก/เลี้ยงปลา	-
31	ลุงรูน	ตลาดกรีนชินตา	ขายผักที่ปลูกเอง	-
32	ป้าผุย	ตลาดกรีนชินตา	ขายข้าวสาร	เปิดเฟรนไชด์

9.07 น. ถึงสวนการเรียนรู้พันธุกรรมพืช ตำบลลำสินธุ์ ซึ่งก่อนจะไปดูสวนได้มีการพูดคุยที่มาที่ไปของสวนการเรียนรู้ฯ โดยมีวิทยากร คือ นายสหจร ชุมคช หรือ พี่ไก่(ผู้ช่วยไก่) และโครงการที่มาศึกษาดูงานที่สวนการเรียนรู้ฯแห่งนี้ คือ โครงการฟื้นชีวิตเศรษฐกิจชาวสวนยางพัทลุงด้ยกระบวนการพัฒนาสวนยางเป็นพื้นที่พืชร่วมยาง (Node of Flagship พัทลุง) ซึ่งได้พูดเกียวกับที่มาของสวนการเรียนรู้พันธุกรรมพืช ตำบลลำสินธุ์ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2551 พี่ไก่กลับมาจากกรุงเทพ ด้วยเป็นคนรักต้นไม้และสังเกตเห็นว่าพันธุ์ไม้ในชุมชนได้ลดลงจึงอยากจะรวบรวมพันธุ์ไม้และนำมาปลูกแต่ไม่มีพื้นที่เพียงจึงได้ปลูกแซมในสวนยาง โดยในช่วงแรกคนในชุมชนนั้นไม่ค่อยยอมรับการปลูกพื้นแบบนี้เนื่องจากยางพารายังมีราคาสูงรายได้ก็ยังคงมีจำนวนมากแต่เมื่อยางพาราเริ่มราคาลดลงๆเรื่อยรายได้เริ่มลดลงการปลูกพืชอื่นๆแซมในสวนยางพาราเพื่อเป็นรายได้เสริมจึงค่อยได้รับการยอมรับมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2558 เนื่องจากมีการปลูกดอกดาหลา พอดอกเริ่มบานมีนกกินปลี มักพบได้ตามพื้นที่สูง เข้ามากินน้ำหวานจากดอกดาหลา ด้วยนกชนิดนี้เป็นนกหายากจึงมีนักส่องนกจากทั่วโลกมาที่สวนเพื่อถ่ายภาพ จึงทำให้สวนยางที่นี่เริ่มมีชื่อเสียงมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2559 – 2560 ปตท.ได้เข้ามาติดต่อเพื่อจัดตั้งสวนการเรียนรู้ โดยจะสนับสนุนในกระบวนการ และแนะแนวทางในการดำเนินงานของสวนการเรียนรู้ รวมถึงมีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน

ปี พ.ศ. 2561 สสส.เข้ามาสนับสนุนในการทำป่าร่วมยาง ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีการรับรองจาก Michelin star

หลังจากพูดคุยถึงที่มาของสวนสวนการเรียนรู้พันธุกรรมพืชแล้วยังพูดถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในสวนที่มีการปลูกพืชร่วมยางซึ่งจะมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกอาทิตย์เพื่อส่งขายตลาดบน ส่วนในเรื่องของสมาชิกนั้นจะมีประมาณ 50 คน ซึ่งการหาคนมาเข้าร่วมจะใช้การค่อยๆคุยค่อยๆชวนเรื่อยๆ

นอกจากนี้ยังให้ตัวแทนของสมาชิกที่มาดูงานขึ้นมาพูดคุย ซึ่งได้แก่ นายศรี แก้วลาย และผู้ใหญ่จิต ซึ่งพูดเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการมาเรียนรู้และอธิบายเกี่ยวกับโครงการที่ทำในพื้นที่ตำบลคลองชีล้อม ก่อนจะเป็นการเปิดโอกาศให้ถามคำถาม

คำถาม: ดอกดาหลากินได้ไหม

คำตอบ: กินได้ โดยสามารถนำไปชงชาได้ หรือนำไปแปรรูป คือ คั้นน้ำจากดอก หรือ นำไปทำยำ โดยน้ำที่คั้นจากนอกจะนำไปขายขวดละ 20 บาท

คำถาม: ราวแขวนด้านหลังที่ประชุมคืออะไร

คำตอบ: แขวนดาหลาที่ทำการเพาะพันธุ์ไว้โดยการใส่กระบะเล็ก เติมทรายและขุยมะพร้าวนอัตราส่วน 1:1 ใส่ถุงมัดไว้ให้แน่น

ปัญหาที่พบ: ผลิตไม่ทันกับความต้องการทางตลาด

เมื่อพูดคุยเสร็จแล้วก็ไปดูสวนพืชร่วมยางซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร จึงมีรถกระบะรับไปส่ง ระหว่างการเดินชมสวนมีพี่สหจรคอยแนะนำพืชต่างๆที่ปลูกในสวนยาง

11.30 น. กินอาหารเที่ยง ณ บ้านพี่สหจร

12.30 น ออกเดินทาง

ขณะเดินทางสู่จังหวัดสงขลามีการทำกิจกรรมบนรถต่อ คือ การตอบคำถาม เช่น ต้นไม้ที่พบในสวนมีอะไรบ้าง โดยให้ตอบคนละชนิด ดังนี้

1	ดาหลา	22	เตย
2	ผักเหลียง	23	ส้มเหม่า
3	ฝนแสนหา	24	คล้า
4	ทือ	25	กล้วยไม้
5	พร้าวนกคุ้ม	26	พญาไม้
6	ผักหวาน	27	ไหลมาเทมา
7	ลูกชิ่ง	28	สัปรด
8	ปลาไหลเผือก	29	โดกไก่
9	ชิ่งแดง	30	มะเขือยักษ์
10	ลูกวัว	31	เงาะ
11	ทุเรียน	32	ปริศนา
12	เนียง	33	แบร่
13	ค้อ	34	ตาเป็ด
14	ไผ่	35	คมบาง
15	ทือเกล็ดมังกร	36	ผักหวานป่า
16	แรด	37	กระดังงา
17	หมากหมก	38	เกล็ดมังกรเขียว
18	เอื้องนก	39	วัวหาย
19	อูดช้าง	40	สังตังไก่
20	เหล็กฟักไข่	41	ยอ
21	ยาง		

14:00 น. ถึงวนเกษตรชุมชนบ้านห้วยหาด สวนหลวง และมีการพูดคุยแนะนำก่อนจะเข้าไปชมสวนโดยลุงหมัดฉา หนูหมาน ซึ่งมีที่ดิน 2 แห่ง เนื้อที่ 5 ไร่ และ 14 ไร่ รวมเป็น 19 ไร่ แต่ในอดีตมีที่ดินประมาณ 50 ไร่แต่ขายไปหมดในยุคฟองสบู่แตก

พ.ศ. 2523 ลุงหมัดฉามีอาชีพรับจ้างแปรรูปไม้ โดยหาไม้จากในป่า

พ.ศ. 2538 เริ่มทำสวนยางเพราะมีครอบครัว โดยในตอนแรกปลูกแค่ยางพาราอย่างเดียวแต่เนื่องดินไม่ค่อยดี น้ำไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์จึงต้องการฟื้นฟูดินจึงได้เริ่มปลูกพืชร่วมยางอย่าง ไผ่

เนื่องจาก ไผ่เป็นพืชอุ้มน้ำ นอกจากนี้ยังมีสละอินโด ที่ใช้น้ำน้อย และลุงหมัดฉามีแนวคิดว่าการปลูกพืชเหมือนกับการฝากเงิน จะมี 2 แบบ คือ

เผื่อเรียก ที่สามารถนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้ อย่างพวก ผักสวนครัว

ออมทรัพย์ ที่เป็นการเก็บสะสมอย่างพวกยางพารา

นอกจากนี้พืชที่ปลูกในสวนจะไม่ขายโดยตรงแต่จะเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปก่อนตัวอย่างเช่น

สละอินโด: เมล็ดขายออนไลน์

ถ้าเมล็ดงอกจะขายหน่อ

ขายไม่หมดจะเพาะลงถุงขาย

รายได้จากสละอินโด คือ 10,000 บาท/เดือน

ไผ่: ไม่ขายหน่อแต่ขายเป็นลำ

เผาเป็นถ่านขาย 1,500 บาท/กิโลกรัม โดยเตาเผาน้ำมัน ความร้อนสูง ซึ่งจะได้ถ่านที่นำไฟฟ้าที่ 0.05 นอกจากนี้ยังสามารถนำไปบดแล้วนำมากินเพื่อลดสารพิษเนื่องจากผงถ่านสามารถดูดซับสารตกค้างในลำไส้

เจาะลำเพื่อเอาน้ำจาไผ่

ก่อนจะไปดูสวนได้เปิดโอกาสให้ถามคำถาม

คำถาม: วิธีเจาะไม้ไผ่เจาะอย่างไร

คำตอบ: เจาะบนข้อ ข้อไหนก็ได้แล้วใส่หลอดยาด้วยดินน้ำมันปิดแล้วต่อขวดกับหลอด เวลาที่เหมาะที่จะเจาะที่สุดคือ ตอนรุ่งเช้า

คำถาม: ผงถ่านทำอะไรได้บ้าง

คำตอบ: ผสมในกาแฟหรือน้ำเพื่อดื่มและในอาหาร

เมื่อถามคำถามเสร็จแล้วจึงไปดูสวนปลูกพืชแซมยางซึ่งตั้งอยู่ข้างบ้าน ซึ่งมีพืชปลูกแซมยางดังนี้

1 สละอินโด
2 ยาง
3 ไผ่
4 ต้นขี้หมู
5 สำโรง
6 ตะเคียนทอง
7 พะยอม
8 สะเดา
9 ชะพลู
10 ผักเหลียง
11 ยางนา
12 พะยูง
13 มะไฟ

14 ขนุน

15 จำปาดะ

กระชาย

17 ขี้เหล็ก

18 ยาร่วง

19 ตาลแม่ลูกอ่อน

16:00 น. เดินทางกลับ และมีการถามคำตอบ รวมถึงมีการเปิดวิดีโอรายการคนเปลี่ยนโลก : โลกของพ่อคำเดื่องให้ดู และให้แต่ละคนบอกสิ่งที่อยากกลับไปทำหลังจากมาดูงานครั้งนี้ ดังนี้

ลำดับ	ชื่อ	หมู่/มาจาก	หลังจากดูงานแล้วอยากทำอะไร/หน้าที่
1	น้ายิ้ง	1	หาไม้หายาก/ไม้แปลกๆ มาปลูกเพิ่ม
2	น้าเช้า	1	ชะลอการปลูก/ทำหน้าที่พ่อแม่
3	ป้าบาย	1	ปลูกเพิ่ม
4	ลุงเล็ก	1	ปลูกเพิ่ม
5	สมปอง	1	เพาะพันธุ์ไม้ขาย
6	เอียด ศิริรัตน์	1	ปลูกเพิ่ม
7	แนบ เรียงรัตน์	1	ทำงานค้างต่อ/ปลูกเพิ่ม
8	พิณ	1	ต่อยอดจากของเดิม/ปลูกผักหมุนเวียน
9	สารภี ขันพร้าว	1	ชวนลูกทำ
10	น้าดี	1	ปลูกเพิ่ม
11	ผู้ใหญ่จิต	2	ปลูกมังคุด ทุเรียน/ต่อยอดด้านการขาย/รวมกลุ่มกันคุย*ทำจริง
12	สมยศ	2	ปลูกเพิ่ม
13	อับดุลฮะสิ้น	2	ปลูกพืชที่สามารถนำไปกิน/นำไปใช้ได้
14	พงศกร	2	ปลูกมังคุด ขนุน แซมในสวนยาง
15	สาหรี่	2	ทำหน้าที่พ่อแม่
16	ป้าสาลี	2	ปลูกเพิ่ม
17	เอียด สองเมือง	2	ปลูกยางเพิ่มถ้าทำไหว
18	สมจิต	2	ปลูกเพิ่ม
19	ทัศนีย์ สอง	3	ปลูกผักเพิ่มขึ้น

	เมือง		
20	น้าศรี	4	ทำงานที่ยังค้างต่อ/ขยายเพื่อลูกหลาน
21	วิจิตร	4	ทำเผื่อลูกหลาน
22	น้าติ๋ว	4	ปลูกเพิ่ม+ขายเพิ่ม
23	น้ามล	4	ปลูกไม้พุ่ม
24	น้าจิ้น	4	ปลูกแก้วมังกรเพิ่ม
25	ไสว	4	ปลูกพริกไทย/แก้วมังกรเพิ่ม
26	น้าหนา	4	ปลูกเพิ่ม
27	น้านี	4	ปลูกเพิ่ม
28	น้าเอี้ยง	4	ปลูกไม้ยืนต้นเพิ่ม
29	น้าเที่ยง	4	ขยันให้มากขึ้น
30	น้าแดง	4	ปลูกเพิ่ม
31	ป้าจิน	5	ปลูกเพิ่ม
32	น้าหลี	5	นำความรู้ไปบอกต่อ/เพิ่มมูลค้า
33	สุณี ครัวเจริญ	5	หาพืชพื้นเมืองมาปลูก
34	เอื้อน	5	ทำต่อเท่าที่ทำไหว
35	มุเหรียม	5	ปลูกเพิ่ม
36	จำปี	5	ปลูกเพิ่ม
37	ป้าพัน	นาโยง	ชวนลูกเปิดบัญชีออมทรัพย์และรายวัน (เปรียบเทียบ)
38	พี่ปุ้ย	โคกหล่อ	-
39	ป้าศรี		นำความรู้ไปบอกต่อลูกหลาน
40	ลุงนิล		นำความรู้ไปสอนวัยรุ่น
41	เขียว	ย่านตาขาว	นำความรู้ไปบอกต่อ
42	ลุงรูน	นาโยง	ขยันให้มากขึ้นกว่าเดิม
43	ป้าผุย	วังวิเศษ	ปลูกพืชใกล้ๆบ้าน

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น (สิ่งที่น่าประทับใจ)

1. ให้แนวคิดใหม่ๆทั้งเรื่อง ชนิดของพืชที่ปลูก การแปรรูป และการตลาด

ปัญหาอุปสรรค (คนมาไม่พร้อม สภาพอากาศ หรืออื่นๆที่คิดว่าเป็นปัญหา)

2. ตอนลงไปเดินดูในสวนจริงสมาชิกค่อนข้างกระจัดกระจาย มีแค่บางส่วนเท่านั้นที่ได้ฟังการอธิบายของวิทยากร

แผนการทำงานต่อ

3. วางแผนการลงพื้นที่ทำงานจริง

กิจกรรมประชุมประจำเดือนตุลาคม 2562

วันที่ 26 ตุลาคม 2562 เวลา 14.00 -17.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย 24 คน

พี่เลี้ยง 1 คน

รวมทั้งหมด 25 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการศึกษาดูงานพืชแซม/ร่วมยาง จ.พัทลุงและสงขลา
2. เพื่อวางแผนการจัดงาน หรอยจัง ตรังเค ปี2
3. เพื่อวางแผนการเยี่ยมแปลงประจำปี 2562

บันทึกกิจกรรม

สรุปผลการศึกษาดูงานของทีมตลาดกรีน จำนวน 8 คน เป็นดังนี้

ชื่อ	คิดอย่างไรกับการศึกษาดูงาน	กลับไปทำอะไร
ป้าพรรณ	ได้ความรู้	ชวนลูกทำการเกษตรที่ทำให้มีรายได้รายวัน(เหมือนฝากบัญชีออมทรัพย์)
ป้าศรี	แปลงที่ไปดูนำมาทำค่อนข้างยาก เพราะตนเองไม่มีแรง แปลงบังมัจฉาพอจะทำได้	นำความรู้ไปบอกต่อ ให้คนที่ทำไหวและสนใจทำ
แม่ผุย	แปลงลุงมัจฉาน่าจะทำได้ แต่ต้องมองการตลาดด้วย ว่าควรปลูกพืชอะไร	ปลูกพืชให้ใกล้บ้าน จะได้จัดการได้ง่าย เก็บได้ง่าย ดูแลง่ายป้องกันขโมย
ลุงนิล	การปลูกพืชหลากหลาย	นำความรู้ไปบอกต่อ
ลุงรูญ		จะขยันให้มากขึ้น
เขียว	ชอบแปลงลุงมัจฉา มีไม้ป่า ไม้	นำความรู้ไปบอกต่อ

	ผล ผึ้ง ตนเองอยากปลูกพ้อ ทำเป็นแปลงของตนเอง	
ปี่ปุ้ย	การรักษาต้นไม้ท้องถิ่น ด้วยการปลูกร่วมยาง การต่อยอดงานจักสานส่งขาย การเอาไม้ผ่เผาถ่านเพิ่มมูลค่า	ตนเองทำอาหารปรุงสุกจึงยังไม่รู้ว่าจะได้ใช้หรือไม่
พี่ทา	ลุงมัจฉาเป็นคนคิดต่อยอด เรียนรู้ ไม่หยุดนิ่ง ทำหลากหลาย	คิดว่าจะปลูกพืชร่วมยาง

การเตรียมงานหรอยจัง ตรังเต ปี2

การนำเสนอความเป็นตรัง

- วัฒนธรรม ไทย จีน มุสลิม
- อาหารการกิน ไทย จีน มุสลิม
- การแต่งกายตามวัฒนธรรม
- ภาพถ่าย
- การละเล่น
- สินค้าวัฒนธรรม
- พูดคุยเสวนา

กลุ่มที่ประสานมาร่วมงานเพื่อออกบูธทำกิจกรรม

- นาหมื่นศรี ให้แอนประสานงาน
- ต.ช่อง ให้แอนประสานงาน
- เกาะลิบง แอนประสานงาน
- เกาะสุกร แอนประสานงาน
- นาข้าวเสีย ป้าพรรณประสานงาน
- คลองชีล้อม พี่ทินประสานงาน
- ศิลปินตรัง จอยประสานงาน
- เครือข่ายพัทลุง แอนประสานงาน
- กลุ่มของเล่นพื้นบ้าน แอนประสานงาน
- ห้วยยอด จอยประสานงาน

- มดตะนอย แอนประสานงาน
- ย่านตาขาว จ๊ะหยะประสานงาน
- กันตัง จ๊ะหยะประสานงาน
- วังคีรี พี่ทินประสาน
- ตลาดกรีนชินตา กลุ่มจีน จอยประสาน เพื่อหาโอเต้า โกปี้ และสินค้าประจำตลาด

ทุกกลุ่มนำเสนอความเป็นตัวตน “ตรัง” ผ่านการสาธิต ถ่ายทอด ทำขาย โชว์

การเตรียมสถานที่

- ให้พื้นที่กลุ่มละครึ่งซุ้ม
- จัดพื้นที่สำหรับนั่งกินให้มาก
- การจัดสถานที่แบบเรียบง่ายตามกำลัง ออกแบบโดยพี่ชู

วางแผนการเยี่ยมแปลง

ต้องการเพิ่มจำนวนทีมเยี่ยมแปลง นัดทีมจำนวน 12 คน คือ แม่ผุย พี่ปุ้ย เขียว ป้าเมย์ พี่ติ๋ม พี่จ๋า แอน ปุ่น ป้าศรี ป้านาง จ๊ะหยะ พีมร

ลงเยี่ยมแปลงโซนนาโยงวันพุธที่ 30 ต.ค. นี้ เวลา 10.00 น. เริ่มที่

- สวนพี่อุ้ม
- สวนแก้ว
- ฟาร์มเห็ด
- ป้าวรรณ
- ป้าพรรณ
- แป็งค์

รวมประมาณ 15 คน จัดอาหารเที่ยง

- อาทิตย์ถัดไปค่อยไป โซนย่านตาขาว ปะเหลียน ห้วยยอด เมือง สตูล
- เดือนพฤศจิกายน น่าจะอบรมทำขนม
- วันที่ 2 พฤศจิกายน จัดเวทีเครือข่าย ตรังเฮ เวลา 10.00-13.30 น. ณ ห้องประชุมตลาดกรีนชินตา เพื่อให้เครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการช่วยวางแผนการจัดงาน

สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้น

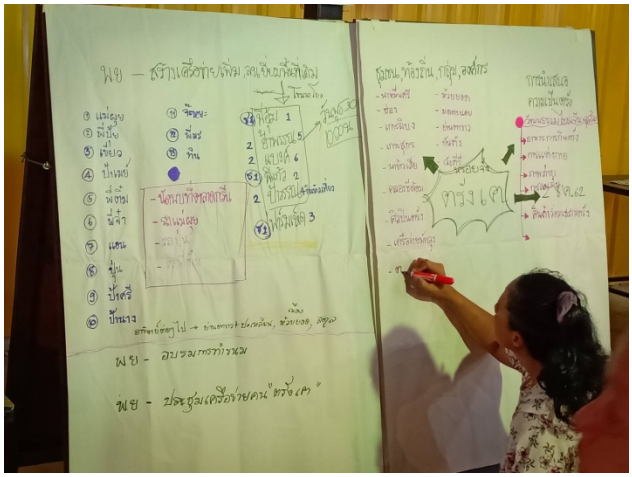
การประชุมประจำเดือนทำให้ได้แผนการทำงานต่อที่ชัดเจนขึ้น และงานคืบหน้าเร็ว

เบสท์ by
8

กิจกรรมเยี่ยมแปลงโซนอำเภอนาโยง: ต. นาหมื่นศรี นาข้าวเสีย โคกสะบ้า

วันที่ 30 ตุลาคม 2562 เวลา 10.00 -18.00 น. ณ โซนอำเภอนาโยง

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	28	คน
พี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	30	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อตรวจเยี่ยมการผลิตของผู้ผลิตในโซนอำเภอนาโยง

บันทึกกิจกรรม

ทุกคนนัดพร้อมกันเวลา 10.00 น. ที่แปลงแรกคือแปลงของ พี่อุ้ม ต.นาหมื่นศรี อ.นาโยง

พี่อุ้ม:

พี่อุ้มเล่าถึงการทำเกษตรว่า สืบทอดการปลูกผักจากรุ่นย่า ย่าพาไปทำก็ตามย่าไปทำ รู้สึกชอบ ทำให้เป็นคนชอบปลูกชอบขาย ก่อนที่จะไปขายที่ตลาดกรีนชินตาขายส่งที่บ้าน ปลูกแบบสวนข้างบ้าน และแบบพืชแซมและร่วมยางพารา ปลูกสัปปะรดเป็นหลัก ปลูกไล่เลี่ยกันไปเพื่อให้มีสัปปะรดตลอด สัปปะรดใช้เวลาปลูก ให้ออกลูกตามอายุคือ 1 ปี 4 เดือน พอเก็บลูกแล้วก็สับใบให้แตกแหนให้แหนนั้นเจริญเติบโตและออกลูกต่อ นอกจากสัปปะรดก็มีพืชสวนครัวหลากหลาย และมีปริมาณมากปลูกทั้งปี ผลไม้ออกผลตามฤดูกาล บางครั้งถ้ามีสัปปะรดเหลือมากก็จะแปรรูปเป็นสัปปะรดกวน

การปลูกพืชของพี่อุ้ม เป็นการปลูกเรื่อยทำแบบไม่เร่งรีบ มีความสุข ใส่ปุ๋ยให้พืชผักผลไม้ปีละครั้ง ในครอบครัวทำด้วยกำลังตนเองทั้งหมด มีการเว้นช่วงระยะเวลาการปลูกแต่ละรุ่น ทำให้มีของตลอด และปลูกเพิ่มเติมเรื่อยๆ เก็บผักขายอาทิตย์ละครั้ง เพราะขายที่ตลาดกรีนเป็นหลัก มีสินค้าต่อเนื่องไม่ขาด ผักสด มีหลากหลาย จึงขายดี สัปปะรดที่ปลูกไม่ไต่ลิ้น เพราะหวานธรรมชาติ ไปขายผักที่ตลาดแต่เช้าจึงขายได้หลายรอบ และไม่ค่อยหยุดร้าน มีมนุษยสัมพันธ์ดี

จากนั้นเพื่อบอกเล่าเรื่องการทำเกษตรแล้ว ทีมเยี่ยมแปลงก็ลงดูแปลงกัน ในพื้นที่ 9 ไร่ พบว่ามีการปลูกหลากหลายอย่างที่เล่า และทำระบบปลอดสารพิษ รวมทั้งมีการปลูกผสมผสานกันด้วย ทำให้ปีทุกอย่างตลอดทั้งปี

การสรุปผลการเยี่ยมแปลงพี่อุ้ม

- ดินดี เป็นลูกรัง โปร่ง
- มีพันธุ์ผักพื้นบ้านหลายชนิด มีผักหวานใบหนา

- สัปปะรดที่ปลูกแซมยางไว้ตั้งแต่ปีแรกเก็บได้ถึง 4 ปี
- ขยายแหนสัปปะรดเป็นต้นพันธุ์ไว้ปลูกเพิ่มเอง
- ตอนนี้ทำแปลงอื่นอยู่ด้วย ทำให้มีผักไม่ขาด
- หลังจากยางใหญ่ มีแสงน้อยก็จะปลูกผักเหมียงร่วมยาง
- ทำน้ำยาเส้นกับใบสะเดา ไว้เป็นยาไล่แมลง
- แปลงพี่อุ้ม เป็นการใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า เป็นการสร้างอาชีพเสริม

แก้ว (ข้าวยำ)

แก้วขายข้าวยำ ที่บ้านปลูกพืชผักสวนครัวทำสวนผสม มีผักผลไม้ตามฤดูกาลจึงใช้ผักที่ปลูกที่บ้านมาแปรรูปเป็นข้าวยำ และบางวันก็มีผักเล็กน้อยไปขาย นอกจากนั้นก็มีการเลี้ยงไก่ 20 ตัว เลี้ยงปลาในบ่อดิน และทำนา3ไร่ และคิดว่าจะปลูกผักเพิ่ม เช่น ถั่วกาหยี ชมจันทร์ ขจร แตงกวา ถั่วพู เพราะทำเกษตรเป็นครอบครัวจึงมีภูมิความรู้เรื่องการทำอาหารการกินหลายอย่าง คุณแม่ของแก้ว คือแม่คุ้มทำอาหารอร่อย และยังมีเมนูอาหารพื้นบ้านที่ทำได้อีกหลายอย่าง เช่น แกงพาโหมปลาดุก

ทีมเยี่ยมแปลงเดินดูแปลงซึ่งอยู่ติดกับบ้านไม่นานนัก ก็เดินทางต่อ

โรงเพาะเห็ด

เป็นโรงผลิตก้อนเห็ดสำหรับขาย และเพาะเห็ดขาย ของน้องฟู่ โดยเจ้าของไม่ได้ไปขายที่ตลาดกรีนชินตาด้วยตนเอง ใช้ระบบฝากขายกับตลาด วันนี้ทีมเยี่ยมแปลงจึงได้นำทีมพร้อมแบบบันทึกการเยี่ยมแปลงมาเก็บข้อมูล เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งต้องดูแลคุณภาพ

สำหรับที่โรงเพาะเห็ดของน้องฟู่ ได้พาดูกระบวนการทำทุกขั้นตอนตั้งแต่วัสดุที่นำมาทำก้อนเชื้อ การผสมและทำก้อนเพาะเห็ด การอบฆ่าเชื้อ การเขี่ยเชื้อ การขยายเชื้อ การขายก้อนเชื้อ การเพาะเลี้ยงเห็ด การตรวจเยี่ยมพร้อมกับการอธิบายทุกขั้นตอนพบว่าเป็นโรงผลิตเห็ดที่สะอาด ปลอดภัย และมีระบบการจัดการที่ดี

ป้าวรรณ

ไปถึงแปลงป้าวรรณเบ่ายโมงกว่า จึงรับประทานอาหารเที่ยงกันก่อนที่นี่ ป้าวรรณทำกับข้าวพื้นบ้านไว้ เมื่อรับประทานอาหารเสร็จก็ให้ป้าวรรณเล่ากระบวนการทำนาให้ฟัง

นาของต.นาข้าวเสียทำกันเป็นกลุ่ม มีทั้งหมด 48 คน เป็นพื้นที่ 210 ไร่ ทำนาระบบอินทรีย์ แบ่งเป็น 3 โซนของตำบล คือ นาปด ทุ่งเคียน และนาข้าวเสีย นาที่นี่มีทั้งนาปีและนาปรัง หนึ่งปีทำสองรอบ ในปีแรกที่ทำเป็นอินทรีย์ใช้แกลบ80กระสอบ/ไร่ ตอนไถนา แต่ปีแรกไม่ค่อยได้ผลข้าวไม่งาม พอปีที่สองข้าวก็งามและผลผลิตก็ดี จากนั้นก็กลายเป็นนาอินทรีย์ โดยทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักเอง มีทั้งนาหว่านและนาดำ ช่วงหลังได้ศึกษาความรู้จากยูทูปพบว่านาหว่านเมื่อต้นข้าวสูงเริ่มแตกกอถ้า

มีวัชพืชมากให้ตัดทั้งข้าวและวัชพืช เพราะตอนนั้นต้นหญ้าออกดอกแล้ว เมื่อตัดออกต้นหญ้าก็ตาย ส่วนข้าวก็แตกกองงามขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่มีวัชพืชเลย นาจะพักช่วงหน้าแล้ง ช่วงหลังได้รถดำนามาเป็นของกลุ่มทำให้ช่วยลดแรงงานการดำนาลงไปได้ สายพันธุ์ข้าวที่ปลูกคือ เล็บนก หอมปทุม บางขวิด ช่อจังหวัด เข็มทอง กข55 กข43 สังหยด ไรส์เบอรี่ หอมพวง ผลผลิตเฉลี่ย 36 กระสอบ/2.5ไร่

ในการขายตั้งราคาไม่สูงนักตามคุณภาพ สำหรับป้าวรรณได้ไปอบรมเป็นลูกศิษย์ อ.เดชา มาแล้ว ทำให้สามารถคัดพันธุ์ข้าวได้ แต่การขายตอนนี้ข้าวไม่พอขาย มีลูกค้าประจำ คือบริษัทแพนทอง และโรงพยาบาลนาโยง

ทีมเยี่ยมแปลงลงดูพื้นที่ สรุปจากทีมเยี่ยมแปลงพบว่าชาวนาที่นี่เข้มแข็งมีกลุ่มรวมตัวและบริหารดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน สามารถพัฒนาเทคโนโลยีมาช่วยและทำการต่อยอดการตลาดได้โดยตนเอง

ป้าพรรณ

ป้าพรรณที่ตลาดกรีนชินตาขายของหวาน คือ ลอดช่องแป้งสาคู ลอดช่องแป้งข้าว ขนมกวนแป้งสาคู ขายแป้งสาคู มีไข่ไก่ และงานลูกปัด ตอนหลังหันมาทำสวนผักสวนผสมเพิ่ม วันนี้เป็นการมาเยี่ยมแปลงผัก

ป้าพรรณเล่าว่าแปลงผักต้องการใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า อยู่ใกล้บ้าน ไปสะดวก รูปแบบการทำสวนว่า ปลูกพืช ผัก ไม้ต่างๆ หลายระดับ แต่ผลผลิตยังไม่มาก นำมากินทุกอย่างที่เหลือก็นำไปขาย ใช้นำบ่อบาดาล ที่หันมาทำสวนเพราะอยากทำที่พักผ่อน ได้นอนเล่น และอยากให้เป็นตลาดในแปลงผัก พาคนไปเรียนรู้ต่อยอดจากที่บ้านมีพิพิธภัณฑ์มโนราห์ มีปัญหาและอุปสรรคคือ ทำไม่ทันแรงงานไม่เสถียร ไก่ที่เลี้ยงแบบปล่อยไปเขี่ยกินผัก ไม่มีที่เก็บน้ำ พอสูบน้ำแรงส่งไม่พอ

ทีมเยี่ยมแปลงได้ลงดูพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกแบบผสมหลายอย่าง ยังมียางที่เว้นไว้ และปลูกไม้ใหญ่ร่วมด้วย

หลังลงดูแปลงทีมเยี่ยมแปลงมีข้อเสนอแนะว่าควรปลูกพืชระยะยาวร่วมด้วย ลงฝรั่ง(กิมจู) มะม่วงหิมพาน สัปปะรด และถั่วหรั่ง เพราะเป็นดินทราย เอาหญ้าไมยราพออก ให้วางแผนการปลูกแต่ละวัน ปุ๋ยไม่ต้องหมัก คลุกในแปลงเลยเพื่อลดขั้นตอน

จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ป้าพรรณ คือ ใช้ภูมิปัญญาทำอาหารและแปรรูป เจ้าเดียวในตรัง สวนก็มีความหลากหลาย

แบ็งค์

แบงค์เล่าถึงการทำเกษตรของตนเองว่าเลี้ยงไก่ 100 ตัว และมีสวนผสม ฤดูร้อนจะปล่อยไก่ให้เดินได้ไกลกว่าหน้าฝน หน้าฝนเล็บไก่ติดโคลนจึงต้องจำกัดพื้นที่ ระบบน้ำใช้น้ำบ่อและน้ำบาดาลสูบขึ้นมาใช้ได้ตลอดปี ส่วนในสวนก็มีของเยอะอยู่แล้ว ดินดี มีลูกค้ามารับซื้อถึงสวนเช่น ผักชีฝรั่งหมาก เป็นคนจริงจัง มีข้อมูล และชอบทดลองทำ แต่มีปัญหาติดขัดคือเรื่องแรงงาน ทำไม่ทันเพราะหลายงาน ตอนนี้จะเลี้ยงไก่เพิ่ม และปลูกผักสวนครัวให้มากขึ้น

ทีมเยี่ยมแปลงลงดูแปลงก่อนแล้วมาให้แบ็งค์เล่าการทำเกษตรให้ฟัง และมีข้อเสนอแนะดังนี้

- ให้เลี้ยงไก่เพิ่ม
- ปลูกผักเพิ่มเพราะยังมีที่ว่างเยอะ
- ขยายคอกไก่ และทำให้โล่ง
- ตัดตกแต่งต้นไม้ที่มีและนำไปขายเพิ่ม
- ถางที่รกออกแล้วปลูกเลย
- ตัดแต่งต้นทุเรียนให้ต่ำ ให้ต้นโล่ง โปร่งมากขึ้น

กิจกรรมวางแผนการจัดงานเครือข่ายร่วมงานหรอยจัง ตรังเต

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 เวลา 10.00 -16.00 น. ณ ร้านต้นกล้า

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	6	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	7	คน

วัตถุประสงค์

1.วางแผนการจัดงานเครือข่ายร่วมงานหรอยจัง ตรังเต

บันทึกกิจกรรม

แกนหลักร่วมระดมว่ามีวัตถุประสงค์ของงานเพื่ออะไร

1. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน จ.ตรัง และเครือข่ายผู้บริโภค
2. เพื่อสืบสานวัฒนธรรม วิถีชีวิต อาหารการกิน ของคนตรัง
3. เพื่อสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของคนตรัง
4. เพื่อนำเสนอความเป็นชุมชน สร้างการเชื่อมต่อในอนาคต

ธีมงาน วัฒนธรรม ไทย จีน มุสลิม (รูแบบการจัดงาน) เช่น อาหาร ศิลปะ จักสาน handmade การละเล่น นิทรรศการ (วันคิงโลก วันดินโลก ของชุมชน)

สถานที่ - ตลาดกรีนจัดทำส่วนกลาง

- จัดแบ่งล็อคให้ชุมชน ออกแบบซุ้มกันเอง

-ขอใช้สถานที่เพิ่มบริเวณถนนด้านข้าง

-เช่า เต็นท์ โต๊ะ จาน ชาม

ชุมชนที่มาร่วมประชุมหารือ

- ตลาดกรีนชินตา 5 คน
- พี่ชู
- คลองชีล้อม 2 คน
- วังคีรี 2 คน
- ห้วยยอด ย้อนวันวาน 2 คน

- นาข้าวเสียและโคกสะบ้า 2 คน
- เกาะสุกร 1 คน
- มดตะนอย 2 คน
- นาโยง 2 คน

งบประมาณ

- สนับสนุนงบประมาณพื้นที่ชุมชนละ 500 บาท
- ใช้งบของ สกสว. และ งบกองกลางของตลาด

การบริหารจัดการของแต่ละชุมชน

- มีของมาขายหลายชนิดได้ เช่น ของเล่น งานศิลปะพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน OTOP สินค้าเกษตร เป็นต้น
- รายรับทั้งหมดเป็นของชุมชน
- ขอรูป ผลิตภัณฑ์ กลุ่ม เพื่อประชาสัมพันธ์
- สร้างกลุ่มไลน์

กิจกรรมประชุมเครือข่ายตรัง เพื่อเตรียมงานหรอยจัง ตรังเต

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2562 เวลา 10.00 -13.30 น. ณ ห้องประชุมตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	6	คน
พี่เลี้ยง	3	คน
เครือข่าย จ.ตรัง	10	คน
รวมทั้งหมด	19	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมระดมความคิดเห็นการจัดงาน หรอยจัง ตรังเต ปี 2

บันทึกกิจกรรม

แนะนำตัว/ชุมชน ได้แก่

- พี่ชู จาก 3/2 อาร์ตแกลลอรี่ ข้างอนุสาวรีย์
- ร้าน the tree
- ตลาดกรีน ได้แก่ แอน จอย ลุงนิล กล้วย
- กลุ่มนาโยง นาน้ำหมู
- เจียร์ จาก เซฟอันดามัน
- ชุมชนเมืองเก่าห้วยยอด
- จ๊ะหยะ กลุ่มจักสาน กันตัง
- พี่นิด จาก สกสว.
- ชุมชนมดตะนอย
- กลุ่มโคกสะบ้า นาข้าวเสีย คือ ป้าพรรณ ป้าวรรณ

แนะนำกลุ่มฟักเขียว โดย จอย : ตลาดกรีนชินตาเปิดมาได้ 2 ปีแล้ว เป็นตลาดสีเขียว มีสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปลอดสารพิษ และสินค้าอาหารสุขภาพปลอดภัย มีลูกค้าเป็นกลุ่มผู้รักสุขภาพ การดำเนินการในตลาดก็คิดว่าเริ่มดีขึ้น เมื่อปีที่แล้วจัดงาน หรอยจัง ตรังเต เป็นงานที่นำเสนออาหารวัฒนธรรม ได้รับการตอบรับจากคนตรังดี จะให้ดูจากวีดีโอและภาพเก่า เปิดวีดีโองานเมื่อปีก่อนให้เครือข่ายดู

ชี้แจงรายละเอียดงาน “หรอยจัง ตรังเค ปี2” ว่ามีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน จ.ตรัง และเครือข่ายผู้บริโภค
2. เพื่อสืบสานวิถีชีวิต อาหาร วัฒนธรรม ของคนตรัง
3. เพื่อนำเสนอความเป็นชุมชนแต่ละชุมชน และสร้างการเชื่อมต่อกับผู้เกี่ยวข้องในอนาคต
4. เพื่อสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ

หลักคิดคือ

- นำเสนอวัฒนธรรม ไทย จีน อิสลาม เชื่อมเครือข่าย จ.ตรัง ซึ่ง เน้นการสร้าง 4 ด้านคือ สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และตรงกับวันดินโลก

รูปแบบการจัดงาน

- เห็นความเป็นคนตรัง 3 เชื้อชาติ คือ ไทย จีน มุสลิม
- การสื่อสาร
    - อาหารการกิน
    - ศิลปะ ศิลปะพื้นบ้าน
    - งานจักสาน หัตถกรรม
    - ของ Hand made
    - การละเล่น
    - นิทรรศการสื่อความเป็นชุมชน
    - การแต่งกาย เครื่องประดับ ตามเชื้อชาติ

สถานที่

- ตลาดกรีนชินตา ทีมตลาดจะตกแต่งส่วนกลาง โครงสร้างโดยรวม
- จัดแบ่งล็อคให้ชุมชน ชุมชนมาออกแบบจัดซุ้มของตนเอง
- จะขอใช้พื้นที่บริเวณถนนเพิ่ม
- เช่าเต็นท์ โต๊ะ จาน ชาม

การบริหารจัดการของแต่ละชุมชน

- มีการสอน สาธิต ขายของได้หลากหลาย
- รายได้ทั้งหมดเป็นของชุมชน
- สนับสนุนงบจากตลาดกรีนชินตา 500 บาท/ชุมชน

มาตรฐานอาหารปลอดภัย

- ไม่ใช้สารปรุงแต่งทางเคมี ได้แก่ ผงชูรส สีผสมอาหาร สารกันบูดกันเสีย
- ใช้บรรจุภัณฑ์ธรรมชาติ ห้ามใช้เข็มแม็กซ์
- ห้ามใช้ถุงหูหิ้ว หลอดดูด โฟม
- ใช้วัตถุดิบที่ตรวจสอบที่มาได้
- แต่ละบูธ/แต่ละชุมชน ต้องมีรูปแบบการจัดการขยะให้ดีและรักษาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เช่น จุดคัดแยกขยะ รับฝากขยะ

การเสนอแนะของแต่ละชุมชน

- ตลาดกรีน: ให้แต่ละชุมชนเสนอได้เต็มที่ เพื่อสร้างการรับรู้ เพิ่มเติมความโดดเด่นของชุมชน หาชุมชนที่โดดเด่นเพิ่ม ชวนร้านอาหารเด่นของตรังมาร่วม ชวนเชฟมาสาธิตการทำอาหาร
- พี่ชู: จะช่วยออกแบบผังงาน
- The tree; การวิเคราะห์เวลากับจำนวนคนมาร่วมงาน จำนวนบูธกับพื้นที่ ค่าใช้จ่าย
- นาน้ำหมู: นำข้าวหลามกับข้าวเม่ามาแสดง
- เมืองเก่าห้วยยอด: แสดงเรื่องราว 160 ปี เมืองห้วยยอด และ โชว์เรื่องเหมืองแร่
- มดตะนอย: ทำวิจัยจัดการความรู้กับ สกสว. เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ของเด่นอาหาร วัฒนธรรมชุมชน ซึ่งจะนำมาแสดงในงาน

ร่วมระดมความคิดเห็น

- กิจกรรม ให้มี เวทีกลางพูดคุยเรื่องวัฒนธรรมการกิน พูดคุยเรื่องการกินแบบเรียบง่าย ความป่วยไข้ สิ่งแวดล้อม ให้ชุมชนนำเสนอของเด่น วางกำหนดการทั้งวันให้เหมาะสม
- สถานที่ จัดวันเสาร์ที่ 30 พ.ย.62 ที่ตลาดกรีนชินตา ขอใช้สถานที่เพิ่ม ส่วนกลางเตรียมสิ่งของวัสดุให้

การทำงาน

- ทำการประชาสัมพันธ์เพิ่มโดยกลุ่มชุมชนเครือข่าย ผ่าน social
- เชิญ ม.ราชภัฏสวนดุสิตสอนการทำอาหาร
- ให้ส่งรายละเอียดรูปแบบของชุมชนเพื่อให้รู้จักคนขาย
- ควรแบ่งโซน
- องค์กรหน่วยงานต้องหาเพิ่มเพื่อการทำงานต่อในอนาคต
- สร้างผู้รับฟังเวทีเสวนาเพิ่ม

- เชิญคนดัง/คนมีชื่อเสียง มาด้วย

กิจกรรมประชุมสรุปผลการเยี่ยมแปลงโซนอำเภอนาโยง

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2562 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	24	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	25	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการเยี่ยมแปลงของทีมให้แม่ค้าในตลาดได้รับทราบ

บันทึกกิจกรรม

ให้สรุปว่าแต่ละแปลงเป็นอย่างไรบ้าง

พี่อุ้ม

- ปลูกแบบวิถีดั้งเดิม ใช้ภูมิปัญญาสืบทอดจากย่า
- ดินดี
- ปลูกหลายหลาย ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ผลผลิตอยู่รอดได้ทั้งปี ทั้งใช้กิน ใช้ขาย

แก้ว

- มีพื้นที่สามารถปลูกเพิ่มได้อีก
- มีความติดขัดเพราะที่บ้านมีคนแก่ไม่สบาย
- คุณแม่คุ้มทำแกงพื้นบ้านอร่อย อย่างเช่น แกงปลกดุกใบกระพังโหม

ฟู่ฟาร์มเห็ด

- เป็นการผลิตที่มีต้นทุนสูง ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญ

นาป้าวรรณ

- กล้าทำอะไรใหม่ๆ กล้าเปลี่ยนแปลง เช่น กล้าตัดต้นข้าวทิ้งเมื่อหญ้ารก

ป้าพรรณ

- ดินดี ปลูกพืชผสมผสานหลายอย่าง
- มีผักขายได้ทุกวัน

แบ็งค์

- เลี้ยงไก่แบบที่อารมณ์ดีจริง

ทีมที่ไปรู้สึกอย่างไรบ้าง

- ดีใจที่ได้ไป
- มีความกระตือรือร้น
- มีความสุขที่ได้ไปเห็นแปลงของคนที่ทำจริง ตั้งใจจริง
- ได้ความรู้ใหม่เรื่องการตัดข้าว
- ปรับใช้กับครอบครัวตัวเองได้
- ชื่นชมสิ่งที่ทุกคนทำ
- เห็นการเปลี่ยนแปลงจากครั้งก่อน
- มีทิศทางดีขึ้น
- มีข้อติดขัดคือใช้เวลานาน เลิกเย็นห่วงงานที่บ้าน

ต้องทำหรือพัฒนาอย่างไร

- นำเสนอสินค้า/ผลผลิตให้น่าสนใจ ต้องทำอย่างไร เช่น การทำเรื่องราว (story)
- ขยายฐานการผลิต ทำอย่างไรให้ตอบโจทย์ของตลาด
- เน้นการผลิตที่สอดคล้องกับต้นทุน วิถีชีวิต เวลา ฯลฯ ที่เหมาะสม พอดี มีสุข

กิจกรรมเยี่ยมแปลงโซนอำเภอย่านตาขาว

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 เวลา 10.00 -18.00 น. ณ โซนอำเภอย่านตาขาว

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	12	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	15	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจเยี่ยมการผลิตของผู้ผลิตในโซนอำเภอปะเหลียนและย่านตาขาว

บันทึกกิจกรรม

ทีมเยี่ยมแปลงออกเดินทางตั้งแต่ 9.00 น. ถึงแปลงแรกเวลา 10.00 น. วันนี้รับโจทย์จากพี่เลี้ยงและแบ่งทีมเยี่ยมแปลงเก็บบันทึกเป็น 2 กลุ่ม มีโจทย์เดียวกันทุกแปลงคือ

1. อะไรที่เป็นความรู้ใหม่บ้าง
2. จุดเด่น/จุดแข็งของแต่ละแปลง
3. ถ้าเป็นลูกค้าจะบอกเจ้าของแปลงว่าอะไร
4. ให้ช่วยคิดเมนูอาหารให้เจ้าของแปลง

ผลการเยี่ยมแปลง

แปลงที่ 1 น้องไก่ เมล่อน มีโรงเรือน 2 โรง ขนาด 6x12เมตร โรงเรือนละ 30 ต้น เมล่อนที่ปลูกต้องซื้อเมล็ดพันธุ์มา เก็บเมล็ดปลูกต่อไม่ได้ และเมล่อนก็ปลูกได้ประมาณ 2-3 รอบต่อไป จึงมีผลผลิตไม่มาก แม้ราคาจะสูงก็ตาม อีกทั้งหนึ่งต้นจะให้ออกลูกแค่ผลเดียว ยอดกับลูกอ่อนนำมาทำกับข้าวได้ ดินที่ทิ้งจากการปลูกแต่ละรุ่นนำไปทำปุ๋ยให้ผักหวาน แปลงน้องไก่ไม่ได้ปลูกเมล่อนชนิดเดียวเป็นการทำเกษตรผสมผสาน มีพืชผักสวนครัว เช่น ผักหวาน ผักกูด ผักบุ้งเก็บขายได้ทุกสัปดาห์ อีกแปลงเป็นแปลงพริกปลูกแบบ 3 ชั้น พื้นที่ 2.5 ไร่ เป็นผลไม้ พริก กล้วย ผสมกัน ช่วงที่กล้วยน้ำว้าออกผล+มีรายได้ถึง 1,000 บาท/สัปดาห์ พริกไทยพันธุ์ปะเหลียนปลูกไว้เยอะ ขยายพันธุ์แบบควบแน่นติดดีกว่าปักชำ ทำต้นพันธุ์ขายด้วย ไม่เคยใช้ยาฆ่าหญ้าเลย

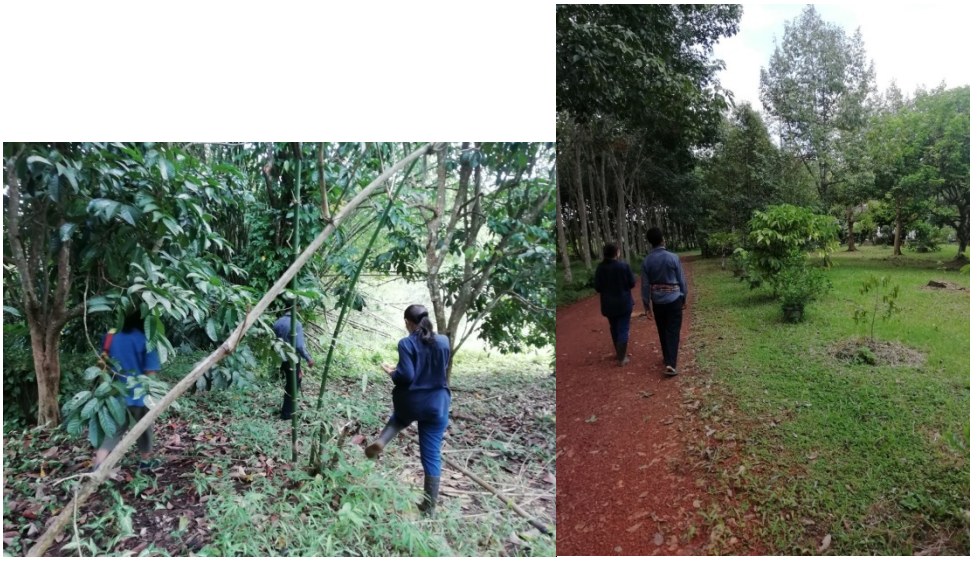

แปลงที่ 2 ป้านาง เป็นสวนผสมผสาน พื้นที่เยอะประมาณ 9 ไร่ มีบ่อปลามีปลาอยู่จำนวนมาก เป็นสวนของลูกสะใภ้ป้านาง มีเลี้ยงเป็ดด้วย

แปลงที่ 3 เขียว เป็นสวนปลูกแซมยาง ทำแบบวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น เป็นพืชไร่ ได้แก่ มัน พริก ถั่ว มะเขือ ปลูกผลไม้ ไม้ใหญ่แซมไว้ด้วย และอีกแปลงคือที่บ้านเป็นสวนผสม

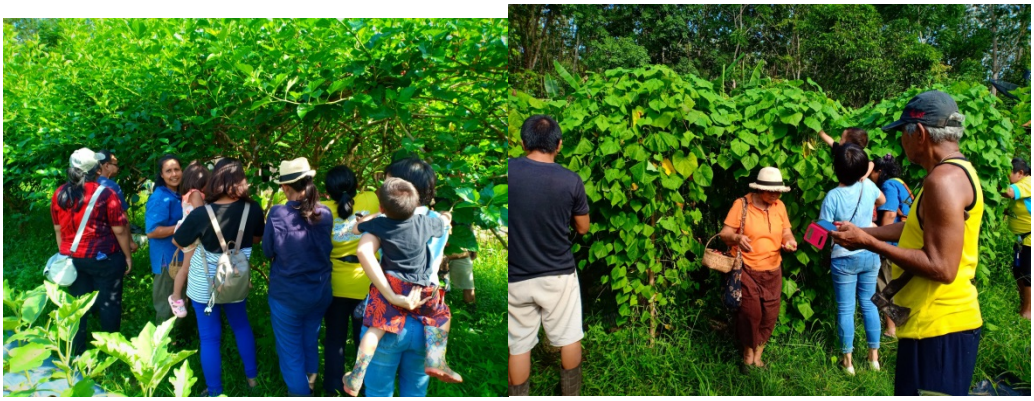

แปลงที่ 4 พี่เอ๋ บ้านธรรมชาติ ไปถึงกินข้าวเที่ยงกันก่อน แล้วก็ไปดูแปลงที่บ้านเป็นแปลงดาหลา ที่สวนเป็นสวนผสมผลไม้กับเสาวรส และมีกาแฟร่วมยาง

แปลงที่ 5 แอน-ปุ่น สวนผักยอดรัก มีสองแปลง แปลงแรกที่บ้าน มีผักแปลงปลูกในโรงเรือน และสวนผสม แปลงที่สอง ก็เป็นสวนผสมปลูกหมุนเวียน มีพืชหลักคือหม่อน

มาถึงที่บ้านปุ่นก็สรุปผลแต่ละกลุ่มที่ให้โจทย์ไป

แปลง	1.อะไรที่เป็นความรู้ใหม่บ้าง	2.จุดเด่น/จุดแข็ง	3.ถ้าเราเป็นลูกค้าจะบอกว่าอะไร	4.ให้ช่วยคิดเมนูอาหาร
1.ไก่ เมล่อน	-เมล่อนเก็บเมล็ดปลูกต่อไม่ได้ -ยอดกับลูกอ่อนกินได้ -ดินจากปลูกเมล่อนใช้ทำปุ๋ยใส่ผักงามดี -พริกไทยตัดแต่งกิ่งนำมาปักชำขยายได้ -ขยายแบบควบแน่นติดดีกว่าปักชำ	-แปลงพริกไทยทำเป็นไม้สามระดับ -ไม่ใช้ยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าเลย -ปลูกพืชแบบผสมผสานทั้งหมด	-มั่นใจว่าปลอดภัย ราคาไม่แพงและจะไปบอกต่อ	-ยำเมล่อน -ผัดเมล่อน -แกงเลียงเมล่อน -เสนอให้ทำสวนเปิดให้ลูกค้ามาชม
2.ป้านาง		-มีพื้นที่ทำสวนมาก ปลูกผสมผสานเพราะชอบ	-ปลูกด้วยระบบปลอดภัย	-เป็ดพะโล้ -ปลาส้ม -ปลาเผาลุยสวน
3.เขียว	-ปลูกแบบวิถีชุมชนท้องถิ่น	-ปลูกตามฤดู ลดต้นทุน -ปลูกแซมยางผสมผสาน ใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า	-	-
4.พี่เอ๋ บ้านธรรมชาติ	-มีเครือข่าย 5 แปลง -ปีหน้าทำHomestay	-ดอกดาหลาดอกใหญ่ -ทำวิสาหกิจบ้านธรรมชาติเอาของที่	-มีความเป็นธรรมชาติปลอดภัย -ควรมีการ	-

		มีมาแปรรูป -สวนปล่อยตามธรรมชาติ -เป็นระบบครอบครัวและชุมชน	จัดการยุง	
5.แอน-ปุ่น สวนผักยอดรัก	-ปลูกรกๆ -ปลูกน้อย แต่เลือกปลูกพืชมูลค่าสูง ได้แก่ หม่อน ถั่วกาหยี เคล -รู้สรรพคุณของพืชแต่ละชนิด -สร้างมูลค่าเพิ่มได้	-ปลูกน้อยแต่พืชมีมูลค่าสูง -ดูแลพืชผักอย่างดีประณีต -การสร้างตัวตนเริ่มที่ ทำแบรนด์ปลูกผักแปลกๆ การโฆษณาด้วยสื่อ Social -แปรรูปจะมีต้นทุนสูง -สัมพันธ์กับเครือข่ายหลายกลุ่ม เช่น ยังหลาด ดาหลา ไบโอไทย กลุ่มตลาดพัทลุง Goorganic พี่โจน จันใด	-ผักปลูกแบบออร์แกนิก	-

กิจกรรมสรุปผลการเยี่ยมแปลงโซนย่านตาขาวและวางแผนการจัดงานหรอยจัง ตรังเต

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2562 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	17	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	18	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการเยี่ยมแปลงโซน อ.ย่านตาขาว

2. เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมตลาดกรีนในการจัดงานหรอยจัง ตรังเต

บันทึกกิจกรรม

สรุปผลการเยี่ยมแปลงโซน อ.ย่านตาขาว และปะเหลียน โดยทีมเยี่ยมแปลง เป็นดังนี้

แปลงน้องไก่: ปลูกเมล่อน และทำสวนผสม แปลงทุเรียนร่วมกับพริกไทย

แปลงป้านาง: เป็นสวนผสมเกษตรทฤษฎีใหม่

แปลงเขียว: ทำไร่แบบวิถีท้องถิ่น

แปลงพี่เอ๋: ทำสวนผสมร่วมกับกาแฟ

แปลงปุ่น-แอน: มีเทคนิคกการปลูก ช่วงนี้เลือกปลูกของที่ปลูกง่ายมีมูลค่า(ทำน้อยได้มาก) ได้แก่ หม่อน และ ถั่วกาหยี

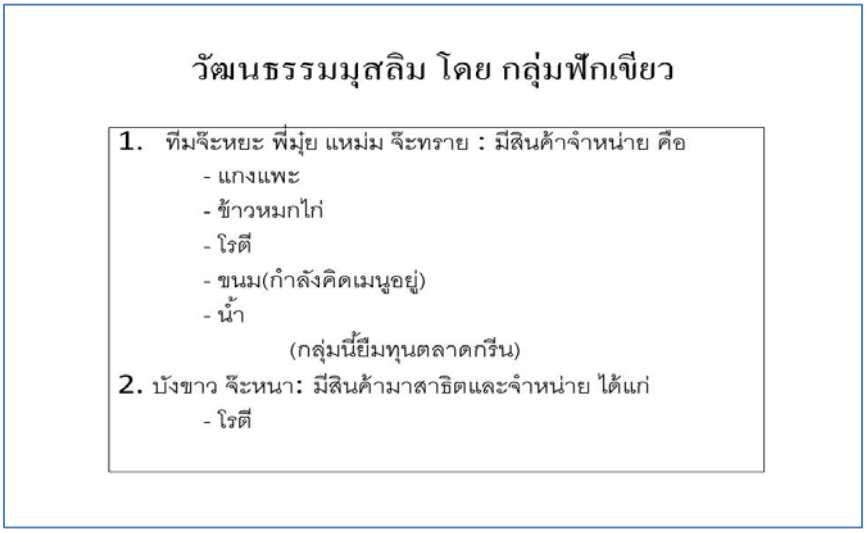
สรุปภาพรวมโซนปะเหลียนและย่านตาขาว

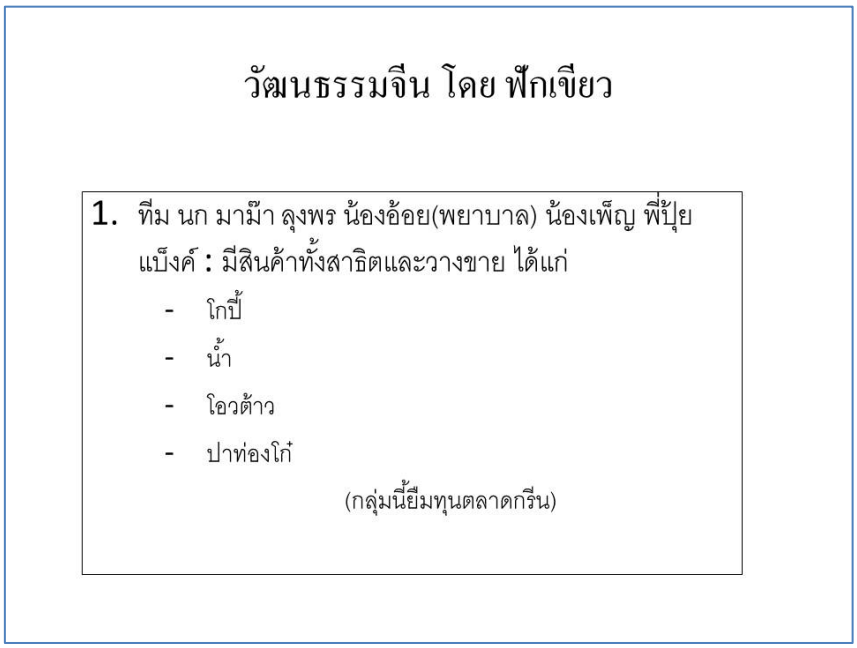
- แต่ละแปลงมีแนวทางของตนเอง
- ทำอย่างใส่ใจ
- ไปยี่ยมแปลงได้เจอสิ่งแปลกใหม่
- สนุก
- ได้แลกเปลี่ยน
- ได้ความรู้
- อยากให้ทุกคนได้ไปเยี่ยมแปลง

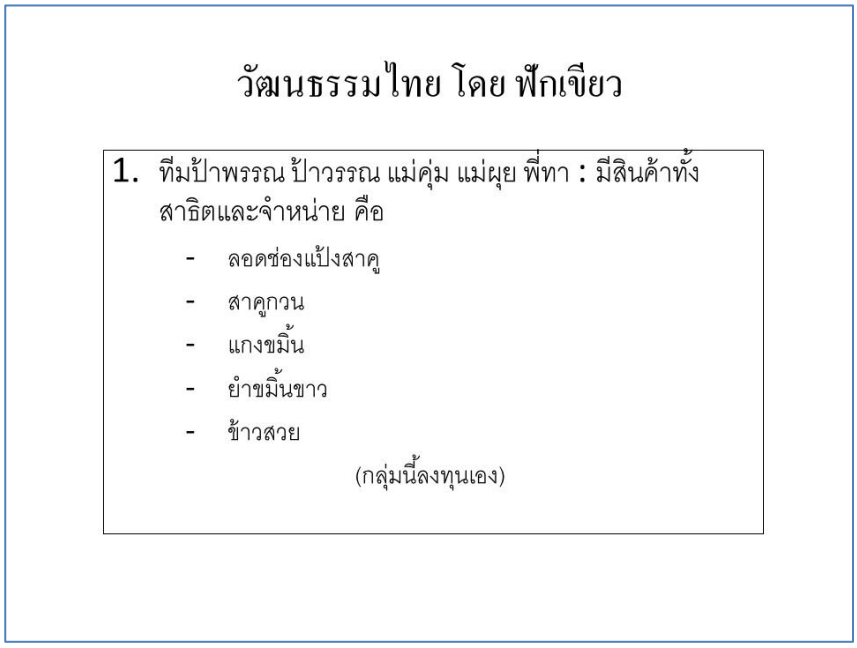
วางแผนการจัดงาน หรอยจัง ตรังเต

- ชุมชน ทุกชุมชน แบ่งเป็นแต่ละวัฒนธรรมตามพื้นที่ คือ ไทย จีน อิสลาม
- แนวทางการทำงาน
    - แบ่งล็อคของชุมชน
    - แบ่งโซนอำเภอรับผิดชอบ สร้างกลุ่มไลน์ ประสานงานกับจอย จัดพื้นที่ให้แต่ละชุมชน
    - เน้นด้านสุขภาพปลอดภัย
    - เน้นด้านสังคม คือ วัฒนธรรม วิถีชีวิต การแบ่งปัน การเพาะปลูก ที่มาของวัตถุดิบปลอดภัย
    - การมีกิจกรรรม เกมส์ของบูธ
    - การทำตามข้อตกลง คือ
        - ใช้วัสดุธรรมชาติ บรรจุภัณฑ์ปลอดภัย
        - การจัดการขยะในงาน
        - อาหารต้องเป็นอาหารปลอดภัย อาหารท้องถิ่น
        - ทุกซุ้มรับฝากขยะ
        - ในผลิตภัณฑ์ไม่ใช้แม็กซ์
        - ห้ามใช้วัตถุดิบจากแหล่งอื่นที่ไม่มีที่มา/ไม่ปลอดภัย
- งานของส่วนกลาง ได้แก่
    - เสวนาอาหารการกิน กับสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม
    - การแสดง การละเล่น กิจกรรมวิถีชีวิต ที่โดดเด่นของชุมชน
    - นิทรรศการวัน King โลก
    - การจัดการขยะ
    - โชว์อาหาร 3 วัฒนธรรม

แบ่งบทบาทหน้าที่

การจัดสถานที่

- โคมไฟ 3 วัฒนธรรม จำนวน 90 อัน สอนการทำในตลาด แล้วช่วยกันนำกลับไปทำที่บ้าน หรือบ้านจอย
- จัดนิทรรศการวันพ่อ ใช้ต้นไม้กับข้อมูล
- รื้อของในตลาดวันที่25 พ.ย.เวลา 9.00 น.
- หน้างานกับเวที จอยรับผิดชอบ
- เครื่องเสียง ติดต่อพี่มุ่ย

- เต็นท์ จอยรับผิดชอบติดต่อ
- จาน ชาม ช้อน โต๊ะ พี่ปุ้ยรับผิดชอบติดต่อ

การสื่อสารประชาสัมพันธ์

- ทางเพจ
- หนังสือเชิญ
- บอกปาก
- ออกวิทยุ
- รถแห่
- เชิญวิทยากรมาร่วมเวที

กิจกรรมเตรียมงานเทศกาล “หรอยจัง ตรังเต”

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562 เวลา 13.30 -17.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	23	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	24	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเตรียมการจัดงานเทศกาล หรอยจัง ตรังเต
2. เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมตลาดกรีน

บันทึกกิจกรรม

ระดมเตรียมสถานที่ดังนี้

1. ซุ้มวัฒนธรรมไทย 9 ซุ้ม
2. ซุ้มวัฒนธรรมมุสลิม 6 ซุ้ม
3. ซุ้มวัฒนธรรมจีน 5 ซุ้ม
4. นิทรรศการวันพ่อ/แลนด์มาร์ค
5. โซนของเล่น (โซนด้านหลัง)
6. งานศิลปะ
7. Trash hero
8. สหกรณ์ฟักเขียว
9. เชฟอุ้ม
10. สาธารณะสุข
11. ทรัพยากร จ.ตรัง

การตกแต่งสถานที่ มีดังนี้

- ตกแต่งด้วยซุ้มประตู โคมไฟ ไฟราว นัดมาทำทั้งอาทิตย์ก่อนงาน
- เวทีจัดเป็นซุ้มต้นไม้
- เช่าเครื่องเสียง
- หาชุดไฟประดับ

ร้านชุมชนได้แก่

- ชุมชนตะเสะ (มุสลิม)
- ชุมชนกันตัง (มุสลิม)
- ชุมชนคลองชีล้อม (ไทย)
- ชุมชนห้วยยอด (จีน)
- ชุมชนมดตะนอย (มุสลิม)
- ชุมชนนาโยง (ไทย)
- ชุมชนเคี่ยมงาม (ไทย)
- YSFตรัง (ไทย)
- สวนของพ่อ
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สำนักงานสาธารณสุขตรัง
- Trash Hero Trang

กิจกรรมในงานได้แก่

1. ประกวดแต่งกาย
2. แข่งขันขูดมะพร้าว
3. เสวนา “ของดีบ้านฉัน”
4. รองเง็งเด็ก จากชุมชนตะเสะ
5. รองเง็งผู้ใหญ่ จากชุมชนมดตะนอย
6. ระบำร่อนเร่
7. ดนตรีโฟล์คซอง จากร้าน I am

กิจกรรม เทศกาลงาน “หรอยจัง ตรังเต”

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2562 เวลา 09.00 -19.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	50	คน
พี่เลี้ยง	3	คน
เครือข่ายแม่ค้า	50	คน
เครือข่ายคนตรัง	1,200	คน
รวมทั้งหมด	1,300	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดงานเทศกาล หรอยจัง ตรังเต ปีที่ 2
2. เพื่อนำเสนอความเป็นตรัง ตามวัฒนธรรม ไทย จีน อิสลาม
3. เพื่อสร้างเครือข่ายจังหวัดตรัง

บันทึกกิจกรรม

งานหรอยจังตรังเตปี 2 ในวันนี้เกิดขึ้นแล้ว มีการชวนชุมชนมาออกบูธ เราคาดหวังเรื่องการแบ่งปัน การร่วมมือ การมีสังคมที่ดี

ในงานแบ่งเป็น 3 ซุ้มวัฒนธรรม คือ ไทย จีน และมุสลิม แต่ละซุ้มจะมีเครือข่ายจากชุมชนต่าง ๆมาออกบูธ ที่มีทั้งอาหารสด อาหารแห้ง อาหารแปรรูป ผลไม้ น้ำสมุนไพร ขนม อาหารทะเล และอาหารพร้อมทาน

ช่วงเช้าทำพิธีเปิดโดยปลัดจังหวัดตรัง ธงฉัตร คืนตัก หัวหน้าโครงการกล่าวรายงานการจัดงาน ปลัดจังหวัดตรัง กล่าวเปิดงาน พร้อมกับทำพิธีเปิดด้วยการยิงฉับโผงร่วมกัน

เดินชมงาน ตามลำดับบูธที่มีคือ ของกรีนชินตา ชุมชนคลองชีล้อม YSF ชุมชนมดตะนอย ชุมชนตะเสะ ชุมชนนาข้าวเสีย ชุมชนเมืองเก่าห้วยยอด ชุมชนบ้านเคี่ยมงาม สวนของพ่อ สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตรัง Trash hero ตรัง

ช่วงบ่ายเป็นการเสวนาในหัวข้อ “ของดีบ้านฉัน กับวันที่เปลี่ยนแปลง” โดยตัวแทนจากชุมชนที่ออกบูธ รวม 7 ชุมชน ได้แก่ ตำบลคลองชีล้อม โดยนายศรี แก้วลาย ชุมชนนาข้าวเสีย โดยนาน้ำหมู ชุมชนตะเสะ ชุมชนYSF ชุมชนมดตะนอย โดยหมอสมโชค และนักวิชาการอิสระ ได้แก่ อ.สมเจตนา มุนีโมไนย คุณชัยพร จันทร์หอม โดยมีนายบัญชา เกิดล่อง เป็นพิธีกรดำเนินรายการ

นายบัญชา เกิดล่อง สำนักงานเกษตรอำเภอนาโยง (พิธีกร) : วันนี้เราจะวางแผนกันทำงานกันยังไงนะครับ บางทีเราดูภาพเบื้องหน้านี่อาจจะเห็นว่า เกือบๆจะสมบูรณ์แล้วนะครับ เรียบร้อย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นเกษตรอินทรีย์ เป็นเกษตรปลอดภัยนะครับ มีผลดีต่อ

สุขภาพต่างๆนาๆนะครับ ผมว่าเป็นเรื่องที่ดี บางทีเราไม่เห็นเบื้องลึกเบื้องหลังนะว่ามันมีอะไรบ้างนะครับ

อยากให้เล่านิดหนึ่งว่าหัวข้อในการเสวนาคือ ของดีบ้านฉัน เกี่ยวกับวันที่เปลี่ยนแปลงนะครับ ผมเริ่มตรงไหนดี เอาที่เมืองเก่าก่อนนะ เอาเมืองเก่าก่อนนะครับ เล่าให้ผู้เข้าร่วมรับฟังเสวนาได้เห็นตัวตนของเราสักนิดหนึ่งว่าห้วยยอดมีของดีอะไร มีของดีแบบไหนนะครับ ขอเวลาจำกัดนิดหนึ่งนะครับเพราะเราหลายคนนะครับ เราใช้เวลาสักคนละ 4 – 5 นาทีนะครับ

นายศรี แก้วลาย (ตัวแทนจากคลองชีล้อม) : แล้วก็ลงมา ตอนนี้ลงมาอยู่ที่ 30 40 กว่าแล้ว ชาวบ้านนี่อยู่ไม่ได้แล้ว แล้วก็มาคิดว่าถ้าเรายึดอาชีพหลักอื่นนี่มันก้มีปัญหากับคน ผมก็เลยคิดว่าทำพรือ (ยังไง) ที่ว่าให้คนหันมาเห็นว่าจากการบริโภคนี่ อาหารนี่ เราทำพรือ (ยังไง) ที่ว่าให้มันปลอดภัยตรงนี้ เลยเกิดความคิดว่าทำอย่างไรถึงเราทำนี่ได้ ผมทำอยู่คนหนึ่งแล้วเราอยากให้มี 2 มี 3 มี 4 มี 10 20 คนนี่ ไปฉุกแล้วก็ไปชวนคิด แล้วก็ฉุก แล้วก็คิด แล้วก็ทำ ก็เลยตอนนี้เรามีอยู่ประมาณ 70 กว่าคนสมาชิก แต่ว่าเราจะแบ่งออกมันจะมีเกษตรแปลงใหญ่ เกษตรแปลงใหญ่มีอยู่ 30 คนแต่ว่าอยู่ในกลุ่ม 70 กว่า ถึงถ้ามันมีพอตอนนี้ ถ้าว่าดูจำนวนที่พร้อมนี่นะคับมันจะมีของ

พิธีกร : น่าจะเป็น น่าจะเป็นความมั่นคงทางด้านอาหารด้วยนะครับ ก็หยิบผักขึ้นมาเล่นนะครับ วันนี้เอามาขายได้แล้ว สร้างความยั่งยืนในชุมชนได้แล้ว มีการเชื่อมต่อในเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนวนเกษตรด้วยนะครับ เป็นภาพที่ดีนะครับ วันนี้นำเสนอผ่านการปลูผักใช่มั้ยคับ เอาสินค้ามาจำหน่ายด้วย ไหนๆพูดเรื่องกลุ่มแล้วนะครับเรียนเชิญพี่จอยต่อเลยก็ได้ครับ

ตัวแทนจากทุ่งตะเซะ : เริ่มทำด้านสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปัจจุบัน สิ่งที่มันดีขึ้นก็มีส่วนหนึ่งที่ตั้งใจ ส่วนอีกหลายส่วนสิ่งแวดล้อมในเมืองไทยถือว่าล้มเหลว แต่ว่าความล้มเหลวตรงนี้เราพลิกวิกฤตมาเป็นโอกาสสำหรับพวกเราบ้านทุ่งตะเซะ ถ้าพี่น้องไปบ้านโคกตะเซะเราจะลดโฟม ลดขยะ ด้วยจากมือพวกเรา เพราะฉะนั้นถ้าทุกอย่างไม่เริ่มจากมือพวกเราพูดเรื่องลดโฟม ลดขยะ แต่ถือหิ้วคนละโฟมแบบนี้มันก็ไม่ใช่ เพราะฉะนั้นตัวเราต้องเริ่มจากตัวเรา ทุ่งตะเซะเองนะคะ ถ้าเข้าไปแล้วจะเห็นว่าเราลดได้จริงในเรื่องของขยะนะคะ วันนี้หลายเรื่องที่เราทำในบ้านโคกตะเซะเองเราจะรณรงค์ในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางชายฝั่งด้วย

ตัวแทนจากทุ่งตะเซะ : แกงหอยกัดกับยอดแป้ง ซึ่งพี่น้องมากมายเดินมาถามว่ายอดแป้งมันเป็นพันพรือ (เป็นอย่างไร) หอยกัดมันเป็นพรือ (เป็นอย่างไร) ซึ่งในตลาดทับเที่ยงเรา ในตลาดย่านตาขาว หรือตลาดตรงไหนๆ อันนี้เป็นสิ่งที่หายากมากวันนี้ หรือบางคนไม่รู้ กินไม่เป็น คือเหมือนกับว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับพี่น้องแต่พวกเรากินเป็นประจำ เป็นอาชีพนะคะ เพราะฉะนั้นตั้งแต่บรรพบุรุษเราจะกินของที่มีอยู่ในหมู่บ้าน มีอยู่พื้นบ้านไม่ต้องไปสรรหาข้างนอก เราไม่ต้องไปโทษใครไหนใคร วันนี้เราจะจดวิสาหกิจชุมชนเพื่อลดโฟมให้พี่น้องในตลาดนะคะ

ตัวแทนจากทุ่งตะเซะ : วันนี้นำเสนอหนมจาก (ขนมจาก) หมดแล้ว ไม่มีที่ไหนหรอย (อร่อย) เหมือนทุ่งตะเซะ เพราะงั้นหมดแล้ว อันนี้คือ ทำมาสักพันกว่าห่อหมดแล้วนะคะ เพราะงั้นการเปลี่ยนโฟม เปลี่ยนพรือ (เปลี่ยนยังไง) ให้มันได้คุณภาพ ถึงรัฐบาลบอกเปลี่ยนโฟมๆ แต่ไม่มีอะไรมาให้เขาเปลี่ยน เราก็เลยคิดกับน้องๆ มทร.สงขลา แล้วก็น้องๆของมทร.ปากเมงนะคะว่า พี่จะ

ทำใบจากของพี่จากสิ่งเหลือใช้ในหมู่บ้าน พี่จะทำเป็นจาน นั้นตัวเองลอกออกแบบมาให้พี่ดู น้องๆ มทร.ก็เลยไปออกแบบมาให้ได้มาเป็นจาน เป็นถ้วยแบบนี้นะคะ เราได้มา 2 แบบอันที่ 1 อันที่ 2 ใส่สิ่งเหลือใช้เราจะเอาไปบดร่วมกับน้องมทร.นะคะ เอาไปบดเพราะว่าพี่ต้องการตัวนี้บอกน้องเลย

หมอสมโชค สกุลส่องบุญศิริ (จากบ้านมดตะนอย) : มีวิถีมุสลิมอีกหลายอย่างที่เราสืบค้นจากการเป็น สกว.นะครับ วันนี้การจัดการขยะให้มันสะอาด ทำลำพังขยะอย่างเดียวไม่ได้ เราจะต้องจัดการขยะควบคู่กับอย่างอื่นด้วยนะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการขยะกับสุขภาพนะครับ จัดการขยะแล้วไข้เลือดออกลดลง จัดการขยะแล้วเบาหวาน ความดันดีขึ้นนะครับ รวมไปถึงการจัดการขยะเพื่อการท่องเที่ยวนะครับ เมื่อไหร่ที่เราทำให้ชุมชนรู้จักการท่องเที่ยว รู้จักการตลาดขึ้นมา ชุมชนก็จะรู้ว่าวันนี้เขาจำเป็นต้องจัดการบ้านของเขาให้สะอาดยังไงนะครับ เมื่อบ้านสะอาด ขยะลดลง การท่องเที่ยวก็เข้าไปในบ้านเขา นักท่องเที่ยวเมื่อเดินเข้าไปในบ้านมดตะนอยก็ได้เดินกิน เดินใช้ เดินเรียนรู้วิถีชุมชนของบ้านมดตะนอย เพราะงั้นกระบวนการพวกนี้นะครับจะทำให้คนบ้านมดตะนอยตระหนักรู้ ฉุกคิดลงมือปฏิบัติกันจริงๆ วันนี้ต้องขอบคุณตลาดกรีนชินตาที่ให้โอกาสชุมชนมดตะนอยได้มีโอกาสมาทำหน้าที่อีกบทบาทหนึ่งครับ แล้วกรรมการที่มาวันนี้ได้เรียนรู้การตลาด เรียนรู้รู้จักภาคีเครือข่ายต่างๆ และก็ทำให้ทุกคนได้รู้จักว่ามดตะนอยอยู่ตรงไหนนะครับ

พี่ส้ม ตัวแทนจากตำบลนาข้าวเสีย : เดินคนเดียวนี่บางทีอาจจะไม่สำเร็จ หรืออาจจะช้า เราลองไปคุยกันแบบหลายๆกลุ่มแล้วดึงขึ้นมานะ มารวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรนะคะ รวมไปถึงดึงกลุ่ม OTOP นวัตวิถีอยู่ด้วยเพราะว่ากลุ่ม OTOP นี่ทำงานมาสักระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งพี่ส้มก็อยู่ในกลุ่มนั้นด้วย พอมารวมกันนี่มันจะกลายเป็นกลุ่มใหญ่มากนะคะ แล้วก็ประกอบด้วยชุมชน คนหลายคน การทำงารร่วมกันนี่มันก็มีอุปสรรคบ้างเนอะ บางทีพอคนอยู่กันมากๆนี่เราก็ต้องปรับตัว บางคนก็ต้องถอยไปแต่สุดท้ายแล้วคนที่มีเป้าหมายชัดเจนเนอะ แล้วก็อยากจะประสบความสำเร็จ แล้วก็มองเห็นอนาคตว่ามันเป็นไปได้ จะทำให้ชุมชนนาข้าวเสียนี่เป็นเมืองท่องเที่ยวในอนาคต เพราะว่าด้วยศักยภาพของเรานะคะ นาโยงอยู่ไม่ไกลจากในเมืองแค่ 15 นาทีก็ถึงแล้วนะคะ อยู่ใกล้สนามบินด้วย แล้วก็ทัศนียภาพอย่างเช่น ภูเขา ทุ่งนา หรือว่าลำคลองอะไรนี่ยังอุดมสมบูรณ์อยู่เลยนะคะ เวลาไปเราจะเห็นธรรมชาติ เหมือนน้องเอ๋ก็เคยไปนะคะ บัญชาเองอะไร พี่ชัยพรก็เคยไปสัมผัสมาแล้ว ด้วยศักยภาพเหล่านี้เราคิดว่านะคะ อยากจะเชิญชวนนักท่องเที่ยว หรือทั้งคนนอก คนในนะคะ เข้าไปสัมผัสดูแล้วก็ได้ไปเยี่ยมชมกลุ่มต่างๆที่เขาทำกิจกรรมต่างๆ

พี่เอ๋ ตัวแทนจาก Young Smart Farmer : เราใช้ Concept ว่าเปิดบ้าน เปิดสวน ที่ใช้แบบนี้เพราะอยากเปิดบ้านให้คนได้รู้ว่าในจังหวัดตรัง เหมือนที่พี่ส้มพูดนะคะว่าบ้านพี่ส้มมีวิวที่สวย มีนู่นมีนี่ มีหลายๆอย่างเลย ซึ่งจะดีกว่าภาคเหนือด้วยซ้ำที่เคยไปดิปกาแฟตอนเช้า บ้านพี่ส้มเคยไปนั่งที่บ้านส่วนของพ่อ นี่คือ แรงบรรดาลใจทั้งหมด ทำให้เรามองว่าบ้านเรามีดี ฉะนั้นนี่ก่อนคนเราจะมีการพัฒนาได้นี่ บ้านเราต้องดีก่อนนะคะ เราก็เลยเริ่มปรับที่บ้าน แล้วเอาสิ่งที่เรามีจากบ้านเข้าสู่เมืองโดยการรวมกลุ่ม เราจะทำทุกอย่างเลยให้กลุ่มเรานี่ทำทุกอย่างเลยที่บอกว่าสิ่งดีๆนะคะ

พี่เอ๋ : เริ่มต้นจากใช้พื้นที่ของสวนปกติเลยคือ สวนยาง มาทำเป็นกิจกรรมให้เด็กนักเรียนได้มีการเล่นกับธรรมชาติ เอาสิ่งเก่าๆกลับมาเพื่อที่จะวันหนึ่งที่ว่าเด็กเล็กๆที่ว่าอยู่แต่หน้าจอโทรศัพท์

หน้าจอทีวีก็ได้มาทำกิจกรรมธรรมชาติ นั่นคือ ตัวอย่างหนึ่งคะ แล้วก็จะมีสวนชื่อว่าสวนไข่นายนนท์ นะคะก็จะเป็น Home stay เล็กๆก็ปลูกผักกินเอง ปลูกผักแปรรูปเอง

พี่เอ๋ : เอาขนมเม็ดข้าวซึ่งมีป้ากีค่ะ ขายขนมตั้งแต่อายุ 18 หาบขนมแร่ขายเลี้ยงลูก จนลูกประสบความสำเร็จทุกวันนี้ จนวันนี้ป้ากียังแข็งแรงอยู่ ยังใช้ชีวิตที่มีความสุข ขนมเม็ดข้าวคะ เป็นขนมโบราณซึ่งไม่มี หายากแล้ว ซึ่งถ้าใครได้ทานช่วงเช้านี่ก็จะทราบว่ารสชาติเป็นแบบไหน แล้วก็ช่วงบ่าย ช่วงค่ำนี่ หลังบ่าย 3 ไป เราจะมีขนมบัวลอยแต่บัวลอยของเรากลายเป็นคนรุ่นใหม่ทำคะ เดี๋ยวท่านไปชมได้ คือ เราจะให้เด็กปั้นบัวลอยกับฟักทองเป็นรูปฟักทองเพราะว่าน้องที่เขาอยู่ในกลุ่มมีความสามารถเกี่ยวกับศิลปะ เราก็จะปั้นเป็นรูปฟักทอง แล้วก็ขายขนมบัวลอย

พี่เอ๋ : แทนที่เราบอกว่า อุ๊ย เดี๋ยวเราไปเที่ยวกันภาคเหนือ ไปเที่ยวกันภาคกลาง วันนี้ขอให้เราชวนกันไปเที่ยวในจังหวัดเราเองก่อนได้ไหมคะ ในกลุ่มภาคีทุกกลุ่มที่มีอยู่ เอ๋คิดว่าเรามีความสุขมาก ถามว่าเมื่อก่อนนะคะ เราไม่ได้ไปทุกจังหวัดเพราะเราทำลักษณะของการรวมกลุ่ม เราก็จะไปทุกอำเภอ แล้วเราก็จะรู้ว่าแต่ละอำเภอจะมีของดีมากเลย แต่เราเองนี่แหละไม่เคยเจอ ไม่เคยเห็น ก็เลยอยากให้ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดตรังนี่มันได้เปิดตัวสักทีค่ะ ก็ขอฝากไว้แค่นี้ค่ะ

พิธีกร : ความสุขนะครับ มันเป็นวิธีที่ดีมากนะครับ ที่เราเห็นว่าถ้าเราคิดแต่เรื่องเงินนี่มันก็ทำให้เรามีความตั้งเป้าไปอีกแบบหนึ่ง ไม่ได้หลับไม่ได้นอนเพราะว่าเราอยากหาเงินมาเป็นเป้าหมายนะครับ แต่ถ้าคนรุ่นใหม่คิดแต่ความสุข ผมว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากนะครับ ฟังแล้วมีความสุขว่าตรังนี่ พอเราอยู่ในเมืองที่มีความสุขรายล้อมเราอยู่ มันก็จะทำให้เราเดินทางไปตรงไหนรู้สึกปลอดภัย แล้วก็รู้สึกดี

นายชัยพร จันทร์หอม สมัชชาสุขภาพตรัง : เรามากันด้วยความเป็นญาติ เป็นพี่น้อง มาที่ตลาดกรีนชินตาแห่งนี้ด้วยหัวใจเดียวกันเหมือนที่หมอโชคแหลงแรกเดี๋ยว (พูดเมื่อกี้) รักสิ่งแวดล้อม รักสุขภาพ อยากแบ่งปันไปให้ซึ่งกันและกัน แล้วอีกก็วิธีหนึ่งก็เป็นวิธีของรายได้ เป็นวิธีของเศรษฐกิจชุมชนนะครับที่มันโยงอยู่กับทุนทางสัมคมต่างๆ วิถีนาก็มีข้าวดี ไร่สวน ริมป่า ต้นน้ำก็มีน้ำผึ้ง อาจจะมีกาแฟ ไปเลก็ไม่ต้องแหลง (พูด) อาหารใช่ไหมครับบ เพราะฉะนั้นตรงนี้มันโยงวิถีชีวิตตรงนี้โยงกับต้นทุนทางสังคมตรัง (คลิป 0531)

อาจารย์สมเจตนา มุนีโมไนย นักวิชาการอิสระ : ถามพ่อเฒ่าแม่เฒ่า เมื่อก่อนนั้นทำอะไรสมัยรุ่นนั้น แม่บอกว่านี่ถ้าที่ดินที่ว่างแบบนี้ก็ทำไร่แหละลูก ทำไร่ หนำข้าวแหละ เอาไม้ 2 อันมาให้คุณยายสับๆ เขาเรียกแทงสัก

อาจารย์สมเจตนา : อายุให้ผลผลิตในระยะเวลาสั้น ใส่กระบอกไม้ไผ่ แล้วก็เทเป็นกำ แล้วก็หยอดๆลงในรูสัก หยอดแล้วก็ใช้ก้นกระบอกไม้ไผ่ปิดทับอีกทีหนึ่ง พูดเรื่องบรรพบุรุษแล้วลมก็มาพระพายก็ยอมรับเลยเห็นมั้ย ศักดิ์สิทธิ์นะเรื่องแบบนี้ เคยทำมาแล้ว 3 – 4 ปีแล้ว ปีนี้มันทำกันที่ 20 เช้า 20 เช้าครับ แล้วคนสุราษฎร์ที่ดินเขามาก ไม่ใช่เจ้าหนึ่ง 2 – 3 ไร่เหมือนบ้านเรา ถ้าว่าล้มยาง 30 ไร่ ก็เหมือนทำไร่ 30 ไร่ ถ้าล้มปาล์ม 40 ไร่ ก็เหมือนทำไร่ 40 ไร่

อาจารย์สมเจตนา : กองรวง คือ ข้างฟ่าง เราคนโบราณ เขาหนำกองรวง เขาหนำคง คือ ข้าวโพด แล้วเขาหนำเมล็ดเม็ดถั่วไร่ ถั่วฟักยาวที่เป็นย่าน สั้นกว่าถั่วฝักยาวนี้ ทุกสิ่งทุกอย่าง ไอ้พืชลงหัว หัว

เผือก หัวมันหัวมัน ไม่ต้องพูดเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว พอนั้นขึ้นเต็มปั๊บ พ่อเฒ่าแม่เฒ่าอายุ 80 กว่าแล้ว นอนอยู่กับที่ พอว่าทำไร่ขึ้นมาอยู่ในไร่ไปไตรหญ้าข้าวมั้ง ไตรรู้จักมั้ย ไตรนั้นคือ เครื่องมือในการถากหญ้า คนหญิงๆ เด็กหญิงๆ เขาจะถากมาแบบนี้ ถากกับที่ดายหญ้า ถากเข้าใน ไตรนั้นเดี๋ยวนี้เขาถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว

อาจารย์สมเจตนา : เราทำมันก็ออกมาเองยิ่งได้ตั้งกลุ่มปรึกษาหรือปรือกันพันนี้หล่าวเหมือนคลองชีล้อมนี่สามารถทำตลาดเองได้แล้ว สบายๆแล้วไม่ต้องไปง้อเถ้าแก่ไรแล้ว แล้วก็มีศูนย์กลางตรงนี้ขึ้นมาให้เป็นแหล่งศูนย์รวมการซื้อ การขายพวกเถ้าแก่ในตลาดอยากจะได้อาหารคุณภาพชีวิตก็มาซื้อเอาแถวพวกเรามาจากเขา ป่า นา เลก็มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้รวมกันตรงนี้ แต่สิ่งที่เรียนไม่ได้ก็คือว่า ห้วยยอดเมื่อก่อนนั้นมีเรือขุดแร่ เป็นยังไงเรือขุด มีเหมืองฉีด เป็นยังไงเหมืองฉีด แล้ววิถีชีวิตคนแบบนั้นเป้นยังไงล่ะ ที่ถ้ำแรดที่เขาเหมียนอยู่ปากแจ่ม หรือคลองคุ้ย อยู่แถวนั้น เขาค้นพบบรรพบุรุษอายุ 3,000 ปี มีทั้งหม้อ ทั้งไห ทั้งขวานหิน ขวานสำริดก็มี

อาจารย์สมเจตนา : เราไม่ทิ้งของเก่า ไม่ใช่ว่าพอมาผลิตสินค้าใหม่ๆแล้วลืมของเก่า แล้วลำเพ็ง ลำเซ็ง ที่ริมคลอง ที่ริมห้วย ริมหนองนี่ นั่นก็คือ พืชผักปลอดสารพิษโดยธรรมชาติ ไม่ใช่ทำไรนิอย่าทำลายคลอง คลองนางน้อยทั้งสายนี่ มาแต่ไหน มาแต่หานเพ มาแต่คลองลำชาน ไหลแล้วมาออกที่ควนปริง ที่โรงงานห้องเย็นควนปริง นั่นคือ คลองนางน้อย ที่สองข้างคลองนางน้อยมันมีระบบนิเวศ มีพืชผักสารพัด มีต้นหวาขึ้น พอต้นหวาขึ้นต้นลำซึ่งลำเพ็งขึ้นยอดแดง เอาไปแกงเลียงแกงอะไรก็ดี อยู่แถวคลองชีล้อมยังมีอัมั้ย ยังเยอะอยู่ใช่มั้ย เพราะฉะนั้นในเมื่อทำระบบนิเวศให้เป็นระบบนิเวศ ทำป่าไม้ให้เป็นป่าไม้จริงๆ ปลามันจะมา ที่ตรงนี้เขาทำคูเทศบาล แล้วเทศบาลก็ปล่อยน้ำเสีย น้ำเสียจากพวกเรานี่แหละ น้ำเสียจากบ้านเรา น้ำเสียจากร้านอาหาร เทลงไป ผมอุทิศถนนให้เพราะทางตันอยู่ที่ถนนบ้านผม เทศบาลว่าดีแล้ว ทำถนนให้ด้วยแต่ข้างล่างเป็นคู ราดคอนกรีตข้างบนแต่ข้างล่างเป็นคู

อาจารย์สมเจตนา : เด็กเดี๋ยวนี้ดีอย่างหนึ่ง มันก็ไปเล่นอยู่ในร้านเกมหมด ถ้าไม่ร้อง ยิงเสียแหละ เอาลูกยางยิงกัน ยิงนกไม่ถูกยิงได้ไก่เองแหละ แล้วแม่ก็จะด่าอีก นั่นแหละคือแต่ก่อน ถึงพอสมัยนี้ไม่มีเด็ก นกก็อยู่ นกเอี้ยงสาริกาที่เป็นชื่อของวัดสาริกานั้น ที่เป็นที่มาของวัดสาริกานั้น เป็นนกเอี้ยงตัวดำ มีหัวจุกเหมือนนกกรงหัวจุก มาบ้านผมเป็นฝูง ฝูงหนึ่ง 4 - 5 ตัว แต่ก่อนเขาว่าหายาก แต่ก่อนถ้ามาเที่ยวกันต้องไปดูกันวัดหัวเขา นาโยง นาพระตรงนั้นแหละ แต่ตตอนนี้มาที่บ้านนี่ 4 – 5 ตัวมาทุกวัน ตอนเช้าผมกินเหนียวแปบ ผมก็โยนให้มันกินด้วย สิ่งดีๆมันจะเข้ามา ถ้าว่าเราจิตใจดีจริงๆ เพราะฉะนั้นผมว่าหวังได้ในชีวิตนี้แต่ว่าเราอย่าเพิ่มไป ถ้ามีสิ่งล่อใจเข้ามา ถ้าว่าเราตื่นเต้นตูมตามตามสิ่งล่อใจ เราก็จะรักษาใจที่บริสุทธิ์ไว้ไม่ได้ ใจเราต้องไปตามสิ่งล่อ ใจเรากลายเป็นเหยื่อของมัน เหมือนกับปลาที่ไปติดเบ็ด ติดเบ็ดแล้วเบ็ดเป็นเงี่ยง ก็ไปติดเบ็ดที่ระบบการผลิตเพื่อร่ำรวยเพื่อสนองตลาดทุนอีก

พิธีกร : สร้างกันต่อไปอีกในเรื่องของการพัฒนา หรือทำงานของพวกเรา ก็มีเวลาเหลือสัก 2 ชั่วโมงมั้ยไม่รู้ เดี๋ยวให้พูดปิดท้ายคนละ 2 นาที

นายศรี แก้วลาย : ครับก็ขอสวัสดีอีกครั้งหนึ่งนะครับ ในรอบ 2 ตำบลคลองชีล้อมของเรานี่เราอยากเห็นอนาคตของเรานะครับว่าตอนนี้เราทำการเกษตร เราอยากเห็นว่าต่อไปในอนาคตนี่ เราจะโยงไปถึงการท่องเที่ยวนะครับ ก็ตำบลคลองชีล้อมนี่ทั้ง 5 หมู่บ้านติดป่าชายเลนหมดเลย นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งนะครับที่ผมว่าถ้าเราโยงไปถึงป่าชายเลนนี่ ป่าชายเลนตอนนี้งามมากหลังจากเขาปิดสัมปทานแล้ว มันจะงามมากนะครับ เราอยากจะเห็นว่าคนตำบลคลองชีล้อมมันน่าจะมีอะไรสักอย่างหนึ่ง สมมุติว่าถ้ามีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในเชิงนิเวศ หรืออะไรก็ตาม อย่างน้อยเราได้เห็นว่าคนตำบลคลองชีล้อมนี่จะเป็นยังไง

พี่ส้ม ตัวแทนจากนาข้าวเสีย : ไปดึงดูดเยอะแยะมากมายเลยนะคะ ไม่ว่าธรรมชาติ หรือผู้คนที่น่ารัก หรือว่าความสามัคคี แล้วก็มีเป้าหมายที่ชัดเจนด้วยที่จะทำสิ่งดีๆนะคะ นี่คือ ส่วนหนึ่งของชุมชนเล็กนะคะ แล้วก็ของคนตรังด้วย

หลังจากเสวนาแล้วก็มอบของที่ระลึกและเริ่มกิจกรรมช่วงบ่ายต่อไป ในช่วงเย็นมีการแสดงบนเวทีทางด้านการร่ายรำตามโบราณ และในบูธก็มีอยู่ตลอด ทั้งผลิตภัณฑ์ การสาธิต และของกินวัฒนธรรม งานเลิกเวลา 20.00 น. ซึ่งในตอนเย็นก็มีคนมาไม่มากนัก

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

การมีส่วนร่วมของชาวตรัง

ปัญหา/ข้อติดขัด

งานค่อนข้างยืดยาวหลายชั่วโมงและตอนเย็นคนก็ไม่มากนัก

กิจกรรมสรุปการจัดงาน “หรอยจัง ตรังเค”

วันที่ 9 ธันวาคม 2562 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	24	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	25	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการจัดงานเทศกาล “หรอยจัง ตรังเค”

บันทึกกิจกรรม

พี่เลี้ยงให้เขียนใส่กระดาษตอบคำถาม 3 ข้อ

1. **สิ่งที่ได้รับมอบหมาย/งานที่ทำ ทำอะไรได้ดี และมีอะไรติดขัดบ้าง**
   - ได้ตามเป้าหมายเกือบ 100%
   - ไม่มีอะไรติดขัด ราบรื่นดี
   - หน้าที่พิธีกรทำได้ดีในการช่วยงานส่วนกลาง สนุกสนานดีตอนเตรียมงาน มีเหนื่อยนิดหน่อย
   - ได้รับมอบหมายให้ขายผักและสินค้าให้เพื่อนในตลาด ทำได้ดี จัดเก็บได้เป็นสัดส่วน แยกของแต่ละเจ้าได้ ที่ติดขัดคือเพื่อนควรจะติดราคามาให้เพราะบางอย่างจำไม่ได้
   - ทำได้ดีทุกอย่าง ได้ความสามัคคีเหมือนพี่น้อง ไม่ได้แบ่งแยกว่าไทย จีน มุสลิม แม้เหนื่อยก็ไม่เป็นไร
   - สิ่งที่ได้รับมอบหมายทำได้ดี สิ่งที่ติดขัดคือการจัดระบบแผน และการเปิดงาน
   - สิ่งที่ได้รับมอบหมายดูแลซุ้มจีน ที่ทำได้ดีคือขายกาแฟโบราณ สิ่งที่ติดขัดคือ ซุ้มจีนอยู่ในมุมที่คนไม่ค่อยผ่าน เช่น ด้านที่ขายหัวหมู กระเพาะปลา เพราะหันหน้าไปข้างนอกซุ้ม จึงน่าจะจัดให้อยู่ในที่ที่คนเดินผ่านได้ทุกด้าน อาหารที่เอามาจัดไม่ดึงดูดลูกค้ามักอยากกินของแปลกใหม่
   - ได้งานรับผิดชอบซุ้มมุสลิม การขายอาหาร การตกแต่งซุ้ม การรวมตัวของสมาชิก ดีมากๆ ไม่มีอะไรติดขัด แต่บางสินค้าที่เอามาออกงานไม่ค่อยได้แนะนำเท่าไร
   - ความผิดพลาดคือจัดงานตรงกับวันขายของ จึงช่วยงานได้ไม่เต็มที่
   - ได้รับมอบหมายทำโคมไฟ ก็ทำได้บรรลุผลสำเร็จ เพราะเป็นงานที่ชำนาญ

- ได้รับมอบหมายให้นำต้นกล้วย ต้นพุทธรักษา ต้นดาหลา มาจัดในพิธีเปิด ก็ทำได้ดี ในซุ้มจีนได้รับมอบหมายให้ทอดปาท่องโก๋ แต่ขายได้น้อยมากไม่ทราบเพราะอะไร
- ได้รับมอบหมายอยู่ตรงจุดลงทะเบียน มีลูกค้ามาลงทะเบียนมาก ปากกาที่แจกหมดตั้งแต่เช้า
- ความร่วมมือกันในการช่วยจัดบูธของเครือข่ายแม่ค้าจากพี่ๆและหลายๆคนที่มาช่วยกันจนเสร็จตอนเที่ยงคืนแต่อยากให้แม่ค้าพ่อค้ามาช่วยเสียสละกันทุกคน อยากให้เสียสละสักครั้งหนึ่งในการจัดงาน

2. ความประทับใจต่องาน “หรอยจัง ตรังเต2”

- ประทับใจยิงฉับโผง รองเง็ง ได้ตามเป้าที่หวัง ชุมชนน่ารัก
- รู้สึกทึ่งในความร่วมมือร่วมใจของทีมกรีน แปลกใจกับสินค้าชุมชนซึ่งบางอย่างไม่เคยรู้ว่ามีอยู่ในชุมชน ความกระตือรือร้นของชุมชนที่มาร่วมงาน ลูกค้าที่มาร่วมงานก็มีความพึงพอใจมาก
- ประทับใจการแบ่งโซนงาน และการแต่งกายตามวัฒนธรรม
- ประทับใจภาพรวมของงานหรอยจัง ตรังเต จัดงานได้ดีแล้ว เพื่อนแม่ค้าแต่งกายได้สุด สวยเข้ากับงาน ได้ช่วยงานซุ้มจีนแต่งชุดจีนครั้งแรก เป็นแม่ค้าขายหัวหมูครั้งแรก ก็รู้สึกประทับใจ
- ประทับใจที่ในงานมีผู้ประกอบการจากชุมชน ได้เรียนรู้วิถีชุมชน ได้กินอาหารโบราณ อาหารต่างชุมชนอร่อยมาก ได้กินอาหารที่สะอาดอร่อย และแม่ค้าน่ารักทุกคนและที่สำคัญพ่อค้าแม่ค้ากรีนน่ารักทุกคน ช่วยจัดงานจนบรรลุความสำเร็จ
- ประทับใจการสนับสนุนเกษตรกรและชุมชน ลูกค้าได้สินค้าที่ปลอดภัยซึ่งปกติหาซื้อยาก การแต่งตัวสวยงาม ควรมีการส่งเสริมให้แต่งตัวสวยงามใช้ผ้าไทย/ประยุกต์ เดือนละ1วัน
- ประทับใจตรงที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดงาน ประทับใจสมาชิกแต่ละบุคคล ได้พบปะพูดคุยกับกลุ่มแม่ค้าที่มาร่วมงานแต่ละชุมชน ทุกคนเป็นกันเอง
- ประทับใจการได้มีส่วนร่วม ได้มีรอยยิ้ม มีการช่วยเหลือร่วมมือกัน
- สิ่งที่ประทับใจคือคนทั่วไปได้มารู้จักเรา ชาวกรีนได้นำสิ่งที่หลายคนลืมไปแล้วกลับมาคือเล่นฉับโผง ยิงลูกกระสุนจากลูกไม้ไทยๆ
- ประทับใจคือมีชุมชนต่างๆมาร่วมกัน เขาช่วยให้เรามีคนรู้จักมากขึ้น
- ความประทับใจคือ การติดต่อร่วมกับเครือข่ายภาคี การประสานงานกับหน่วยงานราชการ การประสานงานสื่อ
- ประทับใจการทำงานของทุกๆคนที่ทุ่มเทให้กับตลาด
- ประทับใจที่เห็นวิถีชุมชน วัฒนธรรม รู้สึกว่าทีมกรีนประสบความสำเร็จที่ทำให้ชุมชนเข้ามาร่วมทำงาน ถือเป็นการช่วยเหลือชุมชนด้วย ทำให้คนรู้จักเป็นผลดีในการเผยแพร่วิถีวัฒนธรรม

3.สมมติคุณเป็นคนมาเที่ยวงานอยากเสนอแนะการทำงานของตลาดกรีนอย่างไร

- จุดทิ้งขยะไม่ชัดเจน อาหารเยอะเลือกกินไม่ไหว
- ต้องการให้แม่ค้าขายเหมือนทุกวันเสาร์ เปิดร้านปกติแต่เพิ่มกลุ่มชุมชนต่างๆ มาร่วมเปิดร้านเปิดตัวสินค้าตนเอง
- ให้มีการประชาสัมพันธ์งานให้มากกว่านี้
- รู้สึกประทับใจงาน จัดงานสวยดูดี เล็กๆแต่อบอุ่น ได้เห็นอาหารแปลกตา ได้เห็นการเปิดงานที่ไม่เหมือนใครคือยิงฉับโผงเพราะเกือบจะหายไปแล้ว
- ให้จัดระบบงานให้ดี แบ่งหน้าที่ที่แน่นอน
- ต้องกำหนดราคาให้กลางๆ อย่าตั้งให้สูงมาก เพราะเศรษฐกิจของคนทั่วไปไม่ดีเหมือนปีอื่นๆ
- การกระจายเสียงตามลำโพงให้มากกว่านี้ อาหารไม่ค่อยตื่นเต้นแปลกๆ
- เรื่องของเวลากำหนดเวลาให้กระชับกับลูกค้า
- การจัดงานแบบนี้ควรมากกว่า1วัน อาจจะเป็น 2-3วัน เพราะลูกค้าบางคนไม่ว่างวันเสาร์ ไม่รู้ตำแหน่งที่แน่นอน ว่าตลาด “กรีนชินตา” อยู่ตรงไหน ควรปักหมุดแผนที่ในโซเชียล
- ควรจัดโซนของกินให้อยู่ที่เดียวกันทั้งหมด

กิจกรรมประชุมประจำเดือน

วันที่ 10 ธันวาคม 2562 เวลา 10.00 -16.00 น. ณ โรงกาแฟมาเจอนี่

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	13	คน
พี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	16	คน

วัตถุประสงค์

- เพื่อวางแผนปฏิบัติการประจำเดือนธันวาคม 62-กุมภาพันธ์ 63

บันทึกกิจกรรม

เกมกงล้อสี่ทิศ

พร้อมกัน 10.30 น . เล่นเกมกงล้อสี่ทิศ มีสัตว์ประจำทิศ 4 ชนิดคือ กระทิงทิศเหนือ เหยี่ยวทิศตะวันออก หนูทิศใต้ หมีทิศตะวันตก

- ให้แต่ละคนเขียนนิสัยของตนเอง เลือกว่านิสัยของตนเองเหมือนกับสัตว์ชนิดใดที่สุด อ่านจุดแข็งและจุดอ่อนของสัตว์แต่ละชนิดที่ตรงกับตนเอง ได้เรียนรู้อะไรจากการเล่นเกมนี้
  - การปรับตัว/ยอมรับความคิดเห็น
  - การรู้จักตนเอง/ตรงกับตนเอง
  - คนมีนิสัยหลากหลาย แต่จะเอาแต่ตนเองไม่ได้ ต้องปรับเพื่อการเข้าสังคม “ดูกระจกเงา”
  - การช่วยกันสะท้อน
  - นิสัยเปลี่ยนตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม/ช่วงวัย
  - เรามีนิสัยหลากหลาย ต้องเข้าใจผู้อื่น ปรับตัว และรักษาตัวตน
  - การวางตัวตนในสังคม การเลือกใช้นิสัยเด่น

แรงขับที่ทำให้ยังทำงานอยู่ได้

- ความเป็นครอบครัว
- การสร้างกลุ่มคุณค่า
- การให้สิ่งที่มีค่า/การส่งเสริมคุณค่า
- กานนำเสนอคุณค่า
- ความสุข
- การแบ่งปันเพื่อสังคม

- การเปิดโลกทัศน์
- การใช้ความรู้ โดยการถ่ายทอดเรื่องราว
- ความทุ่มเท
- การคิดพัฒนา

ตลาดต้องปรับหรือทำอะไรต่อไปบ้าง

- การจัดการขยะให้ดีขึ้น เพื่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
- การมีส่วนร่วมคิด สร้างสรรค์กิจกรรม ออกแบบการนำเสนอ และ ปฏิบัติ
- การแสดงความต้องการจริง
- ความจริงใจของแม่ค้า
- การจอดรถในบริเวณตลาดให้แม่ค้าเว้นไว้ให้ลูกค้า

วางแผนเตรียมกิจกรรมเยี่ยมแปลงผู้ผลิตรายใหม่ และ รายเดิม

- โซนปะเหลียน ได้แก่ แปลงพี่มุ่ย บ้านจ๊ะทราย แหม่ม และเครือข่ายพี่เจียร์ นัดวันอังคารที่ 17 ธันวาคม 2562 วางแผนเพิ่มวันเสาร์
- โซนกันตัง ได้แก่ แปลงลุงนิล และ กล้วย ยังไม่นัดวัน เพราะสองแปลงนี้พึ่งลงเมื่อไม่นานมา
- โซนห้วยยอดและอำเภอเมือง ได้แก่ แปลงน้องรัตน์(มะละกอ) ทิน น้องหมี พี่มงคล ลุงพร พี่มร ยังเลือกวันไม่ได้ค่อยนัดหมายหลังจากเสร็จโซน ปะเหลียน
- โซนวังวิเศษ ได้แก่ แปลงนาแม่ผุย จัดเป็นกิจกรรมออกปากเก็บข้าวไร่ วันอาทิตย์ที่ 15 ธันวาคม62 ออกเดินทาง 8.00 น. เจ้าของบ้านเตรียมอาหารของหวาน คนไปเก็บข้าว หิ้วปิ่นโตกันไป นัดหมายกันอีกครั้งวันเสาร์ที่จะถึงนี้ มีเด็กๆ จากวัดห้วยยอด และสื่อไทยพีบีเอสไปด้วย

กิจกรรมวันปีใหม่

- สมนาคุณให้แก่ลูกค้า จัดงานล็อตตารี่แลกไข่ โดยให้ลูกค้านำล็อตเตอรี่ของงวดวันที่16 ธันวาคม62 มาแลก 1 ใบต่อ 1 ฟอง จัดงานวันที่ 28 ธันวาคม เวลา 10.00-12.00 น. แจ้งในเพจ
- จัดแลกของขวัญระหว่างแม่ค้าและลูกค้า

กิจกรรมงานเสวนา โจนบุกตรัง

- จัดวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 63 ตั้งชื่องานว่า “โจนบุกตรัง” หัวข้อ “กินแบบตรังต้องฟังโจน”
- เวลา 10.00-14.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา วันเดียวกับที่เปิดตลาด
- กลุ่มเป้าหมายคือ คนตรังที่สนใจ โรงพยาบาลต่างๆ รองผู้ว่าฯหรือปลัด กลุ่มทะเลธรรม สสส. เกษตรกร เกษตรจังหวัด รพ.สต. เกษตรอำเภอ

- เป้าหมาย เพื่อให้ความรู้การเลือกอาหารเพื่อสุขภาพปลอดภัย เพื่อรับรู้สถานภาพสุขภาพของคนตรัง เพื่อพัฒนาการผลิตอาหารปลอดภัยของคนตรัง

ถอดบทเรียน/ศึกษาดูงาน

- จัดเดือน มกราคม หรือ กุมภาพันธ์ หรือ มีนาคม 63
- สถานที่ดูงาน อาจจะเป็นที่ ตลาดสุขใจ นครปฐม ขอนแก่นกรีนมาเก็ต จ.ขอนแก่น เชียงใหม่ หรือ กทม.
- สิ่งที่ตลาดต้องการไปเรียนรู้คือเรื่อง กลไกการบริหารและการทำงาน

เตรียมงาน ข้าวใหม่ ปลามัน

- เลือกวันที่ 29 กุมภาพันธ์63
- รูปแบบเหมือนเดิมในปี 62 แต่น่าจะไม่ขายคูปอง
- ทำเป็นกับข้าวราด โดยตลาดลงทุน
- จัดเสวนาพูดคุยเรื่องข้าวตรัง เชิญ พี่เอี้ยง แม่ผุย วังคีรี นาหมื่นศรี
- สาธิตการฝัดข้าว การทิ่มข้าว

คิดแนวทางการบริหารจัดการตลาดกรีนชินตา

- กรอกใบสมัคร
- ทำความเข้าใจสัญญาของตลาด
- ลงเยี่ยมแปลง/สถานที่ผลิต
- พูดคุยสอบถามดูกระบวนการผลิต ดูผลิตภัณฑ์
- ประเมินผลว่าผ่านหรือไม่ผ่าน
- เมื่อเข้ามาอยู่ในตลาดทุก 3 เดือนจะมีการตรวจสอบสินค้าและตรวจวัดคุณภาพสินค้าและบรรจุภัณฑ์
- เลือกทีมเยี่ยมแปลงและทีมตรวจสอบหลัก คือ ป้าพรรณ ป้าวรรณ แม่ผุย

CAMERA360

กิจกรรมออกปากเกี่ยวข้าว

วันที่ 15 ธันวาคม 2562 เวลา 09.00 -16.00 น. ณ แปลงข้าวไร่แม่ผุย บ้านท่าสะบ้า

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	10	คน
พี่เลี้ยง	2	คน
ชมรมชายผ้าเหลือง	12	คน
ทีมชาวนา	7	คน
รวมทั้งหมด	30	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมเรียนรู้การช่วยเหลือเก็บข้าวไร่ เรียนรู้วิถีการพึ่งพาของชุมชน

บันทึกกิจกรรม

เริ่มออกเดินทางกันแต่เช้า ไปแปลงข้าวไร่ของแม่ผุย (นางพรรณี คงเอียด) ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ที่ ต.ท่าสะบ้า อ.วังวิเศษ จ.ตรัง

ข้าวไร่คือภูมิปัญญาของคนไทยทุกภาคในการผลิตข้าวให้ได้มีกิน ภาคใต้ก็ใช้ภูมิปัญญานี้เช่นกัน คนไทยคือผู้มีรากแห่งการผลิตอาหารเลี้ยงตนเองได้ ไร่ข้าวใช้พื้นที่ซึ่งปลูกยางปีแรก ทางวิชาการจะเรียกว่าพืชแซมยาง แต่สำหรับชาวบ้านเป็นวิถีที่ทำมานาน เรียกว่าทำไร่ ไม่ต้องมีน้ำ ทำได้ในฤดูต้นฝน ซึ่งต้องทำในปีแรกหรือปีที่2ของการทำสวนยาง ข้าวไร่ต้องได้รับแดดจัด พันธุ์ข้าวไร่ในปัจจุบันก็มีหลายสายพันธุ์ ทั้ง หอมหัวบอน เบายอดม่วง ซึ่งรสชาติก็ดี หอมอร่อย แถมยังขายดีเป็นที่ถูกใจของลูกค้าด้วย นาแม่ผุยทำระบบอินทรีย์จึงอาจได้ผลผลิตไม่สูงเท่านาแบบเคมี แต่เป็นความตั้งใจและความภาคภูมิใจของคนผลิตข้าวสำหรับการให้คนอื่นได้กินข้าวดีๆ ด้วย

ส่วนการออกปากเก็บข้าว ก็เป็นวิถีการพึ่งพาของชุมชนที่มีมานานแล้วเช่นกัน การได้จัดงานออกปากเก็บ(เกี่ยว) ข้าว ก็เป็นดังการปลุกจิตวิญญาณของคนตรังในการมีวิถีการพึ่งพาช่วยเหลือกลับคืนมา วันนี้มีทีมเยาวชนจากชมรมชายผ้าเหลือง วัดห้วยยอด กลุ่มใหญ่มาเรียนรู้การเกี่ยวข้าวไร่โดยใช้แกะโบราณ และมีทีมแม่ค้าจากตลาดกรีนชินตา ทีมญาติๆแม่ผุยในชุมชน

เมื่อพร้อมกันแล้วแม่ผุยอยากให้ได้เรียนรู้การทำข้าวม่าวก่อน

1. การคั่วเม่า และทิ่มเม่า (ตำเม่า) การคั่วเม่าในครั้งนี้จะใช้ข้าวเหนียวดำ ซึ่งมีวิธีการ คือ
   - นำข้าวเหนียวดำไปแช่น้ำก่อนหนึ่งคืน

- นำมาคั่วโดยใช้ไฟปานกลาง
- คั่วจนข้าวแตกและเริ่มดีดออกจากกระทะ
- นำข้าวที่คั่วเสร็จแล้วไปเทใส่ครกไม้ที่เตรียมไว้เพื่อตำ
- วิธีการตำ คือ มือหนึ่งจะถือไม้ยาวเรียวไว้เพื่อคลุกและเขี่ย อีกมือจะถือไว้เพื่อตำ โดยทั้งสองมือจะต้องประสานกันเป็นจังหวะ
- เมื่อตำเสร็จแล้วจะนำไปร่อนกับกระด้งเพื่อแยกกากออกให้หมด

แม่ผุยเล่าให้ฟังว่า ข้าวเม่านั้นเอาข้าวที่ยังอ่อนๆ มานวดแล้วก็แช่น้ำ นำมาคั่ว แล้วก็ตำให้เม็ดแบน จากนั้นก็นำไปฝัดให้เปลือกหลุดออก ก็จะได้ข้าวม่าวไปคลุกกับมะพร้าวใส่น้ำตาล ใส่น้ำเกลือก็ได้ของกินที่เป็นของหวานแสนอร่อยแบบง่ายๆ ด้วยความรู้แปรรูปผลผลิตที่มีให้ได้กินกันทั้งบ้านทั้งชุมชน แม่ผุยบอกว่าตอนนี้ข้าวม่าวกิโลกรัมละ 200 บาท ข้าวที่มีตำขายแทบไม่ทัน เมื่อได้ลงมือตำข้าวม่าวได้กินกันแล้ว ก็ลงเกี่ยว(เก็บ) ข้าวกันต่อ

คนตรังเรียกเก็บข้าว ในความหมายเดียวกับเกี่ยว แต่ที่ต้องใช้คำว่าเก็บก็น่าจะถูกต้องเพราะอุปกรณ์คือ แกะ ซึ่งเป็นการใช้ใบมีดตัดรวงข้าวทีละรวง ไม่นึกเลยว่าการตัดข้าวทีละรวงในอดีตจะสามารถเก็บผลผลิตได้หมดแปลงทั้งที่ไร่ของชาวบ้านก็มากมาย ถึงต้องมีการออกปากเพราะคนมากจะได้เสร็จเร็ว เสร็จเจ้านี้แล้วก็ไปช่วยเจ้าต่อไปอีก ความเอื้อเฟื้อดำเนินการต่อตามวิถีชีวิต แต่สำหรับในปัจจุบันมีรถเกี่ยวข้าวมาช่วย เพราะแรงงานในครัวเรือนมีน้อย

2. การเกี่ยวข้าวไร่

สำหรับการเกี่ยวข้าวไร่จะให้คนที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้มายืนเรียงแถวหน้ากระดานระหว่างร่องข้าวเพื่อที่จะสามารถไล่เกี่ยวข้าวไปพร้อมๆกันได้ โดยอุปกรณ์ที่ใช้ในการเกี่ยวข้าว เรียกว่า แกะ โดยส่วนประกอบของแกะที่สำคัญสำมีอยู่ 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 กระดานแกะทำด้วยไม้เนื้อแข็ง โดยจะตัดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู
- ส่วนที่ 2 ตาแกะ ตาแกะบางพื้นที่เรียกว่า คมแกะ ทำด้วยเหล็กที่ดัดแปลงมาจากใบเลื่อย หรือมีดคม ยาวประมาณ 5-6 ซม. มีหูแหลมๆ 2 ข้าง สำหรับตอกฝังไว้กับกระดานแกะ
- ส่วนที่ 3 ด้ามแกะ ทำจากไม้ไผ่บางๆ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ซ.ม. ยาวประมาณ 8-10 ซม. ที่กึ่งกลาง จะเจาะช่องชนาดเท่าความหนาของกระดานแกะ สำหรับฝังให้ติดกันแน่น

สำหรับวิธีใช้ ให้เอาแกะใส่เข้าไปในระหว่างนิ้วกลางกับนิ้วนาง จะใช้มือขวาหรือมือซ้ายก็ได้ตามความถนัด ใช้นิ้วชี้กับนิ้วโป้งจับรวงข้าว คือ เวลาเก็บข้าวใช้นิ้วกลางเกี่ยวก้านรวงข้าวพอขาด เอานิ้วชี้ดึงเข้ามากำไว้กับนิ้วชี้และนิ้วโป้ง จะใช้แบบนี้ต้นต่อต้น ที่ละต้น พอได้ปริมาณราวหนึ่งกำรอบวงของนิ้วชี้กับนิ้มโป้งแล้ว จะใช้ต้นข้าวที่แข็งแรงที่สุดมาเป็นเชือกมัดปลายรวงข้าวที่เก็บแล้วเป็นมัดๆ

การเก็บข้าวเป็นที่ถูกใจของเด็กเยาวชน มีกิจกรรมหนึ่งเกิดขึ้นในแปลงคือการทำปี่จากต้นข้าว เป่ากันเสียงระงมในทั้งไร่ สมัยก่อนเวลาไปเก็บข้าว พ่อแม่ก็จะหอบหิ้วเอาลูกไปเลี้ยงในนา ดังนั้นต้องมีของเล่นให้เด็ก ไม่รู้ว่าใครค้นพบการทำปี จากต้นข้าว แต่ก็เป็นของเล่นที่ช่วยให้เด็กมีอะไรทำไปด้วย ไม่ยุ่งวุ่นวายกับพ่อแม่นัก เด็กสมัยก่อนจะมีของเล่นทั้งวันไม่มีเบื่อในไร่ในนา พ่อแม่ก็จะเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำของเล่นเอง หรือหากไม่มีของเล่นก็จะหาที่หาทางมีกิจกรรมเป็นของตนเองได้ และยังได้ฝึกทำงานที่พ่อแม่ทำด้วย การสอนงานแบบธรรมชาติจะเกิดขึ้นเองในไร่ และการที่ออกปากกันไปหลายคนก็จะได้เพื่อนจากลูกหลานของหลายๆ คนมาเล่นด้วยกัน

สำหรับการมัดเรียงข้าวมีผู้ใหญ่ในชุมชนมาช่วยมัดเพราะเป็นทักษะที่ยังต้องใช้ความชำนาญเป็นพิเศษ ข้าวที่ปลูกไว้หลายไร่ไม่ได้พร่องไปมากนัก ด้วยความที่ไม่ใช่มืออาชีพ แต่ทุกคนก็ตั้งใจเก็บข้าว วันนี้ได้แค่ไหนก็แค่นั้น เพราะแม่ผุยก็คงต้องใช้รถเกี่ยวข้าวมาช่วย เนื่องจากว่าแรงงานภายในครอบครัวก็มีไม่มากพอ วิถีการออกปากเก็บข้าวเองก็น้อยลงไปแล้วเพราะไม่ค่อยมีใครทำไร่ทำนาร่วมกันแล้ว มีแม่ผุยและอีกไม่กี่คนที่ยังทำอยู่ ส่วนการทำนานั้นในละแวกนี้ก็มีเพียงแม่ผุยเพียงคนเดียวที่ยังทำอยู่

เก็บข้าวกันอยู่จนกระทั่งเที่ยง ก็พักเที่ยงกินข้าวกัน แม่ผุยหุงข้าวทำแกงไว้ให้ บางคนก็หิ้วมาเอง นั่งกินกันในเพิงเล็กๆ และฝนก็พรำลงมานิดๆ แล้วก็ให้เด็กๆได้บอกเล่าว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความกระตือรือร้นในการลองทำสิ่งใหม่ ๆที่ไม่เคยทำ อย่างการเกี่ยวข้าวที่สมาชิกที่เข้าร่วมสามารถเกี่ยวได้ในปริมาณที่กำหนดไว้ คือ หนึ่งแถวสั้น ๆในบริเวณด้านหน้าของตัวเอง

ปัญหา/ข้อติดขัด

ฝนตกในช่วงบ่ายทำให้ไม่สามารถดำเนินการทำกิจกรรมในตอนบ่ายได้

แผนการทำงานต่อ

เยี่ยมแปลงที่อำเภอปะเหลียน

<u>กิจกรรม</u> เยี่ยมแปลงโซนอำเภอปะเหลียน

วันที่ 19 ธันวาคม 2562 เวลา 9.00 น. ณ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ทีมวิจัยและเครือข่าย	10	คน
พี่เลี้ยงสกสว.ตรัง	2	คน
รวมทั้งหมด	**12**	**คน**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเยี่ยมแปลงของสมาชิกในตลาดกรีนชินตา
2. เพื่อตรวจดูผลผลิตที่นำไปขายในตลาด

บันทึกกิจกรรม

สำหรับวันนี้มีการไปเยี่ยมแปลงของสมาชิกกลุ่มตลาดกรีนชินตาเพื่อตรวจดูผลผลิตที่นำไปขายในตลาด 4 แห่งด้วยกัน คือ

1. บ้านพี่แหม่ม ตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียน

ผลิตภัณฑ์ที่นำมาขายในตลาดกรีนชินตา คือ ผลิตภัณฑ์แฮนด์เมดอย่างกระเป๋าหมวก ชุดตุ๊กตา และอื่นๆ ซึ่งมาจากการถักโครเชต์ ในส่วนของจุดเริ่มต้นนั้นเริ่มจากการได้เริ่มทำงานฝีมือในตอนประถมทำให้รู้ตัวเองว่ามีความชอบในการทำงานฝีมือ แต่เนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาด้วยการผลิตงานออกมาแต่ละชิ้นใช้เวลาค่อนข้างนานจึงไม่ค่อยได้ทำจนกระทั่งเมื่อมีลูกแล้วได้ถักชุดตุ๊กตาให้ลูก ก่อนจะโพสต์รูปลงเฟซบุ๊ค คนที่เข้ามาเห็นแล้วรู้สึกชอบจึงได้สั่งทำ ส่วนการนำไปขายในตลาดเกิดจากการชักชวนของพี่ปุ้ย โดยช่วงแรกสินค้าที่นำมาขายจะเป็นชุดตุ๊กตา ซึ่งครั้งแรกได้เงินมา 3,000 บาท นับเป็นความทรงจำที่มีค่าเนื่องจากเป็นชุดตุ๊กตาที่ถักให้ลูกใช้ในวันคริสมาสต์ที่โรงเรียนและนำมาขายกับลูก นอกจากนี้ยังพบว่าตลาดกรีนชินตามีทุกวันเสาร์จึงทำให้สามารถหากิจกรรมทำระหว่างรอลูกเรียนพิเศษได้ด้วย โดยในปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจะเป็นพวกกระเป๋าหมวก ที่รองแก้ว รองจาน เป็นต้น

สำหรับการไปขายของที่ตลาดกรีนชินตานั้นเป็นงานเสริมเนื่องจากที่บ้านทำกิจการขายวัสดุก่อสร้างอยู่แล้ว

2. บ้านพี่ก็อง ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน

สำหรับการมาที่นี่นั้นเป็นการมาพูดคุยเกี่ยวกับงานเสวนาที่จะจัดขึ้นที่ตลาดกรีนชินตาในเดือนกุมภาพันธ์ ก่อนจะไปเยี่ยมชมนาข้าว ซึ่งข้าวที่ปลูกบางส่วนเป็นการทดลองปลูกข้าวญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีการปล่อยน้ำเข้านาอยู่เรื่อยๆเพื่อเป็นการป้องกันหญ้าไม่ให้ขึ้นในนาข้าว โดยน้ำที่ใช้มาจากชลประทาน ซึ่งในตอนกลับได้มีการแวะถ่ายรูปบริเวณอ่างเก็บน้ำของชลประทานตำบลปะเหลียนด้วย

3. บ้านพี่มุ่ย ตำบลแหลมสอม อำเภอปะเหลียน

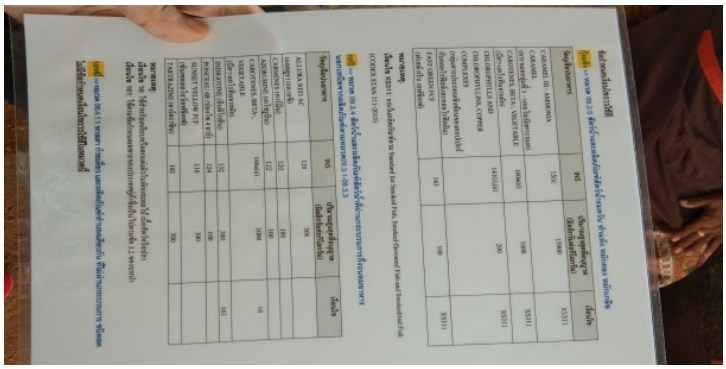
ได้แวะรับประทานอาหารเที่ยงซึ่งเจ้าของบ้านเป็นผู้จัดเตรียม ซึ่งได้แก่ ปลาทอดน้ำพริก ผัดผัก และแกงไก่กับลูกกล้วย หลังรับประทานอาหารเที่ยงได้ดูสวยผักรอบๆบ้าน ซึ่งพืชที่ปลูกมีหลายชนิดที่นำไปขายที่ตลาดและหลายชนิดเป็นพืชที่เพิ่งเริ่มปลูก มีทั้ง ถั่วกาหยี พริก ตะไคร้ มะนาว พริกไทย กล้วย เป็นต้น

4. กลุ่มทำกะปิ ตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

สำหรับการไปดูกลุ่มทำกะปิตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูลนั้น เนื่องจากจ๊ะทราย แม่ค้าในตลาดกรีนชินตาได้รับกะปิจากที่นี่เพื่อนำไปขายในตลาด ทางกลุ่มจึงได้เดินทางไปตรวจสอบสถานที่ผลิตกะปิซึ่งพบว่ากุ้งเคยที่นำมาทำกะปิส่งมาจากมหาชัย ไม่ใช่กุ้งเคยในพื้นที่ ซึ่งมีการผสมและปรุงเรียบร้อยแล้ว ในส่วนของกลุ่มทำกะปิจะจัดการในส่วนของการบดให้ละเอียด การตาก การปั้นเป็นก้อนและการบรรจุเพื่อขาย

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

พบว่าบางแห่งมีการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ อย่างเช่น การถักโครเชต์มีการเปลี่ยนลายเรื่อย ๆ หรือ ทำลายที่ได้รับความนิยม ส่วนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรก็มีการปลูกพืชอื่น ๆเพิ่มและมีการวางแผนสำหรับใช้งานไว้แล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าแม่ค้าในตลาดได้รับเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากการขายของในตลาดทำให้เกิดการขายในช่องทางอื่น ๆมากขึ้น เช่น การขายทางเฟซบุ๊ค ฯลฯ ทำให้มีรายได้มากขึ้น

ปัญหา/ข้อติดขัด

ระยะทางในการไปแต่ละแห่งห่างกันเกินไปทำให้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการเดินทางและมีเวลาในการดูแต่ละที่ไม่นาน

แผนการทำงานต่อ

มีกิจกรรมหลังปีใหม่

CHECK IN
at
เขื่อนแม่งัด

กิจกรรมประชุมติดตามงาน

วันที่ 4 มกราคม 2563 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	23	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	24	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนการทำงาน

บันทึกกิจกรรม

ในเดือนมกราคม-กพ. 63 จะมีกิจกรรม 3 กิจกรรม

1. ศึกษาดูงานเลือกวันที่ 26-28 ม.ค.63 มีเป้าหมาย คือ
    - อยากไปดูที่ที่เรายังไม่มี สิ่งที่แปลกๆ
    - อยากไปกับเพื่อนๆ ตลาดกรีนชินตา
    - อยากไปศึกษาหาความรู้ด้านการเกษตร

    เลือกสามสถานที่ คือ

    - ตลาดใต้เคี่ยม ต.ละแม
    - ชุมชนวังตะกอ(กำนันเควิ็ด)
    - เกาะพิทักษ์

    การติดต่อสถานที่

    - แอนติดต่อ วังตะกอ กับ เกาะพิทักษ์
    - ทิน ติดต่อ ตลาดใต้เคี่ยม

    การติดต่อรถ

    - ป้าหนึ่งติดต่อรถทัวร์หรือรถตู้ สอบถามเรื่องราคา

    ผู้ที่ไปร่วมดูงาน

    - แอน ปุ่น พี่จ๋า ป้าหนึ่ง จอย พี่อุ้ม พี่มุ๋ย พี่ติ๋ม แม่ผุ้ย ป้าพรรณ ป้าวรรณ พี่ปุ๊ย น้องโส ป้าปุ๊ย ป้าศรี ป้าคุ่ม จ๊ะหยะ
2. เสวนา โจน บุก ตรัง

- ชื่องาน โจน บุกตรัง: กินแบบตรัง ต้อง ฟังโจน
- วันเสาร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ตลาดกรีนซินตา
- กำหนดการช่วงเช้า น่าจะเป็นเรื่องการกินปลอดภัย โดย โจนจันได หมด จำรส สรพิพัฒน์ พระกฎษดา
- กำหนดการช่วงบ่าย เรื่อง ปลูก ปรุง ปัน ปลอดภัย โดย โจน จันได คน รุ่นใหม่ เกษตรกร
- หาพิธีกร
- หาผู้เข้าร่วมฟังเสวนา
- เช่าเครื่องเสียง และ ม้านั่ง

3. ข้าวใหม่ ปลามัน
    - วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 63 เวลา 11.00-13.00 น.
    - บุปเฟ่ หัวละ 100 บาท
    - ชื่องาน ข้าวใหม่ ปลามัน: รักษ์ข้าวตรัง ที่ กรีนซินตา
    - ข้าวที่นำมาหุง ได้แก่ ข้าวไรด์เบอรี่ ข้าวหอมกระดังงา ข้าวเมล็ดฝ้าย ข้าวหอมดอกข่า ข้าวหอมหัวบอน ข้าวเบายอดม่วง ข้าวทับทิมชุมแพ ข้าวสังหยด ข้าวหอมเบญจรงค์ ข้างกข43 ข้าวเล็บนก ข้าวเหนียวสันป่าตอง ข้าวเหนียวลืมผัว
    - เมนู ปลามัน ได้แก่ ปลาเค็มทอด แกงแม่ขมิ้น ข้าวหมกปลา เมี่ยงปลาชะลอวัย ฉู่ฉี่ปลา แกงส้ม แกงเลียง น้ำพริกธัมมัง น้ำพริกปลาทู น้ำพริกลูกอึก ลอดช่อง ขนมครก ผักเหนาะ น้ำอัญชัญมะนาว น้ำชบาเมเปิ้ล น้ำกระชาย น้ำมะม่วงหาวมะนาวโห่
    - อุปกรณ์ที่ต้องจัดการเตรียม ได้แก่ หม้อหุงข้าว 10 ลูก หม้อดิน(มีแล้ว) จาน ชาม ถ้วย ช้อน โต๊ะ เก้าอี้

กิจกรรมประชุมติดตามงาน

วันที่ 11 มกราคม 2563 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	15	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	16	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลการทำกิจกรรมตลอดโครงการ
2. เพื่อวางแผนการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรม

ให้โจทย์ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาโดยมีกิจกรรมดังนี้

1. ถอดบทเรียน ที่ จ.สตูล
2. เขียนบันทึกข้อมูลของตนเอง
3. เยี่ยมแปลงผู้ผลิต
4. ลงแขกทำเกษตรแปลง เพ็ญ-กล้วย
5. ลงแขกทำเกษตรแปลงลุงนิล
6. งานหรอยจัง ตรังเค
7. ศึกษาดูงานแปลงพืชร่วมยางที่ จ.พัทลุง และสงขลา
8. เยี่ยมแปลงเครือข่ายคลองชีล้อม
9. ประชุมประจำสัปดาห์
10. ประชุมประจำเดือน

จากกิจกรรมทั้งหมดเกิดผลดีอะไรบ้าง ได้เรียนรู้อะไรบ้าง

- เขียว: ได้ความสามัคคี ทั้งจากการไปลงแขกแปลงเพื่อน การจัดงานตรังเค สามารถจัดงานได้ดีมาก ได้ทั้งลูกค้า และแม่ค้า
- ป้าพรรณ: การทำกิจกรรมทำให้เราสามัคคีกัน ได้พบเพื่อนและทำให้เราได้ความคิดใหม่ๆ การไปเยี่ยมแปลงทำให้เราได้ความรู้เพิ่มจากแปลงเพื่อน การทำกิจกรรมทำให้ลูกค้ารู้จักตลาดมากขึ้น

- ป้าวรรณ: การทำกิจกรรมทำให้ได้ลูกค้าเพิ่มขึ้นมากมาย มีคนรู้จักตลาดมากขึ้น ได้ความสามัคคีของแม่ค้า การทำงานได้ทั้งเหนื่อยทั้งบู๊
- ชัยพร: การทำกิจกรรมทำให้ได้ความรัก ความสามัคคีของแม่ค้า ได้ประชาสัมพันธ์ตลาด
- พี่ติ๋ม: ได้พัฒนาตัวเอง ได้พัฒนาตลาด ได้เห็นการปลูกผักแบบที่ไว้กินเองเหลือจึงเอามาขาย การทำกิจกรรมลงแขกได้ความร่วมไม้ร่วมใจ เกิดความสามัคคี ทำให้คนรู้จักตลาดมากขึ้น
- ได้รู้เรื่องราวความเป็นมาของตลาดกรีน รู้จักทีมแม่ค้ามากขึ้น เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้น เกิดประสบการณ์ ความสามัคคีในการทำกิจกรรม เกิดการสร้างเครือข่าย เกิดลูกค้าหน้าใหม่มากขึ้น
- ป้าหนึ่ง: ได้ความรู้ปรับใช้กับตนเอง ได้ประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จักมากขึ้น ได้ความรัก ความสามัคคี จากกลุ่มเพื่อนๆ ในตลาด ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

เตรียมร่วมงานกินปลา บ้านควน

- วันที่ 23 มกราคม 63 เวลา 17.00 น. ณ อบต.บ้านควน
- ผู้ร่วมงานได้แก่ พีมร ป้าพรรณ ลุงรูญ ลุงนิล เขียว แบ็งค์ ป้าวรรณ ป้าศรี

เตรียมศึกษาดูงาน

- วันที่ 26-28 มกราคม 63 ณ จังหวัดชุมพร
- ผู้ร่วม ได้แก่ แอน ปุ่น ป้าหนึ่ง ป้าพรรณ ป้าวรรณ ป้าศรี ป้าฉู ป้าปุ้ย พี่ปุ้ย พี่ติ๋ม แม่ผุย พี่อุ้ม พี่มุ่ย พี่ทา(สละ) จอย พีมร น้องโส ออม ทั้งหมด 18 คนในตอนนี้ รับจำนวน 20 คน ร่วมกับทีมคลองชีล้อม

เตรียมงานโจนบุกตรัง

- วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 63 ณ ตลาดกรีนชินตา
- ก็องประสานงาน โจน จันได แล้ว

กิจกรรมประชุมติดตามงาน

วันที่ 18 มกราคม 2563 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	15	คน
รวมทั้งหมด	15	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรม

1. **ร่วมงานกินปลา บ้านควน**

- วันที่ 23 ม.ค.63 ที่ อบต. บ้านควน เวลา 17.00 น.
- ผู้ร่วม ได้แก่ ป้าพรรณ ป้าศรี เขียว แบ็งค์ ป้าหนึ่ง พี่ติ๋ม พี่ปุ้ย พี่มร แอน ปุ่น ลุงรูญ ป้าเมย์ ลุงนิล จอย ป้าวรรณ

2. **ศึกษาดูงาน จ.ชุมพร**

- วันที่ 26-28 มกราคม 63 ณ จังหวัดชุมพร ประกอบด้วย ตลาดใต้เคี่ยม สวนนายกเควิด และ เกาะพิทักษ์
- รถออกจากคลองชีล้อม 2.00 น. จำนวนคนที่คลองชีล้อม 20 คน มาถึงตลาดกรีน 3.00 น. ผู้ร่วม 20 คน

3. **งานโจนบุกตรัง**

- วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 63
- เช่าเก้าอี้ 30 ตัว พัดลม 2 ตัว
- จัดเวทีเสวนาด้านหน้า
- เช่าเครื่องเสียงชุดใหญ่

4. **งานข้าวใหม่ปลามัน**

- วันที่ 29 ก.พ.63
- แกงป่าปลาดุก โดย ป้าหนึ่ง
- ข้าวผัดน้ำพริกปลาทู โดยพี่ติ๋ม
- ห่อหมกปลา โดย แหม่ม
- ผัดเปรี้ยวหวานปลาสาก โดยแอน
- ข้าวผัดปลา โดยแอน
- แกงส้มผักรวม โดยแอน

- แกงเลียง โดยป้าวรรณ
- แกงแม่ขมิ้น โดยป้าวรรณ
- น้ำพริกผักลวก โดยป้าวรรณ
- แกงขี้เด โดยพี่เอ๋
- ขนมครก โดย เขียว
- ลอดช่องแป้งข้าวกระดังงา โดย ป้าพรรณ
- น้ำเก็กฮวย น้ำตะไคร้ โดยพี่ยุ้ย
- บัตรใบละ 100 บาท
- ทำโพสเตอร์ เพื่อโฆษณา
- ทีมทำงาน ได้แก่ ป้าวรรณ ป้าพรรณ ป้าฉู ยุ้ย เขียว แหม่ม ป้าหนึ่ง แม่ผุย ป้าศรี ปุ้ย ติ๋ม แอน พี่จ๋า+นก+พี่มุ๋ย(ลงทะเบียน) จอย+ทิน (พิธีกร)

กิจกรรมร่วมงานเทศกาล กินปลา บ้านควน

วันที่ 22 มกราคม 2563 เวลา 17.30 -19.30 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	13	คน
พี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	11	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมงานเครือข่ายวิจัย จ.ตรัง
2. เพื่อนำเสนอการทำกิจกรรมของตลาดกรีนชินตา

บันทึกกิจกรรม

เดินทางไปเพื่อร่วมเทศกาลงาน กินปลา ของทีมบ้านควน บ้านควนเป็นชุมชนเครือข่ายวิจัย ซึ่งทีมเขาขายคูปองงานกินปลาเป็นโต๊ะ ๆละ 3,000 บาท ทั้งนี้ปลาที่เลี้ยงไว้มีจำนวนมาก จึงคิดจัดเป็นงานเทศลกาลของกลุ่มขึ้นมา เป็นการจัดงานลักษณะเป็นโต๊ะจีน อาหารออกมาเป็นชุด ๆ โต๊ะหนึ่งนั่ง 5-7 คน มี 3 เมนู คือ

- แกงส้มปลา
- ปลาทอดราดพริก
- ปลาย่าง

ปลาตัวใหญ่ แต่อาหารที่ออกมาขาดตอน อาหารไม่พอดีสำหรับการนั่งหลายคน และคนไปเร็วต้องรอนานหน่อย ไม่ใช่ว่าไป 5 โมงเย็นจะได้กินเลย

ในวันนี้ทีมบ้านควนเล่าถึงกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชังซึ่งทำได้ผลมาสองปีแล้ว จนทำให้มีรายได้เข้ากลุ่ม หลังจากบ้านควนเล่าถึงที่มาและการจัดงานครั้งนี้แล้ว ก็ให้ทีมตลาดกรีนขึ้นเวทีนำเสนอเรื่องราวของตลาดกรีนชินตา และกิจกรรมที่จะจัดขึ้นหลังจากวันนี้คืองานเสวนาโจนบุกตรัง และงานข้าวใหม่ปลามัน เพื่อเชิญชวนผู้มาร่วมงานนี้ได้ไปร่วมกิจกรรมกับตลาดกรีนในเดือนกุมภาพันธ์ที่จะถึงนี้

หลังจากกิจเสร็จประมาณ 2 ทุ่มก็กลับกัน ไม่ได้รอจนงานจบ

กิจกรรมศึกษาดูงาน

วันที่ 26-28 มกราคม 2563 ณ จังหวัดชุมพร

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัยกรีนชินตา	18	คน
ทีมวิจัยคลองชีล้อม	18	คน
พี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	38	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การทำตลาดชุมชน การทำเกษตรอินทรีย์ การทำท่องเที่ยวชุมชน

บันทึกกิจกรรม

การศึกษาดูงานครั้งนี้ไปร่วมกัน2กลุ่ม คือตลาดกรีนชินตากับ คลองชีล้อม ออกเดินทาง โดย ทีม ต.คลองชีล้อมขึ้นรถที่ชุมชน เวลา 02.00 น . ทีมตลาดกรีนชินตาขึ้นรถที่ตลาดกรีนชินตา เวลา 03.00 น. เดินทางถึงตลาดใต้เคี่ยมเวลา 9.00 น. ก็รวมตัวที่หน้าตลาด นัดทีมบริหารไว้ 10.00 น. มีเวลาเหลือ จึงเดินชมตลาดกันก่อน และนัดไปพร้อมกันที่ประชุม 9.40 น.

ทีมตลาดใต้เคี่ยมประกอบด้วย อดีตนายอำเภอวนิพล และกำนันนรินทร์ เป็นผู้บรรยาย

อดีตนายอำเภอ วนิพล เล่าว่าเมื่อปี 2557 ปัญหาราคายางตกต่ำ ทำให้คนใน ต.ละแม แย่ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจ ผู้เฒ่า5คน เป็นกลุ่มข้าราชการเกษียณ เรียกตัวเองกันว่ากลุ่มตามรอยพ่อ ก็มักตั้งวงกาแฟคุยกันแต่เรื่องเพื่อน จึงคิดว่ามาช่วยชาวบ้านกันดีกว่า เริ่มเอาภูมิปัญญาให้ชาวบ้านทำ เอาผักเอาพืชไปฝากให้ปลูก

นายอำเภอจึงชวนกำนันไปกินกาแฟบ้านเพื่อน แต่ละคนก็หิ้วขนมหิ้วปลามากินกับกาแฟ เดินจากคนสิบคนจนกลายเป็นร้อย จึงได้ประกาศวาระว่าเดินกันทั้งอำเภอ ซึ่งเป็น 4 ตำบล 47 หมู่บ้าน เดินกันอาทิตย์ละ4วัน คนก็มากขึ้นเรื่อยๆ เดินกันอยู่ 2 ปีเต็ม เพื่อให้ อ.ละแม เป็นอำเภอพอเพียง หลายคนสะท้อนว่าปลูกผักเหลือ จึงได้แนวคิดว่าต้องทำตลาด มีพื้นที่ทั้งเป็นเขา จนถึง เลจะทำแต่ผักไม่ได้ จึงไปแลงานที่ตลาดคลองแห และหลาดใต้โหนด

กลับมาดูที่บ้านเองก็พบว่ามีที่วัด มีต้นเคี่ยม มีเกจิอาจารย์ดังจากสุราษฎร์ธานีมาซื้อที่ดินเพิ่ม น่าจะขอใช้ที่ทำตลาดวัฒนธรรมได้ รอบที่2 ให้แม่ค้าไปดูงานอีก ได้เห็นเรื่องการทำตลาด จัดโซน ทำแพ็คกิ้ง การแต่งกาย และรอบที่3 ให้ไปดูงานเพิ่มอีกกลับมาคราวนี้ก็มาทำตลาดธรรมชาติ

25 ธันวาคม 2559 วันคริสมาสต์พอดี เปิดตลาด การทำซุ้มตอนแรกให้ชาวบ้านเย็บจากกันมา 200 ตับ ทำร้านขนาด 3x3เมตร แบ่งให้ครบ 47 หมู่บ้าน วันเปิดพยายามหาคนโดยให้แม่ค้าแต่ละ

คนพาคนที่บ้านมากันเองเพื่อให้ของหมด ปรากฏว่าของขายหมด พอนัดที่สองตรงกับปีใหม่คนก็เต็ม จนตอนนี้ยอดรายรับกว่าร้อยล้านแล้ว

ได้ที่สาธารณะของวัด ซึ่งเป็นเปลว มีต้นเคี่ยมใหญ่ร่มเย็น มีที่นั่งจำนวนมาก มีเปลนอน สามารถนั่งเล่นได้สบายๆ ทั้งวัน ที่สุดหวังให้ตลาดเป็นศูนย์เรียนรู้ เอาหน่วยงานมาช่วยตอนนี้เป็นตลาดประชารัฐแล้วปีที่ 4 คาดหวังให้รายได้ 120 ล้าน และสิ่งสำคัญคือทำปรือให้ตลาดยั่งยืน

กำนันนรินทร์ เล่าว่า ตลาดขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ต.ละแมเป็นตำบลใหญ่ เริ่มจากรวมพลระดับหมู่บ้าน สร้างจากปัญหาฐานเศรษฐกิจ การเกิดตลาดตอนแรกไม่ได้มีเงิน แม้จะมีคนหลากหลาย หลากวัฒนธรรม แต่สามารถรวมกันได้ แบ่งตลาดเป็น3โซน คือ โซนวัฒนธรรม โซนผักผลไม้สินค้าประมง และโซนอาหารการกิน

กำนันและผู้ใหญ่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง จุดแข็งคือคนสร้างมาด้วยจิตวิญญาณตามหน้าที่ เลือกไม่ได้ และทำความดี จนก่อเกิดเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ชุมชนหวงแหนและมีส่วนร่วม ในการบริหารงานให้สำเร็จนั้นต้องจัดการความขัดแย้งก่อน ทำคนให้ระเบิดจากข้างในก่อน รวมใจกัน ตลาดเปิดเวลา 09.00-16.00 น. วันอาทิตย์ ถ่าชุมชนไม่มีทรัพยากรก็ให้สร้างขึ้น ให้รู้ว่าของที่ผลิตจะขายที่ไหน ทำให้ชุมชนเข้าสู่การมีรายได้ การที่ชุมชนมีรายได้เป็นภูมิคุ้มกันที่ดี

ทำตลาดมา 3 ปี มีกฎธรรมนูญ 3 ฉบับ เรียกว่า กฎ-กติกา

1. เปิด 09.00 -16.00 น. เวลา 8.30 น. ห้ามรถขนของเข้ามาตลาดอีกแล้ว
2. คนที่ขายของหมดก่อนห้ามกลับก่อน
3. การเปลี่ยนแปลงสินค้าต้องแจ้งก่อนอาทิตย์แรกของเดือน ไม่ซ้ำซ้อนร้านอื่น
4. ต้องใส่ผ้ากันเปื้อน หมวก
5. สินค้าต้องสะอาด ราคาเป็นธรรม ถูกสุขลักษณะ
6. มีการ food test
7. การแจ้งเตือนเรื่องราคา สิ่งที่มีผลกระทบ เตือน 3 ครั้ง ส่งไปให้ผู้ใหญ่แต่ละหมู่บ้านพิจารณา
8. ทุกวันเสาร์ต้องส่งตัวแทนมาทำความสะอาด ดูแลเรื่องการจัดการขยะ ใบไม้นำไปทำปุ๋ย ขวดพลาสติกเก็บแปลงเป็นเงิน กระบอกไม้ไผ่เก็บไปทำของรีไซเคิล ขยะที่กำจัดส่ง อบต.ละแม
9. ร้านไหนอนุญาตให้แม่ค้าอื่นมาขายต้องรับผิดชอบ
10. ต้องแจ้งยอดขายทุกนัด ตอนแรกแม่ค้ามักแจ้งเท็จ จึงแกล้งบอกว่าถ้าใครแจ้งเท็จให้ขายไม่ได้ ทุกคนจึงเริ่มแจ้งข้อมูลจริง เปิดตลาดมาตอนนี้มียอดรายรับที่ 114 ล้านบาท รายจ่าย 11,000 บาท/เดือน เป็นค่าเครื่องเสียง และเจ้าหน้าที่
11. ผู้ใหญ่มีอำนาจประเมินแม่ค้า

จุดแข็งของตลาดใต้เคี่ยม

- เกิดจากไม่มีระบบราชการ
- ต่อไปจะทำให้ไม่มีถุงพลาสติก
- การไปศึกษาดูงานได้นำไปประยุกต์ พัฒนา แลกเปลี่ยน สำคัญคือการได้เห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็น

การรักษาความเป็นตลาดที่ดีต่อไป

- ในปี 63 จะทำต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น
- การทำแพ็คเกจที่พัฒนาขึ้น
- มีประชุมสัญจรผู้ใหญ่ กำนัน
- การบูรณาการและการทำงานยุทธศาสตร์
- ในการทำงานให้เกียรติประวัติสำคัญกว่าเงินตรา

เมื่อฟังบรรยายจบเกือบเที่ยงก็ไปรับประทานอาหารเที่ยง และเดินดูตลาดกันอีกครั้ง นัดพบกันบนรถเวลา 13.00 น. เมื่อพร้อมกันแล้วก็ออกเดินทางไปที่พักซึ่งอยู่ที่ ต.ปากน้ำ

เข้าที่พักช่วงบ่ายและไปไหว้กรมหลวงชุมพร กลับมาพักผ่อนเตรียมตัวตามอัธยาศัย รับประทานอาหารเย็นตอน 18.00 น. เสร็จแล้วก็สรุปงานของวันแรก

แก้วให้ทุกคนเล่นเกมส์ ลมพัด เพื่อให้ทุกคนได้ขยับร่างกาย ได้เดิน ได้วิ่ง ได้สลับที่นั่ง

เสร็จแล้วก็แจกกระดาษคนละแผ่น แล้วสลับกันไปให้คนอื่นวาดรูปหน้าของคู่ตนเอง โดยให้วาดอวัยวะทีละอย่าง จนครบได้หน้าสมบูรณ์ จากนั้นมีคำถามว่าอะไรที่เป็นแรงขับให้เราทำงานที่ตลาดกรีนชินตาอยู่ ให้แต่ละคนเขียนใส่กระดาษที่วาดรูปหน้าตนเองไว้ เป็นดังนี้

แม่ผุย: เพราะมีความสุขที่ได้มาพบแม่ค้าหัวใจเดียวกัน มีการแบ่งปัน

พี่มอน: อยากมีความรู้เพิ่ม อยากมีกลุ่มเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ได้เปลี่ยนบรรยากาศ

พี่ปุ้ย: ชอบในการขายของในตลาดกรีน ชอบในการมีเพื่อนเยอะๆ ชอบในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ชอบในการพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ชอบในการนำไปทำตลาดได้มากขึ้น

ป้าหนึ่ง: ชอบทีมที่มีความเข้มแข็ง เพราะทุกคนมีความคิดในทางเดียวกัน คือ ต้องการพัฒนาและเพิ่มสิ่งใหม่ๆ และรักแม่ค้าในตลาด

พี่อุ้ม: ชอบตลาดและขายได้ทุกเสาร์และมีความสุขที่ขายตลาดนี้ ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น

พี่มุ่ย: มีความสุข มีเพื่อนใหม่ ได้ร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม

ออม: อยากพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อต่อยอดธุรกิจครอบครัว อยากเรียนรู้ธุรกิจต่างๆเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์

แอน: พาทุกคนมาเปลี่ยนบรรยากาศ อยากให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการมาดูงาน เพื่อเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ติ๋ม: อยากได้ความรู้มากขึ้น อยากรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น ได้รู้ได้เห็นในสิ่งที่แตกต่าง ได้เที่ยวรู้จักเพื่อนใหม่ๆ

ลูกหว้า: อยากมาเที่ยวดูงาน และรู้สึกมีความสุขที่ได้อยู่ร่วมกัน

ปุ่น: ได้ฝึกฝนการทำงานกลุ่ม ได้ลดอัตตาตัวตนบ้าง ได้พบผู้คนหลากหลาย อยากทำการทดลองที่พ่อสั่ง ต้องการทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ

พี่น้อย: ต้องการพัฒนาระบบการตลาด ต้องการพัฒนาตัวสินค้า ระบบการบริหาร เก็บเกี่ยวความรู้ใหม่ๆ

ยุพิน (สี): ได้เพิ่มความสุขให้กับชีวิต คืนกำไรให้กับตัวเองทำให้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนรุ่นพี่รุ่นน้อง ทำให้เกิดความรัก สามัคคีเกิดขึ้นระหว่างวัยที่แตกต่างกัน

ป้าบูน: ได้เป็นแม่ค้าขายผัก ได้นำผักจากบ้านมาขายได้มีรายได้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีเพื่อนหลากหลายอายุ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืช/การใช้สารเคมี มีความสุข ผูกพันกรีนชินตา

ป้าวรรณ: อยากมีส่วนร่วมทำกิจกรรม คลายเครียด คลายเหงาแล้วก็ได้เพื่อน

ป้าพรรณ: มีความสุขที่ได้พบเพื่อน แม่ค้าในตลาดมีความจริงใจต่อกัน มีความสุขที่ได้ผลิตอาหารที่ปลอดภัยให้คนอื่น ได้ความรู้ใหม่ๆจากที่ลูกค้าแนะนำ

ป้าปุ้ย: อยากมีความรักความสามัคคี อยากมีความรู้ที่จะนำไปปรับใช้ มีเพื่อนหลากหลาย ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ให้ออกมาเล่าให้เพื่อนฟังจำนวน 5 คน โดยสรุปคือ

- ได้ทำสิ่งที่พัฒนาตนเอง และชอบ
- ได้ทำสิ่งที่มีคุณค่ามีความหมาย
- ทำให้ตัวเรามีคุณค่า มีความหมาย และประสบความสำเร็จ
- เป็นการต่อยอดใช้ความรู้ของชุมชน
- มีความอิสระ
- เป็นการเรียนรู้การบริหาร

- ได้พัฒนาทักษะของตนเอง
- มีเพื่อน
- ทำเพื่อส่วนรวม

โจทย์ถอดความรู้จากการศึกษาดูงานตลาดใต้เคี่ยม

1. ความรู้ใหม่ๆ ที่เราได้จากตลาดใต้เคี่ยม
2. วิธีการผลิต/ความรู้ของตนเองที่ใช้/สิ่งที่ทำได้ดี
3. มีอะไรที่เรานำมาปรับใช้พัฒนากับตนเอง

แอน:

- ความสะอาด ตลาดใต้เคี่ยมมีการบริหารเรื่องความสะอาด สร้างบรรยากาศน่านั่ง น่ามอง น่ากิน น่านอน
- อาหาร แพ็คเกจดึงดูดใจ แม้ราคาสูง แต่ลูกค้ายังรู้สึกอยากได้ ทำให้เพิ่มยอดให้ร้านตนเอง
- พ่อค้าแม่ค้าเอาใจใส่ดูแลลูกค้า (ไม่กลับบ้านก่อน ถ้าของของหมดก็นั่งรอบอกลูกค้าจนตลาดเลิก)
- ไม่สื่อสารอะไรที่ทำให้ลูกค้ารู้สึกไม่ดี หรือเป็นผลเสียกับตลาด
- การเพิ่มสินค้าตนเองต้องแจ้งทีมคิวซีก่อนทุกครั้งเพื่อป้องกันการเปิดปัญหาทีหลัง
- รับฟังความเห็นของลูกค้า ถ้าปรับได้ควรปรับปรุง

วิธีการผลิต/ความรู้ของตนเองที่ใช้ สิ่งที่ทำได้ดี

- มีวัตถุดิบต้นทาง (ผลิตเองใช้ได้มากที่สุด)
- มีวิธีการจัดการกับผลผลิต เช่น การแปรรูปเพื่อต่อยอดสินค้า
- มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา ทั้งการปลูกผักและแปรรูป

มีอะไรที่เรานำมาปรับใช้กับตนเอง

- การปรับภูมิทัศน์ของร้านตนเองและตลาดให้น่าดูน่านั่ง
- ความสะอาดต้องดูแลใส่ใจมากกว่านี้
- การคัดแยกขยะ

พี่ติ๋ม

ความรู้ใหม่ๆ

- สินค้าหลากหลาย
- สถานที่น่านั่ง สบายภายใต้ต้นเคี่ยม

- ราคาสินค้าไม่แพง
- สินค้าไม่ซ้ำกัน
- บรรจุภัณฑ์ธรรมชาติ มีหลากหลาย
- มีกิจกรรมผ่อนคลายกับแม่ค้า(เที่ยงวันบันเทิง)

วิธีการผลิต/ความรู้ของตนเอง สิ่งที่ทำได้ดี

- ผลิตอาหารปรุงสุกโดยไม่ใช้ผงชูรส
- เน้นสีธรรมชาติ
- แพ็คเกจธรรมชาติ
- พยายามเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องของอาหาร

การนำมาปรับใช้กับตัวเอง

- ปรับปรุงสินค้าให้ดูน่ารับประทานมากขึ้น
- ตกแต่งร้านโดยให้มีจุดเด่นมากขึ้น เช่น ภาชนะที่ใส่
- จะพัฒนาตัวเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ป้าพรรณ

ความรู้ใหม่ๆที่ได้จากตลาดใต้เคี่ยม

- สินค้าที่นำมาขายมาจาก เล ป่า เขา
- ในตอนเที่ยงเขาจะมีการจัดภาคบันเทิงให้แม่ค้าและลูกค้าได้ผ่อนคลาย
- บรรจุภัณฑ์ที่นำมาใช้ได้จากธรรมชาติที่ประดิษฐ์ได้อย่างสวยงาม เห็นแล้วอยากซื้อ
- มีการตรวจอาหารทุกๆสัปดาห์

ความรู้ของตนเองที่ใช้/สิ่งที่ทำได้ดี

- แปรรูปอาหารจากวัตถุดิบในท้องถิ่น (แป้งสาคู) โดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น

สิ่งที่นำมาปรับใช้

- การตกแต่งร้านค้าให้น่าสนใจมากขึ้น
- จะนำวัสดุในท้องถิ่นมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์ให้มากขึ้น
- จะแนะนำสินค้าให้ลูกค้ารู้จักมากขึ้น

พี่อุ้ม

ความรู้ที่ได้จากตลาดใต้เคี่ยม

- ความบันเทิงแม่ค้าหน้าร้าน ให้แม่ค้าได้ผ่อนคลาย
- กล้วยเล็บมือนางอบทอด (มีการนำมาอบด้วยน้ำผึ้ง และนำมาชุบแป้งทอด ภาชนะที่นำมาใส่ขายคือ เข่งลูกเล็ก)

- แป้งข้าวหมากในกระบอกไม้ไผ่ มีการนำกระบอกไม้ไผ่มาทำเป็นรูปแก้วเพื่อใส่แป้งข้าวหมาก

วิธีการผลิต/ความรู้ของตนเองที่ทำได้ดี

- ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี ไม่ฉีดยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง ไม่ฉีดยาเร่งลูก

สิ่งที่นำมาปรับปรุงตนเอง

- นำสับปะรดมากวน สับปะรดเชื่อม และสับปะรดปั่น

พี่มุ่ย

ความรู้ใหม่ๆ

- บรรจุภัณฑ์ใหม่ๆ (จานจากตอกหมาก)
- ขนมเปียกปูนในกระบอกไม้ไผ่
- ไข่นกกระทาในชะลอม

สิ่งที่ตนเองผลิตและทำได้ดี

- กล้วยไม่ใส่ปุ๋ยเคมี ไม่ฉีดยาฆ่าหญ้า ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง บ่มโดยวิธีธรรมชาติ

สิ่งที่จะปรับใช้

- กล้วยเล็บมือนางทอด ฉาบ ตากแห้ง กวน

ป้าปุ้ย

ความรู้ใหม่ๆจากตลาดใต้เคี่ยม

- บรรจุภัณฑ์ที่มาจากต้อหมาก
- ขนมบ่าจั้ง ห่อแบบยาวห่อด้วยใบกล้วย
- การเขียนลายในกระบอกไม้ไผ่
- การทำลูกโอ่งดินเผาใส่น้ำดื่ม

วิธีการผลิต/ความรู้ของตนเองที่ใช้/สิ่งที่ทำได้ดี

- การทำแพ็คเกจใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในสิ่งของตนเอง
- ทำปุ๋ยหมักน้ำหมักแห้งเศษพืชใบไม้ แกลบและมูลสัตว์ต่าง
- จะเลี้ยงหมู เลี้ยงจิ้งหรีดเพิ่ม

การนำมาปรับปรุง/พัฒนาตนเอง

- เพิ่มผลผลิตของตัวเองให้มากขึ้น
- หาพันธุ์พืชมาปลูกเพิ่มขึ้นให้หลากหลาย

ป้าหนึ่ง

ความรู้ใหม่ที่ได้จากตลาดใต้เคี่ยม

- กติกาข้อตกลงของตลาดมีความคลอบคลุม เช่น ผลัดเวรกันทำความสะอาดตลาด อาหารไม่ซ้ำกัน
- ชอบที่มีกิจกรรม “เที่ยงวันบันเทิง” ในตอนเที่ยงตรง
- มีการชักชวนเด็กที่มีความสามารถมาแสดงบนเวที เช่น ร้องเพลง
- แพ็คเกจ ของร้านขนมลูกชุบมีจุดเด่นสวยงามแต่ต้นทุนสูงสำหรับเรา
- ราคาสินค้ามีความเหมาะสมกับปริมาณอาหาร ราคาถูก

วิธีการผลิต

- ทำอาหารแปรรูป เช่น ขนมเปียกสาคูต้นใสธัญพืช ซึ่งเป็นขนมที่มีประโยชน์และมาจากแหล่งอาหารที่ปลอดภัย จากภูมิปัญญาชาวบ้านอำเภอนาโยง

การนำมาปรับใช้ปรับปรุงร้านตัวเอง

- จะพัฒนาเรื่องแพ็คเกจ แต่ต้องหาที่ต้นทุนไม่สูงเนื่องจากตลาดกรีนไม่ใช่ตลาดท่องเที่ยว ฉะนั้นฐานลูกค้าจะต่างกัน
- จัดร้านให้มีจุดเด่น รวมถึงตัวแม่ค้าต้องดูดี

พี่ปุ้ย (ร้านรักษ์ยิ้ม)

ความรู้ใหม่ๆ ที่ได้จากตลาดใต้เคี่ยม

- การเขียนลายที่กระบอกไม้ไผ่ใส่น้ำให้เป็นชื่อตลาด
- การทำอาหารแปลกๆ ที่ตลาดที่ตรังไม่มีใครทำขายกันแล้ว(จับหลัก)
- การใช้วัสดุทำจากกาบหมากและกะลา

วิธีการผลิต/ความรู้ของตัวเองที่ใช้ สิ่งที่ทำได้ดี

- การทำอาหารปรุงสุก ได้แก่ ไก่พันตะไคร้ (ไม่มีผงชูรส ไมมีการผสมแป้งผสมหัวมัน) มันทิพย์เผือกทิพย์มันม่วงทิพย์ไม่ผสมน้ำตาล จะมีน้ำตาลเชื่อมแยกนอก กล้วยทับใช้กล้วยไม่มีเมล็ด มะพร้าวแก้วหวานน้อยใส่สีธรรมชาติ เชือกกล้วยผลิตเองใช้เองขายในตลาด
- สิ่งที่ทำได้ดีคือ การใช้วัสดุธรรมชาติคือใบตองกับกาบกล้วยเชือกกล้วย

การปรับใช้

เพิ่มอาหารปรุงสุก

การทำแพ็คเกจจากวัสดุธรรมชาติใบตองกับกาบหมาก เชือกกล้วย

พี่น้อย

ความรู้ใหม่ที่ได้จากการดูงาน

- การรวมตัวของผู้บริหาร ข้าราชการ ปกครอง ท้องถิ่น
- การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ
- จุดแข็งของผู้บริหาร กำนัน อดีตนายอำเภอ นายก อบต.
- การศึกษาดุงานจากที่อื่นเพื่อการเริ่มต้นและปรับปรุงต่อไป
- ที่รับรองหลากหลายและเพียงพอ
- การจัดโซน
- การวางระเบียบที่ชัดเจน
- การใช้วิกฤติให้เป็นโอกาส

วิธีการผลิต

- ปรับปรุงตัวสินค้า นันทนาการ สิ่งแวดล้อม
- ประยุกต์ใช้สิ่งที่เป็นธรรมชาติ
- แนวคิดใหม่ของบรรจุภัณฑ์ สวยงาม สะอาด ปลอดภัย

นำมาปรับใช้กับตัวเองและกลุ่ม

- ปรับปรุงสินค้า คุณภาพสินค้า
- ความสามัคคีในหมู่คณะ
- การใช้หลักวัฒนธรรมการรวมตัวของผู้นำ

วันที่ 27 มกราคม 2563 วันที่ 2 ของการศึกษาดูงาน

ตื่นเช้า กินข้าว แล้วก็ออกเดินทางไปสวนลุงนิล (สมบูรณ์ ศรีสุบัติ) ไปถึงประมาณ 9.00 น. ก็เดินชมสวนกันก่อน เพราะลุงนิลยังไม่พร้อม ดูสวนบ้าง ดูผลิตภัณฑ์แปรรูปกันบ้าง ตรงจุดผลิตภัณฑ์แปรรูปดูได้รับความสนใจมาก เมื่อลุงนิลพร้อมแล้วก็ชวนกันมานั่งฟังการบรรยาย

ลุงนิลเล่าว่าสวนในแบบของลุงนิล เรียกว่า **คอนโด 9 ชั้น เป็นพอที่ 1** ได้แก่

- ในน้ำ มีพืช สัตว์
- ในดิน มีพืชหัว เช่นกระชาย นำมาแปรรูปเป็นน้ำดอง หายได้ปีละเป็นล้าน
- หน้าดิน เป็นผักเตี้ย พวกผักกาด ผักบุ้ง
- ผักพุ่มเตี้ย เช่น ส้มจี๊ด ผักเหมียง(ใบขายโลละ100บาท และตอนกิ่งขาย)
- ทุเรียนหมอนทอง ได้รายได้รายปี
- พริกไทย มีรายได้รายปี รายเดือน
- ไม้ผลอื่นๆ

- ไม้ใช้สอย เป็นการปลูกต้นไม้ในใจคน บอกให้ใจรู้ก่อนว่าปลูกต้นไม้ได้อะไร
    - ความร่มเย็น
    - มรดก ต้นใหญ่ ได้ยาว ยั่งยืน
    - เข้าเครื่องเรื่องยา
- ไม้ยางนา (สูงที่สุด)

บ้าน เป็นพอที่ 2

- อบอุ่น
- พออยู่

มีของพอใช้ เป็นพอที่ 3

จากนั้นลุงนิลเล่าประวัติของตนเองให้ฟังว่า พ่อชื่อ ไสว อายุ 94 ปี แม่ชื่อวงศ์ อายุ 100 ปียังมีชีวิตอยู่ มีพี่น้องด้วยกัน 9 คน ตอนนี้ลุงนิลรวยความสุข ตอนเด็กอยากเป็นครู แต่ตนเองเรียนได้แค่ป.5 ก็ต้องออกจากโรงเรียนเพราะพ่อป่วย ถ้าอยากเรียนต้องขายสวน จึงออกมาช่วยทำนา เปิดร้านตัดผ้า ช่วงแรกกิจการก็ดีแต่ต่อมาผ้าห้างระบาด เพราะเขาทำระบบอุตสาหกรรม จึงไปเรียนสุขาภิบาลอาหาร ได้เป็นเชฟให้ไพรวัลย์ รุ่งเพชร ได้เงินเดือน 9,800 บาท ตอนนั้นทองคำบาทละ 500 บาท แต่การทำงานใน กทม. เงินเดือนได้มากก็ไม่เหลือ พอพ่อถามว่าเงินเหลือไหม ก็ไม่มีเหลือ พ่อจึงบอกว่างานมี 2 อย่าง คือ งานของเขา กับ งานของเรา ทำให้นอนคิดอยู่ 5 วัน ก็เก็บประเป๋ากลับบ้าน หาร้านหน้าวิทยาลัยเกษตรขายของ แต่พอขายได้ดีก็โดนยิงถึง 7 นัด ตอนนั้นแม่มาบังลูกปืนไว้แต่แม่ยิงไม่เข้า รักษาตัวอยู่ 1 ปีกว่า แม่เอาหนังสือมาให้อ่าน

ต่อมาไปขายก๋วยเตี๋ยวเป็ดตุ๋นหน้า บขส.หัวหินเก่า ตอนนั้นได้วันละ 300 กว่าบาท ลูกค้าบอกว่าให้ตุ๋นไก่ด้วยเพราะไม่กินเป็ด ขายจนกระทั่ง 10 ปีมีร้าน 9 ร้าน ขายทั้งก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้น กล้วยและผลไม้ มีลูกน้องถึง 25 คน ไปซื้อทุเรียนทีระยองโลละ 28 บาทจะมาขาย ถามคนปลูกว่าได้ต้นละเท่าไหร่ เขาบอกว่าได้ต้นละ 10,000 บาท จึงหันมาซื้อสวนกาแฟ ก็โดนไฟไหม้ และซื้อที่ปลูกทุเรียนขุดสระ ปลูกทุเรียนด้วยความโลภ 700 ต้น เซ้งร้านได้ล้านกว่าบาท มาจ้างทำสวนจนเงินหมด เมียก็เลิก พอได้ 7 ปีทุเรียนออกลูก ที่ดินก็หมดสัญญา จึงเร่งต้น ทายา เพื่อให้ออกลูก ติดค่ายาก็โดนทวงโดนด่า เพื่อนจึงให้เปลี่ยนไปกู้ ธกส. ก็ส่งได้แต่ดอก เจ้าหน้าที่ธนาคารพูดว่าตอนทำไม่ปรึกษาพอเป็นหนี้มาโอดครวญ โมโหชกหน้าเจ้าหน้าที่ ตอนนั้นกลับมายืนเกาะต้นทุเรียนที่รัก ตายทั้งยืน จะยิงตัวตาย ก็หันไปเห็นลูก จึงไม่คิดฆ่าตัวตาย ตอนเย็นได้มาฟังในหลวง ตั้งจิตว่าจะตามรอยในหลวง ตอนลูกเล็ก รักลูกมาก แต่ไม่มีตังค์ คดข้าวไข่ทอดให้ลูก ลูกอยากกินอย่างอื่นก็ไม่มีตังค์ซื้อ พ่อจึงขอโทษลูกที่ไม่มีข้าวดีๆ ให้กิน ในหลวงทำให้เริ่มต้นทำแบบใหม่ มีชีวิตใหม่ จึงสัญญาว่าจะทำถวายให้ในหลวง และคิดว่าคนที่มาวันนี้ก็เป็นคนที่ทำแบบพอเพียง

มีฐานการเรียนรู้ 12 ฐาน ได้แก่

1. คอนโด 9 ชั้น

2. การทำเชื้อราไตรโคเดอม่า โดย อ.นิว จาก ม.กำแพงแสน
3. ฐานเยาวชน การส่งเสริมให้ได้เรียนให้ได้ดีที่สุด เพื่อกลับมาพัฒนาบ้านตัวเอง ตามรอยในหลวง ให้รู้ว่า เกิดมาทำไม อยู่ไปเพื่ออะไร ทบทวนชีวิต
4. เจาะน้ำจากต้นไผ่
5. คนเลี้ยงผึ้ง
6. จุลินทรีย์แห้ง
7. สอนทำอาหารไทย-จีน
8. ทำบ้านดิน
9. หมูหลุม
10. ทำสบู่
11. คนเอาถ่าน
12. น้ำสมุนไพร

สูตรน้ำสมุนไพร หญิงหนึ่ง ชายสอง คือ

- ย่างนาง 1 ส่วน
- กระชาย 2 ส่วน
- น้ำผึ้ง 3 ส่วน

วิธีทำ

ล้างใบย่านางตาก 3 วัน แช่เหล้าไว้ 6 เดือน จากนั้นตวงมา 1 ถ้วยตวง ขุดหัวกระชายขาวล้างแล้วปั่นหรือตำคั้นน้ำกรอง เอาน้ำกระชาย 2 ส่วน น้ำผึ้ง 3 ส่วน น้ำย่านางดอง 1 ส่วน ใส่รวมกันหมักไว้ เป็นยาลดน้ำตาล ถ้าใครอ้วนให้กินก่อนนอน ถ้าใครผอมกินตอนเช้า

ที่ดินทั้งหมด 17 ไร่ พืชชั้นที่ 1-4 เป็นรายได้รายวัน ชั้นที่ 5 เป็นรายได้รายเดือน ชั้นที่ 6 เป็นรายได้รายปี

ในการฟังบรรยายได้ฝึกทดสอบน้ำผึ้งแท้ด้วยการอมเอาไว้ให้ได้กลิ่นหอมก่อนจะค่อยๆ กลืน สอนการกินยารักษาโรคเบาหวานคือบอระเพ็ดให้กินมะเขือพวงก่อนแล้วกินบอระเพ็ดจะไม่ขม และชิมน้ำสมุนไพร1หญิง2ชาย

เมื่อฟังเสร็จแล้วก็ไปเดินดูสวนทั้งสวนผสม สวนผัก บ่อปลา สวนป่า หมูหลุม เตาเผาถ่าน แล้วก็มารับประทานอาหารเที่ยงซึ่งลุงนิลทำด้วยตนเองด้วย เป็นการช่วยกันภายในครัวเรือน เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วก็ซื้อผลิตภัณฑ์ของบ้านลุงนิล แล้วก็เดินทางนั่งรถต่อไปเพื่อไปศึกษาดูงานที่เกาะพิทักษ์ ระหว่างนั่งรถถอดบทเรียนความประทับใจจากการศึกษาดูงานบ้านลุงนิลได้ดังนี้

- ป้าพรรณ: ชอบสวนลุงนิลจะไปบอกลูกให้ทำ ชอบที่ลุงนิลว่าเราไม่ได้เป็นไม้บรรทัด ไม่ต้องวัดกับใคร
- ป้าศรี: ชอบการพูด เทคนิคการขาย สวนต้องมีน้ำ และสวนเป็นสวนต้นแบบได้
- น้ามล: ของตัวเองต่อไปคงเหมือนเขา
- ป้าบูน ชอบ 3 พอ
- ติ๋ว: สวนมีความพร้อม มีเรื่องเล่า
- ป้าวรรณ: แกตามรอยในหลวง ประสบความสำเร็จ จากแย่กลายเป็นดี
- ออม: การใช้ชีวิตที่น่าสนใจ มีความฝ่าฟัน ต้นไม้ที่สวนน่าสนใจมาก
- อุ้ม: ปลูกเหมือนที่บ้าน ชอบมะม่วงดอง
- ป้าหนึ่ง: ยิ่งให้เรายิ่งได้
- น้อย: การเริ่มต้นใช้เวลานาน ถ้าเราถอดบทเรียนต้องใช้เวลานาน ยาสมุนไพรของลุงนิลน่าจะเป็นตัวยาจริง การนำเสนอ(การเป็นวิทยากร) ทำได้ดี
- ติ๋ม: การใช้ชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างลุงนิลสื่อสารได้ดี
- แม่ผุย: สอดคล้องกับชีวิตตัวเอง การแบ่งปันจะได้สิ่งดีๆ กลับมาหลายๆเท่า
- ยะสิ้น: ปลื้มใจ เศร้าใจ เวลาฟัง และคิดว่าลุงนิลน่าจะใช้เวลาทำมานาน

ศึกษาดูงานเกาะพิทักษ์

ถึงจุดลงเรือทุกคนในทีมทั้งคลองชีล้อมและกรีนชินตาลงเรือข้ามฟากมาที่เกาะซึ่งไม่ได้ไกลนัก ไปถึงช่วงบ่ายสองโมง เห็นว่ายังพอมีเวลาจึงไปเดินเล่นในชุมชนกันก่อน เพราะนัดผู้ใหญ่บ้านมาพูดคุยไว้ตอน 5 โมงเย็น

ผู้ใหญ่อำพล ธานีครุฑ (ผู้ใหญ่หรั่ง) เล่าให้ฟังถึงที่มาของการทำท่องเที่ยวเกาะพิทักษ์ ว่าเกาะพิทักษ์ล่มสลายเมื่อปี 2532 ตอนนั้นแต่ละครัวเป็นหนี้สิน นับได้ 32 ครัวเรือน ผู้ใหญ่ออกจากงานเมื่อปี 2534 จึงดูว่าเพราะอะไร ก็ขาดข้อมูลจึงต้องเก็บข้อมูลให้ชัด พบว่ามีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจด้วย นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ จับทุกข์-สุขมาวิเคราะห์

สิ่งที่จะทำตอนนี้คือ ทำแลนมาร์ค พยายามทำเรื่องขยะให้มีค่า และการใช้เรื่องราวให้มีค่า ที่เกาะพิทักษ์ทำตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ

1. การให้อภัย ความสามัคคี ช่วยเหลือ
2. รวยเพื่อน
3. รวยความรู้
4. รวยเงินทอง

ให้เปิดพจนานุกรมชีวิต ถ้าขี้เกียจ ทำไม่ได้ ให้ฉีกทิ้ง ให้ขยัน ต้องไม่กลัว ให้เลิกกลัว เพราะความกลัวจะอ้างเป็นอุปสรรค

ให้ทำวิสัยทัศน์ง่ายๆ คือภาพที่อยากให้เกิด ต้องทำให้เกิดให้ได้ และไม่ยาก อย่างที่เกาะพิทักษ์ก็ตั้งว่าเกาะพิทักษ์เดินไปหาความสุข ทำเศรษฐกิจให้ดี ไม่มีหนี้ มีอาชีพ

ที่เกาะพิทักษ์ทำวิจัยเพื่อเอาข้อมูลไปเสนอต่อให้ได้ พยายามเข้าไปหาในระบบการศึกษา

โดยมีศูนย์กลางเป็นตัวท่าน ถ้าจะทำท่องเที่ยวชุมชนต้องไปดูว่าที่บ้านท่านมีเรื่อง(ทรัพยากรอะไร) แล้วใช้เรื่องท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ

- ให้ดูเส้นทาง
- ดูปฏิทิน
- ใช้กลุ่มขับเคลื่อนงาน แก่ โฮมเสย์ ออมทรัพย์ อาชีพ เพาะเลี้ยง เรือรับจ้าง
- รายได้หัก 3% จัดการโดย 40%เข้าสาธารณะ 60%คืนผู้ถือหุ้น
- มีศูนย์กลางทำงาน
- วางกฎระเบียบ
- 1 คนดูแล5หลังคาเรือน ในเกาะมี 29 สายเลือด การวางระบบใส่ QR code การวางระเบียบเป็นการคิดร่วม รวมกลุ่มแล้วแยกไปทำ นโยบายตอนนี้สู่การท่องเที่ยว ต้องคิดนอกกรอบ คิดแล้วทำ มีโฮมเสตย์ 23 หลัง
- มีประวัติพ่อปู่เดช คือเมื่อปี 2432 ปู่เดชล่องเรือมาจากหลังสวนมาไม่เจอคน จึงเรียกเกาะผีทัก แล้วก็ได้มาหยุดที่เกาะนี้ จึงใช้ชื่อเป็นเกาะพิทักษ์ มีศาลพ่อปู่เดชอยู่บนเกาะ ผู้ใหญ่เล่าเสร็จก็ไม่มีใครถามอะไรมากเนื่องจากเย็นมากแล้ว จึงรับประทานอาหารเย็นแล้วนัดพูดคุยสรุปงานตอน 2 ทุ่ม

เกมส์นับเลข

เมื่อถึงเวลาก็มารวมตัวกันในที่พักในโฮมเสตย์ แก้วให้นั่งล้อมวงแล้วให้เล่นเกมนับเลข 1-50 เวียนวนไปตามลำดับในวง กิจกรรมนับเลข วิธีการเล่น ให้ผู้เข้าร่วมนับ 1 ถึง 50

เงื่อนไข ถ้ามีเลข 5 ให้บอกว่า “กรีนล้อม”

ถ้ามีเลข 9 ให้บอกว่า “ล้อมกรีน”

ถ้ามีเลข 7 ให้บอกว่า “พิทักษ์”

กติกา ถ้านับผิดต้องเริ่มนับใหม่

ถอดบทเรียนการเล่นเกมส์

ความสำเร็จเกิดจากอะไร

- การมีสติ

- การสื่อสารที่ดี ชัดเจน
- การวางแผน
- การใช้เทคนิคสัญลักษณ์ช่วยจำ
- ทำใหม่หลายครั้งจนสำเร็จ ยิ่งทำก็จะยิ่งทำได้ดี
- ใช้การเขียนเป็นเครื่องมือช่วยจำ
- การทำให้ทุกคนเข้าใจน่าจะทำให้การทำงานสำเร็จอย่างยั่งยืนกว่า

บทเรียนความไม่สำเร็จ

- ขาดสติ
- มัวแต่จดจ่อ

รู้สึกอย่างไรกับเกมส์นี้

- เป็นการใช้สมาธิ
- ใช้ความคิด
- มีความสามัคคี
- ลุ้นระทึก
- มีความพยามยาม
- มีสติ
- ผิดธรรมดา ทำยาก
- สนุก ตื่นตัว
- ปวดหัว งุนงง
- ปากค้าง
- ฟั่นเฟือน
- ตื่นเต้น
- โดนกวน
- เพื่อเสียเวลา

วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนงานของตนเอง

ทีมกรีนชินตาแบ่งเป็น3กลุ่มคือ กลุ่มทำเกษตร2กลุ่ม และกลุ่มอาหาร1กลุ่ม ได้ผลเป็นดังนี้

1.กลุ่มทำเกษตรกลุ่มที่1

<u>จุดแข็ง</u>

- มีของเราเอง ผลิตเอง ปลูกเอง
- มีที่ดินเป็นของเราเอง
- มีเงินทุน ใช้ระบบแรงงานตนเอง
- ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

<u>จุดอ่อน</u>

- ได้ผลผลิตน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- ผู้บริโภคลดลง
- บรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย ไม่สะดวก
- อุปกรณ์ไม่ทันสมัย
- ถ้าทำมากแรงงานไม่เพียงพอ

<u>โอกาส</u>

- มีตลาด ไม่มีคู่แข่ง

<u>อุปสรรค</u>

- สภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวยต่อการทำเกษตร

- สถานที่ตั้งตลาดไม่เด่น

กลุ่มทำการเกษตรกลุ่มที่2

<u>จุดแข็ง</u>

- ผลิตเอง
- มีคุณภาพดี
- ปลอดภัยต่อผู้บริโภค
- ราคาย่อมเยา
- มีมนุษยสัมพันธ์ดี

<u>จุดอ่อน</u>

- สินค้ายังไม่หลากหลาย
- สถานที่ขายของไม่เด่น บรรยากาศไม่อำนวย
- ที่จอดรถบริเวณใกล้ๆไม่เพียงพอ
- ผลผลิตไม่เพียงพอ
- ขาดความสะอาดที่ถูกหลักสุขอนามัยที่ดี
- การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

<u>โอกาส</u>

- อยู่ใจกลางเมือง
- มีหน่วยงานรัฐมาช่วย
- สถานที่มั่นคง

<u>อุปสรรค</u>

- ขาดแรงงาน
- มักตรงกับเทศกาลอื่นลูกค้าลดลง
- สภาพอากาศเป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร เช่น แล้ง ฝนตก
- สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ราคายางตกต่ำ
- ขาดเงินทุน

กลุ่มอาหาร

<u>จุดแข็ง</u>

- เรามีวัตถุดิบในท้องถิ่นอย่างปลอดภัยและเพียงพอ

- เรามีเงินทุนเพียงพอสำหรับการลงทุนเพราะวัตถุดิบที่ใช้มีราคาสูงกว่าท้องตลาด
- อาหารที่นำมาขายมีคุณภาพ
- เรามีทีมและกลุ่มที่เข้มแข็ง

<u>จุดอ่อน</u>

- สินค้าในตลาดยังไม่หลากหลาย
- ต้องพัฒนาบุคลิกภาพด้านการขายของแม่ค้า-พ่อค้า
- การคัดแยกขยะยังไม่ประสบความสำเร็จทั้ง ๆที่เป็นสิ่งที่เราพูดบ่อยมาก
- แม่ค้าไม่กล้าพูดไม่กล้าบอกความจริง ว่าบางเสาร์ก็ขายขาดทุน

<u>โอกาส</u>

- บรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติเป็นสิ่งสะดุดตา ทำให้น่าซื้อมากขึ้น เช่น ไก่พันตะไคร้ ไอติมใส่ในพรก ข้าวคลุกกะปิห่อใบตอง ลอดช่องใส่พรก เครปกรวยใบตอง
- เพิ่มช่องทางการตลาดได้มากขึ้น เช่น ระบบออนไลน์

<u>อุปสรรค</u>

- ต้องแบกรับราคาวัตถุดิบที่ขึ้นลง แต่เรายังต้องขายของราคาเดิม
- ในช่วงฤดูแล้งจะมีปัญหาเรื่องบรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติ
- ปัญหาด้านเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อการขาย ยอดขายลดลง
- บางอาทิตย์มี2ตลาดชนกัน ลูกค้าลดลง

เมื่อร่วมกันระดมความคิดเขียนลงชาร์ทแล้วก็ให้นำเสนอทุกกลุ่ม

พบว่า สิ่งที่เข้มแข็งคือ

- ทีม
- ผลผลิตที่มีคุณภาพ
- การตลาดที่ดี
- มีวัตถุดิบท้องถิ่น

สิ่งที่เป็นปัญหาคือ

- ลูกค้าลดลงเนื่องจาก ของไม่หลากหลาย ตลาดนัดชนกัน
- สถานที่ไม่สะอาด
- เศรษฐกิจของจังหวัดไม่ดี

จะแก้ไขปัญหาอย่างไร

- เพิ่มแผนหาลูกค้า ทำกิจกรรมเพิ่มลูกค้า
- จัดการด้านความสะอาด

- จัดการข้อมูลรายได้เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
- นำบทเรียนใต้เคี่ยมมาใช้ เช่น โซน สินค้า บรรจุภัณฑ์ สินค้า

วันที่ 28 มกราคม 2563 เดินทางกลับ แวะเยี่ยมชมไร่เกษมสุข

นั่งเรือออกจากเกาะพิทักษ์ตอนเช้า แล้วก็นั่งรถกลับ ระหว่างทางถอดบทเรียนว่าได้เรียนรู้อะไร และจะกลับไปทำอะไร

ปุ่น: ควรทำซ้ำ ปรับเปลี่ยนจนสำเร็จ แต่ต้องประยุกต์

สูฉุด: ไม่เอามาทำทั้งหมด ทำเป็นRoad Map 4 ขั้น คือ

- ปลูก แปรรูป
- ทำตลาด
- ทำท่องเที่ยว
- ขั้นสุดท้ายมีคนรับช่วง

น้าศรี: คิดว่าคลองชีล้อมทำได้ ทำตลาดและท่องเที่ยว ตอนนี้ไฟติดมานิดๆ ทำชุมชนทำคนให้เข้มแข็ง มีทรัพยากรป่าชายเลน

การดูงานสวนลุงนิล พบว่ามีเทคนิคการขาย การพูด ที่เกาะพิทักษ์ เพราะเกาะติดพื้นที่อุทยาน บ้านผู้ใหญ่ถูกรื้อจึงต้องต่อสู้ มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

ที่คลองชีล้อม จะทำ ปลูกผักผสมผสาน ทำตลาด และทำท่องเที่ยว

ผู้ใหญ่จิต: - เห็นได้ว่าตลาดใต้เคี่ยมเริ่มจากไม่มี จนถึงขั้นที่ 4 แล้ว

-สวนลุงนิล เป็นนักต่อสู้ จากตกต่ำจนดีขึ้นประสบความสำเร็จ
-เกาะพิทักษ์ ผู้ใหญ่เสียสละ มีกติกา
กลับไปจะทำทีม สู้เป้าหมายเดียวกัน ต้องกล้าทำกล้าสร้างผลงาน

น้าพุด: สิ่งที่เห็นมาต้องทำให้เห็นเป็นเม็ดเป็นหน่วย

บังยะสิ้น: การจัดการ กติกา เกาะพิทักษ์มีการทำบัญชี

ถึงไร่เกษมสุข

ให้เวลาไปเดินชมครึ่งชั่วโมงเพราะใกล้จะเย็นย่ำแล้ว ดูทุกคนจะมีความสุขกับการเดินชมทุ่งข้าว ได้เวลาก็กลับมาบนรถคุยกันต่อ

ออม: ตลาดใต้เคี่ยม เด่นเรื่องบรรจุภัณฑ์ ลุงนิลเด่นด้านการขาย เกาะพิทักษ์ เสนอท่องเที่ยวด้านความเป็นอยู่ กฎระเบียบ

พี่ติ๋ม: ตลาดทำเรื่องราคาไม่แพงได้ดี การขายก็เก่ง และมีกฎระเบียบ

ป้าหนึ่ง: กลับไปทำความสะอาดตลาด พัฒนาเทคนิคการขาย กำหนดกฎระเบียบ

แม่ผุย: ชอบกลยุทธ์การขายแบบลุงนิล การบอกเล่าเรื่องราวสินค้า

พี่อุ้ม: ชอบเรื่องการปลูกและการเต้นตอนเที่ยงในตลาดใต้เคี่ยม

พี่มุ๋ย: สถานที่แตกต่างกัน ชอบเรื่องความพยายามและความอดทน

พี่มร: การคิดเอาวัตถุดิบที่มีมาใช้ให้มากที่สุด ลุงนิลพูดแล้วเห็นภาพ

ป้าศรี: อยากให้มีตลาดหลากหลาย ได้ของครบ เหมือนตลาดทั่วไป บ้านลุงนิลน่าจะมีการตลาดที่ดีกว่านี้ อยากปรับให้ตลาดมีการท่องเที่ยวเล็กๆ

ป้าปุ๋ย: การทำให้ร่มรื่น

พี่ปุ้ย: ทำแพ็คเกจ พัฒนาเทคนิคการขาย

ป้าบูน: การทำภาคบันเทิง การแต่งกาย หมวก ผ้ากันเปื้อน บรรจุภัณฑ์ธรรมชาติ

ป้าวรรณ: พัฒนาสินค้า พัฒนาการขาย จะพูดให้เก่งขึ้น ทำโฆษณา

เมื่อถอดบทเรียนแล้วก็ถึงตรังตอน 18.00 น.

เดินทางผ่านดินผ่านน้ำผ่านฟ้า ผ่านคืนผ่านวันผ่านเวลา เพื่อกลับมาค้นหาตนเอง

กิจกรรมประชุมจัดทำแผนการบริหารจัดการตลาด

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 13.30 -15.00 น. ณ ตลาดกรีนซินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	19	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	20	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนจาการดูงานมาจัดทำแผนการบริหารจัดการตลาด
2. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการตลาด

บันทึกกิจกรรม

การถ่ายทอดการไปศึกษาดูงานได้จัดให้มีการเล่าระหว่างการขายของในตลาดไปแล้ว โดยให้คนที่ได้ไปได้เล่าออกไมค์ ให้เพื่อนและลูกค้าฟังว่าไปในแต่ละที่ได้ความรู้ ประทับใจอะไร

การประชุมตอนบ่ายจึงเริ่มจัดทำแผน

การจัดการด้านการเพิ่มสินค้า

- แอน สวนผักยอดรัก จัดการสั่งผักออร์แกนิคจาก กลุ่ม แม่ทา จ.ลำปาง เริ่มตั้งแต่ วันที่ 1 ก.พ.63 เป็นต้นไป
- สวนลุงนิล โดยลุงนิล ป้าปุ้ย เพิ่มเนื้อไก่สด เริ่มตั้งแต่ วันที่ 8 ก.พ.63
- ร้านแบบว่ากล้วยๆ โดยพี่มุ่ย แปรรูปกล้วยเล็บมือนาง เป็นกล้วยตาก ตั้งแต่เดือนมีนาคม 63
- ร้านพี่มร ทำแปรรูป ปลาทูนึ่ง
- ร้านป้าศรี ทำข้าวเหนียวหมูทอด ผักทอด
- ร้านป้าบูน เพิ่มสินค้าเกษตรที่หลากหลายขึ้น และทำขนมจาก
- ร้านรักษ์ยิ้ม โดย พี่ปุ้ย เพิ่มถั่วลิสงต้ม ถั่วผลังต้ม
- พี่ติ๋ม เพิ่มราดหน้า

การจัดการด้านแพ็คเกจ

- ให้พี่ปุ้ยช่วยคิดช่วยสอนการทำแพ็คเกจ จาก ใบตอง กาบหมาก ใบไม้
- หาซื้อบรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติมาใช้ เลือกที่ราคาไม่สูง เพื่อไม่ให้ต้นทุนเพิ่ม

การปรับปรุงภูมิทัศน์ของตลาดเพื่อเรียกลูกค้าเพิ่ม

- แม่ผุยเสนอจัดเป็นรูปตัวยู ตรงกลางเป็นลานนั่งกิน
- มาม๊า เสนอให้จัดที่นั่งกินของลูกค้าอยู่รอบนอก
- ให้เพิ่มจุดนั่งเล่น เช่น เปล เพิ่มจุดเช็คอิน
- ย้ายร้านกาแฟ ขนม ของ ร้านปุ่น แอน จอย และ ป้าพรรณ มาอยู่ด้านหน้าตลาด เพื่อให้ลูกค้าเห็นว่าตลาดมีความเคลื่อนไหว
- การจัดการเรื่องความสะอาด เลือกวันที่ 7 ก.พ.นี้เป็นวันบิ๊กคลีนนิ่ง และหลังจากนั้นทุกวันศุกร์เย็นจะจ้างคนมาทำความสะอาด เพราะจะให้แต่ละคนมาจากที่ไกลๆคงจะลำบาก ดังนั้นช่วยกันออกค่าใช้จ่ายเล็กน้อยมาเป็นค่าจ้าง
- ตกแต่งด้านบนที่โครงเหล็กด้วยผ้าเขียว

การจัดทำแผนด้านเศรษฐกิจ

- บันทึกการผลิตและการขายทุกวันเสาร์
- ปรับปรุงสินค้า ทั้งการเพิ่มความหลากหลาย การจัดการคุณภาพ การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า และวิเคราะห์จากการบันทึกการผลิตการขายทุกสัปดาห์
- แต่ละร้านปรับปรุงเทคนิคการการขายตามสไตล์ตัวเอง
- ปรับปรุงตลาดทั้งด้านภูมิทัศน์ การทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ การทำโฆษณา

การเตรียมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563

“โจน บุก ตรัง”

- แม่ค้าทุกร้านต้องจัดร้านให้สวยงาม เสร็จในเวลา 8.30 น .
- แม่ค้าแต่งกายให้สุภาพด้วยชุดประจำตลาด
- เพิ่มร้านคอมบูฉะจากพัทลุง ร้านเครื่องประดับจากบางสัก
- Live สด การเสวนา
- มาจัดเตรียมสถานที่ในวันที่ 6-7 ก.พ.63 พร้อมกัน ที่ตลาด

กิจกรรม โจนบุกตรัง เสวนาชวนคิด “กินแบบตรัง ต้องฟังโจน”

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 8.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ทีมวิจัยและเครือข่ายตลาดกรีนชินตา	40	คน
พี่เลี้ยงสกสว.ตรัง	3	คน
วิทยากร	3	คน
ชาวตรังและจังหวัดใกล้เคียง	200	คน
รวมทั้งหมด	**246**	**คน**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดกิจกรรมเสวนากินอย่างไรให้ปลอดภัย

บันทึกกิจกรรม

พี่โจน : เพราะว่าอาหารที่เรากินส่วนมากทุกวันนี้มันถือเป็นสิ่งที่แย่ที่สุดที่มนุษย์เคยกินมาไม่ว่าจะเป็นหมู เป็นไก่ เป็นผัก เป็นปลา เป็นอาหารที่ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ เพราะว่าการผลิตอาหารในปัจจุบันเรานี่เราไม่ได้ผลิตมาเพื่อให้คนกินนะครับ เราผลิตอาหารมาเพื่อผูกขาดตลาดเป็นหลักโดยการออกแบบของบริษัทไม่กี่บริษัทเท่านั้นเอง ฉะนั้นเราจึงกินอาหารที่กินแล้วมีโรคเกิดขึ้นเยอะมาก แล้วก็โรคที่เกิดขึ้นทุกวันนี้เป็นโรคที่ไม่มีเชื้อโรคนะครับ

โรคที่ไม่มีเชื้อโรค คือ โรคที่กำลังคุกคามชีวิตคนสูงมากในปัจจุบัน โรคเหล่านี้เกิดจากอาหารที่กิน ซึ่งมันเป็นเรื่องที่น่าเศร้ามากว่าคนไทยเกิดในแผ่นดินไทยที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด มีน้ำเยอะที่สุด มีป่าที่ดีที่สุด แต่วันนี้คนไทยไม่มีอาหารดีๆกิน ต้องกินอาหารที่เต็มไปด้วยฮอร์โมน เคมี และยาปฏิชีวนะสูงมาก ก็เลยทำให้เรานี่มีสุขภาพที่ทรุดโทรมและเสื่อมลงอย่างรวดเร็ว มันน่าคิดมากว่าเรามีหมอที่ดีที่สุด มีหมอเยอะที่สุด มียาเยอะที่สุด แล้วก็มีเทคโนโลยีทางการแพทย์ดีที่สุด เปลี่ยนอวัยวะได้ เปลี่ยนอะไรได้ทุกอย่าง แต่ปรากฏว่าคนกลับตายเร็วขึ้น คนกลับอายุสั้นลง ชีวิตเรานี่ไม่ได้ต่าง

จากสมัยที่เมื่อไม่มีหมอเลย คนตายในปริมาณที่ใกล้เคียงกันครับ แล้วก็ที่แย่ไปกว่านั้นก็คือ วันนี้เราทุกทรมานมากกว่าในสมัยก่อน

สมัยก่อนคนเจ็บป่วยแล้วก็ตายเลย แต่สมัยนี้คนเจ็บป่วยแล้วไม่ให้ตายง่ายๆครับ เขาจะทำให้เราทรมานไปนานๆก่อนเพื่อที่จะให้เราจ่ายค่าหมอ ค่ายาให้นานๆขึ้น แล้วก็หมดเนื้อหมดตัวก่อนค่อยตายลง ฉะนั้นในสภาวะปัจจุบันมันจึงเป็นเรื่องที่น่าคิดมากว่าเรากำลังกินอะไรอยู่

คนไทยทุกภาคเรากินอาหารที่อร่อยมาก คนไทยทุกคนเป็นที่ชอบกินครับ ชอบอร่อย เฉพาะภาคๆเดียวนี่ ภาคใต้ภาคเดียว หรือภาคอีสานภาคเดียว ภาคเหนือภาคเดียว คนในแต่ละภาคกินผักไม่ต่ำกว่าร้อยอย่างต่อปีนะครับ ในแต่ละปี แต่ละฤดูกาลจะมีผักที่แตกต่างออกมาให้เรากินอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าวันนี้แค่ 40 กว่าปีที่ผ่านมา เราถูกเปลี่ยนพฤติกรรมหมดเลยครับ คนทั่วประเทศตอนนี้มีผักกินไม่เกิน 10 ชนิดครับ ทั้งปี อันนี้คือ การสูญเสียที่เราคิดไม่ถึงเลย แต่ก่อนเรากินผักเยอะมากแค่เข้าไปที่ตลาด บ้านนอกสมัยก่อนนี่เขียวทั้งตลาดครับ แต่วันนี้ผักทั้งตลาดก็เขียวทั้งตลาดเหมือนกันแต่มีแค่ผักคะน้า ผักบุ้ง ผักกาดขาว และกะหล่ำ อันนี้เป็นเรื่องที่น่าเสียดายมากว่าเราสูญเสียอาหารไปเยอะมาก และก็รสชาติของอาหารก่อนถึงคุณค่าของอาหารนั้นๆ

ฉะนั้นคนสมัยก่อนจึงกินอาหารที่มีรสชาติหลากหลายมาก มีรสหวาน รสขม รสเปรี้ยว รสจืด รสเค็ม รสมัน นั่นคือ รสชาติที่เรากินมายาวนานมาก แต่วันนี้เราถูกฝึกให้กินรสชาติเดียวครับคือ รสจืด จืดมาก ผักทุกอย่างจะจืดมากในตลาด เพราะอะไร เพราะว่าผักทุกอย่างถูกออกแบบมาให้โตเร็วและผลผลิตสูง ฉะนั้นผักเหล่านี้จะโตได้ก็ต่อเมื่อมี N P K เท่านั้น ก็คือ ไนโตรเจน โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส นี่คือสูตรที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้โตเร็วที่สุดแต่พอโตเร็วมากจะอ่อนแอลง ก็เลยต้องเอายาไปใส่ เอาฮอร์โมนไปใส่ เอายาปฏิชีวนะใส่เข้าไปเพื่อไม่ให้มันตาย ฉะนั้นทั้งฮอร์โมนและยาก็เลยมีอยู่ในอาหารเยอะมากในปัจจุบัน ก็เลยทำให้เรานี่มีผักกินเยอะแต่ว่าน้อยชนิดลงอย่างไม่น่าเชื่อ

ซึ่งงานสำรวจครั้งสุดท้ายที่อเมริกาเมื่อ 3 ปีที่ผ่านมา เขาบอกว่าอาหารที่เรากินนี่ พืชพรรณที่เรากินไม่ว่าจะเป็นพืชผัก ผลไม้ หรือเนื้อสัตว์ พันธุ์ของมันได้สูญหายไปถึง 94 % ครับ ตอนนี้ที่เรากินทุกวันนี้เหลือแค่ 6 % ที่คน 50 ปีที่แล้วกินครับ นี่คือการสูญเสียที่เราไม่เคยคิดถึง หลายคนอาจจะไม่คิดอะไรมาก ไม่สังเกตอะไรมาก แต่ในความจริงแล้ววันนี้คนไทยทั้งประเทศกินไก่พันธุ์เดียวครับ มันน่าคิดนะครับว่าไก่เรามีหลายสายพันธุ์มาก แต่ละพันธุ์นี่มีความแข็งแรง มีรสชาติที่ต่างกัน มีความเหนียว ความนุ่มต่างกัน แต่วันนี้มันเหลืออยู่แค่พันธุ์เดียวทั้งตลาดทั่วประเทศครับ อันนี้คือสิ่งที่น่ากลัวเพราะมันคือวิกฤตครับ

เรากินอาหารที่หลากหลายอย่างในสมัยก่อน เราจึงได้สารอาหารที่ครบถ้วน และอาหารสมัยก่อนที่คนกิน คือ ผักจากต้นไม้ใหญ่ครับ ต้นไม้ใหญ่ที่มีอายุเป็นสิบๆปีขึ้นไป ผักป่าใช่มั้ย ผักมันปู ผักเหรียง ผักนั่นผักนี่ ผักพวกนี้มีอายุหลายปีครับ ฉะนั้นมันจึงมีสารอาหารสูงมาก ผักที่มีสารอาหารสูง และอายุยืนนี่กินแล้วได้สารอาหาร สุขภาพดีใช่มั้ย

เขาบอกว่าคุณ คือ สิ่งที่คุณกิน เป็นคำพูดที่ลึกซึ้งมากนะครับ สมัยก่อนเรากินผักป่า ผักที่มีอายุยืน แล้วก็กินเยอะมาก ฉะนั้นคนสมัยก่อนจึงอายุยืนครับ ผมเป็นเด็กก็ยังมีคนอายุเป็นร้อยตั้งหลายคนในหมู่บ้าน แต่วันนี้เรามากินผักอายุสั้นทั้งหมดเลย ผักทุกอย่างที่เรากิน ผักที่มีขายในตลาดทั่วไปวันนี้มีอายุไม่เกิน 3 เดือนครับ ไก่ทุกตัวที่เรากินมีอายุไม่เกิน 2 เดือนครับ 45 วันมากที่สุด หมูทุกตัวที่เรากินนี่อายุของหมูอยู่ที่ไม่เกิน 6 เดือนครับ ฉะนั้นเรากินของที่อายุสั้นเราก็เลยอายุสั้นด้วย อายุยังไม่ถึง 16 17 ปีเลย แย่งกันตายแล้ว เราตายช่วง 40 มากที่สุดใช่มั้ย คนตายเยอะมากและก็ตายเร็วมาก นี่คือ คุณเป็นสิ่งที่คุณกิน

ฉะนั้นพืชผักทั้งหลายที่เรากินทุกวันนี้เติบโตมาจากปุ๋ยไนโตรเจน โพแทสเซียม และฟอสฟอรัส 3 อย่าง มันมาเป็นเม็ดครับ ทำเป็นเม็ดมาแล้วมาเลี้ยงพืชเรา มันก็เป็นแค่ปุ๋ยกระสอบเดียว ยี่ห้อเดียวตลอดชีวิต ทีนี่ไก่ที่เรากิน หมูที่เรากิน ปลาที่เราเลี้ยงก็กินอาหารเม็ดกระสอบเดียว ยี่ห้อเดียวตลอดชีวิต ฉะนั้นคุณคือ สิ่งที่คุณกิน วันนี้เราก็เริ่มเป็นเหมือนไก่ เหมือนหมูที่เรากินครับ ใช่มั้ย

เรากินอาหารน้อยชนิดลงๆ กินอาหารเป็นเม็ดมากขึ้นๆ วันนี้คนจำนวนมากเริ่มกินอาหารเม็ดแล้วใช่มั้ย กินโปรตีนเม็ด กินไฟเบอร์เม็ด กินผักเม็ด นี่คือ การสูญเสียโอกาสที่เราจะได้เพลิดเพลินกับรสชาติของอาหาร รสชาติของอาหาร คือ ของขวัญของชีวิตนะครับ แต่ก่อนนี่ไปทุ่งนาปุ๊บกลับเข้าบ้านได้กลิ่นข้าวหอมๆนี่หิวเลยครับ อยากจะกินแกงที่มันอร่อยๆ อยากจะกินอาหารที่มันอร่อยเพราะอาหารที่อร่อยมันทำให้เรารู้สึกมีชีวิตชีวา แต่วันนี้เราไม่เหลืออาหารที่อร่อยกินในตลาดเลย

อาหารทุกอย่างมีรสชาติเดียวครับ คือ รสชาติหวานเลี่ยนๆของผงชูรสครับ เรากินรสชาติผงชูรสอย่างเดียว เราไม่ได้ชื่นชมรสชาติผักจริงเลยว่าผักจริงๆนี่มันรสชาติมันยังไง เวลาเราทำอาหารเราก็ใส่แต่ผงชูรส พอบอกว่าผงชูรสไม่ดีเราก็หลีกเลี่ยงไปใช้พวกเป็นผง เป็นก้อน ใส่ซอสหอยนั่น ซอสนี่ แต่ทั้งหลายทั้งปวงก็คือ ผงชูรสแหละครับ เพื่อที่จะหลอกตัวเองว่าเราไม่ได้กินผงชูรส ฉะนั้นรสชาติของอาหารจึงสูญหายไป

วันนี้ลิ้นพวกเราก็เลยเริ่มด้านชา ไม่รู้จักว่าอะไรคือ ความอร่อยอีกแล้ว นี่คือ การสูญเสียที่น่าเศร้ามากว่าอาหารเคยเป็นสิ่งที่จรรโลงใจของคนให้มีชีวิตชีวา มีความเพลิดเพลิน แล้วก็มีความประทับใจกับรสชาติของมันมายาวนาน แต่วันนี้รสชาติของอาหารสูญหายไปหมดเลย เรากินรสชาติของผงชูรสเป็นหลัก ฉะนั้นมันจึงเป็นวิกฤตที่ใหญ่มากจนวันนี้พวกเราต้องเจ็บป่วยกันสูงมาก

คนเจ็บป่วยกันเยอะอย่างไม่น่าเชื่อครับ และก็เจ็บป่วยด้วยโรคที่ไม่มีเชื้อโรค มะเร็ง เบาหวาน ความดัน ภูมิแพ้ โรคไต เป็นกันทั้งบ้านทั้งเมืองเลย ไม่มีที่จะพักในโรงพยาบาลแล้ว สร้างแล้วสร้างอีก โรงพยาบาลขยายแล้วขยายอีกยังไม่มีที่พัก อันนี้มันเป็นเรื่องที่น่าคิดมากว่า เราทำงานหนักมากเพื่อที่จะหาเงิน พอได้เงินมาด้วยความยากลำบากแล้วก็เอาเงินไปซื้ออาหารแย่ๆเลี้ยงชีวิตกิน นี่มันน่าเศร้ามากว่าทำไมอ่ะ เรามีอาหารเต็มบ้าน อาหารดีๆทั้งหมดเลย ทำไมเราต้องมากินอาหารที่แย่ที่สุด อันนี้มันเป็นเรื่องที่น่าคิดใช่มั้ย

ไก่อร่อยๆเยอะแยะมาก ทำไมเราต้องกินแค่ไก่ฟาร์ม ไก่ 28 วัน มากที่สุด คือ 45 วัน 28 วัน ได้เกือบกิโลนะครับ 45 วันได้กิโลกว่าในการเลี้ยงไก่ อันนี้ผมเลยรู้สึกว่ามันคือ วิกฤตที่น่ากลัวมากว่าเราทำงานหนักเพื่อใคร ทุกคนทำงานหนักมากหาเงินทั้งวัน ทั้งปี แต่เราทำเพื่อใคร ทำเพื่อตัวเองก็ไม่ใช่เพราะว่าเราไม่ได้ซื้ออาหารที่ดีกินเลี้ยงชีวิตเลย ทำเพื่อลูกก็ไม่ใช่อีกเพราะว่าเราก็เลี้ยงลูกด้วยขยะเหมือนกัน เราซื้อขยะให้ลูกกินทุกวัน ฉะนั้นลูกเกิดมายังไม่ทันไรเลย อ้วน ตัวใหญ่อ้วนเอ้งเป้งขึ้นมาเดี๋ยวเป็นไข้ เดี๋ยวเป็นภูมิแพ้ เดี๋ยวเป็นนั่นเป็นนี่ เป็นสารพัดเป็นตั้งแต่เป็นเด็ก

นี่มันเป็นสิ่งที่น่าคิดมากว่าเราจะออกแบบชีวิตเราใหม่ได้มั้ย เพราะว่าสิ่งที่เราทำอยู่ทุกวันนั้นเราไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง เราทำเพื่อทำลายตัวเองเป็นหลัก ทำงานหนัก กินอาหารแย่ ใช้ชีวิตแย่ครอบครัวแตกสลาย ทำไปทำไมอ่ะ นี่วันนี้มันน่าคิดมากว่าเราทำไปทำไม ขยันไปทำไม ขยันเพื่อให้ตัวเองเจ็บป่วยมากขึ้น เพื่อให้ลูกเราเจ็บป่วยมากขึ้น แล้วตัวเราก็ตายเร็วขึ้นใช่มั้ย ขยันไปทำไม ทำไมเราไม่ขยันเพื่อตัวเอง ทุกวันนี้เราขยันเพื่อคนอื่น ทำงานเพื่อคนอื่นทั้งหมดเลย นี่เขาเรียกว่าระบบทาสยุคใหม่ครับ เป็นระบบทาสยุคใหม่

เราไปเรียนโรงเรียนเขาสอนว่าโลกนี้ไม่มีทาสแล้ว รัชกาลที่ 5 ยกเลิกทาสไปแล้ว เราไม่มีทาส แต่วันนี้พวกเราทุกคนกลับทำงานหนักยิ่งกว่าทาสทุกยุคทุกสมัย เราทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงทุกวันๆแต่ไม่มีอยู่ ไม่มีกิน ไม่มีอาหารดีๆกิน อาหารมันเยอะแต่อาหารดีๆมันไม่มี มันน่าคิดมั้ย มีลูกขึ้นมาก็ไม่มีเวลาอยู่กับลูกเพราะต้องรีบไปทำงาน เราก็เอาลูกไปทิ้งไว้โรงเรียนซะ ลูกเติบโตมาก็ไม่มีความผูกพันกับพ่อแม่เลย ไม่รู้จักคำว่าความรักคืออะไร เติบโตขึ้นมามันก็เป็นลูกของโรงเรียนแล้วเพราะว่ามันไปโตที่โรงเรียน มันไม่ใช่ลูกของเราแล้ว ฉะนั้นครอบครัวมันจึงแตกสลายอย่างรวดเร็ว

วันนี้มันก็เลยเป็นภาพที่น่ากลัวมากว่าสมัยผมเป็นเด็กนี่เขาบอกว่าเดี๋ยวคอมมิวนิสต์ ถ้าคอมมิวนิสต์ยึดครองประเทศไทยได้ เขาจะจับเด็กไปเข้าค่ายล้างสมอง แล้วก็เอาพ่อแม่เราไปลากไถแทนควายไถนา เด็กที่เอาไปเข้าค่ายล้างสมองเสร็จแล้วจบออกมาแล้ว มันก็จะสั่งให้พ่อแม่ทำงาน เด็กมันจะไม่ทำงานเป็นเจ้านาย มันจะมาเป็นเจ้านายพ่อแม่ ผมฟังแล้วผมร้องไห้นะครับ ผมสงสารแม่ ผมกลัวมาก กลัวคอมมิวนิสต์มากสมัยเป็นเด็ก กลัวว่าผมจะถูกจับไปเข้าค่ายล้างสมอง กลัวว่าเขาจะเอาพ่อแม่ผมไปลากไถแทนควาย แล้วก็ให้กินข้าวคนละกระป๋องนม ผมไปแอบร้องไห้คนเดียว

เพราะว่าสงสารพ่อแม่มาก แล้วผมเกลียดคอมมิวนิสต์มากในยุคนั้น เกลียดมาก กลัวมาก แต่วันนี้สิ่งที่ผมกลัวที่สุด ก็คือ สิ่งที่ทุกคนเป็นครับ

สิ่งที่ผมกลัวที่สุดคือ สิ่งที่ทุกคนเป็น นี่เด็กทุกเด็ก เด็กทุกคนถูกส่งไปเข้าค่ายล้างสมองด้วยสิ่งที่เราเรียกว่าโรงเรียนครับ เด็กทุกคนไปโรงเรียนหมดเลย แล้วก็กลับมาบ้านเด็กพวกนี้สั่งพ่อแม่ทั้งหมดเลย ทำอะไรไม่เป็น ล้างจานไม่เป็น ทำอาหารไม่เป็น ทำงานไม่เป็น ขอเป็นอย่างเดียว คือ ขอเงิน แม่เอาเงินมา ใช่มั้ยครับ แล้วพ่อแม่ก็ทำงานหนักมากๆยิ่งกว่าลากไถแทนควายอีก พ่อแม่หลายๆคนไม่ได้หลับไม่ได้นอนนะครับ ทำงานหนักมาก และก็ไม่มีอาหารกินครับ หลายๆคนกินบะหมี่สำเร็จรูป 1 ซอง กินมาม่า 1 ซองกับข้าว มาม่า 1 ซองกำให้แน่นๆได้ถึง 1 กระป๋องนมมั้ยครับ กำให้มันแน่นๆ กำให้มันละเอียด ได้ไม่กี่ช้อนเองครับ นี่คือภาพที่ผมเห็นว่าสิ่งที่เราครัวที่สุดตอนเป็นเด็กคือ ชีวิตจริงในปัจจุบัน

เรากินอยู่อย่างอดอยากและขาดแคลนมาก ท่ามกลางอาหารที่อุดมสมบูรณ์ เรากำลังทำงานเพื่อใคร เราทำงานหนักเพื่อใคร มันเป็นเรื่องที่น่าคิดมาก ทุกคนเหนื่อยครับแต่ได้อะไรล่ะ หลายๆคนอยู่ในเมืองกินอาหารทั้งปีครับมีแค่หมู ไก่ ไข่ แล้วก็ข้าว 4 อย่าง กินอาหาร 4 อย่างตลอดชีวิตครับ นี่คือความอดอยากขาดแคลนแต่เรากลับรู้สึกว่านี่คือความอุดมสมบูรณ์ นี่คือ มายาภาพ นี่คือ ภาพลวงตาที่เรามองไม่เห็น

การกินแค่ไก่ ไข่ กับหมูกับข้าว มันไม่ได้สารอาหารที่พอเพียงครับ มันก็เลยทำให้เราเป็นโรคนั่น โรคนี่ ที่เกิดจากการขาดสารอาหารสูงมาก ฉะนั้นเราเลยอยู่ในสภาวะของความเป็นทาส ทาสยุคใหม่ที่ทำงานหนักมาก แล้วก็ส่งเงินให้เจ้านายเราทุกวัน แต่เราไม่รู้ว่าเจ้านายเราคือ ใคร แต่ทุกวันเราหาเงินให้เขาๆ แต่ตัวเองนี่ไม่เคยหาอะไรให้ตัวเองเลย

คนเอาผักอินทรีย์มาขายเราก็บอกว่ามันแพงใช่มั้ย เราก็ไม่กล้าซื้อ ไม่อยากซื้อกิน แต่เวลาไปซื้อกาแฟแก้วละ 80 บาท เราเคยบอกว่าแพงมั้ย เคยต่อราคามั้ย ไม่เคยต่อราคากาแฟเลยแก้วละ 80 บาท แต่ชาวบ้านเอาข้าวมาขายกิโลละ 50 60 บาท กิโลหนึ่งกินได้ตั้งหลายวัน แล้วเราก็บอกว่าแพง ชาวบ้านขายกิโลละ 50 บาท ยังไปต่ออีก 3 โล 100 ได้มั้ยยาย ยายทำมาแทบล้มแทบตาย แล้วก็สร้างอาหารที่ดีที่สุด มีคุณค่าที่สุดต่อสุขภาพ เราไม่กล้าซื้อกิน เราบอกว่ามันแพง แต่พอไปซื้อมันฝรั่งทอดซองหนึ่ง ซองละ 30 บาท 40 บาท ไม่ใช่อาหารนะครับมันคือ อากาศ ใส่ผงชูรส ใส่เกลือ และน้ำมัน ไม่มีสารอาหารเลย ทำไมกล้าซื้อครับ

นี่คือการส่งส่วยยุคใหม่ที่เราไม่เข้าใจมัน เราก็เลยจ่ายเงินทุกวันๆเพื่อสิ่งที่ไม่จำเป็นในชีวิต แต่สิ่งจำเป็นให้กับชีวิตเรา เรากลับไม่กล้าซื้อกิน ผักเหรียง ผักพื้นบ้าน ผักกูด ผักหนาม เราไม่กล้ากิน เราบอกว่ามันเชย ไปกินมันฝรั่งทอด ซึ่งไม่มีสารอาหารเลย อันนี้มันน่าแปลกมากว่าแต่ละคนนี่ไปเรียนจบปริญญานะครับ เกือบ 20 ปี เรียนแทบตาย จบปริญญามา มากินขยะเป็นอาหาร เรียนเพื่ออะไรครับเกือบ 20 ปี นี่คือ ภาพที่ทำให้เห็นว่านี่คือ ระบบที่กำลังล่มสลายครับ มันเปลี่ยนให้ทุกคนเป็นทาส ทำงานหนักมาก ส่งเงินให้คนอื่นๆ ได้เงินมาก็รีบจ่ายๆ แต่ทุกอย่างที่เราจ่ายไม่ใช่จ่ายเพื่อตัวเองแต่ส่วนมากจ่ายเพื่อทำลายตัวเองครับ เราซื้อสิ่งที่ไม่ใช่อาหารกิน แต่สิ่งที่เป็นอาหารจริงๆเราไม่กล้าซื้อกิน ฉะนั้นมันจึงทำให้ผมรู้สึกสะเทือนใจมากขึ้นว่าทำไมมนุษย์เราจึงย่ำแย่ขนาดนี้

ผมไปอยู่เชียงใหม่ใหม่ๆนี่ไปอยู่ติดอุทยานแห่งชาติ ไปอยู่ใหม่ๆหน้าฝนก่อไฟขึ้นมาครับทำให้มันอุ่น ขึ้นมาบ้าง หน้าฝนเนี่ยเห็นแมงเม่าบินเข้ามาตอมกองไฟ แล้วก็บินเข้ากองไฟ แล้วก็ตาย พวกเราก็คุยกันว่าทำไมแมลงเม่ามันโง่จัง ทำไมมันรีบตาย เรารู้สึกว่าแมงเม่ามันโง่มาก มันบินเข้าไปฆ่าตัวตายทำไม ไฟมันร้อน แต่วันนี้เรามองดูคนแต่ละคนนี่ว่าเราก็ไม่ได้ต่างจากแมงเม่าครับ ว่าเราขยันไปทำไมอ่ะ ขยันไม่ได้ขยันเพื่อตัวเอง เราทำงานเพื่อคนอื่น ทำหนักๆแล้วก็ตาย เราต่างจากแมงเม่าตรงไหนครับ

สิ่งเหล่านี้แหละที่ทำให้ผมตัดสินใจที่จะเปลี่ยนชีวิตครับ ผมไม่อยากใช้ชีวิตเหมือนคนธรรมดามันเหนื่อย มันน่าเบื่อมาก มันเจ็บป่วยบ่อย แล้วชีวิตมองไม่เห็นอนาคตเลยว่าเราจะได้พักเมื่อไหร่ ทุกคนทำงานหนักโดยหลอกกับตัวเองว่าเดี๋ยวจะหาเงินสักก้อนก่อนแล้วจะได้เลิก แต่เมื่อไหร่เงินจะเป็นก้อนครับ ยิ่งทำไปเงินก็ไม่เป็นก้อนสักที ทำไปจนตายครับ อันนี้คือภาพที่เราเห็นทั่วๆไป ฉะนั้นผมจึงได้ตัดสินใจกลับบ้าน กลับมาอยู่บ้านว่าเราจะทำงานให้น้อยลงได้มั้ย

นกมันไม่เคยเข้ามหาวิทยาลัย นกไม่เคยไปตอกบัตรทำงานแต่มันไม่เคยอดอยากขาดแคลน มนุษย์ที่ฉลาดอย่างเรานี่ทำงานหนัก ไม่มีอยู่ ไม่มีกิน อายนก อายหนูครับ ฉะนั้นผมก็เลยตัดสินใจกลับบ้าน กลับมาทำสวน ทำนา แต่ผมไม่ได้ทำแบบชาวบ้านครับ ชาวบ้านมีนา 20 ไร่ ก็ทำนา 20 ไร่ ผมบอกว่าทำๆไมนา 20 ไร่ มันเหนื่อยนะ เพราะว่าทำนา 20 ไร่นี่ดำนาเป็นเดือนครับกว่าจะเสร็จ เกี่ยวข้าวกว่าครึ่งเดือนครับกว่าจะเสร็จ ได้ข้าวมาราคาข้าวก็ตกต่ำ แล้วไปทำให้มันเหนื่อยทำไม

ผมก็เลยมาทำสวนครับ ใช้พื้นที่เล็กๆแค่ครึ่งไร่ อย่าทำมากครับถ้าทำมากมันจะเป็นงาน ครึ่งไร่ปลูกผักมากกว่า 40 50 อย่าง ในครึ่งไร่ อย่างละไม่เกิน 5 ต้นเป็นส่วนมากครับ มะละกอ 5 ต้น มะเขือ 5 ต้น พริก 5 ต้น ข่า 5 กอ ตะไคร้ 5 กอ แตง 5 หลุม ถั่ว 5 หลุม อย่างละ 5 ๆ รดน้ำครึ่งไร่นี่ไม่ถึง 15 นาทีต่อวันครับ ยังไงก็เสร็จครับ ใช้บัวรดใหญ่ๆ 2 อันเดินลงไปตักปุ๊บ เดินราดแป๊บเดียว ครึ่งไร่นี่ยังไงก็ไม่เกิน 15 นาทีต่อวัน

หลังจากนั้นเขาเผาใบไม้ เผาฟาง ผมก็ไปเอามาทำเป็นปุ๋ยหมัก ผักตบจากสระก็ไปเอามากองเป็นปุ๋ยหมัก หมักเป็นดินเสร็จก็ไปเอามาปูใส่แปลงผัก แป๊บเดียวครับ 3 เดือนผ่านไปแปลงผักงามเลย งามมากแค่ 3 เดือนผ่านไปครับ ครอบครัวผม 6 คน มีอาหารกินเหลือกินเลยครับ เหลือกินทุกคน และเราเคยใช้เงินเดือนละ 3,000 บาท เพื่อซื้ออาหารมาเลี้ยงครอบครัว หลังผมทำสวนวันละไม่ถึงครึ่งชั่วโมงต่อวัน ทำทุกวัน ครอบครัวเริ่มมีเงินฝากเดือนละ 3,000 บาท โดยไม่ต้องทำงานเพิ่มครับ

อันนี้คือ สิ่งที่ผมรู้สึกว่ามันเปลี่ยนชีวิตผมทันทีเลยว่าทำไมคนต้องทำงานวัน 8 ชั่วโมงแล้วไม่มีกิน ในเมื่อเราทำงานไม่ถึงครึ่งชั่วโมงต่อวันนี่เลี้ยงคน 6 คนได้ ผมทำงานอยู่กรุงเทพ 7 ปีๆ ค่าแรงวันละ 100 บาท เลี้ยงตัวเองไม่พอครับ วันละ 8 ชั่วโมง วันละ 100 บาท แต่พอมาทำสวนครึ่งไร่ทำงานไม่ถึงครึ่งชั่วโมงต่อวันแต่เลี้ยงคนได้ 6 คน และยังมีเงินฝากอีกเดือนละ 3,000 บาท โดยไม่ได้ทำงานเพิ่ม

และหลังจากนั้นเห็นว่ามันกินไม่หมดครับ ครึ่งไร่ คน 6 คนกินไม่หมด พริกต้นเดียวยังไม่หมดเลยอ่ะ เพราะว่าปลูกไม่มาก การปลูกไม่มากมันทำให้ดูแลทั่วถึงครับ พอดูแลทั่วถึงปุ๊บผลผลิต

มันสูงขึ้น มันเลยกินไม่หมด มันเลยได้ขายอีก ผมก็เลยมาขายตลาดแบบนี้แหละครับ เดินไม่ถึงตลาดแม้แต่วันครับ เพราะอะไร เพราะว่าผมมีผักมากกว่า 20 อย่าง ในแต่ละวันที่เอาใส่รถเข็นเดินเข้าไปในตลาดในหมู่บ้าน แต่ละอย่างมีไม่เกิน 3 กำครับ อย่างละ 3 กำ 4 กำเท่านั้นเอง ฉะนั้นถ้าไปตลาดปุ๊บมันจะมีแค่ผักคะน้า กะหล่ำ มะละกอ ถั่วฝักยาว และมะเขือเทศ แต่ผมนี่มี 20 กว่าอย่าง ฉะนั้นเวลาเดินเข้าหมู่บ้านปุ๊บนี่คนมารุมแป๊บเดียวหายครับ แป๊บเดียวผมกำเงินกลับบ้านวันละ 200 – 300 บาท ในขณะที่ค่าแรงขั้นต่ำวันละ 100 บาท

อันนี้แหละที่ทำให้ผมเปลี่ยนชีวิต เปลี่ยนวิธีคิดอย่างสิ้นเชิงว่าผมนี่โง่มากอยู่กรุงเทพถึง 7 ปี ทำงานวันละ 8 ชั่วโมงอย่างต่ำ ได้วันละ 100 บาท กินไม่เคยอิ่มในรอบ 7 ปี แต่พอมาทำสวนครึ่งไร่ทำงานไม่ถึง 1 ชั่วโมงต่อวัน มีเงินรายได้จากสวนนี่วันละ 200 – 300 บาททุกวัน และก็มีอาหารเลี้ยงคน 6 คนในครอบครัวอิ่มทุกวัน และเงินที่เคยซื้ออาหารเดือนละ 3,000 บาท ไม่ได้ซื้อ ได้ฝากอีกทุกเดือน อันนี้แหละที่ทำให้ผมเปลี่ยนวิธีคิดอย่างสิ้นเชิงว่าชีวิตนี้มันง่ายมาก ทำไมคนต้องทำงานหนักจนไม่มีเวลานอนกลางวัน

ผมทำสวนอยู่ 3 ปีกว่าครับ มีเงินเก็บอยู่ 400,000 บาท ก็เลยได้ไปซื้อที่อยู่เชียงใหม่จนทุกวันนี้ อันนี้คือ สิ่งหนึ่งที่ทำให้ผมเข้าใจว่าสิ่งที่เราคิด สิ่งที่เราทำอยู่ปัจจุบันมันผิดครับ มันผิดเพราะว่าเราไม่ได้ทำเพื่อเรา มันก็เลยทำให้เราอดอยากและขาดแคลน ทุกคนทำงานหนักแต่ไม่ได้ทำงานเพื่อตัวเอง ทำเพื่อคนอื่น เพราะฉะนั้นบริษัทปุ๋ย บริษัทยา บริษัทเมล็ดพันธุ์มันรวยจนไม่รู้ว่าจะเอาเงินไปไว้ไหนครับ เจ้าของพันธุ์หมู เจ้าของพันธุ์ปลารวยจนไม่รู้ว่าจะเอาเงินไปไว้ไหน แต่พวกเรานี่ทำงานหนักยิ่งจนๆ

ผมนี่กรีดยางอยู่หลายปีนะครับอยู่ที่เบตง ยะลา ผมเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตัดยางคนหนึ่งนะครับ แต่ผมก็ไปเห็นว่าชีวิตทำไมต้องทำงานกลางคืนหว่า มันเหนื่อยมาก ในที่สุดผมก็สังเกตว่าพริกขี้หนูนี่ไม่มีใครปลูกเลยทำไมมันงามหว่า ไม่มีใครรดน้ำมันเลย ผมขี้เกียจตัดยาง ผมก็เอาพริกขี้หนูเก็บพริกขี้หนูแดงๆนี่มาใส่โถ ปั่นๆสาดไปตามร่องยางครับ ฝนตกมาเขียวปี๊ดขึ้นเลยครับ ไม่ต้องรดน้ำ ไม่ต้องดายหญ้า ไม่ต้องดูแล ไม่ต้องทำอะไรเลย เก็บพริกขี้หนูขายกิโลละ 200 บาท ไม่กี่ชั่วโมงได้ 2 โล 3 โลแล้วครับ แล้วผมจะไปโง่ตัดยางทำไมอะ อันนี้มันทำให้ผมเปลี่ยนชีวิตผมเลยทันทีอ่ะ

ฉะนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เราจะต้องคิดต่างจากคนอื่นให้ได้ครับ คิดเหมือนคนอื่น ทำเหมือนคนอื่น เราก็จะเป็นเหมือนคนอื่น ฉะนั้นพอผมไปตัดยาง ผลก็เลยตัดอยู่ได้ไม่นานเพราะผมรู้สึกว่า ผมเหนื่อย ผมขี้เกียจ ผมก็เลยมาปลูกพริกขี้หนูครับ ปรากฏว่าได้เงินง่ายกว่าตัดยาง ได้เงินเยอะกว่าตัดยางอีก อันนี้แหละคือสิ่งที่ผมคิดต่างจากคนอื่น ทางรอดก็คือ ทำให้มันต่างจากคนอื่น

อาชีพเกษตรกรรมนี่ ผมจึงเห็นว่าเกษตรกรรมไม่ควรเป็นอาชีพครับเพราะว่ามันเป็นสิ่งที่เดียวที่ทำได้คือปลูกพืช มันเป็นอาชีพที่ไม่สามารถสร้างเงินได้ สร้างรายได้ได้ ทำงานหนัก เหนื่อยแต่จะไม่มีรายได้คือ เกษตรกรรมนะครับ เพราะอะไร เพราะสินค้าเกษตรเป็นสินค้าชนิดเดียวที่ขึ้นราคาไม่ได้บนโลกใบนี้ครับ ทุกอย่างขึ้นราคาได้หมด แต่สินค้าเกษตรคือ สิ่งเดียวที่ขึ้นราคาไม่ได้

ฉะนั้นถ้าเราทำเกษตรนี่ ถ้าเราได้เยอะปุ๊บ ผลผลิตสูงปั๊บนี่ราคามันจะตกฮวบฮาบไปอยู่ที่พื้นใช่มั้ย เราก็ขายไม่ได้ราคา ขาดทุนอีก ถ้าราคามันแพงขึ้นปรากฏว่าเรามีผลผลิตน้อยครับ และเราก็ไม่

มีขายอีก ฉะนั้นซื้อหวยยังดีกว่าทำเกษตร ยังมีโอกาสถูกหวยครับ แต่ทำเกษตรนี่โอกาสที่จะได้เงินคืนกลับมานี่มันยากมาก ฉะนั้นผมจึงมีความคิดที่ต่างจากคนอื่นว่าเกษตรไม่ควรที่จะเป็นอาชีพครับ มันควรเหมาะกับการเป็นวิถีชีวิต ไม่ต้องทำมาก ทำน้อยๆ ให้พอดีกับแรงงาน ใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน ปลูกผัก ทำนาก็อย่าให้เกินหนึ่งไร่ครับ ถ้าเกินกว่านั้นปุ๊บเป็นงานทันทีเลย เป็นงานทันทีปุ๊บเราจะต้องลงทุนแล้ว

การลงทุนทางการเกษตรนี่มันยากมากที่จะได้เงินกลับมาครับ เพราะมันเป็นสิ่งเดียวที่ถูกล็อคไว้แล้วว่าห้ามรวย ถูกล็อคไว้จริงๆครับ ผมไปอยู่กรุงเทพเมื่อ 20 กว่าปีที่แล้ว 30 ปีที่แล้ว เขาขายมะเขือจานละ 5 บาท พริกจานละ 5 บาท แล้วทุกวันนี้ไปกรุงเทพเราก็ยังเห็นอย่างนั้นอยู่ครับ ยังเห็นอย่างนั้นอยู่ ทั้งๆที่ทุกอย่างขึ้นราคาไปหมดแล้ว น้ำมันขึ้นราคา ปุ๋ยขึ้นราคา เมล็ดพันธุ์ขึ้นราคา ค่าแรงขึ้นราคา ทุกอย่างขึ้นราคาได้หมดแต่ผลผลิตของเกษตรกรกลับไม่ขึ้นราคา ฉะนั้นนี่จึงทำให้เห็นว่าเกษตรกรรมจึงไม่ควรจะทำเป็นอาชีพ แต่มันควรจะเป็นวิถีชีวิตที่เราทำทุกวัน แต่อย่าทำมาก ทำมากมันจะเป็นหนี้มากครับ ทำน้อยๆที่เหลือก็คือปลูกป่าครับ เพราะว่าปลูกป่านี่ราคาป่าไม่เคยลดลงนะครับมีแต่เพิ่มขึ้น ราคาต้นไม้มีแต่ลดลงไม่เคยเพิ่มขึ้น อันนี้ก็เลยทำให้วิธีคิดของผมเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง

ทุกวันนี้ผมไม่ได้ทำนาเยอะอย่างนั้นอีกแล้ว มีที่ปุ๊บผมก็จะออกแบบพื้นที่ให้มีสระ มีสวนเล็กๆ มีที่นาเล็กๆ เปลี่ยนคันให้เป็นคันนากว้าง 4 เมตรขึ้นไป และก็ปลูกผลไม้บนคันนา ที่ดินที่เหลือก็คือ ปลูกเป็นป่าครับ อันนี้มันทำให้ทำงานน้อยๆเพราะมันดูแลน้อย พอมันเป็นป่าปุ๊บ ป่าไม่ได้หมายความว่ามีต้นสักอย่างเดียว มีต้นยางนาอย่างเดียว มีต้นตะเคียนอย่างเดียว มันไม่ใช่แบบนั้น ป่าก็คือป่าที่เป็นธรรมชาติมีพืชเป็นร้อยๆชนิดขึ้นไป

อันนี้พูดถึงเรื่องป่าเพราะว่าตอนนี้ผมกำลังเปลี่ยนที่ของผมเป็นป่าครับ เพราะผมเห็นว่าป่าทำเงินได้มากกว่าการปลูกยางพารา ปลูกข้าว ปลูกข้าวโพดเยอะเลย ผมกำลังที่จะเพิ่มป่าขึ้นให้ได้ปีละ 1 ไร่ ทุกปีๆ ป่านี่ก็คือ จะต้องมีไม้เนื้อแกร่ง ไม้เนื้อแข็ง ไม้เนื้ออ่อน พูดง่ายๆก็คือ มีไม้สูง มีไม้กลาง ต่ำเตี้ยเรี่ยดิน แล้วก็ใต้ดิน ผมเริ่มทำเล็กๆน้อยๆแต่ผมก็เห็นความต่างทันทีเลยพอปลูกป่าเสร็จแล้ว ใต้ดินนี่จะเป็นพวกขมิ้น กระชาย ว่านต่างๆให้เต็มข้างล่างเลย มันต่างๆให้เต็มเลย สิ่งที่ได้พบคือ ขมิ้นนี่ราคาแพงกว่าข้าวหลายเท่าเลย แล้วไม่ต้องดำ ต้องเกี่ยว ต้องอะไรทั้งสิ้นเลย ก็คือเอาไปฝังดินไว้เฉยๆ หมดพฤศจิกาเราก็เอาไปขายเลย ฉะนั้นขมิ้นเป็นที่ต้องสูงมากเพราะว่าโรงงานยาสมุนไพรต้องการขมิ้นสูงมาก แต่วันนี้ขมิ้นไม่พอใช้ในเมืองไทยครับ หลายๆที่ต้องสั่งเข้าจากพม่า จากเขมร จากต่างประเทศ จากหลายๆที่ครับ ฉะนั้นถ้ามีป่าแบบนี้ขึ้นมา การปลูกป่ามันดูแลแค่ 3 ปีครับ ในแต่ละปีดูแลแค่ 3 เดือน ในแต่ละเดือนดูแลแค่ 1 ครั้งเท่านั้นเอง ก็คือ ตัดหญ้าให้มันเดือนละ 1 ครั้งตอนหน้าฝนครับ เท่านั้นเองป่ามันโตขึ้นเอง

พอป่าโตขึ้นปุ๊บ ป่านี่มันจะมีความหลากหลายครับ ฝนตกมาใหม่ๆปุ๊บเห็ดคือ สิ่งแรกที่เป็นรายได้ หน่อไม้ก็ขึ้นมา ทีนี้หมดฝนปุ๊บก็จะมีมะขามป้อม มีสมอ มีบอระเพ็ด มีเผือก มีมัน พวกนี้ก็ไปเก็บ เก็บได้ตลอด มะขามป้อม หรือสมอตากแห้งแล้วนี่กิโลละเป็นร้อยนะครับ ดีกว่าทำนาตั้งเยอะแล้วก็งานมันง่ายกว่าเยอะเลย ฉะนั้นถ้าเรามีป่านี่มันจะให้ผลผลิตตลอดเวลา การสร้างป่าจึงเป็น

ทางออกที่ดี ป่านี่ในที่สุดมันก็จะเป็นบำนาญในชีวิตให้กับเราด้วย ในช่วงใหม่ๆเราก็เก็บพวกพืชอายุสั้นขายไปก่อน พวกผักต่างๆ ผักป่าต่างๆเก็บขาย พวกพืชหัวเก็บขาย ไผ่นี่ ไผ่เป็นสินค้าที่มาแรงมากในปัจจุบัน การปลูกไผ่คือ การดูแลที่ง่ายที่สุดครับ บ้านไม้ไผ่วันนี้แพงกว่าบ้านคอนกรีตนะครับ บ้านหลังเล็กๆแค่พื้นที่ 10 x 15 เมตรเท่านั้นเอง ตกอยู่ที่ล้านกว่าบาทนะครับบ้านไม้ไผ่ ไม่มีไม้อย่างอื่นเลยไผ่ล้วนๆครับ ฉะนั้นไผ่กำลังมาแรง ไผ่ทุกชนิดสามารถเอามาใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมดเลย ฉะนั้นถ้าเรามีไผ่รอบป่า และข้างในเรามีป่าที่หลากหลาย เราจะได้ทุกอย่างจากป่าได้ ฉะนั้นการมีป่านี่มันจึงเป็นสิ่งที่ลงทุนง่ายกว่าการปลูกพืชผักทุกอย่างครับ ง่ายกว่าการทำการเกษตรทุกชนิด

ฉะนั้นไม้กำลังน้อยลงๆ และราคาของไม้มันก็จะเพิ่มขึ้นๆเรื่อยๆ แต่ปลูกข้าว ปลูกปาล์ม ปลูกยางพารา ราคามันจะขึ้นลงๆเสมอ แต่ราคาของไม้ไม่เคยลงนะครับมีแต่ขึ้นตลอด ฉะนั้นถ้าจะทำเกษตรนี่ผมคิดว่ามันจะต้องเริ่มต้นมาดูตรงนี้ก่อนว่าเราจะปลูกยังไงเราถึงจะอยู่รอด ฉะนั้นถ้าเราปลูกให้หลากหลายอย่างนี้ เราอยู่ได้แน่นอนครับ

อันนี้สวนผมนะครับปลูกผักหลายชนิดมาก แปลงเดียวนี่ไม่ต่ำกว่า 5 ชนิดนะครับ แปลงยาวๆชาวบ้านเขาจะปลูกคะน้าทั้งแปลง แต่ของผมนี่แปลงยาวๆแถวนี้นี่เป็นต้นหอม แถวนี้เป็นคะน้า แถวนี้เป็นผักชี แถวนี้เป็นกระเทียม หรือแปลงยาวๆตัดครึ่ง แบ่งครึ่งออกได้สิบอย่างใน 1 แปลงครับ

ถ้าเราปลูกอย่างนี้ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นเราไม่เดือดร้อนนะครับ ถ้าผักคะน้าราคาต่ำปุ๊บ ผมไม่ขายครับเอาฟันๆเอาไปทำปุ๋ยหมักต่อ มันถูก อะไรถูกไม่ขายครับ ฉะนั้นผมได้อย่างอื่นครับเพราะว่ามันมีหลายอย่างครับ คะน้าราคาไม่ดีแต่ผมอย่างอื่นขายได้ แต่ถ้าปลูกคะน้าแปลงเดียวปุ๊บ คะน้าราคาตกปุ๊บนี่ก็คือ เสียทั้งแปลงครับ รดน้ำเหนื่อยทั้งแปลง ใส่ปุ๋ย ดูแลเหนื่อยทั้งแปลงตั้ง 3 เดือน สูญเปล่าไปเลยถ้าราคามันตก หรือราคาไม่ตกโดนหนอนกินก็เรียบอีกครับ แต่การปลูกหลายๆอย่างในแปลงเดียวกันนี่หนอนมันมากินคะน้าก็ปล่อยให้มันกินไปครับ แต่มันจะไม่กินกอม ไม่กินกระเทียม ไม่กินผักชี อย่างอื่น ฉะนั้นหยาดเหงื่อแรงงานที่เราทุ่มเทไปกับผักแปลงนั้นมันจึงไม่สูญเปล่า

ฉะนั้นการปลูกอะไรหลายๆชนิดมันจึงเป็นหลักประกันว่าเราอยู่ได้แน่นอน ดังนั้นเวลาทำสวนเราจึงไม่ทำเหมือนชาวบ้านทั่วๆไปครับ ก็คือ การปลูกให้มันหลายๆอย่างในที่เดียวกัน และเราจะไม่มีปัญหาเรื่องโรค และแมลงเลย ผมทำมาเกือบ 30 ปีแล้วครับ ไม่เคยใช้อะไรกำจัดแมลงเลย สอนคนทำเอาพริกมาปั่นฉีดเพลี้ยบ้าง เอาหนอนตายอยากฉีดนั่นฉีดนี่ เอาน้ำส้มควันไม้ไปทำนั่นทำนี่ แต่ตัวเองไม่เคยใช้เลยครับในสวนของตัวเองเพราะว่าสวนผมมันมีความหลากหลาย มันเยอะมาก ฉะนั้นสวนผักจึงไม่ใช่การปลูกพืช 2 – 3 อย่างครับ สวนผักจะต้องปลูกพืชให้มันหลายๆชนิดให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ นั่นคือสวนครับ สวนที่จะทำให้เราอยู่รอดได้จริงๆ

ฉะนั้นประสบการณ์ของผมก็คือ อย่าทำเยอะ ถ้าทำเยอะปุ๊บนี่แรงไม่ถึงครับ เงินไม่ถึง ปุ๋ยไม่ถึง มันเสียหาย มันสูญเปล่าครับ อย่างผมทำนา ผมมีนาอยู่ 30 ไร่ที่ยโสธรแต่ก่อน 3 คนดำนา 1 เดือนเต็มครับ เกี่ยวข้าวอยู่อีกประมาณครึ่งเดือน นวดข้าวอีกประมาณอาทิตย์หนึ่ง ได้ข้าว 4 ตันครับ เพราะว่านาไม่ดี นาดินทราย ไม่มีสารอาหาร ดูแลไม่ทั่วถึง ก็เลยทำงานเยอะมาก แต่ทีนี่พอผมลดลองมาปลูก 1 ไร่ดู ทำนา 1 ไร่ เอาปุ๋ยหมักลงเยอะๆ เอาใบไม้ลงเยอะๆ เอาฟางลงเยอะๆ ทำนา 1 ไร่ 2 คน ดำวันเดียวครับ

สิ่งที่ผมเล่าให้ฟังในวันนี้ อยากจะให้ช่วยถาม ผมพูดคนเดียวอาจจะเบื่อนะ เพราะว่าผมไม่รู้ว่าอยากจะฟังอะไรบ้าง

พิธีกร : เป็นไงบ้างครับฟังไปแล้ว ผมจะสรุปอีกทีหนึ่ง ฟังแล้วเป็นไงบ้างครับ ช่วงแรกนี้ผมฟังแล้วรู้สึกหูหักครับ เหมือนเราใช้ชีวิตผิดมา ตกลงเราเป็นทาสหรอ เป็นทาสชั้นดีครับ แล้วพี่โจนก็เล่าไปเรื่อยว่า การที่เราจะปลดปล่อยจากการความทาสนั้นทำอย่างไร แต่หัวข้อจริงๆแล้วที่เราจะพูด คือ ความมั่นคงทางด้านอาหารนะครับ สิ่งที่พี่โจนพูดเริ่มมาจากทีแรกแล้ว ทำไมถึงเป็นความมั่นคงทางด้านอาหาร เราต้องปลดล็อคจากความเป็นทาสมาเรื่อยๆ ทำสวนทำอย่างไร เกษตรกรไม่ควรจะเป็นอาชีพ ควรจะเป็นวิถีชีวิตนะครับ ไล่มาเรื่อยๆ เราจะอยู่ได้อย่างไร

พี่โจน : สิ่งที่ผมรู้สึกว่าเป็นความภาคภูมิใจในชีวิตที่ผมได้ค้นพบก็คือ ถ้าเราออกแบบพื้นที่ให้ดีได้ ให้มันพึ่งตนเองได้ก็คือ มีสวนเล็กๆทำงานไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน หรือถ้าเราติดระบบน้ำสปริงเกอร์ใส่นี่มันดูแลมันเองเลย เราแทบจะดูแลน้อยมากเลยครับ ถ้าเรามีสวนเล็กๆ มีบ่อน้ำ แล้วก็เปลี่ยนที่นา ให้คันนาใหญ่กว้าง 4 เมตร แล้วก็เป็นผลไม้บนคันนา ทำนาให้น้อยลงที่เหลือเป็นป่าปุ๊บ เราแทบจะไม่ได้ทำงานเลยครับ แค่ไปเก็บขายเท่านั่นเอง ที่ผมไปนั่นไปนี่เดินทางได้ทุกวันนี้ก็เพราะผมมีอยู่ มีกินแล้วครับ มีสวน ผมไม่ได้มีเงินนะครับ ผมไม่ได้มีรายได้นะ ในชีวิตผมไม่ได้มีรายได้มาเกือบ 20 ปีแล้วครับ คนชวนไปนั่นไปนี่ หลายๆคนก็คาดว่าผมจะได้ค่าวิทยากรชั่วโมงเท่านั่นเท่านี่ มันน้อยมากครับที่ผมจะได้ค่าวิทยากร ส่วนมากผมก็ไปงานอย่างนี้ งานที่คนไม่มีเงิน ผมไปทุกวันครับ ไปอย่างนี้แหละ ฉะนั้นผมไม่มีรายได้แต่ผมไม่เคยอดอยาก ไม่เคยขาดแคลนนะครับ คนแค่จ่ายค่าเดินทางให้ผม ผมก็ไป แต่ผมไม่ได้เลี้ยงชีพด้วยสิ่งที่ผมไปนะ ผมเลี้ยงชีพด้วยหยาดเหงื่อแรงงานของผมครับ ผมมีสวน ผมทำนาแค่ไม่กี่วันต่อปี ผมมีข้าวตุนไว้กินแล้ว แล้วผมมีสวนผักเล็กๆ แล้วก็มีระบบน้ำรดน้ำให้มัน แล้วก็มีรายได้จากมันทุกวัน ผมไม่อยู่คนอื่นก็เก็บขายแทน ก็มีรายได้จากมัน นี่แหละคืออิสระภาพของชีวิตครับ พอเรามีอยู่ มีกิน มีใช้ โดยทำงานไม่เกินวันละ 1 ชั่วโมง อีกวันละ 10 ชั่วโมง 11 ชั่วโมงต่อวัน คือ เวลาว่างครับ

ชีวิตมันควรจะออกแบบแบบนี้ ฉะนั้นเราอย่างจะไปไหนได้ไป อยากทำอะไรได้ไปได้ทำ อยากกินอะไรได้กิน ตรงนี้แหละที่ทำให้ชีวิตมันมีค่า มีความหมาย ไม่ใช่ว่าหน้าดำคล่ำเครียด ตากแดด ตากฝนทั้งวัน แล้วก็มีแต่หนี้แต่สิน ชีวิตแบบนั้นมันเหนื่อย มันเครียด มันไม่สนุกครับ ฉะนั้นการออกแบบชีวิตให้มันมีอยู่ มีกิน มีใช้ มันไม่ใช่เรื่องยาก ก็แค่เปลี่ยนพื้นที่เราซะ อย่าปลูกพืชชนิดเดียวให้มันมีความหลากหลาย

อันแรกคือ มีสระน้ำ มีน้ำ แล้วในน้ำมีปลา มีกุ้ง มีหอย เหนือขึ้นมาปุ๊บก็เป็นสวนผักเล็กๆที่มีผักไม่ต่ำกว่า 30 ชนิด เหนือไปอีกก็จะเป็นนาข้าว นาข้าวอย่าให้เกิน 2 ไร่ หรือ 3 ไร่ ขนาดนั้นพอแล้ว ทำมากกว่านั้นมันเหนื่อย แล้วก็นอกจากนั้นก็จะเป็นผลไม้ครับ ผลไม้ก็ไม่ควรจะมีแต่ทุเรียน ไม่ควรจะมีแต่มังคุด มันควรจะมีไม่ต่ำกว่า 20 อย่างในนั้น อย่างละ 5 ต้น 6 ต้น ที่เหลือปล่อยเป็นป่าครับ

นี่คือการออกแบบที่ทำให้เราเป็นอิสระจริงๆ อยากได้เงินเมื่อไหร่ก็เก็บไอของพวกนั้นแหละขายครับ เก็บพริก เก็บมะเขือขาย เก็บว่านนมสาว ว่านชักมดลูก ว่านขอทอง ขมิ้นดำ กระชาย พวกนี้ ขมิ้นดำกิโลละ 200 บาท มันดีกว่าปลูกมัน ปลูกอะไรต่างๆเยอะเลยอะ มันดีกว่าปลูกข้าวครับ ปลูกขมิ้นอ่ะ ราคามันแพงกว่าข้าวตั้งเยอะ และไม่ต้องดูแล ขมิ้นมันคือพืชป่า ว่ายต่างๆมันคือพืชป่า ปลูกไปไม่ต้องดูแล อันนี้มันอยู่ได้เลยใช่มั้ยครับ

อันนี้คือ สิ่งที่จะชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรรมมันไม่ควรจะเป็นอาชีพ แค่เราออกแบบให้ดี มันจะทำให้เรามีปัจจัย 4 ใช้ครับ มีอาหาร มีข้าวของใช้ มีที่อยู่อาศัย และก็มียารักษาโรค ฉะนั้นถ้ามีฐาน 4 อย่างนี้มั่นคงแล้ว อย่างไปทำอะไรก็ไปทำอันนั้นครับ อยากเป็นครูก็ไปเป็นครูได้ อยากเป็นข้าราชการก็ไปเป็นข้าราชการ อยากทำธุรกิจก็ไปค้าขาย อยากเป็นศิลปินก็ไปแหกปากร้องเพลง ไปฝึกทำอะไรที่เราชอบ ทีนี้ถ้าเราทำอะไรที่เราชอบโดยที่เราไม่ต้องกังวลว่าเราจะอดตายนี่เราจะทำมันได้ดีครับ เราเป็นครูก็จะเป็นครูที่ดี เป็นครูที่มาจากจิตวิญญาณไม่ต้องไปเลียมือ เลียตีนผู้อำนวยการเพื่อที่จะได้ขั้นสองขั้น เราก็จะได้ทำอย่างสะใจ เขาอยากไล่เราออก ก็ไม่ต้องไปกังวลครับ ไล่เราออกก็เฉย เรามีอยู่มีกินแล้ว อันนี้เราก็จะเป็นครูจริงๆ ฉะนั้นมันจะเป็นอะไรที่ทำให้ชีวิตเรามีค่า มีความหมาย มีความสนุกจริงๆ อยากเข้าวัดฟังธรรมก็ไปได้ตลอด อยากทำบุญก็ไม่ต้องเอาเงินไปครับเก็บผักเก็บหญ้าไปได้บุญมากกว่าไปสร้างโบสถ์ สร้างศาลาอีก ฉะนั้นมันจึงเป็นอิสระภาพ เป็นความงดงามของการมีชีวิตอยู่

ฉะนั้นการไปรับจ้างทำงานหาเงินเลี้ยงชีพไปวันๆ ผมว่ามันเหนื่อยครับ แต่ถ้าเรามาออกแบบชีวิตอย่างนี้เราก็จะมีอยู่ มีกิน มีเงินใช้ และเราก็จะได้เอาเวลาไปทำสิ่งที่อยากทำได้จริงๆ ชอบอะไรก็ควรจะทำอันนั้น คนไม่ควรจะฝืนทำอะไรในสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบเพราะว่ามันน่าเบื่อครับเพราะว่าเวลามันจะช้ามาก เมื่อไหร่มันจะค่ำ เมื่อไหร่จะเที่ยง เมื่อไหร่จะเลิกใช่มั้ย เราคิดถึงแต่เวลาที่จะได้กลับบ้าน อันนั้นคือความทุกข์ครับ

ชีวิตคนมันไม่ควรจะทุกข์ มันควรสนุกทุกวัน สนุกทุกเวลา เดินไปไหนก็เก็บอะไรกินได้มันสุดยอดเลยอะ ซึ่งชีวิตอย่างนี้ผมเห็นว่าคนทุกคนออกแบบได้ทำได้ แต่ถ้าจะให้รวยได้อย่างทักษิณ รวยเหมือนคนนั้นคนนี้ มันมีไม่กี่คนที่จะรวยได้อย่างนั้นในโลกใบนี้นะครับ ฉะนั้นในเมื่อมันอยากที่จะรวย

อย่างนั้นแล้วไปทำให้มันเหนื่อยทำไมครับ มาทำง่ายๆอย่างนี้ดีกว่า รวยก็รวยไป รวยไปไม่มีเวลานอนกลางวัน มันไม่สนุกหรอกครับ ไม่ต้องรวยครับ ขอแค่ได้มีกิน มีอยู่ มีใช้ มีเวลาได้นอน ได้คุยกันสนุกสนาน เล่นสนุกกันนี่ อันนี้มันกว่าครับ อันนี้คือ สิ่งที่อยากจะเล่าให้ฟังครับ

พิธีกร : ในช่วงคำถามนะครับ ใครอยากจะมีอะไรถามมั้ยครับ ถามได้เลยนะครับ ใครอยากจะถามยกมือขึ้นได้เลยนะครับ จะได้เอาไมค์ไปให้

คำถาม : อยากจะถามคุณโจนว่าแล้วชีวิตเมืองที่เขาไม่มีที่ดิน หรือมีที่น้อยๆ แบบอยู่บ้านจัดสรรหรืออยู่บ้านเช่า อะไรอย่างนี้ แต่เราอยากจะมีชีวิตแบบมีความสุขเล็กแบบทำสวน เราจะเริ่มยังไงค่ะ

พี่โจน : ชีวิตในเมื่องนี่คนเมืองก็จะชอบงานผลิต งานบริการ งานจัดการใช่มั้ย ก็ต้องทำสิ่งที่ตัวเองชอบไป แต่ว่าคนเมืองจะต้องรวมตัวกันครับ รวมตัวกันตั้งเป็นบริษัทก็ได้ เป็นสหกรณ์ก็ได้ และก็มาเชื่อมต่อกับกลุ่มชาวบ้านที่ทำครับ กลุ่มชาวบ้านก็จะส่งผักอินทรีย์ไปให้เรากินในเมือง วันหยุดเราก็พาลูก พาหลานมาช่วยเขาถอนหญ้าบ้าง เก็บไข่บ้าง เลี้ยงปลาบ้าง ลูกหลานก็จะได้เชื่อมต่อกับอาหารที่เรากินว่ามันคืออะไร มาจากไหน หรือบ้างครั้งก็จะมีกลุ่มคนจัดตลาดให้เราอย่างนี้ ฉะนั้นคนเมืองจะต้องมาที่นี่ครับ มาช่วยซื้อ ช่วยกินที่นี่ปุ๊บ พอเกษตรกรเขาทำผักดีๆไม่มีเคมี ไม่มีฮอร์โมน เก็บเมล็ดพันธุ์เอง ทำผักที่ดี รสชาติที่ดีเอามาขาย ขายได้ปุ๊บเขาก็จะมีเงินเอาไปพัฒนาธุรกิจของเขาต่อ พัฒนาเกษตรอินทรีย์ต่อ ฉะนั้นมันจะเกิดการเชื่อมต่อกันอีกครั้งหนึ่งครับ

ปัญหาก็คือ วันนี้คนเมืองบ้าง รัฐบาลบ้าง NGOบ้าง ใครๆก็ไปจี้หัวชาวบ้านว่าจะต้องเลิกใช้เคมีนะ แล้วก็รวมตัวกันเป็นสหกรณ์นะเพื่อจะได้ต่อรองขายง่ายขึ้น มีแต่คนจะมาสั่งให้ชาวบ้านเป็นสหกรณ์ เป็นกลุ่ม เป็นก้อน แต่คนเมืองไม่เป็นครับ คนเมือง ชาวบ้านเอาของมาขายปุ๊บก็เดินเลยผ่านไปเข้าบิ๊กซี โลตัส เข้าแม็คโค มองผ่านชาวบ้านไปหมดเลย ฉะนั้นชาวบ้านถูกมองข้าม นี่คือ การตัดขาดครับ ตัดขาดผู้บริโภคต่อผู้ผลิตทำให้สองคนนั้นไม่รู้จักกัน พอไม่รู้จักกันปุ๊บ คนก็เลยไม่เอาใจใส่กัน คนปลูกก็ปลูกไปเถอะ ใส่เคมีก็ใส่ไป ใส่อะไรก็ใส่ไป ขอให้มันงามเพราะไม่รู้ว่าปลูกให้ใครกิน เขาจะซื้อไปกิน หรือซื้อไปเลี้ยงหมู เลี้ยงหมา เราไม่รู้เลยเพราะว่าคนซื้อไม่ได้สนใจว่าปลูกมายังไง สนใจแค่ว่าขอให้ราคาถูกและดูสวย คนซื้อต้องการแค่นั้นคนปลูกก็ต้องทำให้อย่างนั้น

ฉะนั้นอาหารที่เรากินทุกวันนี้มันจึงเป็นอาหารที่ไม่มีคุณภาพ และก็มีอันตรายสูงมาก เต็มไปด้วยเคมี ฮอร์โมน และยาปฏิชีวนะสูงมาก กินแล้วเราจึงเจ็บป่วยมากขึ้น ฉะนั้นการแก้ปัญหาของคนเมืองในวันนี้ก็คือ คนเมืองจะต้องมาเชื่อมต่อกับคนที่ปลูกให้ได้เพราะว่าคนทุกคนไม่ได้ชอบทำเกษตรนะครับ ไม่ถนัดก็ไม่ควรมาทำนะครับ ถ้าไม่ชอบไม่ถนัดก็ไม่ควรกระเสือกกระสนที่จะมาทำเพราะมันจะไปไม่รอดครับ แต่มันมีคนจำนวนมากที่ชอบเกษตร ฉะนั้นเราจะไปเพิ่มพลังเขาได้ยังไง ไปส่งเสริมไปสนับสนุนให้เขาทำได้อย่างไร ฉะนั้นวันนี้มันจึงเป็นช่วงเวลาที่เราจะเชื่อมกันอีกครั้งหนึ่ง

ระบบทุนนี่ สิ่งที่ระบบทุนกลัวที่สุดก็คือ มันกลัวคนจะพึ่งพากันและกันครับ กลัวคนว่าจะช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ฉะนั้นมันจึงสร้างระบบทุกระบบขึ้นมาเพื่อตัดขาด แยกคนออกจากกันให้

มากที่สุดเท่าที่จะแยกได้ ฉะนั้นจึงไม่มีใครอยากให้เรารู้ว่าซอสถั่วเหลืองทำยังไง ไม่มีใครอยากให้เรารู้ว่าขนมแต่ละอย่างที่เรากินนี่ทำยังไง เขาไม่เปิดเผยหรอกครับ ถ้าเราไปซื้อซองอาหารมากล่องหนึ่ง มันจะมีส่วนผสมเต็มไปหมดเลย ซึ่งแต่ละอย่างที่เราอ่านนี่เราไม่รู้เลยว่ามันคืออะไรใช่มั้ย มันจะมีน้ำตาลกซูโคส ฟรุกโตส มีนั่นมีนี่ เราไม่รู้เลยว่าภาษาเหล่านี้มันเป็นภาษาของมนุษย์โลกไหน ถ้าเราไปอ่านส่วนผสมเราจะไม่รู้เลย นั่นก็คือ เขาไม่อยากจะให้เรารู้ว่ามันมีอะไรอยู่ในนั้น

นี่คือ การตัดขาดผู้บริโภคออกจากผู้ผลิต ฉะนั้นเราจึงไม่รู้เลยว่าเรากำลังกินอะไรอยู่ นั่นคือเป้าหมายของเขา วันนี้เราก็เลยไม่รู้เลยว่าเรากินอะไรแต่ละวัน ซื้อขนม ซื้ออาหารมาเป็นกล่องอย่างสวยงามแต่ไม่มีใครบอกได้เลยว่ามีอะไรอยู่ในนั้นครับ ถึงแม้ว่าไปอ่านส่วนผสมนี่เราก็ไม่รู้เลยว่าแซนแทนกรัมคืออะไร อกวาคืออะไรใช่มั้ย เขาไม่บอกแต่เขาไปใช้ภาษาอื่นที่ไม่มีใครรู้อยู่ในนั้น นี่คือ สิ่งที่ทำให้เราเจ็บป่วยในทุกวันนี้ครับ

การไม่รู้นี่แหละที่ทำให้เขาใน่สิ่งที่ไม่จำเป็นต่อร่างกายเข้าไป ฉะนั้นอาหารที่เรากินทุกวันนี้เป้าหมายสูงสุดอยู่ที่กำไรสูงสุดครับ ไม่ใช่ที่คุณค่า ถ้าจะได้กำไรสูงสุดจะต้องลดคุณค่าลงเสมอใช่มั้ย ฉะนั้นถ้าทำอาหารให้อร่อยนี่มันจะต้องมีน้ำซุปกระดูกที่อร่อย แต่การเอากระดูกมาต้มน้ำซุปมันสิ้นเปลือง มันใช้เวลาลงทุนสูง เขาก็เลยต้องไปเอาโมโนโซเดียมกลูตาเมตใส่เข้าไป

โมโนโซเดียมกลูตาเมตคืออะไร เราไม่รู้เลย จนกว่าเราบอกว่าผงชูรสนั่นแหละ เราจึงจะรู้ใช่มั้ย ฉะนั้นมันจึงใส่ของที่ไม่ใช่อาหารเข้าไปเยอะขึ้น กลิ่นสังเคราะห์ สีสังเคราะห์นี่มันสูงมาก อาหารที่เราซื้อฉีกซองออกมาปุ๊บ มันหอมกลิ่นกระเทียมเจียวแรงมากเลยแต่จริงๆแล้วไม่มีกระเทียมแม้แต่ชิ้นเดียวในนั้นนะครับ นั่นคือ กลิ่นสังเคราะห์ที่สร้างขึ้นมาจากสารเคมี ฉะนั้นเราซื้อของกินแต่มันเป็นของหลอกทั้งหมด กลิ่นก็ปลอม รสชาติก็ปลอม สีก็ปลอม และเนื้อหามันไม่มีอะไรเลย นี่คือสิ่งที่เราซื้อมาในราคาที่แพงที่เรากินกันทุกวันนี้ ฉะนั้นทางเดียวที่จะอยู่ได้ ทางเดียวที่เราจะเป็นอิสระได้ มีความสุขได้ก็คือ เราจะต้องเชื่อมต่อกันอีกครั้งหนึ่งระหว่างผู้บริโภคกับผู้ผลิต ถ้าคนเมืองไปเชื่อมต่อกับเกษตรกรได้นี่คนที่ปลูกอินทรีย์ก็จะรู้สึกภาคภูมิใจ

วันนี้เกษตรกรอินทรีย์หลายๆคนมีชีวิตอยู่ด้วยความรู้สึกต่ำต้อย น้อยเนื้อเพราะว่าคนรอบๆข้างเขาบอกว่าพวกนี้มันบ้า มันโง่ มันทำนาโดยไม่ใช้สารเคมีนี่มันบ้า มันไม่อยากรวย เขาก็รู้สึกแย่อยู่แล้ว ฉะนั้นพอเอามาขายปุ๊บคนก็จะบอกว่ามันแพงๆ พวกคนบ้ามันทำอะไรแพงๆ ก็ไม่มีใครอยากซื้ออีก ทีนี้ถ้าคนเมืองเข้าไปเยี่ยมเขาบ้าง พาลูกพาหลานเรียนดำนายังไงบ้าง ไปเรียนเกี่ยวข้าวยังไงบ้าง ไปจับปลานี่มันสนุกขนาดไหน พาเด็กไปว่ายน้ำในคลองมันเป็นยังไงบ้าง มันจะป็นการเอาเด็กไปเชื่อมต่อกับรากเหง้าของเขาว่าชีวิตเขามาจากไหน อันนั้นมันสำคัญมากกว่า

ทีนี้ถ้าเราเชื่อมต่อกันปุ๊บ ไปหากันบ่อยขึ้น เกิดความสนิท รู้จักกันปุ๊บ คนที่รู้จักกันมันจะไม่อยากทำร้ายกันนะครับ ถ้าไม่รู้จักกันเขาก็จะเอาแตงโมมาขายให้เรากินใช่มั้ย เราไม่รู้ว่าแตงโมนี้เจ้าของเขาไม่กินนะ แต่ถ้าเรารู้จักกันปุ๊บไปเยี่ยมเขา เขาก็จะบอกเราว่าอย่าไปกินสวนนี้นะ สวนนี้มีไว้ขาย ต้องมากินฝั่งนี้ นี่คือคนรู้จักกันครับ มันเป็นอย่างนั้นจริง ทุกที่เป็นอย่างนั้นครับ ฉะนั้นถ้าเราคุ้นเคยกัน เรามาช่วยสนับสนุนให้ตลาดอยู่ได้ คนซื้อมากขึ้นปุ๊บคนปลูกก็ปลูกได้มากขึ้น พอปลูกได้มากขึ้นราคามันจะลดลงครับ ฉะนั้นต่อไปราคาผลิตภัณฑ์อินทรีย์นี่จะถูกลง ถ้าคนมาซื้อมากขึ้น

แต่ถ้าคนซื้อน้อยลงปุ๊บ อย่างผมปลูกข้าวที่ยโสธร ขนข้าวไปขายที่กรุงเทพ 1 รถปิ๊กอัพ ขนไปได้แค่ตันสองตันเท่านั้นเองครับ มันเต็มรถแล้ว 2 ตันนี่จ่ายค่ารถ 4,000 บาท แต่ถ้าผมมีลูกค้าอยู่แค่เขาซื้อได้ตันเดียว ผมเอาไปแค่ตันเดียวเที่ยวหนึ่ง ผมก็จ่ายค่ารถ 4,000 บาท ใช่มั้ย ฉะนั้นผมจะต้องเอาค่ารถ 4,000 บาทไปหารลงที่ค่าข้าว 1 ตัน ฉะนั้นค่าข้าวก็จะต้องแพงขึ้น แต่ถ้าผู้บริโภคเพิ่มขึ้นเป็น 3 ตันปุ๊บ ผมขนไปรถ 3 ตันเลย 4,000 บาท ผมเอามาหารลงที่ 3 ตัน ฉะนั้นค่าข้าวก็จะลดลงทันที

ฉะนั้นผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นตัวการสำคัญที่จะทำให้เกษตรอินทรีย์อยู่ได้ ผู้บริโภคเป็นตัวชี้วัดที่จะบอกว่าเราต้องการอาหารที่สะอาด ปลอดภัย มีคุณค่าทางอาหารสูง หรืออยากกินขยะ ฉะนั้นผู้บริโภคคือ คนออกแบบตรงนี้ครับ ถ้าผู้บริโภคเข้าใจเรื่องนี้ ชวนกันมาซื้อครับ ชวนกันมาซื้อแป๊บเดียว ซื้อมากขึ้นคนก็จะปลูกมากขึ้น พอปลูกมาขึ้นปุ๊บการขนส่งก็จะถูกลง ปลูกมากขึ้นก็จะทำให้ต้นทุนถูกลงด้วย ฉะนั้นราคาของก็จะลดลงเหมือนกัน

ฉะนั้นคนเมืองจึงบทบาทสูงมากที่จะช่วยขับเคลื่อนตรงนี้เพื่อที่จะช่วยสร้างระบบอาหารให้ดี ถูกต้อง ปลอดภัย และเป็นธรรมกับทุกคนได้ มันจะต้องร่วมมือกันครับทั้งสองฝ่าย แต่วันนี้เราถูกตัดขาด ถูกแบ่งแยกแล้วทำลาย ฉะนั้นผู้บริโภคก็กินอาการที่แย่ในราคาที่แพง กินแล้วก็เป็นโรคไตเบาหวาน ความดัน เป็นมะเร็ง เป็นหัวใจ ตายเหมือนกัน คนปลูกเขาทำงานหนัก เขาใช้เคมีมากขึ้นอีก ยังไม่ทันไรเลยก็ตายเหมือนกันครับ ฉะนั้นไม่มีใครได้ประโยชน์จากตรงนี้ มันจึงเป็นความจำเป็นมากที่คนเมืองกับคนปลูกจะต้องมาเชื่อมต่อกัน มาคุยกันอีกครั้งหนึ่ง ฉะนั้นตลาดตรงนี้เป็นการเริ่มต้นที่ดี เป็นจุดรวม เป็นตัวกลางของคนระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคเพื่อให้ความสะดวกขึ้น

วันนี้ตลาดเริ่มได้แล้วนี่ถือว่าก้าวมาได้ไกลพอสมควร เราไม่ควรจะให้มันหยุดอยู่แค่นี้ครับ ควรจะพัฒนาต่อไปเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนทุกคนครับ เพราะว่าตลาดปกติไม่เป็นประโยชน์กับใครเลยนะใช่มั้ย คนกินก็เจ็บป่วยเดือดร้อน สิ้นเปลืองเงิน คนปลูกก็เจ็บป่วย และล้มตาย แล้วก็ไม่มีอะไรรายได้ชัดเจน คนที่ได้คือ บริษัทขายปุ๋ย ขายยา ขายเมล็ดพันธุ์ใช่มั้ย คนพวกนั้นเขารวยมากจนมาซื้อนักการเมืองให้เป็นลูกน้องเขาได้ทั้งหมด วันนี้เขาจึงขายยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้าที่เป็นอันตรายที่สุดได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย และก็ขายได้โดยไม่ต้องจ่ายภาษีด้วย เราเป็นชาวนาตาดำๆเราต้องจ่ายภาษีตลอด ซื้อผงซักฟอกซองหนึ่งก็จ่ายภาษี แต่ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลงสั่งเข้ามาปีหนึ่งเป็นแสนตันต่อปี แต่ไม่จ่ายภาษีเลย เห็นมั้ย นี่คือสิ่งที่เราส่งเสริม สนับสนุน หล่อเลี้ยงให้เขารวยขึ้นๆ แล้วเขาก็เป็นนกกระสาที่มาจับพวกเรากินทุกวันๆนี้

ฉะนั้นเราจะต้องมาสร้างโลกใหม่ สร้างตลาดใหม่ สร้างอาหารใหม่ สร้างระบบสังคมใหม่ เราจะต้องมีเพื่อนมีฝูง มีชุมชน มีครอบครัวที่อบอุ่น ออกไปทุ่งนาก็มีญาติพี่น้อง มีคนรู้จัก เข้ามาในเมืองก็มีเพื่อนพี่น้อง มีญาติ มีคนรู้จัก ประเทศนี้คือ ของเรา เราไม่ควรจะเป็นคนแปลกหน้าในประเทศของเรา เราควรจะมีอาหารดีๆกินในประเทศที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดเสมอ ฉะนั้นมันถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงครับ ถึงเวลาที่จะต้องคิดใหม่ อันนี้คือ สิ่งที่สำคัญมาก ไม่งั้นเราอาจจะมาถึงจุดที่ว่าบอกว่าสิ้นชาติ สิ้นแผ่นดินได้ เพราะว่าคนจะตายมากขึ้นจากอาหารที่เรากิน คนจะทะเลาะเบาะแว้งกันขึ้นเพราะเราไม่รู้จัก ไม่คุ้นเคยกัน คนจะมองหน้ากันเป็นศัตรูมากขึ้นๆ เพราะเราถูกแบ่งแยกตลอดเวลา

เราไม่เคยหันหน้าเข้าหากัน ฉะนั้นการที่เราจะหันหน้าเข้าหากันเป็นสิ่งที่จำเป็นเป็นอย่างในยุคปัจจุบันครับ

พิธีกร : ครับผม ตลาดเรานะครับ กรีนชินตา พร้อมเชื่อมเสมอครับ แล้วก็ทำแบบนี้ด้วย แต่เราจะไม่มีมาตรฐานบอกว่าเป็น GAP เป็นออร์แกนิก อะไรอย่างนี้ อยากจะบอกว่าทุกคนสามารถสอบถามได้เลยครับว่ามาตรฐานคืออะไร เราเป็นเพื่อนกันอย่าที่พี่โจนบอก แล้วก็ดำเนินแนวทางอย่างนี้ พร้อมเชื่อม พร้อมที่จะรับการสนับสนุนนะครับ ตั้งแต่เราขายกันนี่ก็เรื่อยๆ ขายดีบ้าง ไม่ดีบ้าง พยายามอดทนกันอยู่ แต่ถ้าช่วยกันอย่างพี่โจนว่าจะมีเกษตรหน้าใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แล้วพวกเราก็จะมีกำลังที่จะปลูกที่จะหาสิ่งดีๆเข้ามาเรื่อยๆ

พี่โจน : สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องเล่าให้ฟังในวันนี้ก็คือ ความมั่นคงในชีวิตคืออะไร อันนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่เราจะต้องกลับทบทวนใหม่เพราะว่าเราถูกใส่ข้อมูลผิดๆมายาวนานว่าเงินคือ ความมั่นคง ฉะนั้นเราถูกสอนมาว่าเงินคือ ความมั่นคงมายาวนานมาก จนทุกวันนี้คนทุกคนรู้สึกว่าเงินคือ ความมั่นคง ฉะนั้นเราจึงหาเงินโดยไม่สนใจใครเลย ต่างคนต่างแย่งกัน แข่งกันหาเงินเพราะเราเชื่อว่าเงินคือ ความมั่นคง แต่วันนี้โลกเปลี่ยนไปเยอะแล้ว เงินไม่ได้มีความมั่นคงแล้วแต่เรายังเชื่อแบบเก่าๆอยู่ อันนี้เป็นจุดด้อยที่น่ากลัวที่สุดในวันนี้ครับ

ทำไมจึงบอกว่าเงินไม่มีความมั่นคง ผมอยากจะยกตัวอย่างให้ฟังว่าสมัยผมเป็นเด็กนี่เงินมีค่ามากครับ ควายตัวละ 500 บาท ที่ดินไร่ละ 1,000 บาทนะครับ ใครมีเงิน 1,000 บาทในสมัยผมเป็นเด็กถือว่ารวยเป็นเศรษฐีนะ ฉะนั้นถ้าเราเอาเงิน 1,000 บาทไปฝากธนาคารไว้เมื่อ 50 ปีที่แล้ว วันนี้เราไปถอนจะเหลือเท่าไหร่ครับ หลังสมุดบัญชีเขาจะประทับตราไว้ว่าถ้าเงินในบัญชีต่ำกว่า 2,000 บาท จะถูกหักค่ารักษาบัญชีทุกเดือน ฉะนั้น 50 ปีที่ผ่านมานี่ผมฝากเงินไว้พันบาท วันนี้ไปถอนเขาจะบอกว่าวันนี้เงินผมหมดไปแล้วใช่มั้ย มันหายไปได้ยังไงอะ ทั้งๆที่ผมเป็นเศรษฐี ผมไม่เคยใช้เงินแม้แต่บาทเดียว มันหายไปได้ยังไงครับ นี่คือเงินเฟ้อครับ

เงินเฟ้อเร็วมากในปัจจุบัน ฉะนั้นการเก็บเงินไว้เพื่อความมั่นคงนี่มันจริงในอดีตครับ แต่วันนี้มันผิดแล้ว ใครที่เก็บเงินไว้เพื่อความมั่นคงในวันนี้เป็นความคิดที่ผิดพลาดอย่างยิ่ง เพราะอะไร เพราะมันเฟ้อเร็วมาก ทำไมเงินจึงเฟ้อเร็วครับ เงินเฟ้อเพราะว่าเงินมาจากไหน ถ้าลองคิดดูว่าเงินมันมาจากไหน คิดให้ลึกๆลงไปนี่เงินมาจากการเปลี่ยนทรัพยากรไปเป็นเงินครับ ทรัพยากรที่เรามีในดินของเรา เราเปลี่ยนมันเป็นเงิน ไม่ว่าจะเป็นแร่ธาตุ เป็นพืช เป็นสัตว์ เป็นน้ำ เป็นต้นไม้ เราเปลี่ยนมันไปเป็นเงิน

แต่ก่อนนี้ป่าเต็มไปหมดเลย เราถางป่าลง คนทางอีสานก็ถางป่าลง ป่านี่มีค่ามากกว่าทุกสิ่งทุกอย่าง เราฟันมันลงแล้วก็เผาทิ้ง แล้วก็ปลูกมันสำปะหลังขายกิโลละ 50 ตัง นั่นแหละคือที่มาของเงิน เราทำลายป่าไปมากขนาดไหนจึงจะได้เงิน 100 บาทขึ้นมา เงินนี่มาจากการเอาแร่ธาตุในดินของเรา ไนโตรเจน โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส สังกะสี อยู่ในดินของเราที่อุดมสมบูรณ์ เราก็เอายางพาราไปดูดมันขึ้นมา เอาปาล์มไปดูดมันขึ้นมา เอาอ้อย เอาข้าวโพดไปดูดมันขึ้นมาแล้วก็เอาไปขายในราคา

ถูกๆ ดูดขึ้นมาขายทุกปีๆ ปีละหลายๆครั้ง มันหมดเป็นนะครับเพราะว่ามันมีจำกัด วันนี้ดินมันจึงตายด้านทั่วโลกครับ เป็นล้านๆไร่ต่อปีเพราะเราดูดทรัพยากรมาขายจนหมดเลย จนวันนี้แร่ธาตุไม่เหลือในดินแล้ว แร่ต่างๆก็หายไป แต่ก่อนเราภาคภูมิใจมากประเทศไทยส่งออกดีบุก ส่งออกทองแดง ส่งออกไม้สัก ส่งออกไม้หลุมพอ ไม้นั่นไม้นี่ แต่วันนี้ไม่มีอะไรเหลือให้ส่งออกเลยใช่มั้ย

วันนี้ป่าที่เคยมีเต็มประเทศ ตอนนี้เราเหลือป่าไม่ถึง 15 % ฉะนั้นเงินจะมาจากไหนอีกล่ะครับ เงินไม่มีที่มาแล้วเพราะว่าทรัพยากรมันหมด พอทรัพยากรมันหมดปุ๊บเงินมันจึงเสื่อมค่าลงครับ เพราะอะไร เพราะเราเอาเงินไปซื้ออะไรครับ เราต้องการเงินเพื่อเอาไปซื้อทรัพยากรมาเลี้ยงชีพ แต่ถ้าไม่มีทรัพยากรแล้วเราต้องเอาเงินไปซื้ออะไร นั่นก็คือทำให้เงินหมดค่า หมดความหมายลง วันนี้ทรัพยากรทั้งโลกกำลังจะหมดไป เงินมันจึงเฟ้อเร็วมาก ไม่กี่ปีที่ผ่านนี่เงินพันบาทเราไปตลาดนี่เลี้ยงครอบครัวได้เป็นอาทิตย์ใช่มั้ย วันนี้เงิน 1,000 บาทอยู่ได้ไม่ถึง 1 วัน คนๆเดียวครับ นี่คือ เงินเฟ้อ ฉะนั้นโอกาสที่เงินจะล่มสลาย เงินจะพังลงนี่มีสูงมาก เราไม่รู้ว่าวันพรุ่งนี้ หรือวันมะรืนนี้เราจะเป็นเหมือนเวเนซูเอล่าครับ

เกิดอะไรขึ้นกับเวเนซูเอล่า เวเนซูเอล่าก็เป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์เหมือนกับบ้านเราครับ ในเขตร้อน ดินดี น้ำดี แล้วเวเนซูเอล่านี่มีน้ำมันมากเป็นอันดับสองของโลก ร่ำรวยมาก แต่เขาฝึกให้ประชาชนไม่ทำมาหากิน ทำประชานิยมเหมือนกับรัฐบาลที่กำลังทำกับพวกเราทุกวันนี้แหละ เอาเงินมาแจกๆ แจกจนชาวบ้านไม่ทำอะไรรอแจกอย่างเดียว พอรอแจกไปสักพักติดนิสัยครับ ไม่ทำอะไรรอแจกอย่างเดียว พอรัฐบาลแจกไม่ได้ปุ๊บ ประท้วง แล้วคนก็ทำอะไรไม่เป็น ในที่สุดทั้งประเทศก็พังครืนลง เงินหนึ่งแสนบ้านซื้อกาแฟได้ถ้วยเดียวครับ ภายในเวลาไม่กี่วันเงินลดค่าลงฮวบฮาบครับ

ฉะนั้นเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นกับบ้านเราภายในเวลาอันใกล้นี้ เราไม่รู้ว่าเมื่อไหร่ ฉะนั้นคนที่สะสมเงินไว้สองล้าน สามล้านว่าตอนบั้นปลายชีวิตจะได้มีชีวิตที่สุขสบาย บางคนเกษียณแล้วหวังว่าจะใช้เงินบำนาญ อย่าฝันหวานนะครับ ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นปุ๊บเงินล้านลดค่าลงเหลือไม่กี่ร้อยบาทในคืนเดียวนี่จะทำยังไงครับ เหตุการณ์อย่างนี้มันเกิดขึ้นที่กรีซ ที่อาร์เจนตินา ที่เวเนซูเอล่า ที่หลายๆประเทศ แม้แต่ประเทศไทยก็เกิดขึ้นเมื่อ 39 - 40 ใช่มั้ย มันเตือนเรามาหลายรอบแล้วว่าเงินไม่มั่นคงแล้ว ฉะนั้นการเก็บเงินไว้จึงเป็นความคิดที่ผิดพลาดมากในวันนี้ เราควรจะเปลี่ยนเงินมาเป็นทรัพยากรให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้เพราะทรัพยากรไม่เคยลดค่าลงครับ

ผมยกตัวอย่างให้ดูเมื่อกี้นี่ว่าผมมีเงิน 1,000 บาท ฝากไว้เมื่อ 50 ปีที่แล้ว วันนี้ผมไปถอนเงินผมจะหมดไปเลย ไม่เหลือเลย แต่ถ้าวันนั้นผมเอาเงิน 1,000 บาทไปซื้อที่ข้างบ้านผมไว้ได้ 1 ไร่ ตอนนั้นไร่ละ 1,000 บาท วันนี้ที่ดินแปลงนั้นราคาอยู่ที่ 700,000 บาทครับ เห็นมั้ยที่ดินราคาไม่เคยลดลง แต่ถ้าผมปลูกต้นไม้ไว้ 1 ไร่ 400 ต้นนี่ ถ้า 40 ปีต้นไม้แต่ละต้นนี่ผมว่าเส้นผ่านศูนย์กลางนี่เกือบ 3 ฟุตแล้วครับ เกือบเมตรแล้วครับ เส้นผ่านศูนย์กลางเกือบเมตรแล้วครับ ต้นหนึ่งมีค่าหลายหมื่นบาททันที หรืออาจจะถึงแสนได้ ฉะนั้นถ้า 400 ต้นๆละแสนนี่เป็นเท่าไหร่แล้วครับ นั่นคือมูลค่าของทรัพยากร ฉะนั้นการสะสมทรัพยากรจึงมีความมั่นคงมากกว่าสะสมเงินครับ

ในสภาวะที่เงินกำลังอ่อนไหวทุกวันนี้ เดี๋ยวโรคโคโลน่ามา โรคไข้หวัดนกมา โรคนั่นโรคนี่มา สหรัฐฯโจมตีอิรัก อิหร่านแป๊บ เงินก็จะทรุดลงๆ ทุกอย่างเกิดขึ้นบนโลกนี้กระเทือนกับเงินทั้งหมด

ครับใช่มั้ย วันนี้เชียงใหม่เหงาเหมือนป่าช้าครับ เพราะอะไร เพราะโรคตัวเดียวแท้ๆ โรคโคโลน่าตัวเดียวนี่ทำให้คนเชียงใหม่ฆ่าตัวตายครับ ร้านอาหารปิดไปอาทิตย์ละสองร้าน สามร้านที่เชียงใหม่วันนี้ อันนี้คือความไม่มั่นคงของเงินครับ เชื้อโคโลน่าตัวเดียวนี่ทำให้คนหลายๆคนแทบจะเอาชีวิตไม่รอดวันนี้ รีสอร์ท โรงแรมกระอักเลือดครับ ไม่มีเงินจ่ายดอกเบี้ย นี่คือระบบเงินครับ แต่ถ้าหากว่าแทนที่เราจะไปสร้างรีสอร์ท สร้างนั่นสร้างนี่ ไปสร้างธุรกิจใหญ่โต เราเอาเงินมาซื้อที่แล้วปลูกต้นจำปาทอง ต้นตะเคียน ต้นยางนา ต้นหลุมพอ ต้นอะไรต่างๆเต็มไปหมดเลยนี่ไวรัสอะไรเกิดขึ้นมันไม่กระเทือนกับต้นไม้เรานะครับใช่มั้ย สหรัฐฯโจมตีอิหร่านวันนี้ต้นไม้เราก็ยังโตขึ้นเฉยไม่ได้สนใจอะไรใช่มั้ย ราคามันก็จะพุ่งขึ้นๆ นี่คือความมั่นคงครับ

ฉะนั้นมีเงินวันนี้อย่าเก็บเงินไว้ในรูปของเงินครับ ต้องเปลี่ยนเงินมาเป็นที่ดิน เปลี่ยนเงินมาเป็นความอุดมสมบูรณ์บนผืนดินของเรา เปลี่ยนเป็นป่าไม้ เป็นต้นไม้ เปลี่ยนเป็นพืชผัก เปลี่ยนเป็นสระน้ำ เป็นบ่อน้ำเก็บน้ำ จะต้องมีดิน มีน้ำ มีพืช มีสัตว์ และก็มีเพื่อนฝูง มีชุมชนที่อบอุ่น นี่แหละคือที่สิ่งมั่นคง ยั่งยืนมากกว่าเงิน และทองครับ สุดยอดครับ อันนี้คือ สิ่งที่เราต้องทำในวันนี้ อย่าปล่อยให้ช้าไปกว่านี้ครับ ถ้าช้าไปกว่านี้ ลังเลไปนานกว่านี้ เศรษฐกิจพังครืนลงมาวันพรุ่งนี้ เงินล้านก็ซื้อที่ไม่ได้แล้วครับ นั่นคือปัญหา

ฉะนั้นคิดใหม่ ทบทวนใหม่ อย่าเพิ่งเชื่อผม ให้คิดทบทวนดูก่อนว่ามันจริงมั้ย ถ้าจริงให้รีบทำครับ ตั้งแต่วันนี้ต่อไปอย่าขายที่ ขายแล้วขายวันนี้ซื้อคืนพรุ่งนี้ไม่ได้นะครับ ราคาคนละราคาแล้วนะใช่มั้ย ฉะนั้นมันต่างกันมากเงินไม่ได้มีความมั่นคงแล้ว แต่ทรัพยากรมีความมั่นคงยิ่งกว่าหลายเท่าตัว แล้วเราจะไปสะสมเงินให้เหนื่อยทำไมล่ะครับ นี่คือ สิ่งที่ยิ่งใหญ่มาก และทรัพยากรที่เรามีนี่อยากใช้เงินเมื่อไหร่เปลี่ยนเป็นเงินได้ตลอดเวลานะ ผมว่ามันได้ต่างจากตู้ ATM หรอกครับ ถ้าเรามีป่าสักป่าหนึ่งนี่อยากได้เงินปุ๊บขายต้นไม้ต้นเดียวก็ได้ ไปขุดเผือก ขุดมันมาขายก็ได้เงินแล้ว มีขมิ้นดำสักครึ่งอยู่ในป่าเราส่วนหนึ่งนี่ขายกิโลละ 200 แป๊บเดียวก็ได้เงินแล้วครับ ฉะนั้นมันคือความมั่นคงจริงๆ

อันนี้ก็อยากจะให้พวกเรามาคิดพิจารณาใคร่ครวญให้ลึกซึ้งว่าความมั่นคงที่เราต้องการจริงๆ คืออะไรครับ มันคืออะไร ฉะนั้นถ้ามองภาพกว้างๆนี่เราจะเห็นภาพชัดเจนมากขึ้นว่าวันนี้เงินอ่อนไหวมาก เงินไม่มีความมั่นคงแล้ว เราจึงเห็นว่าวันนี้เงินมันเต็มโลกเลยครับ เงินมันเยอะมากเต็มโลกจริงๆ ครับแต่ทรัพยากรแทบจะไม่มีแล้ว เพราะอะไร เพราะเอามาเปลี่ยนเป็นเงินแทบทั้งหมดแล้ว

เราจึงเห็นว่าแต่ก่อนนี่ประเทศไทยกว่าจะยืมเงินมาสร้างเขื่อนแต่ละเขื่อนได้นี่ใช้เวลายาวนานมากนะครับ ยืมเงินมาสร้างเขื่อนได้เราแทบฉลองกันทั้งประเทศ ยืมเงินธนาคารโลกสมัยก่อนใช่มั้ย แต่วันนี้ทุกธนาคารมาบังคับให้เรายืมเงินครับ เพราะอะไร เพราะว่าเงินมันล้นโลกเขาไม่รู้จะเอาไม่ไหนแล้ว เงินเอามากองไว้เฉยมันไม่มีค่าครับ มันไม่มีค่า ฉะนั้นต้องเอาไปให้คนยืม ฉะนั้นวันนี้รัฐบาลก็ไม่รู้จะทำอะไรกับเงินก็เลยเอาเงินมาให้เรายืมง่ายๆ เราไม่อยากยืมก็บังคับให้เรายืม ไม่ยืม แจกแจกให้เราเอาเงินไปใช้ นี่มันทำให้เราเห็นสภาพที่มันเฟ้อแรงมาก

มองภาพเหล่านี้ให้ชัดเจนแล้วเราจะรู้ว่าเราควรจะทำยังไงต่อไปกับชีวิตของเรา ไม่งั้นเราก็คือขี้ข้าชั้นดีที่ทำงานหนัก เจ็บป่วยแล้วก็ตาย แล้วก็สร้างลูกมาให้เป็นขี้ข้าต่อไป ทำงานหนัก เจ็บป่วยแล้วก็ตาย เราไม่ได้ชื่นชมกับชีวิตอีกแล้ว ไม่ได้หัวเราะ ไม่ได้สนุกสนาน ไม่มีเสียงหัวเราะเอิ้กอ้ากๆ

ไม่มีงานบุญ งานกุศล งานรื่นเริงอีกแล้วทุกวันนี้ ซึ่งมันเศร้ามาก แต่ก่อนนะ เข้าไปในหมู่บ้านเสียงหัวเราะก้องมาจากทุกมุมเลย วันนี้ทุกคนมีเงิน มีนั่นมีนี่ แต่เสียงหัวเราะหายไปครับ คนไม่ได้ยิ้มให้กันง่ายๆอีกแล้ว นี่คือการสูญเสียที่น่าเสียดายมาก ฉะนั้นต้องกลับมาคิดถึงเรื่องนี้ใหม่ครับ

พิธีกร : ครับผม มีคำถามมาอีกนะครับ อยากให้พี่โจนตอบว่า หลักการออกแบบแปลง การปลูกผัก การปลูกป่าร่วมยางพาราทำอย่างไร

พี่โจน : จริงๆแล้วถ้ามีสวนยางอยู่แล้วนี่ หลายแปลงที่ภาคอีสานที่พวกกเราทำงานกันอยู่ทุกวันนี้ ยางราคาถูกเราจะไม่ขายยาง เพราะอะไร เพราะน้ำยางนี่คือ แร่ธาตุจากดินของเรานะครับ น้ำยางนี่คือ ไนโตรเจน โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส สังกะสี ธาตุเหล็กที่อยู่ในดินที่อุดมสมบูรณ์ในดินของเรานี่ ถ้ามันต้องเอามาขายในราคาถูกๆนี่ ขายไปปุ๋ยมันก็หมดไปนะครับใช่มั้ยครับ ถ้ายางราคาถูกเราตัดยางไปขายๆปุ๋ยแร่ธาตุหมด ยางมันไม่ออกอีกนะครับ เราต้องไปซื้อปุ๋ยใส่ใหม่อีก ปุ๋ยที่เราซื้อมาใส่ใหม่นี่กับราคายางที่เราขายไปมันไม่คุ้มกันนะครับ ฉะนั้นถ้ามันราคาถูกไม่ขายครับ ไม่ขาย

สิ่งที่พวกเราทำตอนนี้คือ เอาต้นไม้ไปเสริมในสวนยางครับ ตอนนี้คนอีสานมันอยู่ในที่ที่ไม่สูงมากปลูกอาราบิก้าไม่ได้ เราก็ปลูกโรบัสต้าได้ ปลูกพืชที่โตในร่มได้ก็คือ กาแฟ โกโก้ ผักหวาน ผักเหรียง ปลูกได้หมดเลย ตอนนี้อีสานก็เริ่มปลูกผักเหรียงขึ้นครับ เชียงใหม่ก็ปลูกได้ ผมก็ปลูกหลายที่ ผักเหรียงก็ปลูกได้ ฉะนั้นผักพวกนี้ พริกขี้หนูก็ชอบร่ม ฉะนั้นถ้าเราเปลี่ยนสวนยางให้มันมีมากกว่าต้นยาง ยางราคาถูกเราก็ไม้ต้องขายยางเราขายอย่างอื่นครับ

แล้วก็สวนยางที่มีอยู่แล้วนี่พืชป่าทั้งหลายมันโตในป่าได้ครับ ไม่ว่าจะเป็นต้นตะเคียน ต้นยางนา ต้นจำปาทอง อัดเข้าไปเลยครับตามร่องยางนั่นแหละ ระหว่างต้นยางอัดเข้าไปเลยครับให้มันเต็มแน่น ปลูกไปเถอะยังไงมันก็ไม่ตายครับ แม้ว่ามันจะมุง แต่พืชป่านี่ในป่าดิบมันมุงมากกว่าในสวนยางอีกครับ ต้นเล็กมันก็ยังโผล่ขึ้นมาได้ ฉะนั้นมันอาจจะช้านิดหนึ่ง แต่ถ้าอยากให้มันเร็วก็ริดกิ่งยางลงหรือตัดแถวเว้นแถว แต่ถ้าใจไม่ร้อนก็คือ รอให้มันขึ้นเองเถอะครับงานจะได้น้อยลง ฉะนั้นถ้าเราปลูกให้มากขึ้น หลายชนิดขึ้นในพื้นที่สวนยางของเรานี่ยังไงก็อยู่ได้ครับ ยังไงก็อยู่ได้ ฉะนั้นยางเป็นแค่ปลูกไว้เพื่อทำปุ๋ยก็ได้

อย่างผมอยู่เชียงใหม่นี่ผมเห็นว่าลำไยเป็นพืชที่โตเร็วที่สุด คนทุกคนในเชียงใหม่ปลูกลำไยไว้เพื่อขายลำไยนะครับ แต่มีผมคนเดียวที่ปลูกลำไยเพื่อเอาใบลำไยมาทำปุ๋ยครับเพราะลำไยมันโตเร็วใบมันเยอะ ดินผมมันเป็นหินลูกรังครับ ผมก็เลยปลูกลำไยเยอะ พอมันเป็นใบขึ้นมาเยอะตัดมันลงมากองเป็นแปลงสูงท่วมหัวเข่านี่ เสร็จแล้วก็รดน้ำครับ รดน้ำปุ๋ยหมักถมๆ แล้วก็ปลูกพืช แล้วมันก็กลายเป็นหน้าดินใหม่ขึ้นมา ผมก็ปลูกผักอย่างนั้นแหละ ฉะนั้นอย่ากังวลครับว่าเรามียาง มีปาล์ม มีอะไรก็ตาม ถ้ามันราคาถูกอย่าขายนี่คือหัวใจสำคัญครับ

ขายทรัพย์สินดีๆราคาถูกๆนี่เขาถือว่าหมดปัญญาครับ ถ้ามันหมดแล้วมันหมดเลยนะครับ อาหารนี่ถ้าขายแล้วมันหมดเลยนะ แต่ถ้าซื้อเข้ามาใหม่มันแพงกว่าเดิมนะ เหมือนคนอีสานปลูกมันสำปะหลัง ไร่หนึ่งเอาออกหนึ่งตันต่อไร่ ปลูกนาดินทรายนี่ 7 รอบครับ ต้นมันสำปะหลังไม่เป็นต้นเลย

ครับเป็นฟุ่มแล้วเพราะว่าขนมันออกรอบละ 1 ตันต่อไร่ ฉะนั้นไนโตรเจน โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส อะไรต่างๆที่อยู่ในดินนี่หมดไปครับ เหลือแต่ดินทราย วันนี้อยากจะใช้ที่ทำข้าว ทำนั่นทำนี่ปลูกไม่ขึ้นแล้วครับ ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยมามหาศาลเลยทีนี้เพื่อให้มันโตได้ ฉะนั้นมองในระยะยาวเราขาดทุนย่อยยับครับ

ฉะนั้นการปลูกพืชชนิดเดียวคือ สิ่งที่อันตรายที่สุดของเกษตรกรครับ เมื่อไหร่ก็ตามถ้าเรารู้ว่าในที่ของเรามีพืชน้อยกว่า 5 ชนิดนั่นคือ ความผิดพลาดครับ เราจะต้องรีบเสริม เสริมเข้าไปเลย เดี๋ยวมันโตขึ้นมาเอง อันไหนมันมากก็ตัดมันลงบ้างก็ได้ถ้ามันมากเกินไป ชนิดไหนที่มากเกินไป ฉะนั้นมันก็จะเกิดความหลากหลายขึ้นมา ความหลากหลายคือ ความมั่นคงครับ ถ้าปลูกยางอย่างเดียว มีแต่ยางอย่างเดียวไม่มั่นคงเลยราคายางตกปุ๊บเราก็แย่ เศรษฐกิจไม่ดีเราก็แย่ อะไรเกิดขึ้นเราก็แย่ แต่ถ้ามันมากกว่ายางสัก 10 อย่างขึ้นไปนี่ยางราคาไม่ดีเราก็ตัดลงเป็นปุ๋ย อยู่ในนั้นแหละ ห้ามเผา ห้ามขนหนี

พี่โจน : อย่างผมทำแชมพูเอง 2 ขวดต่อเดือน 2 ขวดนี้เดือนหนึ่งก็ไม่ต่ำกว่า 200 บาท ทีนี้พอมาทำแชมพูเองปุ๊บใช้เงินไป 200 บาท มีแชมพูใช้อยู่ 2 ปี ใช้ไม้หมดก็ขายแชมพูอีก ก็ได้กำไรขึ้นมาอีก สบู่นี่ ลงทุนสบู่ไม่ถึง 200 บาทก็ได้สบู่ใช้ไปอีก 3 ปี มันก็รู้สึกสนุกไปเรื่อยๆว่า เออ มันง่ายขึ้นว่ะ ของใช้ต่างๆถ้าเราเรียนรู้ที่จะทำเองนี่ มันทำให้เราเห็นว่าเราจ่ายเงินโดยไม่มีความจำเป็นนะ

อย่างผมไปอยู่เชียงใหม่ ตอนแรกก็ต้องซื้อน้ำขวดดื่ม ขวดละ 20 บาท ขวดขาวๆใหญ่อ่ะ แต่ผมอยู่กันหลายคนอาทิตย์หนึ่งก็หลายบาท ผมก็มาทำเครื่องกรองน้ำเอง พอกรองน้ำเองปุ๊บไม่เคยซื้อขวด ซื้อน้ำเลยเป็นเวลา 10 กว่าปีมาแล้ว ก็รู้สึกว่าเออ มันดีว่ะ ทำไมคนต้องซื้อน้ำขวดดื่ม เพราะราคาขวดมันแพงกว่าน้ำครับ เราซื้อขวดแต่ไม่ได้ใช้ขวดใช่มั้ย ซื้อแชมพูราคาขวดแชมพูแพงกว่าแชมพูนะครับ ราคาแชมพูแต่ละขวดไม่ถึง 10 บาทนะครับ แต่ราคาขวดนี่เกิน 10 ราคาโฆษณาบวกกำไรบวกอะไรๆเข้าไปอีก ก็เลยทำให้แชมพูขวดนึง 40, 50 หรือเป็นร้อยๆกว่า แต่ถ้าทำแชมพูเองใส่แกลลอนเดียวไว้ใช้ทั้งปีเลยครับ อันนี้มันเลยทำให้แห็นว่ามันง่ายขึ้นๆ หลายๆอย่างถ้าเราเริ่มเรียนรู้ที่จะทำเองนี่มันจะสนุกไปเรื่อยๆครับ สนุกกับการรู้ว่า อ๋อ มันแค่นี้เองหรอทำไมเราหลงซื้อมันตั้งนาน

อย่างโยเกิร์ตอย่างนี้ ลูกชอบกินโยเกิร์ต ซื้อเป็นกล่องเล็กๆใช่มั้ย ซื้อมาทีละ 10 กว่าบาทๆ พอมาทำเองปุ๊บ นมนิดหนึ่งทำโยเกิร์ตได้เป็นหม้อ กินจนเอียน ทำให้มันกินเยอะๆแล้วมันจะไม่อยากกินครับ อะไรก็ตามถ้ามันเยอะเราจะไม่อยากกิน แต่ถ้ามันน้อยเราจะอยากครับ ฉะนั้นทำให้มันกินเยอะๆ แล้วจะไม่อยากกิน

อย่างที่สวนผมตอนนี้มีเด็กอยู่ 4 - 5 คน แต่เด็กที่สวนเราไม่สอนให้กินน้ำอัดลม ไม่กินขนมก็อบแก็บเลย เราพาให้เขาทำเอง ทำคุ้กกี้เอง ทำเค้กเอง ทำนั่นทำนี่เอง พอเขาทำกินเองปุ๊บเขารู้สนุกรู้สึกภาคภูมิใจ พอเขาไปกินขนมก็อบแก็บๆ เขากินไม่ได้เลยรสชาติมันแย่มาก เขาบอกไม่อร่อยไม่อร่อย

นี่ผมมีลูกขึ้นมาก็ไม่ส่งลูกเข้าโรงเรียนครับเพราะว่าส่งลูกเข้าโรงเรียนนี่มันมีปัญหาเยอะ เราเลยสอนลูกเองที่บ้าน สอนลูกเองรัฐบาลให้เงินมาอีก ไม่อยากได้เงินมันก็มีเงินเพิ่มขึ้นๆครับ ฉะนั้น

การใช้ชีวิตแบบนี้ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องยากจน ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องปฏิเสธเงิน เราไม่ได้ตั้งใจหาเงินแต่เงินมันมาเองครับ ฉะนั้นถ้าตั้งใจหาเงินปุ๊บ เราจะไม่ค่อยมีเงินครับ เหมือนกับเราหางานนี่แหละ ถ้าเราอยากได้งาน ไปหางาน สมัครอยากได้งาน ไม่ค่อยได้งานดีหรอกครับ หายากแต่ถ้าเราบอกว่าไม่อยากทำงานแล้วอยู่สบาย เดี๋ยวคนนั้นก็ชวน คนนี้ก็ชวน เอ้ย ไปเป็นผู้จัดการให้หน่อย ไปทำนั่นทำนี่ให้หน่อย มีแต่คนมาชวนไปทำงาน ฉะนั้นถ้าเราหามันไม่จะค่อยได้ แต่ถ้าไม่หานี่มันจะมาเองครับ

แต่ที่สำคัญ คือ เราต้องทำเอง ถ้าเราทำเองปุ๊บมันจะเกิดทักษะ เกิดความสามารถ แล้วคนอื่นจะเห็นความสามารถของเราแล้วเขาก็อยากจะใช้บริการ แต่ถ้าเราไปหางานโดยไม่มีทักษะอะไรเลยหาไปเถอะครับ หางานดีๆไม่ค่อยได้ ฉะนั้นอย่ากังวลครับ ถ้าเราไม่หยุดที่จะฝึกตัวเองให้ทำนั่นทำนี่อยู่ตลอดเวลา เราจะไม่เคยรู้จักคำว่าอดอยาก และขาดแคลนครับ เราจะมีอยู่ มีกิน และมีเงินใช้ แต่ว่าอาจจะไม่ใช่เงินมากมายพอที่จะซื้อรถเบนซ์ได้ ไม่พอที่จะไปซื้ออะไรที่มันหรูหราได้ แต่ว่ามันจะไม่เดือดร้อน ไม่ขาดแคลนเลย อันนี้คือประสบการณ์ที่ทำมาครับ

คำถาม : อยากจะสอบว่าพื้นที่ที่ไม่มีน้ำ แนะนำให้ปลูกอะไรที่ให้พออยู่ได้

พี่โจน : ไม่มีน้ำใช่ไหมคับ ที่เป็นที่สูง วิธีที่เราทำในที่สูงคือพวกเราจะอยู่กับทำงานเกี่ยวกับคนที่ทำงานอยู่บนเนินเขาค่อนข้างเยอะ บนที่สโลบลงนี่ขุดสระไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้ ปกติแล้วเราก็จะเน้นไม้ที่เป็นต้นสูงครับ เราจะไม่เน้นผัก ไม่เน้นผักอายุสั้น ผักอายุสั้นมันจะใช้น้ำเยอะครับ ฉะนั้นเราจะปลูกพืชที่เป็นต้นสูง พวกไม้ผล แล้วก็พวกพืชผักพื้นบ้าน ผักหวานป่า ผักหวานบ้าน พวกชะอม พวกผักติ้ว ผักเสม็ด ผักอะไรต่างๆเนี่ย ผักพวกนี้ถ้าเราปลูกสัก 20 อย่างขึ้นไปนี่เราจะไม่ต้องดูแลมันมากครับ ปลูกครั้งเดียวแล้วก็จะอยู่ได้นานมากผักพวกนี้ ที่สำคัญคือเรา คือ เราจะต้องออกแบบพื้นที่ไม่ให้น้ำไหลครับ มันอยู่ที่ชัน ที่สโลบ ที่สูงก็ตาม

เราจะออกแบบไม่ให้น้ำไหลได้อย่างไร วิธีง่ายๆก็คือ การขุดคลองไส้ไก่ครับ ขุดคลองไส้ไก่ตามแนวคอนทัวเลย ฝนตกลงมาปุ๊บให้มันซึมลงคลองไส้ไก่ทั้งหมดไม่ให้ไหลหนี ที่นี้พอน้ำไหลลงคลองไส้ไก่ปุ๊บมันจะซึมลงใต้ดินครับ มันจะไม่ไหลออกไป พอน้ำใต้ดินสูงขึ้นๆ แล้งขนาดไหนพื้นเราก็จะยังอยู่ได้เพราะว่าน้ำใต้ดินมันชุ่มอยู่ แต่ในกรณีที่คนขุดคลองไส้ไก่ไม่ได้เพราะว่ามันเป็นงานที่ใช้แรง

สิ่งหนึ่งที่เราทำก็คือ ปลูกแฝกตามแนวคอนทัวครับ ขีดเส้นคอนทัวก่อน เนื้อที่ของเราตรงไหนมันสโลบลงยังไง แนวคอนทัว คือ แนวที่อยู่ในแนวที่ระดับเดียวกันหมดเลย ปลูกแฝกถี่ๆครับ ปลูกก่อนฝนมานิดนึงจะไม่ต้องรดน้ำมัน พอแฝกขึ้นปุ๊บมันจะเป็นเหมือนคันนาครับ เป็นชั้นๆไป ทีนี้พอแฝกงามปุ๊บ เราก็เกี่ยวแฝกถมด้านบน พอแฝกที่มันสโลบขึ้น ตัดแฝกลงถมด้านบน ถมขึ้นๆ หรือใบไม้ไหลลงมามันก็จะมาติดอยู่ที่แนวแฝก เวลาเราปลูกพืชต่างๆต้องปลูกใต้ต้นแฝกครับ ต้นไม้ต่างๆ ผลไม้ หรือผักต่างๆ ปลูกใต้ต้นแฝก ฝนตกลงมาปุ๊บมันจะไหลมาชนใบไม้ที่เป็นเขื่อนคั่นตรงกอแฝกนี่

มันจะไหลช้าลงครับ พอมันไหลช้าลงปุ๊บแร่ธาตุจะเริ่มตกตะกอน แร่ธาตุตกตะกอนปุ๊บน้ำก็จะมีโอกาสซึมลงใต้ดินมากขึ้น ทีนี้พืชที่ปลูกอยู่ใต้ต้นแฝกก็จะได้อาหารมากขึ้น มันจะโตจะโตเร็วขึ้นครับ

โดยวิธีนี้ทำให้เราลงทุนน้อยมากแต่ต้นไม้ ไม้ผล ไม้ป่า ไม่อะไรต่างๆนี่โตดีมากขึ้น แต่ผมว่าภาคใต้นี่มันไม่เดือดร้อนมากเพราะว่ามันมีฝนอยู่เรื่อยๆ มันไม่เหมือนทางเหนือกับอีสานที่มีฝนแค่ฤดูฝนเท่านั้นเอง ที่นี่จะทำง่ายกว่าหลายร้อยเท่าครับเพราะว่ามันมีฝนมาเรื่อยๆ ฉะนั้นการที่เราไม่มีที่ๆจะขุดสระได้ เจาะน้ำบาดาลไม่ได้ ทางออกง่ายๆก็คือปลูกพืชต้นสูง พืชต้นใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นกาแฟ เป็นโก้โก้ เป็นต้นยางนา ต้นพะยอม ต้นหลุมพอ ต้นตะเคียน ต้นอะไรต่างๆ จำปาทอง อัดเข้าไปเลยครับ พวกนี้สร้างเป็นป่า สร้างป่าที่มีพืชพรรณที่หลากหลาย อันนี้แหละจะหล่อเลี้ยงเราไปตลอดชีวิตเลยครับ

พืชป่าหลายๆชนิด ผักป่านี่ราคาแพงกว่าผักตลาดนะครับ ตอนนี้คนก็เริ่มหันกลับมากินผักป่ามากขึ้นๆ ผมคิดว่าอีกไม่นานผักป่าก็จะเริ่มเข้าสู่ร้านอาหารหรูๆมากขึ้นๆ ตอนนี้ผักกูด ผักหนาม เริ่มมีราคาแพงอย่างไม่น่าเชื่อครับตอนนี้ แต่ก่อนไม่มีใครอยากเอาไปขายนะครับ แม้แต่ผักหวาน ผักอะไรต่างๆ ก็เริ่มขายแพงมากขึ้นในตลาดในปัจจุบัน ฉะนั้นเน้นที่พืชอายุสูง แล้วก็ทำแนวกั้นไว้ไม่ให้น้ำไหลครับ สำหรับที่ที่ไม่เก็บน้ำ อันนี้สำคัญมากเพราะว่า ถ้าเราปลูกพืชชนิดเดียวแล้วก็ใช้ยาฆ่าหญ้า ทำให้มันโล่งเตียนตลอดนี่ ฝนตกลงมาปุ๊บน้ำก็จะเอาสารอาหารไหลลงไปที่ต่ำอย่างรวดเร็วเลยครับ โอกาสที่น้ำจะซึมลงใต้ดินจะน้อยลงๆ ฉะนั้นน้ำใต้ดินจะลึกลงไปๆ ต้นไม้เราจะแย่ลงๆ ฉะนั้นอย่าทำหลักวิชาการที่เขามาสอนเรา เราจะต้องทำแนวใหม่ แนวใหม่ที่ไม่ปล่อยให้ดินถูกแสงแดดให้ได้ ก็คือถมไปเรื่อยๆครับ ถมเรื่อยๆ ตราบใดที่ดินไม่ถูกแสงแดดน้ำจะไหลช้าลงครับ ถ้าไหลช้าปุ๊บมันมีเวลาซึมลงใต้กินมากขึ้น หลังจากนั้นมันดูแลมันเองครับ แล้วเราก็จะอยู่รอดได้

มันมีที่แปลงหนึ่งที่ประเทศอินเดีย เป็นหินเขาเรียกว่า เป็นศิลาแลงครับ ไม่มีดินเลยเป็นหินทั้งพื้นที่ กว้างมาก มูลนิธิกลุ่มองค์กรเขามีที่อยู่ 60 ไร่ เขาไม่รู้ว่าเขาจะทำอะไรนอกจากตัดหินศิลาแลงไปขาย เขาก็ให้ผมไปช่วยอกแบบพื้นที่ ผมไปปุ๊บผมก็เลยไปดูว่ามันจะทำอะไรได้บ้าง หินศิลาแลงมันก็คือหินจริงๆเลยนะครับ ผมก็เลยให้เขาปลูกมะม่วงครับ แล้วก็พืชพื้นถิ่นหลายๆอย่าง เอาอีเต้อไปขุดครับ ขุดเจาะลึกลงไป 1 ตารางฟุตแล้วก็เอาดินปุ๋ยหมักใส่ลงไปนิดหน่อย แล้วก็เอามะม่วงเอาต้นไม้ต่างๆปลูกลงไป เสร็จแล้วเอาฟางถมครับ ฟางถมรอบต้นมะม่วงรัศมี 1 เมตร แล้วก็พยายามปลูกช่วงหน้าฝน พอฝนมาปุ๊บ ตอนเย็นปุ๊บเอาจุลินทรีย์ไปฉีดๆ ปรากฏว่าพื้นที่ที่มีอะไรถมไม่โดนแสงแดดเลย ภายในฤดูเดียวดินเริ่มผุครับ หินลูกรังเริ่มผุ แล้วมะม่วงก็เริ่มโตขึ้นๆ รากมะม่วงขยับออกไปปุ๊บ ร่มมะม่วงก็มุงออกไปมากขึ้น ใบมะม่วงร่วงลงกวาดเข้ามาถมรอบๆไม่ให้ดินถูกแสงแดด ฉะนั้นพื้นที่ที่ดินไม่ถูกแสงแดดมันค่อยๆขยายออกไปที่ละนิดๆ

4 ปีต่อมาครับ ผมไปเยี่ยมอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าต้นมะม่วงมุงไปหมดเลยครับ ตอนนี้เป็นที่ดูงานของคนในพื้นที่เหล่านั้นอย่างน่าทึ่งเลยครับ มะม่วง ไม้ผลต่างๆสามารถปลูกในพื้นที่หินศิลาแลงได้ อันนี้หัวใจสำคัญก็คือ คลุมดินครับ อย่าให้ดินถูกแสงแดดให้ได้แล้วจุลินทรีย์มันจะขยายตัว แล้วก็ย่อยสลายหินเหล่านั้น แล้วในหินศิลาแลงมีแร่ธาตุ ทั้งอาหารสูงพอสมควรก็เลยทำให้ต้นมะม่วง ต้นพืชต่างๆโตดี ต้นสักก็สูงขึ้นๆเรื่อยๆ แม้ว่าเป็นหินศิลาแลงที่ทำอะไรไม่ได้มาเป็นเวลายาวนานมาก

ตอนนี้ก็ยังเปลี่ยนเป็นส่วนมะม่วงได้ ฉะนั้นดินบ้านเราไม่มีที่ไหนที่ย่ำแย่ขนาดนั้นครับ ฉะนั้นบ้านเราถือว่าโชคดีมากที่ไม่ได้เกิดในอินเดียครับ เราทำได้เยอะแยะเลย ง่ายกว่าเขาเยอะ ลงทุนน้อยกว่าเขาเยอะ

มีคำถามอีกไหม ฟังแล้ววิพากษ์วิจารณ์ได้นะครับ ไม่ใช่ถามอย่างเดียว คุยได้นะครับ คุยได้

คำถาม: อาจารย์โจนหวัดดีครับ ที่อาจารย์พูดเรื่องทำน้ำกรองเอง อยากให้อาจารย์อธิบายได้มั้ยครับวิธีการทำน้ำกรอง

พี่โจน : ทำเครื่องกรองน้ำเอง อันดับแรกก็คือซื้อถังพลาสติกที่ฟ้า 4 ลูก และจะต้องดูที่ป้ายมันว่าป้ายถังเป็นถังอะไรมาก่อน มันจะได้ล้างน้อยลง ถ้ามันบอกว่า ซิดริก แอซิส ก็คือ กรดน้ำส้ม เอาได้เลย อันนั้นคือ ถังน้ำส้มเฉยๆ มันล้างง่าย ได้ถังมา 4 ถังปุ๊บ ให้ทำชั้นขึ้นมาก่อน ชั้นง่ายๆที่ผมทำก็คือ ผมจะเอาท่อวงคอนกรีตมาทั้งเป็นแถว แล้วก็เอาแผ่นสำเร็จปูข้างบนสัก 2 แผ่น และจัดระดับให้มันเสมอกันทั้งหมดเลย เสร็จแล้วก็เอาถัง 200 ลิตรมาเจาะรูครับ

ถังแรกเจาะรูต่ำสุดเป็นรูน้ำทิ้งใส่วาวไว้ รูที่ 2 เป็นรูน้ำเข้าเล็กๆนิดนึง เจาะเข้าไปแล้วก็เอาลูกลอยใส่ไว้ เช็ควาว ไม่ใช้ลูกลอย เช็ควาวที่อยู่ในโถส้วม เห็นมั้ย อยู่ในถังส้วมชักโครก มันจะมีลูกบอลกลมๆลอยอยู่ อันนั้นแหละ หมุนลูกกลมๆออก เอาแต่หัวมันไปเสียบไว้เป็นน้ำเข้าข้างล่างเหมือนกับในถังน้ำของชักโครกเลย ทีนี้หลังจากนั้นก็เอาก้อน เอาอิฐบล็อกไปตั้งกันไว้ตรงที่ลูกลอยที่มันขยับ เช็ควาวที่มันขยับขึ้นขยับลง เอาไปตั้งกันไว้ แล้วก็เอาหินใส่เข้าไปแล้วก็เจาะรูตรงปลายลูกลอยเอาเชือกมัดตรงนั้นแล้วก็ดึงขึ้นมา แล้วก็ผูกลูกลอยไว้ข้างบน เสร็จแล้วก็ใส่หินก่อสร้างขึ้นมาเกินครึ่งหนึ่งนิดหน่อย เกินครึ่งถัง ทีนี้น้ำเข้ามันจะเข้าข้างล่างครับ น้ำจะไหลเข้าข้างล่างมันจะดันตัวเองขึ้นผ่านหินขึ้นมา พอมันผ่านหินช้าๆ มันจะตกตะกอน ดิน น้ำทั้งหลายที่จะตกตะกอน ใครที่มีน้ำเป็นแร่ธาตุเหล็กเยอะๆ ที่น้ำออกมาเป็นน้ำคลำ น้ำคลำก็คือ น้ำเหลืองๆนะครับ มันจะตกตะกอนข้างล่างทั้งหมดเลยครับ มีแต่น้ำใสๆที่ลอยขึ้นไป พอลอยขึ้นไปเหนือหินปุ๊บ เราก็จะเจาะรูเพื่อให้มันลนไปถังที่ 2

ถังที่ 2 เราก็เจาะรูข้างล่างอีก เพื่อให้น้ำออกแล้วก็ต่อท่อขึ้นไปใส่ถังที่ 3 ถังที่ 2 ก็จะใส่หินก้อนใหญ่เท่ากำปั้นเข้าไปสักคืบหนึ่ง เสร็จแล้วก็เอามุ้งสีฟ้าปูข้างบนมานิดหนึ่ง แล้วใส่ทรายหยาบเข้าไป แล้วก็ใส่ทรายละเอียดเข้าไปให้สูงขึ้นมาเกินครึ่งหนึ่ง ฉะนั้นน้ำผ่านถังหินแรกเข้ามาปุ๊บ มันจะใสฝุ่นตะกอนทั้งหลายจะตกอยู่ข้างล่าง แล้วมันจะล้นไปถังที่ 2 ไปไหลผ่านทรายครับ ไหลผ่านทรายลงไปซึมผ่านทรายลงไปช้ามาก แล้วหลังจากนั้นเป็นลงข้างล่างปุ๊บมันก็จะดันตัวขึ้นมาไปถังที่ 3

ถังที่ 3 จะเป็นถ่าน ถ่านที่เราเผาเอง ฉะนั้น ถังที่ 3 ก็เอาหินก้อนใหญ่ใส่ก่อน หินก้อนใหญ่ใส่ปุ๊บก็เอามุ้งสีฟ้าปูปั๊บ ก็เอาทรายหยาบใส่นิดหนึ่ง สัก 3 นิ้ว แล้วก็ทรายละเอียดใส่เข้ามาอีก 3 นิ้ว หลังจากนั้นตำถ่านให้ละเอียดใส่ไปข้างบนให้มาก ฉะนั้นถังที่ 1 จะเป็นหิน ถังที่ 2 จะเป็นทราย ถังที่ 3 จะเป็นถ่าน ถังที่ 4 คือ ถังเก็บเก็บ

ทีนี้น้ำมันจะเข้ามาถังแรก ตะกอนต่างๆจะตกอยู่กันถังแรก ถ้าใช้ไปสักปี สองปี เราอยากทำความสะอาดปุ๊บเราก็ปิดวาวน้ำเข้าแล้วมาเปิดวาวน้ำทิ้งออก ขี้โคลนเหลืองๆทั้งหลายก็จะไหลออกมา

ทั้งหมด พอหมดแล้วเราก็ปิดไว้ เปิดใช้ต่อเหมือนเดิม พอน้ำล้นไปถังที่ 2 ปุ๊บมันจะซึมผ่านทรายละเอียดไปช้าๆ ถ้าใช้ไปนานๆปุ๊บมันจะเกิดฝุ่นตะกอนติดอยู่บนหน้าทราย ทีนี้เราก็ปิดน้ำไว้แล้วก็คนๆให้มันขุ่นแล้วตักน้ำออก แล้วเราก็ใช้ต่อไปได้เหมือนเดิม ส่วนถังที่ 3 น้ำจากถังที่ 2 ก็จะลนขึ้นไปแล้วก็ไปผ่านถ่านถังที่ 3 ถ่านที่เผาด้วยความร้อนสูงมันจะมีรูพรุนเยอะมันจะดูดสารเคมีได้ทั้งหมดครับ มันพอผ่านถ่านไปปุ๊บมันก็จะซึมผ่านทรายนิดหน่อยไปทำให้ผงถ่านไม่ไปปนกับน้ำของเรา แล้วก็ไปเก็บไว้ในถังเก็บ พออยู่ในถังเก็บปุ๊บเราก็จะเปิดไปใช้ได้

ฉะนั้นน้ำ 4 ถัง มันจะรักษาระดับเท่ากันตลอดเวลาเพราะมันตั้งอยู่บนฐานที่เสมอกัน ทีนี้ถ้าเราเปิดน้ำไม่ใช้น้ำถังเก็บถังที่ 4 มันลดลงปุ๊บ น้ำถังที่ 3 ก็จะไปเติมถังที่ 4 น้ำถังที่ 2 ก็จะไปเติมถังที่ 3 แล้วก็น้ำถังที่ 1 ก็จะไปเติมถังที่ 2 พอน้ำถังที่ 1 ลดลงปุ๊บลูกลอยหย่อนลงปั๊บวาวก็เปิดน้ำ น้ำก็จะไปเติมเข้าไป นี่คือ การกรองน้ำครับ

ซึ่งถ้าจะให้ดีก็คือ ให้ไปดูในเว็บไซต์ ให้ใครค้นหาได้ก็คือไปที่เว็บไซต์ www.aqsolutions.org ในนั้นมันจะเป็นหน้าหลักมันจะเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดแต่ไม่เป็นไรไปที่หัวข้อท้ายๆว่า water treatment system ไปคลิกที่หัวข้อสุดท้าย คลิกปั๊บมันก็จะไปหน้าอีกหน้าหนึ่งที่ภาษาอังกฤษทั้งหมดเลยแต่ว่าตรงข้างล่างมันจะมีคำว่า Thai Language อยู่ ให้ไปคลิกคำว่า Thai Language มันจะขึ้นมาเป็นหน้าภาษาไทยขึ้นมา เราทำเป็นคู่มือไว้ครับ ถ้าใครอยากจะเผยแพร่ก็สามารถไปปริ้นคู่มือนั้นเย็บเป็นเล่มแจกผู้คนได้เลย

ในคู่มือนั้นบอกวิธีขั้นตอนการทำ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทั้งหมดเลย สามารถเข้าไปดูได้ในนั้นทำไว้เป็นภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาสเปน ภาษาพม่า ภาษาศรีลังกา ภาษาลาว มีหลายภาษาเอาไว้ครับ หรือถ้าใครอ่านยาก ดูยาก ให้ไปดูไปที่ youtube แล้วก็พิมคำว่า พันความรู้ใน youtube อันนี้เขาจะมีการทำเครื่องกรองน้ำอยู่ในนั้น แต่ว่าใน youtube มันจะเป็นอีกแบบหนึ่ง คือ ทำจากถังคอนกรีต ผมกำลังจะทำชุดใหม่อยู่แต่ว่ายังไม่ได้ออกมา ชุดใหม่ที่จะทำอยากให้เห็นแบบถัง 200 ลิตร ซึ่งมันถูกกว่า ง่ายกว่า และเร็วกว่า ฉะนั้นก็รอสักพักหนึ่ง ค่อยไปดูในช่องของ โจน จันได ชีวิตง่ายๆ ก็จะมีให้ดู แล็วก็การเผ่าถ่านอะไรก็จะทำใหม่อยู่ในนั้นด้วยเพราะว่ารุ่นแรกๆที่ทำ ตอนนี้เราพัฒนามามันทำให้ง่ายกว่าเดิม เราก็เลยอยากจะแก้ไข รอสักพัก

คำถาม : คนรุ่นใหม่แล้วก็จากการเริ่มต้นในสิ่งแวดล้อมที่เราอยู่ ใช้แต่สารเคมีอยู่แล้วตอนช่วงแล้งแบบนี้เราปลูกแฟง ปลูกฟัก แล้วก็ปลูกพวกตระกูลเต๋าต่างๆเพลี้ยไฟจะระบาด วิธีการปลอดภัย อยู่หมัดแล้วที่ท่านเอาอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกพืชครับ

พี่โจน : เพลี้ย โรคแมลงทั้งหลาย สิ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดเพลี้ย และโรคแมลง มีปัจจัยอยู่ 2 อย่างครับ อย่างแรกก็คือ การปลูกพืชชนิดเดียวเป็นบริเวณกว้าง การปลูกพืชชนิดเดียวเยอะเกินไปจะทำให้เกิดโรคระบาดอันแรก อันที่สอง คือ การใช้เคมีครับ การใช้เคมีนี่ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคระบาดไม่ว่าจะเป็นยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง มันจะทำให้โรคระบาดเรื่อยๆครับ เพราะอะไร เพราะว่าการปลูกพืช

ชนิดเดียวนี่ แมลงก็เหมือนคนครับ ถ้าที่ไหนอุดมสมบูรณ์เราก็จะชวนไปอยู่ที่นั่นกันเต็มไปหมดเลย ใช่มั้ย

อย่างภาคใต้อุดมสมบูรณ์มาก คนอีสานก็อพยพมาทั้งหมู่บ้านเลยครับ มาอยู่เบตง ยะลา มาอยู่หลายที่เต็มไปหมดเลย มีแต่คนอีสานเพราะอีสานมันกันดาร เพลี้ย ก็เหมือนกันครับ โรคแมลงก็เหมือนกัน ที่ไหนที่อาหารอุดมสมบูรณ์มันก็ไปที่นั่น ฉะนั้นวิธีแรกที่จะป้องกันมันได้ก็คือ การปลูกพืชให้หลายชนิด ปลูกพืชให้หลายชนิด

อย่างนาผมนี่ ทำนาเสร็จปุ๊บเกี่ยวข้าวเสร็จปั๊บ ผมจะเอาเม็ดแตงโม แตงไทย ฟักทอง น้ำเต้า ข้าวโพด งา ถั่ว เอาเม็ดหลายๆอย่างที่เรามี เอาใส่ถังคนๆแล้วก็หว่านลงในที่นาเลยครับ เพิ่งเกี่ยวข้าวเสร็จดินยังๆชุ่มอยู่นี่หว่านลงไปเลย หว่านเสร็จแล้วไถ่พรวนครับ ไถ่พรวนปุ๊บทิ้งแค่นั้นครับแล้วก็จบเลย ทีนี้เวลาเราไถ่พร่วนปุ๊บ เม็ดทั้งหลายที่เราหว่านจะถูกถมอยู่ข้างล่างแล้วมันจะงอกขึ้นมายังรวดเร็วเพราะได้ความชื้นพอแต่ดินที่เราไถ่พรวนกลบปุ๊บนี่มันไม่มีฝนอีก มันแล้ง มันร้อน หน้าดินมันจะแห้งเป็นผงเลยครับ แต่ดินข้างล่างนี่จะชุ่มอยู่ ฉะนั้นเม็ดทุกอย่างที่ไถ่ลงไปข้างล่างจะงอกขึ้นมา พองอกขึ้นมาปุ๊บ มันมีพืช 5 – 6 อย่างโตมาด้วยกัน มันจะมีแมลงบ้างครับแต่ว่ามันจะไม่สร้างความเสียหายโดยเฉพาะแมลงปีกตัวสีส้มๆ มันชอบกินแตงโม กินฟักทองใช่มั้ย เราหว่านเม็ดน้ำเต้า เม็ดอะไรลงไปเยอะๆนี่ มันก็ไปกินน้ำเต้าบ้าง กินแตงโมบ้าง กินฟักทองบ้าง มันกินไม่หมดครับ มันหลายอย่างแล้วมันอาจจะไม่ชอบกลิ่นงาเลย มันก็ลดลงตรงไหนใกล้งามันก็ไม่อยากไป มันก็ดูแลกันเอง ฉะนั้นแมลงมีครับแต่ไม่สร้างความเสียหาย ฉะนั้นการปลูกพืชอย่างนี้ มันก็เลยทำให้ผมนี่ลงทุนน้อยมากครับ 1 ไร่ ได้แตงโมไม่ต่ำกว่า 1 ตันต่อปีนะครับ ไม่รวมฟักทอง ไม่รวมข้าวโพด ไม่รวมงา ฉะนั้นมันจึงมีรายได้มากกว่าทำนา 1 ฤดูครับ อันนี้คือวิธีการที่เราใช้

ทุกวันนี้เราทำสวนผัก สวนผัก สวนของผมมีผักไม่ต่ำกว่า 30 อย่าง ฉะนั้นแมลงมากินตัวนี้แต่มันจะไม่ชอบอันนี้ มันก็ไม่ระบาดใช่มั้ย อย่างแปลงหนึ่งมีอยู่ 3 – 4 อย่างปุ๊บ มันมากินคะน้า แต่ว่ามันไม่ชอบกลิ่นหอม มันก็ไม่อยากจะไปรบกวนหอม ฉะนั้นเราก็ปล่อยให้มันกิน บางครั้งการปล่อยให้มันกินก็เป็นสิ่งที่จำเป็น

อย่างปลูกถั่วปุ๊บเพลี้ย มากินถั่วปุ๊บ อย่าฆ่าเพลี้ยครับปล่อยให้มันกินเลย คิดว่าทำบุญครับ เราบริจาคเงินสร้างโบสถ์เป็นหมื่นเป็นแสนเรายังกล้าบริจาค เราจะบริจาคถั่วไม่กี่ต้นให้เพลี้ยเป็นร้อยๆชีวิตนี่ได้บุญเหมือนกันเราจะไม่กล้าหรอ ก็ให้มันกินครับพอมันกินปุ๊บเพลี้ยก็ขยายตัวมากขึ้นๆ พอเพลี้ยมากขึ้นปุ๊บไม่นานเราจะเห็นแมลงเต่าทองมาเลยครับ แมลงเต่าทองมาปุ๊บ พอแมลงเต่าทองเห็นอาหารเยอะมันก็ชวนกันมามากขึ้น ออกลูกมากขึ้น แมลงเต่าทองก็ขยายพันธ์ควบคุมเพลี้ยเองครับ มวนก็มา ตัวมวนก็มากินเพลี้ยอีก ทีนี้เพลี้ยไม่ได้หายไปครับแต่ไม่สร้างความเสียหายมากอีกเพราะแมลงเต่าทอง มวนช่วยควบคุมประชากรของมันแต่เมื่อไหร่ก็ตามที่เราเอายาฆ่าหญ้าไปฉีดเพลี้ยปุ๊บ เพลี้ยตายหมดครับ แต่มันตายเฉพาะในที่ของเรา ที่คนอื่นมันไม่ได้ตาย มันบินเข้ามาอีกครับ บินเข้ามาอีกเราก็ต้องฉีดอีก ฉีดแล้วมันก็มาอีก ฉีดอีก ไม่จบครับแต่ถ้าเราไม่ฉีดปุ๊บ แมลงเต่าทองมา แมงมุมมา มวนมา สัตว์ที่กินเพลี้ยทั้งหลายมา แล้วมันดูแลกันเอง ทีนี้เราก็ไม่ได้ฆ่าใครเลย แต่มันดูแลกันเอง

โดยวิธีนี้ก็เลยทำให้มันไม่ต้องใช้อะไรเลย ผมทำมาเกือบ 30 ปีนะครับ ไม่เคยใช้แม้แต่สมุนไพรในการควบคุมมัน แต่สอนคนอื่นว่าถ้ามันมากเกินไปก็เอาแชมพู เอาน้ำยาล้างจานไปฉีดได้นะครับ อะไรทำนองนี้ ก็อยู่ได้ ฉะนั้นการปลูกพืชที่หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกันมันจะลดโรคแมลงทุกชนิดลงได้ค่ะครับ มันมีแต่จะไม่สร้างความเสียหาย

ปัจจัยที่ 2 ก็คือ การใช้เคมี ใช้ปุ๋ยเคมี หรือยาเคมีนี่จะทำให้เกิดโรคระบาดสูงมากเพราะว่ามันสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติครับ ฉะนั้นทุกอย่างมันจึงอ่อนแอมาก เพลี้ยมามันจะระบาดเร็วมากเพราะว่าไม่มีอะไรควบคุมมัน ฉะนั้นพืชที่เติบโตจากเคมีมันจะโตเร็ว และก็ไม่แข็งแรงครับ

ผมทดลองให้กลุ่มเกษตรที่บ้าน ที่ยโสธรให้ชาวบ้านดูที่แปลงเดียวกันนี่แหละ ที่นาเดียวกันแปลงนี้ใช้เคมี ใช้ปุ๋ยเคมี แปลงนี้ไม่ใช้เคมีเลย เราจะพบว่าแปลงที่ใช้เคมีสูงกว่า และเขียวกว่าอินทรีย์หลายเท่าเลย ครึ่งต่อครึ่ง แปลงที่เป็นอินทรีย์นี่ต้นเตี้ย ใบเขียวแต่ไม่เขียวเข้ม เขียวจางๆแล้วก็ออกเหลืองนิดหนึ่งแต่ต้นสูงกว่ากันเท่าตัว ทีนี้ถ้าเราเอามือไปลูบที่ลำต้นมัน ต้นข้าวในนาเคมีนี่ต้นมันจะเป็นมันลื่น ลื่นมาก แต่ไปลูบต้นข้าวอินทรีย์นี่มีขนเยอะครับ พันธุ์เดียวกันแต่มันจะมีขนเยอะ ทีนี้เวลาเราหักข้าวเคมีนี่หักขาดง่ายแต่ข้าวอินทรีย์หักดึงยังไงไม่ค่อยขาดครับ เหนียว ฉะนั้นถ้าหนอนมานี่หนอนกอมานี่มันมาปีนข้าวเคมีปีนง่ายมากกัดกินง่ายใช่มั้ย แต่มาปีนข้าวอินทรีย์ปุ๊บขนมันสากมันระคาย มันจะร้องโอ้ยๆเสียงก้องเลย รำคาญ มันไม่ไปครับกัดกินก็กินยากอีก ฉะนั้นมันก็เลยไม่ระบาดมากในนาอินทรีย์ครับ

เพื่อนผมอยู่ที่สันกำแพง มันชวนเพื่อนไปซื้อที่ล้อมรอบมัน 70 ไร่ ล้อมรอบบ้านมันเพราะว่ามันอยากจะมีพื้นที่ที่ปลอดภัยไม่มีเคมีก็เลยชวนเพื่อนจากในเมืองไปซื้อรอบๆไว้ แล้วมันก็ทำนาให้เขา ทำนา 70 ไร่คนเดียวครับ ทำนายน เลี้ยงเป็ดอยู่ 300 ตัว ปีหนึ่งโรคเพลี้ยไฟระบาดทั้งอำเภอสันกำแพง นายอำเภอประกาศให้เป็นเขตฉุกเฉินเลยครับ แต่มี 70 ไร่เท่านั้นที่ยังเขียวอยู่ มันมหัศจรรย์มาก หลายๆคนบอกว่า โอ้ยทำอินทรีย์ไม่ได้หรอกเพราะว่ารอบๆข้างเขาใช้เคมีทั้งหมด แมลงก็จะมารวมอยู่ของเรา คิดผิดครับ ถ้าทำอินทรีย์จริงๆนี่มันไม่มาครับเพราะมาก็โดนกินเหมือนกันครับ เพราะมีแมลงอื่นอยู่เยอะ แต่ทีนี้มันก็ทำให้เห็นว่าถ้าเราทำอินทรีย์จริงๆนี่เราไม่พบว่าโรคแมลงเป็นปัญหาครับ แต่เขาคำว่า อินทรีย์ ไม่ได้หมายความว่าปลูกพืชชนิดเดียวโดยไม่ใช้สารเคมีนะครับ อินทรีย์นี่ก็คือคือ การสร้างสิ่งแวดล้อมให้สมดุลขึ้นมาอีกครั้งนึง ฉะนั้นพื้นที่เราจะต้องปลูกให้หลากหลายให้ได้มันจึงจะเป็นอินทรีย์จริงๆแต่ถ้าเป็นพืชชนิดเดียวเป็นบริเวณกว้างนี่ไม่ถือว่าเป็นอินทรีย์ครับแม้ว่าจะไม่ใช่เคมีก็ตาม ปัญหามันจะเยอะขึ้น

พิธีกร : ขออีกหนึ่งคำถามนะครับผม ก่อนเที่ยงผมจะให้พี่โจนพูดถึงเมล็ดพันธุ์นิดหนึ่งเพราว่าตอนนี้เรามรเมล็ดพันธุ์ พันธุ์แท้ไว้แจกด้วยนะครับ อยากให้พี่โจนให้ความรู้เกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ก่อนว่าทำไมเราถึงเก็บเมล็ดพันธุ์ แต่ว่าขออีกหนึ่งคำถาม

คำถาม : ผมได้ความรู้จากโจนนี่เยอะแยะ จากที่ฟังมา 1 ชั่วโมง จริงๆแล้วอยากเล่าให้ฟังว่าทำมา 10 กว่าปีแล้วครับอย่างนี้ แล้วได้ผลเหมือนที่ว่าครับ แก้ปัญหาน้ำอะไรนี่ ทีนี่น้ำเยอะปลูกมาตายหมด

แต่ว่าแหน้าแล้ง 4 เดือนก็แห้ง แต่ว่าก็แก้แบบที่ท่านโจนว่าก็คือ ทำแบบไม้ยืนต้นแต่ว่าแก้ปัญหาได้ครับ ทุกอย่างเลย แต่ว่ามีปัญหาที่ไม่เหมือนเพื่อนครับผม คือ ผมทำมา 10 กว่าปีแล้วครับ ได้ผลตอนนี้ก็ปลูกจากไม้เล็กมาปลูกไม้ใหญ่ก็คือ ไม้ยืนต้น อย่างเช่น พวกตำเสา พวกตะเคียน พวกอะไรนี่แหละ แต่ว่าปัญคือ ปัญหาสังคมเผื่อว่าจะได้เจอ ไปที่อื่นนะครับ ไม่ใช่ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ หรือว่าปัญหาทางธรรมชาติอะไรพวกนี้ ผมว่าผมก็แก้ได้อย่างที่ท่านว่า ผมทำสวนผสมครับแก้ปัญหาได้ทุกอย่างแต่ปัญหา คือ ได้ผลผลิตแล้วไม่ได้กินเลยครับเพราะคนอื่นมาเอาไปหมด อย่างต้นตำเสานี่คนอื่นไปตัดมาหมด เป็นการขโมยอันนี้เป็นปัญหาสังคม

พี่โจน : ปัญหาสังคมก็ต้องแก้ที่สังคมครับก็คือ จะต้องสร้างสังคมขึ้นมาใหม่ ชวนปาร์ตี้บ่อยขึ้น ชวนกันมีงานเลี้ยงบ่อยๆขึ้น แล้วก็กินข้าวเสร็จก็พาเขาไปช่วยล้อมรั้วบ้าง ชวนเขาช่วยทำนั่นทำนี่บ้าง ก็มากินแล้วก็ต้องมาใช้แรงช่วยเราด้วย ก็อยากได้อะไรก็มาแต่มาช่วยกัน ชวนกันมาครับ ชวนกันมาแล้วมาสนุกสานกัน แล้วก็ทำนั่นทำนี่ด้วยกันแป๊ปเดียวหรอกครับ ถ้าสนิทกันไม่ยากหรอกครับ ปัญหาสังคมต้องแก้ที่สังคมครับ

คำถาม : เวลาหว่านเมล็ดพันธุ์ผักแล้วก็มันจะมีมดดำมาขนเม็ดหนี แล้วก็อักอันหนึ่งทำนาเวลาออกรวงจะมีปัญหาเรื่อง หนูกับนก เวลามีปัญหานี้จะแก้ปัญหายังไงครับ

พี่โจน : เรื่องมดนี่ ผมแก้ง่ายๆโดยการเอาน้ำมันเก่าครับ น้ำมันพืชเก่า สมมุติว่าเราจะหว่านเมล็ดผักตรงนี้ พอมดเยอะปุ๊บนี่เราเอาใบตองกล้วย หรือใบไม้แห้งๆไปวางเป็นจุดๆ แล้วก็เอาน้ำมันที่ทอดเสร็จแล้วไปเทใส่ๆมันจะไปรุมที่นั้น มันจะไปรุมที่น้ำมัน ให้เบี่ยงเบนความสนใจไปอยู่กับน้ำมันสัก 5 – 6 วันนี่ เม็ดผักเรางอกเราปล่อยเลยครับหลังจากนั้น อันนี้เป็นวิธีที่ผมใช้มาค่อนข้างจะบ่อยเพราะว่าผมปลูกถั่วลิสงฝังลึกลงไปในดิน ถั่วลิสง เม็ดข้าวโพดนี่ฝังลึกลงไป 2 ข้อ มันยังไปขุดตรงเป๊ะเลยครับเราฝังตรงไหนมันรู้หมดเลยครับ ขุดแล้วก็ไปกัดเป็นชิ้นเล็กๆแล้วขนกลับบ้านเป็นสายไปเลย ถั่วลิสงกิโลหนึ่งเกิดขึ้นมา 5 – 6 ต้นเท่านั้นเองครับ มันขนไปเกือบหมดเลย ผมก็เลยใช้น้ำมันพืชเก่าๆนี่แหละเป็นตัวช่วยเบี่ยงเบนความสนใจมันนิดหนึ่ง และหลังจากนั้นก็ปรากฏว่าเออดี ใช้ได้เลยวิธีนี้

เรื่องมดก็เลยใช้การเบี่ยงเบนความสนใจเป็นหลัก แต่เรื่องหนูกับนกนี่เป็นปัญหาใหญ่มากครับ ทีนี้วิธีแก้ก็คือ เราจะต้องทำพร้อมกับคนอื่น ถ้าคนอื่นไม่ทำนาเราจะไม่ทำนาด้วยเพราะว่าไม่มีคนแบ่งปันความเสียหายครับ เพราะว่ามันมารุมของเราคนเดียว ไม่ได้เกี่ยวครับ ผมก็เจอปัญหาเหมือนกันกับนก ส่วนหนูนี่กับดักก็พอใช้ได้อยู่ ดักหนูแล้วก็เอาไปย่างขายก็ราคาดีอยู่เหมือนกัน หนูนาอร่อยมาก ฉะนั้นนกนี่เป็นปัญหาใหญ่ครับหลักๆก็คือ ตอนนี้ต้องปลูกพร้อมกับคนอื่นเป็นหลัก มันไม่มีอะไรที่จะกันมันได้คับ ทำหุ่นไล่กาแต่นกมันไม่ใช่กา มันไล่ไม่ได้ครับ มันก็เลยไม่ได้ช่วยอะไร เอาตาข่ายมาใส่ปุ๊บมันก็ติดแต่วันแรก วันต่อไปมันก็ลอดตาข่าย มันก็ฉลาดขึ้น ฉะนั้นก็เลยยังไม่มีทางออกจริงๆเรื่องนกครับ

พิธีกร : ก่อนพักนะครับ ใครมีคำถามอีกช่วงบ่าย

คำถาม : ปลวกจัดการยังไงครับ

พี่โจน : ปลวกนี่จริงๆแล้วผมปล่อยให้มันกินครับเพราะว่าปลวกธรรมดามันจะไม่กินต้นไม้ที่แข็งแรง ปลวกจะกินต้นไม้ที่อ่อนแอเป็นหลัก ฉะนั้นถ้าต้นไหนมันอ่อนแอเราก็ปล่อยให้มันกินไปเลย ปลูกใหม่แต่ว่ามันเป็นการคัดเลือกพืชที่แข็งแรงไว้ให้เราครับ ฉะนั้นปลวกนี่ผมไม่ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่เพราะปลวกมันจะไม่กินต้นไม้สดๆ มันจะกินส่วนที่แห้งแล้วเท่านั้น ปลวกจะไม่กัดไม้สดๆเลย ฉะนั้นมันก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหามาก โดยทั่วไปๆแล้วต้นไม้ที่ข้างในมันเริ่มตาย อันนั้นปลวกจะกินครับเพราะว่าไม้มันไม่แข็งแรงแล้ว ให้ปลวกกินวันนี้ยังดีกว่าดูแลต่อไปอีกหลายปีแล้วลูกกำลังดกๆแล้วมันล้ม มันตายลงตอนนั้นจะเสียดายมาก ฉะนั้นให้ปลวกกินวันนี้ซะ สบายใจกว่า ไม่ต้องลงทุนกับมันมาก ปลูกใหม่

หอยทากเราก็เอาไปปล่อยไว้ที่สวนคนอื่น มันจำได้ไม่ตายไม่อดอยาก แต่ถ้าเราไม่คิดอะไรมากก็เอากากน้ำตาลใส่เข้าไปครับ 5 วันเปื่อยหมดครับ เนื้อเปื่อยเหลือแต่กระดองแล้วก็กรองเอาเนื้อนั่นแหละไปรดผักเป็นปุ๋ยที่ดีมาก หอยทากนี่ถ้าเก็บแบบนี้ 3 คืนครับ หายเกลี้ยงเลยครับ ไม่มา ไม่เหลืออีกเลย ฉะนั้นการเก็บเป็นวิธีการช่วยที่ดีมากสำหรับหอยทากครับ

พิธีกร : ก่อนจบตรงนี้นิดหนึ่ง ที่แจ้งก่อนหน้านี้นะครับเรามีเมล็ดพันธุ์แท้นะครับที่แจกอยู่ ทีนี้อยากให้พี่โจนพูดปิดท้ายช่วงเช้านิดหนึ่งว่า เมล็ดพันธุ์ ทำไมต้องเก็บเมล็ดพันธุ์ จะได้เป็นความรู้สำหรับคนที่รับไปนะครับ ทำไมต้องไปปลูก ไปเก็บ ให้พี่โจนพูดอธิบายปิดท้ายช่วงเช้านี้ครับ

พี่โจน : เมล็ดพันธุ์นี่ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดสำหรับโลกปัจจุบัน แต่เป็นเรื่องที่คนรู้จักมันน้อยที่สุด เหตุผลก็เพราะว่าเราถูกตัดขาดไม่ให้รู้ว่าอาหารมาจากไหน ทีนี้เมล็ดพันธุ์นี่เป็นเครื่องมือครับ เครื่องมือในการยึดครองโลกใบนี้เพราะแต่ก่อนเขาคิดว่าถ้ายึดครองน้ำมันได้จะยึดครองโลกได้แต่เขาก็รู้ว่าน้ำมันกำลังจะหมดไป วันนี้เขาได้มาพบว่าอาหารเป็นใหญ่ในโลก ฉะนั้นถ้าใครยึดครองเมล็ดพันธุ์ได้คนนั้นจะยึดครองอาหารได้ ยึดครองอาหารได้ก็ยึดครองโลกได้ทั้งโลกครับ ฉะนั้นมันก็เลยทำให้บริษัทไม่กี่บริษัทบนโลกใบนี้ ลงทุนมาเป็นเวลา 40 กว่าปีครับเพื่อที่จะยึดครองอาหารให้ได้ทั้งโลก และก็ประสบผลสำเร็จอย่างไม่น่าเชื่อ มันสามารถที่จะทำให้เมล็ดพันธุ์พื้นบ้านหายไปเกือบทั้งหมดเลย

50 ปีที่แล้วคนไทยมีข้าวมากกว่า 20,000 สายพันธุ์ มีผักเป็นพันๆชนิด มีสัตว์ปีกเป็นร้อยๆสายพันธุ์ แต่วันนี้เขาสามารถทำให้พันธุ์ข้าวทั้งหมดในเมืองไทยนี้หายไปเหลืออยู่ไม่ถึง 200 สายพันธุ์ครับจาก 20,000 สายพันธุ์ พืชผักทั้งหลายตอนนี้ก็เหลืออยู่ไม่ถึง 20 สายพันธุ์ในตลาดครับ บริษัทเหล่านี้เขาเอาพันธุ์ผสม พันธุ์ที่เขาพัฒนามาแล้วเอามาให้เราปลูก ปลูกเสร็จเขาก็รับซื้อคืนก็เลยทำให้ไม่มีใครเก็บเมล็ดพันธุ์อีก พอไม่มีคนเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน ไม่มีใครปลูก ไม่มีใครเก็บ 2 – 3 ปี

ก็สูญพันธุ์ไปอย่างรวดเร็ว ทีนี้พอพันธุ์พื้นบ้านหายไปปุ๊บเกษตรกรไม่มีพันธุ์เหลืออยู่ในมือเลย เราก็เลยต้องพึ่งบริษัทตลอด

ฉะนั้นวันนี้เกษตรกรแทบจะบอกว่า 90 % ครับ ไม่มีเมล็ดพันธุ์เป็นอยู่ในมือของตัวเอง ต้องพึ่งพันธุ์จากบริษัททั้งหมดเลย และพอพันธุ์พื้นบ้านหายไปปุ๊บ พันธุ์จากบริษัทขึ้นราคาอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากว่าคนกินไม่ได้ปลูก คนกินก็เลยไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับเมล็ดพันธุ์ คนกินส่วนมากไม่เลยรู้เลยว่าเมล็ดแตงโมนี่กิโลละ 12,000 นะครับ ไม่มีใครรู้ว่ามะระยัดไส้ มะระไก่ตุ๋นที่เรากินกันอยู่เป็นประจำนี่เม็ดเดียว 4 บาทนะครับ เราซื้อเม็ดมาแพงมาก

อย่างเม็ดสลัดนี่ 16 ปีที่แล้วผมไปเริ่มสวนที่เชียงใหม่ ผมไปเห็นเขาปลูกสลัดที่วังน้ำเขียวเขาเอาคีมคีบทีละเม็ดๆหยดลงใส่ในถาดหลุม ผมก็ถามว่าทำไมต้องพิถีพิถันขนาดนั้น เขาบอกว่าหลุมเดียวต้องได้เม็ดเดียว ถ้า 2 เม็ดตกลงในหลุมเดียวไม่ได้เดี่ยวขาดทุน เพราะอะไร เพราะว่าตอนนั้นเมล็ดพันธุ์สลัดที่เราปลูกกิน พวกสลัดคอร์ส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊คทั้งหลายนี่ตอนนั้นกิโลละ 60,000 บาทครับ คนไม่ปลูกไม่รู้เลยว่าผักสลัดพวกนี้มันโคตรแพงเลย ผมก็เลยเริ่มไปเอาเม็ดสลัดพันธุ์แท้มา 20 กว่าสายพันธุ์ และก็มาเริ่มปลูกเก็บไว้พันธ์แล้วก็แจกๆไม่กี่ปีต่อมาทุกวันนี้เมล็ดพันธุ์สลัดลดลงมาเหลือกิโลละ 7,000 บาทครับ

ฉะนั้นไม่มีใครรู้เลยว่าเกิดอะไรขึ้นกับเมล็ดพันธุ์เพราะว่าคนส่วนมากมีแต่กินครับไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ฉะนั้นเมล็ดพันธุ์จึงถูกทำให้สูญหายไปอย่างรวดเร็ว และบริษัทเหล่านี้เขาต้องการที่จะยึดครองให้ได้ 100 % ช่วงเวลาแค่ 40 ปีที่ผ่านมา 6 บริษัทยึดครองเมล็ดพันธุ์ได้ถึง 80 % ทั่วโลกครับ เราไม่รู้จักชื่อบริษัทเหล่านี้เท่าไหร่หรอก แต่ว่าเรากินของจากเขาตลอดแต่เรารู้สึกว่าเราไม่ได้กินของจากบริษัทเหล่านี้เลย แต่เรากินทุกวันครับเพราะบริษัทเหล่านี้เขาฉลาดมาก เขาฝึกให้บริโภคกินเฉพาะอาหารที่เขาเป็นเจ้าของพันธุ์มันแล้วเท่านั้น

อันนี้แหละจึงทำให้คนไทยทั้งประเทศกินปลาน้ำจืดอยู่แค่ 3 สายพันธุ์ครับ ปลาดุก ปลานิล และก็ปลาทับทิม เพราะอะไร เพราะเขาเป็นเจ้าของพันธุ์ของมัน มันทำให้คนไทยทั้งประเทศกินแค่ผักคะน้า ผักกาดขาว กวางตุ้ง กระหล่ำ แครอท แตง แล้วก็ถั่ว ทำไมเราจึงเลิกกินผักพื้นบ้าน นั่นก็คือเขาฝึกให้เรากินเฉพาะที่เขาเป็นเจ้าของมันเท่านั้น โดยการควบคุมตลาด ควบคุมสื่อ ฉะนั้นคนรุ่นใหม่เกิดขึ้นมาจึงกินแค่ไก่ หมู ไข่ แล้วก็ข้าวเป็นหลัก ทำไมต้องฝึกให้คนกินน้อยลงเพราะมันทำตลาดง่ายครับ ฉะนั้นคนไทยรุ่นใหม่ เด็กรุ่นใหม่ เติบโตขึ้นมาจึงกินผักเหรียงไม่เป็น กินผักกูดไม่เป็น กินปลาแม่น้ำไม่เป็น กินเป็นแค่ไก่ กับไข่ กับหมู นี่คือความสำเร็จของบริษัทเหล่านี้ที่สามารถเปลี่ยนผู้บริโภคให้เป็นลูกค้าถาวรได้ตลอดชีพ ฉะนั้นวันนี้เราจึงสูญเสียอาหารที่ดีที่สุดที่เราเคยกินไปอย่างน่าเสียดายภายในเวลาอันรวดเร็วมาก

วันนี้การยึดครองเมล็ดพันธุ์ได้มาถึงขั้นสูงสุดโดยการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ให้เป็นสิ่งที่เรียกว่า GMOs หรือการตัดต่อพันธุกรรมนั่นเอง ทำไมต้องตัดต่อพันธุกรรมเพื่อให้มันจดสิทธิบัตรเป็นเจ้าของได้ตลอดไปครับ ฉะนั้นพืช GMO วันนี้จึงเป็นพืชที่ผูกขาดสิ้นเชิง เราจะยอมรับGMOs เฉยๆไม่ได้ เราจะต้องออกกฎหมายสิทธิบัตรด้วย เพื่อรับรองว่าเขาคือ เจ้าของมันอย่างสิ้นเชิง ฉะนั้นวันนี้คนไทย

ทั้งประเทศต้องส่งเงินให้กับบริษัทมอนซานโต้ทุกคนทุกวันครับ เพราะอะไร เพราะบริษัทมอนซานโต้เป็นเจ้าของเมล็ดพันธุ์ เมล็ดข้าวโพด GMOs และเป็นเจ้าของเมล็ดถั่วเหลือง GMOs ที่ขายทั่วโลก

เราไม่รู้จักเลยมอนซานโต้คืออะไร แต่เราจะต้องส่งเงินให้เขาทุกวัน ไม่มีใครหน้าไหนที่ไม่ส่งเงินให้เขาครับ เพราะอะไร เพราะเรากินถั่วเหลืองทุกวัน แม่ว้าเราจะไม่รู้สึกว่ากินถั่วเหลือง แต่เราก็กินทุกวันใช่มั้ย อาหารทุกอย่างจะต้องมีซอสถั่วเหลือง เต้าเจี้ยว เต้าหู้ น้ำมันถั่วเหลือง เรากินทุกวันเลย นมถั่วเหลืองเราก็กินบ่อยขึ้น 30 กว่าปีที่แล้วคนไทยไม่กินถั่วเหลือง ซอสถั่วเหลืองเราก็บอกว่าเหม็นเขียว เต้าหู้เราบอกมันจืดไม่มีรสชาติ นมถั่วเหลืองก็บอกเป็นนมที่เหม็นเขียวไม่มีใครกิน แต่วันนี้ไม่มีใครที่ไม่กินครับ นอกจากถั่วเหลืองแล้วต้องกินข้าวโพดทุกวันด้วย เราก็บอกว่าเราไม่ได้กินข้าวโพด แต่จริงๆแล้วเรากินทุกวันครับ ข้าวโพดที่เรากินมันมาในรูปของน้ำตาลครับที่ชื่อ Hight Fructose Corn Syrup

Hight Fructose Corn Syrup คือ แป้งข้าวโพด GMOs 100 % นะครับ ผสมกับกรดน้ำส้มหรือ ซิตริกแอซิดนี่มันจะกลายเป้นของเหลวใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น หวานจัด และราคาถูกที่สุด ฉะนั้นของหวานทุกชนิด น้ำอัดลม เครื่องดื่มทุกชนิดที่ใส่น้ำตาลนี่เขาใช้น้ำตาล Hight Fructose Corn Syrup ทั้งหมดเลยครับ เพราะอะไร เพราะมันทำกำไรสูงสุด ฉะนั้นะคนไทยปลูกอ้อยแต่ขายอ้อยไม่ได้ กากน้ำตาลก็ขายน้ำตาลไม่ได้ เลี้ยงผึ้งก็ขายน้ำผึ้งไม่ได้ เรามีน้ำตาลเยอะมากแต่คนไทยไม่กินน้ำตาลไทยครับ เราก็ไปกินน้ำตาล Hight Fructose Corn Syrup ทั้งหมดเลย

นอกจากนั้นแป้งข้าวโพดยังอยู่ในขนมก๊อบแก๊บๆ ขนมซองทั้งหลายเต็มไปหมดเลย แม้แต่อาหารเด็ก ซีรีเล็คเลี้ยงเด็กก็ยังอาหาร GMOs ในนั้นครับ ฉะนั้นเราจึงกินทุกวันกินทุกเวลานี้คือ การยึดครองโลกยุคใหม่ที่ทำให้เราไม่รู้สึกว่าเราถูกยึดครองแต่ทุกคนจะต้องส่งส่วยให้เขาทุกวัน ทุกครั้งที่เราป้อนอาหารเข้าปากเราจะต้องส่งเงินให้กับบริษัทเหล่านี้ทุกวัน นี่คือ ความลึกซึ้งของระบบทาสยุคใหม่โดยใช้เมล็ดพันธุ์เป็นเครื่องมือในการยึดครองโลกใบนี้ และวันนี้เขายึดครองได้ถึง 80 % โดยที่เราไม่รู้สึกตัว

ฉะนั้นวันนี้การเก็บเมล็ดพันธุ์จึงเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดมันคือ วิกฤตที่สุด เราไปต่อสู้กับประเทศนั้น ประเทศนี้ ต่อสู้ยังงั้น ต่อสู้ยังงี้ แต่เราไม่เห็นศัตรูที่แต่จริงของเราว่าการยึดครองเมล็ดพันธุ์คือศัตรูที่แท้จริง ศัตรูที่แท้จริงของราวันนี้ไม่ใช่ประเทศนั้น ประเทศนี้แต่คือ บริษัทเมล็ดพันธุ์เหล่านี้ซึ่งมันยึดครองชีวิตคนทุกคนอย่าง 100 % เลย

วันนี้เราทุกคนจึงอยู่ในภาวะวิกฤตที่ทำงานหนักมาก ได้เงินมาแล้วก็ส่งเงินให้เขาหมดเพื่อซื้อสิ่งเหล่านี้กินครับ คนไทยมีมันเป็น 200 กว่าวสายพันธุ์แต่วันนี้เรากระเสือกระสนจะไปกินแต่มันฝรั่งทอด ทั้งๆที่ไม่มีสารอาหารเลย เรามีปลาน้ำจืดเป็น 2,000 กว่าชนิดในแต่ละแม่น้ำ มีปลาทะเลเต็มไปหมดแต่เราก็กระเสือกกระสนที่จะไปกินปลาแซลมอน GMOs กัน ทั้งที่รสชาติมันห่วยมากทำไม่เป็นนี่กินไม่ได้เลยนะครับ อบนานเกิดไปนี่กินไม่ได้ครับ รสชาติมันแย่มาก แต่เขาก็ฝึกให้เรากินได้ จนวันนี้คนก็ไปเห่อกินกัน ฉะนั้นเขาฝึกให้เรากินเฉพาะที่เขาเป็นเจ้าของมัน

เมล็ดพันธุ์คือ อาหาร อาหารคือ ชีวิต แต่วันนี้เราไม่มีเมล็ดพันธุ์อยู่ในมือเลย นี่คือ การสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ สูญเสียอธิปไตย สูญเสียชีวิต เรามีชีวิตจริงแต่ชีวิตเราอยู่ในมือของบริษัท

ไม่กี่บริษัทในวันนี้นี่ ฉะนั้นการสูญเสียเมล็ดพันธุ์มันจึงยิ่งกว่าคำว่าสิ้นชาติ สิ้นแผ่นดิน อยู่บนแผ่นดินของเราโฉนดเป็นของเราแต่เราต้องหาเงินส่งให้เขาทุกวันนะครับ สุขภาพเรานี่อยู่ในมือของเขาทั้งหมดเลย เขาอยากให้เราเป็นเบาหวานทั้งประเทศเราก็เป็นทั้งประเทศ เขาอยากให้เราเป็นมะเร็งตายเราก็เป็นมะเร็งตาย เพราะเราไม่ได้ควบคุมอาหารของเราเองว่าอาหารของเรามาจากไหน ฉะนั้นการเก็บเมล็ดพันธุ์จึงเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดบนโลกใบนี้ครับ

ในปัจจุบันเมล็ดพันธุ์คือ สิ่งที่วิกฤตที่สุด ใครเป็นคริสเตียน หรือใครเป็นมุสลิมเขาอาจจะจำได้ว่าสิ่งที่พระเจ้าสอนก็คือ เรื่องของโนอา โนอาคือ สิ่งที่พระเจ้าย้ำหนักย้ำหนาว่าจะต้องเก็บเมล็ดพันธุ์ถ้าไม่เก็บเมล็ดพันธุ์น้ำจะท่วมโลก ฉะนั้นโนอาจะต้องมาสร้างเรือขึ้นมาเพื่อเก็บพันธุ์ต่างๆไว้ในเรือ ฉะนั้นโนอาจะรอดนั่นหมายความว่าคนที่เก็บเมล็ดพันธุ์เท่านั้นถึงจะมีชีวิตรอดได้ ใครที่ไม่มีเมล็ดพันธุ์คือ สูญเสียครับ

คำว่าน้ำท่วมโลกนี่ มันเป็นอุปมาอุปไมยในทางคริสเตียน หรือมุสลิม น้ำท่วมตรงนี้มันหมายถึงว่า ความโลภของคนนั่นเอง ความโลภนี่แหละที่กำลังจะฆ่าเรา ฉะนั้นคนที่จะรอดได้ก็คือ คนที่เชื่อฟังพระเจ้า ก็คือ คนที่มาเก็บเมล็ดพันธุ์นั่นเอง เก็บเมล็ดพันธุ์สร้างไว้ในเรือ ในเรือก็คือ ที่ของเรานั่นเอง ฉะนั้นเก็บไว้ที่นี่ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นเราจะอยู่ได้เสมอ ฉะนั้นการไม่มีเมล็ดพันธุ์คือ การสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของมนุษย์บนโลกใบนี้ เมล็ดพันธุ์จึงเป็นอาหาร อาหารคือ ชีวิต

การเก็บเมล็ดพันธุ์คือ อิสรภาพที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ สิ่งที่สำคัญสูงสุด แต่วันนี้เราไม่มีเมล็ดพันธุ์ในมือ นั่นเท่ากับว่าเราสูญเสียอิสรภาพ สูญเสียอธิปไตยอย่างสิ้นเชิงครับ ฉะนั้นเราจึงต้องกลับมาเก็บเมล็ดพันธุ์อีกครั้งหนึ่ง เก็บไม่ได้ไม่ชอบเก็บก็ต้องมาส่งเสริมคนที่เก็บ ช่วยกิน ช่วยซื้อจากคนที่เขาเก็บนั่นคือ ทางรอดครับ

พิธีกร : ท่านที่ยังไม่ได้มาที่ตลาดครับ กินที่ตลาด ซื้อที่ตลาด อยากได้ตัวไหนสอบถามได้ มาจากสวนพี่โจนบ้าง สวนอื่นบ้าง ที่เป็นพันธุ์แท้ครับ เดี๋ยวภาคบ่ายเจอกันอีกครั้งครับ ช่วงบ่ายจะมีการเสวนาอีกครั้งหนึ่ง เมล็ดพันธุ์มีอีกเยอะครับ เอาไปแล้วอย่างที่พี่โจนบอกเราต้องช่วยกันเก็บเมล็ดพันธุ์ไม่งั้นเราจะสูญเสียอะไรที่พี่โจนบอกไปนะครับ ช่วยกันปลูกแล้วก็กินมันนะครับ การเก็บเมล็ดพันธุ์ไม่ใช่การเก็บไว้ในตู้เย็นนะครับแต่คือ การปลูกและกินมัน แจกจ่ายมัน

พิธีกร : คุณหมอเปิดคลินิกส่วนตัวอยู่ที่ห้วยยอดนะคะ แต่ว่าคุณหมอเป็นเจ้าของร้านทางเลือกนะคะ ก็คือ คุณหมอเป็นด้านของการดูแลสุขภาพคะ วันนี้คุณหมอจะมาเล่าเรื่อง วิถีการกิน การอยู่ของคนตรังนะคะ แล้วก็พี่โจนอยู่มาตั้งแต่เมื่อเช้าแล้วเดี๋ยวภาคบ่ายเราก็จะให้พี่โจนพูดเรื่องของสิ่งที่เรียกว่าสโลว์ไลฟ์ ชีวิตเรียบง่ายยั่งยืน และมั่นคง มันทำได้จริงมั้ยหลังจากฟังจากตรัง

ก็เดี๋ยวเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลานะคะเพราะว่าที่ๆเราต้องชวนพระอาจารย์ และคุณหมอมานี่เพราะว่าปัญหาตรัง เราอาจจะ บางคนอาจจะไม่ได้สัมผัสเหมือนทินนี่เป็นคนทีอยู่ในบ้าน ทั้งบ้าน 3 คน นี่เราป่วยหมดเลยนะคะ คุณพ่อเส้นเลือดตีบ คุณแม่เส้นเลือดแตก คุณลูกภูมิแพ้ เพราะฉะนั้นมัน

อยู่ไม่ไกลอะคะเรื่องสุขภาพ และก็เรื่องวิถีความเป็นอยู่ ก็เลยเราต้องเอามาคุยกันแล้วมันรอช้าไม่ได้นะคะ วันนี้ก็เลยต้องมีคนตรังด้วย แล้วก็มีพี่โจนด้วย

ลำดับการคุยหนูว่าหนูจะให้หมอคุยก่อนเพราะว่าคุณหมอจะรู้วิถีชีวิตของคนตรัง การกิน การอยู่ คุณหมอจะย้อนประวัติศาสตร์ก็ได้ หรือจะเล่าปัจจุบันก็ได้นะคะอันนี้ว่าจะให้เห็นภาพตรัง เมื่อกี้พี่โจนแอบบอกตรังสงบ ใช่ค่ะหนูก็อยากให้สงบอย่างนี้ต่อไปนะคะ แล้วก็ต่อไปลำดับที่สอง เดี๋ยวพระอาจารย์จะมาเล่าว่าคนตรังป่วย ป่วยจริงใช่มั้ย เราป่วยกันเป็นโรคที่เรียกว่าโรคไม่ติดต่อเรื้อรังนี่ค่ะ มันเป็นยังไง แล้วพระอาจารย์รักษาอยู่ด้วยด้านศาสนาค่ะ มันมีผลดี ผลเสียอย่างไรบ้างนะคะ เราก็เลยจะให้คนตรังคุยก่อนนะค่ะพี่โจน เริ่มต้นจากคุณหมอ พร้อมนะคะ เดี๋ยวเรามาฟังคุณหมอเล่าให้ฟังว่าวิถีตรัง วิถีกิน วิถีอยู่ เราเป็นอยู่ยังไงบ้างนะคะ คุณหมอแนะนำอีกเล็กน้อยได้นะคะ

คุณหมอ : นมัสการพระคุณเจ้าครับ สวัสดีครับคุณโจน ยินดีต้อนรับสู่เมืองตรังครับ สวัสดีผู้รักสุขภาพ คือ คนที่มาในวันนี้ผมเชื่อว่ามีหัวใจสีเขียวกันนะครับ ก็ได้รับมอบหมายว่าให้มาเล่าเรื่องวิถีตรังการกินอยู่ของคนตรัง มันเป็นหัวข้อที่ผมรู้สึกพูดยากเหมือนกันนะครับเพราะว่าแต่ละคนมันก็มีวิธีการกินที่แตกต่างกันนะครับแต่ถ้าเรามาพูดเป็นภาพรวมๆของตรังนี่ เออ ผมก็มานั่งนึกแต่ละบ้านมันน่าจะกินไม่ค่อยจะเหมือนกันนะแต่ถ้าเอาภาพรวมจะอธิบายอย่างไรล่ะ ก็ในคนภายนอกถ้าเขามองเมืองตรังมันจะเป็นอย่างไร หรือคนตรังเองนี่จะอธิบายลักษณะการกินของตัวเองออกมาในลักษณะอย่างไร

ผมคิดว่าถ้าที่คนตรังพยายามจะบอกคนอื่นนะครับก็คือ เมืองตรังนี่ของอร่อยเยอะเพราะคนตรังนี่มันกินไม่หยุดเลย Non stop ตั้งแต่ตื่นก็กินไปจนถึงนอนหลับ และก็กินกันจัง และที่มันจะแสดงออกก็คือ ในงานพิธีต่างๆเราเป็นงานกินแท้ๆที่มันชัด และไม่เหมือนที่อื่นที่มันเป็นเอกลักษณ์นี่ผมว่ามันคือ งานศพ

งานศพของเรานี่ไปเพื่อการกินแท้ๆเลยนะครับ จนกระทั่งบางทีเราลืมไปเลยนะว่าพระสวดก็เรื่องสวดไป คนกินก็กินกันไป แล้วเรื่องกินเป็นเรื่องใหญ่โตมากนะครับ เขาจะเกทับกันก็คือ งานฉันนี่วัว 5 ตัว หมู ตัว 8 ตัว หรืออะไรนี่นะ แสดงว่างานนี้ใหญ่มาก แล้วก็ชวนกันพรุ่งนี้มาอีกนะ มะรืนนี้มาอีกนะ บอกเมนูอาหารมาเรียบร้อยเพื่อชักชวนคนไปร่วมงาน

แล้วก็ภาพที่เราแสดงต่อที่อื่นๆ มาตรังคนก็จะนึกถึงหมูย่าง ขนมเค้ก วัฒนธรรมการกินของเราแบบนี้ก็คงจะสะท้อนว่าตรังเรานี่มันเป็นที่รวมของวัฒนธรรมหลากหลายนะครับ เราเป็นเมืองที่มันติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมาตั้งแต่สมัยยุคโบราณ ฝรั่งก็เข้ามาเป็น 100 ปีๆแล้วนะครับ หลักๆก็มาทำเหมืองแร่ แล้วก็มา มิชชั่นนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนาของเขาด้วย เพราะฉะนั้นเราก็ได้หนมขนมเค้กขึ้นมา คนจีนก็เข้ามาเยอะนะครับ มันก็เลยมีเรื่องหมูย่าง อะไรต่างๆเข้ามา มันก็เลยทำให้เห็นภาพว่าคนตรังนี่ตอนเช้าก็กินอาหารที่ค่อนข้างจะประหลาดกว่าคนอื่นเขา

ซึ่งจริงๆผมว่าคนตรังนี่ก็ไม่ได้กินแบบนี้อยู่ประจำนะครับ นานๆที เพราะหมูย่างนี่สมัยผมเด็กๆนี่ปีหนึ่ง ครั้ง สองครั้งเท่านั้นเองนะครับ ส่วนใหญ่เขาจะใช้ในพิธี เช่น แต่งงาน งานศพ อย่างนี้ถึงจะมีนะครับ ไม่ได้โปรโมทจนเหมือนเดี๋ยวนี้โปรโมทจนกินเป็นกิจประจำไปนะครับ นี่เรื่องของการ

กิน ทีนี้เนื่องจากมันหลายวัฒนธรรมนะ แบ้วมันจะมีวัฒนธรรมแบบอิสลาม แบบแขก แล้วก็จะมีโรตง โรตีตั้งแต่เช้ายันค่ำ เรามีขนมจีนตั้งแต่เช้ายันค่ำ และเรามีหมูย่างเช้ายันเที่ยง มีอาหารหลากหลายเต็มไปหมดโดยเฉพาะอาหารแบบจีนเราก็เยอะนะครับ อาหารแบบอิสลามก็เยอะ อาหารแบบไทยพื้นบ้านเราก็มีเยอะ

แต่พอกระแสการท่องเที่ยวอะไรนี่เข้ามาประมาณ 30 – 40 ปีนะครับ มันก็เลยทำให้พอมาถึงเมืองตรังคนก็จะเรียกร้องกินแต่หมูย่าง กินแต่ติ่มซำอะไรนี่นะครับ กินแต่ขนมเค้ก แล้วก็ผมค่อยๆ เห็นนะครับในอาชีพของผมเองนี่ เราเห็นวิถีการกินแบบนี้นี่ว่าตอนที่ผมจบมาใหม่ๆ ผมมาทำงานที่เมืองตรังนี่นะ ผมเป็นคนตรังตรังโดยกำเนิดนะครับ เกิดที่ห้วยยอด มาโตที่ทับเที่ยง มาโตที่อำเภอเมือง แล้วก็ไปเรียนที่กรุงเทพ และได้กลับมาทำงานที่บ้านนี่นะ

ยุคต้นๆที่ทำงานนี่นะคนไข้ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ อะไรต่างๆนี่ก็แล้วแต่ มันก็โรคติดเชื้ออะไรนี่แหละ ท้องเสีย ปอดบวม มาเลเลีย โรคพยาธิ ขาดอาหาร แต่ว่าพอทำงานไปเรื่อยๆภาพของคนไข้มันค่อยๆเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เราก็ค่อยๆเห็นว่ามาเลเลียก็ค่อยๆหายไปๆจนแทบจะไม่เห็นอีก ท้องเสียนี่ก็ยากขึ้นเรื่อยๆน้อยลงๆ เด็กจากที่ผอมแห้งนะครับก็กลายเป็นเด็กอ้วนขึ้นๆ คนไข้เบาหวานซึ่งเราไม่ค่อยเจอก็มากขึ้นเรื่อยๆ ความดันสูง มะเร็งอะไรต่างๆนี่เราก็พบมากขึ้นเรื่อยๆ น่าจะพร้อมๆกับการโปรโมทวิถีชีวิตกินหมูย่าง กินขนมเค้กอะไรนี่แหละ อันนี้ก็ไม่แน่ใจ

แต่ว่าคนตรังป่วยด้วยอะไรมากที่สุดนะครับ มันก็หนีไม่พ้นนะครับ เขาจะใช้ศัพท์ว่าโรคหลอดเลือดสมอง หรือเกี่ยวกับระบบประสาท เกี่ยวกับหัวใจ ซึ่งคือ พวกความดันอะไรต่างๆนี่นะ หลอดเลือดหัวใจตีบนะครับ แล้วก็มะเร็ง แล้วก็ไอ้ 2 – 3 โรคนี้ก็เกาะกลุ่ม เดี๋ยวผลัดกันนำ เดี๋ยวอันโน่นมาอันดับ 1 อันนี้มาอันดับ 2 อุบัติเหตุก็อีกอันหนึ่งนะครับ อุบัติเหตุนี่ก็เยอะเหมือนกัน ผมทราบมาว่ามะเร็งนี่จะไต่ขึ้นมา ถีบตัวขึ้นมาเป็นอันดับ 1 ซึ่งความจริงภาพแบบนี้จังหวัดอื่นๆก็เหมือนๆกัน มันไม่หนีกันหรอกครับ

การที่ผมเห็นคนไข้แบบนี้นี่นะ ความรู้ของเราเกี่ยวกับสาเหตุของโรคนี่นะ แล้วก็รู้ๆอยู่แล้วนะว่าจริงๆแล้วต้นเหตุของมัน มันก็มาจากพฤติกรรมการใช้ชีวิต การกิน การอะไรต่างๆของเรานี่แหละ เพราะงั้นผมจำได้ว่าใหม่ๆเลยสักประมาณเมื่อ 30 กว่าปีมาแล้วนี่ ซึ่งเรายัง กระแสแบบนี้ยังไม่มีนะครับ เวลาอธิบายคนไข้นี่คุณต้องกินข้าวกล้องนะ กินผักเยอะๆนะ อะไรต่างๆนี่ คนไข้บอกไม่รู้จะหาข้าวกล้องที่ไหน ตลาดข้าวกล้องนี่ไม่มีนะครับ มีแต่ข้าวขัดขาวอย่างเดียวเลยนะครับ ผมจำได้ว่าในยุคนั้นมีหมอรุ่นใกล้ๆกับผมนี่ หมอรุ่นน้องชื่อ ประพจ ก็พยายามโปรโมทเรื่องนี้ แกเลยไปเปิดร้านชื่อร้านกรีนการ์เด้นอยู่หลังโรงพยาบาลเลิศสิน เป็นร้านอาหารสุขภาพในยุคต้นๆเลยนะครับ

ที่เริ่มทำอะไรแบบนี้ขึ้นมา ผมก็ไปคุยกับเขา สนิทสนมกันนะครับ ร้านแบบนี้คุณจะหาสินค้าแบบนี้มาจากไหนนะครับ แล้วแกก็บอกว่ามันยากมาก ไอการที่จะปลูกผักปลอดสารพิษในยุคนั้นมันแทบเป็นไปไม่ได้เลย เราไม่มีความรู้นะครับเพราะว่ามันทำไม่ได้แล้ว มีคนออกความคิดที่ว่าให้กางมุ้ง กางมุ้งนี่เชื้อราเพียบเลยต้องฉีดพ่นเชื้อราอีก อะไรต่างๆ มันก็กลายเป็นว่าไม่ปลอดสารจริง แล้วก็มีอุปสรรคในการจัดการอะไรต่างๆที่ฟังแล้วยุ่งยากมากนะครับ

แต่พร้อมๆกันในกระแสขณะนั้นนะครับ มันก็เกิดพร้อมๆใกล้ๆกันก็คือ ทางกลุ่มสันติอโศกนะครับ เขาเป็นชุมชนใหญ่ แล้วเขาก็กินมังสวิรัสนะครับ เขาก็คงเจอว่าถ้าเขากินผักแบบนี้เยอะๆ เขาก็จะเป็นมะเร็งตายเพราะว่าสารพิษมันเยอะเหลือเกิน เขาก็พยายามมาทำเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ ซึ่งสมัยนั้นก็ยังไม่มีศัพท์เรียกนะครับ แต่พร้อมๆกันนั้นทางญี่ปุ่น ก็มีคนญี่ปุ่นคนหนึ่งนะครับเขียนเรื่อง การปฏิวัติด้วยฟางเส้นเดียว

ซึ่งก็คุณรสนานี่ไปเป็นลูกศิษย์ถึงญี่ปุ่นนะครับ ผมเลยไปถาม แกก็เล่าอะไรให้ฟังเยอะเหมือนกัน มันก็กระแสมันมาอย่างนี้ แล้วก็มีองค์กรทางศาสนาองค์กรหนึ่ง พวกคิวเซ พวกโยเรนี่นะครับ เขาก็โปรโมทเรื่องการพวกปลูกพืชผักปลอดสารพิษ แล้วก็เลยมีศาสตราจารย์อะไรคนหนึ่งชื่อคิระ หรืออะไรทำนองนี้นะ เอา EM มาใช้ มันเป็นครั้งแรกนะครับที่เราเอาน้ำหมักมาใช้ แต่นั่นคือ เราต้องเอาหัวเชื้อของเขาครับ และจากตอนนั้นนี่นะครับ ซึ่งผมไปรู้ตอนนั้นเข้านะครับเพราะว่าผมสนใจเรื่องนี้ เพราะว่าเรากำลังตอบคำถามหลายอย่างที่เราคิดว่าถ้าสุขภาพจะดีนี่ เราบอกให้คนให้กินผักเยอะแต่ผักนี่มันมีสารพิษมากนี่จะทำยังไง ทำยังไงถึงจะปลูกพืชผักที่ไม่มีสารพิษได้

ตอนนั้นผมก็องค์ความรู้มันเริ่มค่อยๆเกิดขึ้นแล้วก็กระจัดกระจาย พอมองย้อนหลังกลับไปอย่างนี้ว่ามาประมาณ 30 กว่าปีนี่ ผมว่ามันก็มีการเปลี่ยนแปลงเยอะมาก จำได้ว่าผมไปคุยเรื่อง EM ที่มหาลัยสงขลานครินทร์พร้อมกับพวกคิวเซนี่น่ะครับ มีอาจารย์แผนกชีววิทยาชี้หน้าเลยนะครับว่าพวกคุณมาหลอกลวงคน คุณเอาอะไร น้ำจุลินทรีย์อย่างนู้นอย่างนี้ มันเป็นไปไม่ได้ เขาเรียนมาตั้งเยอะมันไม่มีแบบนี้ ซึ่งตอนนั้นผมก็นึกในใจว่ามันถ้าจะเป็นเรื่องนะ แต่พวกคิวเซนี่ก็เขาก็เก่งนะครับคือ ผมก็เห็นว่าการฝึกวิถีของเขานี่ใช้ได้เลยนะครับ อาจารย์ชี้หน้าด่า เขาไหว้แล้วขอบคุณมากเลยแล้วก็ถามอย่างนู้นอย่างนี้อะไรต่างๆ ไม่มีการตอบโต้ ไม่มีอะไรทั้งสิ้น ถือว่าเป็นลูกศิษย์ที่คิวเซน่าจะภาคภูมิใจ มันก็ผ่านไป

หลังจากนั้นผมก็เห็นว่ากระทรวงเกษตรเห็นว่าน้ำหมักชีวภาพอะไรต่างๆนี่มันไม่มีประโยชน์เลย เอาไปวิเคราะห์แล้วไม่มีไนโตรเจน ไม่มีฟอสฟอรัส ไม่มีโพแทสเซียมอะไรต่างๆ แล้วกระทรวงเกษตรก็ทำแจกเลยนะครับ มีจุลินทรีย์อะไรต่างๆมากมาย อันนี้ผมก็ไม่ได้อยากว่าใครผิดใครถูกแต่อยากให้เห็นว่าความรู้มันเปลี่ยนไปเรื่อยๆ แล้วหลายสิ่งที่ความรู้กระแสหลักในสมัยนั้น มันไม่เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ เมื่อเขาไม่เรียนรู้เขาก็บอกว่ามันไม่ใช่แต่ความจริงแล้วนักวิทยาศาสตร์ที่แท้จริงนะครับ เขาจะไม่อย่างนั้น เขาจะต้องฟังแล้วเขาจะต้องทดสอบดู และเขาก็จะต้องค้นคว้า ซึ่งต่อมาเราก็จะรู้ว่าองค์ความรู้เรื่องจุลินทรีย์นี้มันใหญ่มาก แล้วมันก็มีสิ่งที่เราไม่รู้อีกเยอะนะครับ

พูดแล้วเดี๋ยวมันหลงประเด็น กลับมาเรื่องกินอยู่วิถีคนตรังต่อ ก็เห็นอยู่ว่าการที่จะหายป่วยนี่นะครับมันจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการกินอะไรต่างๆ ผมก็ทำการสำรวจคร่าวๆนี่นะครับ คนจำนวนหนึ่งก็จะอ้วนลงพุงมาก แล้วคนจำนวนหนึ่งก็จะไม่อ้วนแต่ก็จะมีพุง และไอพุงที่มันใหญ่นี่ยะครับ คนที่เป็นเบาหวานไม่ได้อ้วนมากแต่เขาก็มีพุงใช่มั้ย และวิถีตรังของเราก็คือว่าเหมือนคนไทยทั้งหลายนี่แหละ ใครมาถึงเรือนฉันก็ต้อนรับ แล้วมันจะเน้นเรื่องการกินมาก ใครมาก็กินๆ กินกับแขกด้วยอะไรด้วย บ้านไหนที่รับแขกมากก็มีโอกาสที่จะป่วยสูงมากเพราะกินเยอะมาก ผมเองก็ไม่ได้กิน

หมูย่างมากนักแต่ว่าถ้ามีใครมานี่ ผมก็ต้องซื้อหมูย่างมาเลี้ยงเขาใช่มั้ยครับ ผมต้องกินกับเขาด้วย อย่างนี้เป็นต้น

แล้วนอกจากนี้นี่นะครับ พวกเราจะกินแบบที่กินกันแล้ววิถีสังคมของเราก็เปลี่ยนด้วย ในระยะ 30 ปีมานี้ เราไม่ได้กินอย่างแต่ก่อนแล้วอีกแล้ว สมัยก่อนนี่ขนมเราก็ห่อแบบนี้ใช่มั้ย และเราก็ไม่มีการกินข้ามวันได้เท่าไหร่หรอก เรามีตู้เย็นนะครับ ฉะนั้นเรามีของที่จะใส่ตู้เย็นได้ตลอดเวลา ตู้เย็นไม่พอเราก็เดินออกไปข้างบ้านเราก็จะมีห้า 7-11 ใช่มั้ย ที่จะให้เรากินอีก วิถีเราก็จะกินอยู่อย่างนี้นะครับ น้ำเปล่าเราก็กินไม่เป็น เราก็ไปกินน้ำหวาน กินน้ำอัดลม กินอะไรสารพัด เดี๋ยวนี้เราก็กินหวานไปเรื่อยๆ คนตรังแต่ก่อนเราก็ไม่กินหวานเท่าไหร่นะครับ แต่เดี๋ยวนี้เราแซงคนกรุงเทพไปแล้วหรือเปล่าไม่แน่ใจ มันเพิ่มอัตราความหวานขึ้นไปเรื่อยๆ

ความหวานของเราก็ไม่ได้หวานธรรมชาติอีกแล้ว เพราในขวดมันก็จะไอที่เขียนว่า HCF Hight Fructose corn syrup อะไรนี่แหละครับ ซึ่งไอตัวนี้มันเป็นพิษมากเพราะมันเป็นน้ำตาลที่มีฟรุตโตสประมาณ 60 – 70 % แล้วเราจะรู้ว่าน้ำตาลตัวนี้นี่พอกินแล้วมันก็จะวิ่งปรู๊ดไปที่ตับเลยนะครับ เพราะงั้นเมื่อก่อนนี้คนที่เป็นตับแข็งส่วนใหญ่จะเป็นคนที่กินเหล้า แต่ต่อมาคนไม่กินเหล้าก็เป็นตับแข็งเพราะมันกินน้ำตาลตัวนี้แหละครับ กินเข้าไปเยอะมันก็ไปเก็บสะสม ไม่ได้เก็บเป็นรูปน้ำตาลนะ ร่างกายเราเก็บน้ำตาลได้นิดหน่อยเท่านั้นเอง มันต้องเปลี่ยนไปในฟอร์มที่เสถียรขึ้นคือ เป็นไขมัน มันก็ไปพอกไว้ในตับ เขาบอกว่าไขมันพอกตับ

เราก็บอกว่าเราก็ไม่ได้กินมันเลย คุณกินหวานนะครับ กินหวานก็เลยเปลี่ยนเป็นไขมันพอกตับ คนก็เป็นตับแข็งแบบนี้เยอะ ตับอักเสบจากภาวะที่มีไขมันไปสะสมมากเกินไป อะไรต่างๆ เวลาพวกเราเป็นพวกนี้ เป็นเบาหวานก็ดี ความดันอะไรต่างๆนี่นะ เวลามาหาหมอเราก็กินยาลดความดัน กินยาไปลดน้ำตาลในเลือด ตัวยาลดน้ำตาลในเลือดบางตัวคุณกินเขาไปแล้วยิ่งหิว หิวคุณก็กินอีก บางคนนี่ตอนเป็นเบาหวานจะผอม พอได้ยาหมอปุ๊บค่อยๆกลับขึ้นมา บางคนจะอ้วนกว่าเดิมด้วย เพราะยาบางนี่ เนื่องจากมันไปลดระดับน้ำตาลในเลือด พอลดได้ถึงจุดนึงคุณก็ต้องกินอีก อย่างนี้เป็นต้น

เพราะงั้นจริงๆแล้วต้องมาปรับเปลี่ยนที่อาหาร แต่ว่าถ้ามาหาหมอแล้วหอมบอกคุณว่า คุณต้องไปปรับเปลี่ยนอาหาร คนไข้คนหนึ่งของผม ผมใช้เวลาครึ่งชั่วโมงคุยกับเขาเรื่องนี้นี่นะครับ โอกาสที่จะสำเร็จมันต่ำ และผมก็เหนื่อยมาก แต่ถ้าผมจ่ายยานี่มันง่ายสำหรับผมใช่มั้ย จ่ายไปคนไข้ก็แฮปปี้ได้ยามา แล้วเขาไปกิน เขาจะรู้สึกดีขึ้นเร็วด้วย แต่ถ้าหากจะต้องไปทำนู้นทำนี่ตามหมอสั่งคนไข้จำนวนหนึ่งไม่แฮปปี้นะครับ หมอก็ไม่ค่อยแฮปปี้เพราะไม่ค่อยได้ตาม เพราะฉะนั้นความจริงโรคที่ตอนนี้กำลังเป็นปัญหาสำหรับเรามากมายไม่ว่าจะเป็นเบาหวาน ความดัน อัมพาษ อัมพฤกษ์ ที่คนตรังเราเป็นกันเยอะแยะนี่นะครับ ผมลืมบอกไปอย่าง น้ำยาตรวจคอเลสเตอรอล น้ำยาตรวจไขมันนี่ตรังเป็นจังหวัดที่ใช้ยาตัวนี้สูงมากนะครับ เท่าที่จำได้เป็นเป็นจุงหวัดที่ไข้มากที่สุดในภาคใต้ เพราะเราต้องใช้ตรวจอะไรพวกนี้นี่ แต่ผมก็บอกว่าคุณไม่ต้องไปตรวจหรอกถ้าคุณไม่ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ไปตรวจทำไมถ้าคุณยังใช้วิถีชีวิตอยู่แบบนี้ แต่ถ้าคุณปรับเปลี่ยนชีวิตนี่คุณมั่นใจได้เลยว่ามันจะดีขึ้น

ถ้าจะให้ผมบอกนะครับว่าไอวิถีที่เราทำกันมานี่ มันเป็นวิถีที่ผิดพลาด พอเรากินข้าวขัดขาว กินข้าวเยอะมาก แล้วก็กินกันแบบไม่หยุดยั้ง กินกันแบบ Non Stop อะไรอย่างนี้นะ กินอาหารที่มันผ่านระบบอุตสาหกรรมมากมาย Processing food นี่นะครับ ใช้คำนี้อะนะ คือ อาหารที่ผ่านกระบวนการ และขั้นตอน คือ อาหารที่ใส่ไว้ในถุง ในซองที่มันทำมาในระบบอุตสาหกรรมนี้นะครับ เขาก็จะใส่สารปรุงแต่งมากมาย แล้วก็ใส่น้ำตาลเข้าไป ใส่ไขมันที่ก่อนจะสั่งห้าม ไขมันทราน ไขมันที่แปรรูป ทำให้โครงสร้างมันบิดเบี้ยวไปแล้วทำให้ร่างกายเราย่อยมันไม่ได้

มันก็เป็นอยู่อย่างนี้แหละครับว่าเราเป็นโรคแบบนี้กันมาก แล้วคนตรังเราค่อนข้างจะนำหน้าเราเองก็ยังมีความเข้าใจผิดๆเกี่ยวกับการบริโภคอาหารสูง ทำอย่างไรที่จะลดปริมาณคนไข้เหล่านี้ ผมเคยคุยๆกันนะครับว่าถ้าคนตรังเราสามารถปรับเปลี่ยนวิถีการกินได้นะครับ สุขภาพเราดีขึ้น ยาเราไม่ต้องกิน คนไข้ไม่ต้องไปแออัดอยู่ที่โรงพยาบาล งบประมาณที่ต้องเอาไปใช้สาธารณะสุขอะไรต่างๆที่ไม่จำเป็น เอาไว้รักษาคนที่มันป่วยจริงๆ ร่างกายมันเสื่อมโทรมสุดท้ายจริงๆแล้ว ที่ควรจะป่วยนี่นะ ผมว่าคนตรังเราอยู่มีความสุขกว่านี้เยอะ

ปัญหาก็คือ ว่าทำอย่างไรที่จะให้ทุกคนตระหนักในความรู้ ความเข้าใจแบบนี้ แล้วก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนวิถีความคิดแบบของคนตรัง เราภูมิใจได้นะครับกับความเอร็ดอร่อยของอาหารของเรา แต่เราก็ต้องรู้จักประมาณ คือ อันนี้ผมก็ไม่ได้โจมตีนะครับว่าเราห้ามโปรโมทหมูย่าง เราแบนหมูย่าง เราต้องไปแบนขนมเค้ก ไม่ใช่อย่างนั้นเลยนะครับ แต่การที่เราเปิดร้านที่ชื่อว่าร้านทางเลือกนี่ก็ยืนยันเจตนารมณ์ของเรานะครับว่าเราไม่ได้ไปแข่งกับใคร เราขอเป็นทางเลือกหนึ่งให้กับคนตรังเท่านั้นเองนะครับว่าคุณยังมีทางเลือกนะ คุณไม่ต้องไปตามกระแสหลักที่เขาจะกินอย่างนั้น ก็ให้กินไปไม่ว่าอะไร

มันมีทางเลือกอันนี้ที่คุณกินแล้วคุณเรียนรู้ได้ว่าการกินจะให้สุขภาพดีอะไร มันก็ไม่ใช่เรื่องที่ว่ามันจะต้องแปลกประหลาดอะไรนะครับ มันจะมีบางคนที่จะต้องไปปรุงพิเศษหรืออะไรต่างๆ เราก็บอกว่าคุณก็กินเหมือนเดิมเพียงแต่คุณปรับเปลี่ยนสัดส่วน ปรับเปลี่ยนคุณภาพของมันเท่านั้นเอง ถ้าทำอย่างนี้ได้วิถีชีวิตของคุณก็จะดี เราก็อยากให้วิถีกินแบบวิถีตรังนี่ต่อไปมันจะเป็นวิถีที่มันเขียวๆหน่อย แล้วก็มันมีสุขภาพหน่อยครับ

พิธีกร : ขอบคุณค่ะ ขอบคุณคุณหมอมาก ไม่ต้องย้ำอะไรนะคะ เราไม่ต้องเสริมอะไรคุณหมอ คุณหมอบอกเราแล้วนะคะ ทินคิดว่าคนที่ฟังอยู่น่าจะเริ่มเปลี่ยนความคิด วิถีเราแล้วแหละ เพียงแต่ว่าเราก็ต้องใช้เวลาหน่อยนะ หรือบางคนอาจจะเริ่มไปแล้ว และอยู่ในวิถีที่เขาเรียกว่า พึ่งพาตัวเอง และอยู่ในสมดุลมีความสุขแล้วนะคะ แต่ว่าอีกหลายคนถ้ายังเพิ่งเริ่มก็ให้กำลังใจกันนะคะ

คุณหมอ : ขอเพิ่มอีกนิดหนึ่งนะครับว่าความจริงนี่โรคหลักๆที่คนตรังเป็นกันมากนี่นะครับ ไอ 3 – 4 โรคที่เขาเรียกว่า NCD นี่นะ โรคเรื้อรังที่มันไม่ติดต่อนี่นะครับ มันหายได้ด้วยอาหาร และพฤติกรรมเท่านั้นเองโดยที่คุณไม่ต้องพึ่งยานะครับ เหมือนที่เร็วๆนี้นะมีข้อมูลออกมาว่าโรคหลอดเลือดหัวใจตีบนี่นะครับ หมายถึง ในพวกที่เป็นแบบเรื้อรัง ซึ่งกำลังต้องเข้าคิวไปทำบอลลูน หรือว่าจะไปผ่าตัดนี่นะ

ครับสามารถที่จะหายได้โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคือ กินอาหาร เปลี่ยนชนิดของอาหารก็คือ คุณต้องมากินอาหารที่เป็นพืชเป็นหลัก ไม่เค็มจัด ไขมันต่ำ ออกกำลังกาย ดูแลเรื่องจิตใจอารมณ์ ก็มีผลการรักษาดีไม่น้อยกว่าคนที่ไปทำบอลลูน หรือว่าทำผ่าตัดบายพาส หรือว่ากินยาด้วยอะไรด้วยนี่นะครับ

แล้วก็ยังมีข้อมูลว่าการกินอาหารในแบบที่ว่าไขมันต่ำเป็นผัก หรือว่าเป็นอะไรต่างๆก็สามารถทำให้ความดันลดลงได้นะครับ แล้วก็เช่นเดียวกันอีกกินอาหารที่เป็นผักเป็นหลักก็ลดความเสี่ยงที่จะเป็นมะเร็งก็คือ โรคร้ายอะไรทั้งหลายมันแทบจะหายได้ด้วยการกินเป็นสำคัญเลย แล้วก็เสริมด้วยการออกกำลังกาย เสริมด้วยการดูแลจิตใจอารมณ์นะครับ เพราะงั้นก็ย้ำความสำคัญอันนี้นะว่ามันไม่ได้เป็นเรื่องของการมโน หรือนึกเอา หรือการสร้างเรื่องขึ้นมาของพวกที่ชอบปลูกผัก ที่บอกคนว่าใช้ยาไม่ดีอย่างนั้นอย่างนี้ ทำให้บริษัทขายยาเขาโกรธเอานะครับทั้งยา ทั้งคน แล้วก็ยาฆ่าแมลงโกรธพวกเราหมดนี่นะครับ แต่มันมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์นะครับ เขาทำกันทั่วโลกตั้งหลายสิบประเทศ คนไข้เป็นหมื่นๆคนที่เขาเทสอันนี้เพื่อจะเปรียบเทียบผลนะครับ แม้ว่าอย่างนี้มันได้ผลจริงๆนะครับ ก็ย้ำให้พวกเรามีความมั่นใจว่าคุณทำวิถีอันนี้ แต่แน่นอนนะครับว่าเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์นะครับ ผมไม่ใช่ประกันว่าคุณทำอย่างนี้คุณจะไม่เจ็บไข้เลยป่วยเลยแม้แต่นิดเดียว ไม่ใช่หรอกครับแต่ถึงคุณป่วยคุณก็จะป่วยน้อยกว่าคนอื่นนะครับ โอกาสที่คุณจะดีกว่ามันเยอะกว่านะครับ

พิธีกร : ก็ขอบคุณคุณหมอคะ อาหารนะคะ แล้วก็ออกกำลังกายนะคะ แล้วก็ จิตใจค่ะ ใช้ 3 อย่างนี้ดูแลสุขภาพกันนะคะ แล้วท่านที่สองก็คือ เราจะมาย้ำกันว่าใช้ด้านจิตใจรักษาโรคได้ โรคมันกำลังเป็นปัญหาคุกคามจากพระอาจารย์กฤตศดา ขันติขโรนะคะ พระอาจารย์นมัสการนะคะ และแนะนำตัวสักนิดก่อนก็ได้ค่ะ หลายท่านอาจจะยังไม่รู้จักนะคะ

พระอาจารย์กฤตศดา : เดี๋ยวเขาว่าพระมาทำอะไรในตลาดนะ เดี๋ยวพระมาเดินตลาด พระนี่มาจากวัดห้วยยอด วัดห้วยยอดนี่เรามีชมรมชายผ้าเหลือง ซึ่งเป็นกระบวนการของวัดก็คือ ชมรมชายผ้าเหลืองรับหน้าที่ในการทำงานร่วมกับชุมชน แยกออกจากวัดอีกทีหนึ่ง คือ ถ้าวัดมาลงชุมชนเองมีปัญหานี่จะหลายด้าน เพราะฉะนั้นเราตั้งหน่วยงานขึ้นมาหน่วยงานหนึ่งที่ทำงานในมิติของชุมชนเป็นหลัก

ชมรมชายผ้าเหลืองนี่เราเติบโตเมื่อ 3 ปีที่แล้ว เราทำเรื่องการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง คือ ใช้หลักการในทางการศาสนาในการดูแลผู้ป่วยในมิติสุดท้าย นำทางเขาในช่วงจิตสุดท้ายในช่วงของเขาต้องการภาวะที่พึ่งในขณะที่จะเดินทางไปสู่อีกภพนึง

ปีแรกนี่เราทำงานกับผู้ป่วยระยะสุดท้าย เราเข้าออกโรงพยาบาลนี่ อาทิตย์หนึ่งเราเข้าออก 5 วัน เข้าออกโรงพยาบาล โรงพยาบาลห้วยยอดนี่มีตึกหนึ่งที่ชื่อว่า อโรคะยาสาด ซึ่งตึกนี้จะให้การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายโดยตรง ตึกนี้นี่มี 8 เตียง 4 ห้องรวม แล้วก็ 4 ห้องแยก เพราะฉะนั้นผู้ป่วยที่มารับการดูแลในตึกนี้จะมีความเข้าใจตรงกันว่าอาการที่เราป่วยนั้นเข้าสู่ภาวะสุดท้าย แล้วก็เป็นการดูแลแบบประคับประคอง หมายความว่าไม่ได้ใช้หลักการทางการแพทย์มากนัก วิธีการลดความปวดลดทุกขเวทนาในภาษาพระก็คือ

1. ใช้สมาธิบำบัด
2. ใช้หลักการของเรื่องของแพทย์แผนไทย ใช้สมุนไพรเข้ามาร่วม ฝังเข็ม จะมีทุกแขนงเข้ามาดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ป่วยจากอย่างสะดวกสบายที่สุด

เคยคิดมั้ยว่าความตายก็เป็นเรื่องยากนะ ถ้าจะตายให้ดีนี่ แต่คิดว่าการอยู่ดีเป็นเรื่องยาก การตายดียากกว่าการอยู่ดีอีก การตายให้ดียากกว่า การอยู่ให้ดีเราจะทำยังไงก็ได้มีวิธีทางมากมายที่ทำให้เราอยู่ดี กินดี มีความสุข แม้กระทั่งเบียดเบียนผู้อื่นเราก็อยู่ดี กินดีได้ แต่ในขณะเดียวกันในความตายที่มันกำลังคืบคลานเข้ามา ในขณะที่เรานั่งอยู่นี่แต่ความตายมันก็ซ่อนอยู่ข้างในอยู่แล้ว ความป่วยไข้มันก็ซ่อนอยู่ข้างในเราอยู่แล้ว เราไม่ต้องกลัวว่าสิ่งเหล่านี้มันอยู่ไกลตัวเรา มันอยู่ในตัวเรา แต่มันไม่ได้ระเบิดออกมาเหมือนระเบิดเวลา แต่มันรอเวลาที่จะปะทุออกมา รอเวลาที่จะแสดงผลของมันแล้วก็รอเวลาที่เราจะเข้าไปเรียนรู้

ใน 1 ปีแรกเราทำงานในการดูแลผู้ป่วยนี้ในเรื่องของจิตใจโดยตรง แน่นอนการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายเราดูกัน 4 ด้าน ทั้งมิติของทางกายที่เป็นทางแพทย์ พยาบาล นะคุณหมอนะ ช่วยประคับประคองยังไงให้เขารู้สึกสบายที่สุดสบายที่สุดในขณะที่มีเวทนาคือ ความปวด ก็มีหลายศาสตร์เข้ามาช่วยกัน นั้นพิธีของทางจิตก็มีหมอจากโรงพยาบาลมาช่วยพูดคุย ในมิติทางสังคมที่เราต้องดูแลเขาทั้งครอบครัวคนหนึ่งป่วยไข้ หมายความว่ามีคนป่วยทั้งครอบครัว ผู้ป่วยกายเราก็ประคับประคองใจเขาอย่าให้มันป่วยไปกับใจ ผู้ดูแลอาจไม่ได้ป่วยกายแต่ใจเขากำลังป่วยในขณะที่เขาต้องรับผิดชอบภาระหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วย เพราะฉะนั้นวิธีของศาสนาไม่ว่าศาสนาไหนก็แล้วแต่เขามีวิธีการเข้าไปดูแลกลุ่มผู้ป่วยลักษณะแบบนี้

ในกระบวนการเยี่ยวยามันเกิดขึ้นมาพร้อมกับกระบวนการเกิดของชีวิต การกินก็เป็นการเยี่ยวยาร่างกายไม่ให้ได้รับทุกขเวทนาจากความหิวเพราะว่าเรามีเวทนาอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว ซึ่งมันหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ว่าการกินก็เป็นการเยี่ยวยาร่างกายของเราแต่ทุกวันนี้เรากินโดยปราศจากความเข้าใจ อาจารย์พุทธธาตุนี่ท่านกล่าวไว้คำหนึ่งว่าความอร่อยเป็นเหตุแห่งความทุกข์ วันนี้ที่เรามานั่งมีความทุกข์เพราะโรคภัยที่มันเกิดขึ้น มันมาจากความอร่อยในอดีตที่มันผ่านมา เราไม่ได้กลับมาพิจารณาว่าสิ่งที่มันเกิดขึ้นคืออะไร ทีนี้กระบวนการทำงานของกลุ่มชายผ้าเหลืองพอปีที่ 2 นี่ เราทำงานในมิติที่มันกว้างขึ้น จากการเข้าไปดูแลในมิติของจิตใจผู้ป่วย เราก็เข้าไปรู้กระบวนการความป่วยไข้ ทีนี้เราก็เห็นหน่วยงานต่าง ๆออกมารณรงค์ในเรื่องของกิน การอยู่ การใช้ชีวิตยังไงให้มันเหมาะสม ให้มันมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแต่การพูดอย่างเดียวมันไม่พอ

ในยุคปัจจุบัน ในสังคมที่โซเชียลมันเยอะแยะมากมายที่เราสามารถหาความรู้ได้มากมาย เราแค่พูดอย่างเดียวมันไม่พอ มันต้องลงมือกระทำ เหมือนกับเป็นการเปิดแผลให้คนเห็นว่านี่แหละสิ่งที่มันซ่อนอยู่ข้างในชมรมชายผ้าเหลืองเลยมาทำงานร่วมกับชุมชน วัดห้วยยอดนี่อยู่ในเขตเทศบาล เรามีชุมชนที่อยู่รอบวัด 8 ชุมชน เรามีมัสยิด 1 เรามีคริสตจักร 1 เรามีโบส 4 เรามีศาลเจ้าทรงเจ้าประมาณ 8 – 9 ศาลเจ้า แล้วก็วัดห้วยยอด 1 วัด เพราะฉะนั้นวิถีชีวิตผู้คนในห้วยยอดนี่มีความหลากหลาย วัฒนธรรมการกินก็มีความหลากหลายเหมือนกันเพราะฉะนั้นการที่เราจะทำยังไงให้คน

รู้สึกว่าการกินของเรากำลังคืบคลานมาทำลายชีวิตเรา เราก็นำกระบวนการเหล่านี้กลับมาสู่การดูแลกัน

เด็กๆของเรานี่ 10 คน ทุกวันศุกร์จะมานอนที่วัด พอตอนเย็นเราเก็บโทรศัพท์เลย ทุกวันศุกร์จะมานอนที่วัน ศุกร์ เสาร์นี่ แล้วมาทำอะไรบ้าง พาเขาไปเยี่ยมผู้ป่วย พาเขาไปดูรอยแผลที่มันเกิดขึ้นในชุมชน พาไปดูว่า ความป่วยไข้ที่มันเกิดขึ้นนี่ว่าสาเหตุเกิดมาจากอะไร เมื่อกี้คุณหมอก็บอกไปแล้ววัฒนธรรมการกินเป็นหนึ่งในสาเหตุของความ ป่วยไข้

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อายัตตนทั้ง 6 นี่แหละเป็นหนทางแห่งความทุกข์และเป็นหนทางที่นำเราไปสู่ความป่วยไข้ ให้เราวางให้ดี นี่เราพาเด็กของเราไปดูผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวาน แล้วก็บอกว่าโรคเบาหวานมันเกิดมาจากอะไร เขาเรียนรู้ในขณะที่เขาอยู่ในสถานการณ์จริง แล้วจะได้พิจารณาว่าสิ่งที่มันเกิดขึ้นคืออะไร แล้ววันหนึ่งถ้าญาติเขาป่วยเป็นโรคนี้ เขาจะรู้ว่าสาเหตุที่ยายเป็นโรคนี้เพราะอะไร การเรียนรู้มันเกิดขึ้นตั้งแต่กระบวนในการครอบครัว มันไม่ใช่แก่การพูดในที่ประชุม ในที่สาธารณะแต่มันเป็นการพูดในครอบครัว

เด็กๆของเราเวลาเรามาทำกิจกรรมกับชุมชน ทำกิจกรรมกับเรื่องของการป้องกันความป่วยไข้ เราจะพาเขาไปดูแต่ละรูปแบบ ถ้าเราวันนี้ เราจะพูดเรื่องผู้ป่วยที่เป็นเส้นหลอดในสมองแตก เราก็พาไปดูกลุ่มผู้ป่วยแล้วเราก็อธิบายให้เขาฟังว่าเขาป่วยจากอะไร สาเหตุจากอะไร แล้วเราจะป้องกันกระบวนการนี้ยังไง เราได้ทำคุณหมอประวิทย์ ซึ่งเป็นอดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลห้วยยอดในเรื่องกระบวนการป้องกันภาวะผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งเป็นกระบวนหนึ่งที่เราพยายามสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนของเรา เหตุปัจจัยหลักก็คือ

1. การกิน
2. อุปกรณ์ในห้องพัก ในบ้านต่างๆ นี่มันเอื้อมั้ยสำหรับผู้สูงอายุคนหนึ่งที่จะอยู่ในบ้าน

นอกจากการกินแล้วมันยังมีเหตุการณ์ต่างมากมายที่มันทำให้เราป่วย แต่วันนี้เราพูดเรื่องการกินเป็นหลัก ในศาสนาแน่นอน พระพุทธเจ้ากล่าวไว้แล้ว เหตุแห่งการป่วยก็คือ อากาศ 1 อาหาร 1 และสุดท้ายที่เป็นหัวใจสำคัญก็คือ กรรม กรรมที่แปลการว่าการกระทำ กรรมนี้ไม่ใช่ใครมาทำให้เรา กรรมหมายว่าการกระทำ หรือถ้าพูดให้เข้าใจง่ายกรรมคือ พฤติกรรมของเราเองที่ทำให้เราป่วย ถ้าเราเอาตัวเราไปอยู่สภาวะแวดล้อมที่เป็นพิษ เราป่วยไหม ป่วย ถ้าเราเอาตัวเราไปกินอาหารที่มันไม่ดี เราป่วยไหม เพราะฉะนั้น 2 สิ่ง ไม่ว่าจะเป็นอาหารก็ดี อากาศก็ดีจะมาสู่ร่างกายเราต่อเมื่อเราเอาใจของเราเข้าไปเกี่ยวข้องกับมัน เอาใจของเราที่ไม่มีความเข้าใจ ในภาษาพระเรียกว่าอวิชชา คือ ความไม่เข้าใจตามสภาพความเป็นจริง

หลักการทางศาสนาของเราที่บอกว่ากระบวนการเยียวยาของเรานี่นอกจากเราจะเยียวยา เรานำเด็กๆเยาวชนของเรา แล้วก็นำชุมชนของเรานี่ไปลงพื้นที่จริง ไปดูให้เห็นตามสภาพความเป็นจริงว่าความป่วยไข้ที่พระพุทธเจ้ากล่าวไว้เมื่อ 2,000 ปีกว่าปีก่อน ทุกคนเกิดมาต้องป่วยนะ มันเป็นยังไง แล้วมันจะเกิดขึ้นด้วยสาเหตุจากอะไรบ้าง ถ้าเราพูดแค่ว่าความป่วยไข้คืออันนี้ๆ เด็กก็จะไม่ได้จินตนาการ จะไม่ตามความเป็นจริง พอเขาไม่เห็นตรงนั้นนี่

บ่อยครั้งเราก็จะตั้งคำถามบอกเขาว่าถ้าแม่ป่วยเราพร้อมหรือยังที่จะดูแลแม่ของเรา ถ้าเราป่วย ไปเจอผู้ป่วยที่เป็นเด็ก เป็นมะเร็งเม็ดหลอดมีอยู่ 1 คนในห้วยยอด เราก็ถามว่านี่ถ้าเราป่วยนี่เราจะทำยังไง เราพร้อมหรือยัง ไปเจอคุณลุงคนหนึ่งเมื่อกลางคืนยังกินเหล้า ดูดบุหรี่ ร้องเพลงคาราโอเกะ แล้วก็กลับมานอน ตื่นเช้ามาไม่สามารถลุกขึ้นได้ เด็กๆเราก็ต้องตั้งคำถามว่าถ้าพ่อเป็นอย่างนี้ เราพร้อมหรือยัง เราเตรียมตัวหรือยังที่จะดูแลคุณพ่อในขณะที่ตัวคุณพ่อป่วยไข้ หรือว่าเราเตรียมพร้อมหรือยังถ้าอยู่ๆตื่นเช้ามาลุกขึ้นจากเตียงไม่ได้ จากที่เราไปกินอะไรมาสักอย่างหนึ่งที่มันทำให้ร่างกายเราผิดปกติ

เขาก็เกิดการเรียนรู้ว่านี่คือ กระบวนการของชมรมชายผ้าเหลืองที่ทำเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อมาสนับสนุนข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ มาสนับสนุนข้อมูลของผู้คน ของนักปราชญ์ที่มีความเข้าใจในการดำเนินชีวิต ของเราก็จะเป็นอีกส่วนหนึ่งของศาสนาที่พอจะทำได้ คือ การที่เรานำเขาเข้าไปสู่กระบวนการเรียนรู้ ณ ที่วัดห้วยยอดนี่ ทุกวันพระเราจะเทศน์เรื่องความตาย ถ้าใครไปวัดห้วยยอดจะได้ฟังเรื่องความตาย แต่ว่าถ้าเวลาใครนิมนต์เราไปเทศที่งานศพ เราจะพูดเรื่องการอยู่ เพราะว่าความตายในงานศพมันเลยเวลาไปแล้ว มันเลยเวลาที่จะมานั่งพิจารณาตรงนั้นแล้ว เพราะตรงนั้นมันมีธรรมะอยู่แล้ว เพราะผู้ตายแสดงธรรมอยู่แล้ว

ในวัดเราจะแสดงธรรมะเรื่องความตายจนคนรู้สึกว่า ถ้าวันพระต้องได้ฟังเรื่องความตาย แล้ววัฒนธรรมของคนห้วยยอด 60 % เป็นคนจีน ไปพูดความตายกับคนจีนอันตราย อาจจะไม่มีข้าวกินนะไปพูดความตายกับคนจีน เพราเขาถือว่าเป็นเรื่องอัปมงคล เรื่องไม่เป็นมงคลแต่เราพูดในวัด พอเขามาวัดแสดงว่าเขาพร้อมที่จะเรียนรู้กับเรา ทุกครั้งที่มีการตั้งศพที่ศาลาเราจะอธิบายผู้ป่วยเป็นอะไร วันนี้ที่ศาลา 4 ที่ตั้งอยู่ก็เป็นผู้ป่วยระยะสุดท้ายที่เราไปดูแลเขาอยู่ แล้วเราก็ขออนุญาติกับครอบครัวผู้ป่วยในการนำเรื่องราวของเขามาสู่สังคม เรื่องความป่วยไข้ เรื่องการดูแล เรื่องโรคภัยที่เขาเป็น อย่างนี้มันเป็นการเรียนรู้ต่อ

ชมรมชายผ้าเหลืองของเราทำงานด้านการที่จะสร้างชุมชนการเรียนรู้เป็นหลัก หลักๆนี่ก็จะเป็นงานประมาณนี้ แล้วเราก็กลับมาดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ที่ป่วยด้วย พระสงฆ์ก็กินเหมือนกับที่โยมกิน ถ้าภาษาพระเขาเรียกว่าฉัน แต่เอาให้เข้าใจง่ายๆ พระกินเหมือนที่โยมกิน เพราะยางทีตอนเช้าโยมตื่นมาทำอะไรกิน ก็ทำอันนั้นไปถวายพระ แล้วก็อยากให้พระกินในสิ่งที่โยมต้องการ วันไหนแกงโกยุคมาท่านฉันของฉันหน่อยนะ ปฏิเสธยากยะ พระเราจะปฏิเสธไม่กินนี่มันก็ขัดใจโยมนะ

ทีนี้เราจะทำยังไงให้เราสามารถหลีกเลี่ยงได้ วัดห้วยยอดเรามีกระบวนการหนึ่งก็คือ เรามีกิจกรรมหนึ่งที่เรากำลังจะขยายผลก็คือ กิจกรรมตักบาตรเดือนเกิดแต่ซึ่งเดือนหนึ่งเราจะจัดครั้งหนึ่งเหมือนสมัยพุทธกาล หรือสมัยของสวนโมกข์ก็คือ ใช้รูปแบบของอาจารย์พุทธธาตุก็คือ ให้ทุกคนที่นำอาหารมาก็มาเทรวมกัน แยกเป็นสัดส่วนไว้ แกง ผัด ทอด อะไรก็แยกเอาไว้ พระท่านจะได้มีโอกาสในการพิจารณาอาหารที่ท่านจะฉันเอง ให้พระท่านเลือกเองว่าจะทานอะไรให้เหมาะสมกับร่างกายของท่านเพราะบางทีเราถวายอาหารพระนี่เราก็ไม่รู้ว่าพระคนนี้ป่วยเป็นโรคอะไร ถ้าเราไม่รู้สุขภาวะพระนี่เราก็จะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพระได้เพราะฉะนั้นถ้าเรามีกระบวนการที่มันชัดเจน พระเองก็ไม่ได้ผิดพระธรรมวินัยมากจนเกินไป เราก็พิจารณาเฉพาะที่เราฉัน แล้วเราก็ยังสอน

โยมได้ด้วยว่าการนำอาหารมาถวายพระ ถ้าเรานำมาด้วยความเข้าใจ ถ้าญาติโยมตลาดกรีนไปถวายพระ พระก็คงเข้าใจว่านำอาหารสุขภาพไป แต่ถ้าชาวบ้านที่มีความเข้าใจแค่ว่าฉันต้องหาเช้ากินค่ำไม่ได้มาคำนึงเรื่องว่าอาหารว่านี่มันปลอดภัยไหม แล้วผักชนิดนี้ที่ไปซื้อมามันมีคุณค่ามากน้อยแค่ไหนเพราะเขาไม่ได้มานั่งพิจารณาเรื่องพวกนี้ แต่ว่าทำยังไงให้เขาได้มาวัดแล้วก็ได้เรียนรู้

ที่วัดนี่เรามีมุมผู้สูงอายุซึ่งมุมผู้สูงอายุนี่เราก็จะเป็นมุมหนึ่งที่คอยให้เอื้อเฟื้อกับผู้สูงอายุที่มาที่วัด เมื่อก่อนเรามีผัก โครงการผักปลอดสารพิษ ซึ่งผักปลอดสารพิษนี้เราก็ปลูกในวัดนั่นแหละแต่ว่าด้วยว่าความเป็นจริงอ่ะ ด้วยคุณลักษณะดินก็อาจจะไม่ได้ปลอดสารพิษ 100 % เพราะว่าเป็นดินที่มีสวนยางอยู่ใกล้ๆ มันก็ต้องใส่ปุ๋ยแล้วมันลามเข้ามา แต่เราสร้างกระบวนการให้รู้ว่าการปลูกผักกินเองมันก็ไม่ได้แย่ หรือยากเกินไปที่ชาวบ้านจะทำได้

แล้วเรามีเด็กๆนี่ มีสามเณรแต่เป็นคนปลูก แล้วพอวันพระเราก็เอามาวางเอาไว้ให้ญาติโยมที่มาวัดนี่หยิบไปเท่าที่ตัวเองต้องการ ไม่ได้ขายเป็นกำ ไม่ได้ขายว่าต้อง 5 บาท 10 บาท แต่หยิบไปเท่าที่เราต้องการเพื่อต้องการนำชุมชนให้รู้ว่าการเกื้อกูลกัน แล้วก็การใช้ชีวิตวิถีที่มันพอดิบพอดีกับตัวเอง คือ บางคนนี่พอเห็นว่า 5 บาท มันถูกก็ซื้อ 4 กำ 5 กำ 6 กำ โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าผู้อื่นจะได้หรือไม่ได้ แต่ถ้าเราเรียนรู้ร่วมกันว่าถ้าคุณต้องการแค่นี้ก็หยิบไปแค่นี้พอ ที่เหลือให้คนอื่นบ้าง อย่างนี้มันเป็นวัฒนธรรมที่ศาสนาเข้ามาสนับสนุนให้ชุมชนนี่เกิดการตื่นรู้ร่วมกัน ศาสนาไม่ใช่เรื่องของพิธีกรรมอย่างเดียว ศาสนาคือ คงเป็นเรื่องของการปลุกคนให้ตื่นขึ้นมาให้อยู่ร่วมกัน เกื้อกูลกัน แบ่งปันกันโดยไม่ต้องขอกันก็ได้ การแบ่งปันไม่ได้เริ่มจากการขอแต่การแบ่งปันเริ่มจากเราอยากจะให้ก่อน อันนี้เป็นหัวใจหลักของเรา

พอช่วงหลังๆเราเริ่มนำเด็กมาออกชุมชนมากขึ้น มาเรียนรู้เรื่องสุขภาพมากขึ้น ก็ได้มีโอกาสมาเจอกับตลาด ล่าสุดก็ไปเกี่ยวข้าวร่วมกัน เด็กก็ได้มีโอกาสได้ไปเรียนรู้ เล็กบ้าง น้อยบ้าง มากบ้าง แต่ว่าผู้ใหญ่สำคัญที่ว่าให้โอกาสเด็กได้มาเรียนรู้หรือเปล่า ทุกวันนี้ครอบครัวของทุกครอบครัวที่ขายในตลาดก็ดี หรือครอบครัวเรา เราให้ความรู้กับลูกหลานมากน้อยแค่ไหนกับเรื่องอาหารปลอดภัย นอกจากเราจะให้ความรู้กับญสติโยมแล้วนี่ เราจะให้ความรู้กับครอบในครัวดรามากน้อยแค่ไหน สิ่งที่เรากำลังทำอยู่ พ่อแม่ทำอยู่ ตายายทำอยู่ ถามว่าข้อมูลชุดนี้มันถูกส่งต่อให้กับลูกหลานเราหรือเปล่าบางทีเราก็ลืม เรามัวแต่คุยกับคนข้างนอกแต่ลืมคุยกับคนในบ้านว่าลูกหลานเราได้รู้ข้อมูลชุดเดียวกันมั้ย ที่เรากำลังที่นำเสนอต่อชุมชนเรื่อง ความปลอดภัยในสุขภาพ

ความปลอดภัยในชีวิตอันนี้ มันกลับมาทำให้เรากลับมาตระหนักว่าการกระทำทุกอย่างมันสำคัญตั้งแต่เริ่มเลย ตั้งแต่ในครอบครัวนั้น มันเริ่มตั้งแต่ในครอบครัวเราแค่ 5 คน 10 คน 20 คนมาช่วยกันทำ แต่ว่ากำลังสนับสนุนจริงๆอยู่ในครอบอครัวที่สามารถขยายต่อได้ นำมาเป็นกำลังสนับสนุนได้ เพราะฉะนั้นพระนี่มาสนับสนุนแนวคิดการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย

ในชีวิตที่เรียบง่ายเป็นชีวิตที่ต้องการในสิ่งที่แตกต่างออกไปจากชีวิตประจำวัน เราต้องกลับมาที่ตัวเองวันนี้เราต้องกลับมาตั้งคำถามกับตัวเองทุกครั้งที่เราจะกินข้าว ในสมัยพุทธกาลนี่พระพุทธเจ้านี่มีการกล่าวกับสาวก มีภิกษุนี่ 8 รูป เดินทางมาเข้าเฝ้า ก่อนจะกลับนี่พระพุทธเจ้าได้ถามว่าเธอนี่มีการพิจารณามรณะสติกันบ้างมั้ย ในแต่ละวันเคยคิดถึงถึงความตายบ้างมั้ยโยม เราต้อง

พิจารณา วันนี้เรามานั่งอยู่ตรงนี้เรามาพิจารณามั้ยว่าความตายจะเกิดขึ้นได้นะ อาจจะไม่เพราะว่ากินอาหารไม่ดี อาจจะอุบัติเหตุก็ได้

พุทธเจ้าตรัสกับสาวกตลอดว่าให้พิจารณาตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่าเรานี่กำลังทำอะไรอยู่ เมื่อตะกี้มาก็เลยเวลานัดไว้บ่ายโมง ก็ออกมาถึงที่นี่ก็ประมาณบ่ายโมง 5 นาทีแล้ว นึกในใจเหมือนกัน จิตก็หลุดออกมาว่าสงสัยคนที่ตลาดเขาจะรอแล้ว เขานัดไว้บ่ายโมง เรากลัวมาไม่ทัน จิตก็หลุดมาถึงที่นี้นะแต่ตัวยังอยู่ข้างนอก วันหนึ่งนี่ถ้าเราตรวจสอบก็พบว่าเราก็ไม่ได้อยู่กับตัวเองตลอดเวลา พระเองบางทีก็เผลอเหมือนกัน เผลอจิตเราหลุดออกไป และโยมล่ะที่ไม่ค่อยได้ปฏิบัติธรรมนี่ มันจะปล่อยใจไปขนาดไหน เดินไปนี่เจออะไรตั้งมากมายที่มากระทบกับใจ ความอร่อยมากระทบกับใจเราตั้งมากมาย อาหารถึงจะดีแต่ถ้ากินมากเกินไปได้มั้ย ก็ไม่ได้เพราะฉะนั้นพอดิบพอดี กลางๆ ไม่ผิดไม่ถูกอยู่ในศาสนาก็เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ไม่สูงไม่ต่ำ ถ้ายังสูงอยู่ ยังผิดอยู่ ยังไม่ใช่ศาสนา ยังไม่ใช่มัชฌิมาปฏิปทา ถ้ายังผิดอยู่คนนั้นทำผิดยังไม่ทางสายกลางคนนั้นยังไม่มัชฌิมา คนนั้นทำถูกกว่ายังไม่มัชฌิมา

กลางๆของแต่ละคนก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป วิถีชีวิต การใช้ชีวิตของแต่ละคนก็มีทัศนคติ มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เราจะใช้วิธีของคนนี้ไปเยียวยาคนนี้ก็ไม่ได้ เอายาของโยมมาให้พระกินได้มั้ย มันต้องของใครของมัน เหมือนกันกับหลักในศาสนา วิธีการปฏิบัติวิปัสสะนาที่เยียวยาจิตใจ มันต้องเป็นรูปแบบของใครของมัน เราจะใช้ของหลวงพ่อจรัล หรือหลวงพ่อวิริณานมาได้มั้ย พอดีเขาบอกว่าเขาไม่ชอบแบบนั้น เขาชอบแบบนี้ บางทีเขาก็บอกว่าเอาของหลวงพ่อจรัลดีกว่า หรือเอาของหลวงพ่อวิริณานดีกว่า ของพุทธธาตุดีกว่า มันไม่มัชฌิมาปฏิปทา มันก่อกิเลสให้ตัวเองว่าเรานี่ได้ปฏิบัติมาเยอะ เรียนรู้มาเยอะ จนบางครั้งก็ลืมว่าตัวเราจริงๆว่าไม่ได้เรียนรู้อะไรเลย

เพราะฉะนั้นการเยียวยาจิตใจ กระบงนการเยียวยาของศาสนามันเริ่มตั้งแต่ที่เราเกิดมาพร้อมกับการที่เราเกิด การร้องก็เป็นการเยียวยา การแสดงอารมณ์ออกเพื่อตอบสนองอีกอารมณ์หนึ่งที่มันเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นเราต้องเรียนรู้ หนึ่งเลยคือ การเรียนรู้หลักการปฏิบัติในการดำเนินชีวิต สมาธินี่ทิ้งไม่ได้เลย ทั้งหมดทั้งมวลถ้าเราทิ้งเรื่องนี้เราจะไม่มีสติเพียงพอเข้าไปยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่มันมากระทบ ทุกวันนี้เราเป็นทุกข์เพราะสิ่งที่มากระทบเรา และเราไม่มีจิตที่มันเข้มแข็งพอที่จะเข้าไปยับยั้งชั่งใจ เข้าไปสู่กระบวนการที่จะหาทางออก เพราะฉะนั้นถ้าจิตเราเข้มแข็ง พอบวกกับมีปัญญาคือความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่มากระทบ เราก็จะสามารถที่จะจัดการกับปัญหาสิ่งต่างๆได้ แต่ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็งพอแม้แต่ลมมากระทบคนนั่งอยู่ก็เป็นทุกข์ ในขณะเดียวกันบางคนก็เป็นสุขเพราะลมเดียวกันใช่มั้ย ลมเดียวกันทำไม บางคนเป็นทุกข์ เพราะสิ่งที่พัดมา บางคนเป็นสุขเพราะฝนตก บางคนเป็นทุกข์อ่ะ

เพราะฉะนั้นการปฏิบัติการใช้ชีวิตของแต่ละคนมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป ค้นหารูปแบบกของตัวเองให้เจอ แล้วก็พยายามที่จะเจริญสติเพื่อจะได้มาซึ่งปัญญาที่จะประคับประคองตัวเราซึ่งก็คือกายนี่ ให้มันอยู่ได้ในสถานการณ์ที่มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โลกเรามันเปลี่ยนแปลง เวลามันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เกิดแล้วก็แก่ แก่นี่ในศาสนาเราหมายเป็นวินาที คนที่อายุ 8 ขวบก็แก่แล้ว แก่กว่าคนอายุ 7 ขวบมาก แก่นี่มันไม่ได้หมายความว่า 60 70 เรียกว่าคนแก่ อันนั้นมันเป็นทางโลก

สมมุติขึ้นแต่ความแก่ในพุทธศาสนามันหมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสภาวะคนที่เกิดในชั่วโมงก็แก่ คนที่เกิดชั่วโมงถัดไป ความแก่มันเกิดขึ้นตลอดเวลา ในจิตใจของเรา การเกิดคือ อารมณ์ของเราที่มันเกิดขึ้นนี่ ความดับไม่ได้รอว่าตายแล้วเรียกว่าดับ ความดับนี้พออารมณ์นี้จบลงอารมณ์ก็ใหม่ก็เกิดขึ้น การเกิดดับอยู่ในสภาวะจิตเราตลอดเวลา นั่นล่ะการเกิดดับ เกิด แก่ อยู่ตลอดเวลา เจ็บล่ะนั่งอยู่ก็เจ็บมั้ยอ่ะ อารมณ์มันมากระทบตลอดเวลา เกิด แก่ เจ็บ ตาย ตายก็สภาวะความเป็นจริงของกาย เพราะฉะนั้นตอนนี้ต้องตั้งสติให้ดีพร้อมที่จะเดินไปข้างหน้า สิ่งที่ผ่านมาจะไปแก้ไม่ได้

โรคภัยที่เป็นอยู่ในร่างกายอาจจะแก้ยากหน่อยแต่ถ้าเราจะประคับประคองชีวิตต่อไปยังไงและการกระประคับชีวิตเรา ต้องทำยังไงให้เกิดการเรียนรู้ของลูกหลานได้ด้วย ไม่ใช่เราเอาแต่ตัวเองรอดนะ เราไม่ใช่ว่าประคับประคองตัวเราให้รอดแต่ลูกหลานเราไม่รู้อะไรเลย มันเป็นสิ่งที่ดีงามที่เราทำลงไป เพราะฉะนั้นเราต้องกลับมาตั้งสติ ประคับประคองกาย ประคับประคองใจเรา แล้วก็ให้ลูกหลานเราได้เรียนรู้ร่วมกันกับการประคับประคอง อันนี้เป็นวิธีศาสนานะ

ฝากไว้ว่ากระบวนการเยียวยาต่างๆ เริ่มต้นที่ตัวเรา ต่อให้เรามีแพทย์ มีวิทยาการทางการแพทย์มากน้อยแค่ไหน เรามีนักปราชญ์มากในเมืองไทย เรามีมาก เยอะมาก ท่านมาคอยให้คำแนะนำเรา ท่านมาคอยชี้แนะแนวทางให้เราแต่ว่าเราไม่ปฏิบัติ พระพุทธเจ้าก็บอกแล้วพระองค์เป็นเพียงแค่ผู้บอกทางเท่านั้น คนที่จะเดินทางไปสู่ความหลุดพ้นก็มีแต่ตัวเรา พระพุทธองค์ไม่สามารถพาใครหลุดพ้นได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นคนที่จะหลุดพ้นได้ก็ต้องเป็นคนที่ก้าวเดินไปบนวิธีที่ถูกต้องเองอย่างวันนี้เรามาพูดคุยกัน มีความเข้าใจกัน มีความเห็นตรงกัน แล้วก็กลับไปปฏิบัติการใช้ชีวิตของเราให้มันสอดคล้องต้องกันนี่นะ ก็วิธีที่เราทำนะมันดี

แต่วันนี้นี่อยากให้พูดเรื่องศาสนาแต่อยากให้ยกคำว่าศาสนาเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ ที่แปลว่าความเชื่อ การเยียวยาในมิติของจิตวิญญาณมันจะกว้างกว่าการเยียวยาในมิติของศาสนา เพราะศาสนามันก็เป็นเพียงคนกลุ่มหนึ่ง ต้องเรียกว่าศาสนา แต่ถ้าว่าเราไม่มีศาสนา เรามีจิตวิญญาณซึ่งเรียกว่าเป็นความเชื่อมันมีอยู่ในทุกคนอยู่แล้ว ที่เรามานั่งอยู่ตรงนี้ไม่ได้นามศาสนา แต่เรามานั่งในนามจิตวิญญาณของเรา เรามีความเชื่อว่าการกินอยู่แบบนี้มันจะทำให้ชีวิตเราดีขึ้น

จิตวิญญาณมันแปลว่าความเชื่อ มันจะดีกว่าที่เราจะมานั่งทบทวน เพราะศาสนาบางครั้งมันก็กลายเป็นแค่ข้ออ้างในการที่เราจะหลีกเลี่ยงกับกิเลสแต่ถ้าเราพูดว่าวันนี้เรามารวมกันเพื่อเรียนรู้ร่วมกันในการดำเนินชีวิตที่เหลือไม่มาก แปลว่าจะเหลืออีกมาก แปลว่าฉันจะมีชีวิตยืนยาวอีกนานจะขอใช้ชีวิตไปแบบเรื่อยๆ ยังไม่ต้องอะไรมาก ไม่ได้นะ นี่เป็นความประมาทอย่างยิ่ง

วันนี้นี่ไม่ต้องพูดถึงวันมาฆบูชา ทุกวันเป็นวันมาฆบูชาได้ถ้าเรามีธรรมะ ไม่ต้องพูดเลยว่าวันนี้วันมาฆเป็นวันพระใหญ่ ถ้าเราทำทุกวันให้เป็นวันมาฆบูชา หนึ่งไม่เบียดเบียน ง่ายๆไม่เบียดเบียนก็เป็นวันมาฆบูชาแล้ว ไม่กล่าวร้ายผู้อื่นก็เป็นวันมาฆบูชาแล้วเพราะฉะนั้นไม่ต้องพูดถึงวันสำคัญทางศาสนา พูดว่าชีวิตที่เหลือเราจะใช้มันยังไงให้มันเกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด สิ่งหนึ่งที่ต้องมีเลยในฐานะที่เป็นพระก็อยากฝากเรื่องของการเจริญสติ ซึ่งสำคัญมาก พูดกันเป็นชั่วโมงถ้าไม่มีสติเพียงพอในการรับฟังแล้วก็พิจารณาก็เหมือนกับการเทน้ำทิ้ง แต่ถ้าเรามีสติสักนิดหนึ่ง พิจารณาได้เห็นตามความเป็นจริง นำไปปฏิบัติเกิดประโยชน์

เพราะฉะนั้นสติจึงเป็นเรื่องสำคัญ แปลว่าความระลึกได้นี่นั่งอยู่ก็ระลึกได้อยู่ว่านั่งอยู่แต่เพราะโยมกำลังทุกขาเพราะปวดขาก็รู้ว่าเรากำลังปวดขา หลวงพ่อจรัลบอกว่าเวทนาเกิดขึ้นให้กำหนดรู้ว่าเวทนานั้นเกิดขึ้นพิจารณาได้ เราก็เห็นตามสภาพความเป็นจริง เมื่อก่อนมันไม่เกิด มันเกิดเดี๋ยวในหายไป ใช่มั้ย มันไม่ได้อยู่กับเรานานนี่เวทนาใช่มั้ย แต่ว่าในขณะที่มันเกิดขึ้นทำยังไงให้เราเรียนรู้จากเวทนานั้น แต่อย่าไปเป็นเวทนา ให้ไปเรียนรู้กับมัน เป็นคนป่วยนี่อย่าไปอย่าไปเป็นคนป่วย ไปเรียนรู้กับคนป่วยที่เขาป่วยเป็นอะไร ไปนั่งใกล้ๆเขาดูสิว่าเราจะได้ความรู้จากเขา ถ้าเห็นคนป่วยแล้วเราไม่เข้าใกล้กลัวติดเชื้อโรค เราจะไม่มีโอกาสได้เรียนรู้จากความป่วยไข้ บางครั้งความป่วยไข้เป็นโอกาสได้เรียนรู้ นำมาพัฒนาชีวิตเราได้

เพราะฉะนั้นเราต้องกลับมาตั้งคำถามตัวเองว่าวันนี้เราพร้อมหรือยังที่จะเปลี่ยนการดำเนินชีวิตของเราให้มันเหมาะสมขึ้น ดีงามขึ้น ถ้าใครมานั่งตั้งแต่เช้าได้ฟังคุณโยมพูดก็ได้ความรู้ ได้สาระแล้วนำไปปฏิบัตินี่ชีวิตแน่นอนนะ อาจจะไม่ได้มีความสุขมากหรอกแต่ก็ไม่ทุกข์แน่นอน ใช่มั้ย ความสุขถ้ามันสุขมากเกินไปเดี๋ยวมันประมาท เดี๋ยวความทุกข์มันจะมาแทรกแซง ก็เลยไม่ต้องสุขมากเอาแค่ว่ารู้สึกตัวก็พอ ถ้าสุขมากก็กลับมารู้สึกตัวก็พอแล้วไม่ต้องอะไรมาก ชีวิตมันแค่นี้เพราะฉะนั้นฝากไว้ในมิติของศาสนาก่อนนะ เดี๋ยวมีคุณโยมจะพูดอีก หลายๆท่านจะได้พูดกับเรา

พิธีกร : สาธุ ขอบพระคุณพระอาจารย์นะคะ ถ้าใครสนใจนะ พระอาจารย์ทำเรื่องของกระบวนการการเรียนรู้นะคะ พระอาจารย์ทำเรื่องของใช้กิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้นะคะ เป็นอีกด้านหนึ่งของการใช้ เขาเรียนหว่าเป็นครับนะค่ะ พระอาจารย์จะมีทั้งชุมชน มัทั้งวัด แล้วก็เด็กนักเรียน แล้วก็โรงพยาบาล ใครสนใจก็ไปติดตามที่เพจใช่มั้ยค่ะ ชมรมชายผ้าเหลืองนะคะ อันนี้ถ้าอยากร่วมกิจกรรมหรืออยากรู้ว่าวิธีการในการใช้กระบวนการเรียนรู้มันทำยังไงนะคะให้ติดตามไต่ที่เพจของพระอาจารย์นะคะ ก็ไม่สรุปอะไรเยอะนะคะ คิดว่าเราก็ได้อะไรเยอะแล้ว

แต่ที่สำคัญก็คือเราอยากให้พี่โจน พี่โจนฟังสองกลุ่มท่านอาจารย์ คุณหมอก็เป็นเรื่องของด้านสุขภาพมีร้านทางเลือก แล้วก็ดานของพระอาจารย์ที่ดูแลผู้ป่วย ก็เลยอยากให้พี่โจนลองพูดคุย แล้วก็ให้แนวคิดในด้านที่พี่โจนจะมาชวนคนตรังวันนี้ว่า เอ๊ะ จริงหรือเปล่าการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายมันจะมีความยั่งยืนและมั่นคง ซึ่งมันก็จะสอดคล้องกับว่าเราต้องการดูแลสุขภาพ ความเป็นอยู่ของของชาวตรังอ่ะคะ ให้พี่โจนช่วยเสริม ให้เวลาเต็มที่เลยนะคะ

พี่โจน : นมัสการพระคุณเจ้า แล้วก็สวัสดีคุณหมอนะครับ และก็สวัสดีทุกคนอีกครั้งครับ คือจริงๆแล้วเวลาเราพูด ผมว่าชีวิตเรียบง่าย หรือการพึ่งตนเองนี่และหลายคนก็มักจะคิดถึงการที่คนๆหนึ่งจะต้องออกจากงานไปทำไร่ ทำสวน ไปตัดขาดชีวิตสังคมทั่วๆไป ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น ทำอะไรเอง คนส่วนมากก็จะคิดอย่างงั้น ซึ่งนั่นคือ ความคิดที่ผิดพลาดมาก คำว่าความเรียบง่ายไม่ได้หมายความว่าความลำบาก ไม่ได้หมายความว่าความยากจน ไม่ได้หมายความว่าคนที่ไม่ใช้เงิน ไม่ได้หมายวามว่าชอบทำอะไรเองทั้งหมดแต่ความเรียบง่ายมันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเราทำชีวิตให้เป็นปกติ แต่ว่าในชีวิตจริงของเราทุกวันนี้มันไม่ปกติมากเพราะทุกอย่างที่เราทำมันผิดปกติ และมันผิดเพี้ยนกันมาก

อย่างอาหารที่เรากินมันก็ไม่ใช่อาหารที่ปกติเพราะว่าเราไปเอาตกแต่ง เราเอาไปเสริมนั่นเสริมนี่จนมันไม่ใช่อาหารอีกแล้ว ทำให้มันยากขึ้น ทีนี้พอมันไม่ปกติปุ๊บกินมันลงไปร่างกายเราไม่ปกติไปด้วย ชีวิตเราก็เหมือนกัน ชีวิตเราก็ไม่ปกติอีกเช่นกันเพราะว่าชีวิตมันไม่มีอะไรมากแต่เราทำให้มันยากขึ้น เราไปทำนั่นทำนี่หาเงินหาทอง หาอะไรต่างๆจนเราไม่มีเวลาได้อยู่กับตัวเอง ไม่มีเวลาเป็นตัวของตัวเอง นั่นคือ สิ่งที่ผิดปกติมากเพราะว่าเวลาในชีวิตจริงคนเรามันสั้นมาก ฉะนั้นการเอาเวลาไปหาสิ่งที่ไม่ได้ใช้จึงถือเป็นเรื่องที่ไม่ปกติ

เราดูนก มันบิน มันกินอิ่มแล้วมันก็จะหยุด บินแล้วก็ร้องเพลงสนุกสนาน บินเล่นมีชีวิตชีวา มันหิวอีกมันก็หากินอีกแต่ว่าคนเราเนี่ยสะสมหาไว้แล้วเอามากองไว้ๆ แล้วเราก็รู้สึกว่าไม่พอ เมื่อไหร่จึงจะพอ แต่เราไม่รู้จักคำว่าพอ นั่นคือ ความผิดปกติในการมีชีวิตอยู่ เราก็เลยต้องหาไปเรื่อยๆ จนกระทั่งตาย แล้วก็ลืมว่าโอ้ เรายังไม่ได้ใช้ชีวิตเลยจะตายเสียแล้ว ก็เลยมีความหวาดกลัวมากขึ้นๆ เพราะว่าเรายังไม่ได้รู้จักชีวิต ยังไม่ได้ใช้ชีวิตเลย ฉะนั้นการทำชีวิตให้ปกตินี่คือ ทำให้มันง่าย

ปกติก็คือ มีอยู่ มีกิน มีใช้ ไม่เดือดร้อน อันนี้คือ สิ่งสำคัญซึ่งทุกคนทำได้แต่ว่าเราไม่ได้นึกถึง มีอยู่ มีกินมีใช้ เราคิดถึงแต่มีเงินอย่างเดียว กินอะไรก็ได้เพื่อให้ท้องอิ่มแล้วเราจะได้รีบไปหาเงิน ซึ่งอันนี้คือ ความผิดพลาด ล้มเหลวที่นำไปสู่ความไม่ปกติในชีวิตของเรา เกิดโรคภัยไข้เจ็บ เกิดความเครียด ความกลุ้ม โรคจิต โรคประสาทที่เราไม่คุ้นเคยกลายเป็นเรื่องปกติของเรามากขึ้นในปัจจุบัน ฉะนั้นการกลับมาคิดทบทวนใหม่ มาคิดถึงว่าเวลาสั้นๆที่เหลืออยู่อีกไม่นานนี่ เราจะใช้ทำอะไร อะไรคือ สิ่งที่เร่งด่วนที่สุด อันนั้นคือ สิ่งที่นำเรามาสู่ความง่ายเพราะถ้าเราเห็นว่าเราต้องการอะไรจริงๆแล้วในชีวิต

ซึ่งสิ่งที่เราเห็นมันไม่มีอะไรยากเลย มันเป็นความง่ายแต่สิ่งที่เราไม่เห็น เราไม่เห็นเราทำตามแต่คนอื่นบอก ทำตามแต่คนอื่นสอนนี่มันก็เลยทำให้เราเตลิดเปิดเปิง แล้วก็ทำให้ยาก ซับซ้อน เครียด กลุ้มขึ้นมาเรื่อยๆ ฉะนั้นชีวิตถ้ากลับมาสู่การพึ่งตนเอง การอยู่แบบง่ายๆ เรียบง่าย เราก็จะได้กินอาหารที่ดีขึ้น ได้อยู่กับครอบครัวที่อบอุ่นขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ได้พักผ่อนพอ แล้วก็มีสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนเราได้มากขึ้น แต่การที่เราไม่อยู่แบบนี้ต่างคนต่างแย่งแต่ของมีจำกัดก็เลยทำให้เกิดความขาดแคลน ฉะนั้นคิดให้ถูกแล้วทุกอย่างที่เราทำมันก็จะถูก จะง่าย ฉะนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือมีอยู่ มีกิน มีใช้ มีความร่มเย็น ถ้าเราเริ่มที่นี่ทุกคนทำได้ไม่ได้ยากแต่ถ้าเริ่มที่การหาเงินนี่ไม่ใช่ว่าคนทุกคนจะหาเงินได้เสมอ คนส่วนมากคือ คนล้มเหลวครับ ถ้าเราหาเงินนี่คนส่วนมากก็คือ คนล้มเหลวแต่ถ้าเราหาอยู่ หากิน คนทุกคนจะมีอยู่ มีกินเพราะว่ามันง่ายกว่ากันตั้งเยอะเลย ฉะนั้นวันนี้ก็เลยอยากจะคุยสั้นๆ ว่ามันไม่มีอะไรมากหรอกที่เราดิ้นรนกัน เสือกสนมากๆนี่คือ ทำให้มันผิดปกติเป็นส่วนมากครับ ฉะนั้นมันจึงเหนื่อย ถ้าเรากลับมาทำให้เป็นปกติขึ้นนี่มันก็จะง่ายขึ้น เบาขึ้น และก็จะมีอยู่ มีกิน มีใช้ ไม่เดือดร้อนครับ

พิธีกร : พี่โจนพูดสรุปสั้นเลยนะคะ คิดว่าจะพูดเยอะๆ ทุกคนมารอเพื่อพี่โจนเลยนะคะวันนี้ ก็อย่างที่พี่โจนบอกทำเรื่องของมีอยู่ มีกิน มีใช้ แล้วก็ร่มเย็นก่อนนะคะแต่ว่าจะทำแบบไหนก็ขึ้นกับแต่ละคนหารูปแบบของแต่ละคน ใช่มั้ยค่ะ พี่โจนพอมีตัวอย่างมั้ยค่ะ

พี่โจน : คือถ้าคนที่ชอบปลูก ชอบเกษตรก็ออกมาทำเกษตร แต่คนที่ไม่ถนัด ไม่ชอบเรื่องนี้ก็ต้องเลือกสิ่งที่ตัวเองชอบให้ได้ว่าเราชอบอะไร ชอบอะไรให้ทำสิ่งนั้น นี่คือ สิ่งสำคัญที่สุดเพราะว่าถ้าเราทำสิ่งที่ชอบนี่มันจะเกิดผลผลิต เกิดรายได้ เกิดอะไรที่เลี้ยงตัวเองได้ ฉะนั้นมันเป็นไปไม่ได้ที่จะให้ทุกคนมาทำการเกษตรเพราะทุกอาชีพ ทุกอย่าง มันเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แต่ละคนถ้าทำของตัวเองให้ดีที่สุดแล้วนี่มันจะเกื้อกันเอง ฉะนั้นสิ่งสำคัญก็คือ เราจะใช้เหตุผลในการใช้ชีวิตได้อย่างไรโดยไม่ใช้อารมณ์

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี่เกิดจากการใช้อารมณ์ อารมณ์คือ สิ่งที่ไม่มีเหตุผล อารมณ์เป็นแค่ความชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ ฉะนั้นชีวิตของเรานี่ให้อารมณ์นำชีวิตตลอด ชอบอะไรก็วิ่งหาอันนั้น ไม่ชอบอะไรก็วิ่งหนีอันนั้น ฉะนั้นชีวิตของเราแค่วิ่งไปวิ่งมาๆ มันจึงเหนื่อย ท้อ เครียด กลุ้ม แต่ถ้าหากว่าเมื่อไหร่ก็ตามเราเริ่มใช้เหตุผล หรือที่พระอาจารย์บอกว่าใช้สตินั่นเอง ก็คือ สิ่งที่มีเหตุผล เป็นจริง ถูกต้อง และเป็นธรรม สิ่งนั้นมันไม่ได้เกี่ยวกับว่าชอบ หรือไม่ชอบ แต่เกี่ยวกับว่ามีเหตุผลมั้ยเป็นจริงมั้ย ถูกต้อง เป็นธรรมมั้ย อันนั้นแหละคือ สิ่งที่เรียกว่าสติ ฉะนั้นถ้าเราเดินไปปุ๊บ เราเห็นเขาขายเสื้อผ้าแบรนด์เนมดังมาก แล้วลดราคาถูกมากถ้าเราซื้อปุ๊บเพราะราคาถูกมาก นั่นแหละคืออารมณ์ครับ แต่เรารู้สึกว่าถูกจริงแต่ว่าเราไม่มีความจำเป็นต้องใช้มันนะ เราก็แค่วางลงแล้วเดินหนีนั่นคือ การใช้สติ

ฉะนั้นการใช้สติกับอารมณ์นี่มันไม่ได้มีอะไรยุ่งยาก และซับซ้อนที่จะเข้าใจ เพียงแค่ถามว่าจำเป็นมั้ย ถ้าจำเป็นคือ สติ เอาเลย แต่ถ้าชอบเฉยๆปั๊บนี่วางลงแล้วเดินหนีแค่นั้นเอง ชีวิตก็จะง่ายขึ้น ฉะนั้นความง่ายของการมีชีวิตอยู่มีอยู่แค่นี้ครับ ถ้าไม่ใช้สติปุ๊บ ยังไงก็ง่ายไม่ได้เพราะมันเกิดเป็นเรื่องของความเครียด ความกลุ้ม ความชอบ หรือไม่ชอบ วันนี้ชอบคนนี้มากเราก็มองเขาแล้วก็หาเหตุผลว่าเขาชั่วยังไง มันน่ารักไปหมด ดีไปหมดเลยแต่พอวันพรุ่งนี้ปุ๊บไม่ชอบขึ้นมา มีแต่เรื่องเลวขึ้นมา เราหามาอ้างได้เสมอนั่นคือ อารมณ์ครับ

ฉะนั้นสติมันจะชัดเจนมาก อย่างถ้าเราจะซื้อข้าวอินทรีย์กินนี่มันดีแน่นอน เรากินข้าวอินทรีย์มันจะทำให้สุขภาพดี เรารู้ เราเห็นปุ๊บเลย เราเข้าใจมันได้ แต่รสชาติมันก็ดีต่างกันกับข้าวที่ไม่ใช่อินทรีย์ คนละเรื่องเลย แต่ถ้าเราไปดูน้ำอัดลมปุ๊บนี่ เราก็จะรู้สึกว่าน้ำอัดลมถ้าคนที่ไม่เคยกินไปกินครั้งแรกนี่กินไม่ได้นะครับเพราะรสชาติมันห่วยมากแต่เขาฝึกให้เรากินจนบ่อยๆ จนเรารู้สึกชอบมัน ฉะนั้นเราไม่ได้กินเพราะความจำเป็นแต่เรากินเพราะความชอบ เพราะเราถูกฝึกมาให้ชอบมัน ฉะนั้นถ้าเราใช้สติอย่างนี้เรื่อยๆปุ๊บนี่มันก็จะง่ายๆขึ้นของมันเอง ฉะนั้นไม่มีอะไรยากในการมีชีวิตอยู่แต่การไม่รู้ที่จะใช้ชีวิตนั้นเป็นเรื่องยากครับ

พิธีกร : ด้วยเวลาช่วงบ่ายอาจจะจำกัด เราอยากให้คนที่มาได้พูดคุยนะคะ วันนี้เน้นเรื่องของการแลกเปลี่ยนก็ได้นะคะ ไม่ต้องเป็นคำถามก็ได้ เดี๋ยวพอดีเวลาสองโมงครึ่งอยากเปิดโอกาสให้พูดคุยกันก่อน มีไหมคะ

คำถาม : ก็ติดตามพี่โจนมานานอยู่พอสมควรแล้วครับ ใช้เวลาศึกษาจากพี่โจนอยู่ประมาณ 2 ปีนะครับ เรียนรู้ธรรมะแล้วก็ธรรมชาติเอามาผนวกกับการทำสวนของตัวเอง อยู่ในช่วงเริ่มต้น มีคำถามอยู่คำถามหนึ่งครับเกี่ยวกับบ้านดิน พอดีผมสงสัยว่าการที่จะทำอิฐ เราใช้ใยมะพร้าวในส่วนผสมแทนฟาง หรือหญ้าได้มั้ยครับ

พี่โจน : จริงแล้วใช้ได้ อะไรก็ได้ที่ไม่ใหญ่และยาวเกินไป ผสมได้หมดเลย ใช้ใบสนก็ได้ ภาคใต้อาจจะหาฟางยาก หาแกลบยาก สามารถใช้ใบสนได้ใช้ใบไผ่ได้ เศษผ้าจากโรงงานที่เขาเย็บผ้าทั้งหลายชิ้นเล็กๆก็เอามาผสมได้หมดแม้แต่เศษรองเท้าแตะที่จากโรงงานตัดรองเท้าเตะก็เอามาผสมได้ ถ้าไม่มีอะไรเลยใช้ทรายผสมเข้าไป แต่ไม่มีสูตรให้ว่าผสมอะไรเท่าไหร่ ขอให้ใส่เข้าไปแล้วทำลองดู ถ้าไม่ร้าวก็คือ ใช้ได้หมดครับ แต่ถ้าร้าวก็คือ เส้นใยไม่พอ หรือทรายไม่พอเท่านั้นเองครับ

พิธีกร : ได้ทุกเรื่องนะคะ สอบถามได้ทุกเมื่อ อาจจะไม่ตรงหัวข้อเหมือนเมื่อกี้ก็ได้ อาจจะไม่เกี่ยวกับสุขภาพก็ได้นะคะ

คำถาม : บุคคลเองก็เป็นบุคคลหนึ่งครับที่เจ็บป่วย แล้วจากชีวิตที่เคยเรียนแพทย์ ได้ใบประกอบโรคศิลป์มา ไม่สามารถรักษาตนเองได้ เนื่องจากเมื่อก่อนผมจะใช้ชีวิตในเรื่องของการตามล่าว่าจะสร้างฝันให้กับตนเอง ก็ปลูกพืชใช้สารเคมีที่หนักหน่วง แล้วสุดท้ายชีวิตก็ป่วย เดินเข้าโรงพยาบาลเดือนละ 2 ครั้ง ก็ทำให้รู้สึกว่าวิชาที่เราเรียนมาเรื่องของใช้ยาไปรักษาโรค มันไม่หายจริงๆ ขนาดที่เรียนเองรักษาตนเองยังไม่หาย แล้วถ้าเราไปรักษาคนอื่นก็ยิ่งแย่เข้าไปใหญ่ทั้งๆที่ผมรู้ว่าในหลายสิ่งๆหลายอย่างมันเกิดจากการที่เราพฤติกรรมของเรา

แต่มา ณ ปัจจุบันผมมาปลูกพืชป่า พืชผักที่เป็นฤทธิ์เย็นที่ดูแลสุขภาพ หลังจากนั้นที่เข้าไปศึกษาและฝึกปฏิบัติ แต่ผมโชคดีอยู่หน่อยหนึ่งที่ตรังของเรามีเรื่องของแพทย์วิถีธรรม ผมกินอะไรผิดไปผมจะกินน้ำเยอะๆ ทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น แล้วก็มีแรงมากขึ้นจากที่เราอ่อนแอ และใช้ชีวิตได้ตามปกติ แต่มีกรรมอยู่อย่างหนึ่ง พอเราหายแล้วความบ้าของตนเองยังมีอยู่ตลอด

การที่ทุกคนบ้างานเอาจริงเอาจังเรื่องของการงาน วันนี้ผมมาผมกลับมานั่งคิดอยู่ว่าบางครั้งเราทำจนสนุก จนลืม จนทรมานสังขาร แล้วก็ทำให้รู้สึกว่าเอ้า แล้วก็ทำให้ผมได้หลักคิด วันนี้ที่ผมตั้งใจมาก็เพื่อต้องการหาเหตุ และผลเพื่อจะตอกย้ำ หนึ่งประโยคของคุณโจร ของพระอาจารย์ ของคุณหมอ ทำให้ผมรู้สึกว่าคุ้มค่ามาก ผมอยู่บ้าน ผมไม่ได้หยุดแม้แต่นาทีเดียวเพราะผมวางแผนงานเป็นสเต็ปๆ และทำให้ผมได้เข้าถึงสัจธรรมว่าชีวิตเราอาศัยอยู่บนโลกใบนี้ เราตายไปก็ไม่ได้อะไร ทำให้ผมได้บอกบุญคนอื่นๆต่อไป สิ่งสำคัญหลักคือ ผมไม่สามารถตอบแทนครูบาอาจารย์ทุกท่านได้แต่ผมสามารถช่วยส่งต่อ บอกต่อปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติอย่างลึกซึ้งแล้วเห็นความสุขอย่างแท้จริง บางครั้งเหมือนกับคุณโจรบอกว่า เงินเราอย่ารีบวิ่งหาแต่เราสร้างที่ตัวเราเอง เราฝึกตนเอง เราสร้างของตนเองก็ทำให้เราอีกสักพักเงินจะเข้ามาหาเรา อยู่อย่างสบาย นอนหลับก็มีความสุข ไปไหนก็มีแต่ความสุข ที่จริงในชีวิตในความคิดในเรื่องพฤติกรรมที่ติดอยู่มันจะเป็นพฤติกรรมที่ฝังลึกในเรื่องการ

ของการปฏิบัติดี แต่สิ่งเหล่านั้นคือการทำร้ายตนเอง ทำให้ผมมีความสุขมากขึ้นวันนี้แนวความคิดที่ได้วันนี้ เพื่อให้ตกผลึกช่วยตอกย้ำความคิดที่มีอยู่แล่วเป็นพื้นฐานทำให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ผมขอบคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านครับ ขอบคุณมาก

คำถาม : อยากถามคุณโจนนะครับ ตอนช่วงเช้าคุณโจนได้แนะนำที่ว่าไม่ให้ไปโรงเรียน มีแนวทางในการสอนยังไงค่ะ

พี่โจน : เด็กไม่ได้ไปโรงเรียน ไม่ให้ไปโรงเรียนก็คือ เราทำการสอนเองที่บ้าน วิธีง่ายๆก็คือ ให้ไปที่การศึกษาเขต ทุกจังหวัดมีการศึกษาเขตครับ ให้ไปแจ้งว่าเราจะสอนลูกเอง เขาจะให้เราเขียนหลักสูตรว่าเราจะสอนยังไงสอนวิชาอะไร สอบยังไง ให้คะแนนยังไง แล้วก็ไปเสนอเขา พอเขาอนุมัติปุ๊บเราก็มาสอนเองที่บ้าน ทีนี้แล้วแต่เราจะสอนเลย เราก็มาสอนเองที่บ้านตามที่เราเขียนไป หรือต่างจากนั้นก็ได้ แต่ว่าปีหนึ่งๆเขาจะให้เราทำรายงานเล่มหนึ่งเพื่อที่จะแสดงให้เขาเห็นว่าเราสอนอะไร ให้คะแนนยังไง ให้เกรดอะไรแล้วยื่นไปให้เขา แล้วทีนี้เขตเขาอาจจะมาเยี่ยมปีละครั้ง หรือไม่มาเลยแล้วแต่เขต พอเราให้คะแนนผ่านทุกปีๆจนครบ 6 ปีปุ๊บเขาก็จะออกใบประกาศจบ ป.6 มาให้ครับ ถ้าทำไปอีก 3 ปีก็จะจบม.3 ถ้าทำต่ออีก 3 ปีก็จะจบ ม.6

โดยวิธีนี้มันก็เลยทำให้ง่ายสำหรับพ่อแม่หลายๆคนที่คิดว่าอยากจะสอนลูกเอง ก็เป็นทางเลือกหนึ่งครับ ผมรู้สึกว่ามันง่าย มันดีมากสำหรับครอบครัวผม ฉะนั้นถ้าใครมีเวลาอยู่กับลูกได้ ก็สามารถที่จะสอนเองอย่างนี้ได้

คำถาม : เราต้องตั้งเป็นโครงการเรียนเองใช่มั้ยค่ะ

พี่โจน : จริงๆแล้วการสอนของพวกเราคือ สอนแบบไม่สอนครับ ปล่อยให้เด็กเล่นครับ การปฆ่อยให้เด็กเล่นนี่ คือ การที่เขาเรียนตลอดเวลาเลย แต่เราไม่เข้าใจครับ เราก็เลยบอกว่าเด็กมันเล่น อย่างเด็กเล่นทราย มันก็ขุดทรายเล่นไปเรื่อยๆ แต่นั่นคือ การเรียนวิทยาศาสตร์นะครับ ขุดทราย การไหลของทราย การเคลื่อนไหวของทราย น้ำหนักของทราย อะไรต่างๆ นั่นคือ การเรียนของเขาเลย แต่ผู้ใหญ่ไม่เข้าใจก็เลยบอกว่าเด็กเล่นไร้สาระ แต่จริงๆถ้าเราปล่อยมันไปแบบนี้ไปเรื่อยๆ เด็กก็จะเรียนของมันเองไปเรื่อยๆ

จากนั้นเราก็จะเห็นว่าเด็กมันชอบอะไร มันจทำสิ่งนั้นแบบจริงจังมาก จะค้นหาความรู้ หาข้อมูลด้วยตัวของมันเอง ฉะนั้นเด็กเขาจะสนใจสิ่งที่เขาชอบ เขาจะเล่นเฉพาะสิ่งที่เขาชอบ ฉะนั้นถ้าเขาชอบปุ๊บเขาก็จะอินกับมันมากๆ อย่างเด็กสนใจเรื่องไดโนเสาร์นี่ ก็จะค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับไดโนเสาร์ อะไรทั้งหมด มันรู้ว่าตัวนี้ชื่ออะไร พฤติกรรมเป็นยังไง มันรู้หมด อันนี้โดยไม่ต้องสอนเลยครับ ฉะนั้นวิธีการสอนแบบนี้คือ ทางเลือกอีกทางหนึ่งในการจัดการศึกษาให้ลูก ลูกก็จะมีอิสรภาพมาก และก็จะมีความสุขมากทำให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้สูง เติบโตดี และก็เป็นเด็กที่รู้จักคำว่าความสุข มันจะไม่ก้าวร้าว แล้วก็เป็นคนที่รับผิดคนชอบสูง

อันนี้คือ วิธีหนึ่งที่เราได้พบว่ามันดีมาก อันนี้ผมก็เลยประทับใจมากที่ได้ทำมากับเด็ก 3 คน แล้วตอนนี้ผมกำลังคิดถึงการที่จะทำเป็นโรงเรียนไปเลยคือ ตั้งเป็นโรงเรียนไปเลย แบบนี้เขาเรียกว่าศูนย์การเรียนครับ เอาเด็กมาเรียนแบบนี้แหละ แล้วแต่เราจะทำระดับไหน ระดับประถม ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลายก็แล้วแต่ ผมคิดว่ามันดี มันง่าย ไม่เป็นภาระให้พ่อแม่ แล้วก็ไม่ต้องจ่ายเงิน ไม่ต้องไปยุ่งยากอะไรเลย เด็กมันเรียนรู้ของมันเอง ซึ่งมันรู้มากกว่าที่เราไปสอนมันอีก

กลุ่ม Home School มีกลุ่มเยอะครับ ทุกที่ที่มีคนทำ Home School เยอะ พ่อแม่ก็จะรวมกันเองเป็นกลุ่ม อย่างที่เชียงใหม่ก็จะมีบ้านเรียนล้านนา เข้าไปดูในเพจบ้านเรียนล้านนาได้ ถ้าระดับประเทศจะเป็นสมาคมบ้านเรียนไทย ในจังหวัดต่างๆก็มีของเขา แล้วแต่ใครจะสร้างไปครับ เราสามารถเข้าไปคุย เข้าไปปรึกษาได้กับทุกกลุ่มเลย ซึ่งพ่อแม่ที่ทำ Home School ทั้งหลายนี่ก็ยินดีช่วยเหลือ ให้ความรู้ให้การสนับสนุนกับทุกครอบครัวที่สนใจ เราก็สามารถคุยกับเขาได้ครับ

คำถาม : เมื่อช่วงเช้าดูทาง facebook life อาจจะกระตุกๆ พอดีฟังพี่โจนพูดกับปุ่นอยู่ มันมีประเด็นหนึ่งที่พูดว่าความหลากหลายคือ ความมั่นคง อยากให้ช่วยขยายความอีกสักหน่อยต่อเรื่องนี้

พี่โจน : ความหลากหลายที่ทำให้เกิดความมั่นคง ยกตัวอย่างว่าคนที่ปลูกข้าว 1 สายพันธุ์ ในนา 20 ไร่ ถ้าข้าวพันธุ์นั้นน้ำท่วมปุ๊บตายหมดเลย แต่ถ้าในนา 20 ไร่ ปลูกข้าวสัก 10 สายพันธุ์ มันจะมีบางพันธุ์ที่น้ำท่วมแล้วไม่ตาย บางพันธุ์ทนแล้ง ทนร้อนได้ ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นเราก็จะมีข้าวกินเสมอ แต่ถ้าปลูกพันธุ์เดียวน้ำท่วมปุ๊บก็ตาย โรคระบาดก็ตาย ฝนแล้งก็ตาย เหมือนกับเราปลูกยางพาราอย่างเดียวปุ๊บราคายางตกลง เราจบเลย เราเครียด แต่ถ้าในยางพารามีพืชอย่างอื่นมากกว่า 10 อย่างขึ้นไป ยางพาราราคาตกเราก็นอนเฉยอยู่เพราะว่าเรายังอาศัยอย่างอื่นได้

ฉะนั้นทุกอย่างเลยแม้แต่ชุมชน สังคมนี่ ถ้ามีคนคิดเหมือนกัน ทำเหมือนกัน ชุมชนนั้นจะล่มสลายเร็วมาก ฉะนั้นมันจะต้องมีความหลากหลาย มีวิธีคิดที่แตกต่างเสมอ พอความคิดนี้ใช้ไม่ได้ความคิดนี้ก็จะแก้ปัญหาได้ เพราะฉะนั้นเราจึงเห็นว่าโลกปัจจุบันนี่ทุกคนต้องไปโรงเรียน ไปคิดเหมือนกัน ไปทำเหมือนกันหมดเลย เรียนรู้เหมือนกัน ทีนี้มันจึงเกิดปัญหาที่แก้ไขไม่ได้เต็มโลกเลยตอนนี้เพราะทุกคนคิดเหมือนกัน คนคิดต่างไม่ได้เลย

วันนี้คนไปเรียนเศรษฐศาสตร์มา ทุกคนสอนมาเหมือนกันว่า ถ้าเศรษฐกิจแย่ต้องเอาเงินมาแจกเพื่อให้คนจ่ายเงินมากขึ้น เศรษฐกิจก็จะไหล ใช่มั้ย ทุกรัฐบาลก็ทำอย่างนี้ แย่งกันแจกเงิน ฉะนั้นมันไม่ใช่การแก้ปัญหาแต่มันเป็นการสร้างปัญหาอย่างอื่น อย่างน้ำท่วม น้ำท่วมมันมีมาตั้งแต่นานแล้วแต่น้ำท่วมกลายเป็นปัญหาได้ยังไง ในเมื่อคนอยู่กับน้ำท่วมยาวมานาน ฝนแล้ง ฝนตกทั้งปี แต่พอฝนหยุด น้ำแล้งไม่มีน้ำใช้ อันนี้ก็คือ การคิดเหมือนกัน ทำเหมือนกัน ก็เลยไม่มีคนคิดต่าง มันก็เลยแก้ปัญหาไม่ได้ครับ นี่คือ ความล่มสลายฉะนั้นมันไม่ใช่ความยั่งยืน

ฉะนั้นการที่เราทำให้คนคิดต่างกัน ทำต่างกัน อะไรต่างกันหลายอย่างๆ มันจะเกิดการทดลองที่แตกต่าง และหลากหลาย นั่นแหละคือ ที่มาของคำว่าความรู้ครับ องค์ความรู้จะเกิดขึ้น แต่

โรงเรียนทุกที่สอนเหมือนกันหมดจะไม่มีความแตกต่าง ฉะนั้นความหลาหลายจะไม่เกิดขึ้น การแก้ปัญหาก็ไม่ได้ ฉะนั้นความหลากหลายจึงจำเป็นมาก

แม้แต่การรักษาโรค ถ้าเราผูกขาดการรักษาโรคด้วยเคมีอย่างเดียวนั่นคือ การล่มสลายเหมือนกัน เราจะรู้ว่าโรคจำนวนมากรักษาไม่ได้ด้วยเคมี แล้วเราจะทำยังไง เป็นมะเร็งมาก็ใช้แต่คีโมๆอย่างเดียวแต่เราไม่เคยคิดถึงการแพทย์มทางเลือก การใช้สมุนไพรรักษาโรค การใช้อาหารรักษาโรค การใช้ดินรักษาโรค การใช้น้ำรักษาโรค อะไรก็ตามที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ที่เขาเรียนมาเขาเรียนมาเขาถือว่าใช้ไม่ได้ ป่าเถื่อน ล้าหลัง อะไรทำนองนี้ มันก็เลยเกิดความคับแคบขึ้นมา ฉะนั้นมันจึงรักษาได้ไม่กว้าง ทางเลือกน้อยลงๆ ฉะนั้นมันจึงเป็นข้อจำกัดครับ

คำถาม : อยากให้อาจารย์บรรยายเรื่องธรรมะธุรกิจ

พี่โจน : ธรรมะธุรกิจก็คือ เราต้องการที่จะสร้างธุรกิจแนวใหม่ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันเพราะระบบการเงินในปัจจุบันเป็นระบบที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้คนทำงานรับใช้ระบบ เราหาเงินๆเพื่อรับใช้ระบบ เพื่อให้ระบบเงินเติบโตขึ้นมาๆ คนจะตายยังไงช่างมัน ขอให้เงินมันโตมันเคลื่อนไหว ซึ่งเราจะเห็นว่าระบบนี่มันเครียด มันกลุ้ม คนเป็นมทุกข์มาก แต่ทีนี้เราอยากจะสร้างระบบใหม่ขึ้นมาจากระบบปกติที่มีอยู่ อย่างชาวบ้านปลูกผักสลัดขายกิโลละ 25 บาท คนเมืองมาซื้อกินกิโลละ 150 อย่างนี้ ฉะนั้นคนปลูกแทบตายก็ไม่ได้อะไร คนกินทำงานหนักมากแต่ก็ไม่ได้อะไร

เราก็เลยมาคิดว่าเราจะทำเกิดความถูกต้องและเป็นธรรมได้อย่างไร โดยการให้ผู้ผลิตมาซื้อหุ้น ผู้บริโภคมาซื้อหุ้นเจ้าของธุรกิจมาซื้อหุ้น ให้ทุกคนที่อยู่ในวงจรอาหารนี่มาซื้อหุ้น เพื่อที่จะมาเป็นเจ้าของธุรกิจร่วมกัน และเราก็ไม่ได้เน้นว่าทุกคนจะต้องซื้อหุ้นเยอะ เราไม่ส่งเสริมคนซื้อเป็นล้าน เราส่งเสริมซื้อคนละหมื่น คนละพัน คนละแสน ทีนี้หลายคนๆมาเป็นเจ้าของร่วมกันก็เหมือนครอบครังเดียวกันจะขายแพงก็ไม่ได้ ขายถูกก็ไม่ได้ ฉะนั้นเราต้องหาราคาที่เป็นธรรมให้ทุกคนอยู่ได้ ฉะนั้นมันจึงเป็นประโยชน์กับทุกคน พอได้กำไรมาก็แบ่งปันไปกับคนจำนวนมาก

อย่างตอนนี้เราระดมทุนกันซื้อชุมพรคาบาน่า ที่ชุมมพร ชุมพรคาบาน่าเป็นรีสอร์ทที่กำลังถูกฟ้องร้องล่มละลาย เราระดมทุนกันมาจากคน 4,000 คน ลงหุ้นกันมาซื้อชุมพรคาบาน่า เป็นของคน 4,000 คน ฉะนั้นถ้าเราไม่ซื้อปุ๊บก็จะมีคนจากตระกูลเดียว หรือ 2 ตระกูล ซื้อชุมพรคาบาน่าไป พอได้เงินมา พอบริหารได้กำไรมาเงินก็จะไหลเข้าที่ตระกูลเดียว แต่ทีนี้เราไม่เอาแบบนั้น เราอยากให้คนทุกคนเป็นเจ้าของ คนทุกคนมีส่วนร่วม ฉะนั้นถ้ามันได้กำไรมาเงินก็จะหมุนกลับไปที่ 4,000 คน ซึ่งอันนี้คือ การกระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำลง ซึ่งเราเห็นว่าถ้าทำแบบนี้มากขึ้นๆ เป็นตัวอย่างต่อไป ผมว่ามันจะเป็นทางออกที่ดีมาก

อย่างตอนนี้รัฐบาลกำลังจะทำรถไฟความเร็วสูง ทำรถเชื่อม 3 สนามบินติดต่อกันแต่รัฐบาลก็ยังมุ่งหน้าไปยืมเงินจีน ยืมเงินจีนมาพัฒนา พอทำปุ๊บถ้าเศรษฐกิจมันชะลอตัวอย่างนี้ไม่มีปัญญาใช้เงินได้ จีนก็จะมายึดทั้งหมดเลย มายึดน้ำประปา ยึดไฟฟ้า ยึดโรงงานปิโตรเลียม ยึดอะไรทุกอย่าง

ของเราแท้ๆก็จะไปอยู่ในมือคนจีน เหมือนกับที่คนจีนทำที่แอฟริกาใต้ เหมือนกับที่เขาทำในหลายๆ ประเทศมาแล้ว เราเห็นบทเรียนมาแล้ว นี่คือ การปล้นแผ่นดินโดยใช้เงินเป็นเครื่องมือครับ

ฉะนั้นถ้าเราเอาโมเดลนี้ไปใช้แทนที่จะทำรถไฟความเร็วสูงนี่ กี่แสนล้านก็ตาม แทนที่จะไปยืมเงินจากจีน คนไทย 70 กว่าล้านคนนี่ ถ้าลงคนละพันๆเกินนะครับใช่มั้ย ฉะนั้นถ้ามันมีปัญหามามันคุยกันได้เพราะเงินเรา ประเทศเรา นี่คือ อธิปไตยทางการเงินที่เราอยากจะเสนอให้คนเห็นว่าเราต้องหาทางออกของเรา ไม่ใช่เดินตามรูปแบบที่เราเรียนมาอย่างเดียว ไม่งั้นเราจะเดินเข้าสู้กับดักทางการเงินที่จีนทำไว้ อเมริกาทำไว้ ยุโรปทำไว้ ญี่ปุ่นทำไว้ เราก็จะเดินไปสู่กับดักของเขาอย่างเชื่องๆ ซึ่งอันนั้นมันเป็นเรื่องที่น่าเศร้าครับ เราก็เลยเห็นว่า เราอยากจะสร้างวิธีคิดแบบไหม ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่ให้พวกเราเป็นเจ้าของ ให้พวกเราบริหารจัดการมันเอง แล้วมันเป็นของเราตลอดไป ทุกคนมีลูกมีหลานใช่มั้ย ถ้าเราปล่อยให้ต่างชาติมายึดไปหมดแล้วลูกหลานเราจะกินอะไร ฉะนั้นมันจึงจำเป็นมากครับที่เราจะต้องคิดถึงอะไรที่มันต่างออกไปครับ

คำถาม : พอดีผมก็เป็นคนนึงที่บริจาคเงินไปช่วย 2,000 บาทที่ชุมพรก็เลยอยากทราบความคืบหน้าว่า หลังจากวันเส้นตายแล้วตกลงไปถอนสำเร็จไหม อันที่สองเมื่อไหร่จะเข้าตลาดหลักทรัพย์

พี่โจน : ตอนนี้เราซื้อมาเป็นของบริษัทธรรมธุรกิจเรียบร้อยแล้วครับ เป็นของเรา 100 % แล้ว ตอนนี้กำลังรีโนเวจใหม่ กำลังระดมพลไปปรับปรุงครับ คือ เราเป็นบริษัทที่แปลกเราจะไม่ค่อยลงทุนมาก แต่เราจะใช้แรงงานพวกเราไปรื้อ ไปถอน ไปเดินสายไฟใหม่ ไปตกแต่งใหม่ให้มันดูดีเพื่อที่จะรับเปิดบริการได้ตามปกติให้เร็วที่สุด และก็ธรรมธุรกิจจะไม่เข้าตลาดหลักทรัพย์ครับ นั่นคือ วัตถุประสงค์หลักของเรา เพราะว่าถ้าเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ปุ๊บ ถ้ามันไปได้ดีคนที่มีเงินเยอะเขามาซื้อก็เอาไปเลยครับ มันก็จะหายไป ฉะนั้นบริษัทธรรมธุรกิจจึงต่างจากบริษัททั่วไปตรงที่ว่าเราจะไม่เข้าตลาดหลักทรัพย์แน่นอนเพราะวิธีคิดของเรามันคนละเรื่องกัน ถ้าเข้าตลาดหลักทรัพย์ หรือบริษัททั่วไป ใครถือหุ้นมากคนนั้นมีสิทธิ์ออกเสียงมากใช่มั้ย แต่ธรรมธุรกิจออกเสียงตามคนนะครับ มีหุ้นอยู่ 1 ล้านก็มี 1 เสียงเท่ากับคนมีหุ้น 1 ร้อยครับ

เราให้ความสำคัญกับคนมากกว่า ฉะนั้นธรรมธุรกิจจึงเข้าตลาดหลักทรัพย์ไม่ได้เลยเพราะว่าเจตนาอะไรต่างๆมันตรงกันข้ามกัน อันนี้คือ บริษัทที่เป็นของคนทุกๆคน เราอยากให้เป็นอย่างนั้นในอนาคต ไม่อยากจะให้ใครมาเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว เราอยากพยามยาม อยากเปิดให้ได้ก่อนเมษาครับ แต่ตอนนี้ ทุกวันนี้ผมจะลงไปคุย ไปวางแผนกัน ตอนนี้ก็มีคนไปลงแขกช่วยขุดสี รื้อเพดานอะไรเก่าๆออกแล้ว ก็เริ่มละ มีนานี้น่าจะเปิดฝึกอบรมรุ่นแรกได้ ที่นั่นก็จะมีทั้งศูนย์ฝึกอบรมด้วย เป็นโรงแรมด้วย เป็นมหาวิทยาลัยด้วย มันจะมีหลายๆอย่าง เพราะว่าเราจะไม่ทำธุรกิจโรงแรมอย่างเดียว ทำอย่างเดียวคือ ความไม่ความไม่มั่นคงครับ ฉะนั้นถ้าเรามีมหาวิทยาลัยไปด้วย มหาวิทยาลัยอยู่ไม่ได้โรงแรมอยู่ได้ โรงแรมอยู่ไม่ได้มหาวิทยาลัยอยู่ได้ ศูนย์ฝึกอบรมอยู่ได้ ฉะนั้นมันจึงทำให้เกิดความหลากหลายขึ้นมาในนั้นด้วยครับ ฉะนั้นก็ไม่นานครับ ไม่น่าจะเกินเดือนเมษาเราน่าจะเปิดได้ 100 % ครับ

คำถาม : หลังวิกฤตต้มยำกุ้งชุมพรคาบาน่าก็ฟื้นตัวได้แต่พอผ่านไป 10 ปี เกิดอะไรขึ้นกับที่นี่ ทำไมถึงเป็นแบบนี้

พี่โจน : พอหลังจากต้มยำกุ้งเสร็จแล้ว ชุมพรคาบาน่าก็เริ่มใช้หนี้มาได้เรื่อยๆ เพราะเป็นคนซื่อของคุณวนิสร เจ้าของนี่ เพราะคิดว่าเจ้าของเป็นลูกหนี้ที่ดีจ่ายหนี้มาได้เรื่อยๆ แต่เพราะว่ามาเจอวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์อีก รอบสองครับ ชุมพรคาบาน่าก็ไม่ได้คิดอะไรมากเพราะตัวเองก็ยังใช้หนี้ได้ตามปกติ ไม่ผิดเพี้ยน ไม่มีปัญหาอะไรเลย แต่ปรากฏว่าเจ้าหนี้ของชุมพรนี่ล้มละลายครับ เจ้าหนี้ล้มละลายปุ๊บ รัฐบาลออกกฎหมายใหม่ชื่อพระราชบัญญัติ บริหารสินทรัพย์ออกมา กฎหมายตัวนี้ คือ กฎหมายที่ให้ตั้งบริษัทรับซื้อหนี้ได้ บริษัทรับซื้อหนี้ก็เลยเกิดขึ้นทันที 20 บริษัทครับ และก็มาซื้อเจ้าหนี้ของชุมพรไป และชุมพรก็เลยติดพ่วงเข้าไปด้วยโดยไม่ได้รู้เรื่องรู้ราวอะไรเลย

ทีนี้ปัญหาของบริษัทบริหารสินทรัพย์ก็คือ เขาซื้อไปปุ๊บเขาสามารถขายทอดตลาดบังคับใช้หนี้ได้เลยโดยไม่ต้องประณีประนอม ไม่ต้องปรับโครงสร้างหนี้ ฉะนั้นอยู่ๆเขาก็จะให้ชุมพรคาบาน่าฟ้องล้มละลายเลย ชุมพรคาบาน่าก็เลยทำอะไรไม่ได้ อันนี้ก็คือ ปัญหาของกฎหมายที่ทำให้ชุมพรคาบาน่าไม่สามารถใช้หนี้ได้ ทั้งๆที่มีศักยภาพใช้หนี้ได้มาตลอด เป็นคนดีมาตลอด เป็นลูกหนี้ที่ดีที่สุดแล้วก็มีทรัพย์สินมากกว่าหนี้สินด้วยแต่กลับถูกฟ้องล้มละลายเพราะกฎหมายทำให้อยู่ในสภาพอย่างนี้ ชุมพรคาบาน่าก็เลยตกอยู่ในสภาพอย่างนี้ เขาก็เลยสู้มาเรื่อยๆครับ จนเป็นสิบปี จนท้ายที่สุดนี่ก็จะถูกยึดทรัพย์ ถูกขายทอดตลาด พอดีพวกเราก็มาช่วยกันระดมทุน ในที่สุดพวกเราก็ซื้อมาเป็นของบริษัทธรรมธุรกิจเรียบร้อยแล้วครับ

คำถาม : จากที่พี่โจนมาเห็นเรานะค่ะ พี่โจนรู้สึกยังไงบ้างกับตลาดนี้ อยากให้พี่โจนให้แง่คิดว่าเราควรปรับปรุงอะไรบ้าง ควรที่จะไปต่อยังไงเพราะว่าตอนนี้กระแสตลาดมันก็เยอะ ทีนี้ของเราเองก็ไม่ได้ตามกระแส คือ เรายืนมา 1 ปี ด้วยท่ามกลางคนที่หลากหลายที่มีความคิดของตัวเอง แต่ว่าด้วยกระแสของเศรษฐกิจ บางทีเราก็เป็นห่วงแม่ค้าในตลาดเพราะว่ามันมาแต่ละสัปดาห์นี่บางมันก็ขายไม่ได้

พี่โจน : ที่เห็นผมรู้สึกว่าเราเดินมาไกลพอสมควรแล้ว เราไม่ควรจะถอย เดินมาได้ไกลขนาดนี้ มีคนมาขายได้ขนาดนี้ถือว่าสุดยอดแล้วครับ ฉะนั้นสิ่งสำคัญต่อไปก็คือ เราก็จะต้องมาคิดถึงพวกเรากันเองที่เป็นคนขายนี่ว่าเราจะปลูกกันยังไง ผู้ผลิตจะผลิตยังไงเพราะว่าถ้าจะผลิตเพื่อมาขายอย่างเดียวนี่เราจะเครียด และกลุ้มมาก ฉะนั้นถ้าเรามาคุยกัน ตกลงกันให้ดีว่าปลูกให้มีกินก่อน ในครอบครัวของตัวเองก่อน เหลืออะไรนี่เอามาวางขาย

ทีนี้ถ้าใครอยากจะทำเป็นอาชีพ อยากให้คิดถึงการแปรรูปมากขึ้น มีผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปออกมามากขึ้นแต่ว่าคนทั่วไปๆนี่ก็อยากจะให้ทำสวนเองที่บ้าน แต่ละคนนี่อย่าให้สวนใหญ่ครับ อย่า

ให้เกิน 1 งานก็ได้ เราจะใช้เวลาไม่มาก ไม่ถึงครึ่งชั่วโมงต่อวันในการดูแลสวน เสร็จแล้วอะไรเหลือกินให้เก็บมารวมขายที่นี้ อาจจะไม่จำเป็นต้องมาก็ได้ อาจจะหาคนกลางสักคนหนึ่งมาขาย ช่วยขายให้กับคนที่มาไม่ได้ ซึ่งอาจจะหักเปอร์เซ็นต์ 10 % 15 % แล้วแต่ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตรงนั้นแล้วก็จะทำให้มันรันไปได้เพราะเกษตรกรหลายๆคนชอบปลูกแต่ไม่ชอบขายส่วนมาก อันนี้คือ ความจริงอันหนึ่งที่เราต้องคิดถึง

ฉะนั้นการหาคนกลางสักคนหนึ่งที่เป็นคนช่วย เป็นคนหลักอยู่ตรงนี้ รับของแล้วก็ขายให้เสร็จแล้วโอนเงินกลับไปให้ หรือรับเงินไปให้ในวันต่อไป หรือในครั้งต่อไปอย่างนี้ มันก็จะสะดวกขึ้นสำหรับคนที่ปลูก ทำให้คนปลูกมีเวลาปลูก ถ้าจะให้คนปลูกมาขายด้วยนี่ ส่วนมากจะให้คนขายกลายเป็นคนกลางคือ ไปรับคนอื่นมาขายต่อ ส่วนมากจะเป็นแบบนั้น นั่นคือ ประสบการณ์นะครับ แต่ถ้าหากว่าเรามีคนกลางขายให้โดยการหักเปอร์เซ็นต์ที่เป็นธรรมเพื่อบริหารจัดการได้ อันนั้นจะยั่งยืนมากกว่า ไปได้ดีมากกว่าเพราะคนปลูกก็จะได้ทุ่มเทปลูกเต็มที่เลย อันนี้เขาชอบปลูก เขาควรจะได้ปลูก คนปลูกไม่ชอบขายนะครับโดยทั่วไปๆ อันนี้คือ ความจริงข้อหนึ่งที่เราควรจะคิดถึง

แล้วก็อยากจะฝากไว้ แล้วก็คนที่ชอบขาย หรือคนที่อยู่ในเครือข่ายนี่อยากจะมีผลิตภัณฑ์เพิ่มก็ต้องไปเอาของจากคนที่ปลูกในกลุ่มนี่แหละมาแปรรูปครับ เอามาแปรรูปแล้วก็สร้างการตลาดแปรรูปให้มากขึ้น ซึ่งตัวนี้จะทำให้เกิดสีสันมากขึ้น เกิดนวัตกรรมแล้วก็พัฒนาไปได้ไกลขึ้น ขายของสดอย่างเดียวอยู่ได้ยากมากนะครับ ตลาดทุกที่มีปัญหาเหมือนกันคือ ขายของสดแล้วมันขายไม่หมดเอาไปทำอะไรต่อ บางครั้งก็ปล่อยให้เน่าทิ้งเฉยๆ เราก็ทำนี่ก็เจอปัญหานี้เหมือนกันครับ เราก็เริ่มปรับเปลี่ยนเหมือนกัน ผมเลยถือโอกาสลาไปทำธุรกิจที่กรุงเทพ แล้วเราก็จะมาเน้นการแปรรูปมากขึ้น

การแปรรูปนี่ก็จะสามารถหาแหล่งความรู้ได้จากอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างๆเยอะแยะหลายแห่งมากครับ ในเมืองไทยมีอาจารย์เก่งๆเยอะมาก ฉะนั้นในนามของตลาดนี่ เราสามารถส่งคนไปเรียน หรือเชิญมาสอนได้ เราก็จะได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้นครับ อันนี้น่าจะเป็นทางออกที่เป็นไปได้มากขึ้น ก็ประมาณคร่าวๆประมาณนี้แหละครับ แต่จริงๆดูแล้วผมรู้สึกว่ามาได้ขนาดนี้ก็ถือว่าเก่งมากแล้วครับเพราะว่าตลาดหลายๆแห่งอยู่ได้ไม่นานขนาดนี้ครับ และก็ไม่มีของเยอะขนาดนี้ ฉะนั้นนี่ถือว่าไปได้แล้ว ในสภาวะเศรษฐกิจอย่างนี้ยังมีของมาวางได้ขนาดนี้ น่าภาคภูมิใจแล้ว อีกไม่นานหรอกครับ

สิ่งสำคัญคือ อดทน และก็อย่าท้อ ทำไปเรื่อยๆ ทำให้มันสนุก อย่าเครียดกับมันมาก ทำไปเรื่อย พอมันผ่านไปสัก 2 ปี 3 ปีปุ๊บ มันจะพุ่งครับ ธุรกิจทั่วๆไปไม่มีอะไรจะสำเร็จง่ายหรอกๆครับ ฉะนั้นมันจะใช้เวลาฟักตัวอยู่แป๊ปหนึ่ง หลังจากนั้นพอมันพุ่งแล้วเราจะต้องเข้มงวดมากขึ้น แล้วสำหรับมาตรฐานคนที่จะมาขาย อันนั้นเป็นสิ่งใหญ่ที่จะท้าทายมากกว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี่ ก็คือมาตรฐานของสินค้าคนที่มาร่วมนั้นเอง ประมาณนี้ครับที่แนะนำ

คำถาม : เป็นลูกศิษย์ของพี่โจน จันได ถือว่าเป็นนักเลง Youtube ครับ พอมีคลิปอะไรเราติดตามไปเรื่อย เรานำมาปรับใช้ที่บ้านเรา แล้วเราก็ปลูกผัก ปลูกหญ้าตามที่พี่โจนบอกว่าในร่องยางนี่ เราสามารถปลูกผักเหรียง ปลูกพริก ปลูกพืชระดับต่างๆในร่องยาง เราไม่ควรปลูกเชิงเดียว ก็กลับไปทำ

ตามที่บ้าน กลับไปทำเลยทันที พอปูฉากแล้วกินอยู่ที่บ้าน กินอยู่เป็นปกติครับ ถ้าช่วงไหนรู้สึกไม่สบายตัวเราก็เอามากิน แล้วก็บางทีก่อนนอนเราก็จิบสักหน่อยหนึ่งก็คือ ทำเป็นวิถี

ที่มานี่ก็แค่อยากจะมาขอบคุณพี่โจนที่ว่าได้ให้โอกาสคนทั่วประเทศ คนทั่วโลก ไม่ได้จำกัดเฉพาะคนไทยครับ คนต่างชาติก็มีโอกาสได้เรียนรู้แล้วก็พึ่งตัวเองได้ เหมือนที่พี่โจนบอกแรกๆอาจจะมีอุปสรรคหน่อยแต่พอเราเดินๆเรื่อย 5 - 6ปี ที่กลับมาบ้านมันเริ่มเห็นช่องทางสว่างก็คือ การนำผลิตภัณฑ์ของตนเองไปแปรรูปหรือต่อยอด กลับมาอยู่บ้านทีแรก มาทำเกษตรทีแรกคิดว่าเราตัดขาดจากโลกภายนอกเลยอยู่แต่ที่บ้านไม่ต้องทำอะไรแต่จริงๆแล้วไม่ใช่ ก็สอดคล้องกับที่พี่โจนว่าไว้อีกว่าทุกคนมีหน้าที่ของตัวเอง ถ้าขาดหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง สังคมเราก็อยู่ไม่ได้

ทีนี้ก็คือ ว่าผมยอมหยุดตลาดป่าไผ่สร้างสุขที่พัทลุง ทุกวันเสาร์ก็เปิดอยู่ที่ควนขนุน ที่พัทลุงแต่วันนี้อยากจะมาเพื่อขอบคุณ และให้กำลังใจพี่โจน จันไดว่าในทั่วประเทศครับยังมีนักเลงแบบผมอีกหลายคนที่พร้อมจะสนับสนุนกระบวนการที่ทำให้ประเทศเราอยู่ได้ แล้วจะเป็นการปฏิวัติสังคมจริงๆ ไม่ใช่เป็นการปฏิวัติที่ว่าทางวาทกรรม ที่แค่พูดไปแล้วไม่ได้ทำแต่เราเป็นเศษเสียวๆเล็ก จริงๆมีอีกหลายคนอีกหลายจังหวัดแต่เขามาแสดงตัวว่ากำลังปฏิวัติอยู่นะ กำลังขับเคลื่อนอยู่นะ เพราะคนในสังคมเขาจะว่าคนพวกนี้เป็นพวกที่ไม่ปกติในสังคมแต่จริงๆแล้วเราเป็นคนปกติแต่คนส่วนใหญ่นี่เขาจะยึดติดกับสิ่งเดิมๆพอมีสิ่งใหม่เขา ไม่รู้จักจะปรับตัวครับ ก็ขอบคุณพี่โจนมากครับ ขอบคุณครับ

พิธีกร : เราจะให้ทั้ง 3 ท่าน ฝากอะไรถึงคนตรัง ไม่ว่าเราจะมองอนาคตตรังกันยังไง เราจะสามารถรวมกลุ่มอยู่กันยังไงดีตามที่เราคุยมา 1 วันนะคะ อยากให้ทั้ง 3 ท่าน สรุปว่าพอมาเห็นกลุ่มอย่างนี้ของจังหวัดนี่ ทั้ง 3 ท่ามองว่าเราจะไปกันยังไง หรือมองอนาคตของตรังกันยังไงบ้าง

คุณหมอ : คือ ผมในฐานะที่ว่าอยู่มานาน แก่แล้วนะครับ เห็นมาตั้งแต่ยุคที่เราเป็นเกษตรค่อนข้างธรรมชาติในสมัยผมเด็กๆนะครับ จนกระทั่งเริ่มมีปุ๋ยเคมีเข้ามา ในสังคมของเรามีการใช้ยาฆ่าแมลงเริ่มมีการพูดถึงการเกษตรแผนใหม่ เราก็พยายามที่จะเลิกวิถีแบบดั้งเดิมของเรา ประเภทแบบว่าหนำข้าวในนาแล้วก็ตามด้วยเม็ดมะเขือ ขี้พร้า ดีปลี อะไรผสมเข้าไป พอเกี่ยวเสร็จก็ต้นพริกต้นมะเขือให้กินต่ออะไร เราก็รู้สึกว่านั่นเป็นแบบล้าสมัย ควรจะปลูกแบบเป็นแถวเป็นแนว เป็นสัด เป็นส่วน เป็นอะไรกันไป อย่าไปมั่วๆมากแบบโบราณ

จนกระทั่งก็คือ ยุคปฏิวัติเขียวที่เอาข้าวทำใหม่เข้า มีการสร้างเขื่อนอะไรต่างๆ จนพฤติกรรมคนก็เปลี่ยน โรคก็เปลี่ยน จนกระทั่งเราก็ลืมไปแล้วนะครับวิถีการผลิตแบบดั้งเดิม ระบบนิเวศน์เปลี่ยน ตอนผมเป็นนักศึกษาก็เพิ่งจะมาเริ่มพูดถึงปัญหาระบบนิเวศน์นะครับ ผมจำได้ในมหาวิทยาลัยเราตั้งชมรมนิเวศวิทยาเพื่อจะบอกสังคมว่าตอนนี้ระบบนิเวศน์เราแย่แล้ว น้ำไม่ดี อะไรไม่ดี

ยุคนั้นเราบอกเหลือแต่อากาศหายใจฟรี แต่ตอนนี้แม้แต่อากาศก็หายใจฟรีไม่ได้แล้ว ต้องซื้อเครื่องกรองอากาศ ต้องใส่แมสอะไรกันวุ่นวายไปหมด ตอนนี้ไม่มีอะไรฟรี อากาศก็ไม่ฟรีแล้วนะครับ โชคดีที่จังหวัดตรังยังพอหายใจได้ แต่ก็จะเห็นว่าความคิดที่กลุ่มคนที่มานั่งอยู่ตรงนี้ส่วนใหญ่ก็จะเป็น

พวกที่ทวนกระแส แต่จริงๆแล้วมันก็คือ ทิศทางที่สังคมจะอยู่รอดได้นะครับ เพราะว่าวิถีชีวิตเราเปลี่ยน โรคภัยไข้เจ็บอะไรต่างๆ

เราเคยฝันว่าพอหมดโรคพยาธิ หมดโรคมาเลเลีย หมดอะไรต่างๆนี่หมอน่าจะเริ่มนั่งตบยุง สุขภาพคนจะต้องดีขึ้นเพราะสุขอนามัยเราดีขึ้นแล้ว มีน้ำประปาใช้ทุกคน ใช้ห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะ อะไรต่างๆ มันน่าจะดีนะ คนน่าแข็งแรงหมด ที่ไหนได้ คนป่วยหนักกว่าเดิมอีก ค่ายงค่ายาก็แพงขึ้น ระบบประกันสุขภาพต่างๆก็ทำท่าจะเจ๊งแล้วเพราะค่าใช้จ่ายแพงขึ้นทุกวัน เพราะฉะนั้นสิ่งที่พวกเรากำลังทำไม่ใช่จุดเริ่มต้นนะครับ ตรังนี่ผมเห็นแล้วว่ามันเริ่มมาประมาณ 30 กว่าปีแล้ว ผมเองก็ไม่เข้าใจเรื่องอินทรีย์ หรือเกษตรธรรมชาติ หรืออะไรต่างๆ

ตอนนี้เรามีความรู้เยอะ เพราะเมื่อก่อนแทบนี้จะหาคนคุยด้วยยากเต็มที่ เราเปิดร้านทางเลือกตอนปี 2542 หรือ 2543 นี่นะครับ คนไม่กล้าเดินเข้าไปในร้าน ไม่รู้ขายอะไร บางคนบอกว่ามันจะเจ๊งเมื่อไหร่ บางคนเข้าไปบอกมีข้าวขาวไหม คุณเข้าร้านทางเลือกคุณไม่มีทางเลือกนะครับ คุณต้องกินข้าวกล้องอย่างเดียว เขาเดินออกไปเลย มันก็โชคดีที่ไม่เจ๊ง ทุกวันนี้จากข้าวกล้องที่หายากก็มีวางกัน คนร่วมผลิตกันเยอะแยะไปหมดผักปลอดสารพิษก็เริ่มเป็นกระแสในปี สองปีมานี้ ระดับไฮโซของคนตรังเริ่มมาเล่นเกษตรอินทรีย์กันแล้วนะครับ ผมเจอหลายราย กำลังเป็นของเล่นของคนมีสตางค์

เพราะฉะนั้นผมว่าทิศทางทั้งหลายที่พวกเราช่วยกันสร้าง ผมเชื่อว่ามันจะต้องจุดติด แล้วก็ถ้าหากว่าเหมือนที่คุณโจนบอกว่าเรามาไกลขนาดนี้ มันต้องอึดอีกหน่อยหนึ่ง เราเชื่อว่าเพราะมันเป็นทิศทางที่ถูกต้อง เมื่อมันถูกยังไงมันก็ล้มไม่ได้ มันต้องไปได้แน่นอน มีความมั่นใจกับพวกเรา แล้วก็ที่ดีใจก็คือ คนเห็นคนรุ่นใหม่ๆ ยังไฟแรงอยู่ ก็เชื่อว่าจะเป็นกลุ่มคนที่จะพาทิศทางการบริโภคของตรังของเราไปในทางที่มันทำให้สุขภาพดีขึ้น ชีวิตง่ายขึ้น แล้วก็สิ้นเปลืองน้อยลง แล้วก็สุดท้ายมันก็จะเข้ามาชนกันก็คือ ความประเทืองทางจิตวิญญาณเราจะสูงขึ้น ก็หวังว่าเราจะเป็นเมืองตรังที่มีความสุขนะครับ แล้วก็มีความสงบเหมือนที่คุณโจนรู้สึกวูบแรกที่มาเยือนตรังของเราอยากให้มันกลายเป็นจริงในอนาคตอันใกล้ของเรานะครับ ฝากไว้แค่นี้ครับ

พระกฤตศดา : ไม่ถึงกับฝาก ยังไงก็เป็นกำลังใจดีกว่าในฐานะที่เป็นพระ คงไม่ได้ไปจับจอบ จับเสี้ยมเหมือนกับโยมแต่มองมาจากวัดมองเข้ามาในชุมชน โยมจะมองจากชุมชนเข้ามาในวัดแต่เราในฐานะพระจะมองจากวัดมาชุมชน เรามองไปเห็นเด็กๆ เห็นลูก เห็นหลานของเรา เวลาโยมมองเข้ามาเห็นแต่พระตาหลวงแก่ อยากถวายสังคทานก็ไปหาแต่ตาหลวง เจ้าอาวาส ลืมพระเด็กๆหนุ่มๆ พระรุ่นใหม่ แต่เวลาเรามองออกไปข้างนอก เรามองเห็นเยาวชนที่เขาต้องการโอกาสแต่ที่ต้องการพื้นที่ที่จะเรียนรู้ และต้องการโอกาสที่เขาจะเข้าไปยังพื้นที่แห่งการเรียนรู้

เมื่อกี้บอกจากมาพัทลุงก็มี มาจากที่นู่นที่นี่ก็มี ที่สำคัญที่สังคมตอนนี้ต้องการก็คือ ต้นแบบ สังคมต้องการต้นแบบมากขึ้น เพราะอะไร เพราะต้นแบบจะเป็นตัวขับเคลื่อน และเป็นแบบอย่างให้กับคนไม่เคยพบ ไม่เคยเห็น ให้ได้เห็นแต่ถ้าขาดต้นแบบเราก็ไม่รู้จะทำยังไง ไม่รู้ว่าจะไปยังไง จะเดินยังไง เด็กๆเขาก็ต้องการต้นแบบขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตของเขา

กรีนชินตาคือ อีกต้นแบบหนึ่งที่เราให้เด็กๆมาลงพื้นที่ มาเรียนรู้ เป็นพื้นที่หนึ่งที่มาสัมผัสวิถีชีวิต วันนี้ไม่ได้เรียกเด็กมานั่งข้างหน้า เมื่อกี้คุยกัน เราไม่ได้จำกัดความคิด ไม่ได้ดูถูกความคิดเด็ก เด็กต้องมานั่งข้างหน้า ต้องมาฟังอย่างเดียว อย่างที่เราพูดเขาไปอยู่ที่ตลาดเขาอาจจะได้ความรู้มากกว่าที่จะมานั่งตรงนี้ ในขณะที่เราบังคับให้เขามานั่งอยู่ตรงนี้

เด็กๆต้องการพื้นที่ที่จะเรียนรู้ เดี๋ยวนี้ผู้ใหญ่ไปจำกัดความคิดของเด็ก ผู้ใหญ่ชอบมองว่าเด็กต้องทำตามในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการเท่านั้น แต่เราลืมว่า เราอาจจะทำตามเด็กก็ได้ แต่ก็เป็นกำลังใจให้ต้นแบบในการที่จะสร้างกระบวนการ ต้นแบบก็มีบ้างแล้วที่เราเห็น ก็จะมีกลุ่มใหม่ๆที่จะทำตาม แต่มีสิ่งหนึ่งที่อยากให้มี มีจิตใจที่เข้มแข็งถ้าใจไม่แข็งพอล้มได้ง่ายเพราะว่าเรานี่ไม่มีความตั้งมั่น ไม่มีความเพียร พุทธศาสนาสอนเรื่องความเพียรนี่ ถ้าไม่พยายามจริงๆเจอแดดนิดหนึ่งก็ไม่อยากจะลงไปในไร่แล้ว ไม่อยากไปรดน้ำต้นไม้แล้วนะ เจอแดดแรงๆแบบนี้ ถ้าป่วยนิดหนึ่งไม่อยากออกไปข้างนอกแล้ว นอนซมอยู่บ้าน ไม่ออกกำลังกายแล้ว

เพราะฉะนั้นต้องใช้ความเพียร ความพยายามอย่างมาก เรามองออกมาในชุมชน หลายๆชุมชนอยากมีสุขภาวะทางชุมชนที่ดี และเข้มแข็งเหมือนชุมชนอื่น แต่เราลืมไปว่าคนในชุมชนไม่พยายามกระตุ้นเตือนคนในชุมชนด้วยกันให้ออกมาทำงาน แต่พอเราเห็นความสำเร็จของคนอื่น เราคิดว่าง่ายจังเลย เราเห็นเขาในที่จุดที่เขาสร้างต่อยอดได้แล้ว แต่เราลืมมองเขาในตอนที่เขาขณะที่เขาต่อสู้ พยายามดิ้นรน เราไปเห็นแต่ผลสำเร็จ เราไม่ได้เห็นกระบวนการเริ่มต้น เพราะฉะนั้นเราพาเด็กมาสู่กระบวนการเริ่มต้น มาเรียนรู้ร่วมกัน เพราะฉะนั้นเป็นกำลังใจสำหรับคนที่คิดว่าเราเป็นคนกลุ่มน้อยที่ทำงานแล้วเราก็ทำงานหลายด้าน

คุณโยมบอกว่าความหลากหลายคือ ความมั่นคง ชมรมชายผ้าเหลืองไม่ได้เยี่ยมผู้ป่วยอย่างเดียว เราทำงานหลายด้านมาก วันหนึ่งเราไม่ได้เยี่ยมผู้ป่วยเราจะทำอะไร เราก็ต้องคิดว่าเรามีกระบวนการไหน มาลงชุมชน วันเสาร์หน้าเราพาเด็กไปทำอะไร ไปปลูกผัก ความหลากหลายอย่างที่บอก เราเป็นพระสวดศพอย่างเดียวได้ไหม ก็ไม่ได้ ความมั่นคงทางพุทธศาสนาเราแสดงธรรมว่าเรื่องศีลอย่างเดียวได้มั้ย ก็ไม่ได้ต้องสมาธิด้วย ปัญญาด้วยมันมีความหลากหลายในการใช้ชีวิตของเราอยู่ เพราะฉะนั้นในความหลากหลายนี้ ถ้าเราเข้าใจที่จะนำตัวเราไปสู่ความหลากหลายนั้น ที่เราเข้าใจ ที่จะนำตัวเราไปสู่ความหลากหลายนั้นเราสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้สามารถเข้าใจ

เพราะฉะนั้นฝากทุกคนให้มีกำลังใจที่เข้มแข็งและก้าวข้ามผ่าน แล้วก็เติมเต็มให้กันด้วย จากพัทลุงก็มาเติมเต็มที่ตรัง ที่ตรังไปเติมเต็มที่พัทลุงบ้าง ไปเติมเต็มที่นู่น ไปเติมเต็มที่นี้ และการเติมเต็มกันของคนเล็กๆมันจะกลายเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่ทำให้ในสมัยพุทธกาล มีคนไปถามพระพุทธเจ้าว่ามีคนมาฟังธรรมเยอะแยะมากมายแล้วทำไมทุกคนไม่ได้บรรลุเหมือนกันหมด พระพุทธเจ้าก็ตอบว่าเพราะว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะก้าวเดินไปบนหนทางแห่งธรรมมะนั้นเหมือนกัน ที่เราทุกคนมานั่งฟังอยู่ตรงนี้ ฟังเหมือนกันหมด ได้ยินเท่ากัน แต่ถามว่ามีคนที่จะตื่นตัว แล้วจะลงมือทำอย่างจริงจรัง ผลสำเร็จจะอยู่ที่คนลงมือทำอย่างจริงจัง แล้วก็เข้าใจในกระบวนการต่างๆ แล้วก็ฝากเอาไว้แค่นี้นะ

พี่โจน : ผมก็คงไม่มีอะไรมาก พูดมากไปแล้ว ก็อยากจะบอกแค่ว่าสิ่งที่เราทำมาวันนี้ ถูกทางแล้ว อย่าหยุด เพราะไม่มีทางอื่นที่จะไปอีกแล้ว มีทางๆนี้ทางเดียวก็คือ สุขภาพต้องมาอันดับหนึ่ง แล้วเราจะต้องไม่ใช้สารเคมีครับ

พิธีกร : ก็ในนามของเครือข่ายนะคะ ของจังหวัดตรัง แล้วก็มีของพัทลุง มีกระบี่ มีหลายจังหวัด เราก็ขอขอบคุณวิทยากรทั้ง 3 ท่านนะคะ มี คุณหมอจำรัส พระอาจารย์กฤตศดา ขันติขโรค่ะ คุณโจน จันไคนะคะ แล้วก็เราขอบคุณเครือข่ายทุกคนเลยนะคะ ผู้ที่มาร่วมนะคะ ถือว่าเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่ง แล้วก็น่าจะเป็นโอกาสเริ่มต้นที่เราจะคบหากันต่อไป ใครอยากให้พี่โจนมาอีก สมทบทุนกันได้นะคะ พี่โจนอาจจะมาหาเราอีกถ้าพี่โจนประทับใจนะคะ วันนี้ก็ได้เวลาพอสมควรแล้วนะคะเพราะว่าพี่โจนต้องเดินทางต่อไปชุมพรนะคะ เดี๋ยวเรามีของที่ระลึกมอบให้ทั้ง 3 ท่านนะคะ

คุณชัยพร : ก็อยากจะขอบคุณพระอาจารย์ คุณหมอจำรัส และคุณโจนนะครับ ที่ได้มาให้ความคิดข้อเสนอแนะต่างๆ และเป็นกำลังใจให้เครือข่ายกรีนชินตา และเครือข่ายคนตรังที่จะสร้างสุขในวันนี้ก็ขอขอบพระคุณไว้นะโอกาสนี้อีกครั้งครับ

สิ่งดี ๆที่เกิดขึ้น

มีคนเข้าร่วมจำนวนมาก มาจากหลายจังหวัด หลายอำเภอ และทุกคนสนใจในการเข้าฟังมาก

ปัญหา/ข้อติดขัด

มีคนอยากลงชื่อเพื่อขอรับสิ่งต่างๆเช่น เอกสารเครื่องกรองน้ำ เมล็ดพันธุ์ แต่ไม่สามารถหาจุดลงชื่อได้

ตลาด
กรีน
LESS IS MORE

กิจกรรมสรุปผลการจัดเสวนา โจนบุกตรัง

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 13.30 -15.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	18	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	19	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปผลที่ได้จากการจัดงานเสวนาโจนบุกตรัง

บันทึกกิจกรรม

ให้แต่ละคนเล่าให้ฟังว่างาน โจน บุกตรังทำให้เรียนรู้และเข้าใจอะไรบ้าง

1. ป้าพรรณ: คิดว่าคนเรามีวิธีคิดหลายแบบ ไม่มีถูกไม่มีผิด ชีวิตเลือกได้ พี่โจนพูดเรื่องการปลูกพืชให้หลากหลาย อย่าปลูกพืชชนิดเดียว เมื่อสิ่งใดราคาดีก็ให้เก็บสิ่งนั้นขาย และการมีพืชผักขายหลายชนิดจะทำให้ขายได้ดีขายได้หมด คนซื้อมีตัวเลือกมาก
2. ป้าวรรณ: ไม่ต้องทำเกษตรแบบทำมาก ให้ทำน้อยเพื่อจะได้สบายแรงด้วย แต่ให้ปลูกพืชหลายอย่าง เวลาขายก็ขายหมด ทำเกษตรยังได้ไว้กิน
3. แม่ผุย: โจนบอกว่าคนเราอย่าตามกระแส และอย่าเก็บเงินสด เพราะเงินอาจจะเฟ้อเมื่อไหร่ก็ได้ เงินจะไม่มีค่า ถ้ามีเงินให้ไปลงทุนกับที่ดินซื้อที่ดินเก็บไว้ ปลูกต้นไม้ ทำเกษตรไว้จะดีกว่าเพราะมูลค่าจะเพิ่มขึ้น
4. ป้าหนึ่ง: พี่โจนบอกว่า ถ้าเหนื่อยแสดงว่าผิด
5. รัตน์: พี่โจนพูดเรื่องการปลูกให้หลากหลาย เพื่อจะได้มีพืชทดแทนกันได้ มีกินหลายชนิด มีขายได้หลายชนิด
6. ป้าเมย์: ให้ใช้ชีวิตแบบพอเพียง
7. ชัย: พี่โจนพูดถึงการทำเกษตรแบบพอเพียงตามรอยพ่อ ควรกินอยู่ให้ปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ
8. แบ็งค์: ชีวิตมีความสุขเมื่อเข้าถึงปัจจัยสี่ โดยการพึ่งตนเองได้ คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค
9. เขียว: ได้สูตรการกำจัดมด ศัตรูพืช
10. น้องหนู: การทำเกษตรแบบปลูกพืชให้พอกินก่อน และ ควรปลูกป่าเพิ่มมูลค่า
11. พี่ติ๋ม: ไม่ควรปลูกพืชตามกระแส เพราะเมื่อราคาตกอาจจะทำให้ไม่มีรายได้ ถ้ามีพืชหลายชนิดจะได้หมุนเวียนกันได้

12. แอน: พี่โจน พูดโดยรวมคือ การใช้ชีวิตให้มีความสุข

13. ปุ่น: พี่โจน พูดเรื่องการใช้ชีวิตอย่างมีสติ

กิจกรรมสรุปเตรียมความพร้อมงาน ข้าวใหม่ ปลามัน

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 13.30 -15.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	24	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	25	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปการจัดงาน ข้าวใหม่ ปลามัน

บันทึกกิจกรรม

1. นัดหมายเรื่องการแต่งกายให้เป็นชุดแบบไทยๆ ให้สวยหล่อกันที่สุด
2. จุดลงทะเบียน รับหน้าที่โดย พี่มุ่ย และ นก ให้เตรียม จาน แก้ว ช้อน ถ้วยน้ำชุบ อย่างละ 1 ชิ้น
3. กลุ่มหุงข้าว คือ ป้าฉู แม่ผุย ให้เตรียม หม้อหุงข้าว 11 ใบ หม้อดิน 11 ลูก ป้ายบอกชื่อข้าว 14 สายพันธุ์ ซึ่งข้าวที่นำมาหุงได้แก่

- ข้าวเหนียวสันป่าตอง
- ข้าวเหนียวลืมผัว
- ข้าวเหนียวช่อมุด
- ข้าวหอมเบญจรงค์
- ข้าวกระดังงา
- ข้าวเมล็ดฝ้าย
- ข้าวทับทิมชุมแพ
- ข้าวสังหยด
- ข้าวหอมหัวบอน
- ข้าวหอมดอกข่า
- ข้าว กข43
- ข้าวเล็บนก
- ข้าวเบายอดม่วง
- ข้าวหอมมะลิ
- สาธิตข้าวเหนียวสองดัง โดย แม่ผุย กับ พี่ปุ้ย
- สาธิตนึ่งข้าวเหนียวเตาถ่าน ,ข้าวงา โดย ป้าพรรณ กับ แอน

4. ขนมหวาน

- ขนมหวานลอดช่องแป้งข้าวเมล็ดฝ้าย 7 กก. โดย ป้าฉู
- ขนมหวานลอดช่องแป้งข้าวกระดังงา 7 กก. โดย ป้าฉู
- ขนมหวานแป้งสาคู 5 กก. โดยป้าพรรณ

5. น้ำ

- น้ำตะไคร้ใบเตย
- น้ำเก็กฮวย

6. อาหาร
7. สั่งปลาหลังแข็ง 20 กก. สำหรับทำน้ำพริก ข้าวผัดปลา แกงเลียง

กิจกรรมงานเทศกาล “ข้าวใหม่ ปลามัน”

วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 11.00 -13.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	40	คน
พี่เลี้ยง	3	คน
เครือข่ายคนตรัง	200	คน
รวมทั้งหมด	243	คน

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ผู้ผลิตเรียนรู้เรื่องข้าว เห็นคุณค่าของการทำนา การรักษาพันธุ์ข้าว
- เพื่อนำเสนอเรื่องคุณค่าของข้าวใหม่ ปลา และการทำอาหาร สร้างการเห็นคุณค่าแก่ชาวตรัง

บันทึกกิจกรรม

เป็นงานเทศกาลประจำปีของตลาดกรีนชินตา จัดขึ้นเป็นปีที่ 2 ต่อเนื่องจากปีแรกที่คนตรังให้ความสนใจดีมาก แม้จะจัดงานกิจกรรมเป็นเรื่องการกินข้าว กินกับ แต่ด้วยข้าวที่นำมาเสนอมีความเป็นรูปธรรม คือเป็นข้าวมีที่มาจากความตั้งใจปลูกด้วยระบบอินทรีย์ และตั้งใจรักษาพันธุ์ข้าวพื้นเมืองประมาณ 13 สายพันธุ์ นำเสนอข้าวพร้อมกับข้าว คือ เมนูปลา ซึ่งปลาเองก็มีความหมาย มีคุณค่าในการเรียนรู้ เพราะจังหวัดตรังมีพื้นที่ทั้งที่เป็นน้ำจืดและน้ำเค็มจึงมีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องอาหารการกิน

ข้าวใหม่ ปลามัน บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ตามฤดูกาล ของจังหวัดตรัง เป็นช่วงฤดูที่ข้าวเพิ่งเก็บเกี่ยวใหม่ๆ เรียกว่าข้าวใหม่ ซึ่งข้าวยังมี ยาง และ หอม อร่อย ยังคงคุณค่าทางอาหารสูง พร้อมกับเป็นช่วงฤดูที่ปลาก็มีเนื้อมัน อร่อย จึงเป็นฤดูที่สอดคล้องกัน เป็น “ข้าวใหม่ ปลามัน” ซึ่งในทุกภาคของประเทศไทยก็จะเป็นเช่นนี้

การเตรียมงานทำกันตั้งแต่เมื่อวาน จนถึงเช้าวันนี้ ข้าวทั้งหมด 13 สายพันธุ์ หุงกันร้อนๆ ด้วยแม่ครัวชาวนาที่เป็นคนปลูกข้าว เพราะการหุงข้าวให้อร่อยต้องใช้ความชำนาญ ส่วนกับข้าวเมนูปลาก็มีกว่า 10 เมนู ดังนี้

ข้าว ได้แก่

- ข้าวเหนียวสันป่าตอง
- ข้าวเหนียวลืมผัว

- ข้าวเหนียวช่อมุด
- ข้าวหอมเบญจรงค์
- ข้าวกระดังงา
- ข้าวเมล็ดฝ้าย
- ข้าวทับทิมชุมแพ
- ข้าวสังหยด
- ข้าวหอมหัวบอน
- ข้าวหอมดอกข่า
- ข้าว กข43
- ข้าวเล็บนก
- ข้าวเบายอดม่วง
- ข้าวหอมมะลิ

เมนูปลา ได้แก่

- แกงป่าปลาดุก
- แกงส้ม
- ข้าวหมกปลา
- ปลาทอด
- ข้าวผัดน้ำพริกปลาทู
- ห่อหมก
- ข้าวผัดปลา
- แกงขี้เด
- น้ำพริก ผักลวก

ขนมหวาน

- ลอดช่องแป้งข้าวเมล็ดฝ้าย
- ลอดช่องแป้งข้าวกระดังงา
- ลอดช่องแป้งสาคู
- ข้าวเหนียวสองดัง

น้ำ

- น้ำตะไคร้ใบเตย น้ำเก็กฮวย

ผู้เข้าร่วมมากันก่อนงานจะเปิดและรอจนกระทั่งงานเปิด 11 .00 น. เป็นการกินกันไป คุยกันไป ในวงเล็กๆ ปีนี้เน้นการกินแบบกันเอง เงียบๆ

แม่ผุย เล่าเรื่องการทำนาว่า ครอบครัวตนเอง 9 พี่น้อง ตั้งใจมุ่งมั่นรักษาที่นาไว้ เพื่อจะรักษาวิถีชีวิตของครอบครัว แต่เดิมไม่คิดว่าการทำนาจะมีค่ามากนัก เพราะตั้งใจทำไว้กินเอง เหลือก็ขาย แล้วก็เลือกการทำนาปลอดสารพิษเพราะเรากินอย่างไร ก็ต้องการให้คนกินได้กินอย่างเราด้วย เริ่มรู้สึกว่าการที่เราทำด้วยหัวใจ และใส่ใจทุกอย่างทำให้รู้สึกมีคุณค่า อยากจะทำนาให้ดีที่สุด และจะปลูกข้าวพื้นบ้าน และทำให้มีคุณภาพเพื่อคนกินข้าว

ป้าวรรณ เล่าเรื่องการทำนา ว่า เมื่อก่อนคิดว่าการทำนาเป็นสิ่งที่ยากลำบาก ไม่ได้รู้สึกว่าจะภูมิใจ แต่ได้ฟังพระราชดำรัสของในหลวงว่าหากมีนาก็จงอย่าละทิ้ง จากนั้นก็อุทิศตนทำนาอินทรีย์ และจะไม่ทิ้งนา รู้สึกภูมิใจกับอาชีพชาวนา และก็ตั้งใจพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

เดินสัมภาษณ์เครือข่ายที่มาร่วมงานดังนี้

- เครือข่ายตรัง พูดถึงข้าวใหม่ว่าเป็นฤดูกาลทำนาปีที่ข้าวสุกเก็บเกี่ยวได้ ข้าวในช่วงนี้จะหอม อร่อย มัน ข้าวยังมียางน่ากิน
- คลองชีล้อมพูดถึงปลามันว่าเป็นฤดูที่ปลาเตรียมตัวเพื่อสร้างไข่ จึงมีความมันเป็นพิเศษ
- คุณหมอจากโรงพยาบาลตรัง บอกว่าเพิ่งรู้จักตลาดนี้ และเป็นตลาดที่ดี เพื่อการดูแลสุขภาพ
- คุณหมอจากโรงพยาบาลประจำตำบลชุมชนมดตะนอย บอกว่าปัจจุบันเรื่องสุขภาพสำคัญมาก อย่างแม้โรคโควิดที่กำลังเป็นอยู่ตอนนี้ถ้าร่างกายเราแข็งแรงก็จะสามารถต่อสู้กับเชื้อโรคได้

ใช้เวลาตามกำหนดคือ 2 ชั่วโมง แม้จะเป็นเพียงระยะเวลาสั้นๆ เล็กน้อย และไม่ได้นำเสนอสิ่งใดมากมาย แต่ภาพความจำเรื่องข้าว กับข้าว เป็นสิ่งที่จะทำให้คนตรังเกิดความเข้าใจว่าเมืองตรังมีความอุดมสมบูรณ์ ได้รับรู้ถึงความตั้งใจของชาวนา ความหลากหลายของสายพันธุ์ข้าว และมีการอุดหนุนเชิงคุณค่าอย่างต่อเนื่องกันต่อไปทุกปี

กิจกรรมสรุปผลการจัดงานข้าวใหม่ปลามัน

วันที่ 7 มีนาคม 2563 เวลา 13.30 -15.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	16	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	17	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อสรุปผลกาจัดงานข้าวใหม่ปลามัน และถอดบทเรียนเพื่อการปรับการทำงาน

บันทึกกิจกรรม

ช่วยกันเสนอว่าการจัดงานเกิดอะไรขึ้นบ้าง

1. ลูกค้าไม่ได้เป็นกลุ่มที่ตรงตามเป้าหมายนัก มีการกินทิ้ง ไม่สนใจข้าว
2. ช่วงแรกๆ ลูกค้าตักเต็มที่ กับข้าวจึงอาจจะหมดเร็วไปด้วย คนที่มาช้าเหลือกับข้าวน้อยชนิด และไม่หลากหลาย
3. จานสำหรับบุฟเฟ่ต์ใหญ่ ลูกค้าตักเยอะ
4. ไม่การจัดโซนในการนั่ง คนแน่น
5. ถึงแม้คนจะมาก แต่กับข้าวไม่มีมากพอ จึงคิดว่างานนำเสนอเรื่องข้าวต้องให้เห็นคุณค่าของข้าว

สิ่งที่ต้องปรับและทำต่อไปในอนาคต

1.รูปแบบงานข้าว ต้องเน้นคุณค่าของข้าวให้ได้ อาจจะจัดเป็นบุฟเฟ่ต์ข้าว กินอย่างรู้รสชาติและคุณค่า

2.ควรมีเสวนาเรื่องข้าว คนที่มาร่วมงานได้ซึมซับ ได้ความรู้เรื่องข้าวด้วย

กิจกรรมผู้ผลิตพบผู้บริโภค

วันที่ 15 มีนาคม 2563 เวลา 10.00 -16.00 น. ณ สวนไผ่นายนนท์ อ.ห้วยยอด

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	10	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
ผู้บริโภค	40	คน
รวมทั้งหมด	51	คน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตร ด้านอาหาร ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค

บันทึกกิจกรรม

วันนี้เรารวมตัวกันได้ 50 คน ก็มีเจ้าของแปลง ลูกค้า และทีมแม่ค้าและครอบครัวตลาดกรีน เมื่อพร้อมกันทุกคน เราให้ยืนนับหนึ่งถึงสี่ คนที่นับหนึ่งได้อยู่กลุ่มกิจกรรมก่อไฟ คนที่นับสองได้อยู่กลุ่มทำข้าวหลาม กลุ่มที่นับสามได้อยู่กลุ่มกิจกรรมทำเครื่องปรุงหลามปลา หลามไก่ กลุ่มที่นับสี่ได้ทำกิจกรรมเก็บผักในสวนทำส้มตำ ผักชุบแป้งทอด

แล้วทั้งสี่กลุ่มก็มีสตาฟฟ์ประจำกลุ่มไปทำกิจกรรมกันราวประมาณ 1 ชั่วโมงก็ได้ผลงานกันแล้ว ทุกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนพบเจอคละกันไปได้รู้จักกันมากขึ้นครื้นเครงสนุกสนานกันใหญ่ เมื่อได้เวลาก็นำแต่ละกลุ่มมารวมจัดเพื่อเริ่มทำอาหารกัน เมื่อกลุ่มก่อไฟเสร็จก็ได้หลามข้าวหลาม และเมื่อเตรียมเครื่องปรุงสำหรับหมกปลาและไก่แล้วก็ใส่กระบอกไม้ไผ่รอไปตั้งไฟหลามด้วยเช่นกัน สองอย่างนี้ต้องรอเวลาในการหลามนานสักหน่อย ส่วนกลุ่มที่เก็บผักก็นำมาตำส้มตำ และทอด เมื่อรอกับข้าวที่ทำกันอยู่ แต่ละกลุ่มจึงสลับกันไปเรียนรู้ในกลุ่มอื่นๆ

ฐานการทำส้มตำนั้นใครอยากกินแบบไหนให้ตำเอง เป็นจุดที่ทุกคนมาเริ่มลงมือก่อนเป็นฐานแรก เจ้าของแปลงหุงข้าวเหนียว ทำขนมจีนน้ำยาไว้ด้วย หลายคนทยอยกันมาตำส้มตำและหยิบขนมจีนข้าวเหนียวไข่ต้มไปกินกันก่อน ระหว่างรอ ข้าวหลามไก่หมกปลาปลาหมก แล้วผักชุบแป้งทอดก็เสร็จตามกันมา ได้อาหารสำรับง่ายๆ ทานกัน เมื่อเที่ยงกว่าข้าวหลามกับไก่หมกปลาหมกเพิ่งเสร็จหลายคนอิ่มกับขนมจีนส้มตำไปแล้ว จึงรอไว้กินตอนบ่ายก็ได้

รับประทานอาหารเที่ยงอิ่มแล้วก็นั่งเล่นนอนเล่นกันให้ข้าวเรียงเม็ด แล้วทีมแม่ค้าตลาดกรีนพร้อมน้องๆ อาสาสมัครจากดาหลาก็ชวนเล่นเกมส์

บ่ายเป็นเกมของเด็กๆ ในการเรียนรู้ภาษา และการเรียนรู้เรื่องการชิมกาแฟ เมื่อประมาณบ่ายสองก็เสร็จกิจกรรมได้มีข้าวหลาม หมกปลาหมกไก่บางส่วนใส่กล่องให้ลูกค้าไปด้วย

กิจกรรมประชุมเก็บข้อมูลผลการบริหารจัดการของผู้ผลิตและตลาด

วันที่ 21 มีนาคม 2563 เวลา 13.30 -15.00 น. ณ ตลาดกรีนชินตา

ผู้เข้าร่วม

ทีมวิจัย	14	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	15	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปข้อมูลการบริหารจัดการของผู้ผลิตแต่ละราย
2. เพื่อสรุปข้อมูลการบริหารจัดการตลาด

บันทึกกิจกรรม

จากข้อมูลการเก็บบันทึกผลการบริหารจัดการของแต่ละรายและการบริหารจัดของตลาด นำมาประมวลเป็นภาพรวมโดยการระดมผลทีละคนได้ดังนี้

1.แม่ผุย เกษตรกรชาวนา กระบวนการผลิตสำคัญที่สุดผลิตด้วยระบบคุณภาพทำนาปลอดสารพิษ ทำกินอย่างไรก็ทำขายด้วยคุณภาพเดียวกัน กิจกรรมของตลาดที่น่าจะทำเพิ่มคือไปดูงานแปลงอื่นที่แตกต่างน่านำมาปรับปรุงนำความรู้มาใช้กับแปลงของตนเอง คิดว่าสิ่งที่ตลาดควรทำคือการไปออกบูธให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2.เจียร์ ร้านของสดจากทะเล เป็นร้านที่มีของทะเลสด สะอาด ปลอดภัยตามฤดูกาล คิดว่าตลาดกรีนชินตาทำกิจกรรมได้ดีทุกอย่างอยู่แล้ว ที่ที่ทางตนเองจะทำเพิ่มคือช่วยแชร์เพจตลาดกรีนชินตาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นกับผู้บริโภค

3.แบ็งค์ ทำเกษตรโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการผลิตที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มุ่งพัฒนาทั้งการผลิตและการขาย กิจกรรมของตลาดที่ชอบที่สุดคือ การลงแขกทำเกษตรเพราะทำให้ได้ความรู้ อยากให้มีกิจกรรมทำบัญชีรายรับรายจ่ายให้บันทึกทุกรายการ เพราะจะทำให้เราเห็นรูรั่วของตัวเองที่จะทำให้ปรับปรุงการใช้จ่ายอย่างเหมาะสมได้ การพัฒนาตลาดคิดว่าคนในตลาดทุกคนมีความสามารถแต่ละด้านต้องการให้แต่ละคนนำความรู้ประสบการณ์มาสอนแลกเปลี่ยนกับคนอื่นๆ

4.พี่มุ่ย ตอนนี้สามารถผลิตสินค้าได้หลากหลายและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างเช่นตอนแรกมีเฉพาะกล้วยเล็บมือนาง ตอนนี้มีผักสลัด ถั่วกาหยี พริก ต้นพันธุ์ น้ำหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ คิดว่ากิจกรรมที่ตลาดทำอยู่ดีหมดให้ผลดี ควรทำต่อไป ได้ความรู้ใหม่ๆ สิ่งที่อยากให้ตลาดปรับคือเรื่องภูมิทัศน์ในตลาดให้มีสีเขียวเพิ่มมากขึ้น

5.ป้าวรรณ ทำนาปลูกข้าวอย่างมีที่มา ปลอดสารเคมี ตามไปเยี่ยมแปลงได้ คิดว่าสิ่งที่ตนเองต้องปรับให้ดีขึ้นคือ การทำข้าวแกง จะทำกับข้าวให้รสชาติดีถูกปากลูกค้า

6.เขียว มีการเชื่อมเครือข่ายผู้ผลิตร่วมกัน คิดว่าตลาดควรมีแผนการปลูกผักเด่นของแต่ละรายและต้องให้มีตลอดทุกเสาร์อย่างน้อยคนละ1ชนิด สำหรับกิจกรรมของตลาดที่ทำอยู่คิดว่าดีทุกกิจกรรม อยากให้มีการเยี่ยมแปลงให้ครบ

7.แอน ตนเองนั้นมีแนวคิดนอกกระแส อยากสร้างกลุ่มและเครือข่ายความสุข และอยู่ได้ สิ่งที่ตนเองต้องปรับคือ ทำแปรรูปเพิ่ม สิ่งที่คิดว่าตลาดต้องทำต่อคือผลิตเพื่อส่งขายเครือข่ายภายนอกตอนนี้มีตลาดรองรับแล้ว ต้องนัดทำแผนการผลิต และอีกอย่างที่ต้องการให้ปรับคือภูมิทัศน์ของตลาดและของร้าน

8.ปุ่น การทำตลาดเป็นการพัฒนาตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่นำสู่การปฏิบัติ สิ่งที่ตั้งใจจะทำคือเรื่องเมล็ดพันธุ์ และการปลูกผักให้จริงจังมากขึ้น

9.พี่ติ๋ม สิ่งที่ตนเองทำได้ดีคือ อาหารปรุงสุกซึ่งคัดสรรวัตถุดิบ เน้นวัตถุดิบจากของเพื่อนๆ กิจกรรมของตลาดที่ทำอยู่คิดว่าควรทำด้านการกินเพราะลูกค้าให้ความสนใจ สิ่งที่ตนเองต้องปรับคือการพูดคุยสื่อสารกับลูกค้า

10.ป้าพรรณ สิ่งที่เป็นด้านเด่นของตนเองคือ การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมาแปรรูป กิจกรรมเยี่ยมแปลงเป็นกิจกรรมที่ดีมากเพราะแม่ค้ารู้ข้อมูลของผู้ผลิตทุกรายจึงสื่อสารกับลูกค้าได้ สิ่งที่อยากให้แม่ค้าทำคือนำเสนอการเยี่ยมแปลงกับลูกค้า และนำเสนอสินค้าของตลาด

11.นก ทำน้ำเพื่อสุขภาพทำกินทำขายเหมือนกัน มีความสดสะอาด สิ่งที่ควรพัฒนาคือการเสนอปากต่อปาก ส่วนกิจกรรมคิดว่าทำได้ทุกด้านสามารถพัฒนาทำกิจกรรมเพิ่มขึ้นได้อีก

12.พี่ปุ้ย สามารถทำแพ็คเกจได้ดี ใช้วัสดุตามฤดูกาล เป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมได้ดี ชอบทุกกิจกรรมที่ตลาดทำ อยากให้ตลาดรักษาความสะอาดโดยช่วยกันดูแล

ตลาด คุณภาพการผลิตของทุกรายดีขึ้น ลูกค้าให้ความไว้วางใจ จัดกิจกรรรมในพื้นที่ลูกค้าก็จะไปด้วย แต่สิ่งที่ด้อยลงคือเรื่องแพ็คเกจ เมื่อปีแรกทีทำตลาดแม่ค้าทุกรายทำได้ดี แต่ช่วงปีหลังนั้นไม่สามารถพัฒนาการทำแพ็คเกจให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ในทุกวันเสาร์จะปรับให้มี Workshop เพราะมีประโยชน์ต่อลูกค้าและผู้สนใจ

ประมวลผลข้อมูลการผลิตของแต่ละราย

1. กลุ่มประมง เนื้อสัตว์/ไข่ไก่

มณีวรรณ สันหลี

ตั้งเป้าหมายของการมาขายสินค้าที่ตลาดกรีนเพื่อให้ลูกค้าได้ทานอาหารทะเล สด ปลอดสารเคมี จำหน่ายสินค้าทะเลโดยมีเครือข่ายประมงพื้นบ้านตามฤดูกาล มีเงื่อนไขกติกาของกลุ่มต้องทำประมงอย่างถูกต้องเพื่ออนุรักษ์รักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สัตว์น้ำต้องสด สะอาด ปลอดสารเคมี

สินค้าขายในราคาเหมาะสม ให้ข้อมูลเรื่องการเลือกซื้อสินค้าแก่ลูกค้า ตอนนี้ต้องการปรับการจัดตกแต่งร้านให้น่าสนใจกว่าเดิม

กระบวนการที่คิดว่าทำได้ดีคือ การเยี่ยมแปลงของผู้ผลิตด้วยกันเอง เพราะทำให้เกิดความสามัคคี เกิดความเชื่อมั่นบอกต่อได้

สิ่งที่ตนเองต้องพัฒนา คือการจัดการประชามสัมพันธ์เพจของตลาดกรีนชินตา การพัฒนาสินค้าต้องการแปรรูปของทะเลของเครือข่ายประมงให้เพิ่มมากขึ้น

สิ่งที่ต้องการให้ตลาดพัฒนาต่อไปคือ ให้มีการจัดการความรู้ของตลาดโดยจัดประชุมถอดบทเรียน ให้ตลาดมีการทำกิจกรรมร่วมกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง พากลุ่มลูกค้าไปเยี่ยมแปลงผักผลไม้ อบรมให้ความรู้แก่ลูกค้านอกสถานที่ด้านภูมิปัญญาของคนปลูกผักผลไม้ ทำการเกษตร และอาจมีการขยายการตลาดในอนาคต

2. กลุ่มทำนา

ประดับ จงทอง

การทำนานั้นเพื่อผลิตสินค้าปลอดภัยจำหน่าย ข้าวที่ผลิตเน้นสุขภาพของลูกค้า ขายในราคาที่เป็นกันเองไม่ตั้งราคาสูงเพื่อให้ผู้ซื้อสบายใจ เวลาขายก็จะให้ข้อมูลเรื่องความปลอดภัยของข้าว และข้าวเป็นยารักษาโรค

การพัฒนาของตนเองคือเตรียมสินค้าให้กับความต้องการของลูกค้า การทำแปรรูปของกินพื้นบ้าน ในช่วงแรกทำข้าวแกงให้รสชาติถูกปากลูกค้า

การพัฒนาตลาด ต้องการให้วางแผนการผลิตสินค้า เช่น ผัก ทำเป็นกลุ่มเพื่อไม่ให้สินค้าขาดตลาด

พรรณี คงเอียด

ข้าวที่ปลูกทำแบบปลอดสารเคมี ผลิตข้าวสารที่มีคุณภาพ ปลอดภัยเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ไม่ได้หวังกำไรเกินควรเพื่อให้ผู้บริโภคทุกสถานะภาพซื้อได้ ทางร้านพยายามแปรรูปสินค้าให้หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภค ในการจำหน่ายจะให้ข้อมูลด้านสรรพคุณของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดแต่ลูกค้า และจัดร้านให้เป็นระเบียบเป็นสัดส่วน

สิ่งที่ต้องพัฒนา คือ การแปรรูปผลิตภัณฑ์หลักที่มีอยู่เดิมให้หลากหลายมากขึ้นและเพิ่มความรู้ให้กับตนเองเสมอ และจะนำมาทดลองทดสอบผลิต เพื่อลูกค้า แต่อยู่ภายใต้เป้าหมายของตลาดที่มุ่งเน้นเรื่องผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษและมีคุณภาพสูงสุด เพิ่มการติดราคาสินค้าเพื่อการตัดสินใจของลูกค้า เพิ่มการออกบูธเพื่อสร้างการรู้จักเพิ่มขึ้น

กิจกรรมของตลาดที่คิดว่าทำแล้วดีคือการเยี่ยมแปลงของทีมแม่ค้าเพื่อดูกระบวนการผลิตและการแปรรูป กิจกรรมที่ต้องการให้ทำเพิ่มคือการศึกษาดูงานที่ใหม่ๆที่แปลกแตกต่างออกไปจากเดิมเพื่อเพิ่มความรู้ใหม่ให้กับแม่ค้านำมาพัฒนาสินค้าเดิม

3. กลุ่มปลูกผักผลไม้/แปรรูป

แอน+ปุ่น สวนผักยอดรัก

เป้าหมายของตนเองคือต้องการสร้างสังคมที่ดี ทุกคนเป็นคนดี มีการแบ่งปันเกื้อกูลเป็นภาราดรภาพ การผลิตสินค้าคัดเลือกวัตถุดิบ เน้นของที่มีต้นทางที่ดี มีต้นทุนเป็นของตนเอง จัดร้านอย่างถูกสุขลักษณะ อาหารมีภาชนะใส่แบบมีฝาปิด จัดตกแต่งร้านให้น่าสนใจ ในการขายขายด้วยความจริงใจ สร้างตัวตนให้เกิดความมั่นใจและเชื่อใจ เมื่อเอาอะไรมาก็ขายได้ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าได้ทุกชนิดของตนเองเพราะทำเอง ส่วนที่รับมาก็ศึกษาที่มาอย่างดีก่อนจะนำมาขาย ในการผลิตสินค้าจะศึกษาความรู้ใหม่ๆและความรู้ในอดีตเพื่อสร้างความมีอัตลักษณ์ในตนเอง

การพัฒนาของตนเอง คาดว่าจะนำความรู้จากการไปศึกษาดูงานหลายๆครั้งมาลงมือทำ รวมทั้งด้านแพ็คเกจ และอาหารสุขภาพ

กิจกรรมที่ผ่านมาของตลาดที่คิดว่าทำได้ดีคือ การเยี่ยมแปลงผู้ผลิต รวมทั้งการจัดกิจกรรมเทศกาลข้าวใหม่ปลามัน ผู้ผลิตพบผู้บริโภค หรอยจังตรังเอ

กิจกรรมที่ควรทำเพิ่มคือ จัดWorkshop ที่น่าสนใจเพิ่ม เพิ่มช่องทางการขายไปในพื้นที่ไกลๆ เพิ่มขึ้น จัดภูมิทัศน์ตลาดเพิ่ม กิจกรรมพักผ่อนร่วมกันของชาวกรีน

ป้าบูน ป้าตุ้ม

เป้าหมายการขายที่ตลาดกรีนชินตา คือ ปลูกผักเอง ขายเอง ผลิตให้ถูกใจลูกค้า มีความจริงใจและซื่อสัตย์ ในการจัดร้านพยายามใช้วัสดุธรรมชาติ ขายราคากันเอง อธิบายสินค้าตามประสบการณ์การผลิตและจริงใจ เก็บเกี่ยวความรู้จากการขายแต่ละสัปดาห์มาปรับปรุงในสัปดาห์ถัดไป

กิจกรรมของตลาดคิดว่าทุกกิจกรรมดีอยู่แล้วทำให้เกิดประโยชน์ น่าจะจัดกิจกรรมให้ถี่มากขึ้น

การพัฒนาของตนเอง จะเพิ่มชนิดผลผลิตและปริมาณ เพิ่มผลิตภัณฑ์แปลกใหม่ที่เป็นที่ต้องการของลูกค้า ในการจัดการเรื่องการเพิ่มเติมความรู้จะศึกษาจากผู้มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรการดูแลผลผลิตและการเพิ่มมูลค่า

สิ่งที่เสนอแนะให้ตลาดพัฒนาเพิ่ม คือ จัดให้มีการศึกษาดูงาน ในการขายเน้นความจริงใจซื่อสัตย์ ให้เพิ่มจำนวนแม่ค้า จะได้เพิ่มปริมาณลูกค้าด้วย

ชฎารัตน์ เซ่งย่อง

สิ่งที่ตั้งเป้าหมายในการมีขายที่ตลาดกรีนชินตาคือ ปลูกผักผลไม้เอง และขายได้ โดยปลูกแบบปลอดสารพิษ ในการขายจะอธิบายกระบวนการปลูกให้ลูกค้าเข้าใจ ว่าใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และพยายามจัดร้านให้สวยงาม

กระบวนการที่ทำได้ดีของตลาดกรีนคือเรื่องการปลูกผักเองแบบปลอดสารเคมีและมาเป็นคนขายเองในราคาไม่แพง

สิ่งที่ตนเองต้องพัฒนาคือ การเพิ่มผลผลิตให้หลากหลาย ให้มีผลผลิตเพียงพอกับลูกค้า ทดลองเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

สุรศักดิ์ เถรว่อง

เป้าหมายของตนเอง คือ ปลูกผักปลอดสารพิษไว้กินเอง แบ่งปันเพื่อน และที่เหลือก็ขาย ในการจัดการผลิตมีทั้งที่ปลูกเองและสร้างเครือข่ายผลิตที่ปลอดภัย ในการขายจะบอกเล่ากระบวนการผลิตทั้งเรื่องการใช้น้ำหมักและปุ๋ยหมัก ลูกค้าบางรายก็ไปเยี่ยมแปลงแล้ว สำหรับการทำเกษตรสิ่งสำคัญคิดว่าคือเรื่องน้ำ ต้องมีน้ำพอใช้ในการปลูกผัก

เข้าใจเป้าหมายของตลาดคือการให้คนในจังหวัดตรังได้มีสุขภาพที่ดี มีผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ

การทำกิจกรรมของตลาดที่ผ่านมาทำได้ดี มีความสามัคคี พ่อค้าแม่ค้าให้ความร่วมมือทุกคน โดยเฉพาะลูกค้าให้ความเป็นส่วนร่วมกับตลาดดีมาก

สิ่งที่ตนเองต้องพัฒนาคือการผลิต แต่เนื่องจากต้องใช้แรงของตนเองเป็นหลักจึงอาจเพิ่มได้ไม่มาก จึงต้องเน้นให้พ่อค้าแม่ค้าทุกคนเพิ่มปริมาณสนค้าที่ลูกค้าต้องการและให้แต่ละคนมีผักอย่างน้อยคนละ1 ชนิดที่มีขายต่อเนื่องตลอดทุกเสาร์

กิจกรรมที่อยากให้ทำต่อคือทุกกิจกรรม ทั้งข้าวใหม่ปลามัน การเยี่ยมแปลง ลูกค้าเยี่ยมแปลงหรอยจังตรังเค ด้านการขายต้องการให้พ่อค้าแม่ค้าสมนาคุณให้ลูกค้าที่อุดหนุนประจำ

ดวงรัตน์ พุฒจอก

เป้าหมายคือ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพปลอดสารพิษ ผลไม้ปลูกเองโดยไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ใช้วิธีตัดหญ้าโดยไม่ฉีดยาฆ่าหญ้า การจัดร้านพยามยามจัดสินค้าให้เห็นได้ชัดเจน เวลาขายก็จะเล่ากระบวนการปลูกให้ลูกค้าฟังว่าปลูกแบบปลอดสารพิษ ไม่ฉีดยาฆ่าหญ้า ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์

คิดว่ากิจกรรมที่ตลาดทำดีอยู่แล้วแต่ควรมีการขอข้อเสนอแนะจากลูกค้าร่วมด้วยว่าลูกค้าต้องการสิ่งใดบ้าง

การพัฒนาการผลิตของตนเองจะเพิ่มคุณภาพผลผลิตให้ดีขึ้น คุยกับลูกค้าอย่างจริงใจ พัฒนาคุณภาพให้ตรงใจลูกค้า เพิ่มปริมาณผลผลิต ในการจัดการความรู้จะให้คำแนะนำลูกค้าเกี่ยวกับสินค้า วิธีการปลูก การดูแลรักษา ต้นพันธุ์ จะขยายการขายผ่านทางออนไลน์เน้นให้ถึงกลุ่มลูกค้ามากขึ้น

4. กลุ่มแปรรูปผลผลิตจากการทำเกษตร

จิลลา ภาคีวุฒิ

เป็นผู้ผลิตที่มาขายด้วยตนเอง ขายแบบแบ่งปัน สินค้าที่ผลิตคืออาหารแปรรูป ผักผลไม้ ต้นไม้เพาะชำ(ไม้ประดับ) ในการขายของตนเองจะเน้นความรู้ความเข้าใจในการผลิต สามารถอธิบายแนะนำลูกค้าเกี่ยวกับสินค้าได้

ต้องการให้จัดกิจกรรมอบรมแบบได้ท่องเที่ยว เพื่อกระชับความสัมพันธ์ของพ่อค้า-แม่ค้า และเสริมสร้างความรักความสามัคคี เพื่อความสุขของคนที่อยู่ร่วมกันในตลาด

พัฒนาด้านการผลิตให้เรียนรู้ปรับปรุงคุณภาพ ความสะอาด บรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อความสอดคล้องกับเป้าหมายของตลาด ควรจัดอบรมความรู้ใหม่ๆจากหน่วยงานหรือกลุ่มต่างๆ

เสาวลักษณ์ ศิริกัณฑ์

เป้าหมายของตนเองคือการมีวัตถุดิบที่ดี การแปรรูปด้วยตนเอง ในการขายสินค้าจะแนะนำลูกค้าว่าทำจากอะไร ทำอย่างไร

6.กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพ handmade homemade

ขวัญชัย กุลสืบ

เป้าหมายคือการขายสินค้าแปรรูปเพื่อสุขภาพ อย่างเช่น น้ำสกัดสมุนไพร สินค้าแปรรูปสมุนไพร คุณภาพของสินค้าค่อนข้างดี การขายตอนนี้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากลูกค้ายังน้อย และไม่ค่อยมีการโฆษณา เนื่องจากสินค้ามีความซับซ้อน ต้องทำความเข้าใจจึงอาจจะขายยาก

ตลาดกรีนมีการร่วมกลุ่มที่เข้มแข็ง น่าจะจัดให้มีการลงพื้นที่ตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัย มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชนเสมอ มีการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้สมาชิกมีส่วนร่วมเพราะบางคนยังไม่ร่วม ให้มีสินค้าที่หลากหลายตอบโจทย์ความต้องการ

ควรมีการปรับกระบวนการ หากทำกิจกรรมให้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน มีการติดตามงาน มีระบบระเบียบในการบริหารจัดการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เอาจริงเอาจังกับกฎระเบียบและมาตรการที่ตั้งขึ้น เพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติและอยู่ร่วมกันได้อย่างดี

การปรับปรุงเรื่องตลาด อยากให้มีการจำหน่ายออนไลน์ในนามตลาดกรีน เพื่อให้ลูกค้าเข้าถึงมากขึ้น ไม่เพียงมาตลาดวันเสาร์ ควรจัดการให้มีการรวบรวมความรู้ในแขนงต่างๆ จากสมาชิกโดยนำเสนอผ่านออนไลน์ การจัดกิจกรรมดีแล้วแต่ประชาสัมพันธ์ยังน้อย ด้านการบริหารจัดการยังมีคนทำน้อยเพียงไม่กี่คน ซึ่งต้องทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มากขึ้น

หยะ ปากบารา

เป้าหมายในการนำผลิตภัณฑ์จักสานก้านจากมาขายตลาดกรีน คือ การสร้างความมั่นคง

กิจกรรมที่คิดว่าตลาดทำได้ดีคือ ออกปากเกี่ยวข้าว และ การเยี่ยมแปลง กิจกรรมที่อยากให้มีเพิ่มคือ นำสินค้ามาปรับปรุงเปลี่ยนแพ็คเกจ

การปรับปรุงของตนเองคิดว่าจะทำด้านความสะอาด และการพูดกับลูกค้า และสร้างงานจักสานแบบใหม่ๆ ด้านการพัฒนาการขายของตลาดคิดว่าทำอย่างไรให้ลูกค้าประทับใจ และควรขยายการตลาดด้วยการทำสินค้าให้มากกว่าเดิม

รัชนก หนูช่วย

เป้าหมายของตนเองคือการสร้างความสุขและความสวยให้ทุกคน โดยการผลิตงานด้านสุขภาพ ด้านความสวยงาม การจัดร้านเน้นน่ามอง น่าซื้อ สดใน การขายจะพยายามให้ข้อมูลลูกค้าให้มาก โดยจะนำความรู้มาปฏิบัติเองและแนะนำให้คนอื่นรับรู้ด้วย

กิจกรรมที่ทำได้ดีคือ การเยี่ยมแปลง การไปทัศนศึกษา การลงแขกเกี่ยวข้าว การช่วยงานทีม สิ่งที่อยากให้ทำเพิ่มคือ นำผลิตภัณฑ์สำคัญของแต่ละคนแต่ละร้านมาโชว์ให้เด่นๆ เพื่อโปรโมท

การพัฒนาตลาด ด้านการพัฒนาตนเองสิ่งที่ต้องทำคือ การทำให้มีความรู้ด้านกรีนมากขึ้น การเปิดใจเรียนรู้ การพูด และความสะอาด การพัฒนาการผลิตคิดว่าควรทำสินค้าที่มีประโยชน์ และดีต่อตนเองและผู้อื่น การจัดการความรู้ที่มีจากการผลิตต้องนำมาถ่ายทอดให้ลูกค้าได้รู้มากขึ้น การพัฒนาการขายของตลาดต้องทำให้มีสินค้ามากขึ้นและหลายรูปแบบ

ถอดบทเรียนการเปลี่ยนแปลงของแต่ละคน

จอย ได้รู้จักคนใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น พอจัดงานมีกิจกรรม เราก็ได้เรียนรู้กันและกันจากในทีม เห็นอกเห็นใจ เรียนรู้ที่จะเข้าใจในความแตกต่าง ข้อดีข้อด้อยของเพื่อน รู้จักผ่อนปรน พลังกลุ่มทำให้เราเรียนรู้ว่าเราทำอะไรได้มากกว่าที่เราคิดหลายๆอย่าง

1.ด้านสังคม

2.สิ่งแวดล้อม

3.ด้านโลกภายในตัวเอง

แอน เปลี่ยนแปลงกลายเป็นคนกลางรับสินค้าจากเครือข่ายจากทั่วประเทศมาขาย ได้สร้างเครือข่ายการค้าออนไลน์ ได้ลงไปทำกิจกรรมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง สรุปคืองานจะเยอะไปไหน ทำงานชุมชนมากจนงานของตัวเองถดถอย....สรุปอีกทีคือ งานชุมชน งานตลาด งานเครือข่ายแข็งแกร่งขึ้น แต่งานตัวเองไม่ค่อยพัฒนาค่ะ

พี่ปุ้ย ทำให้ตัวเองพัฒนาในการค้าขายดีขึ้นมีมุมมองหลายอย่างให้เรียนรู้และนำกลับมาพัฒนาตัวเองและตลาดกรีนของเราคับ

ป้าหนึ่ง ตลอด 1ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและจิตใจ สังคม..ทำให้รู้ว่า พอตัวเราเองมาอยู่ตลาดนี้ ป้าหนึ่งควรจะหนักหรือเบาแค่ไหนในการเข้าหาหรือชักจูงให้เค้ามาเป็นลูกค้าของตลาดเรา..ซึ่งตลาดกรีนเป็นตลาดที่พึ่งตนไม่ขึ้นกับใคร ด้านจิตใจ..ในทุกกิจกรรมความรู้สึกอาจแตกต่างกันไปเพราะต้องเจอคนหลากหลายมันทำให้รู้ว่าป้าหนึ่งเองมีความหนักแน่นพอที่รับมันได้หรือไม่ คำตอบที่ตัวเองได้คือ รู้จักปล่อยวาง แต่ก็แค่บางเรื่องเท่านั้นมันก็เลยทำให้จิตคิดฟุ้งซ่านได้เหมือนกัน ขอบคุณทีมที่ทำให้รู้ว่าแค่เรารวมพลังกันตลาดก็ไปต่อได้ค่ะ

ติ๋ม ย่างเข้ามาตลาดกรีน ตั้งแต่วันเปิดตลาด โดยการชักชวนจากพี่ไก่ และทำตามกฎกติกาและระเบียบของตลาดตลอดมา ตัวเองได้เรียนรู้การเป็นแม่ค้าที่ใส่ใจถึงผู้บริโภคคำนึงถึงความสะอาดปลอดภัยในการทำอาหาร และได้เรียนรู้ไปเรื่อยๆ อย่างไม่จบ ในการร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ก็ได้รู้รักสามัคคี ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่บางอย่างเราก็ไม่เคยรู้มาก่อน เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน แบ่งปันกัน มีความห่วงใยต่อกัน รักกันเสมือนเป็นพี่เป็นน้องกัน ช่วยตักเตือนกัน มีความสุขกับทีมตลาดกรีนทุกๆ คนนะคะ ขอบคุณที่รักกันห่วงใยกันตลอด

ปุ่น เรายังพยายามทำงานให้ได้ แม้จะรู้ว่าสิ่งที่เราทำจะไม่เกิดผล เรายอมเหนื่อยแม้จะไม่เป็นผลตามที่เราคิด เราก็ยังคงทำ เราไม่ได้เหนื่อยจากการทำแต่เราเหนื่อยที่ทำไปแล้วสูญเปล่า

ตารางแสดงข้อมูลผู้ผลิต กรณี:ตลาดกรีนซินตา

เกษตร/เลี้ยงสัตว์/ประมง/									
ลำดับ	ประวัติบุคคล	พื้นที่ผลิต	สิ่งที่ผลิต	สิ่งที่จะผลิตเพิ่ม	ภูมิปัญญา/ความรู้	สิ่งที่ขาย/แหล่งที่มา	ช่องทางการขาย	ความคาดหวัง	สิ่งที่ต้องการ/สิ่งที่อยากให้ปรับ
1	แม่ผุย	-ที่นา20ไร่ -สวนยาง12ไร่ -ไร่10ไร่	-ข้าว 20 ไร่ -ข้าวโพด 1 ไร่ -มันแกว 2 งาน -ถั่วลิสง 1 งาน -ขนมรู -แป้งข้าว -ลอดช่องแป้งข้าว	-เพิ่มพื้นที่ปลูกข้าว	-ขนมกวน ขนมรู แป้งข้าว -เครปแป้งข้าว -ลอดช่อง -ทำนา -ทำไร่ -การมีไลน์เฟสบุ๊ค	-ข้าวสาร -แป้งข้าว -ขนม	-ตลาดกรีน -ตลาดเกษตร -ตลาด ธกส.	-ได้ขายผลผลิตปลอดภัย -ลูกค้าได้รับของที่ดี	-ตกแต่งร้านให้ดีขึ้น -ความรู้การทำตลาดออนไลน์ -การปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ข้าว -จัดโซนร้านอาหารในตลาด
2	ป้าวรรณ	นา9ไร่ -สวนยาง6ไร่	-ข้าว 15 ไร่ -ยางพารา6ไร่ -ผลไม้ข้างบ้าน -เป็ด 6 ตัว -ไก่ 10 ตัว	-	-แกงน้ำเคย -แกงพื้นบ้าน	-ข้าวสาร ปลูกเอง -ข้าวสารของกลุ่ม	-ตลาดกรีน -ตลาดเกษตร	-มีรายได้เพิ่ม	-ลดการใช้ถุงพลาสติก -แนะนำคนอื่นในการลดการใช้ถุงพลาสติก
3	แบ็งค์	-สวนผสม3ไร่ -สวนผัก1ไร่	-ไก่ไข่ 100 ตัว -ทุเรียน มังคุด ลองกอง ลางสาด สะตอ -น้ำพริกตะไคร้	-แปรรูปสินค้าเกษตร	-การเลี้ยงสัตว์ -การสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อผลิตและ	-ไข่ไก่ -ผัก -น้ำตะไคร้	-ตลาดกรีน -ตลาดเกษตร -หน้าบ้าน	ขายสินค้าในราคาเหมาะสม	-ความรู้การแปรรูป -การพัฒนาสินค้า -การทำงานเป็นระบบในด้านการ

			-น้ำตะไคร้		จำหน่าย				ผลิตและงาน ส่วนรวม -การทำบรรจุภัณฑ์ -การทำบัญชี -พัฒนาการขาย -การสร้างกติกา เรื่องบรรจุภัณฑ์
4	เจียร์	เครือข่าย ประมง5อำเภอ			-การจัดตั้งกลุ่ม -ส่งเสริมการ แปรรูปสัตว์น้ำ -การพัฒนา บรรจุภัณฑ์ -การตลาด		ตลาดกรีน	อยากให้ตลาดกรีนชิน ตาเป็นต้นแบบตลาด ปลอดถุงพลาสติก ต้องการพัฒนา ปรับปรุงตัวเอง	-ประชาสัมพันธ์ให้ ลูกค้านำกล่องมา ใส่มากขึ้น
5	ออย	-สวนผัก1 งาน	-ผักสลัด -ผักทั่วไป -ผักดอง	-	-ผักดอง -ผลไม้แช่อิ่ม -น้ำสมุนไพร -การปลูกผัก -ทำเพจ -การใช้ เทคโนโลยีทำ การเกษตร	-ผักสลัด -ผักทั่วไป -น้ำยาซักผ้า	-ตลาดกรีน	-ได้มาพบเพื่อน	-ให้ทุกคนรู้จักกติกา ของตลาด

6	เพ็ญ-กล้วย	-สวนยาง13ไร่ -สวนผัก1.5ไร่	-ผักใบ 2 ไร่ -ข้าวโพด 3 ไร่ -แตงโม 2 ไร่ -ผักพื้นบ้าน1.5ไร่ -หมู 4 ตัว -ไก่พื้นบ้าน12ตัว	-ปลูกผักเพิ่ม แต่ไม่มีทุน	-ผักลวก -น้ำข้าวโพด -ปลูกผัก -มีไลน์ เฟส	-ผัก -ข้าวโพด -แตงโม	-ตลาดกรีน -ตลาด รพ.กันตัง	-ได้ผลิตผักปลอดภัยให้ลูกค้า	-ปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ -การกำจัดแมลง -แยกโซนร้านค้าในตลาด
7	เขียว	-สวนยาง5ไร่ -สวนผสม2ไร่	-บวบ -มะม่วงหิมพานต์ -ถั่วลิสง -ข้าวโพด -ปลาหมอเทศ 500 ตัว -วัว7ตัว -นกยูง3ตัว	-ปลูกผัก	-สานรังใส่ขนุน	-ผักบุ้ง จากญาติ -ผักหวานจากญาติ -ข้าวโพด -มะนาว	-ตลาดกรีน -ตลาดเกษตร	-ให้คนในจ.ตรังได้กินผักปลอดสารพิษ	-เพิ่มผลผลิต -การช่วยเหลือจากรัฐ -ให้แม่ค้าช่วยกันเพิ่มผลผลิต
8	เบียร์	-สวนยาง6ไร่ -สวนปาล์ม10ไร่ -สวนผสม8ไร่	-ผักเหมียง -ผักพื้นบ้าน -หม่อน -กล้วย มะพร้าว -ข่า –ขมิ้น -ตะไคร้ -ไผ่-เผือก -ผักบุ้ง -เป็ดไข่100ตัว -วัว8ตัว -ปลาจาระเม็ด 50ตัว -ปลานิล100ตัว	-ปลูกผักต่างๆ	-งานผ้า -กระเป๋า -โครเชต์	-	-	-ได้ทำกิจกรรมทางสังคม -พบปะแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้	-การกำจัดแมลงศัตรูพืช -ลงมือทำงานให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิต -ความรู้เทคนิคด้านการเกษตรและการตลาด -เพิ่มวันขายของ

			-งานผ้า -งานโครเชต์						
9	น้าฉิม	-สวนยาง15ไร่ -สวนปาล์ม8ไร่ -สวนผสม2ไร่ -สวนผัก3ไร่	-ผักเหรียง300ต้น -พริกไทย30ต้น -ผักกวางตุ้ง5ร่อง -มังคุด6ต้น -ลางสาด2ต้น -ลองกอง7ต้น	-	-	ผัก ปลูกเอง	ตลาดกรีน	มีรายได้เพิ่ม	มาขายให้เร็วขึ้น
10	มุ๋ย	-สวนยาง -สวนปาล์ม8ไร่ -สวนผัก	-กล้วย -ลองกอง -เงาะ -ผักสลัด -ไก่ -ปลา -หน่อไม้ดอง -น้ำอัญชัญมะนาว -น้ำตะไคร้	กล้วย ผัก	-น้ำอัญชัญมะนาว -ดอกกุหลาบใบเตย -ยาง	-กล้วย -ผลไม้ -ผักสลัด -ปลา -หน่อไม้ดอง -น้ำอัญชัญมะนาว -น้ำตะไคร้	ตลาดกรีน	-ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ -สร้างรายได้เสริม	-อยากเรียนรู้เรื่องการปลูกผัก
11	พี่น้อย(สละ)	-สวนยาง30ไร่ -สวนปาล์ม10ไร่ -สวนผสม10ไร่	-สละ -ไก่บ้าน30ตัว -แพะ6ตัว -ปลานวลจันทร์500ตัว -ปลาสลิด2,000ตัว	-	-การใช้ปุ๋ยชีวภาพ -การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เรื่องลิขสิทธิ์ แบรนด์	-สละสด -สละลอยแก้ว	-ตลาดกรีน -ที่บ้าน	-พัฒนาระบบตลาด	-ความช่วยเหลือจากภาครัฐ -เรื่องแรงงาน -อยากรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์

			-ปลานิล1,000ตัว -สละลอยแก้ว -น้ำสละ		อย.				
12	ปุ่น	-สวนยาง10ไร่ -สวนผัก0.5ไร่	-ผักต่างๆ เช่น คะน้า สลัด กวางตุ้ง เคล ผักกาดขาว ผักกาดหัว และผักแปลงอื่นๆ สลับกัน -ฝรั่ง2ต้น -อโวคาโด10ต้น -หม่อน 12ต้น -กล้วยน้ำว้า10กอ -มะพร้าว100ต้น -กาแฟคั่วเอง -น้ำผลไม้60ขวด -ขนมปัง -แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	ผักอินทรีย์แปรรูปชา น้ำพริก	-แกงส้ม ยำแกงคั่ว -เครื่องแกง -ขนมไข่ -กาแฟ -น้ำสมุนไพร -ดนตรี -เพาะกล้าผัก -ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก -ปลูกผัก -เกษตรอินทรีย์ ได้แก่ ปรับปรุงดิน ทำจุลินทรีย์น้ำหมัก -แกะสลัก งานใบตอง งานจัดดอกไม้ ร้อยมาลัย เย็บผ้า	-กาแฟคั่วเอง รับกาแฟมาจากระนอง และทั่วประเทศ -ผักต่างๆ -น้ำผลไม้ -ชาต่างๆ	ตลาดกรีน	มีกลุ่มตลาดที่เราต้องการเครือข่ายเกษตร เครือข่ายคน ทำกิจกรรมด้านสังคม	ต้องการมีกลุ่มปรับปรุงตัวเองอย่างมาสาย -ความรู้

					โครเชท์ -ทำเพจ -ทำสื่อออนไลน์ -ขายออนไลน์				
13	ป้าบูน	-สวนยาง -สวนปาล์ม	-ผักเหมียง50ต้น -ผักสวนครัว -เสาวรส -มะนาว -ไผ่ตง ไผ่หวาน -มะพร้าว -ลองกอง10ต้น -ลางสาด6ต้น -มังคุด10ต้น -มะม่วง2ต้น -มะขาม -กล้วย -เงาะ	-มะเขือพวง -กระเจี๊ยบเขียว -ฟักเขียว -ฟักทอง		-ผักที่ปลูกเอง -ผลไม้ข้างบ้าน	ตลาดกรีน	-	-ปรับปรุงผักผลไม้ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า -อยากได้ความรู้เรื่องปุ๋ย
14	พี่เง็ก	-สวนปาล์ม7ไร่ -สวนผัก0.5ไร่	-ผักสลัด -ถั่วดาวอินคา -ผักหวาน -กวางตุ้ง	-	ผักปั่น	-ผักที่ปลูกเอง -น้ำพริกมะขาม จากญาติ ลูกพี่ลูกน้อง	ตลาดกรีน	-มีอาหารปลอดภัยทาน -หาช่องทางการตลาดให้ลูก	-ต้องเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง -อยากเพิ่มความรู้การตลาด การทำ

			-ผักบุ้ง						การเกษตร
15	ทิน	-สวนผสม5ไร่ -สวนผัก0.5ไร่ -ไร่1งาน(พืชแซมยาง)	-ผักพื้นบ้าน แปลง -ผลไม้ มะพร้าว -กล้วย -ไผ่ -พืชไร่ -ดอกโยง -ไม้ป่า -ไก่บ้าน -น้ำพริกตะไคร้ -น้ำสมุนไพร	-ปลูกผักแปลง -ปลูกป่า -รักษาพืชพรรณท้องถิ่น -ทำอาหารสุขภาพ	-ปลูกป่า -จัดการข้อมูลให้เป็นระบบ	-ผัก -มะพร้าวขูด -ผลไม้ตามฤดูกาล -พืชไร่ตามฤดูกาล -ต้นไม้ประดับสวนครัว -ไม้กวาดดอกหญ้า -พริกไทยแห้ง	ตลาดกรีนหน้าบ้าน	-การทำงานเพื่อสังคม -พัฒนาตนเอง	การพัฒนาผลิตภัณฑ์
16	ลุงนิล	-สวนยาง12ไร่ -สวนผสม10ไร่	-ผักพื้นบ้าน -ผักแปลง -มะนาว30ต้น -ไผ่50กอ -หม่อน50ต้น -ฝรั่ง10ต้น -เสาวรส2ค้าง -มะพร้าวแกง5ไร่ -มะพร้าวน้ำหอม30ต้น -กล้วย	-ผักแปลง	-แกงแม่ขมิ้น -ก๋วยจั๊บ หมี่ -ทำเกษตรอินทรีย์ -ปุ๋ยหมัก -ติดตา เสียบยอด ตอนกิ่งต้นไม้	-ผักพื้นบ้าน -ผักสวนครัว -มะนาว -กล้วย -หม่อน -เสาวรส -มะกรูด -ฝรั่ง -กล้วย -สะตอ	ตลาดกรีน ขับรถขายแถวบ้าน	ได้รักษาสิ่งแวดล้อม	-ให้มีสินค้าหลากหลาย -ได้คุยกับลูกค้าเรื่องสิ่งแวดล้อมสุขภาพ

			-มะกรูด -ไม้ผลพื้นบ้าน -ไก่ไข่23ตัว -เป็ด4ตัว -กุ้งก้ามกราม -ปลาทับทิม ตะเพียน ยี่สก -น้ำไผ่ -แกงแม่ขมิ้น -น้ำเสาวรส -น้ำหม่อน						
17	พี่อุ้ม	-สวนยาง6ไร่ -สวนผสม8ไร่ -สวนผัก2ไร่	-กระเพรา โหระพา ผักหวาน ผักเหมียง -กล้วย -สับปะรด -มังคุด ลองกอง เงาะ ทุเรียน -ไก่30ตัว -สับปะรดกวน	-	-การปลูกผัก ปลูกผลไม้	-สับปะรดสด กวน ปลูกเอง ทำเอง -กล้วย ปลูกเอง -โหระพา กระเพรา ผักหวาน ผักเหมียง	ตลาดกรีน	-	-
18	พี่มร สริตา	สวนผัก2งาน ที่รอบบ้าน	ลองกอง มังคุด เงาะ สะตอ มะม่วง น้อยหน่า ลางสาด มะม่วงหิม		-ขนมจีน น้ำปลาหวาน ปลาเค็มแดด			ต้องการมีรายได้วันละ1,000บาท	ปรับตัวด้านสินค้าและตลาด

			พานต์ ฝรั่ง ส้มโอ ขนุน กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ ทุเรียน -ไก่บ้าน 10 ตัว -ปลาเค็มแดดเดียว -หน่อไม้ดอง -ผักกาดดอง -หัวไชโป๊ะหวาน -สาคูไส้กุ้ง -กล้วยนึ่ง -น้ำมะนาวอัญชัญ -น้ำเสาวรส -น้ำมังคุด		เดียว หน่อไม้ดอง กะปิ				
19	มงคล		-กล้วยหักมุก -มะเขือ -ต้นไม้						

อาหาร/ขนม/แปรรูป								
ลำดับ	ประวัติบุคคล	สิ่งที่ผลิต	สิ่งที่จะผลิตเพิ่ม	ภูมิปัญญา/ความรู้	สิ่งที่ขาย/แหล่งที่มา	ช่องทางการขาย	ความคาดหวัง	สิ่งที่ต้องการ/สิ่งที่อยากให้ปรับ
1	พรรณี (ป้าพัน)	-ลอดช่อง/ลอดช่องแป้งสาคู -ขนมกวนแป้งสาคู -ขนมขี้มอด --สับปะรด -ผักกูด -มะเขือ -ข่า ไก่30ตัว -งานลูกปัด	ขนมต่างๆ	-ขนมจากแป้งสาคู -ขนมขี้มอด	-ขนมกวนแป้งสาคู -ลอดช่อง/ลอดช่องแป้งสาคู -ผักพื้นบ้านตามฤดูกาล -สับปะรด	-ตลาดเกษตร -ตลาดกรีน	-อยากเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น -มีรายได้เสริม	-ยอมรับระเบียบของตลาด -ความรู้เรื่องการปลูกผัก -ความรู้เรื่องการเก็บเมล็ดพันธุ์ -การทำบรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติ -ให้มีความหลากหลายของสินค้าในตลาดกรีน
2	ป้าเอียด	-โยเกิร์ต -กล้วยเชื่อม -มันเชื่อม -ขนมมัน -หยกมณี		-ขนมมัน -ถั่วแปบ -ขนมจาก -ตะโก้ -น้ำข้าวโพด กระเจี๊ยบ เก็กฮวย	โกเกิร์ต ทำเอง	ตลาดกรีน	-ขายให้ดีกว่านี้ -ปรับปรุงสินค้า เพิ่มสินค้าให้ดูดีกว่าที่เป็นอยู่	ให้ตลาดอยู่ได้ถาวร

3	ปุ้ย (ปานจิตร)	-ไก่/ปลาพันตะไคร้ -มะพร้าวแก้ว -มัน/เผือกทิพย์ -เชือกกล้วย		-เชือกกล้วย -บรรจุภัณฑ์จากกาบกล้วย -งานสานจากใบมะพร้าว เช่น นก ปลา กริช ฯลฯ -มะพร้าวแก้ว	-ไก่/ปลา พันตะไคร้ -มัน/เผือกทิพย์ -เชือกกล้วย	ตลาด รพ.กันตัง	-เพื่อนที่มีแนวคิดเดียวกัน -แหล่งสินค้าเพื่อสุขภาพ	-สุขภาพกายจิตที่ดี -รายได้เลี้ยงชีพ -ฝึกควบคุมอารมณ์ -ฝึกยอมรับความแตกต่างของคนอื่น -วิธีแปรรูปของเหลือ -การร่วมมือ/ช่วยเหลือกันมากขึ้น
4	จอย	ขนมปังแป้งข้าวพื้นบ้าน	-เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ -งานมัดย้อมผ้าสีธรรมชาติ	-งานออกแบบเสื้อผ้า -งานมัดย้อมผ้าสีธรรมชาติ(ยังไม่ชำนาญ)	ขนมปังแป้งข้าวพื้นบ้าน	-	-แหล่งอาหารเพื่อสุขภาพที่น่าเชื่อถือ น่าเชื่อใจ อย่างแท้จริง -จะบริหารจัดการเวลาระหว่างครอบครัว และตลาด ได้อย่างลงตัว	-มีลูกค้า-แม่ค้าเพิ่มขึ้น -การทำเกษตรอินทรีย์ -การแปรรูปอาหารสุขภาพให้มีความน่าสนใจแบบฟิวชั่น -ช่วยชับเคลื่อนตลาดให้ได้มากกว่าที่เป็นอยู่
5	จิลลา (พี่ยุ้ย)	-ก๋วยเตี๋ยวลุยสวน -สลัดโรล -น้ำสมุนไพร เช่น น้ำอัญชัญ น้ำบัวบก น้ำใบย่านาง -น้ำผักผลไม้ จาก ที่มีในสวน เช่น น้ำเสาวรส นำมะน่าวโห่ น้ำฝรั่ง	ไม่ผลิตเพิ่ม	-	-ก๋วยเตี๋ยวลุยสวน -สลัดโรล -กล้วยบวชชี -น้ำสมุนไพร -เข้าเหนียวมูนหน้าต่างๆ -ผักผลไม้ตามฤดูกาล	-ตลาดกรีน	-	-

		-ขนมตามวัตถุดิบที่มี เช่น กล้วยนึ่ง กล้วย บวชชี วุ้นขนุน วุ้นอัญชัญ ขนมจากใบเตย -ขนมจากวัตถุดิบที่มี เช่น มะพร้าว กล้วย ขนุน ข้าวเหนียวมูน หน้าต่างๆ -ผลไม้ตามฤดูกาล ได้แก่ ขนุน ลองกอง เงาะ มะเฟือง ฝรั่ง กล้วย เสาวรส ชมพูม่าเหมี่ยว มะพร้าว มังคุด มะปราง ตะลิงปริง ลางสาด มะม่วง กะท้อน มะน่าวโห่ มะม่าว -ผักสวนครัวต่างๆ						
6	พรรณี ฉิมเพชร์ (ป้าหนึ่ง)	-ขนมหวานชนิดต่างๆ เช่น สาคูต้นจาก ธรรมชาติ ข้าวเหนียว	-	-สาคูต้นจาก ธรรมชาติ -น้ำสมุนไพร	--ขนมไทยจากที่บ้าน จ.เพชรบุรี -น้ำตาลโตนด	-ตลาดกรีน -ตลาดชินตา -รพ.กันตัง	-อยากมีรายได้เสริม -แหล่งสินค้าปลอดภัย -อยากเห็นทุกคนยิ้มได้เพราะ	-อยากให้มีแม่ค้าเพิ่ม -ความเป็นระเบียบและการอยู่ร่วมกันแบบ “ครอบครัว”

		ทุเรียน ข้าวเหนียวดำ น้ำกะทิ แป๊ะก๊วย+ พุทราจีน บัวลอย ถั่วต้ม -น้ำสมุนไพร เช่น น้ำตะไคร้ น้ำมะตูม น้ำอัญชัญ น้ำใบเตย น้ำมะขาม -เลี้ยงไก่บ้าน20ตัว -เลี้ยงเป็ด -ปลูกผักไว้กินเอง -ไข่เค็ม -ทำอาหารหลากหลาย -ซ่อมแซมเสื้อผ้าที่ชำรุด -ช่วยลูกทำงาน ประดิษฐ์		-อาหารคาว -อาหารหวาน -ความรู้ด้านการเกษตรเล็กน้อย -เป็นเจ้าแม่อีเว้น รู้จักคนเยอะ -การค้าขาย	-ขนมหวานนานาชนิด -ไข่เป็ด (ถ้ามี) -แป้งข้าวสาคู -ดอกเกลือ	-รับจัดเบรกนอกสถานที่ -ทางเฟสบุ๊ค	ได้กำไรกลับบ้าน	-อยากให้แม่ค้าทุกเจ้าเปิดขายแต่เช้าๆ อันนี้ต้องการมาก
7	สุนทรี (ม๊าน้ำเต้าหู้) และ นก น้ำเต้าหู้	-น้ำเต้าหู้ -น้ำส้มคั้นสด -น้ำข้าวโพด -น้ำเสาวรส -เต้าทึง -ปลูกผักตามฤดูกาล เช่น ผักหวาน ตำลึง	-ผลิตให้ได้จำนวนมาก	-น้ำธัญพืช น้ำเต้าหู้ -ผัก ผลไม้	-น้ำเต้าหู้ -น้ำส้มคั้นสด -น้ำข้าวโพด -น้ำเสาวรส -เต้าทึง	-ตลาดกรีน -รพ.ตรัง -รพ.กันตัง -อนุสาวรีย์พระยารัษฎา -เขาแปะช้อย -จัดเบรกงาน	-เจอกลุ่มลูกค้าที่รักสุขภาพเพิ่มขึ้น -อยากได้รับคำติชมเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของตนเองให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น -หารายได้เสริม -เพิ่มสังคม	-จัดwork shop ให้มากหรือทุกสัปดาห์ -อยากให้จัดงานเหมือน “ตรังเฅ” อีก -อยากให้ลูกค้าเยอะๆ -อยากให้คนรู้จักตลาดกรีนชินตา

		ย่านาง ตะไคร้ พริก ชะพลู ใบเตย -ผลไม้ ได้แก่ ลองกอง มังคุด กล้วย สับปะรด เชอรี่ ม่วงมุด มะยม				ต่างๆ		
8	ทินตนา เสนีย์ (ติ๋ม)	-ส้มตำ+ยำผลไม้ -ข้าวยำ -หมี่ไทย -ข้าวคลุกกะปิ -ข้าวมันไก่-ปลา -ไก่ทอด -เมี่ยงคำ -ผักตามฤดูกาล เช่น มะนาว ตะไคร้ -เลี้ยงเป็ด ไก่	-น้ำสมุนไพร	-	-ส้มตำ-ตำผลไม้ -ไก่ทอด -ข้าวมันไก่-ปลา -ข้าวคลุกกะปิ -ข้าวยำ -หมี่ไทย -น้ำมะตูม น้ำมะขาม	-ตลาดกรีน -รพ.กันตัง	-อยากเห็นตลาดเติบโต -หารายได้เสริม -อยากได้เพื่อน	-ให้เพิ่มสินค้าที่หลากหลาย -ให้แม่ค้ามีความสามัคคีและให้ทุกคนร่วมกิจกรรมเยอะๆ
9	เจนจิรา เชยชื่น จิตร (แก้ว)	-ข้าวยำวันละ 40 ห่อ -ผลไม้ มังคุด เงาะ ลองกอง 1 ไร่ -ผักตามฤดูกาล -ผักเหรียง -มะเขือ -พริก	-เลี้ยงปลาบ่อดิน -ทำนา	-ข้าวยำสูตรโบราณตรัง -แกงพาโหมปลาดุก	-ข้าวยำ -ผักตามฤดูกาล	-ตลาดกรีนชินตา	-ขายสินคาปลอดภัย ซื้อสินค้าปลอดภัย	อยากได้ความรู้พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันแบบ “กรีนๆ” -ปฏิบัติตามกติกาตลาดอย่างเคร่งครัด

		-เลี้ยงไก่20ตัว						
10	ฉัตรสุดา (พี่จ๋า)	-พืชผักสวนครัวหน้าบ้านหลังบ้าน -น้ำยาซักล้างเอนกประสงค์จากน้ำหมักชีวภาพรสเปรี้ยว -สบู่กลีเซอรีนผสมสมุนไพร แชมพูสมุนไพร -น้ำส้มสายชูหมัก ---คอมบูชา -เมี่ยงคำ -ล่าเตียง -ม้าฮ่อ -super fruit (พุทราจีนลูกเกด) -งานreuseเสื้อยืดกระเป๋า ผ้าเช็ดเท้า(ถักโครเชท์) -ตะกร้าสานจากเส้นพลาสติก(ของม๊า)	-เครื่องดื่ม -อาหารแปรรูป -งาน cruft -ครีมขัดผิว+พอกหน้า	-ม้าฮ่อ เมี่ยงคำ ล่าเตียง -ลูกชิ้นปลากราย ฮือก้วย -ซีอิ๊วขาว -พุทราจีนแก้ว -น้ำผักผลไม้ปั่น น้ำนมอัลมอลด์ น้ำนมเม็ดมะม่วงหิมพานต์ -งานออกแบบเสื้อผ้า -งานถักโครเชท์ -งานศิลปะความคิดสร้างสรรค์ -การจัดร้าน -artwork -ประดิษฐ์	-น้ำยาซักล้างเอนกประสงค์ -เมี่ยงคำ -สบู่แชมพูสมุนไพร -ตะกร้าสานจากพลาสติก	-ตลาดกรีน -เครือข่ายเพื่อนร่วมงาน	-ให้ตลาดกรีนชินตาเป็นแหล่งอาหารปลอดภัยอย่างแท้จริง -ให้แม่ค้ามีรายได้ที่น่าพอใจในขณะเดียวกันก็สามารถขับเคลื่อนตลาดนี้ได้ -ต้องบริหารจัดการเวลาระหว่างครอบครัวและตลาด	-อยากได้ความรู้เกษตรอินทรีย์ การแปรรูปของเหลือใช้จากการหมัก การแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพให้น่าสนใจแบบฟิวชั่น -ปัญหาเรื่องการใช้พลาสติกที่ยังมีอยู่ อยากให้มีผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำเรื่องบรรจุภัณฑ์ธรรมชาติ

แปรรูป/**Home made**								
ลำดับ	ประวัติบุคคล	สิ่งที่ผลิต	สิ่งที่จะผลิตเพิ่ม	ภูมิปัญญา/ความรู้	สิ่งที่ขาย/แหล่งที่มา	ช่องทางการขาย	ความคาดหวัง	สิ่งที่ต้องการ/สิ่งที่อยากให้ปรับ
1	นก	สบู่น้ำมันธรรมชาติ	ทำให้หลากหลายขึ้น	-ทำลวดลายสบู่โดยการเล่นสีธรรมชาติ -ทำเพจขายออนไลน์	-สบู่น้ำมันธรรมชาติ ทำเอง -บีแวกซ์แรป ทำเอง -ผลิตภัณฑ์ไล่ยุง รับมา -ผลิตภัณฑ์ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เช่น แปรงสีฟัน รับมา	-ตลาดกรีน -online	-ขายสินค้าได้ -ซื้อสินค้ากลับไปบริโภคอย่างปลอดภัย	-รายได้ -ผลผลิตที่ไม่มีขายในตลาด -ให้ตลาดมีสินค้าหลากหลายขึ้น
2	ชัย	น้ำสกัดสมุนไพร	น้ำสกัดสมุนไพรตัวใหม่ๆ	การขายสินค้าออนไลน์	น้ำสมุนไพรสกัด ทั้งทำเองและรับจากปฐมอโศก จ.นครปฐม	ตลาดกรีน	ได้ขายสินค้าที่ดีต่อสุขภาพ	
3	จ๊ะทราย	-ฉลูครั้งละ 20 กก. เดือนละ 50 กก.	-ปลาเค็ม -ผักพื้นบ้าน	-ฉลูนึ่ง -กล้วยฉาบ/ตาก/บวช -แกงทุกชนิด -บัวลอย,ลอดช่อง -การทำสวนยางพารา	-กะปิกุ้งแท้ๆ จากละงู -ฉลู ทำเอง ได้กุ้งในเขตอ.ปะเหลียน -ปลาเค็ม จากญาติที่เกาะหมู -ปลาเค็ม จากหยงสตาร์	รพ.ปะเหลียน	-มีลูกค้าเยอะขึ้น -ต่อยอดสินค้าและลูกค้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ	-ทำให้สินค้าของตัวเองดีขึ้น -ต้องการฟังแนวคิดจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

Hand made/หัตถกรรม/ศิลปะ/เสื้อผ้า								
ลำดับ	ประวัติบุคคล	สิ่งที่ผลิต	สิ่งที่จะผลิตเพิ่ม	ภูมิปัญญา/ความรู้	สิ่งที่ขาย/แหล่งที่มา	ช่องทางการขาย	ความคาดหวัง	สิ่งที่ต้องการ/สิ่งที่อยากให้ปรับ
1	แหม่ม	-งานถักโครเชท์ เช่น หมวก กระเป๋าใส่ขวดน้ำ กิ๊ฟ เสื้อผ้าตุ๊กตา พวงกุญแจ -ขนมเทียนมัน สำปะหลัง	-ถุงใส่ขวดน้ำ	งานถักโครเชท์	-งานฝีมือโครเชท์ ทำเอง -ขนมหวาน แม่ทำ	-ตลาดกรีน -เฟสบุ๊ค	-มีรายได้เสริมให้ตัวเอง -ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	-เวลา ที่ไม่ได้ร่วมทำกิจกรรมกับตลาด -ความรู้เรื่องงานโครเชท์ -ฟังแนวคิดจากพี่แอน พี่ปุ่น
2	จ๊ะหยะ	-ผักสวนครัวไว้กิน -ข้าวหมกไก่ ยำไก่แซบ -สานตะกร้าด้วยก้านจาก	-ทำผ้ามัดย้อม	-งานจักสานจากก้านจาก -ข้าวหมกไก่	-งานจักสานก้านจากหลากหลายชนิด -ข้าวหมกไก่ -ยำไก่แซบ	-ตลาดกรีน -ส่งโอท็อป	-ได้อาหารปลอดภัยกลับบ้าน -	-ความรู้เรื่องการทำอาหาร สะเตะซีฟู้ด -ต้องปรับตัวในการแบ่งเวลาระหว่างที่บ้านกับกิจกรรมของตลาด
3	เก๋	-ทำผ่าบาติก	-	-งานผ้าบาติก -งานศิลป์ -งานประดิษฐ์	-ผ้าเช็ดหน้า -เสื้อ -ผลิตภัณฑ์บาติก	-ตามสั่ง	-ให้ทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส -ขายให้ได้มากขึ้น	-ฟังแนวคิดจากนักปรัชญา -ความรู้ด้านการเกษตรทุกเรื่อง -ให้ทุกคนมีความสุข
4	ป้าเมย์	-ผักสวนครัวหลังบ้าน -ขนมจีน -น้ำพริก	-ผลิตเสื้อผ้า	-งานขายส่ง -แกงบ้านๆ -ของบ้านๆ -งานผ้า	-งานผ้าจากอินเดีย -ผ้าจาก เนปาล อินเดีย รร.อินเดีย -ผักหลังบ้าน	ตลาดกรีน ร้านตัวเอง	-ให้ตลาดมีลูกค้ามากขึ้น -กำลังใจ -เพื่อน	-ความรู้การปลูกผัก

		-รับเสื้อผ้าโปฮีเมี่ยน		-งานDIY -ปลูกผักกินเอง	-อาหารพื้นบ้าน ทำเอง		-ความสุข -รอยยิ้ม	
5	โส	-ผ้าเพ็นต์	เพิ่มผลผลิต	-แกงทุกอย่าง ต้ม ผัด ทอด น้ำพริก -ลูกจากเชื่อม	-ผ้าปาเต๊ะ รับจากแหล่งขายโดยตรง -กะปิ รับของน้า	-ตลาดกรีน -ตลาดนัดทั่วไป -ร้านตัวเอง	-เพิ่มยอดลูกค้า	-แนะนำตลาดกรีน -อยากได้ความรู้เรื่องการตลาดเครือข่าย -ให้ประชาสัมพันธ์มากขึ้น